

Mesto
POPRAD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Poprad

s uplatnením princípov udržateľného smart
(inteligentného, rozumného) rozvoja na obdobie
rokov 2024 – 2030, s výhľadom do roku 2040

September 2024

Obsah

Úvod.....	5
-----------	---

Analytická časť

1. Všeobecná analýza	8
1.2 Prírodné danosti.....	10
1.3 pôdne pomery.....	11
1.4 Demografické pomery	12
1.5 Hospodárenie samosprávy.....	15
2. Analýza dát podľa tematických oblastí.....	19
2.1 Ekonomika, vzdelávanie a inovácie.....	19
2.1.1 Ekonomické pomery, podnikanie a prosperita.....	19
2.1.2 Vzdelávanie a inovácie.....	26
2.1.3 Práca s mládežou.....	43
2.2 Životné prostredie a klimatická zmena	46
2.2.1 Integrovaný manažment krajiny a územné plánovanie.....	46
2.2.2 Ochrana prírody a krajiny.....	47
2.2.3 Sídelná zeleň a verejné priestranstvá.....	50
2.2.4 Ovzdušie a klíma	52
2.2.5 Vodný manažment	54
2.2.6 Odpadové hospodárstvo.....	58
2.2.7 Environmentálne vzdelávanie, výchova a osвета.....	64
2.3 Infraštruktúra	65
2.3.1 Dopravná infraštruktúra	65
2.3.2 Preprava osôb	72
2.3.3 Cyklodoprava	76
2.3.4 Technická a energetická infraštruktúra	78
2.3.5 Moderná samospráva a digitalizácia.....	83
2.3.6 Informačná a komunikačná infraštruktúra..	84
2.4 Sociálna stabilita.....	87
2.4.1 Zdravotná starostlivosť.....	87
2.4.2 Sociálna starostlivosť a sociálne služby	90
2.4.3 BÝVANIE	100
2.4.4 Bezpečnosť a civilná ochrana.....	104
2.5 Identita a sebestačnosť.....	107
2.5.1 Kultúra a kreatívny priemysel.....	107
2.5.2 Šport	114
2.5.3 Cestovný ruch.....	122
2.5.4 Cezhraničná a medzinárodná spolupráca..	132
3. Trendy rozvoja.....	134
4. SWOT analýza	139

Strategicko-programová časť

Strategicko-programová časť	150
Prehľad typových aktivít.....	163

PRIORITA 1

Plné využitie miestneho potenciálu životného pros- tredia a vybudovanej infraštruktúry	163
---	-----

PRIORITA 2

Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udrža- teľnosť a inovatívnosť.....	176
---	-----

PRIORITA 3

Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade.....	184
--	-----

PRIORITA 4

Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných.....	196
--	-----

Finančno-realizačná časť

Východiská realizačnej časti.....	200
VÝCHODISKÁ FINANČNEJ ČASTI.....	205
Programové obdobie EŠIF 2021 – 2027	206

Prílohy

PRÍLOHA 1: PHRSR mesta Poprad na roky 2024 - 2030.....	214
--	-----

Príloha 2: Vzorový formulár ročný akčný plán / Správa o implementácii PHRSR mesta Poprad na roky 2024 - 2030	224
---	-----

Príloha 2: Vzorový formulár ročný akčný plán / správa o implementácii PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030	226
---	-----

Príloha 3: Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi verejnosťou na území mesta Poprad.....	228
---	-----

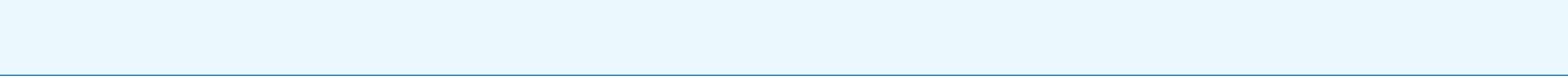
Príloha 4: Zoznam členov pracovných skupín a osôb participujúcich na príprave dokumentu PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 s výhľadom do roku 2040 a Výstupy z expertných pracovných skupín (identifikované problémy a navrhované riešenia).....	250
Výstupy z expertných pracovných skupín (identifikované problémy a navrhované riešenia)	252

Príloha 5: Prioritizácia špecifických cieľov Strategicko-programovej časti PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 členmi pracovných skupín	256
--	-----

Príloha 6: Stratégia implementácie SMART technológií v meste Poprad (SMART stratégia mesta Poprad)	265
---	-----

Východiskové dokumenty a využité zdroje.....	272
--	-----

Vysvetlenia použitých skratiek.....	273
-------------------------------------	-----

Úvod

Mesto Poprad je administratívnym sídlom okresu Poprad, ktorý je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Je zároveň prirodzeným regionálnym centrom a sídelným jadrom regiónu Vysoké Tatry, ako aj funkčným centrom územia udržateľného mestského rozvoja Poprad – Svit – Kežmarok (ďalej ako UMR Poprad), ktorý tvorí 16 samospráv (4 mestá a 12 obcí). Mesto Poprad koordinuje implementáciu Integrovanej územnej stratégie územia Udržateľného mestského rozvoja „Poprad-Svit-Kežmarok“ na roky 2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030 (ďalej ako IÚS Poprad 2030) pre toto strategické územné zoskupenie.

Mesto Poprad leží v nadmorskej výške 672 m n. m. a má rozlohu 63,11 km². Administratívne je členené na 6 mestských častí a 5 katastrálnych území. K 31. 12. 2023 ho obývalo 48 741 obyvateľov.

Predložený dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Poprad s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja na obdobie rokov 2024 – 2030 s výhľadom do roku 2040“ (ďalej ako Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Poprad na roky 2024 – 2030 alebo PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý je základným programovým dokumentom rozvoja samosprávy, spracovaný s cieľom riešiť súčasné a budúce ekonomické a sociálne problémy za efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu (ekonomického, prírodného i demografického). Je vypracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. a v zmysle aktuálne platnej Metodiky tvorby PHRSR z roku 2020 (ďalej ako „metodika“). Predmetom spracovaného PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 je zároveň riešenie problematiky smart udržateľného rozvoja (príloha 6 metodiky), bezpečnosti (príloha 7 metodiky) a energetiky (príloha 8 metodiky).

Zodpovednosť za jeho implementáciu preberá mestská samospráva. Priebežná implementácia strategického dokumentu PHRSR je nevyhnutnou podmienkou **zlepšovania kvality života obyvateľov mesta**, ktorí majú príležitosť aktívne participovať na tomto rozvoji či už pri jeho tvorbe, priebežnej aktualizácii alebo implementácii tým, že sa zapájajú do miestnych aktivít a rozvojových projektov.

Zhrnutím analytickej časti tohto dokumentu je prehľad silných a slabých stránok mesta, príležitostí a ohrození z vonkajšieho prostredia (SWOT analýza). Dokument tiež identifikuje kľúčový potenciál rozvoja mesta, jeho aktuálne problémy, potreby a možnosti v kľúčových kompetenciách, ktoré mestská samospráva zastrešuje. V strategicko-programovej časti dokumentu je zadefinovaná vízia a strategické ciele a tiež opatrenia a typové aktivity, ktoré vedú k ich aktívnemu napĺňaniu. Vo finančno-realizačnej časti je definovaný systém monitorovania dokumentu PHRSR a možnosti viaczdrojového financovania rozvoja vrátane Akčného plánu projektových priorít pre obdobie rokov 2024 až 2030.

Zmluvným spracovateľom strategického dokumentu PHRSR mesta Poprad sa stala spoločnosť **EUPC, s. r. o.**

Spracovateľský tím	
Odborný garant Ing. Rastislav Horvát	Hlavná spracovateľka dokumentu Ing. Iveta Niňajová, PhD.
Analytické práce doc. Ing. Milan Husár, PhD. doc. Ing. Vladimír Ondrejčíka, PhD.	Administratívna podpora Ing. Katarína Čižmáriková

Analytická část

1. Všeobecná analýza

Mesto Poprad je prirodzeným centrom **podtatranského regiónu**, ktorý tvorí administratívny celok – okres Poprad a okres Kežmarok ako súčasť 13 okresov Prešovského samosprávneho kraja. Podtatranský región tvorí **6 miest** (Poprad, Svit a Vysoké Tatry v okrese Poprad a Kežmarok, Spišská Belá a Spišská Stará Ves v okrese Kežmarok) a 64 obcí, z toho 26 v okrese Poprad.

S **rozlohou** 110 465 ha je okres Poprad **najväčším okresom Prešovského samosprávneho kraja**, pričom jeho rozloha zaberá 12,31 % rozlohy kraja. Po okresoch Prešov, Kežmarok, Sabinov a Vranov nad Topľou má okres Poprad **piatu najvyššiu hustotu osídlenia v Prešovskom kraji**.

Mesto Poprad je okresným mestom a zároveň prirodzeným regionálnym centrom a **sídelným jadrom podtatranského regiónu**, ako aj funkčným centrom územia udržateľného mestského rozvoja Poprad – Svit – Kežmarok (ďalej ako UMR Poprad), ktorý spoločne tvorí 16 samospráv, z toho 4 mestá (Poprad, Kežmarok, Svit, Vysoké Tatry) a 12 obcí (Batizovce, Gerlachov, Gánovce, Veľký Slavkov, Nová Lesná, Stará Lesná, Veľká Lomnica, Huncovce, Malý Slavkov, Ľubica, Mlynčeky, Stráne pod Tatrami).

Kým mesto Poprad zaberá z rozlohy okresu Poprad 5,7 %, tak počtom obyvateľov sa na okrese Poprad podieľa 48,5 %.

Základné údaje k 1.1.2021

	Priemerný vek	Hustota (os/km ²)	Počet obyvateľov	Rozloha v ha
Mesto Poprad	43,40	775,30	49 855	6 302
okres Poprad	41,43	92,49	102 744	110 465
podiel v %			48,5%	5,7%

Zdroj: SOBD 2021, ŠÚSR, ŠÚSR (DATACUBE), VBD_SK_WIN.pl5001rr

Prvá písomná zmienka o meste Poprad pochádza z roku 1256 a hovorí o samostatnej malej obci osídlenej nemeckými prisťahovalcami, ležiacej na križovatke obchodných ciest. Názov „Poprad“ sa však vyskytol už skôr, a to v najstaršej listine týkajúcej sa územia Spiša z roku 1209, v ktorej kráľ Ondrej II. dal do správy istému prepoštovi Adolfovi a jeho sestre rozsiahle územie na Spiši ležiace nad Popradom. V roku 1276 dnešný Poprad pozostával ešte z dvoch od seba nezávislých obcí: z Popradu a z Nemeckej Vsi, ktoré neskôr splynuli.

Poprad sa spočiatku vyvíjal v tieni okolitých obcí, najmä Spišskej Soboty. Nemeckí kolonisti tzv. saskí Nemci sa tu však usídľovali čoraz vo väčšej miere, o čom svedčí i názov najstaršieho mestečka Popradza (Saský Poprad). V neskoršom období až do 17. storočia niesol nemecké pomenovanie Deutschendorf.

Z pohľadu administratívneho usporiadania patril Poprad v polovici 14. storočia spoločne s ďalšími spišskými obcami do **provincie 24 spišských miest**, s ktorou sa v roku 1412 dostal do tzv. **poľského zálohu**. Po skončení zálohu v roku 1772 patril Poprad do provincie **16 spišských miest**, kde zostal až do roku 1876.

Mesto Poprad sa začalo hospodársky rozvíjať v 16. a 17. storočí s osídľovaním slovenského obyvateľstva a posilňovaním poľského vplyvu. Pôvodne poľnohospodársky charakter mesta sa menil. V roku 1692 tu bola založená papiereň, najstaršia remeselná fabrika. V 18. storočí bolo mestu udelené trhové právo. Významný prínos pre rozvoj mesta malo otvorenie **Košicko-bohumínskej železnice** (1871), ktorá sa stala hlavnou hybnou silou hospodárskeho rastu na úkor Spišskej Soboty a blízkeho Kežmarku. S objavovaním a postupným sprístupňovaním Vysokých Tatier mesto začalo ťažiť z cestovného ruchu (prispelo k tomu i otvorenie elektrickej železnice v rokoch 1908 – 1912).

Na základe Vládneho nariadenia č. 257/1922 sa 1. januára 1923 z mesta so zriadeným magistrátom stala veľká obec Poprad a **v roku 1927 sa Poprad stal sídlom novozriadeného okresu**.

V období II. svetovej vojny sa Poprad stal strediskom protifašistického odboja. Počas tzv. Slovenského štátu bol v roku 1942 v meste zriadený zberný tábor, do ktorého boli zhromažďovaní Židia určení na vysťahovanie a už 25. marca v tomto roku odišiel z Popradu prvý židovský transport do Osvienčimu.

Po skončení II. svetovej vojny nastal rozvoj mesta, podporený postupným pripojením okolitých obcí a vytvorením mestskej aglomerácie s mestskými časťami: Spišská Sobotka a Veľká (od roku 1945), Stráže pod Tatrami (od roku 1960) a Matejovce (od roku 1974). Rozbehla sa mohutná priemyselná výroba (vagóny, elektrické spotrebiče), napredoval aj potravinársky priemysel.

Dnes je mesto Poprad z hľadiska platnej Koncepcie územného rozvoja SR (KURS2011) svojou veľkosťou zaradené medzi stredne veľké mestá osídlenia a klasifikované ako **centrum celoštátneho významu a ťažisko osídlenia druhej úrovne** popradsko-spišskonovoveskej, ležiace tiež na:

- rozvojovej osi prvého stupňa: Žilina – Martin – Poprad – Prešov
- rozvojovej osi tretieho stupňa: kežmarsko-torskej rozvojovej osi (Poprad – Kežmarok – Stará Ľubovňa – Sabinov – Prešov)
- rozvojovej osi tretieho stupňa: horehronskej rozvojovej osi (Telgárt – Vernár – Poprad).

Mesto Poprad leží v nadmorskej výške 672 m n. m. a má rozlohu 63,11 km². Administratívne je členené na **5 katastrálnych území** (Poprad, Matejovce, Spišská Sobota, Stráže pod Tatrami, Veľká) a **6 mestských častí** (Staré mesto Poprad, Matejovce, Spišská Sobota, Stráže pod Tatrami, Veľká, Kvetnica).

Samosprávne funkcie **v meste Poprad** vykonáva primátor mesta a **dvaja zástupcovia primátora** mesta. V mestskom zastupiteľstve pracuje **19 poslancov** za dva volebné obvody. Pri mestskom zastupiteľstve pracuje **6 poradných komisií s 42 členmi**. Komisie sú zložené z poslancov mestského zastupiteľstva a z ďalších osôb zvolených mestským zastupiteľstvom. Maximálny počet členov každej komisie je 7 členov, vrátane predsedu a podpredsedu komisie. Člen komisie má hlasovacie právo, zapisovateľ nemá hlasovacie právo. Zapisovateľ nie je členom komisie. Pri mestskom zastupiteľstve v Poprade pôsobia nasledovné komisie: (1) Komisia sociálna, bytová a zdravotná; (2) Komisia finančná; (3) Komisia školstva, športu a mládeže; (4) Komisia regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a kultúry; (5) Komisia výstavby a majetku; (6) Komisia na ochranu verejného záujmu. Rada pre priestorové plánovanie mesta Poprad bola 28. 2. 2019 uznesením Mestského zastupiteľstva zrušená.

Mestskú radu tvorí 6 poslancov mestského zastupiteľstva.

Mestský úrad Poprad zamestnával k 31. 12. 2023 celkovo **379 zamestnancov**, kým k 31. 12. 2015 to bolo 332 zamestnancov.

Do 15. 6. 2024 malo mesto Poprad majetkovú účasť **v 7 obchodných spoločnostiach**: (1) Mestské lesy, s. r. o. Poprad (100 % majetkový podiel), (2) Pohrebno-cintorínske služby, s. r. o. Poprad (100 % majetkový podiel), (3) TV Poprad, s. r. o. (100 % majetkový podiel), (4) Popradská energetická spoločnosť, s.r.o. (100% majetkový podiel, tepelné hospodárstvo a tepelná energetika), (5) Brantner Poprad, s. r. o. (10 %, odpadové hospodárstvo, správa zelene a údržba verejných priestranstiev), (6) Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. (14,99995 %), (7) Letisko Poprad – Tatry, a. s. (1,694915 %).

Okrem toho zriaďuje **13 rozpočtových organizácií**: 9 ZŠ s MŠ, 3 školské zariadenia (ZUŠ, CVC a SSS – dňa 19. 06. 2024 MsZ zrušilo SSS) a 1 (CSS) a **2 príspevkové organizácie**: Správa mestských komunikácií, Poprad a Mestská informačná kancelária Poprad.

Je tiež členom oblastnej organizácie cestovného ruchu OOCR Región Vysoké Tatry.

Mesto Poprad k 1. 1. 2023 malo schválený rozpočet na úrovni 74,7 mil. eur, upravený rozpočet k 31. 12. 2023 na úrovni 80,9 mil. eur a **skutočnosť k 31. 12. 2023 v príjmovej časti na úrovni 77,7 mil. eur** a vo výdavkovej časti na úrovni 69,4 mil. eur. K 1. 1. 2024 schválený rozpočet na úrovni 74,7 mil. eur a rozpočet po zmenách k 30. 06. 2024 na úrovni 81,2 mil. eur. V roku 2015 to bol schválený rozpočet na úrovni 34,7 mil. eur a skutočnosť k 31. 12. 2015 v príjmovej časti na úrovni 33,9 mil. eur a vo výdavkovej časti na úrovni 32,6 mil. eur.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli na podporu regionálneho rozvoja v meste Poprad čerpané finančné zdroje na 5 projektov, z toho 3 projekty mestského úradu v Poprade na podporu administratívnych kapacít UMR Poprad – Svit – Kežmarok (29 tis. eur), obstaranie projektových dokumentácií (74 tis. eur) a podpora migračných výziev v dôsledku vojny na Ukrajine (1 323 tis. eur). Dva projekty podali subjekty neziskového sektora, v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 689 tis. eur, a to z operačných programov IROP a OP Efektívna verejná správa.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Mesto Poprad		Podpora administratívnych kapacít UMR Poprad-Svit-Kežmarok	16. 02. 2023	29 271,85 €	IROP
(f)ITcubator n.o.		Smart koncepty v manažmente miestneho a regionálneho rozvoja	07. 03. 2019	377 801,77 €	OP Efektívna verejná správa
OMBUDSPOT, Združenie na ochranu práv spotrebiteľov	Poprad	Ombudspot pomáha zlepšovať systém ochrany spotrebiteľov v rámci SR.	27. 04. 2018	207 589,80 €	OP Efektívna verejná správa
Mesto Poprad	Poprad	Obstaranie projektov dokumentácie investičných projektov	23. 6. 2023	74 340,00 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Podpora operácií zameraných na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie voči Ukrajine v meste Poprad		1 323 400,00 €	IROP
SUMA CELKOM				2 012 403,41 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

1.2 Prírodné danosti

Poprad leží v **Popradskej kotline**, ktorá je súčasťou **Podtatranskej kotliny**, medzi **Vysokými a Belianskymi Tatrami** (na severe), **Levočskými vrchmi** (na východe), **Kozími chrbtami** (na juhu) a **Štrbským rozvodím** (na západe), na rovnomennej **rieke Poprad**. Obklopené je poľnohospodárskymi pozemkami, ktoré prechádzajú do súvislých lesných komplexov. V zime sa v blízkom okolí nachádza niekoľko lyžiarskych stredísk, ako sú **Tatranská Lomnica**, **Štrbské Pleso**, **Jakubkova lúka**, **Greguška Pod Lesom**, **Kubašok**, **Lopušná dolina** či iné. V letnej sezóne je vyhľadávaný pre výborné možnosti horskej turistiky a cykloturistiky.

Región Popradskej kotliny je bohatý najmä na **termálne pramene**, ktoré sa využívajú v projekte športového, relaxačného, rehabilitačného a zábavného parku (**AquaCity Poprad**) s komplexným hotelovým a reštauračným zázemím a celoročnou prevádzkou v priestoroch **Grebparku**.

Mesto Poprad je východiskom do troch **národných parkov – Nízke Tatry, Slovenský raj a Tatranský národný park**, ktoré sa na území regiónu nachádzajú spoločne s **53 maloplošnými chránenými územiami**, ktoré tvoria dve národné prírodné pamiatky (**Belianska jaskyňa** a **Gánovské travertíny**), dve prírodné pamiatky (**Briežky** a **Hranovnické pleso**), 25 národných prírodných rezervácií a 24 prírodných rezervácií. 65 % rozlohy lesov zaberajú porasty s prirodzenou dominanciou ihličnanov (smrek, borovica, smrekovec, limba).

Na území **Národného parku Nízke Tatry (NAPANT)** bolo ustanovených 22 území európskeho významu v celkovej výmere 90 766,31 ha. Na území sa nachádzajú i vzácne karpatské endemity, žijú tu takmer všetky západokarpatské horské a vysokohorské druhy, z ktorých viaceré sú endemické a reliktné. Domov tu nachádzajú vzácne druhy hmyzu a iného drobného živočíšstva, ale i veľké cicavce, vzácne šelmy a početné vtáctvo či 22 druhov živočíchov európskeho významu, (ako napríklad svišť vrchovský, vlk dravý, či kamzík vrchovský tatranský).

Národný park Slovenský raj chráni jednu z najväčších ľadových jaskýň na svete – **Dobšinskú ľadovú jaskyňu** a príťažlivú krajinu krasových planín, tiesňav, vodopádov a jaskýň. Nechýbajú tu ani pozoruhodné pamiatky dokumentujúce najstaršiu históriu osídľovania Spiša a celého Slovenska. Patrí medzi najmladšie národné parky na Slovensku a toto krajinársky mimoriadne hodnotné územie na pomedzí Spiša a Gemera bolo od roku 1964 chránené ako chránená krajinná oblasť. V roku 1988 ho povýšili na národný park s rozlohou 328 km², pretože táto kategória zabezpečuje vyšší stupeň ochrany. Približne jedna pätina národného parku je prísnejšie chránená v rámci 11 národných prírodných rezervácií a 8 prírodných rezervácií. Rozlohou vyniká národná prírodná rezervácia **Kysel**, ktorá chráni rovnomennú tiesňavu na ploche 10 km². Na území Slovenského raja nájdeme množstvo úzkych kaňonov a hlbokých roklín s vodopádmi, pri zdolávaní ktorých si treba vypomôcť početnými rebríkmi a lávkami. Najnavštevovanejšími roklami sú **Suchá Belá**, **Veľký Sokol**, pokračovaním ktorého je **Róthova roklina** pomenovaná po priekopníkovi turistiky v Slovenskom raji a sprístupňovania jeho roklín prof. Martinovi Róthovi, **Prielom Hornádu** a **Kysel**. Ďalšími obľúbenými cieľmi sú skalný výbežok **Tomášovský výhľad** alebo **Kláštorská** s ruinami kartuziánskeho kláštora. Veľkým prírodným bohatstvom národného parku je prevažne smrekový les pokrývajúci až 90 % jeho rozlohy. Vďaka minerálne bohatému vápencovému podkladu sa miestna flóra vyznačuje vysokou pestrosťou. Stavovce sú zastúpené 200 druhmi, okrem iných aj medveďom, rysom, vlkom a jeleňou, srnčou a diviачou zverou. V skalách hniezdi viacero druhov dravých vtákov a spevavcov.

Tatranský národný park (TANAP) bol vyhlásený v roku 1949 a je najstarším národným parkom na Slovensku. Tvorí ho najvyššia horská skupina v karpatskom oblúku s najvyšším vrcholom – **Gerlachovským štítom** (2655 m n. m.). Člení sa na 2 základné podcelky – **Východné Tatry (Vysoké a Belianske)**

a Západné Tatry. Dĺžka Vysokých Tatier je 26 km, Belianskych Tatier 14 km a Západných Tatier 37 km. Územie národného parku zaberá rozlohu 73 800 ha, jeho ochranné pásmo je 30 703 ha. Tatranský národný park susedí na severe s poľským Tatrzańskim parkom narodowym, s ktorým tvorí bilaterálne cezhraničné chránené územie. Krása tatranskej prírody a jej neoceniteľná hodnota bola dôvodom pre zaradenie územia národného parku v roku 1993 rozhodnutím UNESCO do **siete biosférických rezervácií v rámci programu MaB (Človek a biosféra)**. Najväčšie hodnoty tvoria sieť maloplošných chránených území, ktorú predstavuje 27 národných prírodných rezervácií, 23 prírodných rezervácií, 2 chránené areály, 1 národná prírodná pamiatka a 2 prírodné pamiatky s celkovou výmerou 37 551,53 ha, čo je 50,7 % územia národného parku. Národný park je zaradený aj do sústavy NATURA 2000, nachádza sa tu územie európskeho významu SKUEV0307 Tatry a chránené vtáčie územie CHVU030 Tatry. Územie národného parku slúži okrem svojho hlavného poslania, ktorým je ochrana mimoriadnych prírodných hodnôt územia, aj pre potreby rekreácie, športu, poznávania, liečby a turistiky. Ročne navštívi národný park takmer 3,5 mil. návštevníkov, sieť turistických chodníkov má dĺžku cca 600 km. Najaktuálnejšími témami v území TANAP-u sú v súčasnosti vetrové a podkôrníkové kalamity v smrekových porastoch, silný antropický tlak na územie, ako aj nepriame antropogénne vplyvy.

1.3 pôdne pomery

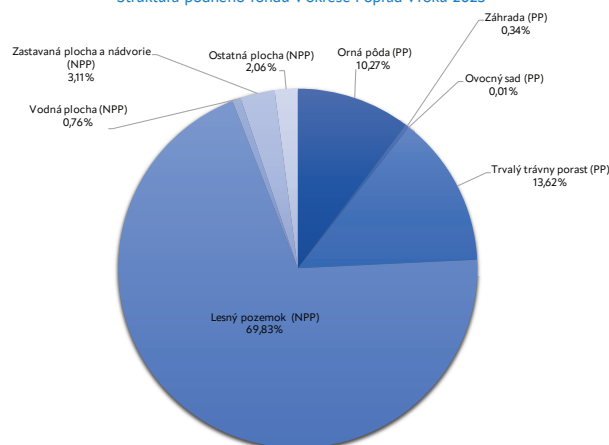
Lesné pozemky tvoria 69,83 % rozlohy okresu Poprad ako prevažujúce na celkovej ploche, pričom orná pôda predstavuje podiel 10,27 %. Vychádzajúc zo získaných dát funkčného využitia územia je možné konštatovať, že **okres Poprad** disponuje územiami **s násobnou prevahou nepoľnohospodárskej pôdy** (75,76 % z celkovej výmery územia okresu Poprad) nad poľnohospodárskou pôdou (24,24 % z celkovej výmery územia okresu Poprad).

Výmera pôdy za okres Poprad v ha

	2015	2023	abs. zmena	podiel
Orná pôda (PP)	11 532,7	11 347,0	-185,7	-1,61%
Záhrada (PP)	387,4	377,6	-9,8	-2,52%
Ovocný sad (PP)	6,2	6,3	0,2	2,65%
Trvalý trávny porast (PP)	15 681,1	15 044,3	-636,7	-4,06%
Poľnohospodárska pôda - celkom	27 607,4	26 775,3	-832,1	-3,01%
Lesný pozemok (NPP)	76 682,4	77 142,9	460,5	0,60%
Vodná plocha (NPP)	820,1	838,7	18,6	2,27%
Zastavaná plocha a nádvorie (NPP)	3 497,4	3 430,9	-66,5	-1,90%
Ostatná plocha (NPP)	1 882,7	2 276,9	394,1	20,93%
Nepoľnohospodárska pôda - celkom	82 882,6	83 689,3	806,7	0,97%
VÝMERA celkom	110 490,0	110 464,6	-25,4	-0,02%

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:pl5001rr

Štruktúra pôdneho fondu v okrese Poprad v roku 2023

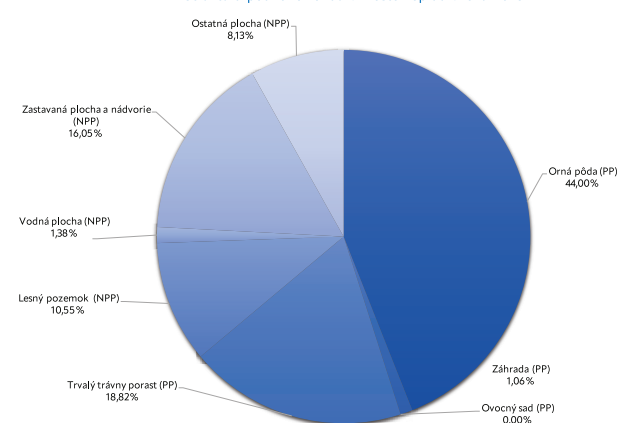
Naopak, **mesto Poprad** disponuje územiami **s násobnou prevahou poľnohospodárskej pôdy** (63,89 % z celkovej výmery územia okresu Poprad) nad nepoľnohospodárskou pôdou (36,11 % z celkovej výmery územia okresu Poprad). Orná pôda zaberá 44 % celkovej výmery mesta Poprad.

Výmera pôdy za mesto Poprad v ha

	2015	2023	abs. zmena	podiel
Orná pôda (PP)	2 847,6	2 776,3	-71,3	-2,5%
Záhrada (PP)	68,5	67,0	-1,5	-2,2%
Ovocný sad (PP)	0,0	0,0	0,0	
Trvalý trávny porast (PP)	1 092,6	1 187,7	95,1	8,7%
Poľnohospodárska pôda - celkom	4 008,7	4 031,0	22,3	0,6%
Lesný pozemok (NPP)	664,8	665,8	1,0	0,2%
Vodná plocha (NPP)	83,5	86,8	3,2	3,9%
Zastavaná plocha a nádvorie (NPP)	1 105,6	1 012,8	-92,8	-8,4%
Ostatná plocha (NPP)	447,2	512,9	65,7	14,7%
Nepoľnohospodárska pôda - celkom	2 301,1	2 278,3	-22,8	-1,0%
VÝMERA celkom	6 309,8	6 309,2	-0,6	

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:pl5001rr

Štruktúra pôdneho fondu v meste Poprad v roku 2023

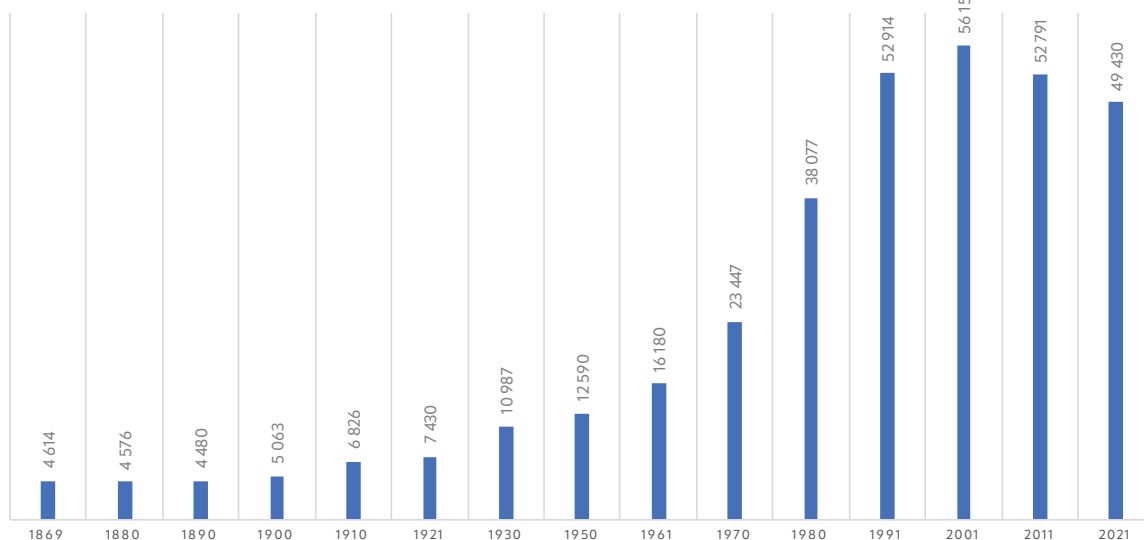
V porovnaní s rokom 2015 sa v roku 2023 celková štruktúra pôdneho fondu v meste Poprad zmenila len minimálne, a to o 0,6 ha. Poklesu výmery nepoľnohospodárskej pôdy dominoval pokles v kategórii „Zastavaná plocha a nádvorie“ (pokles o 92,8 ha) nárastom tzv. Ostatných plôch (65,7 ha) a Vod-

ných plôch (3,2 ha). Pri poľnohospodárskej pôde došlo k poklesu kategórie Orná pôda (o 71,3 ha) a nárastu plochy Trvalého trávnatého porastu (o 95,1 ha).

1.4 Demografické pomery

Rozvoj mesta Poprad nastal po skončení druhej svetovej vojny, ktorý bol podporený pripojením okolitých obcí a vytvorením mestskej aglomerácie s mestskými časťami – Spišská Sobota a Veľká boli pripojené v roku 1945, Stráže pod Tatrami v roku 1960 a Matejovce v roku 1974. V roku 1869 žilo v Poprade podľa Sčítania obyvateľov 4 614 obyvateľov. Výraznejší nárast obyvateľstva mesto zaznamenalo v 60. rokoch rozbehom mohutnej priemyselnej výroby (vagóny, elektrické spotrebiče), napredoval aj potravinársky priemysel.

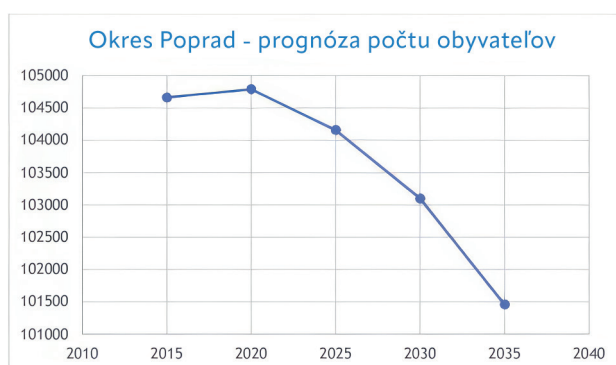
Vývoj počtu obyvateľov mesta Poprad v rámci doterajších celoštátnych sčítaní obyvateľstva

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov (SOBD) od roku 1869

Doposiaľ najväčší demografický rozmach bol zaznamenaný v období od druhej svetovej vojny do 90. rokov 20. storočia, pričom v priebehu tohto obdobia mesto Poprad niekoľkonásobne narástlo oproti svojim pôvodným rozmerom. Veľkým impulzom bol neustály rozvoj pracovných príležitostí v priemyselnej výrobe (ťažký priemysel, výroba elektrických spotrebičov a vagónov) a potravinárskom priemysle, ako aj v iných závodoch a podnikoch popradského priemyslu či sektoru služieb.

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v okrese Poprad. Hlavný pracovný trh pre okres sa nachádza priamo v meste Poprad, Svit a Vysoké Tatry. Pracovný trh bol determinovaný priemyselnými podnikmi, prítomnosťou vzdelávacích a kultúrnych (múzeá) inštitúcií ako aj služieb v oblasti cestovného ruchu – ubytovacie, stravovacie služby, obchod (Vysoké Tatry, Poprad). Zmeny, ktoré sa udiali v predošlom období sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Po prvotnom poklese pokračovalo mierne zvyšovanie aktivity v oblasti priemyselnej výroby. **Mesto Poprad zaznamenalo posledný prírastok obyvateľstva v roku 2001, keď zároveň disponovalo historicky najvyšším počtom obyvateľov.**

Prognóza počtu obyvateľov okresu Poprad do roku 2035 z roku 2012.

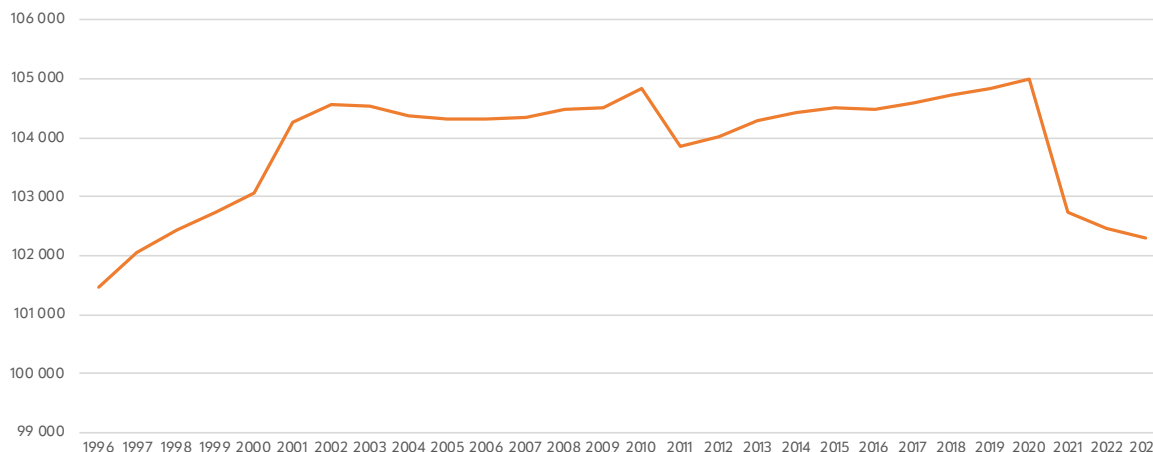
Zdroj: Infostat. Vlastné spracovanie

V roku 2013 bola vydaná Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, ktorá je výsledkom spolupráce Prognostického ústavu SAV, INFOSTAT-u a Prírodovedeckej fakulty UK. Východiskovým údajom prognózy bolo SODB 2011. Na základe prognóz možno v dlhšom časovom horizonte predpokladať, že v okrese Poprad dôjde k poklesu obyvateľstva o 3,13 %, avšak počet by nemal klesnúť pod hranicu 100 000 obyvateľov. Podľa prognostických prepočtov, v prípade pokračovania aktuálneho demografického trendu s obdobným podielovým úbytkom obyvateľstva, **môže okres Poprad do**

roku 2035 prísť o cca 2 800 obyvateľov. K 01. 01. 2023 malo mesto Poprad 49 091 obyvateľov, čo poukazuje na pretrvávajúci depopulačný trend.

Druhý najvyšší počet obyvateľov od roku 1996 vykazoval okres Poprad v roku 2010 na úrovni 104 827 obyvateľov. V roku 2011 prvýkrát výrazne prepadol na 103 861 obyvateľov. V roku 2020 sa po kontinuálnom raste vrátil na 104 990 obyvateľov, kým v roku 2021 prepadol na 102 744 obyvateľov (o 2 246 obyvateľov menej).

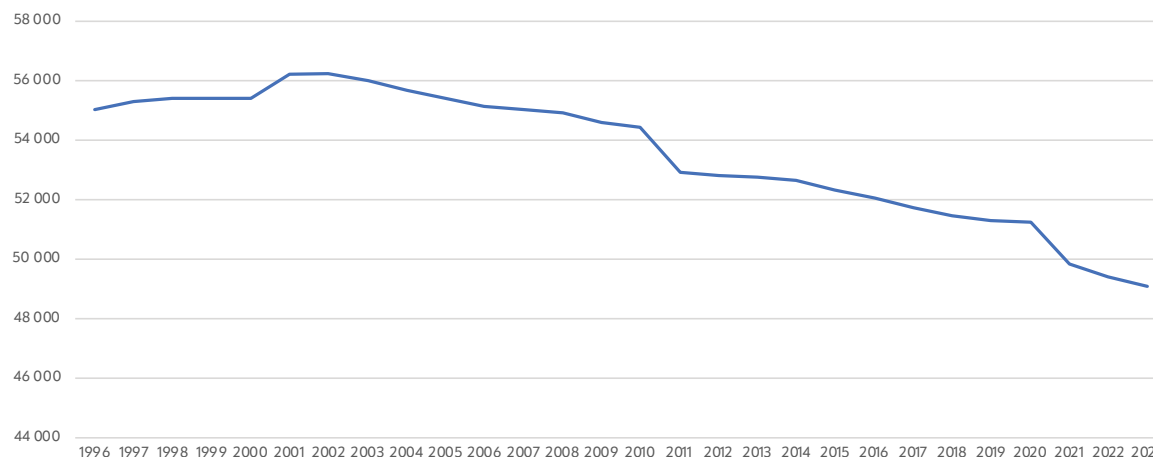
Prehľad o stave obyvateľstva okresu Poprad k 31. 12. od roku 1996 do roku 2023

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATACUBE, vbd_dem:om7010rr

Najvyšší evidenčný počet obyvateľov zaznamenalo mesto Poprad v roku 2002 na úrovni 56 241 obyvateľov a odvtedy tento počet len klesal. Do roku 2023 až o 7 150 obyvateľov. Skokovo najviac medzi rokmi 2010 a 2011 z 54 433 obyvateľov na 52 910 obyvateľov (o 1 523 obyvateľov; 2,8 %) a druhýkrát medzi rokmi 2020 a 2021 z 51 235 obyvateľov na 49 855 obyvateľov (o 1 380 obyvateľov).

Prehľad o stave obyvateľstva mesto Poprad k 31.12. od roku 1996 do roku 2023

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATACUBE, vbd_dem:om7010rr

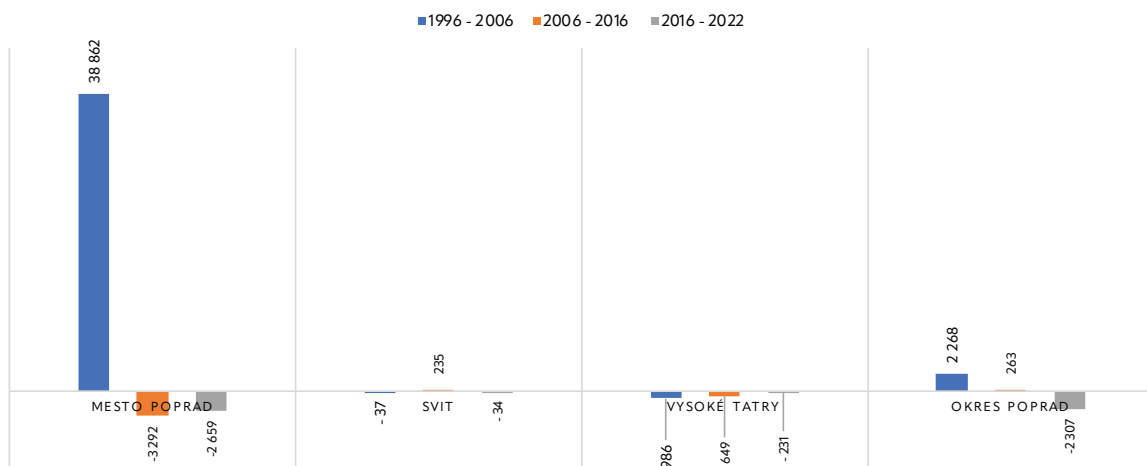
Pre porovnanie v meste Poprad predstavuje index priemerného medziročného nárastu obyvateľov za obdobie rokov 1996 – 2022 hodnotu 8,1 %, zatiaľ čo v susednom meste Svit tento index priemerného medziročného rastu dosahuje 0,1 % a v meste Vysoké Tatry zaznamenáva pokles o 1,3 %.

Vývoj počtu obyvateľov od roku 1996 do roku 2022

	1996	2006	2016	2022	1996 - 2022	v %	1996 - 2006	2006 - 2016	2016 - 2022	priemerne ročne 1996 - 2022	
Mesto Poprad	16 180	55 042	51 750	49 091	32 911	203,4%	38 862	-3 292	-2 659	1 316	8,1%
Svit	7 550	7 513	7 748	7 714	164	2,2%	-37	235	-34	7	0,1%
Vysoké Tatry	5 704	4 718	4 069	3 838	-1 866	-32,7%	-986	-649	-231	-75	-1,3%
okres Poprad	102 065	104 333	104 596	102 289	224	0,2%	2 268	263	-2 307	9	0,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATACUBE, vbd_dem:om7006rr

Zmena počtu obyvateľov v rokoch 1996 - 2022 v mestách Poprad, Svit, Vysoké Tatry

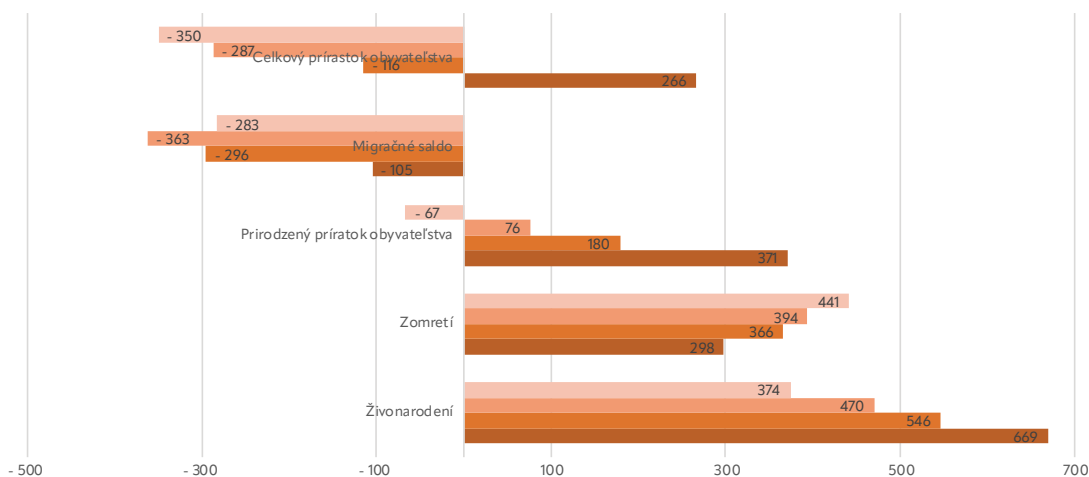

Pri porovnaní počtu zomretých a počtu živonarodených za obdobie rokov 1996 – 2023, a tým aj **prírodného prírastku obyvateľstva** je evidentné, že sa mesto Poprad vyludňuje približne rovnako ako mesto Vysoké Tatry, kým vo Vysokých Tatrách je to spôsobené skôr starnutím obyvateľstva, tak v meste Poprad vyludňovaním obyvateľstva.

Prírastok obyvateľov	POPRAD						SVIT						VYSOKÉ TATRY					
	1996	2006	2011	2016	2023	1996 - 2023	1996	2006	2011	2016	2023	1996 - 2023	1996	2006	2011	2016	2023	1996 - 2023
Živonarodení	669	546	564	470	374	-295	60	64	68	86	51	-9	27	31	37	19	21	-6
Zomretí	298	366	399	394	441	143	69	74	97	85	100	31	30	55	54	38	54	24
Prírodný prírastok obyvateľstva	371	180	165	76	-67	-438	-9	-10	-29	1	-49	-40	-3	-24	-17	-19	-33	-30
Migračné saldo	-105	-296	-284	-363	-283	-178	-13	13	36	-24	21	34	38	-62	-40	1	-23	-61
Celkový prírastok obyvateľstva	266	-116	-119	-287	-350	-616	-22	3	7	-23	-28	-6	35	-86	-57	-18	-56	-91

Zdroj: Štatistický úrad SR, DATACUBE, vbd_dem:om7105r

Pohyb obyvateľstva mesta Poprad v rokoch 1996 - 2023

Charakteristika obyvateľstva mesta Poprad: Vychádzajúc zo Sčítania obyvateľstva v roku 2021 (SOBD 2021) v meste Poprad prevládajú výraznejšie ako v okrese Poprad v populácii ženy (podiel 52,2 %). V meste Poprad žije najviac slobodných občanov (42,8 %) a nasledujú tí, ktorí sú v manželstvom zväzku (40,2 %) a počet rozvedených a ovdovených je vyšší v meste Poprad ako v rámci okresu Poprad (10,2 %).

V meste Poprad majú menší podiel obyvatelia do 14 rokov ako v okrese (14,4 %) a viac obyvateľia vo veku nad 65 rokov ako v okrese (17,9 %). Obyvateľov mesta aj okresu Poprad v produktívnom veku je približne rovnako, okolo 67 %.

Štruktúra obyvateľstva v meste Poprad podľa SOBD k 1. 1. 2021

POHLAVIE	Mesto Poprad		Okres Poprad		RODINNÝ STAV	Mesto Poprad		Okres Poprad		VEKOVÁ SKUPINA	Mesto Poprad		Okres Poprad	
muži	23 811	47,8%	50 050	48,7%	slobodný, slobodná	21 346	42,8%	46 131	44,9%	predproduktívny vek (0-14 rokov)	7 178	14,4%	17 160	16,7%
ženy	26 044	52,2%	52 694	51,3%	ženatý, vydatá	20 062	40,2%	41 606	40,5%	produktívny vek (15-64 rokov)	33 765	67,7%	68 483	66,7%
					rozvedený, rozvedená	5 063	10,2%	8 144	7,9%	poproduktívny vek (65 a viac rokov)	8 912	17,9%	17 101	16,6%
					vdovec, vdova	3 253	6,5%	6 644	6,5%					
					nezistené	131	0,3%	219	0,2%					
Spolu	49 855		102 744			49 855		102 744			49 855		102 744	

Zdroj: SOBD 2021

Po národnostnej stránke je mesto Poprad sídlom s drvivou prevahou obyvateľstva slovenskej národnosti (podiel 92,6 % z celkového počtu obyvateľov). Svoje zastúpenie tu majú aj iné národnosti – česká, nemecká, rómska a ďalšie. Najpočetnejšia je česká (0,7 %) a rómska (0,4 %). Najvýraznejším etnikom mimo regiónu strednej Európy je ukrajinská a ruská národnosť. Je potrebné tiež podotknúť, že k majoritnej národnosti majú tendenciu sa hlásiť aj príslušníci iných etníc – napr. Rómovia či Vietnamci (resp. aj iné ázijské národnosti).

Vo vierovyznaní v meste Poprad prevládajú obyvatelia hlásiaci sa k rímskokatolíckej viere (53,9 %), a to menej ako v okrese Poprad (59,7 %). Z ďalších sa najviac obyvateľov mesta hlási k evanjelickej viere len 5,9 %, kým v okrese má evanjelická viera mierne vyššie zastúpenie (7,2 %). Bez vyznania je v meste Poprad 25,7 % obyvateľov.

Vo vzdelanostnej štruktúre prevláda rovnako v meste Poprad, ako aj v okrese úplné stredné vzdelanie s maturitou (28,1 %) a nasleduje vysokoškolské vzdelanie (22,2 %) o čosi viac ako na úrovni okresu. Obyvatelia bez ukončeného vzdelania, so základným vzdelaním alebo stredoškolským vzdelaním majú vyššie %-né zastúpenie v okrese Poprad ako v meste Poprad.

Štruktúra obyvateľstva v meste Poprad podľa SOBD k 1. 1. 2021

NÁRODNOSŤ	Mesto Poprad		Okres Poprad		VIEROVYZNANIE	Mesto Poprad		Okres Poprad		VZDELANIE	Mesto Poprad		Okres Poprad	
slovenská	46 166	92,6%	95 163	92,6%	bez náboženského vyznania	12 829	25,7%	21 047	20,5%	bez ukončeného vzdelania	5 124	10,3%	12 258	11,9%
maďarská	101	0,2%	162	0,2%	rímskokatolícke	26 847	53,9%	61 350	59,7%	základné vzdelanie	6 437	12,9%	19 203	18,7%
rómska	205	0,4%	1 125	1,1%	evanjelické	2 954	5,9%	7 377	7,2%	stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	8 253	16,6%	17 411	16,9%
rusínska	121	0,2%	166	0,2%	gréckokatolícke	1 947	3,9%	3 113	3,0%	úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	14 028	28,1%	25 917	25,2%
česká	326	0,7%	576	0,6%	kalvínske	53	0,1%	116	0,1%	vyššie odborné vzdelanie	2 806	5,6%	5 207	5,1%
ukrajinská	73	0,1%	93	0,1%	pravoslávne	383	0,8%	827	0,8%	vysokoškolské vzdelanie	10 948	22,0%	18 599	18,1%
nemecká	41	0,1%	63	0,1%	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia v SR	72	0,1%	114	0,1%	bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	70	0,1%	241	0,2%
moravská	11	0,0%	18	0,0%	Kresťanské zbory na Slovensku	206	0,4%	671	0,7%	nezistené	2 189	4,4%	3 908	3,8%
poľská	58	0,1%	118	0,1%	Apoštolská cirkev na Slovensku	58	0,1%	132	0,1%					
ruská	32	0,1%	52	0,1%	baptistické	126	0,3%	268	0,3%					
vietnamská	56	0,1%	60	0,1%	Cirkev adventistov siedmeho dňa, Slovenské združenie	43	0,1%	109	0,1%					
židovská	8	0,0%	17	0,0%	židovské	18	0,0%	27	0,0%					
čínska	26	0,1%	27	0,0%	budhizmus	79	0,2%	123	0,1%					
talianka	12	0,0%	17	0,0%	pohanstvo a prírodné duchovno	60	0,1%	101	0,1%					
anglická	6	0,0%	16	0,0%	ostatné	539	1,1%	894	0,9%					
ostatné	41	0,1%	73	0,1%	iné	149	0,3%	255	0,2%					
iná	73	0,1%	120	0,1%	nezistené	3492	7,0%	6220	6,1%					
nezistená	2 499	5,0%	4 878	4,7%										
SPOLU	49 855		102 744			49 855		102 744			49 855		102 744	

Zdroj: SOBD 2021

1.5 Hospodárenie samosprávy

Mesto Poprad hospodáril v roku 2023 s celkovým rozpočtom 69,4 mil. eur, pričom sa na kapitálové výdavky týkajúce sa investícií vynakladalo 8,5 % celkového rozpočtu. V porovnaní s rokom 2022 mesto znížilo kapitálové výdavky o 4,49 mil. eur (o 43,3 %). V schválenom rozpočte pre rok 2024 mesto Poprad navrhlo čerpanie rozpočtu vo výške 74,7 mil. eur (nárast o 7,7 % oproti skutočnému

plneniu rozpočtu v roku 2023), pričom navýšilo kapitálové výdavky o 3,37 mil. eur (o 57,64 %) z dôvodu realizácie investícií, ktoré nerealizovalo v roku 2023.

Celkový priemerný výdavok mesta Poprad na obyvateľa v roku 2021 predstavoval 1 220 eur, kým v roku 2023 až 1 424 eur.

Rozpočet mesta Poprad

rok	2021	2022	2023	plán 2024	medziročná zmena				podiel			
					2022/2021	2023/2022	2021	2022	2023	plán 2024		
Bežné výdavky (BV)	51 049 172 €	52 007 675 €	61 908 734 €	64 550 000 €	958 503 €	1,9%	9 901 059 €	19,0%	84,7%	81,8%	89,2%	86,4%
Kapitálové výdavky (KV)	7 837 022 €	10 363 749 €	5 876 476 €	9 248 000 €	2 526 727 €	32,2%	-4 487 273 €	-43,3%	13,0%	16,3%	8,5%	12,4%
Finančné operácie (FO)	1 405 799 €	1 226 179 €	1 612 686 €	917 000 €	-179 619 €	-12,8%	386 506 €	31,5%	2,3%	1,9%	2,3%	1,2%
SPOLU	60 291 992 €	63 597 603 €	69 397 896 €	74 715 000 €	3 305 611 €	5,5%	5 800 293 €	9,1%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
počet obyvateľov	49 430	49 091	48 741									
suma na obyvateľa	1 220 €	1 296 €	1 424 €									

Zdroj: Interná evidencia mesta Poprad

Programový rozpočet mesta Poprad je rozdelený na **15 výdavkových programov**. V celkových skutočných výdavkoch za rok 2023 a v návrhu rozpočtu na rok 2024 dominujú tieto programy:

- (9) Vzdelávanie (44,4 % – 43,2 %),
- (14) Sociálna pomoc (9,8 % – 9,1 %) a
- (7) Doprava a komunikácie (10,3 % – 10,4 %),
- (15) Administratíva (7,8 % – 8,3 %),
- (11) Šport (4,9 % – 4,1 %)

Najviac kapitálových výdavkov sa v roku 2023 vynaložilo na program (9) Vzdelávanie (1,87 mil. eur; 31,8 % rozpočtu) a bežných výdavkov rovnako na program (9) Vzdelávanie (28,8 mil. eur; 46,4 % rozpočtu).

V návrhu rozpočtu roku 2024 sa plánuje najviac investovať z kapitálových výdavkov do programu (7) Doprava a komunikácie (2,75 mil. eur; 29,7 % rozpočtu) a v bežných výdavkoch na program (9) Vzdelávanie (30,09 mil. eur; 46,6 % rozpočtu).

Štruktúra výdavkov programového rozpočtu mesta Poprad

Program	BEŽNÉ VÝDAVKY					KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY					FINANČNÉ OPERÁCIE					SPOLU				
	2022	2023	podiel	plán 2024	podiel	2022	2023	podiel	plán 2024	podiel	2022	2023	podiel	plán 2024	podiel	2022	2023	podiel	plán 2024	podiel
1 Plánovanie, manažment a kontrola	576 735 €	872 745 €	1,4%	1 338 000 €	2,1%	15 000 €	22 300 €	0,4%	50 000 €	0,5%	1 053 601 €	1 053 600 €	65,3%	800 500 €	82,3%	1 645 336 €	1 948 645 €	2,8%	2 188 500 €	2,9%
2 Propagácia a prezentácia	366 413 €	319 292 €	0,5%	330 000 €	0,5%	7 500 €	0	0,0%	60 000 €	0,6%	- €					373 913 €	319 292 €	0,5%	390 000 €	0,5%
3 Interné služby	1 288 884 €	1 305 484 €	2,1%	1 388 000 €	2,2%	283 271 €	440 483 €	7,5%	913 000 €	9,9%	10 000 €					1 582 155 €	1 745 967 €	2,5%	2 301 000 €	3,1%
4 Služby občanom	914 468 €	869 723 €	1,4%	954 000 €	1,5%	520 596 €	- €	0,0%	5 000 €	0,1%		100 000 €	6,2%			1 435 064 €	969 723 €	1,4%	959 000 €	1,3%
5 Bezpečnosť a poriadok	1 856 210 €	2 259 905 €	3,7%	2 356 000 €	3,6%	19 805 €	55 960 €	1,0%	- €	0,0%						1 876 015 €	2 315 865 €	3,3%	2 356 000 €	3,2%
6 Odpadové hospodárstvo	2 575 713 €	2 725 341 €	4,4%	3 350 000 €	5,2%	42 667 €	9 340 €	0,2%	10 000 €	0,0%						2 618 380 €	2 734 681 €	3,9%	3 351 000 €	4,5%
7 Doprava a komunikácie	3 906 523 €	5 737 412 €	9,3%	5 022 000 €	7,8%	3 799 601 €	1 390 175 €	23,7%	2 750 000 €	29,7%	8 798 €	50 000 €	3,1%			7 714 922 €	7 177 586 €	10,3%	7 772 000 €	10,4%
8 Verejné osvetlenie	994 677 €	1 727 515 €	2,8%	1 186 000 €	1,8%	102 412 €	635 148 €	10,8%	1 155 000 €	12,5%		60 000 €	3,7%			1 097 089 €	2 422 663 €	3,5%	2 341 000 €	3,1%
9 Vzdelávanie	24 213 959 €	28 752 790 €	46,4%	30 089 000 €	46,6%	1 328 916 €	1 865 966 €	31,8%	2 170 000 €	23,5%	18 480 €	183 689 €	11,4%			25 561 355 €	30 802 445 €	44,4%	32 259 000 €	43,2%
10 Kultúra	424 241 €	381 842 €	0,6%	395 000 €	0,6%	12 999 €	4 582 €	0,1%	200 000 €	2,2%						437 241 €	386 423 €	0,6%	395 000 €	0,8%
11 Šport	2 325 565 €	3 118 675 €	5,0%	2 897 000 €	4,5%	2 339 135 €	302 814 €	5,2%	183 000 €	2,0%	40 €	49 €	0,0%	500 €	0,1%	4 664 740 €	3 421 539 €	4,9%	3 080 500 €	4,1%
12 Prostredie pre život	1 542 968 €	1 624 816 €	2,6%	1 860 000 €	2,9%	1 414 844 €	512 350 €	8,7%	1 510 000 €	16,3%	9 000 €					2 966 812 €	2 137 166 €	3,1%	3 370 000 €	4,5%
13 Bývanie	552 044 €	562 606 €	0,9%	625 000 €	1,0%	363 359 €	77 976 €	1,3%	81 000 €	0,9%	115 350 €	116 845 €	7,2%	116 000 €	12,6%	1 030 753 €	757 427 €	1,1%	822 000 €	1,1%
14 Sociálna pomoc	5 737 142 €	6 222 488 €	10,1%	6 595 000 €	10,2%	113 645 €	559 383 €	9,5%	170 000 €	1,8%	10 910 €	48 502 €	3,0%			5 861 697 €	6 830 373 €	9,8%	6 765 000 €	9,1%
15 Administratíva	4 732 131 €	5 428 099 €	8,8%	6 165 000 €	9,6%	- €	- €	0,0%	- €	0,0%						4 732 131 €	5 428 099 €	7,8%	6 165 000 €	8,3%
CELKOM	52 007 675 €	61 908 734 €	100%	64 550 000 €	100%	10 363 749 €	5 876 476 €	100%	9 248 000 €	100%	1 226 179 €	1 612 686 €	100%	917 000 €	100%	63 597 603 €	69 397 896 €	100%	74 715 000 €	100%

Zdroj: Interná evidencia mesta Poprad

V návrhu rozpočtu pre rok 2024 neplánuje mesto realizovať žiadne kapitálové výdavky v programoch (5) Bezpečnosť a poriadok a minimálne v programoch (6) Odpadové hospodárstvo a (4) Služby občanom. Priorizuje investície v programe (7) Doprava a komunikácie, (9) Vzdelávanie a (12) Prostredie pre život.

ČERPANIE EŠIF MESTOM POPRAD V ROKOCH 2016 – 2022

Na území okresu Poprad požiadali žiadatelia v období rokov 2016 – 2022 o nenávratný finančný príspevok (NFP) v rámci programového obdobia 2014 – 2020 na 519 projektov v hodnote 276,374 mil. eur, z čoho bolo zazmluvnených 304 projektov v celkovej hodnote nenávratného finančného príspevku (NFP) 133,41 mil. eur (58,6 %). Priemerná intenzita pomoci pri zazmluvnených projektoch predstavovala 79,11 %.

Žiadatelia z mesta Poprad zazmluvnili 109 projektov z 201 podaných projektov (úspešnosť 54,2 %), pričom do mesta Poprad získali 50,73 mil. eur s nižšou intenzitou pomoci ako v okrese Poprad (74,88 %) z dôvodu pomerne vysokého počtu súkromných firiem, ktoré boli úspešnými žiadateľmi EŠIF. Mesto Poprad sa na celkovej výške zazmluvneného NFP podieľalo až 38 %.

Prehľad čerpania EŠIF v rokoch 2016 - 2022

	okres Poprad			Mesto Poprad			podiel mesta Poprad na okrese	
	počet	Výška NFP	Intenzita pomoci	počet	Výška NFP	Intenzita pomoci	počet	Výška NFP
žiadosti o NFP	519	276 374 365,80 €	79,35%	201	122 730 111,99 €	75,44%	38,7%	44,4%
zazmluvnené projekty	304	133 409 546,80 €	79,11%	109	50 729 877,41 €	74,88%	35,9%	38,0%
úspešnosť v %	58,6%	48,3%		54,2%	41,3%			

Zdroj: ITMS a spracovanie EUPC Miner

Zo 109 zazmluvnených projektov v meste Poprad zazmluvnila mestská samospráva len 18 projektov (16,5 %).

Ako uvádza prehľad nižšie až 33,15 % zazmluvnenej hodnoty NFP za okres Poprad (44,23 mil. eur) je realizovaných TOP 10 projektmi s najvyššou zazmluvnenou hodnotou NFP. Projekt s najvyššou pridelenou výškou NFP je projekt Nemocnice Poprad a. s. (7,8 mil. eur). Medzi TOP 10 projektmi s najvyššou NFP je štyrikrát uvedená Horská záchranná služba, jedenkrát Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. a 3 súkromné spoločnosti (vrátane Tatravagónka a. s. a Chemosvit Energochem a. s.) a jedna stredná škola – SOŠ elektrotechnická. Medzi týmito projektami nie je žiadny projekt za mesto Poprad.

Top 10 projektov s najvyššou hodnotou zazmluvneného NFP v okrese Poprad za roky 2016 - 2022

Prijímateľ	Obec	Stav	Názov projektu	Rok účinnosti zmluvy	Zazmluvnená suma COV	Zazmluvnená suma NFP	Operačný program	
Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	Projekt riadne ukončený (K)	Zvýšenie produktivity a efektívnosti Nemocnice Poprad, a.s. prostredníctvom rekonštrukcie, prístavby, materiálno - technického zabezpečenia, dodávky zdravotníckej techniky, zariadení, vybavenia a modernizácie IKT infraštruktúry	2018	8 685 572,77	7 817 015,49	IROP	
Horská záchranná služba	Vysoké Tatry	Zmluva uzavretá	Rekonštrukcia rádiovkej siete HZS	2018	7 438 664,07	7 438 664,07	OP Kvalita životného prostredia	
Horská záchranná služba	Vysoké Tatry	Projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP (K)	Optimalizácia systémov, služieb a posilnenie intervenčných kapacít Horskej záchrannej služby	2019	5 519 085,87	5 519 085,87	OP Kvalita životného prostredia	
Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s.	Poprad	Projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP (K)	Dobudovania a intenzifikácia ČOV Levoča	2022	4 934 332,05	4 440 898,85	OP Kvalita životného prostredia	
PYROBATYS SK, s.r.o.	Batizovce	Projekt riadne ukončený (K)	Obstaranie komplexnej technologickej linky s cieľom inovácie produktov spoločnosti PYROBATYS SK, s.r.o.	2017	6 900 000,00	3 795 000,00	OP Integrovaná infraštruktúra	
CHEMOSVIT ENERGOCHEM, a.s.	Svit	Projekt riadne ukončený (K)	Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple v meste Svit a priemyselných areáloch CHEMOSVIT a FINCHEM	2018	4 164 650,99	3 539 953,34	OP Kvalita životného prostredia	
Horská záchranná služba	Vysoké Tatry	Zmluva uzavretá	Posilnenie intervenčných kapacít Horskej záchrannej služby	2022	2 999 242,75	2 999 242,75	OP Kvalita životného prostredia	
TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	Zmluva uzavretá	Automatizácia v procese výroby nákladných železničných vozidiel	2019	4 569 111,66	2 969 922,58	OP Integrovaná infraštruktúra	
Horská záchranná služba	Vysoké Tatry	Projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP (K)	Operatívny záchranný modul	2016	2 945 908,15	2 945 908,15	OP Kvalita životného prostredia	
Stredná odborná škola elektrotechnická	Poprad	Zmluva uzavretá	Zlepšenie vzdelávacej infraštruktúry v SOŠ elektrotechnickej, Hlavná 1400/1, Poprad – Matejovce	2022	2 910 416,41	2 764 895,59	IROP	
CELKOM						51 066 984,72	44 230 586,69	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Kým na území okresu Poprad dominujú medzi schválenými projektmi samosprávy (46,4 %), tak na území mesta Poprad to je súkromný sektor (44 %), ktorý tu zazmluvnil približne polovicu výšky NFP okresu Poprad. Treťou najpočetnejšou skupinou žiadateľov o NFP na území okresu Poprad aj mesta Poprad sú školské zariadenia.

Na území Mesta Poprad má podnikateľský sektor schválených 4,4-násobne väčší objem NFP ako samospráva (o 15,08 mil. eur viac), kým v okrese Poprad len o 3,6 mil. eur viac. V okrese Poprad významne dominuje výškou zazmluvneného NFP verejná správa kvôli sídlu Horskej záchrannej služby

so 6 projektami a sociálne zariadenia. Naopak mesto Poprad dominuje zazmluvnenou výškou NFP v prípade školských zariadení, verejných podnikov, zdravotníckych zariadení aj neziskového sektora.

Prehľad zazmluvnených projektov z EŠIF v rokoch 2016 - 2022 podľa typu žiadateľa

Typ žiadateľa	Okres Poprad				Mesto Poprad				Podiel mesta Poprad na okrese	
	počet		Výška NFP		počet		Výška NFP		počet	Výška NFP
neziskový sektor	19	6,3%	3 332 590,82 €	2,5%	15	13,8%	2 710 880,46 €	5,3%	78,9%	81,3%
samospráva	141	46,4%	36 383 438,94 €	27,3%	18	16,5%	4 419 957,87 €	8,7%	12,8%	12,1%
sociálne zariadenie	5	1,6%	3 668 697,80 €	2,7%	2	1,8%	634 056,43 €	1,2%	40,0%	17,3%
súkromný sektor	91	29,9%	39 955 916,93 €	29,9%	48	44,0%	19 498 001,52 €	38,4%	52,7%	48,8%
školské zariadenie	27	8,9%	9 933 992,18 €	7,4%	17	15,6%	9 166 010,25 €	18,1%	63,0%	92,3%
verejná správa	9	3,0%	24 288 845,70 €	18,2%	3	2,8%	182 905,42 €	0,4%	33,3%	0,8%
verejný podnik	5	1,6%	5 484 935,01 €	4,1%	3	2,8%	4 901 661,62 €	9,7%	60,0%	89,4%
zdravotnícke zariadenie	7	2,3%	10 361 129,43 €	7,8%	3	2,8%	9 216 403,85 €	18,2%	42,9%	89,0%
CELKOM	304	100,0%	133 409 546,80 €	100,0%	109	100,0%	50 729 877,41 €	100,0%	35,9%	38,0%

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2. Analýza dát podľa tematických oblastí

2.1 Ekonomia, vzdelávanie a inovácie

2.1.1 Ekonomické pomery, podnikanie a prosperita

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo k 1. 1. 2021

Mesto Poprad	24 862	52,1%
Mesto Svit	3 727	7,8%
Mesto Vysoké Tatry	1 949	4,1%
okres Poprad	47 762	

Zdroj: SODB 2021 – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Podľa Sčítania obyvateľov domov a bytov v roku 2021 bolo zaradených medzi ekonomicky aktívne obyvateľstvo v meste Poprad 24 862 obyvateľov, čo predstavovalo 52,1 % ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) okresu Poprad. Mesto Poprad spoločne s mestami Svit a Vysoké Tatry tvorilo 64 % EAO okresu Poprad, z čoho vyplýva, že ekonomicky aktívne obyvateľstvo žije viac v mestách. Samotné mesto Poprad vytvára podmienky, kde pracuje prevažná časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva.

Okres Poprad sa pritom v roku 2022 podieľal na ekonomicky aktívnom obyvateľstve Prešovského kraja 13,33 %, kým v roku 2016 to bolo 13,15 %. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo medzi rokmi 2016 a 2022 v okrese Poprad kleslo o 1,5 %, tak v Prešovskom kraji takmer dvojnásobne. Aj v okrese Poprad aj v Prešovskom kraji bolo vyššie ako na úrovni Slovenskej republiky.

Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Poprad za sledované obdobie rokov 2016 – 2022 klesla o 35,9 % na hodnotu 5,35 %, kým v Prešovskom kraji klesla takmer rovnako o 35,6 % na hodnotu 9,98 %. **Miera evidovanej nezamestnanosti** sa aj v roku 2022 v okrese Poprad nachádzala výrazne pod hodnotou Prešovského kraja a je **dlhodobo najnižšia zo všetkých okresov Prešovského kraja**.

Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie za sledované obdobie rokov 2016 a 2022 klesol o 36,8 %, kým v Prešovskom kraji o 29,7 %. V roku 2022 disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie okresu Poprad tvoril 7,15 % uchádzačov o zamestnanie Prešovského kraja. Pravdepodobne išlo o nezamestnateľných uchádzačov na trhu práce.

Ukazovateľ	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)				Ekonomicky aktívne obyvateľstvo				Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie			
	2016	2022	2023	2022/2016	2016	2022	2023	2022/2016	2016	2022	2023	2022/2016
Okres Poprad	8,34	5,35		-35,9%	52 831	52 032		-1,5%	4 408	2 786		-36,8%
podiel na Prešovskom kraji	53,81%	53,61%	0,00%		13,15%	13,33%	0,00%		7,95%	7,15%	0,00%	
Prešovský kraj	15,5	9,98	8,36	-35,6%	401 819	390 336	397 099	-2,9%	55 432	38 944	33 212	-29,7%
Slovenská republika	8,76	5,90	5,08	-32,6%	2 741 205	2 714 231	2 785 050	-1,0%	237 977	160 204	141 457	-32,7%

Zdroj: ŠÚSR, DATACUBE, pr3108r

Mesto Poprad je podľa evidencie ÚPSVaR (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny) spomedzi 79 okresov zaradené na **22. mieste** počtom **poberateľov dávok pomoci v hmotnej núdzi** a príspevkov k dávke so spoločne posudzovanými osobami z počtu obyvateľov. K 31. 12. 2023 išlo o 3 525 osôb s 3,45 % podielom na počte obyvateľov (pričom priemer za Slovenskú republiku bol na úrovni 2,51 %).¹

Priemerná nominálna mesačná mzda (PMNM) v okrese Poprad v roku 2022 bola na úrovni **1 317 eur**, čo bolo o 183 eur menej ako bola priemerná mesačná nominálna mzda v Slovenskej republike. Dlhodobo sa jej úroveň v okrese Poprad pohybuje nad priemerom Prešovského kraja (o 98 eur v roku 2022) a na úrovni slovenského priemeru, čo okresu Poprad dáva **predpoklad pomerne vysokej životnej úrovne**.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (Eur)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2009	
Okres Poprad	703 €	738 €	755 €	790 €	782 €	835 €	888 €	950 €	947 €	1 006 €	1 123 €	1 197 €	1 248 €	1 317 €	614 €	87,32%
Prešovský kraj	636 €	659 €	697 €	715 €	721 €	767 €	799 €	830 €	875 €	928 €	1 025 €	1 086 €	1 153 €	1 219 €	583 €	91,67%
Slovenská republika	803 €	828 €	853 €	881 €	891 €	957 €	993 €	1 034 €	1 095 €	1 171 €	1 266 €	1 324 €	1 401 €	1 500 €	697 €	86,80%

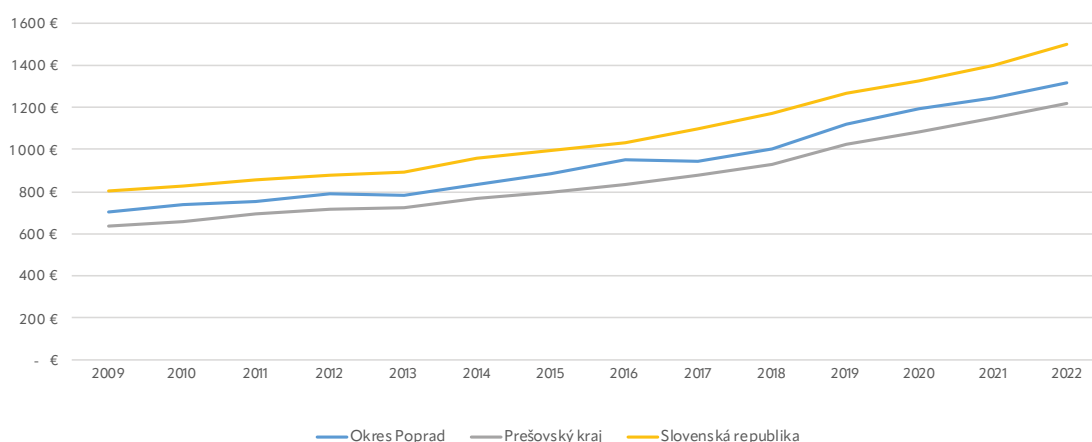
Zdroj: ŠÚSR, Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (Eur), VBD_SK_WIN.np3110r

¹ https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/socialne-veci-statistiky/2023/2023-socialne-davky.html?page_id=1247169

PNMM v okrese Poprad narástla od roku 2009 dokonca viac ako v Slovenskej republike (o 87,32 %), ale o 4,35 % menej ako v Prešovskom kraji.

Oproti roku 2009 sa PNMM zvýšila v okrese Poprad o 614 eur, kým v Prešovskom kraji o 583 eur (91,67 %) a v Slovenskej republike o 697 eur (86,80 %).

Vývoj priemernej minimálnej mesačnej mzdy v rokoch 2009 - 2022

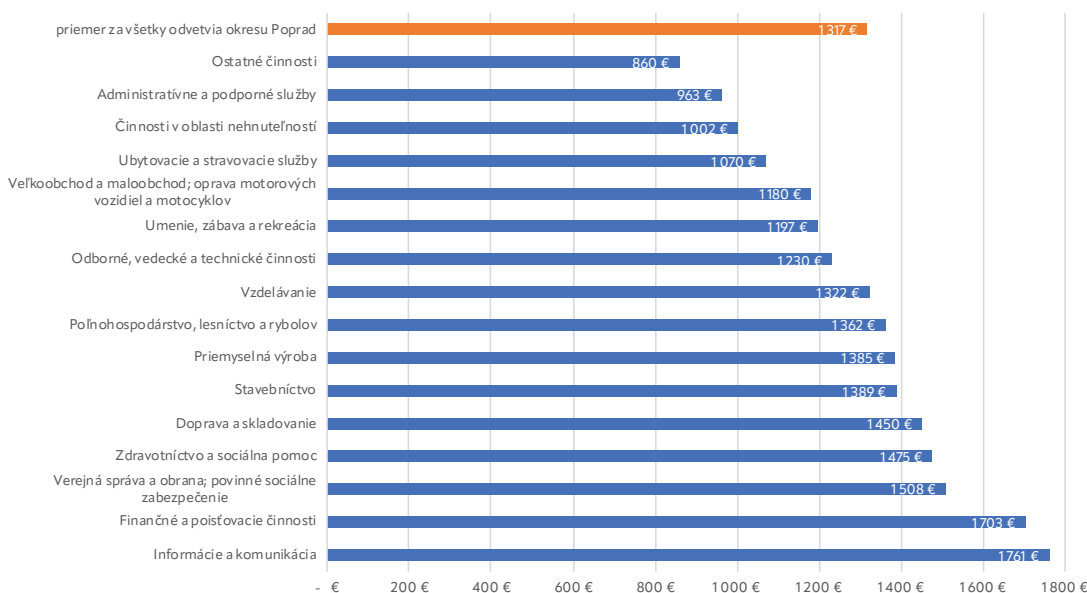
Zdroj: ŠÚSR

Ukazovateľ priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca za odvetvie OKEČ odzrkadľuje jeho výkonnosť.

Ako ukazuje tento graf, tak v roku 2022 bolo v okrese Poprad deväť odvetví s hodnotou PNMM nad úrovňou mzdového priemeru za všetky odvetvia v okrese Poprad. Na prvých piatich miestach s najvyššou PNMM sa nachádzajú tieto odvetvia: (1) **Informácie a komunikácia**, (2) **Finančné a poisťovacie činnosti** a (3) **Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie**, (4) **Zdravotníctvo a sociálna pomoc**, (5) **Doprava a skladovanie**.

S najnižším mzdovým ohodnotením sú v okrese Poprad dlhodobé práce, ktoré pokrýva odvetvie Administratívne a podporné činnosti (v roku 2009 to bolo 366 eur, kým v roku 2022 len 963 eur).

Priemerná nominálna mesačná mzda v okrese Poprad podľa OKEČ v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN.np3110rr

V okrese Poprad za sledované obdobie rokov 2009 – 2022 najviac narástla PNMM v odvetviach ekonomickej činnosti (OKEČ): (1) Administratívne a podporné služby (o 162,9 %), (2) Zdravotníctvo a sociálna pomoc (o 155 %), (3) Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (o 150 %), (4) Ubytovacie a stravovacie služby (o 145,5 %) a (5) Vzdelávanie (o 106,2 %). Najmenej rástla PNMM v Odborných, vedeckých a technických činnostiach (len o 9,3 %), pričom v odvetví Činnosti v oblasti nehnuteľností poklesla o 5,2 %.

Medzi rokmi 2022 a 2021 najviac narástli PNMM v odvetviach: (1) Administratívne a podporné činnosti (o 30,8 %), (2) Ubytovacie a stravovacie služby (o 23,7 %) a (3) Finančné a poisťovacie služby (o 16,3 %), pravdepodobne z dôvodu nedostatku pracovnej sily na trhu pre dané profesie, a tým zvýšenia ich atraktívnosti na trhu práce.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v okrese Poprad

OKEČ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2009	2022/2021		
Informácie a komunikácia	1140 €	1200 €	1300 €	1059 €	1250 €	1414 €	1429 €	1380 €	1420 €	1613 €	1727 €	1790 €	1649 €	1761 €	621 €	54,5%	112 €	6,8%
Finančné a poisťovacie činnosti	946 €	948 €	1065 €	1054 €	1038 €	1131 €	1188 €	1394 €	1439 €	1299 €	1422 €	1461 €	1464 €	1703 €	758 €	80,1%	239 €	16,3%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	807 €	772 €	785 €	821 €	745 €	788 €	887 €	942 €	993 €	1089 €	1281 €	1452 €	1471 €	1508 €	702 €	87,0%	37 €	2,5%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	578 €	650 €	699 €	746 €	768 €	826 €	876 €	905 €	993 €	1048 €	1180 €	1312 €	1430 €	1475 €	897 €	155,0%	45 €	3,1%
Doprava a skladovanie	775 €	794 €	800 €	803 €	849 €	935 €	929 €	953 €	1039 €	1092 €	1157 €	1183 €	1317 €	1450 €	675 €	87,1%	133 €	10,1%
Stavebníctvo	871 €	1117 €	808 €	1007 €	886 €	947 €	1068 €	1408 €	961 €	941 €	968 €	1107 €	1275 €	1389 €	518 €	59,5%	114 €	8,9%
Priemyselná výroba	747 €	806 €	805 €	819 €	829 €	863 €	907 €	884 €	951 €	1066 €	1157 €	1228 €	1299 €	1385 €	638 €	85,4%	86 €	6,6%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	545 €	603 €	757 €	700 €	769 €	822 €	862 €	842 €	925 €	950 €	1039 €	1133 €	1229 €	1362 €	817 €	150,0%	133 €	10,8%
Vzdelávanie	641 €	646 €	681 €	718 €	767 €	837 €	872 €	894 €	1011 €	1046 €	1139 €	1261 €	1294 €	1322 €	681 €	106,2%	28 €	2,2%
Odborné, vedecké a technické činnosti	1125 €	1035 €	1075 €	1117 €	970 €	1192 €	1088 €	1431 €	1106 €	1124 €	1196 €	1260 €	1272 €	1230 €	105 €	9,3%	-42 €	-3,3%
Umenie, zábava a rekreácia	603 €	628 €	673 €	843 €	678 €	715 €	761 €	810 €	921 €	939 €	985 €	1126 €	1124 €	1197 €	594 €	98,4%	73 €	6,5%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	611 €	601 €	673 €	701 €	692 €	721 €	817 €	772 €	827 €	889 €	1144 €	1098 €	1133 €	1180 €	569 €	93,1%	47 €	4,1%
Ubytovacie a stravovacie služby	436 €	524 €	434 €	491 €	505 €	562 €	631 €	727 €	772 €	751 €	843 €	841 €	865 €	1070 €	634 €	145,5%	205 €	23,7%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1057 €	858 €	960 €	1002 €	798 €	801 €	849 €	847 €	914 €	878 €	943 €	939 €	1020 €	1002 €	-55 €	-5,2%	-18 €	-1,8%
Administratívne a podporné služby	366 €	425 €	507 €	552 €	632 €	603 €	563 €	605 €	663 €	779 €	829 €	815 €	736 €	963 €	597 €	162,9%	227 €	30,8%
Ostatné činnosti	417 €	415 €	461 €	485 €	504 €	477 €	488 €	532 €	572 €	629 €	691 €	801 €	801 €	860 €	443 €	106,4%	59 €	7,4%
Dodávka elektriny, plynu, para a teplého vzduchu	1008 €	1120 €	1171 €	1131 €	1043 €	D	D	D	D	D	D	D	D	D				

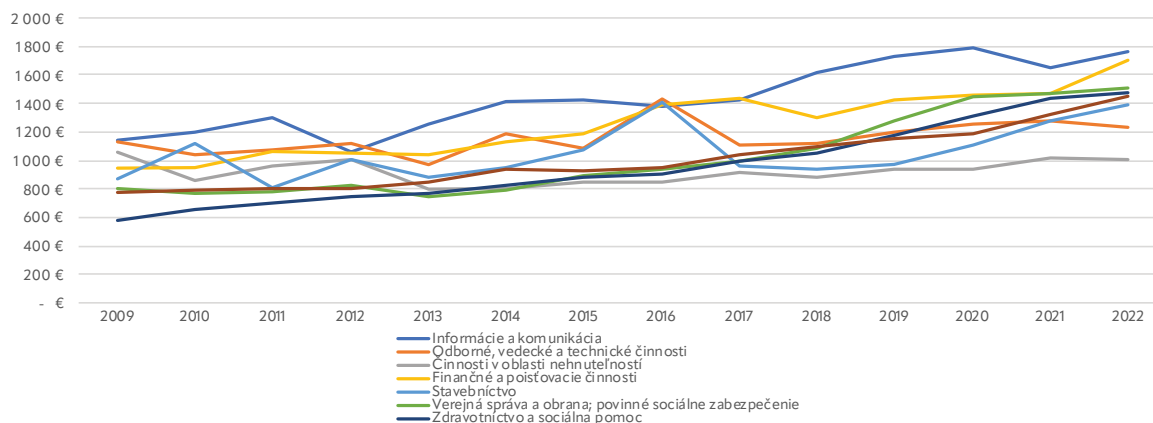
Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN.np3110rr

TOP 5 odvetví OKEČ podľa priemernej nominálnej mzdy	2009	2022	zmena 2022/2009
Informácie a komunikácia	1140 €	1761 €	621 € 54,5%
Odborné, vedecké a technické činnosti	1125 €	1230 €	105 € 9,3%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1057 €	1002 €	-55 € -5,2%
Finančné a poisťovacie činnosti	946 €	1703 €	758 € 80,1%
Stavebníctvo	871 €	1389 €	518 € 59,5%
Informácie a komunikácia	1140 €	1761 €	621 € 54,5%
Finančné a poisťovacie činnosti	946 €	1703 €	758 € 80,1%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	807 €	1508 €	702 € 87,0%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	578 €	1475 €	897 € 155,0%
Doprava a skladovanie	775 €	1450 €	675 € 87,1%

Odvetvia, ktoré si oproti roku 2009 v okrese Poprad výrazne polepšili mzdovú úroveň sú: Zdravotníctvo a sociálna pomoc (nárast PNMM o 155 %), Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie (nárast PNMM o 87 %), Finančné a poisťovacie služby (nárast PNMM o 80,1 %), a Doprava a skladovanie (nárast PNMM o 87,1 %).

Prvenstvo v mzdovej úrovni si od roku 2009 drží odvetvie Informácie a komunikácia (nárast PNMM o 54,5 %). Výrazne si mzdovú úroveň pohoršili odvetvia: Odborné vedecké a technické činnosti (nárast len o 9,3 %), Činnosti v oblasti nehnuteľností (pokles o 5,2 %) a mierne aj Stavebníctvo (nárast o 59,5 %).

Vývoj priemernej nominálnej mesačnej mzdy u vybraných odvetví OKEČ v rokoch 2009 - 2022

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN.np3110rr

PREHLAD 10 najväčších zamestnávateľov v okrese Poprad za rok 2023

	Zamestnávateľ	Sídlo	Počet zamestnancov	podiel
1	TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	2 302,00	28,9%
2	Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	1 369,30	17,2%
3	WHIRLPOOL SLOVAKIA spol. s r.o.	Poprad	1 032,40	12,9%
4	CHEMOSVIT FOLIE, s.r.o.	Svit	683,30	8,6%
5	Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.	Poprad	497,10	6,2%
6	STIEBEL ELTRON Slovakia, s.r.o.	Poprad	494,10	6,2%
7	Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy	Vyšné Hágy	440,30	5,5%
8	Schüle Slovakia, s.r.o.	Poprad	400,70	5,0%
9	Mesto Poprad	Poprad	387,80	4,9%
10	LUNYS, s.r.o.	Poprad	366,00	4,6%
			7 973,00	100%

PREHLAD 10 najväčších zamestnávateľov v meste Poprad za rok 2023

	Zamestnávateľ	Sídlo	Počet zamestnancov	podiel
1	TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	2 302,00	31,1%
2	Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	1 369,30	18,5%
3	WHIRLPOOL SLOVAKIA spol. s r.o.	Poprad	1 032,40	14,0%
4	Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.	Poprad	497,10	6,7%
5	STIEBEL ELTRON Slovakia, s.r.o.	Poprad	494,10	6,7%
6	Schüle Slovakia, s.r.o.	Poprad	400,70	5,4%
7	Mesto Poprad	Poprad	387,80	5,2%
8	LUNYS, s.r.o.	Poprad	366,00	4,9%
9	COOP JEDNOTA POPRAD, spotrebné družstvo	Poprad	283,20	3,8%
10	Slovenská autobusová doprava Poprad, akciová spoločnosť	Poprad	261,60	3,5%
			7 394,20	100%

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, pobočka Poprad

Ako uvádza prehľad 10 najväčších zamestnávateľov v okrese Poprad a v meste Poprad za rok 2023 je najväčším zamestnávateľom **TATRAVAGÓNKA a. s.** s 2 302 zamestnancami a druhým **Nemocnica Poprad, a. s.** s **1 369,30** zamestnancami. Tretím najväčším zamestnávateľom v meste aj v okrese Poprad je spoločnosť **WHIRLPOOL SLOVAKIA spol. s r. o.** s 1 032,40 zamestnancami. Po nej v okrese Poprad nasleduje CHEMOSVIT FÓLIE, s r. o. zo Svitú a v meste Poprad Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. Mestský úrad Poprad patrí medzi TOP 10 najväčších zamestnávateľov v meste aj v okrese Poprad. Celkovo 10 najväčších zamestnávateľov v meste Poprad zamestnáva 7 394,20 zamestnancov a v okrese Poprad 7 973 zamestnancov, čo predstavuje 16,7 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva okresu Poprad a 29,7 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva mesta Poprad.

Podnikateľské subjekty mesta Poprad tvorili v roku 2023 52,6 % podnikateľských subjektov okresu Poprad a 6,7 % podnikateľských subjektov Prešovského kraja, pričom FO – podnikatelia mali podiel na okrese 49,4 %, živnostníci 48,3 % a právnické osoby až 62,6 %.

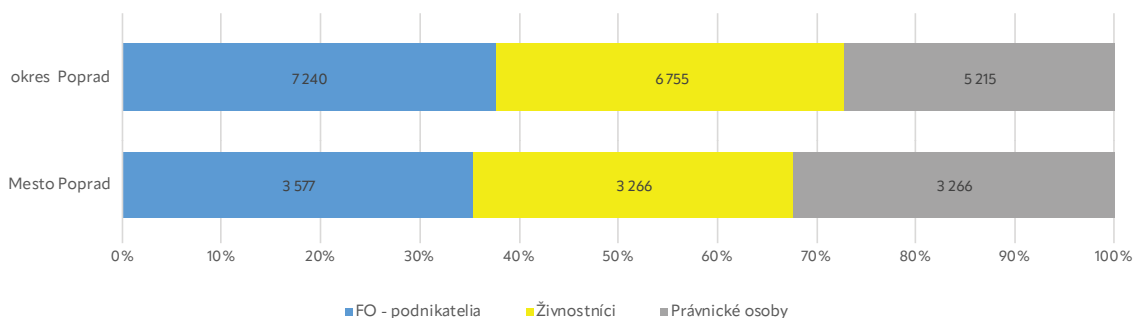
Územná jednotka	Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)				Živnostníci				Právnické osoby				Podnikateľské subjekty CELKOM			
	2016	2023	2023/2016		2016	2023	2023/2016		2016	2023	2023/2016		2016	2023	2023/2016	
Mesto Poprad	3 455	3 577	122	3,5%	3 213	3 266	53	1,6%	2 521	3 266	745	29,6%	9 189	10 109	920	10,0%
Okres Poprad	6 389	7 240	851	13,3%	6 021	6 755	734	12,2%	3 808	5 215	1 407	36,9%	16 218	19 210	2 992	18,4%
Prešovský kraj	50 362	62 915	12 553	24,9%	47 578	59 719	12 141	25,5%	21 639	29 210	7 571	35,0%	119 579	151 844	32 265	27,0%
podiel mesta Poprad na okrese	54,1%	49,4%			53,4%	48,3%			66,2%	62,6%			56,7%	52,6%		

Zdroj: ŠÚSR, og3808rr, og3805rr

V meste Poprad za sledované obdobie rokov 2016 a 2023 celkový počet podnikateľských subjektov vzrástol o 10 % (o 920 subjektov), pričom počet FO – podnikateľov vzrástol o 3,5 % (122 subjektov) a živnostníkov len o 1,6 % (53 subjektov). Počet právnických osôb však vzrástol výrazne, a to o 29,6 % (745 subjektov). V okrese Poprad bol vo všetkých troch kategóriách rovnako evidovaný rast, ale v oveľa vyššom tempe ako v meste Poprad. Fyzické osoby – podnikatelia a živnostníci rástli v Prešovskom kraji dvojnásobným tempom ako v okrese Poprad, pričom v prípade právnických osôb išlo o mierne vyššie tempo rastu v okrese Poprad ako v Prešovskom kraji.

V štruktúre podnikateľov v meste Poprad v roku 2023 bola približne 1/3 fyzických osôb (FO) – podnikateľov (35,4 %), 1/3 živnostníkov (32,3 %) a 1/3 právnických osôb (32,3 %). Približne rovnaká štruktúra bola evidovaná aj okrese Poprad, kde však viac prevládajú FO podnikatelia (37,7 %) ako PO (27,1 %).

Štruktúra podnikateľských subjektov v meste Poprad v roku 2023

Zdroj: ŠÚSR, og3808rr, og3805rr

Počet podnikateľov na 1000 obyvateľov mesta Poprad v roku 2023

	FO - podnikatelia	Živnostníci	Právnické osoby	SPOLU
Poprad	73,4	67,0	67,0	207,4
Okres Poprad	71,0	66,2	51,1	188,3
Prešovský kraj	77,8	73,8	36,1	187,7

Zdroj: vlastný prepočet z údajov SODB 2021 a ŠÚSR

V prepočte na 1000 obyvateľov bolo v roku 2023 v okrese Poprad evidovaných 71 FO – podnikateľov (v meste Poprad až 73,4 FO) a 66,2 živnostníkov (v meste Poprad až 67 živnostníkov), čo bola podpriemerná hodnota voči Prešovskému kraju. Vyššie hodnoty oproti Prešovskému kraju si okres Poprad a mesto Poprad udržali nadštandard v počte právnických osôb na 1000 obyvateľov, kde v okrese Poprad to bolo 51,1

PO a v meste Poprad až 67 PO.

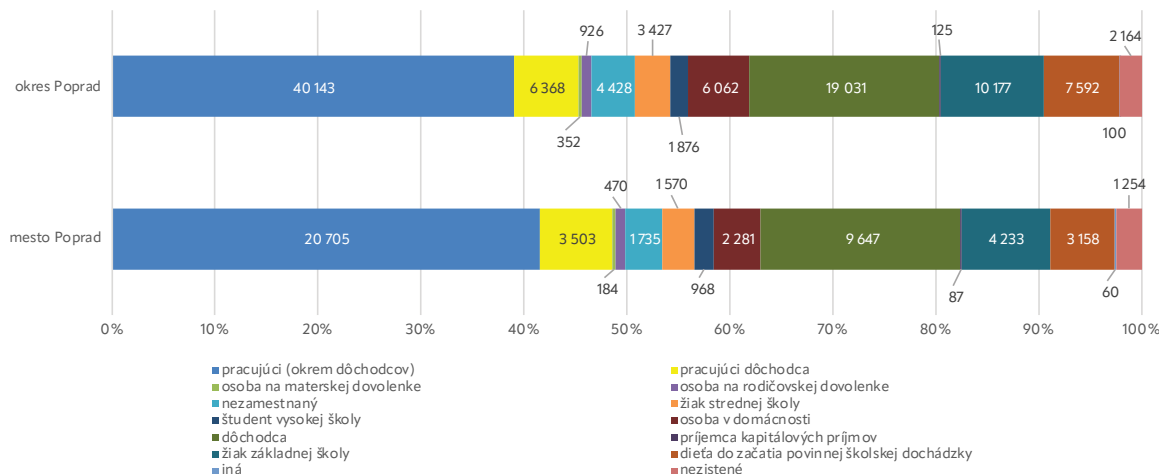
Mesto Poprad zatiaľ nezaložilo na poskytovanie spoločensky prospešných služieb **registrovaný sociálny podnik** s výhodami podľa zákona č. 112/2018 o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.²

Zloženie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity obyvateľstva: Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 1. 1. 2021 bolo 41,53 % obyvateľov mesta Poprad pracujúcich (okrem dôchodcov), čo bolo približne rovnako ako v okrese Poprad (39,07 %). Druhá najpočetnejšia skupina v meste Poprad boli dôchodcovia a tvorili 26,38 % obyvateľov mesta, pričom z toho pracujúci dôchodcovia tvorili 7,03 %, kým v okrese Poprad ich bolo menej (6,2 %). Zo školopovinných osôb boli najpočetnejšou skupinou žiaci základnej školy (8,49 %), kým v okrese 9,91 %. Nezamestnaní a osoby v domácnosti v meste Poprad majú oveľa nižší podiel na celkovom obyvateľstve ako v okrese Poprad. V prípade nezamestnaných je tento podiel 3,48 % (v okrese 4,31 %) a u osôb v domácnosti 4,58 % (v okrese 5,9 %).

EKONOMICKÁ AKTIVITA k 1. 1. 2021	pracujúci (okrem dôchodcov)	pracujúci dôchodca	Materská dovolenka	Rodičovská dovolenka	Nezamestnaný	žiak SŠ	študent VŠ	osoba v domácnosti	dôchodca	prijemca kapitál. príjmov	žiak ZŠ	dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky	Nezistené + iná
mesto Poprad	20 705	3 503	184	470	1 735	1 570	968	2 281	9 647	87	4 233	3 158	1 314
podiel	41,53%	7,03%	0,37%	0,94%	3,48%	3,15%	1,94%	4,58%	19,35%	0,17%	8,49%	6,33%	2,64%
okres Poprad	40 143	6 368	352	926	4 428	3 427	1 876	6 062	19 031	125	10 177	7 592	2 264
%-né zastúpenie na okrese PP	51,6%	55,0%	52,3%	50,8%	39,2%	45,8%	51,6%	37,6%	50,7%	69,6%	41,6%	41,6%	58,0%

Zdroj: SODB 2021 – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Zloženie obyvateľstva mesta Poprad podľa ekonomickej aktivity obyvateľstva k 1. 1. 2021

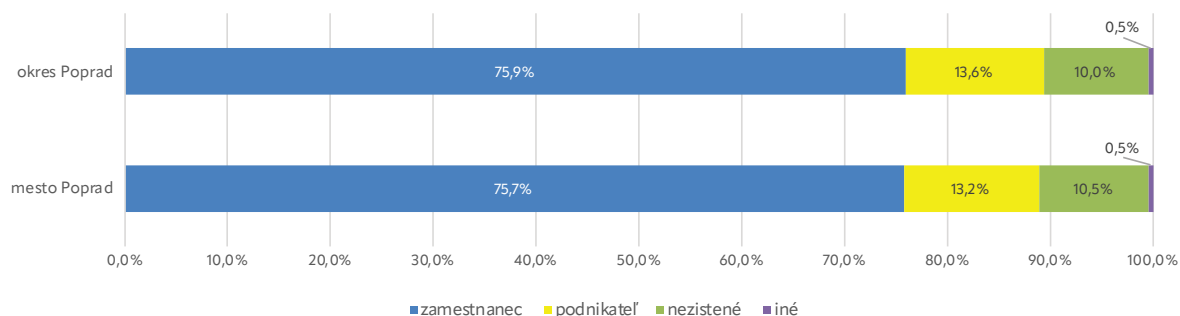

Zloženie obyvateľstva podľa postavenia v zamestnaní: Na základe údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 1. 1. 2021 prevládajú v meste Poprad v podobnom pomere ako v okrese Poprad zamestnanci (75,88 % v okrese Poprad), pričom podnikatelia majú podiel 13,24 % na ekonomicky aktívnych obyvateľoch mesta (v okrese Poprad 13,57 %).

POSTAVENIE V ZAMESTNANÍ k 1. 1. 2021	Zamestnanec	Podnikateľ	Iné	Nezistené	Ekonomicky aktívni obyvatelia
Mesto Poprad	18 822	3 291	128	2 621	24 862
podiel	75,71%	13,24%	0,51%	10,54%	100 %
Okres Poprad	36 243	6 482	238	4 799	47 762
%-né zastúpenie na okrese PP	68,6%	50,8%	53,8%	54,6%	64,7%

Zdroj: SODB 2021 – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Zloženie obyvateľstva v meste Poprad podľa postavenia v zamestnaní k 1. 1. 2021

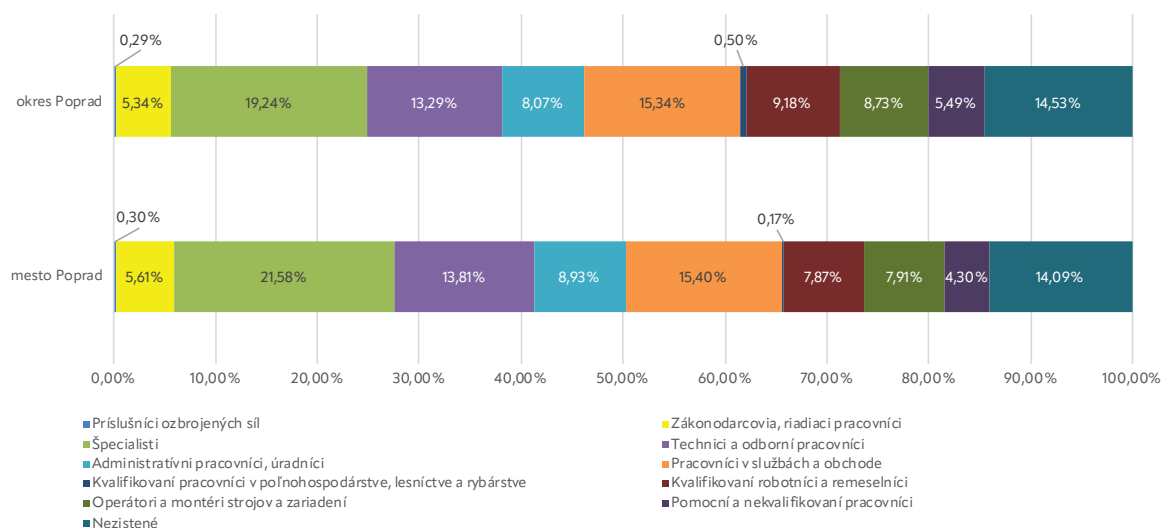

Zloženie obyvateľstva podľa typu zamestnania: Z údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov k 1. 1. 2021 vieme, že najväčší podiel na ekonomicky aktívnom obyvateľstve v meste Poprad má profesia „Špecialisti“ (21,58 %), čo je o 2,34 % viac ako v okrese Poprad. Podobne ako v okrese Poprad nasledujú „Pracovníci v službách a obchode“ (15,40 %) a „Technici a odborní pracovníci“ (13,81 %). Najmenší podiel majú „Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve“ (0,17 %) a „Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci“ (4,30 %), pričom v okrese Poprad majú výrazne vyšší podiel.

TYP ZAMESTNANIA k 1. 1. 2021	Príslušníci ozbrojených síl	Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci	Špecialisti	Technici a odborní pracovníci	Administratívni pracovníci, úradníci	Pracovníci v službách a obchode	Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	Kvalifikovaní robotníci a remeselníci	Operátori a montéri strojov a zariadení	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	Nezistené
Mesto Poprad	65	1 204	4 627	2 962	1 915	3 303	37	1 688	1 697	923	3 022
podiel	0,30%	5,61%	21,58%	13,81%	8,93%	15,40%	0,17%	7,87%	7,91%	4,30%	14,09%
Okres Poprad	117	2 190	7 897	5 453	3 314	6 296	205	3 769	3 584	2 254	5 963
%-né zastúpenie na okrese PP	55,6%	55,0%	58,6%	54,3%	57,8%	52,5%	18,0%	44,8%	47,3%	40,9%	50,7%

Zdroj: SODB 2021 – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Zloženie obyvateľstva mesta Poprad podľa typu zamestnania k 1. 1. 2021

Zloženie obyvateľstva podľa príslušnosti k odvetvovej klasifikácii ekonomických činností (OKEČ) u ekonomicky aktívneho obyvateľstva: V meste Poprad najviac ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracuje v odvetví „Priemyselná výroba“ (15,78 %), vo „Veľkoobchode a maloobchode (14,12 %) a v odvetví „Zdravotníctva a sociálnej pomoci“ (7,21 %), rovnako ako v okrese Poprad. V okrese Poprad je viac ekonomicky aktívneho obyvateľstva zaangažované v odvetviach „Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov“ a „Ťažba a dobývanie“ ako v meste Poprad.

Odvetvie ekonomickej činnosti (OKEČ)	Mesto Poprad	podiel	okres Poprad	podiel	%-né zastúpenie na okrese PP
Priemyselná výroba	3 922	15,78%	7 865	16,47%	49,87%
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	3 511	14,12%	6 045	12,66%	58,08%
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1 793	7,21%	3 257	6,82%	55,05%
Vzdelávanie	1 550	6,23%	2 868	6,00%	54,04%
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 274	5,12%	2 089	4,37%	60,99%
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	1 215	4,89%	2 323	4,86%	52,30%
Stavebníctvo	1 177	4,73%	2 877	6,02%	40,91%
Doprava a skladovanie	1 035	4,16%	1 981	4,15%	52,25%
Ubytovacie a stravovacie služby	984	3,96%	2 321	4,86%	42,40%
Administratívne a podporné služby	845	3,40%	1 553	3,25%	54,41%
Finančné a poisťovacie činnosti	588	2,37%	946	1,98%	62,16%
Informácie a komunikácia	534	2,15%	866	1,81%	61,66%
Umenie, zábava a rekreácia	480	1,93%	872	1,83%	55,05%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	349	1,40%	601	1,26%	58,07%
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	218	0,88%	500	1,05%	43,60%
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	191	0,77%	1 115	2,33%	17,13%
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	100	0,40%	259	0,54%	38,61%
Ťažba a dobývanie	5	0,02%	19	0,04%	26,32%
Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení	4	0,02%	5	0,01%	80,00%
Činnosti domácností ako zamestnávateľov; nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie	-	0,00%	-	0,00%	
Ostatné činnosti	487	1,96%	888	1,86%	54,84%
Nezistené	4 600	18,50%	8 512	17,82%	54,04%
Spolu	24 862	100,00%	47 762	100,00%	52,05%

Zdroj: SODB 2021 – sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli na podporu podnikania a inovácií v meste Poprad čerpané finančné zdroje na **23 projektov** subjektov súkromného sektora, v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 14,3 mil. eur, a to z operačných programov IROP a OP Integrovaná infraštruktúra a Program rozvoja vidieka (PRV 2014 – 2020). Po dva projekty mali zazmluvnené tri spoločnosti Popradská tlačiareň, vydavateľstvo s. r. o., LUNYS, s. r. o. a Tatravagónka a. s. Poprad.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
SK - MONT, s.r.o.	Poprad	Horizontálne vyvrtávacie obrábacie centrum	10. 10. 2023	649 140,33 €	OP Integrovaná infraštruktúra
UNICOL, s. r. o.	Poprad	Diverzifikácia výroby spoločnosti UNICOL s.r.o., r.s.p. zavedením inovatívnej technológie	05. 10. 2023	396 308,50 €	OP Integrovaná infraštruktúra
LaTerra, s.r.o.	Poprad	Obstaranie strojov na zber a uskladnenie krmiva	06. 04. 2023	70 612,50 €	PRV 2014-2020
TATRA INDUSTRY s.r.o.	Poprad	Tatra Industry inovuje výrobu i praktické vyučovanie žiakov SOŠT Poprad	30. 09. 2021	188 550,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
POPRADSKÁ TLAČIAREŇ, VYDAVATELSTVO s. r. o.	Poprad	Popradská tlačiareň, vydavateľstvo s.r.o. zvyšuje svoju konkurencieschopnosť v spolupráci so SOŠT v Poprade	06. 10. 2021	172 347,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
LUNYS, s.r.o.	Poprad	Inteligentné inovácie v spoločnosti LUNYS, s.r.o.	03. 09. 2021	431 102,47 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Slovak Smart City Cluster	Poprad	Rast, Inovácie a Sieťovanie Slovak Smart City Cluster	22. 09. 2021	169 089,48 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Tatranská sladovňa, s.r.o.	Poprad	Priemyselná automatizovaná linka na výrobu krmných peliet z druhotných surovín vznikajúcich vo výrobe sladu	24. 06. 2021	1 246 178,50 €	OP Integrovaná infraštruktúra
DIZETA SLOVAKIA s.r.o.	Poprad	Podpora inteligentných inovácií v spoločnosti DIZETA SLOVAKIA s.r.o.	03. 09. 2021	195 750,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
PASELL SLOVAKIA s.r.o.	Poprad	Zavádzanie inteligentných inovácií v spoločnosti PASELL SLOVAKIA s.r.o. (Projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP)	18. 03. 2021	257 745,38 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Hossa family, s. r. o.	Poprad	Inteligentné inovácie v spoločnosti HO&PE FAMILY, s.r.o.	20. 08. 2020	1 271 639,32 €	OP Integrovaná infraštruktúra
POPRADSKÁ TLAČIAREŇ, VYDAVATELSTVO s. r. o.	Poprad	Podpora inteligentných inovácií v spoločnosti POPRADSKÁ TLAČIAREŇ, VYDAVATELSTVO s. r. o.	15. 07. 2020	497 095,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
KORDES Poprad, s.r.o.	Poprad	Návrat života starému nábytku	05. 03. 2020	126 228,88 €	IROP
LUNYS, s.r.o.	Poprad	Inovácia a automatizácia výrobo-kompletizačného procesu výroby a distribúcie zdravých potravín	20. 11. 2019	529 578,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
APEKA, s. r. o.	Poprad	Inovácie produkcie biopotravín	16. 08. 2019	274 780,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	Nová generácia nákladných železničných vozidiel	11. 01. 2019	2 718 717,81 €	OP Integrovaná infraštruktúra
TATRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	Automatizácia v procese výroby nákladných železničných vozidiel	18. 01. 2019	2 969 922,58 €	OP Integrovaná infraštruktúra
TATRAMAT QUASAR akciová spoločnosť Poprad	Poprad	Posilnenie konkurencieschopnosti spoločnosti TATRAMAT QUASAR, akciová spoločnosť Poprad	14. 06. 2018	166 306,67 €	OP Integrovaná infraštruktúra
TATRAKON spol. s r.o.	Poprad	Nový typ potravín pre presnú výživu.	22. 03. 2018	118 261,12 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Tatranská sladovňa, s.r.o.	Poprad	Inovatívna technológia pre spracovanie jačmeňa a výroby sladu	01. 02. 2018	1 467 117,50 €	OP Integrovaná infraštruktúra
APEKA, s. r. o.	Poprad	Inovácie produkcie spoločnosti APEKA	09. 02. 2018	130 128,50 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Velička, spol. s r.o.	Poprad	Posilnenie konkurencieschopnosti spoločnosti Velička, spol. s r.o. nákupom inovatívnej technológie na výrobu pekárenských výrobkov	01. 02. 2018	102 842,51 €	OP Integrovaná infraštruktúra
PENTA SLOVENSKO, s.r.o.	Poprad	Rast inovačných kapacít spoločnosti PENTA SLOVENSKO s.r.o.	21. 06. 2017	145 350,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
SUMA CELKOM				14 294 792,03 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Na podporu **trhu práce a uchádzačov o zamestnanie (UoZ)** bolo zazmluvnených **6 projektov** u 5 zamestnávateľov v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 829 tis. eur z Operačného programu Ľudské zdroje.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
STEMP M, s.r.o.	Poprad	UoZ v spoločnosti STEMP M, s.r.o.	05. 08. 2020	199 737,53 €	OP Ľudské zdroje
EKOCLIM s.r.o. Poprad	Poprad	EC zamestná UoZ	07. 11. 2019	196 513,97 €	OP Ľudské zdroje
EKOCLIM SK s.r.o.	Poprad	ECSK zamestná UoZ	12. 11. 2019	194 932,10 €	OP Ľudské zdroje
MAJORITY, s.r.o.	Poprad	MAJORITY, s.r.o. prispieva k zvýšeniu zamestnanosti	10. 10. 2019	28 680,17 €	OP Ľudské zdroje
BISTRO POD VEŽOU PP s.r.o.	Poprad	ZUoZ v spoločnosti BISTRO POD VEŽOU PP s.r.o.	25. 09. 2019	185 494,55 €	OP Ľudské zdroje
Ing. Eva Bitarovská - ECO	Poprad	ECO Poprad zamestnáva znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie	11. 10. 2019	23 239,56 €	OP Ľudské zdroje
SUMA CELKOM				828 597,88 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Na podporu **odborného vzdelávania zamestnancov vo firmách** bolo zazmluvnených **7 projektov** u 7 zamestnávateľov v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 739 tis. eur z Operačného programu Ľudské zdroje.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
APEKA, s. r. o.	Poprad	Vnútro podnikové vzdelávanie zamestnancov v spoločnosti APEKA, s.r.o.	25. 04. 2023	69 094,08 €	OP Ľudské zdroje
ADOS POPRAD s.r.o.	Poprad	Spoločnosť ADOS POPRAD rozvíja zručností zamestnancov	04. 03. 2023	73 913,92 €	OP Ľudské zdroje
STEMP S, s.r.o.	Poprad	Personálny rast spoločnosti STEMP S, s.r.o.	19. 05. 2020	195 421,11 €	OP Ľudské zdroje
Ivan Rusnák	Poprad	Rozvoj sektorových zručností zamestnancov IR	11. 12. 2019	133 730,76 €	OP Ľudské zdroje
IKF Service, s.r.o.	Poprad	Každý môže rozvíjať svoje zručnosti (Projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP)	05. 11. 2019	52 156,70 €	OP Ľudské zdroje
Optimal job s.r.o.	Poprad	OPTIMAL JOB rastie a zamestnanosť s ním	27. 09. 2019	54 950,02 €	OP Ľudské zdroje
Ing. Eva Bitarovská - ECO	Poprad	Vzdelávaním k zvýšeniu úspešnosti na trhu	15. 09. 2018	159 998,68 €	OP Ľudské zdroje
SUMA CELKOM				739 265,27 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.1.2 Vzdelávanie a inovácie

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na mesta a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest.

Mesto Poprad je centrom vzdelávania podtatranského regiónu s pomerne širokou sieťou škôl a školských zariadení, ktoré sa vyznačujú dostatočnou kapacitou, dobrou dostupnosťou a rôznou špecializáciou vo všetkých stupňoch škôl. Zastúpené sú verejné, cirkevné i súkromné školy a školské zariadenia. Sieť stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja ponúka rôzne možnosti štúdia, od všeobecného na gymnáziách, po odborné na stredných odborných školách (SOŠ). S ohľadom na počet priemyselných firiem, pôsobí v meste Poprad aj jedno univerzitné pracovisko Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomická fakulta so zameraním na procesný manažment.

Situácia v školskom prostredí sa v súvislosti s celospoločenskými trendmi mení, na čo je potrebné sa v rozumných medziach adaptovať novými vzdelávacími postupmi aj modernizáciou vybavenia škôl a učební. Žiaci majú vysoko rozvinuté digitálne zručnosti, čo vedie k ich záujmu o moderné digitálne technológie, počítačové hry, virtuálnu realitu, robotiku, mikročipy a iné. V meste Poprad pôsobí pomerne úspešná súkromná stredná odborná škola Tatranská akadémia, n. o., ktorá sa špecializuje na rozvoj digitálnych kompetencií žiakov v odbore robotika a programovanie, poskytuje tiež možnosti mimoškolskej činnosti a má výborné prepojenie s praxou. Výzvou pre školský vzdelávací program bude posilnenie manuálnych zručností u detí a mládeže a environmentálnych kompetencií.

Sociálne odlúčenie po pandémie vyvolalo v školskom prostredí novú potrebu podpory psychologov a podporných školských tímov na riešenie rôznych situácií vyvolaných narušenou psychikou detí aj nepriaznivými sociálno–patologickými javmi.

Podpora špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania na základných školách v Poprade je jednou z priorit. Školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Poprad majú na dobrej úrovni prepracovaný systém vzdelávania kategórií, ktoré sa týkajú inklúzie (činnosti asistentov, podporných tímov) zdravotne a sociálne znevýhodnených detí, cudzincov (napríklad aktuálne z Ukrajiny). Deti z marginalizovanej rómskej komunity v Matejovciach sú integrované na dvoch verejných základných školách s materskou školou, bez potreby zabezpečovania špeciálnej autobusovej dopravy.

Niektoré popradské základné školy využili príležitosť a **požiadali z Plánu obnovy a odolnosti o externé finančné zdroje na asistentov učiteľa a podporné školské tímy** (ZŠ s MŠ Vagonárska; ZŠ s MŠ Tajovského a Spojená škola Letná boli zapojené do projektov POP 1 až 3 práve na tieto profesie).

Mesto Poprad bolo jedno z prvých „reformovaných“ miest na Slovensku, ktoré vo svojej sieti základných škôl začalo už v roku 2004 s tzv. „overovaným experimentom“ v **uplatňovaní alternatívnych metód výuky**, konkrétne postupov „Integrovaného tematického vyučovania od Susan Kovalikovej“ (vzdelávanie pre 21. storočie). Pomerne veľa pedagógov bolo v meste Poprad vyškolených na používanie týchto metód. Zriadená bola Tatranská alternatívna škola pri ZŠ Komenského.

Aktuálna **kurikulárna transformácia** bude pre všetky základné školy v meste Poprad povinná od školského roka 2026/2027. Znamená konštruktívnu zmenu v učebných plánoch a osnovách s cieľom zabezpečiť vzdelávanie, ktoré prechádza z direktívneho na tvorivo-humánne a zameriava sa na celkový rozvoj osobnosti, a tvorivosti žiaka. Od septembra 2024 sa pilotne zavádza kurikulárna transformácia na ZŠ s MŠ Francisciho a ZŠ s MŠ Tajovského.

Stredné odborné školstvo v Poprade aktuálne považuje za jeden z najakútnejších problémov **nedostatok uchádzačov o štúdium** najmä technicky zameraných odborov. Základné školy v Poprade aktívne vypomáhajú náboru na stredné odborné školy tým, že sa zapájajú do búr stredných škôl, rôznych ich prezentácií a zúčastňujú sa ukážkových hodín na stredných školách. Nápomocné v tomto smere je aj **duálne vzdelávanie**, kde žiaci a študenti vidia perspektívu zamestnania sa po štúdiu (napr. v Tatragónka Poprad) alebo aktívnou prácou výchovných kariérnych poradcov priamo na základných školách.

Prešovský samosprávny kraj je od roku 2018 zapojený do **Iniciatívy Catching-Up Regions** (CuRI) do spoločného programu Generálneho riaditeľstva pre regionálnu a mestskú politiku Európskej komisie (EK-GR REGIO) a Svetovej banky zameranej na identifikáciu a riešenie rozvojových výziev, tzv. „nízko-príjmových regiónov“. Program CuRI sa na Slovensku realizuje vďaka partnerstvu Európskej komisie (EK), Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Svetovej banky a Prešovského samosprávneho kraja. Jednou z prioritných oblastí sledovaných programom CuRI na území PSK je oblasť vzdelávania na stredných školách so špeciálnym zameraním na **stredné odborné školstvo a jeho prepojenie s praxou a zamestnávateľmi**.

PREHLAD KAPACÍT ŠKOLSKÝCH A VZDELÁVACÍCH ZARIADENÍ V MESTE POPRAD

Predškolská a základná školská infraštruktúra v meste Poprad slúži nielen obyvateľom mesta Poprad, ale aj obyvateľom okolitých obcí najmä z obcí, ktoré majú vypuklý problém s marginalizovanou rómskou komunitou (MRK).

Údaje za školský rok 2023/2024	Deti s trvalým pobytom mimo mesta Poprad	Počet detí CELKOM	podiel
MATERSKÉ ŠKOLY			
Verejné MŠ	220	1 508	14,59%
Súkromné MŠ	61	208	29,33%
Cirkevné MŠ	-	-	
celkom	281	1 716	16,38%
MŠ + ZŠ	1 791	6 826	26,24%

Údaje za školský rok 2023/2024	Deti s trvalým pobytom mimo mesta Poprad	Počet detí CELKOM	podiel
ZÁKLADNÉ ŠKOLY			
Verejné ZŠ	1 297	4 655	27,86%
Súkromné ZŠ	105	215	48,84%
Cirkevné ZŠ	108	240	45,00%
celkom	1 510	5 110	29,55%
MŠ + ZŠ	1 791	6 826	26,24%

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

Do materských škôl v školskom roku 2023/2024 nastúpilo priemerne 16,38 % detí s trvalým pobytom mimo mesta Poprad a na základné školy až 29,55 %, pričom v mestských zariadeniach je detí s trvalým pobytom mimo mesta Poprad evidovaných menej ako na súkromných a cirkevných školách. Najviac takýchto detí navštevuje súkromné materské školy (29,33 %) a súkromné základné školy (48,84 %).

Materské školy

Rok 2022	Počet materských škôl	Počet tried	Počet detí	Počet pedagógov
Mesto Poprad	16	32,0%	78	479%
Okres Poprad	50		163	
Prešovský kraj	539		1 406	
			27 488	2 637

Zdroj: ŠÚSR, sv5001r; vysvetlivky: vrátane špeciálnych MŠ

Podľa štatistického zisťovania ŠÚ SR bolo v roku 2022 predprimárne vzdelávanie v meste Poprad zabezpečované **pre 1 710 detí na 16 materských školách** (MŠ) so 78 triedami, ktoré sú zriadené buď samosprávou (12 materských škôl) alebo súkromným zriaďovateľom (4 materské školy). Cirkevné MŠ sa v meste Poprad nenachádzajú. V roku 2022 87,49 % detí v predprimárnom vzdelávaní navštevovalo verejné MŠ zriadené mestskou samosprávou, kým v roku 2015 to bolo 87,83 %. Tento pomer sa od roku 2015 takmer nezmenil.

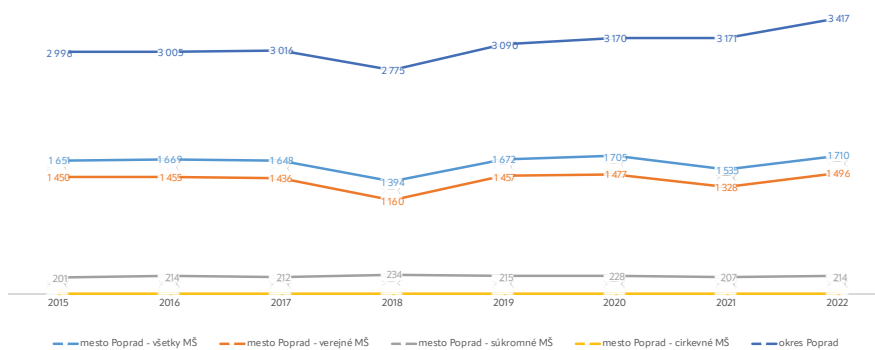
Mesto Poprad malo v roku 2022 na svojom území v prevádzke 3 % počtu všetkých materských škôl evidovaných na území Prešovského samosprávneho kraja, ktoré navštevuje 6,2 % všetkých detí v materských školách v kraji a 32 % počtu okresu Poprad, ktoré navštevuje 50 % všetkých detí v materských školách v okrese.

V meste Poprad sú v 9 prípadoch verejné materské školy súčasťou základných škôl. Medzi rokmi 2020 a 2022 bola zatvorená jedna súkromná materská škôlka. Inak bol vývoj počtu materských škôl od roku 2015 takmer nezmenený

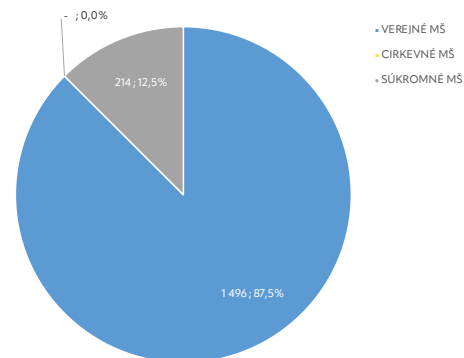
Názov materskej školy zriaďovanej mestom Poprad	Počet detí k 15. 9. 2022	Počet detí k 15. 9. 2023	Medziročná zmena
1 MŠ, Podtatranská, Poprad	190	183	-7
2 MŠ, Záborského, Poprad	161	161	0
3 MŠ, Tajovského ul., Poprad	147	131	-16
4 MŠ, Jarná, Poprad	147	148	1
5 MŠ, Mládeže 11, Poprad	143	134	-9
6 MŠ, Okružná ul., Poprad	138	140	2
7 MŠ, Dostojevského, Poprad	129	133	4
8 MŠ, Tranovského, Poprad	95	95	0
9 MŠ, Lidická, Poprad	94	91	-3
10 MŠ, Mládeže 5, Poprad	93	94	1
11 MŠ, Letná, Poprad	86	88	2
12 MŠ, Vagonárska, Poprad	83	82	-1
CELKOM	1 506	1 480	-26

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

Vývoj počtu detí v Materských školách v meste Poprad za roky 2015 - 2022

Podiel detí na MŠ v meste Poprad podľa zriaďovateľa v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, Datacube, sv5001rr

Počty tried v materských školách v meste Poprad za sledované obdobie rokov 2015 a 2022 vzrástli o 3 triedy (4 %), s ohľadom na to, že počty detí vzrástli o 59 detí (3,6 %), z toho na súkromných MŠ len o 13 detí. Trend nárastu počtu detí v MŠ okresu Poprad je za sledované obdobie rokov 2015 – 2022 na úrovni 14,1 %, kým v Prešovskom kraji až 13,3 %. Zaostávanie mesta Poprad v tomto trende rastu záujmu o materské školy súvisí pravdepodobne s negatívnym demografickým vývojom v meste Poprad a odchodom mladých rodín z mesta Poprad za bývaním do okolitých obcí.

V triedach MŠ v meste Poprad bolo v roku 2022 priemerne 21,92 dieťaťa (v súkromných MŠ 19,45 dieťaťa) a na jedného pedagóga MŠ pripadá 11,3 dieťaťa (v súkromných MŠ 8,6 dieťaťa).

Základné školy

Rok 2022	Počet základných škôl	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	12 44,4 %	234 52,1 %	5 215 57,5 %	332 50,4 %
Okres Poprad	27	449	9 075	659
Prešovský kraj	253	3 671	72 578	5 805

Zdroj: ŠÚSR, Datacube, sv5002rr

V sledovanom období rokov 2015 až 2022 bolo podľa štatistického zisťovania ŠÚ SR v meste Poprad zriadených **14 základných škôl** (z toho jedna cirkevná škola, dve súkromné školy, jedna špeciálna ZŠ a jedna ZŠ, ktorej zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj), čo predstavovalo 44,4 % počtu základných škôl v okrese Poprad a 4,7 % v Prešovskom kraji. Jedna súkromná základná škola pribudla v sieti základných škôl od roku 2017, druhá v roku 2020.³ Všetky základné školy na území mesta Poprad sú dvojstupňové s 1.- 9. ročníkom. Základná škola s najväčším počtom žiakov je ZŠ s MŠ, Dostojevského ul. (803 žiakov), kde medzi rokmi 2022 a 2023 vzrástol počet žiakov o 18 žiakov. Počet žiakov vzrástol aj na ZŠ s MŠ, Komenského, konkrétne o 16 žiakov. Najviac rástol počet žiakov na cirkevnej ZŠ Sv. Jána Pavla II. o 35 žiakov. Na ZŠ s MŠ, Francisciho a ZŠ s MŠ Jarná ul. naopak počet žiakov medzi rokmi 2022 a 2023 poklesol o 13 žiakov.

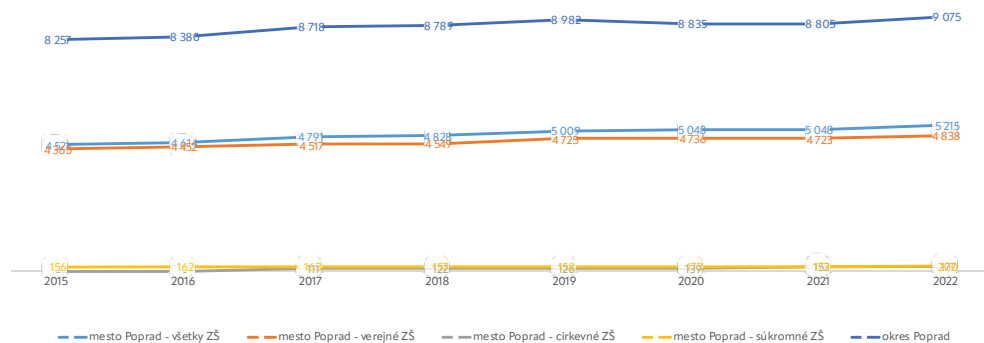
Názov základnej školy zriaďovanej mestom Poprad	Počet žiakov k 15. 9. 2022	Počet žiakov k 15. 9. 2023	Medziročná zmena
1 ZŠ s MŠ, Dostojevského ul., Poprad	803	821	18
2 ZŠ s MŠ, Francisciho, Poprad	663	650	-13
3 ZŠ s MŠ, Komenského ul., Poprad	563	579	16
4 ZŠ s MŠ, Jarná ul., Poprad	552	539	-13
5 Spojená škola, Letná ul., Poprad	510	521	11
6 ZŠ s MŠ, Tajovského ul., Poprad	477	478	1
7 ZŠ s MŠ, Vagonárska ul., Poprad	444	459	15
8 ZŠ s MŠ A.V. Scherfela, F. Kráľa ul., Poprad	312	313	1
9 ZŠ s MŠ, Kopernikova ul., Poprad	275	272	-3
10 ZŠ Sv. Jána Pavla II. – cirkevná, Dlhé hony 3522/2	204	239	35
11 Špeciálna ZŠ, Partizánska 2 (zriadená Prešovským samosprávnym krajom)	112	107	-5
12 ZŠ, Mládeže 2350/7 (zriadená Prešovským samosprávnym krajom)	306	311	5
CELKOM	5 221	5 289	68

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

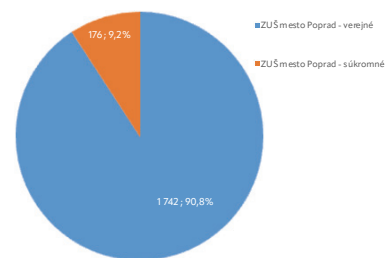
Poznámka: Dve súkromné základné školy v tomto prehľade nie sú uvedené.

³ Údaje za ŠÚSR neobsahujú údaje za Špeciálnu ZŠ a jednu súkromnú ZŠ, ktorá pribudla v roku 2020.

Vývoj počtu žiakov na základných školách v meste Poprad za roky 2015 - 2022

Počet žiakov ZUŠ v meste Poprad v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, Datacube, sv5002rr

Podľa štatistického vykazovania ŠÚ SR sa mesto Poprad v roku 2022 počtom žiakov na základných školách (5 215 žiakov) podieľalo na celkovom počte žiakov Prešovského kraja 7,2 % a na počte žiakov okrese Poprad 57,5 %, čo svedčí o tom, že aj žiaci okolitých obcí okresu Poprad navštevujú základnú školu práve v meste Poprad. V roku 2022 92,77 % žiakov základných škôl v meste Poprad navštevovalo verejnú ZŠ, kým v roku 2015 to bolo 96,55 % žiakov (v tomto roku z neverejných ZŠ fungovala len jedna cirkevná ZŠ).

Za sledované obdobie rokov 2015 až 2022 vzrástol celkový počet žiakov na základných školách v meste Poprad o 15,4 % (694 žiakov), kým v okrese Poprad o 9,9 % (818 žiakov) a v Prešovskom kraji len o 8,7 %. V meste Poprad pribudlo 9 tried (4 %) a 3 pedagógovia (0,9 %), pričom na verejných školách poklesol počet tried o jednu triedu a 13 pedagógov a na súkromnej ZŠ pribudlo 10 tried spoločne so 16 pedagógmi. Najviac %-ne vzrástol počet žiakov na verejných ZŠ (o 473 žiakov, 22,50 %), nasledovala súkromná ZŠ (o 177 žiakov, 17,7 %) a najmenej narástol počet žiakov na cirkevnej ZŠ (o 44 žiakov; 22,22 %).

V meste Poprad bolo v roku 2022 je v triede základnej školy priemerne 22,29 žiakov, kým v okrese 20,21 žiakov a na jedného pedagóga pripadá priemerne 15,71 žiaka, kým v okrese 13,77 žiaka. Na súkromnej ZŠ je podiel detí na pedagóga na úrovni 11,06 žiaka a na cirkevnej ZŠ až 18,18 žiaka.

Záujmové vzdelávanie

V roku 2024 záujmové vzdelávanie v meste Poprad zabezpečujú 3 základné umelecké školy (ZUŠ) a 2 centrá voľného času (CVČ).

Základné umelecké školy

Rok 2022	Počet ZUŠ	Počet odborov	Počet žiakov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	3	42,9 %	1 918	70
Okres Poprad	7		3 321	143
Prešovský kraj	63		30 744	1 160

Zdroj: ŠÚSR, Datacube, sv5007rr

Podľa štatistického vykazovania ŠÚ SR sú v meste Poprad zriadené dve verejné základné umelecké školy (ZUŠ) a jedna súkromná ZUŠ otvorená v roku 2022.

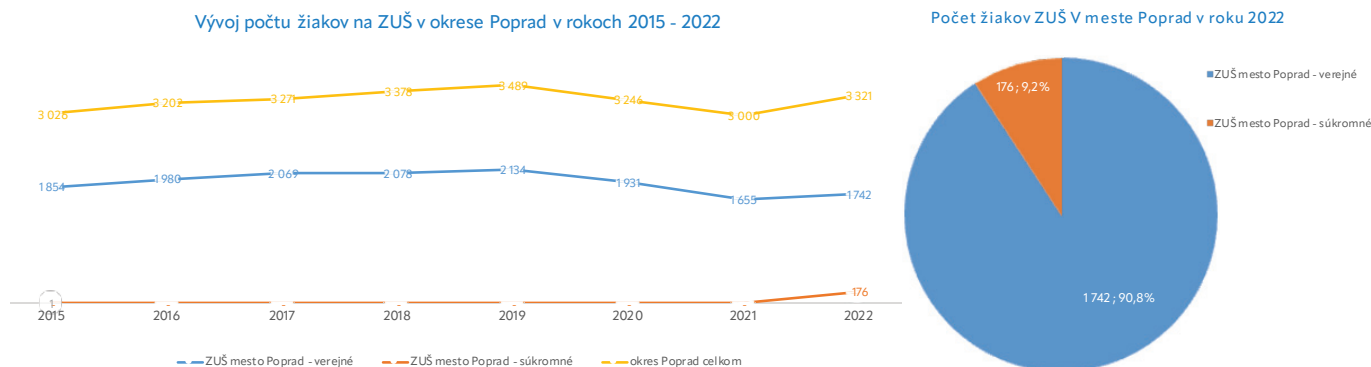
K 15. septembru 2023 navštevovalo všetky ZUŠ 2 474 žiakov a zamestnávali 93 pedagógov. Dve najväčšie verejné ZUŠ, Štefánikova ul. zastrešuje základné umelecké vzdelávanie pre 1 038 detí v štyroch odboroch (hudobný, výtvarný, tanečný a literárno-dramatický) a ZUŠ Letná pre 861 detí v rovnakých odboroch.

ZUŠ na území mesta Poprad (stav k 15. 9. 2023)	Počet odborov	Počet žiakov	Počet pedagógov	Zameranie
1 ZUŠ, Štefánikova ul. 99/72, Poprad	4	1 038	41	Činnosť realizuje v Dome kultúry. K dispozícii je 21 učební pre hudobný odbor , 1 učebňa pre literárno-dramatický odbor , 3 ateliéry výtvarného odboru a 2 tanečné sály s príslušenstvom (šatňa, sprcha). Doplnkovým priestorom bola Divotvorná scéna. <ul style="list-style-type: none"> Elokované pracovisko č. 1 – Francisciho ulica Elokované pracovisko č. 2 – Life Academy Rovná 597/15 Elokované pracovisko č. 3 – ZŠ s MŠ Veľká Elokované pracovisko č. 4 – ZŠ s MŠ Tajovského
2 ZUŠ – Spojená škola, Letná, Poprad	5	861	32	Štyri umelecké odbory: hudobný, výtvarný, tanečný, literárno-dramatický

ZUŠ na území mesta Poprad (stav k 15. 9. 2023)	Počet odborov	Počet žiakov	Počet pedagógov	Zameranie
3 ZUŠ – Spojená škola J. Pavla II., Poprad	3	384	18	Tri umelecké odbory: hudobný, výtvarný, tanečný
4 ZUŠ – Mgr. M. Hrušovský	1	191	2	
CELKOM	13	2 474	93	

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

Na základe štatistických údajov z roku 2022 je v troch ZUŠ zamestnaných 70 pedagógov a navštevovalo ich 1 918 žiakov (priemerne 27,4 žiaka na jedného pedagóga).

Zdroj: ŠÚSR, sv5007rr

Po miernom medziročnom raste medzi rokmi 2015 a 2019 (o 3,8 % ročne), začal **záujem o ZUŠ v meste Poprad od roku 2019 klesať** a rast po pandémie sa opätovne obnovil od roku 2021. Nárast medzi rokmi 2021 a 2022 predstavoval 13,71 % (263 detí) a tento čiastočne vyvážil pokles medzi rokmi 2019 a 2021 o 22,45 % (479 žiakov).

V roku 2022 tvorili počty žiakov súkromných ZUŠ v okrese Poprad 22,31 %, kým v meste Poprad len 9,18 %.

Centrá voľného času

Rok 2022	Počet CVČ	Počet záujmových útvarov	Počet žiakov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	2			
Okres Poprad	7			
Prešovský kraj	104			

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:ku5006rr

Zo siedmich centier voľného času (CVČ) v okrese Poprad majú podľa štatistických údajov ŠÚ SR za rok 2022 až 3 centrá sídlo na území mesta Poprad.

CVČ na území mesta Poprad (stav k 15.9. 2023)	Počet ZÚ	Počet členov ZÚ	Počet pedagógov	Dodatočné informácie
1 Súkromné centrum voľného času ako súčasť Súkromnej spojenej školy, Rovná 597/15, 058 01 Poprad	29	310	13	2 nepedagogickí pracovníci
2 CVČ mesta Poprad	96	1 515	5 interných 72 externých	Niektorí externí pracovníci majú viac krúžkov, v prepočte na počet ľudí by išlo o 96 externých pracovníkov.
CELKOM		1 825		

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

V roku 2023 bolo zriaďovateľom jedného CVČ mesto Poprad a jedno CVČ malo neverejného zriaďovateľa, ktorý je tiež zriaďovateľom Súkromnej spojenej školy na ul. Rovná. V roku 2023 súkromné

CVC navštevovalo 20,1% žiakov verejného CVC zriadeného mestom Poprad, ktoré navštevovalo za rok 2023 až 1 515 detí, s ktorými pracovalo 5 interných pedagógov a 72 externých pedagogických pracovníkov.

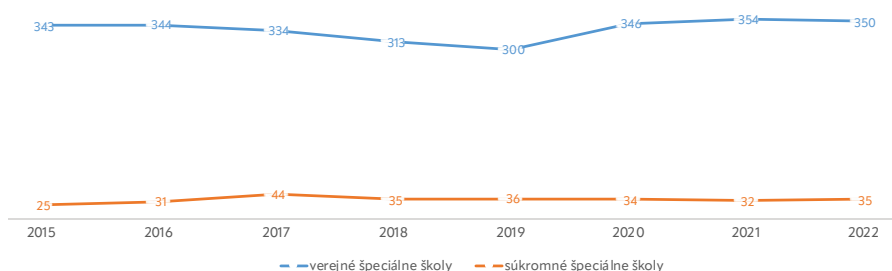
Špeciálne školy

Rok 2022	Počet škôl	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	4	33,33%	-	34,16 %
Okres Poprad	12		-	
Prešovský kraj	102		-	

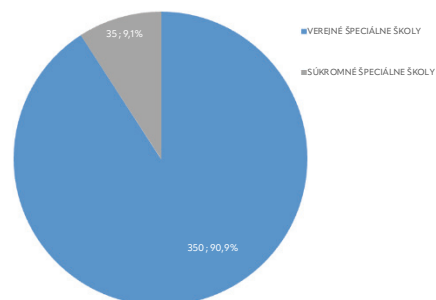
Zdroj: ŠÚSR, sv5006rr

V meste Poprad bola v roku 2024 evidovaná len jedna špeciálna základná škola (Špeciálna škola Partizánska), aj keď podľa Štatistickej evidencie ŠÚ SR boli evidované až 4 špeciálne školy s 385 žiakmi (32 z toho je predškolského veku) a 28 pedagógmi (12,5 žiaka na pedagóga). Deti predškolského veku tvoria približne 10 % počtu detí školského veku.

Vývoj počtu žiakov špeciálnych škôl v meste POPRAD v rokoch 2015 - 2022

Podiel žiakov špeciálnej školy v meste Poprad podľa zriaďovateľa v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, sv5006rr

Vývoj počtu žiakov je od roku 2015 do roku 2022 na špeciálnych školách stabilný (nárast o 4,62 %; o 17 žiakov), pričom počet pedagógov poklesol o 20 (o 41,7 %) s podobným trendom ako v Prešovskom kraji.

Gymnázia

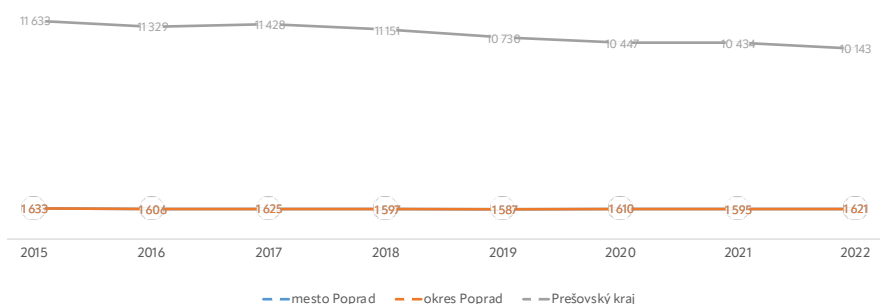
Rok 2022	Počet gymnázií	Počet tried	Počet študentov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	5	100 %	64	100 %
Okres Poprad	5		64	
Prešovský kraj	38		435	

Zdroj: ŠÚSR, sv5007rr

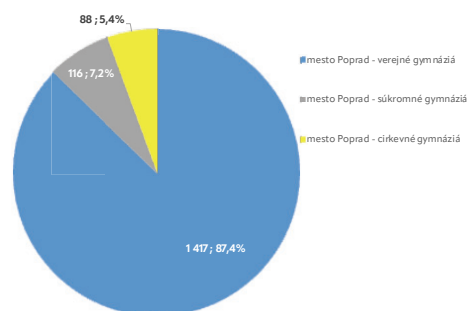
V okrese Poprad je zriadených 5 gymnázií, z toho všetky sa nachádzajú v meste Poprad a majú 13,2 % podiel na celkovom počte gymnázií v Prešovskom kraji. Ich počet sa od roku 2015 zmenil, keď v roku 2019 pribudlo jedno verejné gymnázium. Jedno gymnázium v meste Poprad je cirkevné a jedno je súkromné. Študuje na nich 1 621 študentov, ktorí majú 16 % podiel na všetkých študentoch gymnázií v Prešovskom kraji.

Záujem o štúdium na gymnáziu je v meste Poprad stabilný. Za sledované obdobie rokov 2015 až 2022 poklesol počet študentov gymnázií len o 0,7 % (12 študentov).

Vývoj počtu študentov gymnázií v okrese Poprad v rokoch 2015 - 2022

Študenti gymnázií v meste Poprad v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, sv5003rr

V roku 2022 na cirkevnom gymnáziu študovalo 88 študentov, čo predstavuje 5,4 % všetkých študentov gymnázií v meste Poprad, kým v roku 2015 to bolo 6,06 % (99 študentov). Záujem o štúdium na cirkevnom gymnáziu v sledovanom období rokov 2015 až 2022 poklesol o 12,2 % (o 11 študentov). Pokles o 16 študentov medzi rokmi 2015 až 2022 zaznamenali aj verejné gymnáziá (o 1,1 %). V sledovanom období rástol len záujem o súkromné gymnázium, ktoré evidujú nárast o 15 študentov (13,6 %).

Počet pedagógov za sledované obdobie na všetkých gymnáziách vzrástol za sledované obdobie rokov 2015 až 2022 o 11 pedagógov (7,4 %) a jednu triedu, najviac na verejných gymnáziách (nárast o 8 pedagógov a dve triedy trieda) a na súkromnom gymnáziu (nárast o 3 pedagógov a pokles o jednu triedu). Cirkevné gymnázium nezmenilo ani počet tried ani pedagógov.

Názov gymnázia	Počet žiakov k 1. 9. 2023	Počet tried	Počet pedagógov	Zriaďovateľ	Poznámka
1 Súkromná spojená škola – org. zložka Súkromné gymnázium, Rovná 597/15	116	5	16	Life Academy, s. r. o., Grossova 4600/1, Poprad	
2 Spojená škola, Dominika Tatarku 4666/7	1 073	46	82	RÚŠS, Prešov	5-ročné bilingválne zameranie gymnázia
3 Spojená škola, Dominika Tatarku 4666/7					8-ročné študijné zameranie gymnázia 4-ročné študijné zameranie gymnázia Základná škola
4 Gymnázium, Kukučínova 4239/1	491	17	41	Prešovský samosprávny kraj	
5 Cirkevné gymnázium sv. Jána Pavla II., Dlhé hony 3522/2	82	4	12	Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Sp. Podhradie, Sp. Kapitula 13, Spišské Podhradie	
CELKOM	1762	72	151		

Zdroj: Údaje zo správ o výchovno-vzdelávacej činnosti školy

K 15. 9. 2023 navštevovalo Gymnázium na Spojenej škole Dominika Tatarku až 1 073 študentov, keďže pokrýva tri typy študijného zamerania (4-ročné, 5-ročné aj 8-ročné študijné zameranie). Verejné gymnázium na Kukučínovej navštevovalo 491 študentov a Súkromné gymnázium na Súkromnej spojenej škole 116 študentov.

V roku 2022 priemerne na jedného pedagóga v meste Poprad na verejnom gymnáziu pripadlo 11,2 študenta, kým na cirkevnom gymnáziu 6,3 študenta a na súkromnom gymnáziu 6,1 študenta. Kým v jednej triede bolo na verejnom gymnáziu v priemere 25,8 študenta, tak na cirkevnom 22 študenta a na súkromnom gymnáziu 23,2 študenta.

Spojená škola, D. Tatarku 4666/7, Poprad: Škola sídli v budove Gymnázia D. Tatarku 4666/7 a v budove Základnej školy, Ul. mládeže 2350/7 v Poprade (triedy bilingválnej slovensko-nemeckej sekcie). Kapacitne tieto priestory stačia. Ich modernizáciou, ktorá bola ukončená v auguste 2015, plne vyhovujú potrebám gymnaziálneho štúdia. Zostáva zrekonštruovať telovýchovný trakt a vonkajšie priestory (oplotenie, športoviská).

Cirkevné gymnázium sv. Jána Pavla II., Dlhé hony 3522/2: Škola disponuje moderne vybavenou telocvičňou s drevenou odpruženou podlahou, s moderným certifikovaným vybavením a posilňovňou. Stravníkom ŠJ je sprístupnený moderný stravovací systém. Učebne sú vybavené modernými školskými lavicami a stoličkami, katedrami. Pedagogickí zamestnanci a žiaci majú k dispozícii interaktívne tabule a tablety. K budove patria vonkajšie areály so školským ihriskom. V budove od svojho vzniku boli zrekonštruované schodiská, dobudované plastové okná, vymaľované priestory chodieb, zriadené šatňové skrinky, triedy boli vybavené novým nábytkom, boli zriadené oddychové priestory a je aj vytvorený priestor pre študentský bufet.

Stredné odborné školy

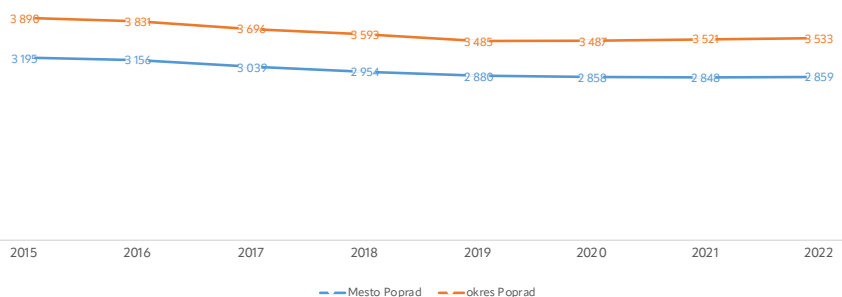
Rok 2022	Počet stredných škôl	Počet tried	Počet študentov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	8 80 %	112 78,32 %	2 859 80,92 %	223 82,90 %
Okres Poprad	10	143	3 533	269
Prešovský kraj	54	758	17 088	1 598

Zdroj: ŠÚSR, sv5004rr

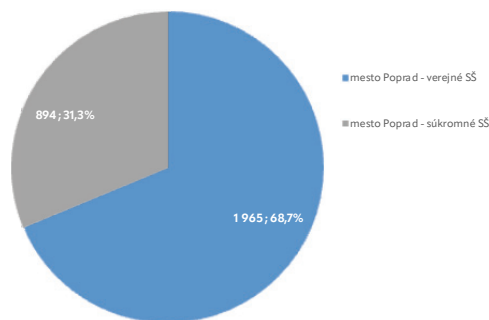
Bohatá história odborného vzdelávania je prezentovaná aj počtom stredných odborných škôl a ich zameraním. Školy sú zamerané prevažne na techniku, priemysel, elektrotechniku či zdravotníctvo. Podľa štatistickej evidencie ŠÚ SR je v meste Poprad evidovaných **8 stredných odborných škôl s 2 859 študentmi** v roku 2022, z toho 2 stredné školy sú súkromné (31,3 % všetkých študentov) a 6 verejných. Za sledované obdobie rokov 2015 až 2022 zostal ich počet nezmenený. Ich počet predstavuje

80% škôl evidovaných v okrese Poprad. Okres Poprad sa v roku 2022 na počte stredných odborných škôl Prešovského kraja podieľa 14,8 %, kým na počte stredoškolských študentov v kraji 16,7 %.

Vývoj počtu študentov Stredných odborných škôl v meste Poprad v rokoch 2015 - 2022

Študenti stredných škôl v meste Poprad v roku 2022

Zdroj: ŠÚSR, sv5004rr

Záujem o štúdium na stredných odborných školách medziročne klesá. **Trend poklesu počtu študentov na stredných školách bude vzhľadom na demografický vývoj,** ako aj preferenciu rodičov vyberať svojim deťom viac všeobecné než odborné vzdelanie, aj kvôli ďalšiemu štúdiu na vysokej škole, **pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.** V sledovanom období rokov 2015 – 2022 tento pokles predstavoval v meste Poprad 10,5 % (pokles o 336 študentov). Tento pokles však bol nižší ako v Prešovskom kraji, kde mal úroveň až 15 %. Pokles počtu študentov bol zaznamenaný len na verejných stredných školách, kým na súkromných záujem vzrástol o 6,2 % (o 52 študentov). Za toto sledované obdobie počet pedagógov klesol o 37 pedagógov (o 14,2 %) pri zrušení 18 tried, a to aj na verejných aj na súkromných stredných odborných školách, viac však na verejných stredných odborných školách (o 32 pedagógov a zrušení 17 tried).

Na jedného pedagóga strednej odbornej školy v meste Poprad v roku 2022 pripadlo priemerne 12,82 študenta, kým na súkromnej strednej škole to bolo len 15,41 študenta a v jednej triede bolo priemerne 25,5 študentov, približne vyrovnané na verejnej SŠ (25,2 študentov), aj na súkromnej SŠ (26,3 študentov).

Názov strednej školy	Počet žiakov k 1. 9. 2023	Počet tried	Počet pedagógov	Zriaďovateľ	Zameranie
1 Súkromná stredná odborná škola služieb, Ul. SNP 1253, Poprad	469	18	40	COOP PRODUKT SLOVENSKO, Mliekarenská 10, 824 92 Bratislava	elektroodborné, strojárstvo – autoodborné, gastroodborné (cukrár, kuchár, čašník), ekonomika
2 Súkromná stredná odborná škola, Ul. 29. augusta 4812, Poprad	442	16	31	Tatranská akadémia, n. o., Ul. 29. augusta 4812, 058 01 Poprad	inteligentné technológie, informačné a digitálne technológie, ekonomicko-právne činnosti v podnikaní Medzinárodné programy implementované v študijných odboroch : Cisco Networking Academy Program – NetAcad a Cambridge English study.
3 Stredná priemyselná škola techniky a dizajnu, Mnoheľova 828, Poprad	432	16	40	Prešovský samosprávny kraj	2675 M elektrotechnika 2387 M mechatronika 2381 M strojárstvo 3650 M staveľstvo Dizajn (grafický a priestorový)
4 Obchodná akadémia, Murgašova 94, Poprad	329	12	26	Prešovský samosprávny kraj	Ekonomika a organizácia, obchod, služby CR Študijné odbory: 6317 M – Obchodná akadémia, 6355 M – Služby v cestovnom ruchu
5 Stredná odborná škola technická, Kukučínova 483/12, Poprad	296	14	36	Prešovský samosprávny kraj	Patrí k najstarším školám v regióne s orientáciou na prípravu robotníckych profesií. Odbor strojárstvo Spolupráca s Tatragónka a. s.
6 SOŠ elektrotechnická, Hlavná 1400/1, Poprad – Matejovce	292	12	32	Prešovský samosprávny kraj	Elektrotechnika – (silnoprávová technika, spotrebná technika, IT), mechatronika, strojárstvo
7 Stredná zdravotnícka škola, Levočská 5, Poprad	271	9	34	Prešovský samosprávny kraj	Zdravotníctvo – praktická sestra
8 Stredná športová škola	210	8	31	Prešovský samosprávny kraj	šport – gymnázium a športový manažment
CELKOM	2741	105	270		

Zdroj: Evidencia Úradu Prešovského samosprávneho kraja

Jedna zo súkromných stredných škôl, Súkromná stredná odborná škola služieb zriadená spoločnosťou COOP Produkt Slovensko so sídlom v Bratislave sa zameriava na gastronomické odbory potrebné najmä v cestovnom ruchu a druhá Súkromná stredná odborná škola na Ul. 29. augusta, ktorej zriaďovateľom je Tatranská akadémia, pripravuje študentov na trh práce v oblasti informačných tech-

nológií a robotizácie a je v tom pomerne úspešná. **Práve tieto dve súkromné stredné školy mali k 15. septembru 2023 evidovaných najviac študentov aj tried.** Z verejných stredných odborných škôl je najväčší záujem o Strednú priemyselnú školu techniky a dizajnu s 432 študentmi v 16 triedach. Jedinou strednou športovou školou v Prešovskom kraji s významnou históriou, je práve tá v Poprade so zameraním na športový manažment a na šport v kombinácii s gymnaziálnym štúdiom.

Podľa prehľadu vyššie v Poprade nepôsobí **žiadna stredná odborná škola umeleckého zamerania. Stredné umelecké školstvo** je lokalizované v meste Kežmarok, konkrétne Škola umeleckého priemyslu Kežmarok, kde štúdium prebieha v 6 študijných umeleckých odboroch (Priemyselný dizajn, grafický a priestorový dizajn, Grafický dizajn, Fotografický dizajn, Propagačné výtvarníctvo a Konzervátorstvo a reštaurátorstvo drevorezieb).

V Poprade pôsobí **jedno Odborné učilište internátne**, Šrobárova 3289/20, 058 01 Poprad zriaďuje **Regionálny úrad školskej správy Prešov** zamerané na tieto odbory: – opatrovateľská starostlivosť v zariadeniach sociálnej starostlivosti, obchodná prevádzka – príprava, skladovanie a predaj tovaru, cukrárska výroba, práca pri príprave jedál, výroba úžitkových a umeleckých predmetov, stavebná výroba – murárske práce, služby a domáce práce, pedikúra – manikúra, oprava poľnohospodárskych strojov, Záhradníctvo – kvetinár, zeleninár, ovocinár.

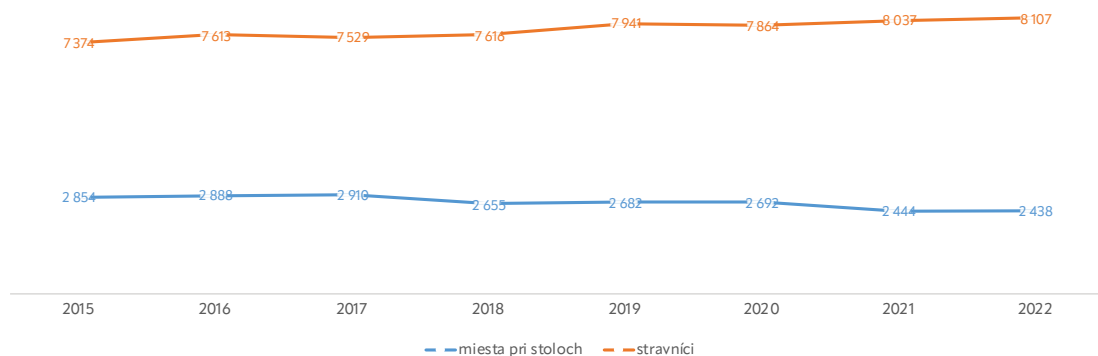
Školské jedálne: V sledovanom období rokov 2015 až 2022 sa vývoj počtu jedální na základných a stredných školách v meste Poprad takmer nezmenil a zostával na počet **22 jedální**, čo predstavovalo 57,95 počtu všetkých školských jedální v okrese Poprad a 7,3 % všetkých školských jedální Prešovského kraja.

ŠKOLSKÉ JEDÁLNE NA ZŠ a SŠ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mesto Poprad	22	22	22	22	22	22	21	22
miesta pri stoloch	2 854	2 888	2 910	2 655	2 682	2 692	2 444	2 438
stravníci	7 374	7 613	7 529	7 616	7 941	7 864	8 037	8 107
okres Poprad	38	38	38	38	38	37	37	38
Prešovský kraj	302	304	303	304	299	295	298	301

Zdroj: ŠÚSR, sv5008rr

Záujem o stravovanie v školských jedálňach napriek poklesu kapacity miest pri stoloch za sledované obdobie rokov 2015 – 2022 o 14,6 % (416 miest) vzrástol o 9,9 % (733 stravníkov), a to najviac medzi rokmi 2018 a 2019.

Vývoj kapacít školských jedální v meste Poprad v rokoch 2015 - 2022

Zdroj: ŠÚSR, sv5008rr

Jazykové vzdelávanie: V meste Poprad sú k dispozícii viaceré subjekty poskytujúce jazykové vzdelávanie: Jazykové centrum SpeakUp Poprad, Jazyková škola Target, Karpatská 3256/15, ale len jedna **oficiálna jazyková škola Jazyková škola, Stredná odborná škola, Mnoheľova** ako verejná jazyková škola, ktorú v roku 2022 navštevovalo 953 žiakov a vyučovalo na nej 21 pedagógov. Ide o jednu z troch jazykových škôl v Prešovskom kraji, kde sú vykazované dve verejné jazykové školy a jedna súkromná. Mesto Poprad sa počtom žiakov podieľal v roku 2022 na všetkých žiakoch jazykových škôl v Prešovskom kraji až 47 % a na počte pedagógov 42 %.

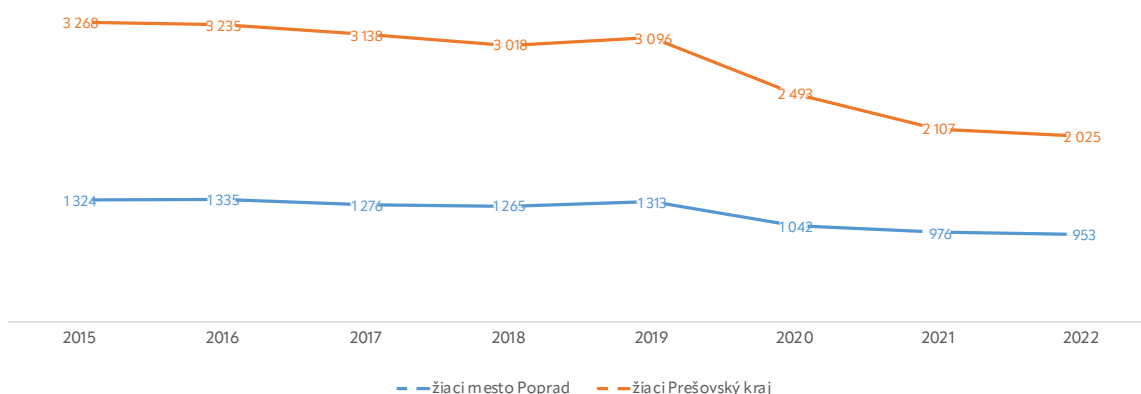
Jazykové školy

Rok 2022	Počet jazykových škôl	Počet tried	Počet žiakov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	1	100 %	953	100 %
Okres Poprad	1	-	953	21
Prešovský kraj	3	-	2 025	50

Zdroj: ŠÚSR, sv5010rr

Za sledované obdobie rokov 2015 až 2020 sa počet žiakov na jazykovej škole v Poprade znížil o 28 % (371 žiakov), kým počet pedagógov sa znížil o 16 % (4 pedagógovia). Najväčší prepád v počte žiakov sa udial počas pandémie medzi rokmi 2020 a 2019, pričom mierny pokles pokračoval aj po pandémii, aj keď na úrovni Prešovského kraja bol výrazne vyšší.

Vývoj počtu žiakov jazykových škôl v rokoch 2015 - 2022

Zdroj: ŠÚSR, sv5010rr

Centrá odborného vzdelávania a prípravy: Podľa § 24 zákona č. 61/2015 stredná odborná škola môže pôsobiť ako centrum odborného vzdelávania a prípravy (COVP), ak spĺňa nasledovné podmienky: (1) spolupracuje so zamestnávateľmi v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, (2) má odporúčané učebné priestory a odporúčané vybavenie a (3) je vzdelávacou inštitúciou ďalšieho vzdelávania. Zmyslom fungovania a podpory rozvoja COVP v Prešovskom kraji je zvyšovanie kvality odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách, zlepšenie spolupráce so zamestnávateľmi v regióne a podpora celoživotného vzdelávania.

V Prešovskom kraji pri stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja pôsobí 9 centier odborného vzdelávania a prípravy (COVP) rôzneho odborného zamerania, z nich dve sa nachádzajú v meste Poprad a jedna v meste Vysoké Tatry.

- Stredná odborná škola hotelová, Horný Smokovec 26, Vysoké Tatry; gastronómia, hotelierstvo a cestovný ruch;
- Súkromná stredná odborná škola, Ul. 29. augusta 4812, Poprad; informačné a komunikačné technológie;
- Stredná odborná škola elektrotechnická, Hlavná 1400/1, Poprad – Matejovce; elektrotechnika.

Systém duálneho vzdelávania na stredných školách: Od 1. septembra 2015 je v platnosti zákon č. 61/2015, ktorým sa zaviedol na stredných školách systém duálneho vzdelávania. Prešovský samosprávny kraj bol medzi prvými z krajov, ktorý získal od RÚZ osvedčenie o spôsobilosti poskytovať duálne vzdelávanie od školského roka 2019/2020 praktické vyučovanie žiakom v odbore 6328 M ekonomické a obchodné služby. Záujem o systém duálneho vzdelávania v PSK z roka na rok rastie na strane študentov i zamestnávateľov.⁴

V zmysle koncepčných dokumentov Regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti PSK na obdobie školského roka 2023/2024 a 2024/2025 je jedným z hlavných cieľov odboru školstva Prešovského samosprávneho kraja aktívna podpora stredných odborných škôl a zamestnávateľov na území kraja pre vstup do systému duálneho vzdelávania (SDV), ako aj dohľad nad kvalitou vzdelávania a praktického vyučovania v škole i u zamestnávateľov. Využitím vlastných prostriedkov samosprávneho kraja, ale aj finančných zdrojov a odborných kapacít SR, EÚ a Svetovej banky je cieľom vytvoriť systém hodnotenia a zvyšovania kvality obsahov odborného vzdelávania, ale aj materiálo-technického a priestorového vybavenia škôl a dielní praktického vyučovania.

Na odbore školstva PSK aktívne pracuje oddelenie duálneho vzdelávania a praktického vyučovania, ktoré spolupracuje so zamestnávateľmi a ďalšími zainteresovanými stranami na rozvoji systému duálneho vzdelávania v PSK, intenzívne spolupracuje so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania v Bratislave s cieľom poskytovať praktické vyučovanie v študijnom alebo v učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania priamo u zamestnávateľa (projekt ŠIOV „Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy“). Zároveň v spolupráci so zainteresovanými partnermi (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR v Prešove, zástupcovia zamestnávateľských zväzov a združení, odbor školstva Ú PSK) pracuje regionálna platforma PSK s cieľom implementovať

⁴ <https://ychod.sme.sk/c/23265877/dualne-vzdelavanie-sa-studentom-paci-z-roka-na-rok-ich-pocty-rastu.html>

systém duálneho vzdelávania a praktického vyučovania na stredných školách a pripraviť podklady pre určovanie počtu žiakov do prvého ročníka študijných odborov a učebných odborov pre stredné školy.

V školskom roku 2023/2024 bolo do SDV na území Prešovského kraja zaradených **33 SOŠ** v spolupráci s **334 zamestnávateľmi pre 1 510 žiakov v 78 študijných a učebných odboroch**.

V meste Poprad mali študenti v školskom roku 2023/2024 na výber z **25 študijných odborov** 4 stredných odborných škôl zaradených do systému duálneho vzdelávania Prešovského samosprávneho kraja, pričom túto ponuku v tomto školskom roku využilo **158 študentov u 41 zamestnávateľov**, medzi ktorých patrí aj Tatravagónka a. s. Poprad so 6 odbormi a až 36 študentmi.

Prehľad stredných odborných škôl zaradených do Systému duálneho vzdelávania v meste Poprad v školskom roku 2023/2024

Stredná odborná škola	Počet odborov	Číslo odboru	Názov odboru v SDV	Počet učebných miest 2023 / 2024	Zamestnávateľ	Sídlo zamestnávateľa	
SOŠ elektrotechnická, Hlavná 1400/1, Poprad - Matejovce	2	2697 K	Mechanik elektrotechnik	0	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad	
		2683 H 11	elektromechanik - silnoprádová technika	5	Železničná spoločnosť Slovensko, a.s Bratislava	Poprad	
				2	Východoslovenská distribučná a.s Košice	Poprad	
				9	Stiebel Eltron Slovakia s.r.o., Poprad - Matejovce	Poprad	
				2	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad	
CELKOM				18			
Stredná odborná škola technická Poprad, Kukučínova 483/12, Poprad	4	2426 K	programátor obrábacích a zvrácačích strojov a zariadení	29	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad	
		2433 H	obrábač kovov	1	Gabriel Bies - opravy a výroba organov	Hranovnica	
				1	Chemosvit Strojchem, s.r.o.	Svit	
				1	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad	
		2433 H	obrábač kovov	1	Chemosvit Strojchem, s.r.o.	Svit	
				2	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad	
		2413 K	mechanik strojov a zariadení	1	Gabriel Bies - opravy a výroba organov	Hranovnica	
			mechanik strojov a zariadení	1	Chemosvit Strojchem, s.r.o.	Svit	
	mechanik strojov a zariadení	2	Chemosvit Folie, s.r.o.	Svit			
2682 K	mechanik počítačových sietí	2	Tatravagónka a.s Poprad	Poprad			
CELKOM				41			
Súkromná stredná odborná škola, SNP 1253, Poprad	12	2487 H 01	autoopravár- mechanik	2	Autonova s.r.o. Poprad	Poprad	
				0	WAGON TRADING s.r.o., Cabajská 10, Nitra	Poprad	
				0	Volvo Group Slovakia, s.r.o.	Poprad	
				0	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad	
		2487 H 02	autoopravár -elektrikár	0	Autonova s.r.o. Poprad	Poprad	
				0	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad	
		2487 H 03	autoopravár - karosár	1	Autonova s.r.o. Poprad	Poprad	
				0	WAGON TRADING s.r.o., Cabajská 10, Nitra	Poprad	
				1	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad	
		2697 K	mechanik elektrotechnik	3	Autonova s.r.o. Poprad	Poprad	
				1	SAXEL s.r.o., Ľudvíka Svobodu 2357/2, Poprad	Poprad	
				1	WAGON TRADING s.r.o., Cabajská 10, Nitra	Poprad	
				2	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad	
		6444 H	čaišník, servírka		0	BTS Hotels & Restaurants, s.r.o., Lúčivná 291	Poprad
					0	Kúpele Lučivná a.s., Lučivná 290	Lučivná
					1	Welcome s.r.o., Karpatská 7, Poprad	Poprad
					0	Kaviareň PREZO, OC Kriváň, Dlhé hony 9, Poprad	Poprad
		6444 K	čaišník, servírka		0	BTS Hotels & Restaurants, s.r.o., Lúčivná 291	Poprad
					0	Kúpele Lučivná a.s., Lučivná 290	Lučivná
					1	Libertin Gastro, s.r.o., Breh 15/17	Poprad
					1	LUJZA GASTRO s.r.o., Letná 3480/3, Poprad	Poprad
					4	Welcome s.r.o., Karpatská 7, Poprad	Poprad
	1			KING GASTRO SERVICE s.r.o., Námestie sv. Egídia 4/7, Poprad	Poprad		
6445 H	kuchár		1	BTS Hotels & Restaurants, s.r.o., Lúčivná 291	Poprad		
			0	Kúpele Lučivná a.s., Lučivná 290	Lučivná		
			2	LUJZA GASTRO s.r.o., Letná 3480/3, Poprad	Poprad		
			3	Welcome s.r.o., Karpatská 7, Poprad	Poprad		
			1	KING GASTRO SERVICE s.r.o., Námestie sv. Egídia 4/7, Poprad	Poprad		
6445 K	kuchár		0	BTS Hotels & Restaurants, s.r.o., Lúčivná 291	Poprad		
			0	KING GASTRO SERVICE s.r.o., Námestie sv. Egídia 4/7, Poprad	Poprad		
			1	Welcome s.r.o., Karpatská 7, Poprad	Poprad		
			1	GTH catering s.r.o.	Poprad		

Stredná odborná škola	Počet odborov	Číslo odboru	Názov odboru v SDV	Počet učebných miest 2023 / 2024	Zamestnávateľ	Sídlo zamestnávateľa
		2487 H 04	autoopravár - lakovník	0	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad
				0	WAGON TRADING s.r.o., Cabajská 10, Nitra	Poprad
		6456 H	kaderník	0	Frisór Kliet, s.r.o.	Poprad / OZC MAX
				1		Kežmarok
				0		Poprad / OC FORUM
		3658 K	mech. stavebno- inštalačných zariadení	0	Ján Hudáč REKONŠTRUKTA, Komenského 222/1, Svit	Svit
				3	SAXEL s.r.o., Ludvíka Svobodu 2357/2, Poprad	Poprad
				0	DREKRO s.r.o., Primovce 114, Hôrka	Poprad
				2	Tomar best I s.r.o., Hraničná 4, Poprad	Poprad
				0	Tomar best I s.r.o., Hraničná 4, Poprad	Poprad
		2964 H	cukrár	2	Torty Adriana s.r.o., Fraňa Kráľa 194/32, 059 21 Svit	Svit
			CELKOM	36		
SOŠ remesiel a služieb, Okružná 761/25, Poprad	7	3678 H	inštalatér	1	ARPROG, a.s. Poprad	Poprad
			inštalatér	4	Peter Horník, s.r.o.	Poprad
			inštalatér	1	Branislav Perignat	Kežmarok
			inštalatér	2	Tomar best I s.r.o., Hraničná 4, Poprad	Sp. Teplica
		3355 H	stolár	1	Drevointeriér Kežmarok	Kežmarok
			stolár	1	Ján Hudáč REKONŠTRUKTA, Komenského 222/1, Svit	Svit
		3663 H	tesár	0	ARPROG, a.s. Poprad	Poprad
				0	Tomar best I s.r.o., Hraničná 4, Poprad	Sp. Teplica
		3661 H	murár	2	ARPROG, a.s. Poprad	Poprad
				1	Lubomír Jurčo	Štrba
		2447 K	mechanik hasičskej techniky	3	Autonova s.r.o. Poprad	Poprad
				5	EUROCAMP s.r.o., Dolné hony 4597/4, Poprad	Poprad
				4	Volvo Group Slovakia, s.r.o.	Poprad - Matejovce
		3667 K	technik vodár vodohospodár	6	Podtatranská vodárenská spoločnosť	Poprad
		6442 K	obchodný pracovník	8	Kaufland	Poprad
				2	dm drogerie markt, s.r.o.	Poprad
				2		Poprad
				2		Poprad
				0	Nay a.s.	Poprad
				2	Lidl Slovenská republika, v.o.s.	Poprad
				1		Poprad
				1		Poprad
				6	Tesco Stores SR, a.s.	Poprad
		3	Coop Jednota Poprad, spotrebné družstvo	Poprad		
		0		Poprad		
		1		Poprad Matejovce		
		0	DEICHMANN-OBUV SK s.r.o.	Poprad		
		1	JYSK s.r.o.	Poprad		
		1	Sintra spol. s r.o.	Poprad		
		2	XXXlutz	Poprad		
			CELKOM	63		
	25			158	41 zamestnávateľov	

Zdroj: Interná evidencia Úradu Prešovského samosprávneho kraja

Zvyšovanie kvality stredných škôl/Iniciatíva Catching-up Regions (CuRi): Nesúlad medzi ponukou stredných odborných škôl, zručnosťami ich absolventov a potrebami trhu práce je dlhodobou jedným z rizík pri rozvoji regiónu PSK. Cieľom Iniciatívy je preto zvýšiť kvalitu a relevanciu SOŠ v Prešovskom kraji tak, aby dokázali naplniť potreby regionálneho trhu práce a zároveň pomôcť efektívne vyhľadávať a uchádzať sa o prostriedky z fondov EÚ potrebných na modernizáciu a zvýšenie kvality odborného vzdelávania aj ich materiálno-technického a priestorového vybavenia.

V prvej fáze spolupráce bolo v rámci komponentu VET (školsťvo) vybraných **5 pilotných škôl v PSK**, ktorým bola poskytovaná intenzívna pomoc zo strany Svetovej banky a PSK pri príprave projektov a žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ s cieľom vybudovať **moderné a kvalitné stredné odborné školy („školy 21. storočia“)** schopné poskytovať žiakom efektívne vzdelávanie s využitím moderných prístupov a technológií reflektujúc na požiadavky a vývoj trhu práce. Integrované investičné zámery vo finančnom objeme pomoci 50 mil. eur pre tieto školy boli navrhnuté tak, aby čerpali dostupné finančné prostriedky z viacerých operačných programov. Výberu škôl predchádzala analýza stavu SOŠ a zamestnávateľského prostredia na území PSK. V meste Poprad bola vybraná **Stredná odborná škola elektrotechnická**, Hlavná 1400/1, Poprad-Matejovce.

Odbor školstva Ú PSK rozvíjal s expertmi Svetovej banky v rámci druhej fázy Iniciatívy CuRI tému zavádzania manažérstva kvality na SOŠ PSK. V rámci týchto aktivít boli spracované metodiky pre zabezpečovanie manažérstva kvality a výučby na stredných školách a odporúčania pre proces optimalizácie siete stredných škôl v PSK.

V tretej fáze Iniciatívy CuRI prebiehajúcej od roku 2020 odbor školstva PSK v spolupráci so Svetovou bankou vybral skupinu **10 stredných odborných škôl**, pre ktoré boli spracované strategické plány rozvoja a identifikované z nich plynúce prioritné investičné zámery v oblasti stavebných a rekonštrukčných činností a nákupu moderného materiálovo-technického vybavenia v investičnom objeme cca. 18 mil. eur. Išlo o stredné školy, ktoré boli najpripravenejšie ešte v prvej fáze CuRI, mali vysoký podiel žiakov v systéme duálneho vzdelávania alebo prešli procesom optimalizácie siete škôl v PSK. Na území okresu Poprad ide o dve školy: **SOŠ technická, Kukučínova 483/12, Poprad** a **SOŠ polytechnická J. A. Baťu, Štefánikova 39, Svit**.

V rámci pripravovanej štvrtej fázy Iniciatívy CuRI v PSK je oblasť **digitalizácie na stredných školách** na úrovni obsahov vzdelávania, vnútornej školskej infraštruktúry, ako aj regionálnej informačnej siete stredných škôl, čo je komplementárnym doplnením investícií realizovaných a rozbehnutých v uplynulých fázach Iniciatívy CuRI s cieľom pripraviť absolventov pre potreby regionálneho, národného i medzinárodného trhu práce, ktorí budú spĺňať aktuálne i budúce požiadavky zamestnávateľov vychádzajúc z nárokov Priemyslu 4.0 v oblasti informatizácie, automatizácie a rozvoja zručností pre 21. storočie.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V meste Poprad sa v programovom období 2014 – 2020 s finančnou podporou EŠIF zrealizovali **3 projekty súkromného sektora** v celkovom objeme zazmluvnenej finančnej podpory (NFP) 390,41 tis. eur, ktoré podporili duálne a **praktické vzdelávanie na stredných školách** (najmä na Strednej odbornej škole remesiel a služieb)

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
EUROCAMP, s.r.o.	Poprad	Modernizáciou prevádzky ku kvalitnému praktickému vzdelávaniu	25. 08. 2021	55 118,72 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Ranyx, s. r. o.	Poprad	Rozvoj spolupráce cukrárenskej výroby Betka's Bakery so strednou odbornou školou	19. 08. 2021	135 290,03 €	OP Integrovaná infraštruktúra
B & B autoslužby, s.r.o.	Poprad	Rozvoj podnikania spoločnosti B & B autoslužby, s.r.o. a spolupráce so Strednou odbornou školou remesiel a služieb	24. 07. 2021	200 000,00 €	OP Integrovaná infraštruktúra
SUMA CELKOM				390 408,74 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Vysoké školy

Rok 2022	Počet škôl	Počet tried	Počet študentov	Počet pedagógov
Mesto Poprad	1 100 %	- 100 %	100 %	100 %
Okres Poprad	1	-		
Prešovský kraj	-	-	-	

Zdroj: Interná evidencia Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta

V meste Poprad je alokované už len jedno detašované univerzitné pracovisko: **Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**, Dlhé hony 5766/16, Poprad (areál Strednej športovej školy). Svoje detašované pracoviská zrušili dve fakulty: Fakulta architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave aj Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku, Nábřežie Jána Pavla II. 438/15.

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela (EF UMB) pôsobí v meste Poprad od roku 1992. Dlhodobá tradícia bola završená akreditovaním štúdia na Inštitúte manažérskych systémov Akreditačnou komisiou na bakalárskom stupni v študijnom programe Manažment a na inžinierskom stupni v študijnom programe **Podnikové manažérske systémy**. Úspech inštitútu podčiarkuje aj spolupráca s podnikateľským prostredím priamo v meste Poprad. Študenti tak získavajú prax priamo vo vybraných podnikoch priemyselného zamerania. Mesto Poprad finančne podporovalo zabezpečenie výučby vysokoškolského štúdia v akreditovaných študijných programoch Manažment a Podnikové manažérske systémy a prispievalo na nájom a služby spojené s nájmom Inštitútu manažérskych systémov so sídlom v Poprade Ekonomickej fakulty UMB v priestoroch na Francisciho ulici v Poprade. V tejto podpore mesto od roku 2023 už ďalej nepokračuje, a aj z tohto dôvodu musela EF UMB od februára 2023 presťahovať svoje pracovisko na novú adresu uvedenú vyššie.

Mesto Poprad finančne podporuje zabezpečenie výučby vysokoškolského štúdia v akreditovaných študijných programoch Manažment a Podnikové manažérske systémy a prispieva na nájom a služby spojené s nájmom **Inštitútu manažérskych systémov** so sídlom v Poprade Ekonomickej fakulty UMB v priestoroch na Francisciho ulici v Poprade. Detašované pracovisko EF UMB nemá v Poprade vlastné

priestory a je odkázaná na prenájom. Pracovisko EF UMB zamestnávala v priemernom prepočítanom počte celkom **10 stálych zamestnancov**, z toho 9 je vysokoškolských učiteľov a 1 osoba je administratívna pracovníčka.

Vzdelávanie zabezpečuje v jednom **akreditovanom študijnom odbore Ekonomika a manažment podniku**.

Študijný program	Počty absolventov v školskom roku		
	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Ekonomika a manažment podniku – detašované pracovisko Poprad	68	89	57

Zdroj: Interná evidencia EF UMB v Banskej Bystrici

V akademickom roku 2023/2024 na detašovanom pracovisku EF UMB v Poprade študovalo celkom **235 študentov**, z toho v dennej forme štúdia 134 študentov a v externej forme štúdia študovalo 101 študentov.

Počet študentov EF UMB – detašované pracovisko Poprad

Študijný program	I. roč.	II. roč.	III. roč.	IV. roč.	V. roč.	SPOLU	
						k 31. 10. 2022	k 31. 10. 2023
Bakalárske štúdium							
Manažment – denná forma	27	23	19	6	0	87	75
Manažment – externá forma (ŠDŠ 3 roky)	17	10	20	4	2	55	53
Inžinierske štúdium							
Podnikové manažérske systémy – denná forma	33	25	1	0	0	47	59
Podnikové manažérske systémy – externá forma (ŠDŠ 2 roky)	23	23	0	2	0	51	48
SPOLU	240	235					

Zdroj: Interná evidencia EF UMB v Banskej Bystrici

V meste Poprad sa v školskom roku 2021/2022 v spolupráci s Univerzitou Mateja Bela Banská Bystrica, na detašovanom pracovisku v Poprade otvoril aj študijný odbor so **špecializáciou na športový manažment**, ktorý nadväzuje na štúdium na športovom gymnázium a na Strednej športovej škole v Poprade. Študenti tak majú možnosť študovať, ale zároveň aj športovať počas štúdia na vysokej škole bez dochádzania, priamo v meste. Okrem špecializovaných predmetov je v ponuke pre športovcov možnosť realizovať ich štúdium formou individuálneho študijného plánu, ktorý im umožňuje zladíť ich športové povinnosti s vysokoškolským štúdiom.

Pracovisko Ekonomickej fakulty, Univerzity Mateja Bela v Poprade zastrešuje aj „**Univerzitu tretieho veku**“ ako súčasť programov **celoživotného vzdelávania**, kde pre školský rok 2024/2025 obdržali prihlášky až od 300 uchádzačov. Celoslovenský záujem je najmä o výučbový program Turistika v Tatrách.

Ako súčasť vedeckovýskumnej činnosti pracovisko EF UMB v Poprade v spolupráci s mestom Poprad zaviedlo v roku 2018 na Mestskom úrade v Poprade **systemu manažérstva proti korupcii**, ako na prvom mestskom úrade na Slovensku.

Meranie kvality vzdelávania podľa testovania NÚCEM: Z 15 testovaných základných škôl a deväťročných gymnázií v „Testovaní 9“ v meste Poprad dosiahlo nadpriemerné výsledky 6 škôl v oboch testoch naraz – z predmetu „slovenský jazyk a literatúra“ aj z predmetu „matematika“. V „Testovaní 9“ základných škôl dosahuje **Gymnázium, Kukučínova 4239/1 jedny z najlepších výsledkov na Slovensku**. Za nimi v úspešnosti testovania nasledujú školy: Spojená škola – Gymnázium, Dominika Tatarku 4666/7 a Spojená škola, Letná ulica 3453/34. Najmenej úspešná v oboch predmetoch v „Testovaní 9“ bola Súkromná spojená škola – Súkromná ZŠ, Rovná 597/15. Priemer v meste Poprad je pri testovaní základných škôl rovnaký ako na Slovensku v testovaní z matematiky (skóre 58,6) a vyšší o 5,3 bodu ako na Slovensku v testovaní z predmetov „Slovenský jazyk a literatúra“ (skóre 60,4).

V Testovaní „Maturita“ stredných odborných škôl dosiahli nadpriemerné výsledky z oboch predmetov „Slovenský jazyk a literatúra“ a „Matematika“ dve školy – Súkromná SOŠ, Ulica 29. augusta a SOŠ technická. V „Testovaní Maturita“ gymnázií dosiahlo nadpriemerné výsledky jedno gymnázium – Gymnázium Kukučínova 4239/1. Priemer v meste Poprad je pri testovaní gymnázií rovnaký ako na Slovensku v testovaní z predmetu „Slovenský jazyk a literatúra“ (skóre 68,3) a nižší o 4,2 bodov ako na Slovensku v testovaní z predmetu „Matematika“ (skóre 60,4). **U testovania stredných škôl je priemer v meste Poprad pri testovaní z oboch predmetov vyšší ako priemer na Slovensku**, u testovania z matematiky o 4,4 bodov (skóre 42,8) a u testovania z predmetu „Slovenský jazyk a literatúra“ o 1,8 bodov (skóre 49,7).

Pre posúdenie kvality vzdelávacieho procesu by však bolo vhodné sledovať výsledky škôl za viac rokov za sebou a zamerať pozornosť aj na testovanie žiakov 5. ročníka pri prechode na II. stupeň základnej školy.

Výsledky meraní vzdelávania NÚCEM v školskom roku 2022/2023 v meste Poprad

TESTOVANIE MATURITA / stredné školy a gymnáziá	Matematika	Slovenský jazyk a literatúra	TESTOVANIE 9 / základné školy	Matematika	Slovenský jazyk a literatúra
celoslovenská úspešnosť - SOŠ v %	38,4	47,9	celoslovenská úspešnosť v %	58,7	55,1
Stredná zdravotnícka škola		56,7	ZŠ a MŠ, Dostojevského 2616/25	52,4	58
Súkromná SOŠ, Ulica 29. augusta	57,6	65	ZŠ a MŠ, Francisciho 832/21	58,9	64,6
SOŠ remesiel a služieb		41,4	ZŠ a MŠ, Komenského 587/15	69,3	69,7
SOŠ		44,7	ZŠ a MŠ, Jarná 3168/13	54,3	57,9
SOŠ hotelová		38,8	ZŠ a MŠ, Koperníkova ulica 1707/2	45,7	50,7
Súkromná SOŠ, SNP 1253		43,9	ZŠ a MŠ, Vagonárska ulica 1600/4	56,6	56,5
SPŠa techniky a dizajnu	32,5	52,7	Spojená škola sv. Jána Pavla II - ZŠ	61,2	66,8
Obchodná akadémia	36	57,6	ZŠ a MŠ, Tajovského 2764/17	55,4	52,8
SOŠ technická	45	49,3	Spojená škola, Letná ulica 3453/34	66,7	70,5
SOŠ elektrotechnická		47,2	Spojená škola - ZŠ, Ulica mládeže 2350/7	63,9	60,7
priemer v meste Poprad	42,8	49,7	ZŠ a MŠ Aurela Viliama Scherfera	47,3	49,2
			Súkromná spojená škola - Súkromná ZŠ, Rovná 597/15	38,3	40
			Spojená škola - Gymnázium, Dominika Tatarku 4666/7	75,5	75,3
			Gymnázium, Kukučínova 4239/1	85,1	79,2
			Súkromná spojená škola - Súkromné gymnázium, Rovná 597/15	47,7	54,7
celoslovenská úspešnosť - gymnáziá v %	59,1	68,4			
SŠ - Gymnázium	56,7	79,4			
Gymnázium, Kukučínova 4239/1	63,7	75,4			
Gymnázium sv. Jána Pavla II. (cirkevné)	51,7	57,8			
Súkromná SŠ - Súkromné gymnázium	47,5	60,4			
priemer v meste Poprad	54,9	68,3	priemer v meste Poprad	58,6	60,4

Zdroj: portál NÚCEM a vlastné spracovanie autora

Investičný dlh štátnych školských zariadení: Tak ako pri materských školách, aj v infraštruktúre základných škôl, ktorých zriaďovateľom je mesto Poprad, vrátane školských klubov detí, jedální, telocvični a ostatnej infraštruktúry (centier voľného času a základných umeleckých škôl) je investičný dlh, ktorý v tejto infraštruktúre vznikol pred delimitáciou kompetencií v oblasti vzdelávania na miestnu samosprávu, odstraňovaný postupne. Investične pripravených je niekoľko projektových dokumentácií rekonštrukcie budov školských zariadení, ktoré budú realizované aj zo zdrojov EŠIF a prioritne ide o znížovanie energetickej náročnosti týchto budov. Vzhľadom na zvyšujúce sa ceny energií sa tiež javí potreba realizovať ďalšie opatrenia na znížovanie energetickej náročnosti týchto budov. Investície sú navyše potrebné aj do modernizácie vybavenia tried s cieľom skvalitniť systémy vzdelávania. Aj keď všetky základné školy majú prístup na internet, svoje vybavenie modernizujú postupne, vrátane zabezpečenia najmodernejších informačných a komunikačných technológií (IKT).

Aj v strednom školstve, kde zriaďovateľom je regionálna samospráva (VÚC – Prešovský samosprávny kraj), evidujú naďalej investičný dlh v infraštruktúre školských zariadení, ako aj v modernom vybavení učebni na praktickú výuku. Takmer všetky stredné školy na území mesta Poprad realizovali v programovom období 2014 – 2020 projekty modernizácie vzdelávacích procesov, vďaka ktorým tiež modernizovali vybavenie učebni. Projekty s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) zamerané na modernizáciu infraštruktúry a znížovanie jej energetickej náročnosti boli realizované na dvoch stredných školách (Stredná priemyselná škola techniky a dizajnu a Stredná odborná škola elektrotechnická) a na jednom školskom internáte, ktorý bol v havarijnom stave.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V meste Poprad v tomto programovom období sa s finančnou podporou EŠIF podarilo zrealizovať **8 projektov na modernizáciu školskej infraštruktúry materských a základných škôl**, z toho šesť projektov Mestského úradu v Poprade na šiestich základných školách súvisiacich s rekonštrukciou odborných učebni a jeden projekt Mestského úradu v Poprade na rozšírenia kapacity materskej školy v celkovom objeme finančnej podpory (NFP) 715,7 tis. eur. Jeden projekt podala aj súkromná spoločnosť Krásne Sady Mlynica so sídlom v Poprade na vybudovanie areálu lesnej pedagogiky v súkromnej materskej škôlke Krásne Sady Mlynica.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne ZŠ s MŠ Scherfela v meste Poprad - Veľká	17.10.2019	13 150,01 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne ZŠ s MŠ-Tajovského v meste Poprad	04.10.2019	15 542,48 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne ZŠ s MŠ-Francisciho v meste Poprad	16.08.2018	43 508,19 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne Spojenej školy-Letná v meste Poprad	17.08.2018	56 572,27 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne ZŠ s MŠ-Komenského v meste Poprad	16.08.2018	49 981,98 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Modernizácia odbornej učebne ZŠ s MŠ-Dostojevského v meste Poprad	16.08.2018	53 002,93 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Rozšírenie kapacity Materskej školy ul. Podtatranská Poprad	08.12.2017	483 893,44 €	IROP
Krásne Sady Mlynica - servisná a prevádzková, a. s.	Poprad	Areál lesnej pedagogiky – materská škola	12.12.2017	91 162,43 €	IROP
SUMA CELKOM				806 813,74 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Zároveň sa v tomto programovom období 2014 – 2020 podarilo 3 mimovládny organizáciám a 1 súkromnej spoločnosti so sídlom v Poprade úspešne zrealizovať **8 vzdelávacích projektov** z Operačného programu Ľudské zdroje, ktoré súviseli s poskytovaním mentoringu a tútoringu nielen v okrese Poprad (3 projekty), ale aj v iných samosprávach Prešovského samosprávneho kraja (5 projektov) v celkovom objeme nenávratnej finančnej pomoci (NFP) realizovanej na území mesta Poprad vo výške 657 tis. eur.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Vedecký inštitút poznania, o.z.	Poprad	Poskytovanie mentoringu v obciach Pečovská Nová Ves a Spišský Štvrtok	13.10.2021	201 179,52 €	OP Ľudské zdroje
Vedecký inštitút poznania, o.z.	Poprad	Poskytovanie mentoringu v SNV a Spišskom Podradí	13.10.2021	173 172,38 €	OP Ľudské zdroje
Radosť a šťastie, o.z.	Poprad	Poskytovanie mentorskej podpory pre žiakov ZŠ a SŠ v obciach Kružlova a Kendice	14.12.2021	138 971,70 €	OP Ľudské zdroje
Radosť a šťastie, o.z.	Poprad	Výkon mentoringu v obciach Lubica a Rejdová	16.12.2021	164 467,80 €	OP Ľudské zdroje
VELKÁ	Poprad	Mentoring a tútoring pre žiakov a študentov v Poprade	01.05.2019	180 363,96 €	OP Ľudské zdroje
Radosť a šťastie, o.z.	Poprad	Poskytovanie mentoringu a tútoringu pre žiakov základných a stredných škôl	18.04.2019	191 695,56 €	OP Ľudské zdroje
Radosť a šťastie, o.z.	Poprad	Mentoring a tútoring v obci Rakúsy	18.04.2019	180 363,96 €	OP Ľudské zdroje
Radosť a šťastie, o.z.	Poprad	Zabezpečenie poskytovania mentoringu a tútoringu v podtatranskom regióne	18.04.2019	194 095,55 €	OP Ľudské zdroje
SUMA CELKOM				1 424 310,43 €	
SUMA implementovaná na území okresu Poprad				657 317,50 €	46%

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

V programovom období 2014 – 2020 bol pri získavaní zdrojov nenávratnej finančnej podpory (NFP) z EŠIF aktívny aj Prešovský samosprávny kraj ako zriaďovateľ stredných škôl a gymnázií. Zrealizovaných bolo **17 projektov na podporu modernizácie stredného školstva v Poprade** v celkovom objeme finančnej pomoci (NFP) 9,166 mil. eur, z toho 7 na zabezpečenie a modernizáciu vzdelávacej infraštruktúry z IROP (5,552 mil. eur), 7 projektov na zvýšenie kvality vzdelávania aj s prepojením na trh práce z OP Ľudské zdroje (932 tis. eur) a 3 investičné projekty na zníženie energetickej náročnosti školských budov z OP Kvalita životného prostredia (2,682 mil. eur).

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Stredná odborná škola elektrotechnická	Poprad	Zlepšenie vzdelávacej infraštruktúry v SOŠ elektrotechnickej, Hlavná 1400/1, Poprad – Matejovce - II. etapa	09.03.2023	197 061,31 €	IROP
Stredná odborná škola technická	Poprad	Projektová príprava pre zabezpečenie zlepšenia vzdelávacej infraštruktúry v SOŠ technickej, Kukučínova 483/12, Poprad	11.08.2022	22 270,85 €	IROP
Stredná odborná škola technická	Poprad	Zvýšenie počtu žiakov na praktickom vyučovaní na Strednej odbornej škole technickej v Poprade	11.08.2022	888 108,61 €	IROP
Stredná odborná škola elektrotechnická	Poprad	Zlepšenie vzdelávacej infraštruktúry v SOŠ elektrotechnickej, Hlavná 1400/1, Poprad – Matejovce	17.05.2022	2 764 895,59 €	IROP

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Stredná odborná škola remesiel a služieb, Okružná 761/25, Poprad	Poprad	Zvýšenie počtu žiakov Strednej odbornej školy v Poprade na praktickom vyučovaní	25. 07. 2018	731 250,50 €	IROP
Stredná zdravotnícka škola v Poprade	Poprad	Zvýšenie počtu žiakov Strednej zdravotníckej školy v Poprade na praktickom vyučovaní	21. 07. 2018	311 479,58 €	IROP
Stredná odborná škola technická	Poprad	Modernizácia strojárkej dielne smerujúca k zvýšenej motivácii žiakov na praktickom vyučovaní	21. 04. 2018	636 759,41 €	IROP
Stredná odborná škola technická	Poprad	Zvýšenie kvality vzdelávania a prepojenia s praxou na Strednej odbornej škole technickej v Poprade	24. 07. 2020	123 311,08 €	OP Ludské zdroje
Spojená škola sv. Jána Pavla II.	Poprad	Zvýšením gramotnosti k lepšej budúcnosti študentov Gymnázia sv. Jána Pavla II.	16. 11. 2019	121 134,65 €	OP Ludské zdroje
Gymnázium	Poprad	Moderné a efektívne GPUK	10. 08. 2019	265 095,92 €	OP Ludské zdroje
Spojená škola	Poprad	Spojená škola, Letná ulica 3453/34, 058 01 Poprad - škola pre každé dieťa - škola na každý deň	12. 09. 2018	151 727,75 €	OP Ludské zdroje
Základná škola s materskou školou	Poprad	Modernejšia výučba	05. 07. 2018	78 831,00 €	OP Ludské zdroje
Základná škola s materskou školou Vagonárska ulica 1600/4, 058 01 Poprad- Spišská Sobota	Poprad	Skvalitnenie inkluzívneho vzdelávania v ZŠ s MŠ Vagonárska ulica 1600/4, 058 01 Poprad - Spišská Sobota	24. 05. 2018	83 619,00 €	OP Ludské zdroje
Súkromná základná škola	Poprad	Life Academy Poprad úspešnejšia	17. 04. 2018	108 414,00 €	OP Ludské zdroje
Stredná odborná škola elektrotechnická	Poprad	Zníženie energetickej náročnosti objektu - SOŠ elektrotechnická, Poprad - Matejovce	13. 06. 2018	1 052 810,36 €	OP Kvalita životného prostredia
Stredná priemyselná škola techniky a dizajnu	Poprad	Zníženie energetickej náročnosti budovy SPŠ Poprad	22. 06. 2018	1 022 243,14 €	OP Kvalita životného prostredia
Školský internát	Poprad	Školský internát Poprad - zníženie energetickej náročnosti (riešenie havarijného stavu)	09. 07. 2016	606 997,49 €	OP Kvalita životného prostredia
SUMA CELKOM				9 166 010,25 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.1.3 Práca s mládežou

Samosprávy na úseku starostlivosti o mládež realizujú a podporujú prácu s mládežou na svojom území predovšetkým v zmysle § 6 zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách.

V meste Poprad je spracovaná **Koncepcia práce s mládežou** (vypracovaná v roku 2021), ktorá vychádza z **Koncepcie rozvoja práce s mládežou v Prešovskom samosprávnom kraji**, národných strategických a legislatívnych rámcov v tejto oblasti. Prioritné oblasti koncepcie Prešovského samosprávneho kraja pre mládež sú tematické oblasti: Zamestnanosť a vzdelávanie, Tvorivosť a podnikavosť, Dobrovoľníctvo, Zdravie, Kvalita života a sociálne začlenenie, Hodnoty a vzťahy, Participácia, Mládež a svet, Práca s mládežou. Mesto Poprad nadviazalo na oblasti definované v Koncepcii rozvoja práce s mládežou v Prešovskom samosprávnom kraji a určilo si priority a ciele: **(1) Vzdelávanie, (2) Zamestnanosť, tvorivosť a podnikavosť, (3) Dobrovoľníctvo, (4) Zdravie a zdravý životný štýl** (vrátane podmienok na šport), **(5) Kvalita života a sociálne začlenenie, (6) Participácia na verejnom živote, (7) Mládež a svet** (podpora globálnych tém a programov mobility), **(8) Práca s mládežou, (9) Ochrana životného prostredia** (vrátane environmentálnej výchovy).

Mestská koncepcia vznikla so zámerom navrhnuť ucelený systém podpory a rozvíjania práce s deťmi a mládežou v meste Poprad a identifikovať partnerské subjekty, s pomocou ktorých je možné dosiahnuť naplnenie cieľov dokumentu v praxi. Záujmom mesta Poprad v oblasti práce s mládežou je **vytvárať podmienky a poskytovať podporu pre neformálne vzdelávanie mladých** v rámci aktivít občianskych združení a organizácií (napr. mládežnícke organizácie, politické strany a iné), ale aj prostredníctvom organizácií, ktoré boli vytvorené na doplnenie formálnych systémov vzdelávania (športové, pohybové, umelecké pravidelné a nepravidelné záujmové činnosti a aktivity...). Podľa prijatého koncepcného dokumentu mesto Poprad víta možnosti participácie mladých ľudí na jeho rozvoji či už pri navrhovaní rozvoja verejných priestorov, alebo čerpaní participatívneho rozpočtu mesta.

Na území mesta Poprad sa neformálnemu vzdelávaniu a práci s deťmi a mládežou venujú materské, základné, stredné školy v spolupráci s inými organizáciami ako napríklad (1) CVC Poprad (v oblasti pravidelnej záujmovej činnosti), (2) Centrum sociálnych služieb Poprad (spolupráca na projekte Osvojme si starkých, Vtáčie búdky...), (3) ZUŠ (vzdelávanie v tanečných, hudobných, výtvarných a dramatických odboroch), (4) Správa TANAP-u (vznik environmentálnej učebne, ktorá sa využíva na rôzne besedy, workshopy, súťaže pre žiakov škôl mesta Poprad i širokého okolia, aj počas akcií ako Deň vody, Deň zeme, Deň mokradí, Deň životného prostredia...), (5) športové kluby, (6) Dobrovoľný hasičský zbor (pravidelná záujmová činnosť, organizácia okresnej hasičskej súťaže, výtvarnej súťaže), (7) Policajný zbor (besedy, dopravný kurz, preventívne programy...), (8) Podtatranská knižnica (besedy, súťaže...), (9) Tatranská galéria (tvorivé dielne pre žiakov, výstavy...), (10) ANNOGALLERY (tvorivé dielne s hlinou), (11) Centrum pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie v Poprade (školská zrelosť, poradenstvo, preventívne programy, mimoškolské aktivity, vývinové poruchy učenia a správania – diagnostika, špeciálnopedagogická intervencia a edukácia, logopédia, kariérové poradenstvo), (12) Regionálne poradenské a informačné centrum Poprad (súťaže a projekty o EÚ), (13) a iné mimovládne a verejné organizácie a subjekty súkromného sektora.

Pri implementácii tejto koncepcie cez **ročné akčné plány** je navrhnutá štruktúra spolupráce medzi: (1) Komisiou školstva, mládeže a športu pri mestskom zastupiteľstve, (2) Koordinátorom práce s mládežou na Mestskom úrade, (3) Inštitúciami a organizáciami pracujúcimi s mládežou a (4) Žiackymi a mládežníckymi formálnymi a neformálnymi skupinami. Vzorom a inšpiráciou pre činnosť Mládežníckeho parlamentu v Poprade je tento parlament v meste Stará Ľubovňa, s ktorým sú v aktívnom kontakte.

Okrem spolupráce s inými organizáciami majú niektoré základné školy zriadené **žiacke školské rady** (zaoberajú sa organizovaním vlastných podujatí počas školského a kalendárneho roka ako Mikuláš, Vianoce, recyklácia v rámci školy, charitatívne podujatia a i.).

V meste funguje aj **Mládežnícky parlament mesta Poprad**, ktorý koordinuje mimoškolskú činnosť mladých mimo školských zariadení alebo v občianskych združeniach na princípe **dobrovoľníctva**. Mládežnícky parlament mesta Poprad aktívne spolupracuje s NIVAM – Národným inštitútom vzdelávania a mládeže a s Radou mládeže Prešovského kraja. Činnosť mládeže bola počas pandémie COVID-19 výrazne obmedzená. Postupne sa po uvoľnení opatrení a zaradení žiakov opäť do vyučovacieho procesu nanovo obnovila myšlienka Mládežníckeho parlamentu mesta Poprad ako neformálnej skupiny zloženej z 18 zástupcov základných škôl (jedna dospelá osoba a jeden žiak). Agendu mládežníckeho parlamentu má v štruktúre mestského úradu v kompetencii Oddelenie školstva, mládeže a športu, Školský úrad Poprad, kde má svojho koordinátora, ktorý zabezpečuje organizačné, technické a administratívne práce súvisiace s jeho činnosťou. Mládežnícky parlament sa podľa potrieb mladých stretáva v priestoroch Centra voľného času v Poprade pod vedením pracovníka s mládežou, ktorý je zamestnancom CVC Poprad. Postupne sa vykreovala aktívna skupina mládežníkov, pričom Mládežnícky parlament má už aj svoj plán aktivít, ktoré si v spolupráci s koordinátorom, pracovníkom s mládežou a prevažne školami na území mesta realizujú. Predsedajúca – stredoškolská študentka mládežníckeho parlamentu je členkou Rady mládeže Prešovského kraja.

Mesto Poprad nemá v rozpočte vyčlenenú samostatnú položku pre prácu s mládežou ani samostatnú položku pre mládežnícky parlament. Od roku 2025 bude mládežnícky parlament participovať na „participatívnom rozpočte mesta Poprad“ tak, že každá základná škola bude mať vyčlenený rozpočet vo výške 1000 eur na projekt a za každú školu mládežnícky parlament vyberie jeden projekt na financovanie.

V roku 2022 sa koordinátor práce s mládežou za mesto Poprad spoločne s pracovníkom mládeže z centra voľného času zúčastnil konferencie Erasmus+ „**Europe Goes Local (EGL)**“, zameraného na podporu práce s mládežou na úrovni samosprávy.

V rámci **programu Erasmus+** bolo od roku 2019 podaných cez Centrum voľného času Poprad 19 projektov a z toho 4 projekty boli úspešne zrealizované. Vzdelávacích aktivít realizovaných cez projekty Erasmus+ sa zúčastnilo 110 respondentov. Aj samotné základné aj stredné školy sa tiež zapájali do podávania a realizácie projektov cez Erasmus+.

Typ projektu	Názov projektu	Rok	Úspešnosť
1	Erazmus sport SSCP ERASMUS-LS -Lump Sum Grant– športový projekt v Bruseli	2021	neúspešný
2	KA 153 Sloboda mysle	2021	úspešný
3	KA 210 Dospeláci deckám	2021	neúspešný
4	KA 152 O tom, ako to môže byť inak	2022	neúspešný
5	KA 152 Mladí čo vy na to?	2022	neúspešný
6	KA 222 Zahod' strach, hnev a rešpektuj a toleruj	2022	neúspešný
7	KA 153 Hráme sa s vnútornou spokojnosťou	2022	úspešný

	Typ projektu	Názov projektu	Rok	Úspešnosť
8	KA 153	Formálne neformálne	2022	neúspešný
9	KA 153	Kokteil vedomostí	2023	úspešný
10	KA 122	Aby sme sa stále učili	2023	neúspešný
11	KA 182	Aj v športe je múdrosť	2023	neúspešný
12	KA 210	Mozaika láskavosti	2023	neúspešný
13	KA 153	Kokteil vedomostí	2023	neúspešný
14	KA 182	Medzi nami športovcami	2023	úspešný
15	KA 153	V mieri sa dá všetko	2023	neúspešný
16	KA 153	Hor sa do sveta	2024	neúspešný
17	KA 154	Čo si nesieme v srdci	2024	neúspešný
18	KA 152	Podme sa navzájom spoznávať	2024	neúspešný
19	KA 152	V trojici to potiahneme	2024	neúspešný

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

V rámci projektov v oblasti práce s mládežou sa CVČ Poprad zapája do výzvy MŠVVaM SR v tematickej oblasti – **Aktuálne priority v práci s mládežou**. Žiadosti boli podané v rokoch 2021 – 2024. V roku 2022 bola žiadosť úspešne schválená s výškou dotácie 15 000 eur.

2.2 Životné prostredie a klimatická zmena

Vysoká ekologická hodnota krajiny podtatranského regiónu s mestom Poprad predurčuje vysokú pripravenosť regiónu na požiadavky aktuálnej **európskej Zelenej Dohody (Green Deal)** na znižovanie negatívnych dopadov zmeny klímy na krajinu a ochranu biodiverzity (Fit 55 do roku 2030, uhlíková neutralita do roku 2050).

Podtatranský región potrebuje výrazne zvýšiť rozsah implementácie **konkrétnych „zelených“ riešení na zabezpečenie udržateľného rozvoja regiónu a ochranu prírody a krajiny** a mobilizáciu dostupného ľudského kapitálu na koordináciu všetkých zložiek, ktoré zodpovedajú za kvalitu životného prostredia v regióne.

Priemysel a energetika koncentrovaná na osi dvoch mestských sídiel Poprad – Svit a doprava cez hlavné cestné ťahy D1, I/18, I/66 mali a majú okrem hospodárskeho významu značne negatívny vplyv na krajinno-prírodné prostredie na území mesta Poprad a jeho blízke okolie. Oblasť charakterizuje značná pestosť prírodných hodnôt, ale aj rôznorodé spôsoby jeho hospodárskeho využitia. Prítomnosť národnej siete chránených území a chránených území európskeho významu NATURA 2000 stanovuje limity územného rozvoja aj z dôvodu zvýšenej ochrany územia. To významne ovplyvňuje aj spoločensko-hospodársku činnosť v meste, hlavne v potrebe zakladania ekologicky nezávadných prevádzok a v obmedzených možnostiach hospodárskeho využívania okolitých lesných porastov, vodných tokov a okolitého pôdneho fondu.

2.2.1 Integrovaný manažment krajiny a územné plánovanie

Z hľadiska urbánnych vzťahov mesta považovať Poprad za administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, obchodno-obslužné a výrobnoprevádzkové centrum regionálneho významu, ako aj centrum turizmu, rekreácie a športu nadregionálneho významu.

Po postupnom pričleňovaní dnešných mestských častí, pôvodne samostatných sídiel s vlastnou priestorovou identitou, má mesto Poprad dlhodobý zámer, cez princípy územného plánovania a urbanizmu, tieto mestské časti navzájom priestorovo a hospodársky integrovať do jedného funkčného mestského sídla.

Rozvoj popradskej aglomerácie v období socializmu, podobne ako vo väčšine okresných a krajských miest, bol výsledkom stavebného prepojenia pôvodne vzdialenejších mestských častí a výstavby nových sídlisk a rezidenčných zón na pôvodných dopravných osiach a vnútromestských koridoroch.

Za agendu územného plánovania je v rámciestskej samosprávy, resp. Mestského úradu v Poprade, zodpovedné **Oddelenie územného plánu a dopravy, pod Odborom výstavby**. Útvar hlavného architekta (ÚHA) mesto Poprad nemá zriadený ani Inštitút rozvoja mesta Poprad, ktorý by zodpovedal za strategické riadenie s podporou dátovo-analytickej jednotky pracujúcej na princípe „Open Data“.

Pôvodný územný plán sídelného útvaru (ÚPN-SÚ) Poprad bol spracovaný v roku 1998 firmou spoločnosťou ARCH.EKO – Ateliér architektúry, urbanizmu a ekológie, s. r. o., Banská Bystrica a schválený uznesením Mestského zastupiteľstva č. 48/1998 **zo dňa 02. 07. 1998**. Územný plán mesta Poprad je priebežne aktualizovaný zmenami a doplnkami. Územný plán mesta Poprad bol v roku 2019 plne digitalizovaný a boli do neho zapracované všetky predošlé Zmeny a doplnky. Naposledy boli schválené „Zmeny a doplnky 98/2023 ÚPN mesta Poprad“ uznesením Mestského zastupiteľstva č. 194/2024 zo dňa 19. 06. 2024.

ÚPN-SÚ Poprad je členený na **19 urbanistických okrskov**:⁵

- Oksok A Centrum, Oksok B Západ, Oksok C1, C2 Juh, Oksok D Veľká, Oksok E Spišská Sobota, Oksok F Matejovce, Oksok G Stráže pod Tatrami, Oksok H Stojany, Oksok J Kvetnica, Oksok K Priemyselná zóna Východ, Oksok L Letisko, Oksok M Popradská voda,
- Oksok 1 Hony velicko-sobotské, Oksok 2 Pri dlhej ceste, Oksok 3 Kalion, Oksok 4 Pod Krížovou, Oksok 5 Výšinu strážovsko-matejovskú, Oksok 6 Matejovské rovne, Oksok 7.1, 7.2 Veľický les.

Rozvoj osídlenia by sa mal podľa ÚPN-SÚ Poprad uskutočňovať prioritne na doteraz zastavanom území a na jeho okrajoch. Nové funkčné plochy na okrajoch mesta by mali nadviazať na jestvujúcu zástavbu.

Mesto Poprad nemá vypracované ani schválené **žiadne územné plány zón** ani **urbanistické štúdie**, ktoré overujú a spodrobňujú niektoré územia určené na výstavbu.

Ako súčasť architektonickej súťaže bola vypracovaná **jedna architektonická a overovacia štúdia**, ktorá sa týka rekonštrukcie historického Námestia sv. Egídia v centre mesta. Následne v rámci Námestia sv. Egídia bola vypracovaná architektonická štúdia I. etapy a architektonická štúdia II. etapy

⁵ <https://www.uzemneplany.sk/upn/poprad/uzemny-plan-mesta/uplne-znenie-k-30-4-2019/vykres/sirsie-vztahy>

a projektová dokumentácia pre realizáciu stavby. V súčasnosti má mesto vydané stavebné povolenie na etapu I. aj II. Taktiež bola vypracovaná architektonická štúdia akcie Park Juh II.

Mesto má k dispozícii dve **pasportizácie**: (1) pasporty miestnych ciest z rokov 1980, 1992 a 2020 a (2) Projekt starostlivosti o zeleň v Meste Poprad I. etapa a II. etapa.

Mesto Poprad nemá spracovaný **Územný generel dopravy** ani **Plán udržateľnej mobility (PUM)** a má spracovaný Plán dopravnej obslužnosti (2020) a Návrh kostrovej siete cyklotrás v meste Poprad (2023).

Od apríla 2024 **nadobudol účinnosť nový zákon č. 200/2022 Z. z. pre oblasť územného plánovania**, ktorý zásadným spôsobom ovplyvní ďalší vývoj tejto kompetencie samosprávy na celom území Slovenskej republiky. Každý samospráve vyplynie povinnosť mať svoj územný plán, pričom tie samosprávy, ktoré už územný plán majú, budú musieť spracovať úplne nový v zmysle novej legislatívy. Na avizované zmeny čaká aj oblasť výstavby a stavebného poriadku prijatím **nového zákona o výstavbe**. Podľa medializovaných informácií samosprávy ním prídu o doterajšiu kompetenciu a prenesený výkon štátnej správy – stavebné úrady, ktoré by mali byť centralizované do regionálnych centier v krajských mestách, pod organizačnou gesciou novovzniknutého Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.⁶

2.2.2 Ochrana prírody a krajiny

Územnou ochranou prírody a krajiny sa podľa **Zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny** v znení neskorších predpisov rozumie ochrana prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jej častí. Tento zákon si berie za základ **princíp územného systému ekologickej stability (ÚSES)**. Z toho dôvodu zaviedol stupne celoplošnej ochrany krajiny dané piatimi stupňami ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zvyšuje.

Centrálne časti okresu leží v **Popradskej kotline**, ktorá je zo severu lemovaná **Vysokými Tatrami** a **Belianskymi Tatrami**, na juhu čiastočne zasahuje do **Kozích chrbtov, Nízkych Tatier, Hornádskej kotliny a do Slovenského raja**. Popradská kotlina má prevažne málo členitý reliéf. Nízke plošiny sa striedajú s plytkými dolinami a rovinami. V našich najkrajších veľhorách, Vysokých Tatrách, sa nachádza najvyšší vrch Slovenska Gerlachovský štít (2655 m n. m.). Najnižší bod okresu je pri výtoku Hornádu z okresu v katastri obce Spišský Štiavnik (545 m n. m.). Vysoké a Belianske Tatry majú vysokohorský ľadovcový reliéf. V poklesnutých kotlinách je pahorkatinový reliéf s dlhými ľadovcovo-riečnymi kuželmi pod Vysokými Tatrami. Obe kotliny oddeľuje vyzdvihnutá hrasť Kozích chrbtov. V Belianskych Tatrách a v Slovenskom raji je vďaka vápencom krasový reliéf. Kotliny patria do mierne teplej, pohoria do chladnej klimatickej oblasti. Vysoké Tatry sú našim najchladnejším územím s prudkými zmenami počasia a s najvyšším ročným úhrnom zrážok. Väčšinu územia odvodňuje rieka Poprad s prítokom Biela, len menšiu časť na juhu rieka Hornád. Z povrchových vôd sú zaujímavé tatranské ľadovcové jazerá – plesá. Väčšinu územia okresu pokrývajú hnedé lesné pôdy kambizeme, len vo vápencoch a dolomitoch Belianskych Tatier, Slovenského raja, Kozích chrbtov a Nízkych Tatier vznikli rendziny. V rámci regionalizácie území európskeho významu NATURA 2000 patrí územie okresu Poprad do **alpského bioregiónu (EEA)**.

Do okresu Poprad zasahujú **tri veľkoplošné chránené územia – národné parky** (Nízke Tatry, Slovenský raj a Tatranský národný park) a na území okresu Poprad sa nachádza 53 maloplošných chránených území a 2 územia európskeho významu (721,6 ha). Do okresu Poprad zasahuje tiež Chránené vtáčie územie CHVU030 Tatry na ploche 546 km².

Maloplošné chránené územia	Národná prírodná rezervácia (NPR)	25	Batizovská dolina, Belianske Tatry, Bielovodská dolina, Dolina Bielej vody kežmarskej, Furkotská dolina, Hnilecká jelšina, Hranovnická dubina, Javorová dolina, Kôprová dolina, Mengusovská dolina, Mlynská dolina, Mraznica, Pramenište, Skalnatá dolina, Slavkovská dolina, Sokol, Studené doliny, Štôlskaá dolina, Tichá dolina, Tri kopce, Uhlištátka, Važecká dolina, Veľická dolina, Vernárska tiesňava, Nefcerka
	Prírodná rezervácia (PR)	25	Baba, Barbolica, Blatá, Bor, Bôrik, Brezina, Čikovská, Flak, Goliášová, Grapa, Hrádok nad Pavúčou dolinou, Jedliny, Jelšina, Martalúžka, Mokrý, Pálenica, Pastierske, Pavlová, Pod Črchlou, Poš, Primovské skaly, Rašelinisko, Skalka, Surovec, Švábovská stráň
	Národná prírodná pamiatka (NPP)	4	Belianska jaskyňa, Gánovské travertíny, Javorinka, Važecká jaskyňa
	Prírodná pamiatka (PP)	2	Briežky, Hranovnické pleso

⁶ <https://stavebnyurad.gov.sk/>

Územia európskeho významu (SKUEV)	NP Nízke Tatry TANAP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kráľovohofské Tatry /SKUEV0310/ ▪ Trstinné lúky /SKUEV0945/ ▪ Poš /SKUEV0709/ ▪ Primovské skaly /SKUEV0708/ ▪ Poprad /SKUEV0309/ – Batizovce, Mengusovce, Poprad, Spišská Teplica, Svit, Štôla, Veľká ▪ Tatry /SKUEV0307/ ▪ Pastierske /SKUEV0196/ ▪ Blatá /SKUEV0146/ ▪ Belianske lúky /SKUEV0144/ ▪ Spišskoteplické slatiny /SKUEV0140/ ▪ Gánovské skalinská /SKUEV0139/
	NP Slovenský Raj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spišskopodhradské travertíny /SKUEV0105/ ▪ Spišskopodhradské stráne /SKUEV0107/ ▪ Ordzovianska dubina /SKUEV0108/ ▪ Rajtopíky /SKUEV0109/ ▪ Levočská dubina /SKUEV0110/ ▪ Dravčianska stráň /SKUEV0111/ ▪ Jereňaš /SKUEV0224/ ▪ Horný tok Hornádu /SKUEV0290/ ▪ Vydrnícka slatina /SKUEV0782/ ▪ Hrádok /SKUEV0927/ ▪ Spišskopodhradské travertíny /SKUEV2105/ ▪ Slovenský raj /SKUEV2112/
Chránené vtáčie územia	Tatry /SKCHVU030/	Katastrálne územia obcí: Tatranská Javorina, Ždiar, Tatranská Lomnica, Štrbské Pleso, Starý Smokovec, Hutý, Bobrovec, Liptovský Trnovec, Kvačany, Jalovec, Jamník, Pribylina, Žiar, Babky, Liptovské Matiašovce, Smrečany, Kónská, Jakubovany, Liptovská Kokava, Hybe, Východná, Važec, Okoličné, Vavrišovo, Vitanová, Habovka, Zuberec

Zdroj: Databáza ŠOPSR, Maloplošné chránené územia okresu Poprad

Územie európskeho významu Poprad (SKUEV0309) chráni štyri druhy biotopov: Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy (91E0), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpinskeho stupňa (6430), Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so Salix eleagnos (3240), Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov (3220). Predmetom ochrany sú aj konkrétne druhy: Bobor vodný (Castor fiber), Mihuľa potočná (Lampetra planeri), Vydra riečna (Lutra lutra).

Lesné spoločenstvá s prevahou smreka sa v okrese Poprad prirodzene vyskytujú nielen v najvyšších polohách Tatier, ale aj v pomerne veľkom rozsahu aj v kotlinách a na predhoriach. V nižších polohách často v porastoch dominuje jedľa so smrekom v rôznom vzájomnom pomere. Monokultúry ihličnanov zaberajú rozsiahle plochy hlavne na Kozích chrbtoch a mimo územia Popradu v Belianskych Tatrách, v menšej miere aj v ostatných orografických celkoch.

Územie Popradu patrí do oblasti západokarpatskej flóry a prevažne leží v obvode **flóry vysokých (centrálnych) Karpát (Eucarpaticum)**. Kotlinová časť Podtatranskej kotliny leží v obvode **flóry vnútrokarpatských kotlín (Intercarpaticum)**. Jej časť patrí do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), okresu Slovenský raj.

Faktormi, ktoré determinujú charakter a druhové zloženie živočíchov v okrese Poprad sú geomorfologické, geologické, hydrologické, klimatické a vegetačné podmienky stanovišť. V rámci okresu Poprad môžeme vyčleniť niekoľko krajinných typov: kotlinovú (urbanizovaná – Liptovská, Popradská a Hornádska kotlina), prevažne bezlesú, resp. so značne pozmeneným drevinovým zložením, kde sa vyskytujú rôzne agrocenózy, kultúrocenózy a antropocenózy. V tomto priestore sú lokálnymi osami územia rieky Poprad, resp. Hornád, kde sa vyskytujú hlavne druhy naviazané na trvalú alebo periodickú vodu, napr. ichtyocenózy, hydrofilné avicenózy, akvatické a semiakvatické druhy živočíchov.

Napriek tomu, že v uplynulých desaťročiach bolo mnoho lokalít zničených (najmä v Popradskej kotlině), do súčasnosti existuje niekoľko aj z celoslovenského pohľadu významných lokalít. Patria medzi ne lokality biotopu **Karpatské travertínové slaniská** viazané na vývery minerálnych vôd. Vegetačný kryt je tvorený unikátnou kombináciou slanomilných a slatinných druhov, aká nemá inde v Európe obdobu. Typicky vyvinutý tento biotop nachádzame v rámci Karpát a teda aj Slovensku iba v Popradskej a Hornádskej kotlině. Dokonca pri sídlisku Juh IV, priamo v meste Poprad, sa nachádza **vzácný slaniskový biotop**, ktorý dlhodobo čaká na zápis ako národná prírodná pamiatka. Ide o vzácné rašelinisko, na území ktorého sa nachádza 24 druhov chránených rastlín. V územnom pláne mesta Poprad aj v územnom pláne VÚC PSK je uvedené ako tzv. „chránená časť krajiny“ aj s príslušným ochranným pásmom.

Z pohľadu manažmentu rizík klimatickej zmeny prebiehajú v krajine pomerne nepriaznivé procesy ovplyvňujúce biodiverzitu územia. Medzi najvýznamnejšie patrí **umelá modifikácia krajiny**, ako aj **fragmentácia, deštrukcia a strata biotopov** priamymi aj nepriamymi **zásahmi človeka** (odlesňovanie, poľnohospodárstvo, výstavba, ťažba surovín, priemysel, doprava atď.). Za posledné obdobie

najväčšie straty zaznamenali kotlinové lesné biotopy (lužné lesy, dubo-hrabiny, dubiny – z niektorých typov ostali už len niekoľkohektárové zvyšky) a takmer všetky typy vôd a mokradí. Na viacerých lokalitách sa v lesných ekosystémoch, dokonca aj v chránených územiach, rozšírilo jednostranne priemyselnené lesné hospodárstvo s prevahou smreka, budovanie hustej siete lesných ciest, presadzovanie ťažkých mechanizmov v ťažbe, holorubné ťažbové postupy, ktoré ich výrazne poškodilo.

V miestach dopravne úzkych miest dochádza ku častej kolízii dopravných trás s migračnými trasami živočíšnych druhov. Vodná energetika, vodárenské a vodohospodárske stavby a úpravy, ako aj odvodňovanie mokradí a regulovanie malých kotlinových vodných tokov, sa výrazne podieľa na fragmentácii vodných a mokradových ekosystémov. To z ekologického hľadiska vedie k obmedzeniu až prerušeniu migrácií a rozptylu mnohých organizmov, narušeniu živinového a teplotného režimu vody, narušeniu prirodzeného ročného chodu prietokov a ich objemu a k narušeniu erózn-depozičných a iných korytotvorných procesov eróziou dna a jeho zahľbovaním v úsekoch pod hrádzami, sprevádzané súbežným poklesom hladín podzemných vôd v priľahlej nive a vysušovaním veľkých plôch krajiny i mezoklímy v regióne. Tieto procesy majú z pohľadu klimatickej zmeny veľmi **negatívny výhľad pre krajinu a život v nej a vyžadujú si urýchlené a cielené opatrenia, ktoré zvrátia ich negatívny dopad a podporia zadržanie vody v krajine. Mesto Poprad sa oblasti zadržovania vody v krajine venuje len okrajovo a nemá spracovaný strategický dokument „Adaptačná stratégia mesta na zmenu klímy“.**

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto období nebol na území Mesta Poprad financovaný zo zdrojov EŠIF **žiadny projekt na zabezpečenie ochrany prírody a starostlivosti o krajinu.**

LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Mesto Poprad prostredníctvom **Mestských lesov Poprad** hospodári na ploche 814,73 ha s ročnými výnosmi z hospodárskej činnosti na úrovni 1 045 m³ (53 661 eur). Časť lesov 601,66 ha (73,85 %) bola v roku 2015 preklasifikovaná na lesy osobitného určenia tzv. **rekreačné lesy**, ktoré okrem iného slúžia aj na envirovýchovu. Ide o lesné plochy, ktoré sa nachádzajú **v lokalite Kvetnica**.

V Mestských lesoch Poprad sa nachádzajú biotopy európskeho významu:

- (1) Lipovo-javorové sutinové lesy kód 9180,
- (2) Horské jelšové lužné lesy 91E0 a (3) Kyslomilné dubové lesy 91I0.

Lesy v Mestských lesoch sa obnovujú účelovým hospodárskym spôsobom a každoročne sa zvyšuje biodiverzita v lesných porastoch. Smrek sa nahrádza poväčšine bukom lesným, smrekovcom opadavým, borovicou lesnou, jelšou lepkavou, jedľou bielou na zmiernenie klimatických zmien v dôsledku sucha, nakoľko tieto dreviny najmä buk zadržávajú vodu v krajine svojím tiennym pôsobením a listovým odpadom zvyšujú humifikáciu pôdy.

Rekreačné využívanie lesov preferuje budovanie náučných chodníkov, peších turistických chodníkov a cyklotrás. Ako uvádza prehľad nižšie, na území Mestských lesov Poprad ich je niekoľko.

Kategória chodníka	Názov chodníka	Orientačná dĺžka chodníka v km
Náučné chodníky	Chodník č.1 – Obaľovačka Zámčisko	2,40
	Chodník č.2 – Náučný chodník Kvetnica	13,30
	Chodník č.3 – Okruh zdravia	4,20
	Chodník č.4 – Okruh Lesopark	2,70
	Chodník č.5 – Cyklistický okruh	10,50
	Chodník č.6 – Obaľovačka – Zverník	3,40
	Chodník č.7 – Krížová cesta Kvetnica	2,85
	Chodník č.8 – Okruh Záhradky	3,80
	Chodník č.9 – Dubina	2,20
	Chodník č.10 – Cyklistický okruh Blech	4,10
	Náučné chodníky CELKOM	49,45
Značkové pešie turistické trasy		34,85
Cyklotrasy		14,60

Zdroj: Interná evidencia Mestské lesy Poprad

V roku 2025 Mestské lesy Poprad vybudujú v Horárni Kvetnica učebne lesnej pedagogiky, určené na environmentálnu výchovu žiakov a obnoví sa Náučný chodník Kvetnica prístreškami, posedom na zver, altánkom, lavičkami, informačnými tabuľami. Taktiež sa vybudujú vodozádržné nádrže Blech a Preslop.

Mestské lesy sú od roku 2005 poberateľmi finančnej pomoci zo zdrojov EŠIF alebo národných zdrojov, prevažne poskytnutých Pôdohospodárskou platobnou agentúrou. V sledovanom období rokov 2016 – 2024 to bola suma 314 tis. eur.

Poskytnutá finančná pomoc zo zdrojov EŠIF alebo národných zdrojov pre Mestské lesy Poprad

Poskytovateľ pomoci	Názov pomoci	Rok	Suma v eur
Pôdohospodárska platobná agentúra	SOP Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka 2004 -2006, opatrenie: Trvalo -udržateľné lesné hospodárstvo a rozvoj lesníctva, Podopatrenie: 2.1. 2	2005	34 720,84
	Program rozvoja vidieka SR 2007-2013 opatrenie: 2.1. Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení	2009	644 515,26
	Program rozvoja vidieka SR 2007-2013 opatrenie: 1.4. Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov pomoc de minimis	2010	38 888,17
	Schéma štátnej pomoci v lesnom hospodárstve – číslo schémy SA.34571(2012/N) Pomoc de minimis	2012	6 526,14
	Schéma štátnej pomoci v lesnom hospodárstve – číslo schémy SA.34571(2012/N) Pomoc de minimis	2013	4 399,7
	Schéma minimálnej pomoci na poskytnutie podpory v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov č. DM-12/2017 Pomoc de minimis	2021	85 796,12
	Program rozvoja vidieka SR 2014-2022 opatrenie: 8.3. Podpora na prevenciu škôd v lesoch spôsobených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami	2022	62 653,01
	Program rozvoja vidieka SR 2014-2022 opatrenie: 8.4. Podpora na obnovu lesov poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami	2023	25 514,4
	Program rozvoja vidieka SR 2014-2022 opatrenie: 8.5. Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov	2024	140 103,14
			CELKOM
		z toho v rokoch 2016 – 2024	314 066,67 (30%)

Ďalšie informácie o poskytnutej pomoci

- Zmluva 0873/SOP, názov projektu: Rozvoj verejno– prospešných funkcií lesov v Mestských lesoch Poprad, predmetom projektu bola rekonštrukcia lesnej cesty Za Pavilón.
- Zmluva PR00111, názov projektu: Ozdravné opatrenia v lesoch obhospodarovaných spoločnosťou Mestské lesy, s. r. o. Poprad 2008 – 2010, predmetom projektu bola obnova a výchova mladých lesných porastov na kalamitných plochách v nájme spoločnosti a realizácia protipožiar- ných lesných ciest Zverník – Kvetnica a Vysová.
- Zmluva PR00251, názov projektu : Investície do nákupu lesnej techniky, pre zracionalizovanie pestovania a ochrany lesa v Mestských lesoch, s. r. o. Poprad, predmetom projektu bol nákup motorových vozidiel Ford Ranger a Avia.
- Zmluva č. 418/1169-36/2012 – predmetom boli dotácie za zabezpečené mladé lesné porasty.
- Zmluva č. 418/1148-10/2013 – predmetom boli dotácie za zabezpečené mladé lesné porasty.
- Zmluva č. 86577-2021/710 – poskytnutie podpory na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov

Zdroj: Interná evidencia Mestské lesy Poprad

2.2.3 Sídlná zeleň a verejné priestranstvá

Starostlivosť o verejné priestranstvá a mestskú zeleň a jej rozširovanie je súčasťou adaptačných opatrení samosprávy na zmenu klímy a tento býva súčasťou dokumentu, ktorý mesto Poprad zatiaľ nemá spracovaný, Adaptačná stratégia mesta Poprad na zmenu klímy.

Mesto Poprad disponuje mnohými plochami verejnej zelene v rámci intravilánu mesta. Revitalizácia verejných priestranstiev a verejnej zelene, najmä na sídliskách sa realizuje systematicky a postupne od roku 2006. Boli revitalizované lokality, ktoré už vykazovali potrebu rekonštrukcie, a taktiež boli realizované revitalizácie aj na základe požiadaviek občanov, samozrejme v závislosti od finančných prostriedkov. V každej sídliskovej časti boli revitalizované minimálne dva vnútrobloky v rozsahu obnovy detských prvkov, miestnych komunikácií, osvetlenia, mobiliáru a zelene. Taktiež v mestských častiach boli realizované obnovy plôch, ktorých súčasťou boli aj detské ihriská. Zo strany obyvateľov sú dlhodobo požadované plochy pre venčenie psov ako súčasť verejných priestranstiev, ktoré v meste chýbajú.

Mesto Poprad v období 2001 až 2022 zrealizovalo okolo **20 revitalizácií verejnej zelene**, vybudovalo nové parky a revitalizovalo vnútrobloky vrátane výstavby detských ihrísk. Revitalizácie prebiehali vyvážené vo všetkých mestských častiach. Mesto Poprad v rokoch 2019 – 2020 dalo spracovať projektové dokumentácie na revitalizáciu existujúcich a vybudovanie nových detských ihrísk v rámci územia mesta v jednotlivých lokalitách mesta. Spolu bolo spracovaných 17 projektových dokumentácií. Do roku 2023 boli zrealizované revitalizácie 4 vnútroblokov v plnom rozsahu a 3 vnútrobloky v rozsahu obnovy detských ihrísk.

Naposledy v roku 2022 mesto pristúpilo ku komplexnej obnove **Parku na nábreží** na ľavom brehu rieky Poprad (5 605 m²), ktorý je nominovaný na cenu za architektúru CE ZA AR 2024. Projekt zahŕňal revitalizáciu zelene, úpravu peších komunikácií, vytvorenie detskej zóny a tiež obnovu a doplnenie mobiliáru, verejného osvetlenia a kamerového systému. V centre mesta tak vznikol chýbajúci verejný priestor ako miesto pre stretávanie sa miestnej komunity pre rôzne vekové kategórie.

Revitalizované verejné priestranstvo s parkom pri železničnej a autobusovej stanici v Poprade sa stalo problematickou lokalitou napriek snahe o jeho revitalizáciu ako nástupnej zóny do centra mesta.

Odbor výstavby v súčasnosti disponuje niekoľkými ďalšími projektovými dokumentáciami na revitalizáciu vnútroblokov, vybudovania nového mestského parku, revitalizácií zelene a má vydané príslušné povolenia. S uvedenými projektovými dokumentáciami sa plánuje zapojiť do výziev na čerpanie externých zdrojov z EŠIF.

Výmera verejnej zelene v mestských častiach mesta Poprad k 31. 12. 2023

Mestská časť	Poprad	Spišská Sobota	Veľká	Stráže pod Tatrami	Matejovce	Kvetnica	CELKOM
výmera v ha	92	12,53	10,01	3,54	14,65	0,27	133
počet stromov	14 098	1 962	1 342	322	869	19	18 612
z toho počet stromov v stave na ošetrovanie	podľa potreby ročne približne je ošetrovaných 1 000 stromov						0

Zdroj: Interná evidencia Mmestského úradu v Poprade

Pre potreby manažmentu starostlivosti o verejnú zeleň v správe mesta bol v rokoch 2014, 2018 a 2019 spracovaný podrobný **pasport mestskej zelene**, ktorý v meste Poprad dovedty chýbal. Podľa neho je na ploche 133 ha až 18 612 stromov, z ktorých je ročne ošetrovaných 1 000 ks drevín s využitím arboristických postupov. **Generel zelene zatiaľ nebol vypracovaný.**

Na území intravilánu mesta Poprad sa z vlastného rozpočtu mesta financuje **výsadba zelene** v priemere 50 ks stromov ročne a v rámci nariadených náhradných výsadiel je vysadených ďalších cca 100 ks stromov ročne. Výsadby stromov sú situované vo väčšine do líniových výsadiel okolo miestnych ciest, chodníkov a sú dopĺňané aj do už zrevitalizovaných vnútroblokov, ako aj do lokalít, odkiaľ boli stromy vyrúbané z dôvodu ich zhoršeného zdravotného stavu alebo vyschli. Mesto Poprad vysadilo niekoľko izolačných pásov zelene na území mesta, ako napr. ul. Allendeho v Matejovciach (delí sídlisko od priemyselného areálu), ul. Šrobárová za bytovými domami (oddeľuje bytové domy od poľa) alebo ul. Rastislavova (oddeľuje sídlisko JUH III od poľa) a taktiež jedným z veľkých projektov je aj vytvorenie sprievodnej zelene popri ceste I/66 v smere na Rožňavu. Pri revitalizáciách vnútroblokov už zrealizovaných alebo projekčne pripravovaných sa prioritne dbalo a dbá na funkčnosť využitia danej lokality.

Na území mesta sa nachádza jeden oficiálny mestský park – **Predstaničný park**. Tento bol rekonštruovaný v dvoch etapách. Revitalizáciou sa obnovil mobiliár, chodníky, osvetlenie a zeleň. Pri samotnej rekonštrukcii bolo prioritou zachovať čo najviac existujúcich stromov.

Intravilán mesta je prepojený s rekreačným územím, ktoré tvorí samostatný **rekreačno–oddychový celok** zložený z 3 častí (Lom Kvetnica, Lesopark, „Tancuľka“). V rámci tohto územia osadilo mesto dve ohniská, vybudovalo nové detské ihrisko a umiestnilo okolo Lomu Kvetnica parkové lavičky, malé smetné nádoby a ležadlá. Občania môžu túto lokalitu navštíviť aj prostredníctvom cyklotrás.

Agendu sídelnej zelene a verejné priestranstvá zastrešuje **Oddelenie životného prostredia**. Manažment údržby zelene v meste Poprad spočíva v rôznorodosti záhradníckych zásahov podľa vopred vypracovaného harmonogramu odborným pracovníkom mesta, kde kostrové práce tvoria: (1) starostlivosť o dreviny (kríky, stromy); (2) starostlivosť o trávnaté plochy; (3) starostlivosť o mobiliár a detské zariadenia; (4) realizácia nových a náhradných výsadiel; (5) ochrana a výživa drevín. Mesto Poprad **nezaviedlo komunitnú starostlivosť o verejné priestranstvá a zeleň**. Starostlivosť o mestskú zeleň a verejné priestranstvá na území mesta Poprad zmluvne do konca roka 2027 zabezpečuje externá **spoločnosť Brantner Poprad, s. r. o.** Zmluva zabezpečuje poskytovanie verejnoprospešných služieb hlavne správu a prevádzkovanie čistenia mesta, správu a údržbu verejnej zelene mesta, opravu a údržbu mestského mobiliáru a prevádzku a údržbu detských ihrísk.

Čistenie verejných priestranstiev je realizované prostredníctvom 14 pracovníkov, pričom každý z nich má vymedzený svoj rajón. Mesto Poprad zamestnáva 2 pracovníkov na zber psích exkrementov a popri tom aj cigaretových ohorkov, zabezpečované je aj strojové čistenie chodníkov a miestnych ciest a mesto Poprad využíva aj práce na čistenie verejných priestranstiev prostredníctvom aktívnych pracovníkov.

Výkon údržby mestskej zelene v Poprade	Výmera
Kosenie centra	43 626 m ²
Kosenie ostatných plôch	935 600 m ²
Strihanie živých plotov	18 523 m
Výsadba a údržba kvetinových záhonov a jesenná výsadba tulipánov vrátane zalievania výsadiel	*
Kosba stredových pásov	*
Kosba ruderálnych porastov	30 592 m ²

Zdroj: Interná evidencia Mmestského úradu v Poprade

Mesto Poprad **starostlivosť o trávnaté plochy (kosenie)** realizuje v troch zónach starostlivosti. V prvej zóne – intenzívna trieda sú zahrnuté všetky námestia a oddychové zóny, ktoré sa kosia vo frekvencii každých 7 až 10 dní. V druhej zóne – extenzívna trieda sú zahrnuté trávnaté plochy všetkých sídlisk a mestských častí, ktoré sa kosia 3- až 4× do roka. Tretia zóna zahŕňa ruderálne porasty, ktoré sa kosia 1× alebo 2× do roka podľa potreby.

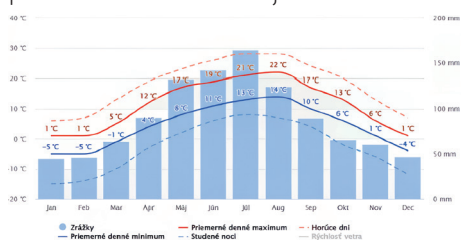
Mesto Poprad vníma komunikáciu bytových spoločností, ale aj samotných občanov, v súvislosti so záujmom o údržbu verejných priestranstiev a kontroly dodávaných výkonov externou spoločnosťou, ako dosť aktívnu.

V záujme podpory biodiverzity v meste mesto Poprad posledné tri roky vysialo záhony lúčnych kvetov popri ceste I/18.

Mesto Poprad v spolupráci so spoločnosťou, ktorá vykonáva údržbu zelene na území mesta na základe zmluvy, v minulosti skúšalo inovácie ako kosačky ovládané na diaľku, ktoré sa pri veľkých sídliskových plochách, ktoré sú veľmi členité a rozdelené na viaceré malé plochy v meste, neosvedčili ako efektívne.

2.2.4 Ovzdušie a klíma

Na ochranu ovzdušia pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečisťovania ovzdušia sa vzťahuje **zákon č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a **Vyhláška MŽP SR č. 248/2023 Z. z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia** v znení neskorších predpisov, ktoré chránia prostredie pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a obmedzujú následky znečisťovania ovzdušia. V uvedených právnych predpisoch sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania ovzdušia, ich kategorizácia, povinnosti prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia a pokuty za znečisťovanie ovzdušia.

Zdroj: Priemerné teploty a úhrn zrážok v meste Poprad 5.5.2022, <https://my.meteoblue.com/visimage>

Popradská kotlina patrí do **mierne teplej klimatickej oblasti** a mierne teplého, mierne vlhkého, dolinového/kotlinového okrsku (M2) so studenou zimou. Zima v Popradskej kotline prichádza už okolo 25. novembra a končí okolo 15. marca. V priebehu roka pripadá na letné obdobie (jún – august) približne 40 %, na jar 25 %, na jeseň 20 % a na zimu 15 % zrážok (zreteľná je teda prevaha zrážok v lete). Najdaždivjší mesiac býva jún alebo júl a najmenej zrážok je v januári až marci. Sneženie zaznamenávame v kotlinách od októbra až do apríla. Prevládajúci smer vetra je južný.

Meranie kvality ovzdušia v meste Poprad zabezpečuje **automatická monitorovacia stanica SHMÚ na Železničnej ulici**. Meria znečisťujúce látky v ovzduší, konkrétne častice PM10, PM2,5 oxidy dusíka NO-NO2-NOx. **Emisné limity** znečisťovania ovzdušia sa sledujú v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 249/2023 Z. z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí.

Dominantným **zdrojom znečisťovania ovzdušia** v okrese Poprad je **vykurovanie domácností pevným palivom** najmä v menších obciach v hornatej časti územia. Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia v meste sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné. V závislosti od meteorologických podmienok sa tu môže prejaviť vplyv lokálneho priemyslu (Chemosvit Energochem, a. s., Schüle Slovakia, s. r. o.).

Významným zdrojom znečistenia ovzdušia, ale aj hluku v okrese Poprad je **cestná doprava** z dôvodu blízkosti hlavného cestného ťahu diaľnice D1 a dvoch ciest I. triedy (I/18 a I/66), a s tým súvisiacou tranzitnou dopravou s dopadmi na kvalitu životného prostredia v území. Zamedzeniu tohto nepriaznivého vplyvu môže prispieť napríklad zahustená viacradová výsadba stromovej a kríkovej zelene s významnou protixhalačnou funkciou. Jedna takáto zahustená výsadba je zrealizovaná popri ceste I/66 smerom na Rožňavu.

V zložke znečistenia ovzdušia oxidom siričitým (SO₂) boli v okrese Poprad za sledované obdobie rokov 2003 – 2018 evidované klesajúce hodnoty (pokles o 92,5 %). Pokles bol zaznamenaný aj pri tuhých emisiách (PM10 a PM2,5) tzv. prachových častíc (o 68 %) a oxide dusíka (NO_x) (o 38,9 %). Nárast za sledované obdobie 2003 – 2018 bol zaznamenaný v oxide uhoľnatom (CO) a to o 21,3 %.

Zložky znečistenia ovzdušia v tonách

Tuhé emisie	Okres Poprad	2003			podiel na Prešovskom kraji			zmena 2018/2003	
		2003	2015	2018	2003	2015	2018	abs.	v %
	Okres Poprad	53,2	18,8	17	6,5%	8,3%	9,0%	-36,20	-68,0%
	Prešovský kraj	814,50	227,5	188,10				-626,40	-76,9%
	Slovenská republika	23 425,10	6 344,60	4 753,40				-18 671,70	-79,7%

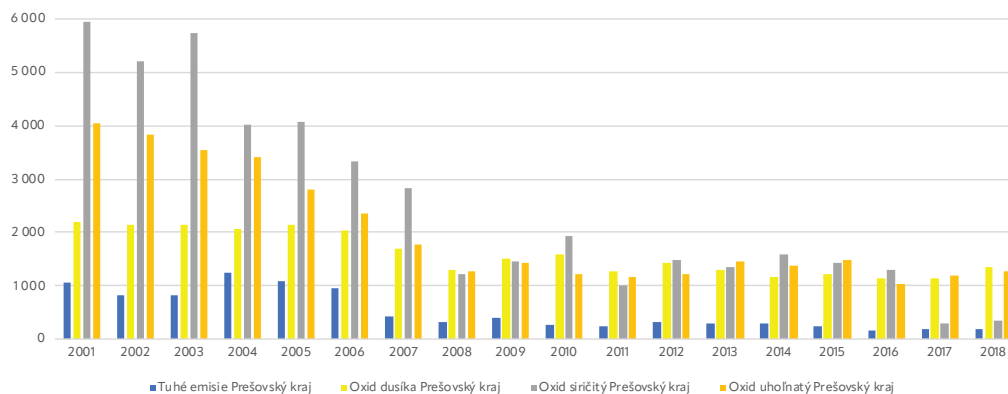
		2003	2015	2018	podiel na Prešovskom kraji			zmena 2018/2003	
					2003	2015	2018	abs.	v %
Oxid dusíka	Okres Poprad	152,8	92,7	93,30	71%	7,7%	7,0%	-59,50	-38,9%
	Prešovský kraj	2 141,00	1 211,70	1 336,50				-804,50	-37,6%
	Slovenská republika	51 224,70	29 085,10	26 177,10				-25 047,60	-48,9%
Oxid siričitý	Okres Poprad	31,20	1,9	1,50	0,5%	0,1%	0,4%	-29,70	-95,2%
	Prešovský kraj	5 723,40	1 439,50	355,70				-5 367,70	-93,8%
	Slovenská republika	98 903,10	65 118,30	18 852,40				-80 050,70	-80,9%
Oxid uhoľnatý	Okres Poprad	126,5	178,2	153,4	3,6%	12,0%	12,2%	26,90	21,3%
	Prešovský kraj	3 547,50	1 487,10	1 258,30				-2 289,20	-64,5%
	Slovenská republika	150 440,50	150 417,00	142 084,90				-8 355,60	-5,6%

Zdroj: ŠÚSR, Datacube

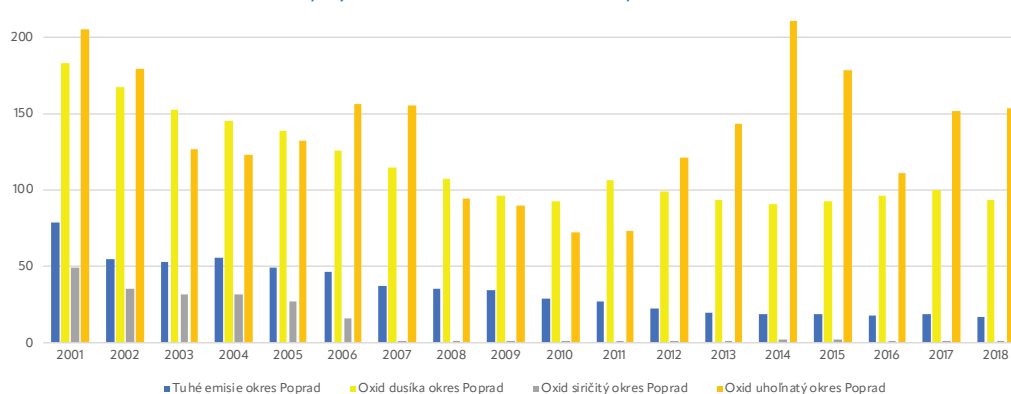
Okres Poprad má na Prešovskom kraji najväčší podiel v znečistení ovzdušia oxidom uhoľnatým (CO), a tento podiel od roku 2003 narástol z 3,6 % na 12,2 % v roku 2018. Podiel problematických tuhých emisií stúpol zo 6,5 % v roku 2003 na 9 % v roku 2018. Najväčšia hodnota oxidu uhoľnatého bola nameraná v roku 2014 (214,5 t/rok). Objem znečistenia oxidom uhoľnatým (CO) sa však drží na úrovni povolených limitov. Veľkým zdrojom znečistenia ovzdušia je spoločnosť **Schüle Slovakia, s. r. o.** Táto spoločnosť je tiež jedným z významným zdroj oxidov síry, ktorá sa uvoľňuje v procese výroby vysokopečných tlakových odliatkov pre automobilový priemysel.

Najväčším producentom oxidov dusíka v rámci regiónu je spoločnosť Chemosvit Energochem, a. s.

Vývoj zložiek znečistenia ovzdušia v Prešovskom kraji v tonách

Vývoj zložiek znečistenia v okrese Poprad v tonách

Zdroj: ŠÚSR, Datacube

Tuhé emisie sú závažnou formou znečistenia ovzdušia s priamym dopadom na výskyt respiračných a iných dýchacích a srdcovo–cievných ochorení. Oproti uplynulým dekádam došlo v okrese Poprad k poklesu ich rozptylu v ovzduší vďaka zmene palivovej základne v prospech ušľachtilých palív a zavádzaniu, resp. zvyšovaniu účinnosti odľučovacej techniky, ale s prichádzajúcou energetickou krízou sa pri neúčinnom manažmente môže prejaviť tzv. **energetická chudoba a kúrenie tuhým palivom** sa môže opätovne zintenzívniť. Práve zvýšenie pevného paliva na kúrenie v domácnostiach (malé zdroje, tzv. kúreniská) najviac prispieva k nárastu tejto zložky v ovzduší, dokonca viac ako priemysel (veľké zdroje). Popradská teplárenská spoločnosť významne napomáha k znižovaniu tuhých emisií možnosťami napojenia na ústredné vykurovanie domácností v meste Poprad, čím do veľkej miery mi-

nimalizuje riziko nekontrolovaného a ťažko detekovateľného individuálneho vykurovania domácností v popradskej aglomerácii.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období bol z EŠIF financovaný jeden projekt súkromnej spoločnosti na ochranu ovzdušia, a to spoločnosti, ktorá je tzv. veľkým znečisťovateľom ovzdušia v meste Poprad – spoločnosti Schüle Slovakia, s. r. o. vo finančnom objeme 790 tis. Eur.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Schüle Slovakia, s.r.o.	Poprad	Znižovanie emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia v spoločnosti Schüle Slovakia, s.r.o.	04. 11. 2016	789 990,34 €	OP Kvalita životného prostredia

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.2.5 Vodný manažment

V roku 2004 vstúpil do platnosti **zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon)** v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine, účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd, manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek, znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha, definuje citlivé a zraniteľné oblasti a uvádza kritéria na ich identifikáciu.

Popradská kotlina a osobitne okres Poprad patrí **medzi najbohatšie zásobárne vody v SR**. Samospráva okresu Poprad celkom náležite chráni zdroje pitnej vody, ktorými sú zásobované. Oblasti s významnými zdrojmi podzemných, resp. povrchových vôd sú v okrese Poprad aj náležite plošne chránené. Plošne legislatívne chránené oblasti z hľadiska vodárenských a vodohospodárskych záujmov zaberajú podstatne viac ako 50 % plochy územia.

Juhovýchodná časť územia, **v povodí Váhu je Chránenou vodohospodárskou oblasťou Nízke Tatry–východ**. Do juhozápadnej časti okresu Poprad okrajovo zasahuje **Chránená vodohospodárska oblasť Hnilca**. **V povodí Hornádu** je vyčlenené spoločné povodie vodárenských tokov Hornád, Bystrá, Veľká Biela voda, ktoré zaberá cca 20 % plochy územia. Všetky tieto 3 toky sú súčasne vodohospodársky významnými vodnými tokmi. V severnej časti – v Tatrách je vyčlenených **9 povodí vodárenských tokov** – Javorinka, spoločné povodie Poprad a Ľadový potok, ďalej Veľký Šum, Mlynica, Hromadná voda, Slavkovský potok, Štiavnik, Studený potok a spoločné povodie Kežmarská Biela voda, a Zelený potok. V severnej časti územia je až **18 vodohospodársky významných vodných tokov** – Biela voda, Rybí potok, Javorinka, Suchý potok, Ľadový potok, Poprad, Veľký Šum, Mlynica, Veľký potok, Hromadná voda, Slavkovský potok, Štiavnik, Skalný potok, Studený potok, Kežmarská Biela voda a Čierna voda. **Najväčšiu plochu má OP II. stupňa vodárenských zdrojov podzemných aj povrchových vôd v povodí Hornádu, ktoré prakticky zaberá celú časť povodia Hornádu v oblasti a ešte aj časť povodia rieky Poprad južne od Štrby, Svitú a Popradu**. Ďalšie ochranné pásma sa v podstatnej miere zhodujú s vyčlenenými povodiami vodárenských tokov v oblasti Tatier spomínanými vyššie.

Na území okresu Poprad sa nachádza aj **ochranné pásmo prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd Starý Smokovec (Smokovecká kyselka I)** v meste Vysoké Tatry. Je jediným chráneným zdrojom minerálnej vody v okrese Poprad s výdatnosťou 0,45 l.s-1.

Liptovská kotlina, ktorá zasahuje do územia od západu, sa považuje za **perspektívnu oblasť (štruktúru) geotermálnych vôd**. Popradská a Hornádska kotlina, ale aj Spišská Magura sa považujú za perspektívnu oblasť (štruktúru) geotermálnych vôd, ktorá má spoločný názov levočská panva – západná a južná časť⁷ Niektoré zdroje minerálnych, resp. geotermálnych vôd v okrese sa aj využívajú. Niektoré majú vytýčené maloplošnejšie OP (I. prípadne II. stupňa), pretože ide zvyčajne o vody v hlbšie uložených kolektoroch s dostatočne hrubou (ochrannou) krycou vrstvou. Z významnejších zdrojov môžeme spomenúť lokalitu Poprad (vrt PP-1...). Niektoré minerálne a geotermálne vody sa využívali v minulosti, ale v súčasnosti sa nevyužívajú, alebo len v menšej miere (Gánovce). V Gánovciach sa miestna vápenato-horečnatá voda v nedávnej minulosti využívala aj na kúpeľníctvo. Predstavený bol zámer rekonštrukcie areálu kúpeľov so zameraním na wellness a športovo-rekreačné využitie

Rieka Poprad, ktorá preteká mestom Poprad, vzniká v Mengusovskej doline vo výške 1 302,3 m n. m. sútokom zdrojnic Hincov potok (považovaný za pramenný tok) a Krupá. Rieka má až po Svit podobu horskej bystriny, v Popradskej kotline sa tok spomaľuje a postupne mohutnie. Vytvára veľký oblúk stočený na severovýchod, pričom priberá všetky južné vodné toky z Vysokých a Belianskych Tatier. **V Poprade sa rieka stáča na severovýchod a veľkým oblúkom ohraničuje severný okraj Levočských**

⁷ Fendek, Poráziková, Štefanovičová, Supuková in Atlas krajiny SR, 2002

vrchov, aby neskôr svoj už juhovýchodný smer toku opäť zmenila na severozápadný. Na hraničnom úseku sa zarezáva do Ľubovnianskej vrchoviny a vytvára hlboký kaňon a pri obci Mníšek nad Popradom sa stáča viac na sever a pokračuje poľským územím k mestu Nowy Sącz, kde ústi do Dunajca. Rieka na území Slovenska odvodňuje územie okresov Poprad, Kežmarok a Stará Ľubovňa. Na území okresu Poprad má viacero prítokov: Veľký potok, Mengusovský potok, Kôprovský potok a Zlá voda, ktoré prispievajú k výraznému zvýšeniu prietoku rieky.

Rieka Poprad patrí pod správu Slovenského vodohospodárskeho podniku, Správy povodia Popradu a Dunajca so sídlom na Levočskej 31 v Poprade. Vodný tok je vyregulovaný a upravený v úseku rkm 115,0 – 119,0. Koryto rieky preteká lichobežníkovým a obdĺžnikovým profilom na kapacitu $Q_{100} = 140 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, na zmiernenie sklonu dna je realizovaných 7 stupňov. Úprava rieky Poprad v úseku medzi Svitom a Popradom je dimenzovaná na prevedenie $Q_{20} = 100 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Úprava od rkm 119,00 – 122,86 pozostáva z vegetačného opevnenia svahov vrbovým pokrytím a trávovým osiatím. Šírka dna je 12 m a sklon svahov 1:2, v danom úseku sa nachádzajú stupne vysoké 1 m a brod z kamennej dlažby. V rkm 122,86 – 124,00 úprava svahov rieky Poprad pozostáva z dlažby z lomového kameňa. Nad dlažbou sú svahy vysiate trávou. K zmierneniu spádových pomerov sú vybudované stupne o výške 1 m.

Tým, že územie v okolí Popradu je značne exponované, tak sa tu vyskytujú **všetky stupne vodnej erózie**, dokonca aj v mierne uklonených častiach Podtatranskej a Hornádskej kotliny.

V katastri mesta Poprad sa nenachádza **žiadna vodná ani vodárenská nádrž**, iba prírodná vodná plocha určená na rekreáciu pri vode v mestskej časti Kvetnica tzv. **Lom Kvetnica**, ktoré vzniklo činnosťou človeka ako zatopený bývalý kameňolom. Základňu pre športový a rekreačný rybolov v regióne v okolí Popradu ponúkajú hlavne **štrkoviská v okolí mesta Svit**. Dopĺňajú ju vodné nádrže a viaceré rybníky v podhorskej časti TANAP-u. Možnosti rybolovu ponúkajú aj horské toky Belá, Váh a rieka Poprad.

OCHRANA PROTI POVODNIAM: Zvýšené povodňové riziko súvisí s umiestnením mesta na rieke Poprad. Mesto Poprad je kotlinovo pahorkatinové mesto, ktoré má vybudované ochranné technické zariadenie pre odvádzanie dažďových povrchových vôd, a to otvorené rigoly pozdĺž miestnych komunikácií a štátnych ciest. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia mesta i v samotnom meste sú zachytávané systémom týchto odvodňovacích priekop a odvádzané do rieky Poprad.

Príčinou vzniku povodní v meste Poprad sú extrémne intenzívne dažde alebo náhle roztápanie snehu kombinované s výrazne zníženou schopnosťou, niekde až **neschopnosťou územia zadržať dažďový vodu** (z dôvodu poškodenia krajiny – napr. rozorané medze, zlikvidované remízky či odvodnená poľnohospodárska pôda) alebo neschopnosťou splaškovej kanalizácie a rigolov popri cestách odviezť vodu z povrchu. Rozsiahle zaasfaltované alebo betónové plochy v meste prispievajú k rýchlemu odtoku dažďových vôd a k vysušovaniu pôdy pod týmito zastavanými plochami vrátane znižovania zásob podzemných vôd. Tieto faktory spôsobujú zmeny odtokových pomerov a zvyšujú riziko lokálnych povodní. Vysušená pôda bez protierozných opatrení (okolité polia o rozlohe desiatok hektárov bez akejkoľvek vegetácie či protierozných opatrení) sa správa ako nepriepustný film.

V rámci eliminovania možných lokálnych záplav je potrebné pravidelne čistiť, resp. stabilizovať odtokové rigole pozdĺž miestnych komunikácií, ako aj samotný kanalizačný systém, tak aby pri zvýšených zrážkach nedochádzalo k zaplavovaniu pozemkov v ich tesnej blízkosti.

Mesto Poprad **nemá zatiaľ vypracovanú „Adaptačnú stratégiu na zmenu klímy“** ani akčné plány, **ale cielene realizuje preventívne opatrenia**, ktoré by samospráva, ale aj majitelia pozemkov, prípadne developeri rezidenčného bývania mali v nejakej forme vykonať. Ide napríklad o budovanie vsakovacích pásov po vrstevniciach (pozdĺžne plytké rigoly), budovanie depresí a vsakovacích jám na zadržiavanie a vsakovanie dažďovej vody v intravilánoch miest a obcí, drobné prehrádzky, resp. stupne na vodných tokoch, vytváranie prirodzených prekážok povrchového odtoku – medze, trávnaté pásy, pásy stromov a krov, pôdne stupne, mokrade, zatravnovanie a zalesňovanie nevyužívaných plôch, zachovanie a využívanie meandrov vodných tokov a slepých ramien, budovanie vetrolamov, využitie svahových depresí ako vsakovacích a zádržných plôch, vytváranie malých prietokových a vodných nádrží na zachytávanie stekajúcich dažďových vôd zo spevnených plôch ako zásobníkov požiarnej vody, vodných plôch určených na rekreáciu alebo výpar a iné.

Mesto Poprad cielene dbá na to, aby v každej pripravovanej projektovej dokumentácii, v rámci možnosti daného územia, riešil najdôležitejšie ciele v oblasti životného prostredia, ako sú rozvoj zelenej a modrej infraštruktúry na obmedzenie povrchového odtoku a zväčšenie retencie vody, napr. zelené parkoviská, vodopriepustné povrchy, kvetné lúky, dažďové záhrady, retenčné nádrže a iné. Projekty sú zamerané na sídelnú zeleň (parky, parčíky, sprievodná vegetácia komunikácií, kvetinové záhony atď.), mestské verejné priestranstvá a vnútrobloky sídlisk, ako aj umelo vytvorené prvky (fontány, pitné fontány a rosiče vzduchu a iné).

Mesto Poprad má vypracované projektové dokumentácie stavieb na **budovanie vodozádržných opatrení** a zabezpečenie ochrany prírody a starostlivosť o krajinu. Jedným z projektov je „Záchytný povrchový rigol pre odvádzanie povrchového odtoku, ul. Rastislavova“, na ktorý je vydané územné rozhodnutie a prebieha majetkovo právne vysporiadanie. Taktiež projekt „Protipovodňové opatrenia Stráže pod Tatrami“, kde prebieha posúdenie projektu v súlade so zákonom o vodách.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období nebol na území Mesta Poprad financovaný zo zdrojov EŠIF **žiadny projekt na budovanie vodozádržných opatrení**

ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU

Podtatranský región patrí medzi regióny s dostatočnými zásobami pitnej vody a systémom jej distribúcie, ktorý je vo vlastníctve **Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a. s.** (PVS, a. s.), a ktorú prevádzkuje **Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. (PVPS, a. s.)** so sídlom v Poprade. Zabezpečuje zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie sídiel v oblasti Vysokých Tatier, Popradu, Spiša a Zamaguria.

Zásobovanie vodou je v posledných rokoch poznačené značným poklesom odberov vody, ktorý je spôsobený útlmom výroby, zániku mnohých subjektov, reštrukturalizácie podnikov, obnovovania odberov vody z vlastných zdrojov a najmä zvýšením ceny vody. Základným koncepčným materiálom pre rozvoj verejných vodovodov je **Plán rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre územie Slovenska a Prešovského kraja**.

Na kvalitu povrchových vôd rozhodujúcou mierou vplyvajú priemysel a poľnohospodárstvo. Napriek tomu, že sa v poslednom období zlepšila kvalita vody v rieke Poprad, stále nie je v optimálnom stave. Problémom naďalej zostávajú sídla, ktoré nemajú komplexne vybudovanú kanalizáciu. K plošnému znečisteniu prispieva najmä poľnohospodárska výroba, energetika a priemysel (ako aj letecká doprava na letisku Poprad). Znečisťujúce látky sa do vodných tokov dostávajú nepriamo cez infiltráciu do podzemných vôd a tiež splachom kontaminovanej pôdy. K týmto zdrojom patria priemyselné a poľnohospodárske objekty. Menšími zdrojmi znečistenia, ale o to nebezpečnejšími, sú skládky odpadov, ktoré nie sú zabezpečené proti úniku skládkových vôd do podložia a následne do povrchových tokov. Spolu s ostatnými tzv. starými záťažami sú skládky jedným z hlavných zdrojov nielen znečisťovania vôd, ale i pôd a horninového prostredia.

Mesto Poprad je zásobované pitnou vodou z **podzemných vodných zdrojov spod Nízkych Tatier – z Liptovskej Tepličky, alternatívne z vodného zdroja Nové okno Spišská Teplica**. Táto voda je dostatočne kvalitná, že pri minimálnom hygienickom zabezpečení a svedomitej údržbe vodárenských objektov a vodovodných sietí nevyžaduje žiadnu inú úpravu a je v súlade so všetkými požiadavkami – hygienickými a legislatívnymi na používanie a ľudskú spotrebu. V katastrálnom území Poprad sa nenachádzajú žiadne zdroje pitnej vody slúžiace pre verejné zásobovanie pitnou vodou. V súčasnosti zdroje pitnej vody kryjú nároky na jej potrebu.

Prívodným potrubím skupinového vodovodu je voda dopravovaná do vodojemov rozmiestnených po obvode mesta (2-komorový vodojem Veľká a 1-komorový vodojem Matejovce, ktoré zásobujú priemyselný park a mestské časti Matejovce, Spišská Sobota, Veľká a časť Popradu; vodojemy Kalion, Homôlka, Bôrik, Kvetnica a vodojem pri čerpacej stanici v Strážoch pod Tatrami). Vodojemy sú vzájomne poprepájané. Prívodné potrubie skupinového vodovodu použitého profilu DN 800 a DN 600 kapacitne postačuje, pričom aj veľkosť existujúcich vodojemov vyhovuje. Pre zásobovanie priemyslu v meste Poprad prevádzkovou vodou nie je vybudovaný jednotný systém.

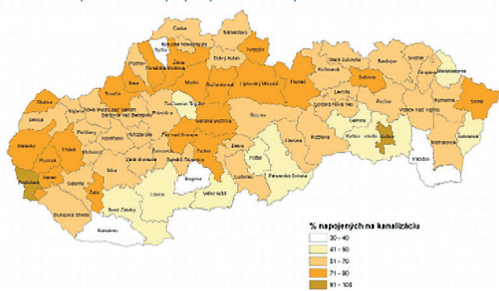
Vodné zdroje v Liptovskej Tepličke majú aktuálne dostatočnú výdatnosť a nároky na odber vody sú pokryté. Znižovanie jeho výdatnosti ako dôsledok klimatickej zmeny, však predstavuje potenciálne riziko pre zásobovanie mesta a okolitého regiónu pitnou vodou. Nevyhnutné pre zabezpečenie dostatočného množstva vody vo vodovodnej sieti je realizácia opatrení na zníženie strát v sieti, ako je obnova jestvujúcich zariadení. Prínosnými iste budú aj vodozádržné opatrenia v okolitých pohoriach podporujúce retenčnú schopnosť pôdy a saturácie vody v prospech zvýšenia hladiny tunajších vodných tokov, ako aj podzemnej vody.

Vodárenská sieť v meste Poprad je súčasťou najväčšieho vodárenského systému **Spišsko-Popradského skupinového vodovodu (SKV)**, ktorý predstavuje prepojenie hlavných spotrebísk s najdôležitejšími zdrojmi vody na území Poprad – Svit, Kežmarok, Levoča, Spišská Nová Ves.

ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

Zabezpečenie zodpovedajúceho **odvádzania a čistenia odpadových vôd** je stanovené požiadavkami smernice Rady 91/271/EHS a záväzkami, ktoré sa Slovenská republika zaviazala plniť v rámci predvstupových rokovaní s EÚ, a ktoré sú jednoznačne definované i v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách.

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v roku 2020

Zdroj: Výskumný ústav vodného hospodárstva

Základným materiálom pre návrh odkanalizovania je aktualizácia Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd.

Okres Poprad patrí spomedzi ostatných okresov v Prešovskom kraji **k najviac odkanalizovaným s percentom napojenosti od 81 do 90 %**.

Odpadové vody sú v meste Poprad odvádzané **kanalizačnou sieťou**, ktorú prevádzkuje **Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s.** a boli čistené v mechanicko-biologickej čistiarni odpadových vôd, ktorá bola uvedená do prevádzky v roku 1969.

Situácia sa zlepšila dostavbou a sprevádzkovaním **ČOV Poprad-Matejovce** s kapacitou 143 206 EO. Kanalizácia na sídlisku Juh III je samostatná a je tu vybudovaná delená kanalizácia. Na sídlisku IBV Spišská Sobota je rovnako samostatná, realizovaná ako splašková kanalizácia.

Podľa údajov z Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a. s. bolo v roku 2023 na verejnú kanalizačnú sieť v okrese Poprad pripojených 11 447 prípojok, kým v meste Poprad 38,8 % z nich (4 446 prípojok). Počet napojení na verejný vodovod dosiahol v roku 2023 v okrese Poprad 17 093 prípojok a 27% z toho bolo z mesta Poprad (4 615 prípojok).

Dĺžka verejnej kanalizačnej siete v meste Poprad predstavuje 45,4 % dĺžky siete v okrese Poprad (130,8 km) a dĺžka vodovodu je o čosi menej 41,1 % (239,5 km).

Verejná kanalizácia a vodovod v meste poprad a okrese poprad v roku 2023

Ukazovateľ	okres Poprad	mesto Poprad	podiel mesta Poprad na okrese Poprad
Verejná kanalizácia			
Počet prípojok	11 447	4 446	38,8%
Dĺžka kanalizačnej siete v km	288,4	130,8	45,4%
Verejný vodovod			
Počet prípojok	17 093	4 615	27,0%
Dĺžka vodovodnej siete v km	582,5	239,5	41,1%

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

Percento pripojenia obyvateľov mesta Poprad na kanalizačnú sieť aj vodovod je aktuálne v meste Poprad na úrovni 100 %. Dĺžka kanalizačnej siete v meste Poprad vzrástla od roku 2015 do roku 2023 o 7 km (6 %) a počet kanalizačných prípojok sa zvýšil o 355 prípojok (8,7 %). Počet napojených obyvateľov sa však znížil o 3 % (1 518 obyvateľov).

Dĺžka vodovodnej siete v meste Poprad vzrástla o 9 km (4,1 %) a 196 vodovodných prípojok (4,4 %). Počet napojených obyvateľov však klesol o 6,3% (3 282 obyvateľov).

Vodovodná a kanalizačná sieť za mesto Poprad za roky 2015 - 2022

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	zmena 2023/2015	v %
Verejná kanalizácia											
Počet prípojok	4 091	4 152	4 217	4 269	4 323	4 364	4 390	4 436	4 446	355	8,7%
Dĺžka kanalizačnej siete v km	123,5	123,6	125,0	128,3	129,7	130,7	130,8	130,8	130,8	7	6,0%
Počet napojených obyvateľov Mesta Poprad	50 459	50 515	50 594	50 611	50 747	50 793,0	50 693,0	49 241	48 941	-1 518	-3,0%
Podiel napojených obyvateľov Mesta Poprad (v %)	96,6%	97,3%	98,1%	98,5%	98,9%	99,2%	99,7%	100,0%	100,0%	0	3,5%
Verejný vodovod											
Počet prípojok	4 419	4 435	4 471	4 447	4 549	4 542	4 558	4 816	4 615	196	4,4%
Dĺžka vodovodnej siete v km	230,2	230,8	231,4	233,1	234,9	235,9	238,2	238,2	239,5	9	4,1%
Počet napojených obyvateľov Mesta Poprad	52 223	51 922	51 583	51 380	51 312	51 194	50 833	49 241	48 941	-3 282	-6,3%
Podiel napojených obyvateľov Mesta Poprad (v %)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-	0,0%

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.

Vodovodná a kanalizačná sieť vo vlastníctve Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a. s. (PVS, a. s.) bola v okrese Poprad **budovaná v 70. rokoch a bude potrebná jej postupná obnova**. V súčasnosti spoločnosť PVS, a. s. smeruje plánované investície predovšetkým na jej obnovu v zmysle platnej legislatívy. Investuje priemerne **1,5 mil. eur ročne** z vlastných zdrojov do opráv a rekonštrukcií siete verejných vodovodov a kanalizácií.

Na území mesta Poprad investovala v rokoch 2015 až 2023 celkovo 3,8 mil. eur, čo predstavovalo 4 % celkovej investície spoločnosti PVS, a. s. za toto obdobie. Najväčší investičný objem (2,7 mil. eur) preinvestovala v roku 2017 do rekonštrukcie vodovodov a kanalizácií v mestských častiach Spišská Sobota, Stráže, Matejovce a Veľká.

Prehľad investícií Podtatranskej vodárenskej spoločnosti, a.s. v meste Poprad

rok	Miesto investície	Vodovod v eur	Kanalizácia v eur	Investícia v Eur	
2015	Poprad, Spišská Sobota	30 492 €	- €	30 492 €	30 492 €
2016	Poprad, Spišská Sobota	5 740 €	5 630 €	11 370 €	11 370 €
2017	Poprad, Spišská Sobota	99 415 €	49 727 €	149 142 €	2 657 028 €
	Poprad, Veľká, stráže, Matejovce	963 853 €	854 220 €	1 818 073 €	
	Poprad Spišská Sobota, Veľká	237 878 €	14 647 €	252 525 €	
	Poprad, Spišská Sobota	433 233 €	4 055 €	437 288 €	
2018		- €	- €	- €	- €
2019		- €	- €	- €	- €
2020		- €	- €	- €	- €
2021	Poprad	332 208 €	234 362 €	566 570 €	566 570 €
2022	Poprad, Matejovce	285 446 €	73 116 €	358 562 €	358 562 €
2023	Poprad	158 895 €	- €	158 895 €	158 895 €
Investícia na území Mesta Poprad		2 547 160 €	1 235 757 €	3 782 917 €	
Celková investícia Popradskej vodárenskej spoločnosti 2015 - 2022					
podiel Mesta Poprad na investíciách Popradskej vodárenskej spoločnosti					

Zdroj: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období čerpala spoločnosť Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. so sídlom v Poprade dotáciu z EŠIF na jeden projekt v okrese Kežmarok, vybudovania vodojemu v Ždiari za 339 tis. eur. Druhý projekt na vybudovanie ČOV v Levoči bol mimoriadne ukončený a nerealizovaný.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s.	Poprad	Dobudovania a intenzifikácia ČOV Levoča (projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP)	19. 05. 2022	4 440 898,85 €	OP Kvalita životného prostredia
Podtatranská vodárenská spoločnosť, a.s.	Poprad	Vodajem Ždiar	06. 03. 2020	339 295,69 €	IROP
SUMA CELKOM				4 780 194,53 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.2.6 Odpadové hospodárstvo

Problematiku odpadového hospodárstva reguluje **Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch** v znení neskorších predpisov a ďalšie vykonávacie predpisy – vyhlášky MŽP SR (Vyhláška č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch, Vyhláška č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov a Vyhláška č. 366/2015 Z. z. o evidencnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti). Jedným zo základných programových dokumentov je „**Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky**“, ktorý vypracováva Ministerstvo životného prostredia SR a následne „Program odpadového hospodárstva Prešovského samosprávneho kraja“, ktorý vypracováva Prešovský samosprávny kraj.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva je **predchádzať vzniku odpadov a presadzovať dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva**. Pri nakladaní s nimi po ich vzniku je potrebné uprednostniť ich materiálne zhodnotenie pred ukladaním na skládku. Zhodnocovať odpady je možné recykláciou, opätovným použitím alebo procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín.

Mesto Poprad ako aj väčšina susediacich obcí skládkuje komunálny odpad **na skládke v Spišskej Novej Vsi Kúdelník II** spoločnosti Brantner Nova, s. r. o. so sídlom v Spišskej Novej Vsi, ktorý sem odváža spoločnosť Brantner Poprad s. r. o. so sídlom Poprad–Veľká. Zmesový komunálny odpad je zbieraný od bytových domov 2x týždenne a od rodinných domov 1x týždenne. V meste Poprad je zabezpečený zber triedených zložiek komunálneho odpadu z domácností (papier, plasty, sklo, textil, biologicky rozložiteľný odpad). Zber plasty, kovy, viacvrstvové kombinované materiály (VKM) sa zbierajú spoločne. Zberová spoločnosť zabezpečuje ich dotriedenie na triediacej linke v areáli spoločnosti Brantner Poprad, s. r. o. v Poprad–Veľká. Zberová spoločnosť zabezpečuje aj zber kuchynského odpadu z domácností a zhodnocuje ho v bioplynovej stanici.

Zber biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad od rodinných domov zbiera príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta (**Správa mestských komunikácií**). Tento druh odpadu sa zhodnocuje v **kompostárni**.

Mesto Poprad poskytuje v rámci služby komplexného odpadového hospodárstva dve Zberné centrá (na ul. L. Svobodu a na ul. Hraničná), ktorých prevádzkovateľom je externá spoločnosť, kde môžu občania odovzdávať oddelené zložky komunálneho odpadu (papier, sklo, plasty, kovy, biood-

pad), nebezpečný odpad, drobný stavebný odpad, objemný odpad a textil. Mesto Poprad má zavedený systém nakladania s odpadmi v zmysle platnej legislatívy.

Komplexné nakladanie s odpadmi v meste Poprad je zabezpečované na základe zmluvy o poskytovaní služieb v odpadovom hospodárstve uzatvorenej medzi mestom Poprad a spoločnosťou **Brantner Poprad, s. r. o.** splatnosťou do roku 2027. Mesto Poprad v nej zatiaľ nemá zahrnuté napríklad také kontrolné mechanizmy a inovatívne prvky, ako je elektronická pasportizácia všetkých odpadových nádob, umiestňovanie veľkokapacitných podzemných kontajnerov vo vybranej mestskej časti a na sídliskách a iné.

Mesto Poprad pripravuje elektronickú evidenciu zberových nádob z dôvodu zlepšenia služby, kontroly vývozov a celkového skvalitnenia služby občanom. V rámci inovácie infraštruktúry odpadového hospodárstva pri výstavbe nových bytových domov a polyfunkčných domov je odporúčané mestom osadenie polopodzemných kontajnerov, čo je v niektorých prípadoch už zrealizované. Ide najmä o investície súkromných developerov rezidenčného bývania.

Podtatranský región čakajú viaceré výzvy v oblasti budovania systému odpadového a obehového hospodárstva, od predchádzania vzniku odpadu po jeho zber, triedenie, likvidáciu a opätovné použitie (Reuse & Recycle). Nevyhnutnosťou pre celý Prešovský kraj vrátane podtatranského regiónu je problematika nakladania s komunálnym odpadom. Pripravenosť kraja plniť ciele EÚ v oblasti odpadov a nutnosť redukovat' skládkovanie do roku 2030+, nie je dostatočná. Podľa **Envirostratégie 2030** je do roku 2030 potrebné zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu vrátane jeho prípravy na opätovné použitie na 60 % a do roku 2035 znížiť mieru skládkovania komunálneho odpadu na menej ako 25 %.⁸

Navrhovaným riešením je vybudovanie **Centra energetického a biologického zhodnotenia odpadu (CEBZ)** v blízkom okolí Popradu, ktoré predložila spoločnosť Brantner Poprad, s. r. o., a ktorý prešiel hodnotením EIA s rozhodnutím vydaným Okresným úradom Poprad 6. 6. 2023 (č. j. OU-PP-OSZP-2023/004685-046/BL), že sa nebude posudzovať podľa zákona EIA. Investičné náklady predstavujú 35 mil. eur.⁹ V centre plánuje spoločnosť zhodnocovať ostatné, nie nebezpečné odpady, mechanickou úpravou a zhodnocovať vybrané druhy biologicky rozložiteľných odpadov biologickými postupmi. Realizáciu činnosti navrhuje v dvoch stupňoch. V prvom stupni by sa vykonávala mechanická úprava zmesového komunálneho odpadu s kapacitou 100 000 ton odpadu ročne pre účel mechanického spracovania a vytriedenia zložiek odpadu pre následné zhodnotenie. V druhom zhodnotenie biologicky rozložiteľných odpadov s ročnou kapacitou 60 000 ton. Cieľom zámeru je zvýšiť podiel zhodnotenia odpadu, čo podľa spoločnosti povedie k významnému zníženiu odpadu zneškodneného skládkovaním. Výstupným produktom biologického zhodnotenia bude biometán, ktorý dokáže nahradiť fosílny zemný plyn v energetike, priemysle a doprave. Investorom a užívateľom stavby bude podľa zámeru spoločný podnik zriadený v spolupráci medzi skupinou Brantner a Slovenským plynárenským priemyslom.

Problematické, podobne ako v celej SR, sa javí **nedostatočné materiálové a predovšetkým energetické využívanie odpadov**, ktoré vyžaduje moderné technológie, relatívne dlhú prípravu a náročnú prácu v oblasti akceptácie zariadení na energetické využívanie odpadov verejnosťou. Taktiež problematika prevencie vzniku odpadov na počiatku celého cyklu, predĺženie životného cyklu výrobkov a ich opätovné použitie si bude vyžadovať zmenu prístupu. Slabou stránkou je aj nízky záujem kľúčových aktérov pri tvorbe a uplatňovaní produktov zo zhodnocovania odpadu (reuse, recycle), aj keď v prípade mladej generácie je táto téma čoraz viac populárna. Mesto Poprad zatiaľ neplánuje zriadiť centrum recyklácie a opätovného použitia (Reuse & Recycle) napríklad starého nábytku.

Okres Poprad sa v roku 2022 na množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu v Prešovskom kraji podieľal 15,5 %. V roku 2022 sa podľa štatistickej evidencie ŠÚSR v okrese Poprad vyzbieral komunálny odpad v celkovom objeme **46 852,5 ton**, čo bolo o 0,7 % viac ako v roku 2020. V roku 2022 **množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu na obyvateľa v okrese Poprad predstavovalo 457,2 kg**, čo bolo o 21,3 kg menej ako na Slovensku a o 84 kg viac ako v Prešovskom kraji. Za sledované obdobie rokov 2019 až 2022 sa vyprodukovaný odpad na obyvateľa zvyšoval o 3,2 % v okrese Poprad, kým v Prešovskom kraji len o 0,1%.

Okres Poprad je v množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu na obyvateľa výrazne nad priemerom Prešovského kraja, ale pod priemerom Slovenskej republiky.

⁸ <https://www.enviroportal.sk/dokument/envirostrategia#odpady>

⁹ <https://spis.korzar.sme.sk/c/23083783/centrum-zhodnotenia-odpadu-v-matejovciach-je-stale-v-hre-na-vyber-su-aj-ganovce.html>

Územie	Vyprodukovaný KO v tonách					Vyprodukovaný KO na obyv. v kg				
	2020	2021	2022	zmena 2022/2020		2020	2021	2022	zmena 2022/2020	
				abs.	v %				abs.	v %
okres Poprad	46 512,2	47 930,2	46 852,5	340,3	0,7%	443,0	466,5	457,2	14,2	3,2%
Prešovský kraj	307 980,0	314 277,4	301 469,5	-6 510,5	-2,1%	372,7	388,5	373,3	0,5	0,1%
Slovenská republika	2 596 725	2 705 327	2 597 457	732	0,03%	475,6	497,8	478,5	2,8	0,60%
PODIEL okresu Poprad na Prešovskom kraji	15,1%	15,3%	15,5%							

Zdroj: ŠUSR, VBD_SK_WIN2:zp3801rr a vlastné spracovanie

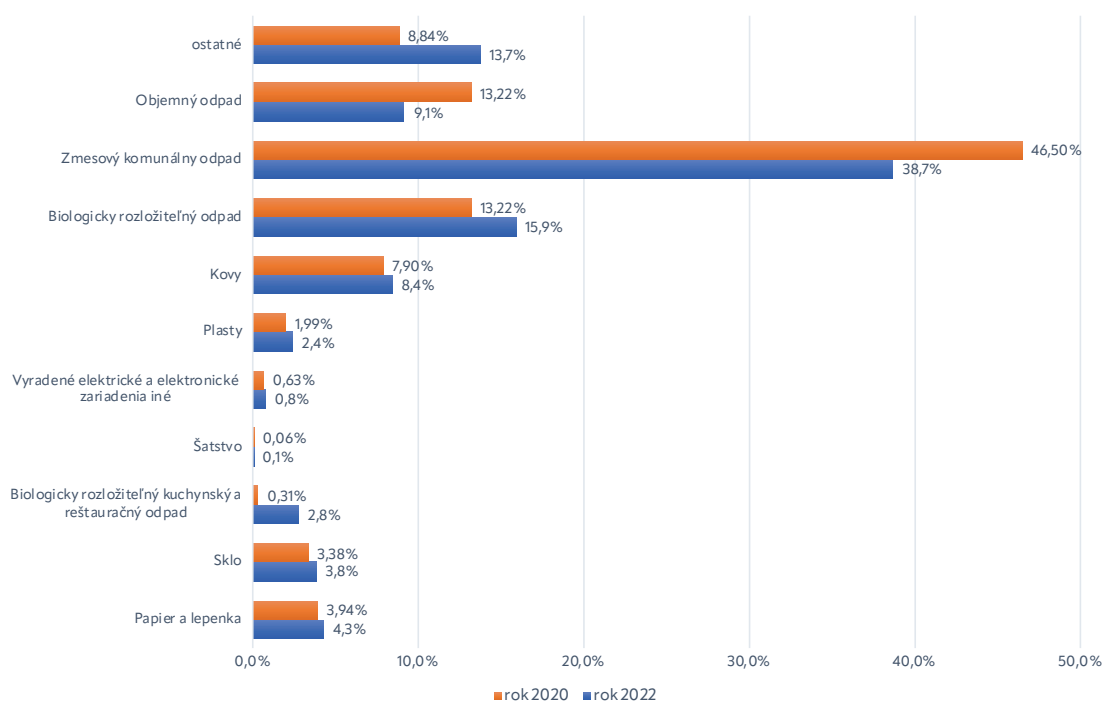
MNOŽSTVO KOMUNÁLNEHO ODPADU PODĽA DRUHOV ODPADU v tonách	Okres Poprad			Prešovský kraj			Zmena 2022/2020				PODIEL na Prešovskom kraji v roku 2022
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	okres Poprad		Prešovský kraj		
							abs.	v %	abs.	v %	
Papier a lepenka	1 831,0	2 094,8	2 013,9	10 339,2	11 351,8	10 753,0	182,9	10,0%	413,8	4,0%	18,7%
Sklo	1 573,7	1 655,8	1 794,1	9 644,3	10 515,5	10 179,9	220,4	14,0%	535,6	5,6%	17,6%
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	144,9	3 609,7	1 291,7	1 067,2	5 768,5	4 408,5	1 146,9	791,8%	3 341,3	313,1%	29,3%
Šatstvo	28,6	26,8	24,0	972,8	975,8	692,0	-4,6	-16,0%	-280,8	-28,9%	3,5%
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné	293,8	365,9	374,1	3 856,6	5 634,8	5 633,2	80,3	27,3%	1 776,6	46,1%	6,6%
Plasty	927,9	992,0	1 131,0	9 635,5	9 354,2	9 841,9	203,1	21,9%	206,4	2,1%	11,5%
Kovy	3 672,3	3 450,9	3 942,4	40 912,0	49 554,1	47 548,6	270,0	7,4%	6 636,6	16,2%	8,3%
Biologicky rozložiteľný odpad	6 151,2	5 085,8	7 451,9	34 767,0	34 848,6	34 929,6	1 300,7	21,1%	162,6	0,5%	21,3%
Zmesový komunálny odpad	21 627,2	20 921,7	18 119,5	135 479,8	129 984,5	120 452,8	-3 507,7	-16,2%	-15 027,0	-11,1%	15,0%
Objemný odpad	6 147,8	5 024,1	4 276,9	29 859,9	28 570,9	24 423,3	-1 870,9	-30,4%	-5 436,6	-18,2%	17,5%
ostatné	4 113,9	4 702,6	6 433,1	31 445,8	27 718,8	32 606,8	2 319,2	56,4%	1 161,0	3,7%	19,7%
CELKOM	46 512,2	47 930,2	46 852,5	307 980,0	314 277,4	301 469,5	340,3	0,7%	-6 510,5	-2,1%	15,5%

Zdroj: ŠUSR, VBD_SK_WIN2:zp3801rr a vlastné spracovanie

Okres Poprad mal v roku 2022 najväčší podiel na Prešovskom kraji v komodite (1) Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad (29,3 %) z dôvodu najväčšieho počtu hotelových a reštauračných prevádzok v kraji, a zároveň aj z dôvodu zavedenia zberu kuchynského odpadu z domácností, (2) v komodite Biologicky rozložiteľného odpadu (21,3 %) a (3) v komodite Papier a lepenka (18,7 %).

Kým celkové množstvo komunálneho odpadu v Prešovskom kraji v rokoch 2020 až 2022 pokleslo vo všetkých komoditách o 6 510,50 ton (o 2,1 %), tak objemovo najviac v komodite Zmesový komunálny odpad (o 15 027 ton) a Objemný odpad (o 5 436,6 ton) na úkor nárastu Biologicky rozložiteľného kuchynského a reštauračného odpadu o 3 341 ton (o 313,1 %) a kovov o 6 636,6 ton (16,2 %). V okrese Poprad bol zaznamenaný nárast celkového množstva odpadu len o 0,7 % (340,3 ton). Zmesový

Podiel komodít komunálneho odpadu v okrese Poprad

Zdroj: ŠUSR, VBD_SK_WIN2:zp3801rr a vlastné spracovanie

komunálny odpad poklesol v okrese Poprad o 3 507,7 ton (o 16,2 %), kým najviac objemovo narástol Ostatný odpad o 2 319,2 ton (56,4 %), Biologicky rozložiteľný odpad o 1 300,7 ton (21,1 %), a Biologický rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad o 1 146,8 ton (791,8 %).

V okrese Poprad mala v roku 2020 aj v roku 2022 na vyzbieranom komunálnom odpade najväčší podiel komodita Zmesový komunálny odpad, ktorý v roku 2020 tvoril 46,50 % vyzbieraného odpadu a v roku 2022 jeho podiel klesol na 38,70 % na úkor nárastu objemu a podielu vytriedených kovov, vytriedeného papiera a lepenky a vyzbieraného biologicky rozložiteľného odpadu.

Druhou objemovo najväčšou komoditou bol v roku 2022 biologicky rozložiteľný odpad (15,9 %) a treťou Ostatný odpad (13,7 %). Vytriedené plasty mali v roku 2022 len 2,4 % podiel.

Na základe dostupných údajov z Ročných výkazov o komunálnom odpade má mesto Poprad **mieru triedenia komunálnych odpadov** v roku 2023 na úrovni 46,68 %.

Úroveň vytriedenia komunálnych odpadov na území mesta Poprad v %

Ukazovateľ: Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu z celkového komunálneho odpadu v %

Samospráva	2019	2020	2021	2022	2023	zmena 2022/2019	
						abs.	v %
mesto Poprad	37,52%	34,65%	40,47%	42,62%	46,68%	5,10%	13,59%
okres Poprad	údaj nie je dostupný						
Prešovský kraj	40,16%	44,78%	55,06%	56,66%		16,50%	41,09%
Slovenská republika	45,61%	52,53%	57,68%	58,09%		12,48%	27,36%

Zdroj: Ročný výkaz o komunálnom odpade na webe mesta; ŠÚSR, zp3002rr_data

Za sledované obdobie rokov 2019 až 2022 úroveň vytriedenia komunálnych odpadov **v meste Poprad vzrástla o 13,59 %**, čo však bolo pod úrovňou Prešovského kraja aj Slovenskej republiky.

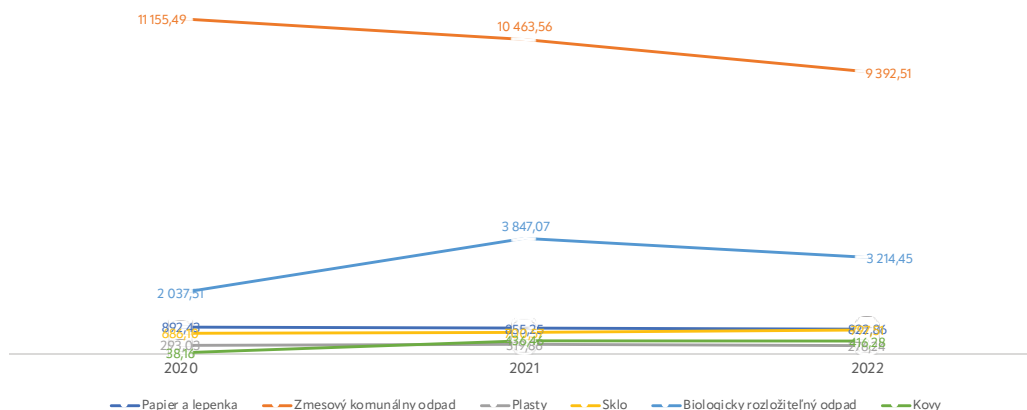
V roku 2020 malo **mesto Poprad na množstve komunálneho odpadu za okres Poprad** podiel 50,9 %, pričom najviac v komodite Zmesový komunálny odpad (51,6 %) a najmenej v komodite Kovy (1 %). V roku 2022 sa tento podiel znížil na 47,6 %, pričom najviac narástol podiel za komoditu Kovy na 10,6 % a Biologicky rozložiteľný odpad na 43,1 %. Poklesol podiel v komodite Plasty na 24,4 % a Papier na 40,9 %.

Množstvo komunálneho odpadu podľa druhov v tonách		Číslo z katalógu odpadov	2020	2021	2022	porovnanie 2022/2020	
						abs.	v %
Mesto Poprad	Papier a lepenka	200101	892,43	855,25	822,86	-69,57	-7,8%
	Zmesový komunálny odpad	200301	11 155,49	10 463,56	9 392,51	-1 762,98	-15,8%
	Plasty	200139	293,03	319,86	276,24	-16,79	-5,7%
	Sklo	200102	686,10	700,57	797,51	111,41	16,2%
	Biologicky rozložiteľný odpad	200201	2 037,51	3 847,07	3 214,45	1 176,94	57,8%
	Kovy	200104, 200105	38,16	436,46	416,28	378,12	990,8%
	iné		8 579,72	7 691,05	7 400,42	-1 179,30	-13,7%
	CELKOM		23 682,44	24 313,82	22 320,27	-1 362,18	-5,8%
okres Poprad	Papier a lepenka	200101	1 830,96	2 094,83	2 013,88	182,92	10,0%
	Zmesový komunálny odpad	200301	21 627,15	20 921,70	18 119,48	-3 507,67	-16,2%
	Plasty	200139	927,91	992,03	1 131,04	203,13	21,9%
	Sklo	200102	1 573,70	1 655,84	1 794,14	220,44	14,0%
	Biologicky rozložiteľný odpad	200201	6 151,19	5 085,83	7 451,93	1 300,74	21,1%
	Kovy	200104, 200105	3 672,34	3 450,85	3 942,35	270,01	7,4%
	iné		10 728,92	13 729,13	12 399,67	1 670,75	15,6%
	CELKOM		46 512,17	47 930,21	46 852,49	340,32	0,7%
podiel mesta Poprad na okrese PP	Papier a lepenka	200101	48,7%	40,8%	40,9%		
	Zmesový komunálny odpad	200301	51,6%	50,0%	51,8%		
	Plasty	200139	31,6%	32,2%	24,4%		
	Sklo	200102	43,6%	42,3%	44,5%		
	Biologicky rozložiteľný odpad	200201	33,1%	75,6%	43,1%		
	Kovy	200104, 200105	1,0%	12,6%	10,6%		
	iné						
	CELKOM		50,9%	50,7%	47,6%		

Zdroj: Ročný výkaz o komunálnom odpade za roky 2020 – 2022 za mesto Poprad, ŠÚSR, VBD_SK_WIN2:zp3801rr a vlastné spracovanie

Mesto Poprad za sledované obdobie rokov 2020 až 2022 na základe prehľadu z Ročného výkazu o komunálnom odpade **znižilo množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu o 5,8 %** (1 362,18 ton). Objemovo narástla najmä vytriedená komodita Biologicky rozložiteľný odpad o 1 176,94 ton (57,8 %) a Sklo o 111,41 ton (16,2 %). Hodnota Zmesového komunálneho odpadu poklesla o 15,8 % (o 1 763 ton).

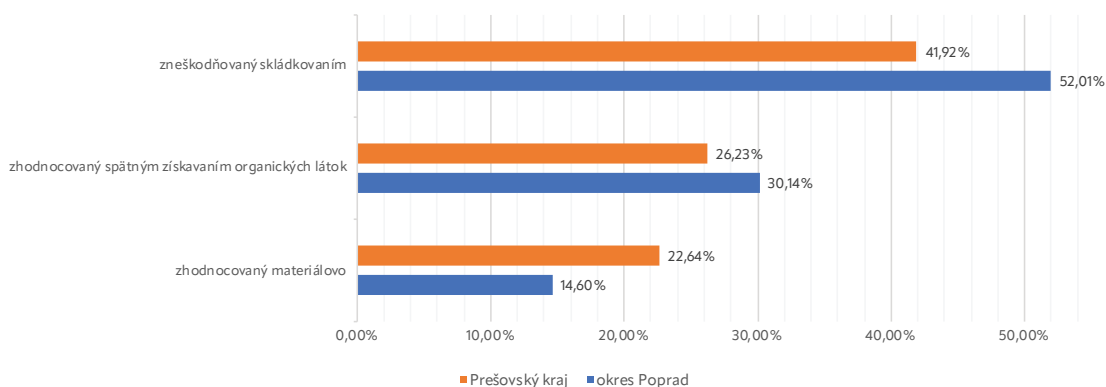
Množstvo komunálneho odpadu podľa druhov v tonách za Mesto Poprad v rokoch 2020 - 2023

Zdroj: Ročný výkaz o komunálnom odpade za roky 2020 – 2022 za mesto Poprad, ŠÚSR, VBD_SK_WIN2:zp3801rr a vlastné spracovanie

V okrese Poprad prevládalo v roku 2022 zhodnocovanie odpadu skládkovaním s podielom 49,92 %. Nasledovalo zhodnocovanie spätným získavaním organických látok s podielom 30,14 %, z čoho kompostovanie tvorilo 65,5 % s hodnotou vyššou ako na úrovni Prešovského kraja (52,6 %). Zneškodňovanie skládkovaním, ako aj zhodnocovanie spätným získavaním organických látok malo v okrese vyšší podiel ako v Prešovskom kraji. Materiálové zhodnocovanie bolo v okrese Poprad na úrovni len 14,6 %, kým v Prešovskom kraji bolo až 22,64 %.

Prehľad o zhodnocovaní odpadu za rok 2022

Zdroj: ŠÚSR, zp3802rr_data

Zneškodňovanie odpadu skládkovaním má pozitívny vývoj, čo znamená že v sledovanom období rokov 2020 a 2022 ako v okrese Poprad, tak aj v Prešovskom kraji klesalo. Skládkovanie v okrese Poprad má na skládkovaní v Prešovskom kraji podiel 19,3 %. Za sledované obdobie mierne rastie podiel kompostovaniu aj materiálovému zhodnocovaniu.

Najväčší objemový nárast za sledované obdobie rokov 2020 až 2022 v okrese Poprad malo zhodnocovanie spätným získavaním organických látok, ktoré narástlo o 2 799,25 ton (19,8 %), najmä kvôli nárastu kompostovania o 25,2 %. Zneškodňovanie skládkovaním pokleslo o 17,7 % (4 305,58 ton), kým v Prešovskom kraji kleslo až o 32,4 %. V tomto období v Prešovskom kraji najviac rástlo energetické zhodnocovanie, ktoré zatiaľ v okrese Poprad nie je dostupné, a to o 93,6 % (21 709,64 ton).

PREHLAD O ZHDNOCOVANÍ ODPADU		2020	2021	2022	zmena 2022/2020		podiel na Prešovskom kraji		
					abs.	v %	2020	2021	2022
Okres Poprad	zhodnocovaný materiál	5 693,73	6 107,50	6 838,80	1 145,07	16,7%	9,2%	8,5%	10,0%
	zhodnocovaný energeticky	0,00	1,15	nedostupný údaj					
	zhodnocovaný spätným získavaním organických látok	11 323,26	14 211,20	14 122,51	2 799,25	19,8%	15,2%	18,3%	17,9%
	z toho: kompostovanie	6 919,53	9 606,12	9 255,76	2 336,23	25,2%	18,1%	21,9%	22,2%
	zhodnocovaný iným spôsobom	11,59	34,61	139,02	127,43	91,7%		8,6%	43,2%
	zneškodňovaný skládkovaním	28 674,62	26 740,27	24 369,04	-4 305,58	-17,7%	17,1%	19,3%	19,3%
	zneškodňovaný spaľovaním bez energetického využitia	nedostupný údaj	nedostupný údaj	0,59					
	zneškodňovaný iným spôsobom	0,00	nedostupný údaj	nedostupný údaj					
iné nakladanie	808,95	835,42	1 383,09	574,14	41,5%	28,8%	30,8%	32,6%	
spolu	46 512,15	47 930,15	46 852,46	340,31	0,73%	15,1%	15,3%	15,5%	
Prešovský kraj	zhodnocovaný materiál	61 818,96	72 038,80	68 238,97	6 420,01	9,4%			
	zhodnocovaný energeticky	1476,56	22975,03	23186,2	21 709,64	93,6%			
	zhodnocovaný spätným získavaním organických látok	74 531,18	77 633,45	79 079,19	4 548,01	5,8%			
	z toho: kompostovanie	38 243,75	43 863,56	41 615,72	3 371,97	8,1%			
	zhodnocovaný iným spôsobom	74,70	404,48	321,64	246,94	76,8%			
	zneškodňovaný skládkovaním	167 247,96	138 749,05	126 362,64	-40 885,32	-32,4%			
	zneškodňovaný spaľovaním bez energetického využitia	4,43	12,54	3,85	-0,58	-15,1%			
	zneškodňovaný iným spôsobom	19,58	nedostupný údaj	38,31	18,73	48,9%			
iné nakladanie	2806,6	2 716,06	4 238,93	1 432,33	33,8%				
spolu	307 979,96	314 277,42	301 469,45	-6 510,51	-2,16%				

Zdroj: ŠÚSR, zp3802rr_data

Na základe analýzy Ročných výkazov o komunálnom odpade mesta Poprad zabezpečuje zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu na území mesta **vo všetkých triedených komoditách prevažne spoločnosť Brantner Poprad, s. r. o.**

Partneri zneškodňovania zložiek komunálneho odpadu v meste Poprad k 31. 12. 2022

Zložka odpadu	Číslo z katalógu odpadov	Spoločnosť
Zmesový komunálny odpad	200301	Brantner Poprad, s.r.o (IČO: 36444618)
Plasty	200139	Brantner Poprad, s.r.o. a Zberné suroviny Žilina a.s. (IČO: 50634518)
Drobný stavebný odpad	200308	Brantner Poprad, s.r.o
Sklo	200102	Brantner Poprad, s.r.o
Papier a lepenka	200101	Brantner Poprad, s.r.o. a Zberné suroviny Žilina a.s.
Biologicky rozložiteľný odpad	200201	Brantner Poprad, s.r.o
Kovy - železo a oceľ	200104, 200105	Brantner Poprad, s.r.o KOVOZBER, s.r.o. (IČO: 31633404), SCRAPMET SLOVAKIA s.r.o. (IČO: 36640468)"

Zdroj: Ročný výkaz o komunálnom odpade mesta Poprad za rok 2022

Ako uvádza tabuľka nižšie, infraštruktúra odpadového hospodárstva v meste Poprad je nadštandardná na okresné mesto. Na území mesta sa nenachádza žiadna veľkokapacitná skládka zmesového komunálneho odpadu.

Infraštruktúra odpadového hospodárstva k 31. 12. 2023

Samospráva	Skládka odpadov	Zberné dvory	Zariadenia na zhodnocovanie odpadov	Zariadenia na zneškodňovanie odpadov	Kompostárne	Bioplynové stanice	Zariadenia na opätovné použitie
Mesto Poprad	0	2	0	0	0	0	0

Zdroj: Interná evidencia mMesto Poprad

Obyvatel' Popradu **zaplatil** v roku 2023 **ročný poplatok za komunálny odpad** vo výške 36,50 eur, kým v roku 2015 to bolo 21,13 eur (nárast o 72,74 %).

Poplatky pre jednotlivé typy zberných nádob umiestnených u právnických osôb na množstevný zber, vzrástli za sledované obdobie rokov 2015 – 2023 výraznejšie ako v prípade fyzických osôb.

Tieto poplatky za komunálny odpad v meste Poprad sú priemerné v porovnaní s inými okresnými mestami.

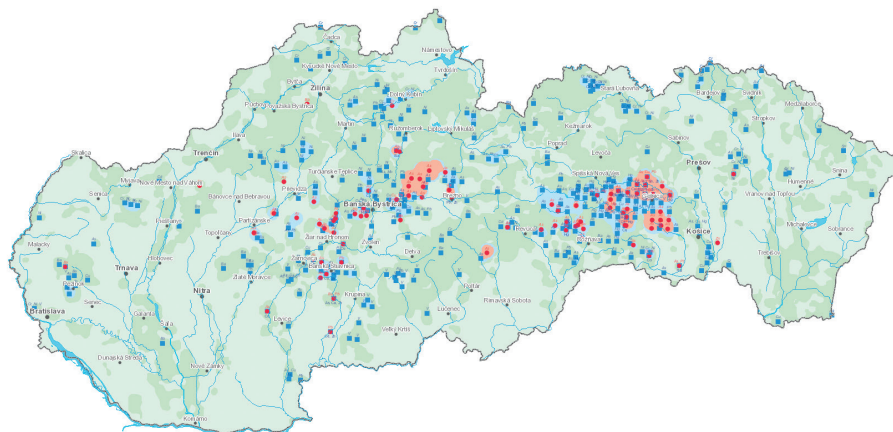
Sadzby poplatku za komunálny odpad v meste Poprad

rok	Právnické osoby - množstvový zber			Fyzické osoby	
	KUKA 120 l	KUKA 240 l	BOBR 1100 l	paušál	sadzba
2015	0,0115 €	0,0115 €	0,0115 €	21,13 €	0,0579 €
2016	0,0115 €	0,0115 €	0,0115 €	21,19 €	0,0579 €
2017	0,0115 €	0,0115 €	0,0115 €	21,13 €	0,0579 €
2018	0,0115 €	0,0115 €	0,0115 €	21,13 €	0,0579 €
2019	0,0115 €	0,0115 €	0,0115 €	21,13 €	0,0579 €
2020	0,0200 €	0,0180 €	0,0150 €	29,64 €	0,0810 €
2021	0,0200 €	0,0180 €	0,0150 €	29,56 €	0,0810 €
2022	0,0200 €	0,0180 €	0,0150 €	29,56 €	0,0810 €
2023	0,0260 €	0,0234 €	0,0195 €	36,50 €	0,1000 €
2023/2015	0,0145 €	0,0119 €	0,0080 €	15,37 €	0,0421 €
	126,09%	103,48%	69,57%	72,74%	72,71%

Zdroj: Interná evidencia Mesto Poprad

Problematika **čiernych skládok** odpadu v meste Poprad je riešená Okresným úradom, mestom Poprad, ale aj v súčinnosti s Mestskou políciou v zmysle platnej právnej legislatívy. Čierne skládky na periferii alebo aj v extraviláne mesta sú postupne likvidované.

V riešení sú aj **staré envirozátáže** v priemyselných areáloch, ktoré nie sú závažné. Región v okolí mesta Poprad **nepatrí k výrazne kontaminovaným regiónom Slovenska**.

Zdroj: Kontaminácia pôd podľa Atlasu krajiny <http://apl.geologysk.atlaskrajiny/>

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli z EŠIF financované dva projekty týkajúce sa odpadového hospodárstva v celkovom finančnom objeme 812 tis. Eur z operačného programu Kvalita životného prostredia.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Zoricak s.r.o.	Poprad	Zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu prostredníctvom mobilnej kompostárne.	01. 08. 2023	112 677,13 €	OP Kvalita životného prostredia
Mesto Poprad	Poprad	Rozšírenie triedeného zberu biologicky rozložiteľného odpadu (BRKO) v meste Poprad	04. 02. 2017	698 959,46 €	OP Kvalita životného prostredia
SUMA CELKOM				811 636,59 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.2.7 Environmentálne vzdelávanie, výchova a osвета

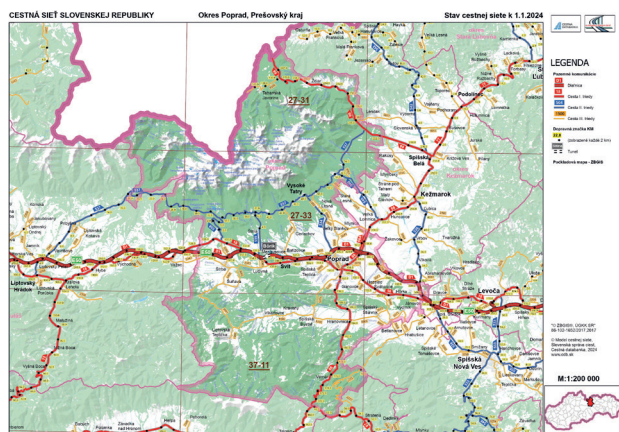
Mesto Poprad **nemá** zriadené **mestské environmentálne centrum**. Dlhodobo spolupracuje so Správou TANAP-u pri využívaní jej environmentálnej učebne na zážitkové vzdelávanie pre žiakov základných škôl. Mesto Poprad zabezpečuje environmentálnu osvetu najmä prostredníctvom Mesačníka Poprad (obsahuje min. 10 článkov ročne ohľadne odpadového hospodárstva), TV Poprad, na webovom sídle mesta a na sociálnych sieťach.

Vybudovanie moderného environmentálneho centra, ktoré by zastrešilo všetky environmentálne aktivity v podtatranskom regióne a vzdelávanie mladej generácie o ochrane životného prostredia, význame zelenej infraštruktúry, manažmente vody a znižovaní rizík povodní, ktoré sa v budúcnosti očakávajú, zatiaľ neplánuje.

2.3 Infraštruktúra

2.3.1 Dopravná infraštruktúra

Okres Poprad má veľmi dobrú dopravnú polohu a napojenie na transeurópske aj nadradené národné dopravné siete a koridory. Nadradeným dokumentom pre riešenie dopravy v meste Poprad je **Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja**, ktorý bol spracovávaný od júna 2018 do októbra 2019. Vlastný koncepčný dokument „Plán udržateľnej mobility mesta Poprad“ mesto zatiaľ neobstaralo.

Zdroj: Mapa cestnej siete v okrese Poprad, Slovenská správa ciest

Napriek veľmi dobrej dopravnej polohe je **dopravná dostupnosť Popradu** aj z dôvodu okolitých geomorfologických bariér (obzvlášť pre výšku a členitosť okolitých pohorí) **komplikovaná** pozdĺž celého Podtatranského regiónu. Jeho stredom však prechádza diaľnica D1, na ktorú je naviazaná doprava do okolitých centier vrátane Mesta Vysoké Tatry. Samotné mesto pretínajú dve štátne cesty I. triedy, ktoré pri zahusťovaní dopravy aktuálne spôsobujú na niektorých úsekoch problémy s dopravnými zápchami. Riešenie tejto situácie je tzv. III. mestský okruh, ktorého výstavbu musí zabezpečiť štát, pretože v zmysle ÚPN mesta Poprad sa napája na cesty vo vlastníctve štátu. S projekčnými prácami však štát nezačal.

Letecká doprava: Medzinárodná letecká doprava osôb je možná z **Letiska Poprad-Tatry**. Letisko Poprad-Tatry patrí do súhrnnej siete letísk systému transeurópskej dopravnej siete TEN-T. Leží vo výške 718 m n. m., **je najvyššie položené letisko pre dopravné lietadlá na krátke a stredné vzdialenosti v strednej Európe**. Letisko Poprad-Tatry bolo otvorené v roku 1938, ale pravidelná civilná doprava začala až v roku 1943. V období bývalého Česko-Slovenska bolo letisko jedným z troch medzinárodných letísk v krajine. Vďaka svojej geografickej polohe má mimoriadne dobré poveternostné podmienky (často leží nad hranicou hmly), a tak je využívané aj ako náhradné letisko pre lietadlá pôvodne smerujúce do Košíc, Sliača, Žiliny či dokonca Bratislavy. V súčasnosti sa z tohto letiska vykonáva pravidelná a nepravidelná (charterová) letecká doprava k morským destináciám v letných mesiacoch (Tunisko, Bulharsko, Turecko) a vyhlídkové lety. Využívajú ho súkromné a obchodné lietadlá z celej Európy, aerokluby a letecké školy, slúži aj ako základňa vrtuľníka leteckej záchrannej zdravotnej služby. Pravidelné lety sú prevádzkované na dvoch linkách Londýn Stansted a Londýn Luton, 2x týždenne spoločnosťou Wizzair. Celkovo Letisko Poprad-Tatry eviduje 12 000+ pohybov ročne.

Železničná doprava: Dopravnú infraštruktúru zaradenú podľa európskych medzinárodných dohôd (AGC, AGTC), koridory konvenčných tratí a zariadenia železničnej a kombinovanej dopravy tvorí trať E 40, C – E 40 (Le Havre – Paríž – Norimberg – Praha – Hranice na Morave – Ostrava – Čadca – Žilina) hranica ŽSK – Poprad – hranica KSK (Košice – Čierna nad Tisou – Čop), ktorá Popradom prechádza. **Základná sieť TEN-T, trať Košice – Žilina, ktorá je súčasťou multimodálneho koridoru č. Va Bratislava – Žilina – Prešov/Košice – Záhor/Čierna nad Tisou – Ukrajina** (lokalizovaného pre cestné komunikácie a pre trate železničnej a kombinovanej dopravy), zasahuje územie len na úseku Vydruň – Poprad – Štrba – Važec – (Poprad – Košice). Trať vo svojom komplexe má celoštátny a medzinárodný význam v dopravnom systéme SR a pripravuje sa jej modernizácia pre traťovú rýchlosť 160 km/h. Po modernizácii trate sa predpokladá jej zaťaženie najmä tranzitnými prepravnými prúdmi v smere východ – západ (Čierna n. Tisou – Košice – Žilina). Z hľadiska skladby sa zvýši podiel nákladnej dopravy, najmä kvôli potrebe rýchlych a presných logistických vlakov. Priepustná výkonnosť trate počas normálnej prevádzky sa radikálne nezmení.

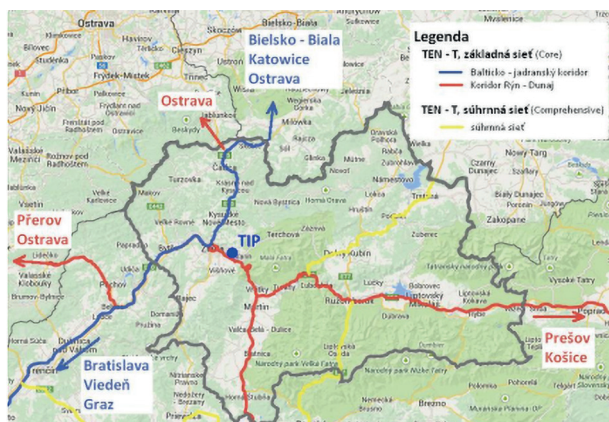
V meste Poprad je vybudovaná nasledujúca **trať nadregionálneho a regionálneho významu: trať Poprad – Tatry** s kategóriou 5, dĺžka trate 13,088 km. V Komplexnom programe riešenia železničných tratí SR sa uvádza, že na území sa nachádza nebezpečné železničné priecestie na trati Poprad – Podolíne.

Osobnej i nákladnej doprave slúži 11 dopravných koľají, 17 manipulačných koľají a 5 koľají osobitného určenia. Do železničnej stanice Poprad-Tatry je zapojených desať vlečiek pre potreby priemyselných podnikov, z ktorých sú v prevádzke štyri: Tatravagónka, Meniareň, Maxima (Zberné suroviny) a Sintra. V železničnej stanici Matejovce pri Poprade je v prevádzke vlečka Whirlpool (Tatramat Spedition), v železničnej stanici Svit vlečka Chedos (Chemosvit). Do koľajiska železničnej stanice Poprad-Tatry sú zapojené i koľajiská (bývalé depá) majoritných štátnych dopravcov ŽSSK Slovensko a ŽSSK Cargo Slovakia.

Časť koľajiska železničnej stanice vrátane zabezpečovacieho zariadenia a časť budovy prešla v rokoch 2006 – 2010 komplexnou rekonštrukciou. Vo výpravnej budove železničnej stanice sú umiestnené pracoviská ŽSR a dopravcu ŽSSK Slovensko. Dopravca ŽSSK Cargo Slovakia sídli vo vlastnej budove (bývalé nástupisko Tatranských elektrických železníc). Do časti stanice, nad úrovňou koľajiska normálneho rozchodu, je kolmo zaústená úzkorozchodná trať Tatranských elektrických železníc. Pre prestup cestujúcich medzi TEŽ a normálnym rozchodom je nad úrovňou koľajiska stanice vybudovaná prestupová hala, ktorá je priamo prepojená (pevné schodiská, 8 eskalátorov a 7 výťahov) s odbavovacou halou výpravnej budovy a ostrovnými nástupišťami č. 2 a 3. Prestup cestujúcich medzi nástupišťami č. 1, 2 a 3 je zabezpečený podchodom vyústeným do predstaničného priestoru k parkoviskám a parku. Stanica je plne bezbariérová, vybavená audiovizuálnym informačným systémom pre cestujúcich, vodiacími lištami v dlažbe a zvukovými navádzacími majákmi pre nevidiacich a slabozrakých. **Železničná stanica v úzkom dotyku s autobusovou stanicou vytvára prirodzený dopravný uzol mesta**, so značnými nárokmi na prirodzenú dostupnosť individuálnymi a hromadnými cestnými dopravnými prostriedkami, príslušnú kvalitu mestských komunikácií a vyhovujúce smerovanie dopravných prúdov, ako aj parkovacích miest a státi pre taxi službu.

Do konca roka 2026 by mala byť zrealizovaná strategická investícia Železníc Slovenskej republiky do **modernizácie 14-kilometrového podtatranského železničného úseku Poprad-Tatry – Vydrník** za takmer 369 miliónov eur bez DPH zo zdrojov Európskej únie v novom programovom období 2021 až 2027, ktorá už má vysúťaženého a zazmluvneného dodávateľa. Modernizácia úseku Poprad – Vydrník predstavuje ďalšiu etapu modernizácie tratí na sieti ŽSR a je pokračovaním modernizovaného úseku Lučivná – Poprad. Cieľom stavby je prestavba existujúcej železničnej dopravnej cesty s cieľom zlepšiť jej technické vybavenie a použiteľnosť, a to zabudovaním moderných a progresívnych prvkov, a tým zlepšenia jej rýchlostných parametrov. Súčasťou tejto investície však nie je rekonštrukcia ani modernizácia budovy Železničnej stanice.

Výzvou pre železničnú dopravu na Slovensku, ktorá je v zmysle platných dopravných noriem považovaná za základnú kostrovú dopravnú sieť, je **dezolátny investičný dlh vlakového vybavenia**: mnohé vlakové súpravy (rušne a vozne), ako aj vlakové výhybky sú po životnosti. Do prevádzky sú nasadzované aj také vlakové súpravy, ktoré sú už vyradené, čo spôsobuje časté meškania príchodov a odchodov vlakov a železničná doprava je verejnosťou považovaná za nespoľahlivú.

Zdroj: Žilinský samosprávny kraj

Cestná doprava: Multimodálna základná cestná sieť TEN – T má ambíciu stať sa do roku 2030 pilierom dopravy na jednotnom trhu EÚ s cieľom bezpečnejšie cestovať a odľahčiť premávku, zabezpečiť hladšie a rýchlejšie presuny a znížiť vplyv dopravy na životné prostredie.

Z troch koridorov základnej siete TEN – T, ktoré prechádzajú cez Slovenskú republiku, prechádza mestom Poprad multimodálny koridor č. V vetva Va (TEM 4) (Rakúsko) – Bratislava/Jarovce – Žilina – Prešov/Košice – Záhor/Čierna nad Tisou – Ukrajina, totožný s trasou diaľnice D1, po úsekoch s napojovacími uzlami – Važec (I/18), Štrba (II/538), Mengusovce (II/539), letisko Poprad a I/18, Poprad-Veľká (II/534), Poprad-

-Matejovce (I/66A), Jánovce (I/18), Levoča (I/18 a II/533), Spišské Podhradie (I/18, II/547), Beharovce, Široké (I/18), Bertotovce, Chminianska Nová Ves Prešov-Západ (II/546, I/18), Prešov-Juh (I/20, I/68), lokalizovaný pre cesty a konvenčné trate železničnej a kombinovanej dopravy.

Nadradená cestná sieť v SR pozostáva zo štyroch diaľnic s celkovou plánovanou dĺžkou 705 km a ôsmich rýchlostných ciest s plánovanou dĺžkou vrátane peáží (spoločných úsekov) v dĺžke 1 263 km. **Mesto Poprad sa nachádza na 29. úseku diaľnice D1**, ktorý bol uvedený do prevádzky v rokoch 2008 a 2009, čo potvrdzuje **pozíciu Popradu a jeho okolia ako významného dopravného uzla** v kontexte napojenia sa na región Vysokých Tatier. Celá diaľnica D1 je zaradená do základnej siete TEN – T.

Správu a údržbu ciest I. triedy zabezpečuje Slovenská správa ciest (SSC) a ciest II. a III. triedy Regionálna Správa ciest Prešovského samosprávneho kraja. Celková dĺžka siete cestných komunikácií bola k 1. 1. 2022 v okrese Poprad v celkovej dĺžke 340,296 km (10,7% cestnej siete Prešovského kraja). **Hustota cestnej siete bola v okrese Poprad k 1. 1. 2022 na úrovni 3,241 km/tis. obyvateľov, čo je podpriemerná hodnota voči priemeru Prešovského kraja**, ktorý je na úrovni 3,852 km na tisíc obyvateľov.¹⁰

¹⁰ Prehľad o sieti cestných komunikácií SR, Odbor cestnej databanky, Slovenská správa ciest, 2021.

Stav siete cestných komunikácií k 1. 1. 2022

Územie	Diaľnica v km	Diaľnica R v km	Cesty I. triedy v km	Cesty II. triedy v km	Cesty III. triedy v km	SPOLU v km	Hustota cestnej siete km/1000 obyv.
Okres Poprad	34,065	0	92,792	71,330	142,109	340,296	3,241
Prešovský samosprávny kraj	106,778	4,472	631,494	516,371	1 923,173	3 182,288	3,852

Zdroj: Prehľad údajov o sieti cestných komunikácií SR, Odbor cestnej databanky, Slovenská správa ciest, 2021

Diaľnica D1, ktorá vedie okresom Poprad, je úsek od križovatky CK D1, III/3060 Štrba – po križovatku CK D1, križ. I/66 Poprad, Kežmarok.

Okresom Poprad vedú **dve cesty I. triedy I/18 a I/66** v dĺžke **92,792 km**, ktorej vetvy tvoria aj kostru cestnej dopravy mesta Poprad. Tieto cesty vedú v línii základnej siete TEN-T, pričom cesta I/18 smeruje zo Žiliny na Ružomberok cez Poprad na Prešov a Michalovce a cesta I/66 smeruje od Banskej Bystrice cez Brezno, Vernár, Popradom smerom na Kežmarkom a hraničný prechod v Tatranskej Javorine-Podspádoch.

Okresom Poprad prechádza **šesť ciest II. triedy** v dĺžke **71,33 km**: (1) **II/534** spájajúca Poprad a Vysoké Tatry, (2) **II/536** od Spišské Vlachy cez Spišský Štvrtok a Vrbov do Kežmarku, (3) **II/537** smerom od Liptovského Hrádku po obce Vysokých Tatier, (4) **II/538** smerom od Tatranskej Štrby po Štrbské Pleso, (5) **II/539** smerom od Mengusoviec po Vyšné Hágy a (6) **II/540** smerom od Veľkej Lomnice po Tatranskú Lomnicu.

Cesty I. triedy		Cesty II. triedy	
Číslo cestnej komunikácie	Zmeraná dĺžka v km	Číslo cestnej komunikácie	Zmeraná dĺžka v km
18	32,7	534	10,4
66	50,0	536	2,3
66A	2,6	537	40,4
67	4,1	538	7,4
		539	6,6
		540	4,1
Celkom	89,4		71,2

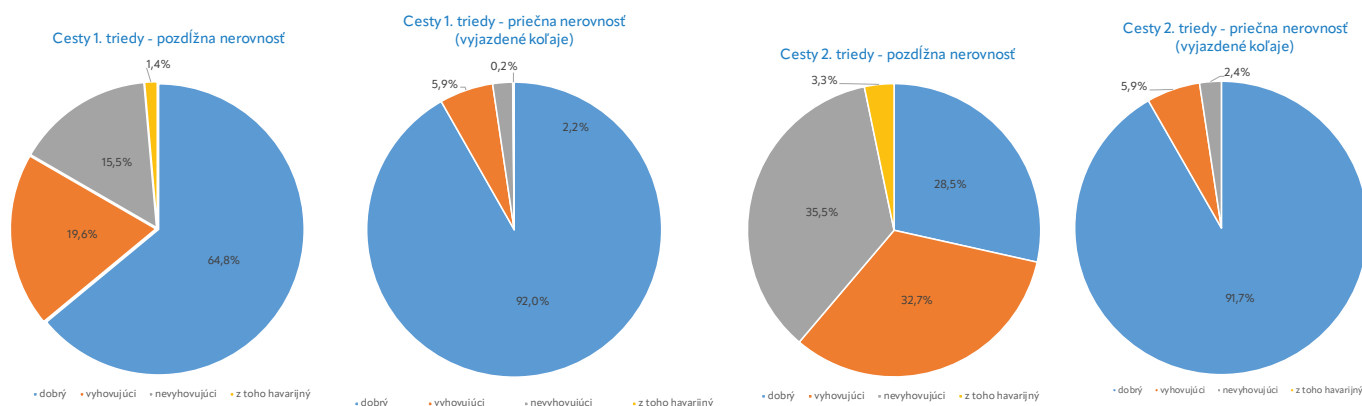
K 1. 1. 2022 Slovenská správa ciest (SSC) zverejnila hodnotiaci, odborné spracovaný dokument „Celkový prehľad stavu vozoviek cestných komunikácií SR“, ktorý popisuje stav vozoviek na území Slovenska

Zdroj: Správa „Celkový prehľad stavu vozoviek cestných komunikácií SR“ (Slovenská správa ciest 2021)

Podľa vyššie spomenutého dokumentu SSC je diaľničný úsek **D1** v dĺžke 34,1 km čo sa týka priečnej nerovnosti (vyjazdených koľají) v dobrom stave a čo sa týka pozdĺžnej nerovnosti je 0,3 km v nevyhovujúcom stave.

Cesty I. triedy v okrese Poprad v kritériu pozdĺžna nerovnosť zo 64,8 % v dobrom stave, kým v kritériu pozdĺžna nerovnosť (vyjazdené koľaje) až 92 %. V nevyhovujúcom stave je v kritériu pozdĺžna nerovnosť 15,5 % (19,1 km) cestných komunikácií a v kritériu priečna nerovnosť 2,2 % (2,7 km) cestných komunikácií. V havarijnom stave je 1,7 km v kritériu pozdĺžna nerovnosť a 0,2 km v kritériu priečna nerovnosť.

Cesty II. triedy podľa tejto správy **v porovnaní s cestami I. triedy v horšom stave**. V kritériu pozdĺžna nerovnosť je v dobrom stave 32,6 % cestných komunikácií a v kritériu priečna nerovnosť 83,8 %. V nevyhovujúcom stave je v kritériu pozdĺžna nerovnosť 34,9 % ciest (26,2 km) a v kritériu priečna nerovnosť 6 % ciest (1,7 km). V havarijnom stave je 2,4 km, z toho žiadna nie je v havarijnom stave v priečnej nerovnosti.

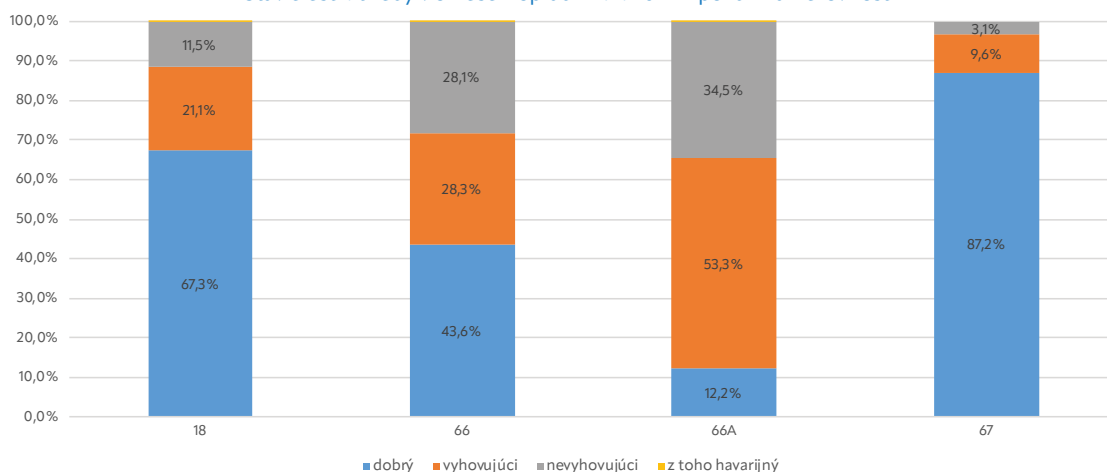

Zdroj: Správa „Celkový prehľad stavu vozoviek cestných komunikácií SR“ (Slovenská správa ciest 2021)

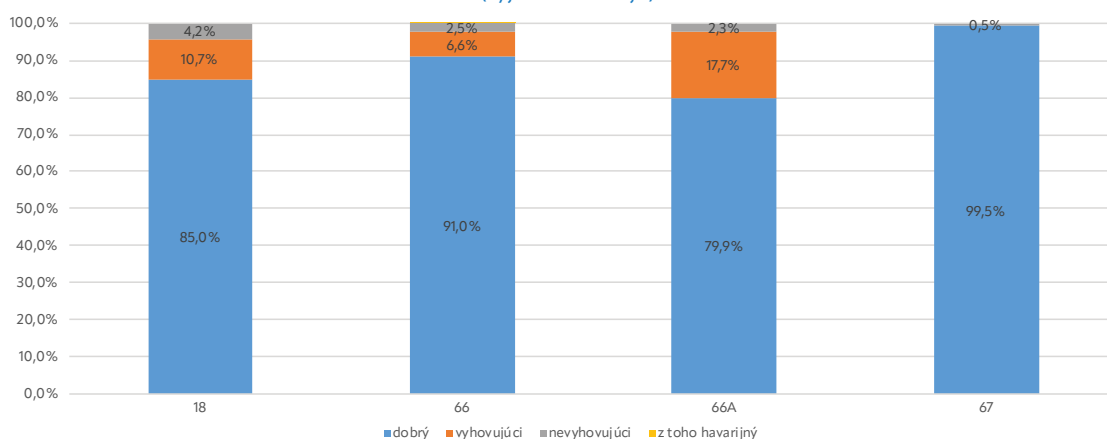
V najlepšom technickom a prevádzkyschopnom stave pri posúdení vyjazdenosti koľají je cesta I. triedy I/66 (50 % v dobrom stave). Naopak v najhoršom stave je cesta I/66A s 11,5 % v nevyhovujú-

com stave. Pri posúdení pozdĺžnej nerovnosti je v najlepšom stave cesta I. triedy I/67¹¹ (87,8 % v dobrom stave) a v najhoršom stave je cesta I/18 so 4,3 % v nevyhovujúcom stave.

Stav ciest I. triedy v okrese Poprad k 1. 1. 2021 - pozdĺžna nerovnosť

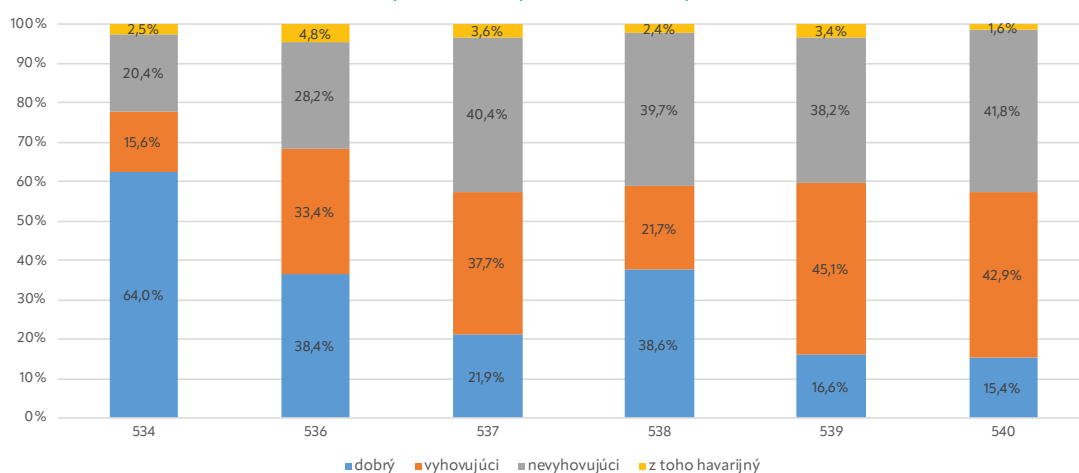
Stav ciest I. triedy v okrese Poprad k 1. 1. 2021 - priečna nerovnosť (vyjazdené koľaje)

Zdroj: Správa „Celkový prehľad stavu vozoviek cestných komunikácií SR“ (Slovenská správa ciest 2021)

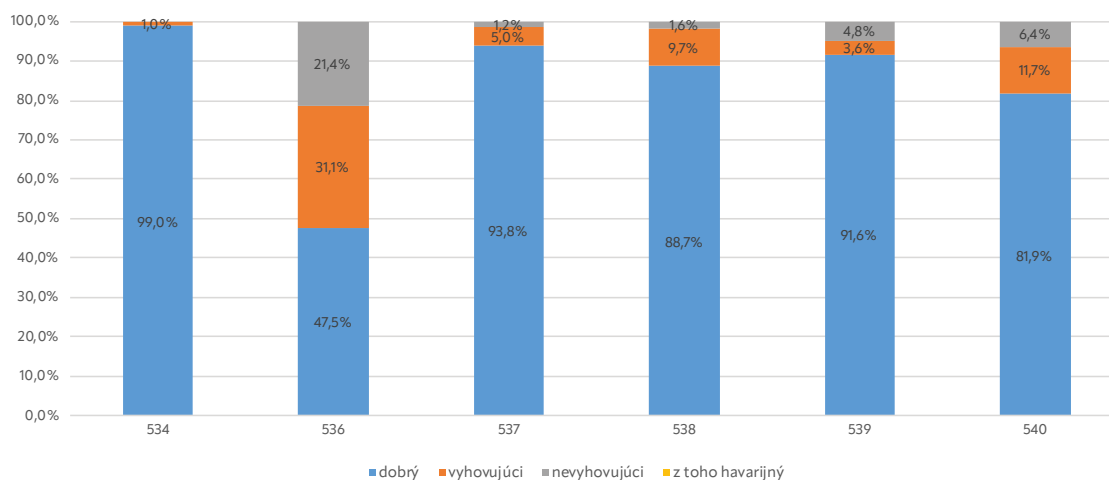
Z ciest II. triedy je cesta II/534 v okrese Poprad v najlepšom stave (64,4 % v dobrom stave) v pozdĺžnej nerovnosti aj v priečnej nerovnosti (99 % v dobrom stave). V najhoršom stave je cesta II/537 so 40,3 % cesty v nevyhovujúcom stave v rámci pozdĺžnej nerovnosti a cesta II/536 v priečnej nerovnosti (21,7 % nevyhovujúca).

Stav ciest II. triedy v okrese Poprad k 1. 1. 2021 - pozdĺžna nerovnosť

¹¹ Aktuálne už vedené ako I/66

Stav ciest II. triedy v okrese Poprad k 1. 1. 2021 - priemer nerovnosť (vyjazdené koľaje)

Zdroj: Správa „Celkový prehľad stavu vozoviek cestných komunikácií SR“ (Slovenská správa ciest 2021)

Cesty III. triedy : Na území okresu Poprad bolo k 1. 1. 2022 celkovo **28 ciest zaradených do kategórie III. triedy** v celkovej dĺžke 142,032 km. Za ich správu zodpovedá Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja (SÚC PSK). Najdlhšou cestnou komunikáciou III. triedy je cesta III/3074 na trase Hranovnica – Spišské Bystré – Kravany – Vikartovce – Poprad – Liptovská Teplička (17,427 km). Po nej je druhou najdlhšou cestou III. triedy cesta III/3227 zo Spišského Štvrtka do Rožňavy (12,886 km) a treťou najdlhšou je cesta III/2343 z Liptovského Mikuláša do Popradu (10,745 km).

Prehľad ciest III. triedy na území okresu Poprad k 1. 1. 2022

III/2343	III/3060	III/3061	III/3062	III/3063	III/3064	III/3065	III/3066	III/3067	III/3068	III/3069	III/3070
10,745	3,625	14,59	5,103	1,769	8,329	2,26	1,397	0,72	4,542	6,084	1,744
III/3071	III/3072	III/3073	III/3074	III/3075	III/3076	III/3077	III/3078	III/3079	III/3080	III/3081	III/3082
3,81	0,573	5,04	17,427	7,647	1,353	0,932	5,758	1,795	9,415	2,775	3,779
III/3083	III/3093	III/3102	III/3227								
1,578	5,217	1,139	12,886								
28 ciest o celkovej dĺžke v km											142,03

Zdroj: Cestná databanka, Slovenská správa ciest, 2021

V správe SÚC PSK je aj **13 mostov** na cestných komunikáciách II. a III. triedy, ktoré sa nachádzajú **na území mesta Poprad**.

ID	Názov mosta	Cestná komunikácia	Okres	Obec	Dĺžka premostenia v m
M486	most nad diaľnicou D1 Mengusovce – Jánovce	3080	Poprad	Veľká	57,20
M609	534-004 most cez Veľký potok pri Poprade	534	Poprad		13,76
M1706	Most cez rieku Poprad v meste Poprad	3080	Poprad	Poprad	18,80
M1867	Most cez Husí potok v meste Poprad – Stráže pod Tatrami	3076	Poprad	Stráže pod Tatrami	6,05
M2676	Most nad traťou ŽSR č. 400 v meste Poprad	3080	Poprad	Veľká	63,35
M2855	Pracovný názov: 534005_264 Most nad D1 pred Popradom	D1, 3082	Poprad		
M2912	most cez železničnú trať č. 40 za mestom Poprad	534	Poprad		52,90
M3373	Most cez rieku Poprad pred obcou Spišská Teplica	3065	Poprad	Poprad	18,05
M3901	most nad cestou č. 3082 na letisko Poprad	534	Poprad		34,96
M4540	most cez Veľký potok v meste Poprad – časť Veľká	3080	Poprad	Veľká	10,60
M4775	most cez potok Nováa voda za mestom Poprad	3082	Poprad	Veľká	3,30
M5183	most cez Veľký potok v meste Poprad – časť Veľká pri D1	3082	Poprad	Veľká	9,00
M7723	Most cez Hozelecký potok v meste Poprad časť Stráže	3076	Poprad	Stráže pod Tatrami	5,05

Zdroj: Zoznam mostov na cestách II. a III. triedy v Prešovskom samosprávnom kraji

Prehľad stavu ciest III. triedy závodu Poprad Správy ciest Prešovského samosprávneho kraja a mostných objektov v roku 2022

	jednotka	bezchybný	výborný / veľmi dobrý	dobrý	vyhovujúci / uspokojivý	nevyhovujúci / zlý	veľmi zlý	havarijný	CELKOM
cesty III. triedy	km		59,509 41,44%	5,283 3,68%	32,181 22,41%	46,632 32,47%		0 0,00%	143,605 100,00%
mostné objekty II. trieda	počet	0,00%	0,00%	6 12,77%	19 40,43%	18 38,30%	4 8,51%	0 0,00%	47 100,00%
mostné objekty III. trieda	počet	3 5,45%	0,00%	6 10,91%	19 34,55%	18 32,73%	8 14,55%	1 1,82%	55 100,00%

Zdroj: Úrad Prešovského samosprávneho kraja

Podľa prehľadu investičných akcií na miestnych komunikáciách v správe SÚC PSK, ktorý každoročne spracováva **Odbor dopravy, Úradu Prešovského samosprávneho kraja** bude v okrese Poprad na cestách II. a III. triedy a mostoch k 1. 6. 2024¹² realizovať **7 investičných akcií**:

1. Rekonštrukcia mosta M4416 (3080 – 005), Poprad – Veľký Slavkov (most za mestom Poprad)
2. Rekonštrukcia mosta č. M7723 (III/3076 – 006), cez potok Strážsky v meste Poprad – Stráže
3. Eliminácia bezpečnostných rizík na ceste III/3063, Lučivná
4. Okružná križovatka a vetvy na cestách III/3074 a III/3075
5. Rekonštrukcia odvodnenia cesty III/3078 Podspády – Tatranská Javorina
6. Rekonštrukcia cesty III/3080, Veľký Slavkov, I. etapa
7. Eliminácia bezpečnostných rizík na ceste II/537 a III/3081, Horný Smokovec

Dopravná intenzita slúži na posúdenie zaťaženia cestnej siete (na diaľniciach, rýchlostných cestách, na všetkých cestách I. a II. triedy a vybraných úsekoch ciest III. triedy) a plánovanie jej rozvoja. Vypočítava sa na základe údajov z **merania intenzity dopravy** prechádzajúcej profilom cestného úseku, ktoré realizuje **Slovenská správa ciest** (SSC) každých 5 rokov. V celoštátnych prieskumoch sa intenzita dopravy uvádza ako ročný priemer denných intenzít (RPDI) v skutočných vozidlách.

Tieto **Celoštátne sčítanie dopravy v SR** prebehli v roku 2015 a kvôli pandémie s posunom v roku 2022 – 2023. V okrese Poprad bolo celkovo zameraných 54 úsekoch cestných komunikácií, z toho: (1) na diaľnici D1 (6 úsekov), (2) na cestách I. triedy (2 cestné komunikácie a 23 úsekov), (3) na ceste II. triedy (4 cestné komunikácie a 14 úsekov) a (4) na cestách III. triedy (6 cestných komunikácií a 11 úsekov).

VÝSLEDKY CELOŠTÁTNEHO SČÍTANIA DOPRAVY ZA ROK 2015 A ZA ROK 2022 – 2023 za okres Poprad

Diaľnice a rýchlostné cesty					Cesty I. triedy					Cesty II. triedy					Cesty III. triedy				
ÚSEK	CESTA	Počet vozidiel			ÚSEK	CESTA	Počet vozidiel			ÚSEK	CESTA	Počet vozidiel			ÚSEK	CESTA	Počet vozidiel		
		2015	2022 - 2023	zmena			2015	2022 - 2023	zmena			2015	2022 - 2023	zmena			2015	2022 - 2023	zmena
07300	D1	13 669	17 137	25,4%	00010	I/18	1 431	1 618	13,1%	01260	II/534	4 287	4 752	10,8%	04229	III/2343	1 716	1 768	3,0%
07310	D1	14 837	18 651	25,7%	00019		1 431	1 332	-6,9%	01261		6 133	5 315	-13,3%	04230	III/3060	2 089	1 774	-15,1%
07320	D1	14 756	19 816	34,3%	00020		5 747	3 273	-43,0%	01266		6 335	6 280	-0,9%	03420	III/3064	1 022	861	-15,8%
07330	D1	13 171	16 669	26,6%	00021		7 424	8 274	11,4%	00750	II/537	2 785	2 203	-20,9%	03421		3 753	3 635	-3,1%
07340	D1	13 444	19 532	45,3%	00022		10 281	11 194	8,9%	00757		2 785	2 612	-6,2%	05760	III/3078	2 405	1 040	-56,8%
07350	D1	12 026	18 674	55,3%	00027		5 747	5 950	3,5%	00759		1 662	797	-52,0%	00032	III/3080	21 639	21 608	-0,1%
					00030		13 498	15 226	12,8%	00760		3 945	2 126	-46,1%	01250		3 784	4 508	19,1%
					00034		15 100	14 274	-5,5%	00770		3 736	3 739	0,1%	01251		10 181	9 024	-11,4%
					00035		15 483	18 632	20,3%	00771		5 289	6 128	15,9%	01252		6 186	7 126	15,2%
					00037		10 178	13 550	33,1%	00772		5 286	4 611	-12,8%	01256		1 565	2 104	34,4%
					00040		8 404	10 043	19,5%	00780		5 286	6 541	23,7%	01257	III/3081	1 565	1 918	22,6%
					00047		10 302	12 355	19,9%	00796		5 587	5 474	-2,0%					
					00058		4 785	5 466	14,2%	02360	II/538	1 290	1 623	25,8%					
					00033	I/67	21 488	23 205	8,0%	02370	II/539	1 213	1 513	24,7%					
					00720		1 916	1 673	-12,7%										
					00730		2 972	3 304	11,2%										
					00740		3 856	4 867	26,2%										
					00741		12 576	13 814	9,8%										
					00807		2 460	3 035	23,4%										
					01270		3 728	5 855	57,1%										
					01280		3 195	5 462	71,0%										
					01301		18 857	19 207	1,9%										
					01302		16 935	21 477	26,8%										

Zdroj: Spracovanie autora z výsledkov celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015 a 2022 – 2023 za okres Poprad

¹² Dokument dostupný na tomto linku <https://lnk.sk/cmza>

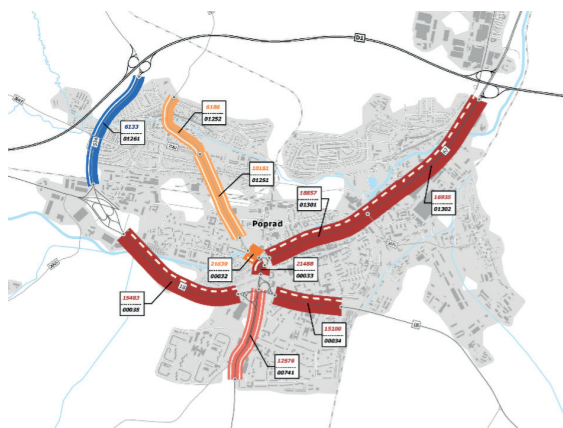
Podľa vyššie uvedeného prehľadu meraní intenzity dopravy SSC v roku 2022 – 2023 v porovnaní s rokom 2015 bolo na diaľnici D1 v najfrekventovanejšom úseku č. 07320 zaznamenaných **19 816 vozidiel denne**, čo je nárast oproti meraniam v roku 2015 o 34,3%.

Z najzaťaženejších úsekoch ciest I. triedy v Prešovskom kraji, ktoré sa nachádzajú v lokalitách nedobudovanej nadradenej cestnej siete a prechádzajú okrem Poprad aj katastrálnym územím mesta Poprad boli výsledky meraní nasledovné:

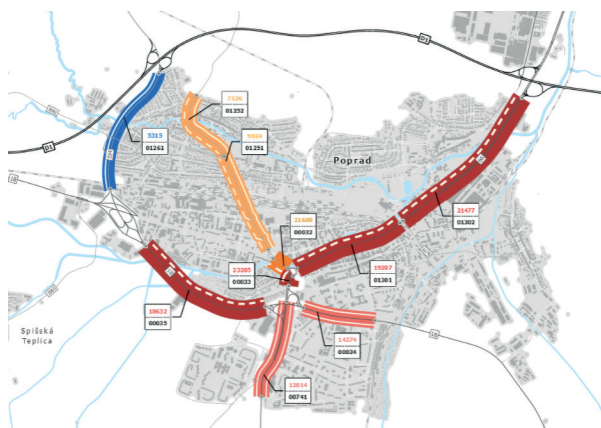
- **cesta I/18** v línii diaľnice D1 s priemernými dennými intenzitami v meraniach za rok 2022 – 2023 prekračujúcimi **18 632 vozidiel za deň** v najfrekventovanejšom úseku č. 00035 (nárast vozidiel o 20,3 % oproti meraniam v roku 2015),
- **cesta I/66** – s hodnotami intenzity v meraniach za rok 2022 – 2023 prekračujúcimi **23 205 vozidiel za deň** (nárast vozidiel v najfrekventovanejšom úseku č. 00033 o 8 % oproti meraniam v roku 2015).

Na ceste II/534, bolo najviac motorových vozidiel, až 6 280 vozidiel zaznamenaných na úseku č. 01266 (pokles o 0,9 % na najfrekventovanejšom úseku oproti roku 2015), kým na ceste II/537 a na jej najfrekventovanejšom úseku č. 00771 až 6 128 vozidiel, čo predstavovalo oproti roku 2015 nárast o 15,9 %.

Na šiestich cestách III. triedy boli tieto počty a intenzity motorových vozidiel podobné cestám II. triedy. Na ceste III/3080 na úseku č. 00032 bolo dokonca zaznamenaných až 21 608 vozidiel, čo je však pokles oproti roku 2015 o 0,1 %.

Zdroj: Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2015 za okres Poprad

Zdroj: Výsledky celoštátneho sčítania dopravy v SR v roku 2022 – 2023 za okres Poprad

Miestne cesty: Podľa možností mestského rozpočtu mestská samospráva Poprad každoročne realizuje nevyhnutnú údržbu a opravy miestnych ciest a tiež rekonštrukciu a budovanie nových úsekov miestnych ciest, peších chodníkov a cyklistickej infraštruktúry prostredníctvom rozpočtovej organizácie **Správa mestských komunikácií, Poprad**. „Správu o stave cestnej infraštruktúry a miestnych komunikácií“, ktorá by vyčíslila investičný dlh v miestnych cestách a peších chodníkoch, nemá vypracovanú. Nemá vyčíslený ani odborný odhad tohto investičného dlhu. Investície realizuje podľa aktuálnych potrieb. K dispozícii má pasporty miestnych ciest, posledný je z roku 2020.

V období rokov 1997 až 2023 mesto Poprad **realizovalo výstavbu a rekonštrukcia 225 miestnych ciest vrátane chodníkov, cestičiek pre cyklistov, parkovísk mostov a lávok**, taktiež v rámci bežnej údržby prostredníctvom Správy mestských komunikácií mesto realizovalo ich opravy a údržbu. Zároveň **má pripravených niekoľko projektových dokumentácií** rekonštrukcie miestnych ciest a peších chodníkov, parkovísk, mostov a lávok v rôznych územiach mesta a jeho mestských častí, ktoré plánuje realizovať postupne a s ohľadom na disponibilné finančné možnosti mesta z vlastných a dotačných zdrojov.

Ako uvádza prehľad nižšie, v správe mesta Poprad je 120,60 km miestnych ciest, 159,2 km chodníkov a približne 910 parkovacích miest. Informáciami o miestnych komunikáciách v nevyhovujúcom stave s odhadovanou potrebou investície a o nových cestách, peších chodníkoch a parkovacích miestach na vybudovanie, mestská samospráva Poprad nedisponuje.

Územná jednotka	Miestne komunikácie				Chodníky		Parkovacie miesta		
	počet úsekov miestnych komunikácií	dĺžka miestnych komunikácií v km	MK v nevyhovujúcom stave v km	Potreba nových úsekov MK v km	Odhad nákladov v Eur	Existujúce chodníky v km	Potreba nových chodníkov v km	Počet parkovacích miest	Počet chýbajúcich parkovacích miest
Mesto Poprad		120,60				159,20		910	

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

O parkovanie sa na území mesta stará **Správa mestských komunikácií Poprad (Popradský parkovací systém)**. Aktuálne je v štádiu riešenia **návrh novej parkovacej politiky** a parkovacích zón, ktoré s ňou súvisia. Je zriadená odborná komisia k zavedeniu parkovacej politiky v meste Poprad. S ohľadom na nárast vlastníctva osobných motorových vozidiel sa javí ako akútna potreba nastavenie regulácie parkovania s akcentom na riešenie rezidenčného parkovania obyvateľov mesta Poprad aj jeho návštevníkov, v prípade identifikovanej potreby **rozširovanie parkovacích miest na území mesta** prioritne na sídliskách.

Z dôvodu tvorby kongescií na cestách I. triedy (najmä v kritickom bode kruhového objazdu na ceste I/66 – Štefánikova ul.) patrí **medzi priority Mesta Poprad výstavba III. mestského okruhu** a rozšírenie cesty I. triedy č. 66 pod železničným mostom v blízkosti objektu AquaCity Poprad, avšak ide o investície, ktoré sú výhradne v režii štátu. **Územný plán mesta Poprad uvažuje s postupnou prestavbou existujúceho radiálneho komunikačného systému zastavanej časti mesta Poprad na radiálno-okružný. Plánovaný III. mestský okruh bude tvoriť obchvat zastavaných častí mesta: južná časť vedená na okraji obytných zón sídliska JUH (vrátane prepojenia ciest I/18 a I/66) a severná časť okolo mestských častí Veľká a Spišská Sobota (vrátane prepojenia ciest II/534 a I/66).** Investormom by mal byť štát prostredníctvom Slovenskej správy ciest, pretože ide o napojenie sa na dve štátne cesty. V roku 2017 boli tieto štátne investície Ministerstvom dopravy SR prioritované, ale odvtedy nebola začatá ani investičná príprava.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: Podľa zdroja ITMS 2014+ v tomto programovom období mesto Poprad nefinancovalo z EŠIF žiadny projekt na dobudovanie verejnej dopravnej infraštruktúry, konkrétne na opravy, rekonštrukcie alebo budovanie miestnych ciest, peších chodníkov a parkovacích miest. Úspešný projekt „Výstavba cyklistických komunikácií Most D1 Matejovce – Poprad-Západ – ÚSEK „B“ je uvedený v časti 2. 3. 3 Cyklodoprava.

2.3.2 Preprava osôb

V Prešovskom samosprávnom kraji je **regionálna (prímestská) autobusová doprava** prevádzkovaná spoločnosťami SAD Prešov SK, s. r. o., SAD Humenné, a. s. a Slovenská autobusová doprava Poprad, akciová spoločnosť (ďalej len SAD Poprad, a. s.)

Regionálne, diaľkové a medzinárodné autobusové linky zastavujú na **autobusovej stanici Poprad**, ktorá sa nachádza v bezprostrednej blízkosti železničnej stanice. Je situovaná vo väzbe na prednádražný priestor železničnej stanice, s ktorou tvorí komplex dopravných zariadení. Má 15 nástupísk pre regionálnu dopravu, 2 nástupiská pre diaľkovú a medzinárodnú dopravu, 1 výstupisko a 3 vymedzené stanoviská pre mestskú hromadnú dopravu. Celková plocha autobusovej stanice vrátane staničnej budovy je cca 17 000 m². Táto autobusová stanica je dostupná takmer zo všetkých liniek MHD, v súčasnosti ju však vzhľadom na schválené cestovné poriadky využíva 6 liniek MHD. Jej majiteľom je SAD Poprad, a. s.

Regionálnu autobusovú dopravu vo verejnom záujme prevádzkuje spoločnosť SAD Poprad, a. s. spolu na **60 regionálnych linkách**, a to v okrese Poprad, Kežmarok a Levoča. Spoločnosti SAD Poprad, a. s. prispieva na výkony vo verejnom záujme Prešovský samosprávny kraj ako objednávateľ dopravných služieb v tomto regióne.

SAD Poprad má k dispozícii pomerne nový **vozový park** s počtom 18 autobusov značky Mercedes, 2 ks autobusov značky ISUZU, 41 ks autobusov značky Irisbus Crossway, 102 ks autobusov značky Iveco Crossway, 3 ks autobusov značky TroligaBus, 3 ks autobusov značky Karsan ATAK a priemerným vekom autobusov v regionálnej doprave 4,66 roka a v MHD Poprad 5,15 roka.

Už od roku 2009 je **SAD Poprad, a. s.** jediným vykonávateľom **mestskej hromadnej dopravy (MHD)** v meste Poprad, celkovo na **8 mestských linkách**. Spoje sú dostatočne zahustené a cestovné pre verejnosť je podľa vyjadrení Prešovského samosprávneho kraja v porovnaní s inými mestami prijateľné. MHD v meste Poprad plne zastrešuje SAD Poprad, ktorá má s mestom Poprad podpísanú zmluvu na poskytovanie dopravy vo verejnom záujme platnú do 31. 12. 2024.

V súvislosti s končiacim obdobím platnosti zmluvy so SAD Poprad, a. s. a s prí-

Linka	Trasa
1	Aut. stanica – Dom kultúry – Bajkalská – Uherova a späť
2	Aut. stanica – Štefánikova – Tatravagónka – Allendeho a späť
3	Západ – Aut. stanica – Veľká – Spiš. Sobota – Vagónka – Nemocnica – Uherova a späť
4	Uherova – Nám. sv. Cyrila a Metoda – Nemocnica – Tatravagónka – Allendeho a späť
5	Aut. stanica – Dom kultúry – Nemocnica – Strážske nám. a späť
6	Uherova – Nám. sv. Cyrila a Metoda – Nemocnica – Štúrova – Tesco – Veľické nám. a späť
7	Uherova – Nám. sv. Cyrila a Metoda – Nemocnica – NC Forum – Aut. stanica – Hraničná a späť
8	AS – NC Forum – Nemocnica – Nám. sv. Cyrila a Metoda – Uherova – Nemocnica – NC Forum – AS

Zdroj: SAD Poprad, a. s.

pravou verejného obstarávania na zabezpečenie poskytovania mestskej dopravy v ďalšom období, mesto Poprad úzko spolupracuje na jeho príprave s IDS Východ, s. r. o., čo vytvára predpoklady na úplnú integráciu MHD Poprad do IDS Východ (po tarifnej, dopravnej a informačnej stránke), zabezpečenie dopravných služieb v meste ekologickými autobusmi a autobusmi s nulovými emisiami v zmysle zákonných požiadaviek a postupné zvyšovanie kvality dopravných služieb podľa Štandardov IDS Východ s cieľom postupného nárastu prepravovaných osôb verejnou osobnou dopravou.

Linky MHD zastávajú na **103 autobusových zastávkach** na území mesta Poprad. Zriaďovateľom autobusových zastávok je mesto Poprad, správu a údržbu označiek autobusových zastávok vykonáva SAD Poprad, a. s.

V roku 2023 sa SAD Poprad, a. s. podpisom zmluvy o službách zaviazala vstúpiť do spoločného **Integrovaného dopravného systému** Prešovského a Košického kraja (**IDS Východ**), ako jeden z prvých prepravcov. Vstúpili však regionálnou autobusovou dopravou a zatiaľ neintegrovali MHD Poprad, kde sa čaká na možnosť o pristúpení. Rokovania s mestom Poprad ukázali, že všetko vrátane platobných a riadiacich dopravných systémov, cenových taríf a zónovania je kompatibilné.

Podľa vyjadrenia zástupcov IDS Východ „Od augusta roku 2024 bola v regionálnej autobusovej doprave spustená **zónová tarifa IDS Východ**. Zónová tarifa je v prvej fáze uplatnená iba v regionálnej autobusovej doprave, následne sa však počíta s jej postupným rozširovaním aj na železničnú dopravu a MHD v jednotlivých mestách Košického a Prešovského samosprávneho kraja. Konečným cieľom je, aby jeden cestovný lístok platil bez obmedzení v autobusovej, železničnej, aj mestskej hromadnej doprave na celom území východného Slovenska. Tarifná integrácia dáva predpoklad pre realizáciu dopravnej integrácie s cieľom poskytnúť kvalitnejšiu, atraktívnejšiu dopravnú ponuku pri zachovaní efektívnosti využitia objednaných dopravných výkonov.“

Vďaka zásadným investíciám do obnovy vozového parku sa SAD Poprad a. s. sa postupne **darí zvrátiť negatívny trend v poklese počtov cestujúcich v prímestskej aj mestskej autobusovej doprave**, čo bolo spôsobené nízkou atraktivitou tejto formy dopravy. Pre zvýšenie atraktivity je potrebné riešiť aj nedostatočné štandardy pri prestupovaní medzi železničnou dopravou a ostatnými druhmi dopravy, čo by mal riešiť Integrovaný dopravný systém cez spoločnosť IDS Východ. Je treba tiež pokračovať v zvyšovaní bezpečnosti zastávok, zvyšovaní komfortu pre cestujúcich a propagácii ekologických prínosov nízkoemisnej verejnej dopravy (pozitívne dopady na emisie, hluk, spotrebu PHM a iné). Pre zvyšovanie atraktivity verejnej osobnej dopravy treba tiež vybudovať systém záchytných parkovísk Park & Ride (P+R) a Kiss & Ride (K+R) pre tých, ktorí prepravujú v automobile ďalšie osoby, ktoré vyložia na prestupnej stanici. Je nevyhnutné uvažovať nad riešeniami plynulého napojenia verejnej dopravy na cyklo dopravu vrátane zlepšovania podmienok pre prepravu bicyklov v prostriedkoch verejnej dopravy aj v kontexte Popradu ako východiskového miesta na cykloturistiku do okolia vrátane Vysokých Tatier.

Napriek turistickému regiónu Vysokých Tatier, cez víkend a vo sviatky v turistickej sezóne (od mája do konca septembra) v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom, nepremáva **žiadny cyklobus spoločnosti SAD Poprad, a. s.** Spoločnosť ARRIVA Liorbus, však od júna 2020 vypravuje **cyklobus na trase Liptovský Mikuláš – Pribylina – Štrbské pleso** bez pokračovania do mesta Vysoké Tatry, prípadne Popradu.

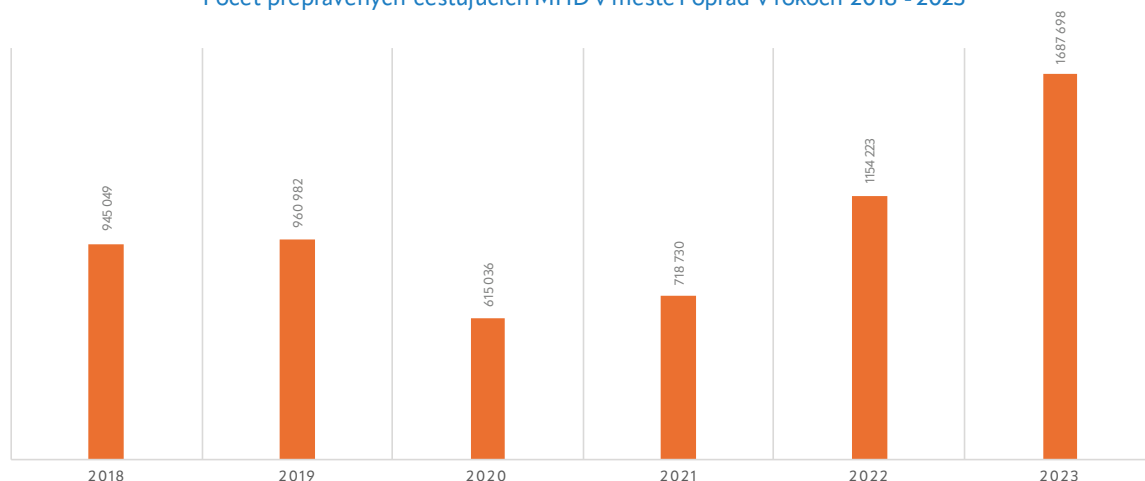
Vývoj počtu cestujúcich MHD v meste Poprad v rokoch 2018 - 2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2015		priemerná zmena
							abs.	v %	
počet prepravených cestujúcich	945 049	960 982	615 036	718 730	1 154 223	1 687 698			
medziročná zmena		6 017	-345 946	103 694	435 493	533 475	742 649	78,6%	124 778
medziročná zmena v %		0,6%	-36,0%	16,9%	60,6%	46,2%			

Zdroj: Interná evidencia SAD Poprad, a. s.

Počet cestujúcich v mestskej hromadnej doprave za obdobie rokov 2018 až 2023 vzrástol o 79 % (o 742 649 prepravených osôb). Medzi rokmi 2019 a 2020 bol z dôvodu pandemickej situácie zaznamenaný pokles cestujúcich o 36 %, pričom počet prepravených cestujúcich už v roku 2022 predbehol rok 2018. Medzi rokmi 2022 a 2023 medziročne vzrástol počet prepravených cestujúcich o ďalších 46,2 % (o 533 475 osôb) z dôvodu **zavedenia osobitného cestovného pre rezidentov Popradu od 1. septembra 2022 tzv. „Cesta za zdravím“** (10 eur ročný cestovný lístok a cestovanie zdarma pre niektoré skupiny obyvateľstva). Od roku 2024 sa ročný cestovný lístok navýšil na 30 eur.

Počet prepravených cestujúcich MHD v meste Poprad v rokoch 2018 - 2023

Zdroj: Interná evidencia SAD Poprad, a. s.

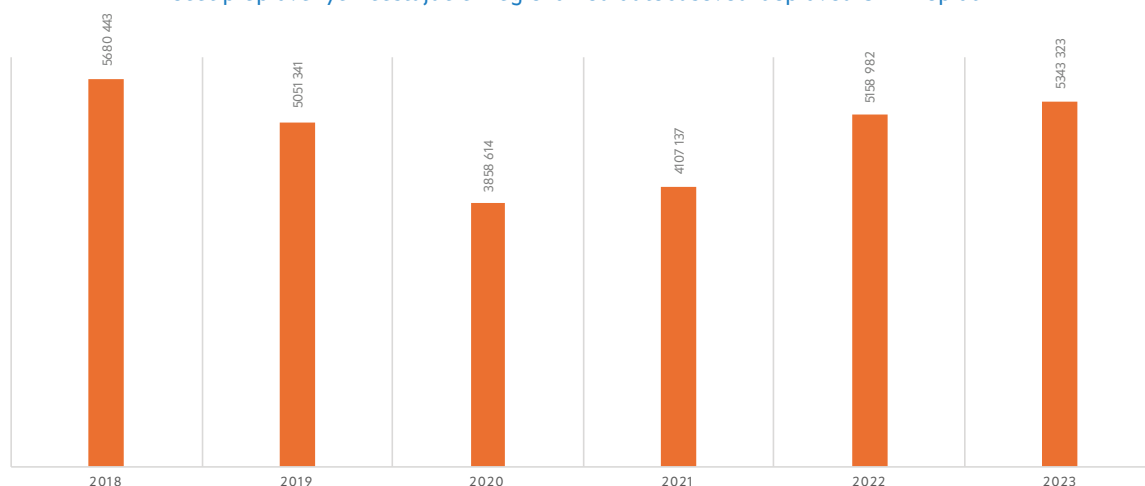
Vývoj počtu cestujúcich regionálnou autobusovou dopravou SAD Poprad, a. s. v rokoch 2015 - 2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2015		priemerná zmena
							abs.	v %	
počet prepravených cestujúcich	5 680 443	5 051 341	3 858 614	4 107 137	5 158 982	5 343 323			
medziročná zmena		-496 259	-1 192 727	248 523	1 051 845	184 341	-337 120	-5,9%	-138 897
medziročná zmena v %		-9,6%	-23,6%	6,4%	25,6%	3,6%			

Zdroj: Interná evidencia SAD Poprad, a. s.

Počet cestujúcich v regionálnej autobusovej doprave za obdobie rokov 2018 až 2023 poklesol o 5,9 % (o 337 120 prepravených osôb). Medzi rokmi 2019 a 2020 bol zaznamenaný z dôvodu pandemickej situácie pokles cestujúcich na úrovni 23,6 %, pričom v roku 2021 ich počet narástol o 6,4 %. Medzi rokmi 2021 a 2022 medziročne vzrástol až o 25,6 % (o 1 051 845 osôb), ale ani v roku 2023 sa na počet prepravených cestujúcich v roku 2018 nedostal.

Počet prepravených cestujúcich regionálnou autobusovou dopravou SAD Poprad

Zdroj: Interná evidencia SAD Poprad, a. s.

Individuálna osobná doprava

V slovenských mestách platí, že komfort cestovania vlastným dopravným vozidlom sa deje na úkor diskomfortu v cestnej premávke spôsobeného zvyšovaním počtu osobných automobilov. Medzi rokmi 2018 až 2022 ich počet v okrese Poprad **vzrástol o 11,2 %** (priemerne 1 094 áut ročne), čo vytvára tlak na dopravnú infraštruktúru a na parkovanie najmä na sídliskách.

Podľa evidencie Okresného dopravného inšpektorátu Poprad (ODI) a Krajského dopravného inšpektorátu v Prešove (KDI)¹³ je v okrese Poprad rastúci medziročný počet evidovaných motorových

¹³ <https://www.minv.sk/?celkovy-pocet-evidovanych-vozidiel-v-sr>

vozidiel aj vodičov. Okres Poprad sa v roku 2022 podieľal 12,8 % na všetkých evidovaných vozidlách Prešovského kraja, kým v roku 2018 to bolo 12,9 %. Za sledované obdobie rokov 2018 až 2022 počet evidovaných automobilov v okrese Poprad vzrástol o 5 470 vozidiel (11,2 %), kým v Prešovskom kraji vzrástol o čosi viac (o 11,9 %).

Vývoj počtu evidovaných vozidiel v rokoch 2018 - 2022

Územie	2018	2019	2020	2021	2022	podiel na PSK	2022 / 2018	v %	priemerná zmena ročne
okres Poprad	48 907	50 025	51 498	52 565	54 377	12,8%	5 470	11,2%	1 094
Prešovský kraj	378 351	387 625	399 351	409 636	423 212		44 861	11,9%	8 972

Zdroj: Evidencia Okresného dopravného inšpektorátu Poprad a Krajského dopravného inšpektorátu v Prešove.

Čo sa týka evidovaných vodičov, v roku 2022 mal okres Poprad 13,2 % podiel na všetkých evidovaných vodičoch Prešovského kraja, kým v roku 2018 to bolo 13,3 %. Za sledované obdobie rokov 2018 až 2022 počet evidovaných vodičov v okrese Poprad vzrástol o 3 230 vodičov (5,2 %), kým v Prešovskom kraji vzrástol viac (5,6 %). **Tempo rastu evidovaných vodičov však bolo polovičné oproti tempu rastu evidovaných vozidiel.**

Vývoj počtu evidovaných vodičov v rokoch 2018 - 2022

Územie	2018	2019	2020	2021	2022	podiel na PSK	2022 / 2018	v %	priemerná zmena ročne
okres Poprad	62 218	62 921	63 581	64 340	65 448	13,2%	3 230	5,2%	646
Prešovský kraj	469 298	475 557	481 473	486 422	495 501		26 203	5,6%	5 241

Zdroj: Evidencia Okresného dopravného inšpektorátu Poprad a Krajského dopravného inšpektorátu v Prešove.

Kým v Prešovskom kraji pripadlo v roku 2021 na jedného obyvateľa 0,59 automobilu a 0,71 vodiča, v okrese Poprad to bolo 0,56 vozidla a až 0,69 vodiča.

Podiel počtu evidovaných osobných automobilov na obyvateľa v rokoch 2018 - 2021

Územie	2018	2019	2020	2021	2021 / 2018	v %
okres Poprad	0,51	0,52	0,54	0,56	0,05	10,6%
Prešovský kraj	0,55	0,56	0,58	0,59	0,05	8,6%

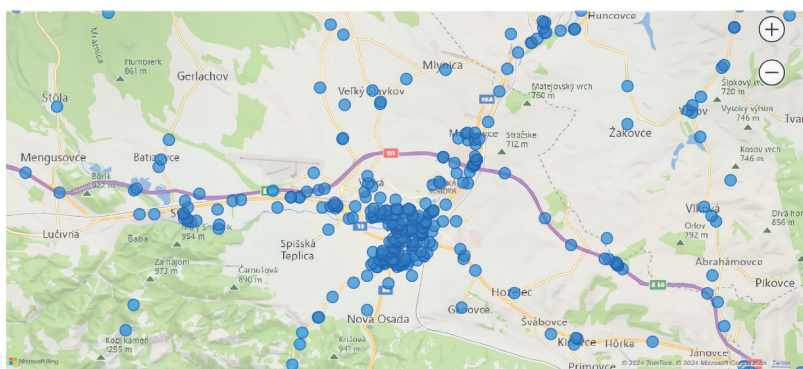
Podiel počtu evidovaných vodičov na obyvateľa v rokoch 2018 - 2021

Územie	2018	2019	2020	2021	2021 / 2018	v %
okres Poprad	0,64	0,65	0,66	0,69	0,04	6,4%
Prešovský kraj	0,68	0,69	0,70	0,71	0,03	3,9%

Zdroj: vlastné spracovanie autora

Nehodovosť: Dopravnú intenzitu a nehodovosť zvyšuje počet vydaných vodičských preukazov a nárast počtu vozidiel. Pretiažená cestná sieť s vysokým podielom tranzitnej dopravy v Prešovskom kraji predovšetkým na cestách I. triedy a tiež alkohol za volantom má za následok skutočnosť, že **Prešovský kraj mal podľa evidencie Prezídia Policajného zboru, Odboru dopravnej polície v roku 2023 najvyšší počet dopravných nehôd zo všetkých krajov na Slovensku (2 315 v roku 2023 a 2 099 v roku 2022).**¹⁴

Kritické nehodové úseky v okrese Poprad sa nachádzajú v miestach, kde cesty I. triedy I/18 a I/66 vedú intravilánom mesta, najmä v križovaniach s miestnymi komunikáciami, príp. priechodmi pre chodcov.

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, Prezídium Policajného zboru, Odbor dopravnej polície

¹⁴ <https://www.minv.sk/?statisticke-ukazovatele-sluzby-dopravnej-policie>

V roku 2023 mal okres Poprad podiel na počte dopravných nehôd v Prešovskom kraji až 16,4 %. V okrese Poprad došlo v roku 2023 k 379 dopravným nehodám, čo je o 8,6 % viac ako v roku 2020 (349 dopravných nehôd), kým v Prešovskom kraji tento nárast predstavoval až 15,5 %. V roku 2023 sa najviac dopravných nehôd udialo v obci (70,7 %) a na ostatných účelových cestách, ako sú napríklad parkoviská (30,6 %).

Vývoj počtu dopravných nehôd (DN) v rokoch 2020 - 2023

Územie	2020	2021	2022	2023	podiel na PSK	zmena 2023/2020	pomer
okres Poprad	349	316	376	379	16,4%	8,6%	
Prešovský kraj	2 005	2 129	2 099	2 315		15,5%	
DN v obci	237	238	251	268			70,7%
DN mimo obce	112	78	125	111			29,3%
DN diaľnica	53	32	62	42			11,1%
DN cesta I. triedy	51	47	61	71			18,7%
DN cesta II. triedy	12	11	24	24			6,3%
DN cesta III. triedy	30	32	22	30			7,9%
DN poľné a lesné cesty	3	3	3	-			0,0%
DN komunikácia účelová - ostatné (parkoviská, príjazdy k továrňam, pieskovňam, sklodom a pod.)	91	107	107	116			30,6%
DN komunikácia v km systéme nesledovaná	109	84	97	96			25,3%

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, Prezídium Policajného zboru, Odbor dopravnej polície

2.3.3 Cyklodoprava

Všeobecným trendom v oblasti cyklomobility sa stáva **zvýšený dopyt po rozvoji bezpečnej cyklo-dopravnej infraštruktúry pre regionálnu i medziregionálnu dopravu** (dochádzka do práce, do školy, k zariadeniam občianskej vybavenosti i do prírody). Súčasne dochádza k zavádzaniu **elektromobility** aj v segmente individuálnej prepravy (elektrobicykle, elektrokolobežky a pod.), čím sa doprava na väčšie vzdialenosti stáva dostupná aj pre menej kondične zdatných užívateľov.

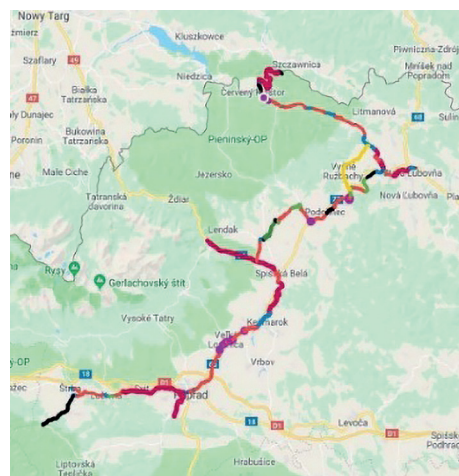
Z dôvodu zahusťovania automobilovej premávky sa cyklomobilita po miestnych cestách stáva nebezpečnou, z tohto dôvodu mesto zabezpečilo výstavbu cyklistických komunikácií vedúcich naprieč mestom, preznačenie existujúcich chodníkov na spoločné chodníky pre chodcov a cyklistov a taktiež pripravuje ďalšie investičné akcie zamerané na cyklistickú infraštruktúru.

Vo viacerých krajinách Západnej Európy má cyklodoprava dvojciferný podiel na mobilite mestského obyvateľstva, príkladom je Holandsko (27 %), Dánsko (19 %), či Nemecko (10 %). Viaceré holandské mestá dosahujú podiel cyklodopravy na všetkých jazdách od 35 do 40 %. Vysoký podiel (viac ako 30 %) majú mestá, kde bola cyklodoprava vždy rovnoprávnou súčasťou dopravnej politiky.¹⁵

Podiel cyklistickej dopravy v meste Poprad na celkovej delbe prepravnej práce nie je vyčíslený. Nie je známe koľko obyvateľov mesta používa bicykel ako osobný dopravný prostriedok.

V rámci súťaže „Do práce na bicykli“ v ročníku 2024 najazdili podporovatelia cyklomobility v meste Poprad 16 911,89 km pri 2 366 jazdách, čo predstavovalo 117,44 najazdených km na účastníka.¹⁶ Pre porovnanie prvé víťazné mesto mimo Bratislavy – mesto Martin najazdilo až 95 172,98 km a 15 944 jazd (108,64 km na účastníka).

Ako uvádza základný strategický dokument Prešovského samosprávneho kraja pre budovanie cyklo-dopravnej infraštruktúry **Kostrová sieť cyklistických trás Prešovského kraja** je zo strany Prešovského samosprávneho kraja hlavnou kľúčovou cykloturistických trás v kraji medzinárodný cyklistický koridor **Euro Velo 11 (EV11) Mníšek nad Popradom – Stará**

Zdroj: Kostrová sieť cyklistických trás Prešovského kraja.

¹⁵ Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, strana 7

¹⁶ <https://dopracenabicykli.eu/vysledky/2024/poprad/>

Ľubovňa – Prešov – Seniakovce, ktorá sa v meste Poprad napojí na regionálnu vetvu označenú ako P2 Tatry – Pieniny: Štrba – Poprad – Kežmarok – Spišská Belá (odbočenie Tatranská Kotlina) – Podolínec – Červený Kláštor.

Ako je uvedené vyššie, jednou z hlavných priorít Mesta Poprad je ďalšia výstavba cyklistickej infraštruktúry. Mesto Poprad bolo prvou samosprávou na Slovensku, ktorá v období 2003 – 2004 vybudovala prepojovací cyklochodník v dĺžke 12 km, medzi mestom Poprad a susedným mestom Svit.

Územná jednotka	CYKLOMOBILITA			
	Značené cyklotrasy		Cyklochodníky	
	počet	dĺžka v km	zrealizované v km	v príprave v km
Mesto Poprad	8	33,20	15	21,7

Zdroj: Interná evidencia Mestský úrad Poprad, www.poprad.oma.sk

Dĺžka existujúcich cyklistických komunikácií na území mesta Poprad je viac ako 15 km (kým v roku 2016 to bolo 7,9 km). V príprave je **ďalších 21,7 km cyklotrás** vrátane prepojenia Popradu s Veľkou Lomnicou, ktoré bude súčasťou cyklookruhu „Cesta okolo Tatier“. Realizáciu tejto trasy zabezpečuje mesto Poprad. Prepojenie Vysokých Tatier so Slovenským rajom je naopak v režii Prešovského samosprávneho kraja prostredníctvom Správy a údržby ciest Prešovského samosprávneho kraja a Odboru cyklo dopravy. Investícia pokrýva nielen prípravu a realizáciu, ale aj následnú údržbu cyklotrás. Na týchto trasách bude zároveň vybudovaných niekoľko oddychových zón, ktoré spríjemnia cestu cyklistom.

V meste Poprad sa zároveň nachádza **33,2 km značených cyklotrás (8 cyklotrás)** v nasledovnom členení:

Červená cyklotrasa	Žltá cyklotrasa	Zelená cyklotrasa	Modrá cyklotrasa	Iná farba
2,5 km	6,2 km	7,7 km	10,9 km	5,9 km
Cyklotrasa Popradská cyklomagistrála (008)	Cyklotrasa Okolo Krížovej	Cyklotrasa Poprad – Gerlachov – Tatranská Polianka (5866) Cyklotrasa Poprad – Vydriňák – Hrabušice (5868)	Cyklotrasa Poprad – Spišské Bystré (2872) Cyklotrasa Nový Smokovec – Žakovská Poľana – Gerlachov (2863) Cyklotrasa Poprad – Nová Lesná – Horný Smokovec (2879)	Cyklotrasa Historicko-kultúrno-prírodná Cesta okolo Tatier

Zdroj: www.poprad.oma.sk

Pre potreby mesta Poprad a jeho okolia sú cyklokoridory hierarchicky členené do dvoch úrovní.

- Nadregionálne cyklokoridory, spoločne s prihraničnými územiami cyklo dopravy, kopírujú hranice okresu a kraja.
 - Južnou časťou mesta prechádza nadregionálny cyklokoridor – VII Kozie chrbty
- Regionálne cyklokoridory sú navrhnuté na obsluhu oblasti najmä v severojužnom a východozápadnom smere.
 - Údolie Popradu – údolie Hornádu č. 19,
 - Kežmarok – Levoča č. 20,
 - Údolie Popradu – údolie Torusy č. 21,
 - Východné Tatry – Liptov č. 23,
 - Východné Tatry – Štrba č. 24,
 - Východné Tatry – údolie Popradu – Svit č. 25,
 - Východné Tatry – údolie Popradu – Poprad č. 26,
 - Východné Tatry – údolie Popradu – Kežmarok č. 27,
 - Východné Tatry – údolie Popradu – Spišská Belá č. 28,
 - Zamagurie – Východné Tatry č. 29,
 - Zamagurie – údolie Popradu č. 30,
 - Pieniny- údolie Popradu č. 31,
 - Pieniny č. 32,
 - Východné Tatry – údolie Popradu – Veľká Lomnica č.33.

Kostrou mestskej cyklistickej infraštruktúry mesta Poprad sú dve paralelné línie vedúce severojužným smerom:

- cyklocesta Poprad Centrum – Poprad Západ – potenciálne regionálne centrum – Svit (zrealizovaná),
- cyklocesta Poprad Centrum – Spišská Sobota – Matejovce (v príprave)

Výhľadovo sa počíta s vytvorením cyklokoridorov v rámci existujúcich chodníkov a miestnych komunikácií dopravným značením. Tieto cyklokoridory postupne prepoja všetky jednotlivé sídliská

s centrom mesta a s jednotlivými mestskými časťami. Navrhovaná sieť komunikácií pre cyklistov spája všetky dôležité zdroje (obytné zóny) s cieľmi cyklistickej dopravy, prognózne sú navrhované prepojenia Popradu na okolité obce a významné rekreačné lokality.

V meste Poprad bol v spolupráci so spoločnosťou ANTIK Telecom, s. r. o. zavedený mestský systém zdieľaných bicyklov (klasických bicyklov, e-bikov, e-kolobežiek a skútrov), kde však bola ukončená zmluvná spolupráca v roku 2023. Zachovaný zostal **systém zdieľaných e-kolobežiek**, ktorý v súčasnosti prevádzkuje spoločnosť Tier.

Samospráva sa v budúcnosti chce venovať aj elektromobilite a dobudovaniu elektronabíjačkových staníc v meste, najmä na sídliskách. Uvedomuje si tiež investičnú potrebu, budovať popri cyklocestách a cyklochodníkoch mobiliár pre cyklo dopravu, ako sú chránené parkoviská pre bicykle, cyklostojany pri verejných budovách, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, systémy automatickej požičovne bicyklov, hygienické zariadenia, oddychové zóny a pod. Elektronabíjacie stanice boli zatiaľ mestom Poprad realizované v rámci dvoch investičných akcií: (1) Viacpodlažné parkovisko a (2) Viacpodlažné parkovisko JUH III.

Cyklistická infraštruktúra

„BikePoint – inteligentný prístrešok pre cyklistov“ bol realizovaný na už realizovanej cyklotrase Poprad – Kvetnica.

V prepojení na mestskú hromadnú dopravu a regionálnu autobusovú dopravu by samospráva tiež rada rozvíjala v meste Poprad systém cyklostojanov pri termináloch verejnej dopravy, tzv. Bike and Ride (B+R).

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli na cyklistickú infraštruktúru v meste Poprad čerpané finančné zdroje na jeden projekt v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 599 tis. eur z Operačného programu IROP.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Mesto Poprad	Poprad	Výstavba cyklistických komunikácií Most D1 Matejovce - Poprad Západ - ÚSEK „B“; MsÚ Poprad - Most Ul. Športová	16. 3. 2019	598 799,74 €	IROP
SUMA CELKOM				598 799,74 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.3.4 Technická a energetická infraštruktúra

Mesto Poprad má z roku 2023 aktualizovanú **Koncepciu rozvoja mesta Poprad v oblasti tepelnej energetiky na roky 2023 – 2028** (pôvodná bola pracovaná v júni 2018), spracovanú aj podľa zákona o tepelnej energetike č. 657/2004, metodického usmernenia Ministerstva hospodárstva SR č. 952/2005-200 zo dňa 15. apríla 2005, ktorým sa určuje postup pre tvorbu koncepcie rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky a v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky SR.

Nízkouhlíkovú stratégiu mesto Poprad nemá vypracovanú.

Mesto Poprad je **zásobované elektrickou energiou** z nadradenej električnej prenosovej sústavy, ktorá napája elektrické stanice Spišská Nová Ves 400/110 kV, Lemešany 400/220/110 kV a Voľa 220/110 kV. Z týchto elektrických staníc – transformovní sú napájané 110 kV vedeniami el. stanice VVN/VN. Regiónom prechádzajú nasledovné vedenia VVN – Spišská Nová Ves – Poprad – 110 kV č. 6725 – jednoduché, Spišská Nová Ves – Lopusná dolina – 2 x 110 kV č. 6427 – dvojité, Spišská Nová Ves – Poprad – Lopusná Dolina – 2 x 110 kV č. 6428 – 6434 – dvojité vedenie a ďalšie.

Mesto Poprad je zásobované elektrickou energiou diaľkovými elektrickými vedeniami prostredníctvom elektrickej stanice v Spišskej Novej Vsi 400/110 kV, ktorá zásobuje aj niekoľko okresov severovýchodného Slovenska. Elektrické stanice v Poprade ako napájacie body zásobuje elektrickou energiou 110 kV vysokonapäťová sústava. Poprad so svojim spádovým územím má dve elektrické stanice s transformátormi napätia: 110/22 kV Poprad I a Poprad II. Technické parametre napájacieho rozvodu a napäťovej sústavy: VN sieť – systém: 3 AC 22000V, 50 Hz a NN sieť – Systém: 3/PEN AC 400/230V, 50 Hz, TN-C. Výstavba trafostaníc je plánovaná v prípade výstavby nových objektov (najmä bytovej výstavby). Ostatné objekty sa pripoja na existujúcu NN sieť alebo v prípade nedostatočnosti výkonu dôjde k navýšeniu výkonu existujúcich trafostaníc. Pre výstavbu sa budú káblové NN a VN rozvody ukladať prevažne do zeme. Trafostanice 22000/400V sa budú osádzať čo možno v najväčšom mieste odberu, tak aby došlo k stabilnej dodávke elektriny pre všetkých odberateľov. V rámci strategických partnerstiev sa rozhodne o výstavbe nových VN vedení z existujúcich elektrických staníc Poprad I ale-

bo Poprad II. Hlavným dodávateľom elektrickej energie pre domácnosti a firmy v Poprade je spoločnosť **Východoslovenská energetika a. s. (VSE)**, ale aj viacerí menší alternatívni dodávatelia. Každý spotrebiteľ má možnosť vybrať si svojho dodávateľa elektrickej energie. Dodávateľom pre samosprávu mesta je aktuálne **Stredoslovenská energetika (SSE)**.

Mesto Poprad je **zásobované zemným plynom** z nadradenej sústavy vysokotlakových VTL plynovodov DN 300, PN 40 Drienovská Nová Ves – Tatranská Štrba a DN 300, PN 25 prepúšťacia stanica Gánovce – Stará Ľubovňa. Sústava vysokotlakových VTL plynovodov je chránená pasívnou a aktívnou protikoróznou ochranou. Aktívna ochrana je umiestnená na hranici katastrálneho územia mesta Poprad – Spišská Teplica a v katastrálnom území Matejovce za existujúcou regulačnou stanicou Matejovce. Sústava plynovodov je tvorená VTL prípojkami k existujúcim regulačným staniciam, regulačnými stanicami a miestnymi STL a NTL plynovodmi. V meste sa nachádza stredotlakový STL rozvod plynu v tlakovej hladine 100 kPa a nízkotlakový NTL rozvod plynu s tlakovou hladinou 2,1 kPa. STL rozvod tvorí zokruhovanú sústavu plynovodov mimo časti Poprad Kvetnica.

Distribučné plynovody miestnych sietí sú stredotlakové, zokruhované. Zabezpečujú spoľahlivú a bezpečnú distribúciu plynu pre samotné mesto Poprad a prímestské časti Veľká, Stráže, Spišská Sobota, Kvetnica, Matejovce. Plynárenský obvod Popradu predstavuje Poprad bez sídliska Juh III, Spišskej Soboty, Stráží pod Tatrami a Veľkej. Samostatný plynárenský okrsk predstavujú časti mesta Kvetnica, Matejovce a sídlisko Juh III. Pre zabezpečenie potrebných kapacít distribučnej siete bude potrebné zvýšiť výkon existujúcej regulačnej stanice Spišská Sobota z doterajších 2 000 m³/h na 4 000 m³/h. V dodávkach zemného plynu pre mesto dominuje **Slovenský plynárenský priemysel, a. s.**

V meste Poprad je **systém centralizovaného zásobovania teplom (CZT)**, prostredníctvom ktorého je zásobovaná prevažne hromadná bytová výstavba v centre mesta a na sídliskách, ale aj budovy verejného či podnikateľského sektora. Výnimkou sú rodinné domy, niektoré podnikateľské subjekty a objekty zásobované teplom z lokálnych zdrojov. V systéme CZT je distribuované teplo prevažne vyrobené zo zemného plynu.

V okruhu Matejovce je dodávané teplo z bioplynu. Po rekonštrukcii **Bioplynovej stanice Poprad–Matejovce (BPS Matejovce)**, ktorá je projektom spoločnosti EnergoTerra, s. r. o. (do roku 2018 LaTerra, s. r. o.) a postupne zvyšuje dodávka tepla pre PES z tohto zdroja. V prípade, ak nepostačuje tepelná kapacita bioplynu, dokuruje sa zemným plynom.

Ostatné mestské časti vrátane rozptýleného osídlenia sú teplom zásobované decentralizovaným spôsobom. Na vykurovanie individuálnych výrobcov tepla je využívaný zemný plyn. Miesta, ktoré nie sú plynofikované, využívajú predovšetkým pevné palivá, najmä drevo.

V okruhu V3 je v zdroji tepla okrem plynových kotlov aj **biomasový kotol na drevné peletky** (530 kW). Do budúca je ho možné rozšíriť o ďalší biomasový kotol. Zvyšné tepelné okruhy sú závislé len na zemnom plyne, prípadne v kombinácii s iným zdrojom OZE (fotovoltaika, tepelné čerpadlá).

Na území mesta Poprad pôsobí jeden strategický výrobca a dodávateľ tepla – spoločnosť **Popradská energetická spoločnosť, s. r. o. (PES)**, ktorá dodáva teplo vo vykurovacej sezóne (od septembra do mája) a teplú vodu celoročne bytovým domom a verejným budovám prostredníctvom siete podzemných rozvodov tepla v systéme centrálného zásobovania tepla (CZT) na základe povolenia 2016T 0587. Zakladateľom a jediným spoločníkom spoločnosti PES je mesto Poprad a spoločnosť vyrába a distribuuje teplo od 1. 1. 2017.

Základným druhom paliva je **zemný plyn** ako ekologické palivo pri postupnom prechode od fosílnych palív na nízkoemisné a ekologické zdroje. Ostatné využívané palivá v CZT sú: biomasa, bioplyn a elektrina z obnoviteľných zdrojov, odpadové teplo z procesov a budov ako postupné dopĺňanie existujúcej palivovej základne pre dosiahnutie optimálneho palivového mixu. Geotermálna energia napriek potenciálu nie je využívaná aj z dôvodu cielenej blokácie jej využívania na území mesta majiteľom existujúceho geotermálneho vrtu. Vo výrobe tepla je využívaná kondenzačná technika. Systémy CZT sú vyhotovené a prevádzkované ako **tepl vodné systémy**. V systéme tepelnotechnických zariadení sú zapojené prevažne **stredne veľké okrskové plynové kotolne**, ktoré zásobujú priľahlé bytové domy, služby a občiansku vybavenosť a tiež malé okrskové kotolne s niekoľkými priľahlými objektmi a mimo CZT prevádzkuje PES aj súbor domových a školských kotolní.

Parametre CZS v meste Poprad

Ročná dodávka tepla v MWh	Z toho teplo na ohrev teplej vody	Množstvo spotrebovaného zemného plynu	Bytové a okrskové kotolne	Celkový inštalovaný výkon zariadení kotolne	Počet odberných miest	Celková dĺžka rozvodov tepla
82 800 – 95 000	32 065 (33 %)	10 500 000 m ³	46	99,906 MW	712	22,915 km

Zdroj: Aktualizovaná koncepcia rozvoja mesta Poprad v oblasti tepelnej energetiky 2023 – 2028

V súčasnosti je len 22 % nezateplených bytových domov (BD). **Zateplením bytových domov** došlo k výraznému predĺženiu životnosti bytového domu, ale aj k zníženiu spotreby tepla na vykurovanie.

Zdroje tepla sú predimenzované, čo je spôsobené celkovým znížením dopytu po teple. **Výroba tepla v CZT poklesla v porovnaní s rokom 2003 približne o 47 %**, čo bolo spôsobené najmä racionalizačnými opatreniami na strane odberateľov, ale aj na strane výrobcu a distribútora tepla, a to znížením strát vo výrobe a distribúcií tepla, ako aj úbytkom počtu obyvateľov v meste, a v menšej miere aj klimatickými zmenami (miernejšie zimy). Poklesom dopytu po teple vznikla rezerva na výrobu tepla pre nové objekty (bytové domy, polyfunkčné domy), ktoré sú alebo budú vo výstavbe. Za existenciu Popradskej energetickej spoločnosti, s. r. o. Poprad sa od CZT neodpojil žiaden bytový dom (odberateľ).

Veľkosť strát v teplovodnej sieti je daná parametrami potrubného systému, ako aj hrúbkou a povahou tepelnej izolácie. Pre zníženie súčasných strát v rozvodoch tepla je potrebná **postupná výmena tepelných rozvodov**, ktoré doposiaľ neprebehli výmenou a inštalácia zariadení **technológie DOST** (domové odovzdávacie stanice) na dodávky tepla a teplej vody, pri ktorej výmenníková stanica zabezpečuje finálnu teplotnú úpravu teplonosnej látky a dodávky energie iba pre odberateľov v rámci konkrétneho bytového domu alebo polyfunkčného objektu. Investície vie spoločnosť zabezpečiť len kombináciou vlastných zdrojov, úverových zdrojov a prípadných zdrojov rozpočtu mesta.

Technické riešenie zefektívnenia výroby tepla v systéme CZT mesta Poprad predpokladá zachovanie súčasnej palivovej základne, a to najmä zemný plyn ako ekologické palivo, a rôzne formy OZE (biomasa, tepelné čerpadlá, bioplyn, fotovoltika), pričom sa predpokladá, že podiel obnoviteľných zdrojov energie vo výrobe tepla bude každoročne narastať nie len z dôvodu ekologického aspektu, ale aj dosiahnutia mílnikov účinného systému CZT. Znižovanie energetickej náročnosti výroby tepla je možné dosiahnuť zvyšovaním technickej úrovne zariadení na výrobu a rozvod tepla, osadením kondenzačnej techniky, frekvenčných meničov a výrobou tepla a elektriny pomocou kogeneračných jednotiek (KJG), kedy systém CZT produkuje teplú vodu alebo paru na vykurovanie, alebo iné tepelné účely a súčasne generuje elektrickú energiu. Táto kombinácia umožňuje využitie energie, ktorá by sa inak stratila pri klasických spôsoboch výroby elektrickej energie.

Medzi priority PES, sú rýchlo realizovateľné a nákladovo dostupné opatrenia financované z vlastného rozpočtu, najmä fotovoltika a tepelné čerpadlá využiteľné na účinný ohrev teplej vody. Príkladom pilotného riešenia pre verejnú budovu je projekt vybudovania fotovoltickej elektrárne na budove Mestského úradu v Poprade (umiestnenie fotovoltického zariadenia s výkonom 30 kW s plánovaným zvýšením na 50 kW, ktoré je inštalované na streche mestského úradu), **ktorý realizovalo mesto Poprad z vlastných zdrojov**. Podľa údajov Asociácie na podporu obnoviteľných zdrojov energie (APOZE) so sídlom v Poprade od 1. 2. 2023 prináša táto kotoľňa mestu úspory za platby za elektrinu a návratnosť investície je za 19 mesiacov 68 % pri cene elektriny s dotáciou za rok 2023 a z bez dotácie 87 %.

Podiel využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE) má potenciál nárastu v podnikateľskom sektore, vo verejnom sektore, aj v sektore bývania. Jeho zvyšovanie je v súlade s Energetickou politikou a energetickou bezpečnosťou SR, má tiež viaceré pozitívne aspekty z hľadiska dopadov na životné prostredie.

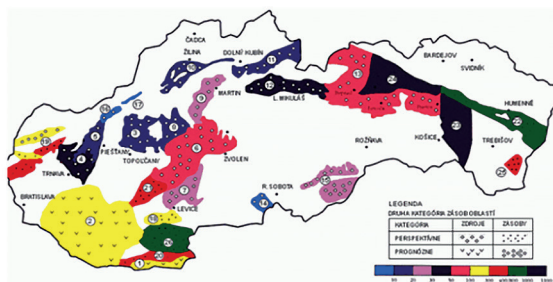
Popradská kotlina zatiaľ zaostáva vo využívaní OZE na vykurovanie a chladenie, na výrobu elektrickej energie, prípadne v doprave. Riešením je nastaviť systematický prístup zavádzania OZE z úrovne regiónu aj s ohľadom na to, že Popradská kotlina má možnosti aj vo využívaní **geotermálnej energie** ako formy OZE, ktoré však zatiaľ nebola dostatočne posúdená z pohľadu technologického riešenia a prípadného využitia aj v meste Poprad.

Potenciál OZE v meste Poprad

Obnoviteľný zdroj energie	Súčasnú využitie	Hodnota	Relatívny potenciál
Geotermálna, hydrotermálna energia	Čiastočne (využitie prostredníctvom TČ)	V lokalite sa nachádza potenciál geotermálnej energie minimálne v predohreve. Na zistenie reálneho potenciálu je však potrebné vykonať prieskumný vrt. Je možné uvažovať o celkovom množstve potenciálnej energie 33,8 MWt.	Relatívne vysoký potenciál
Veterná energia	Nie	Rýchlosť vetra $2 \leq v \leq 5$	Relatívne stredný až vysoký potenciál (obmedzenie kvôli národnému parku – hluk)
Slničná energia	Áno	Využitá lokálne. Úhrn glob. žiarenia 2 800 – 2 900 Wh.m ⁻² .deň ⁻¹ . Potenciál využitia len v miestach s vysokou spotrebou energie. Plánovaná inštalácia FVE do ďalších kotoľní v CZT.	Relatívne nízky potenciál
Vodná energia	Áno	Existencia MVE na rieke Poprad 118 Rkm. Možnosť budovania ďalších MVE v prípade, ak to umožnia úrady.	Relatívne vysoký potenciál
Biomasa, biopalivá	Áno	Využívaná čiastočne v CZT Potenciál implementácie biomasy do ďalších kotoľní. Odoberanie tepla z bioplynovej stanice. Alternatívne palivá na báze OZE (napr. vodík)	Relatívne stredný až vysoký potenciál.

Zdroj: Aktualizovaná koncepcia rozvoja mesta Poprad v o oblasti tepelnej energetiky 2023 – 2028

Z pohľadu budúcnosti má perspektívu na využitie pri vykurovaní **geotermálna energia**. Celkové prírodné zdroje geotermálnych vôd v Popradskej kotline predstavujú 215,6 l/s. Celkový potenciál prírodného množstva zdrojov geotermálnej energie je 33,8 MWt (Správa o geotermálnom prieskume územia Slovenskej republiky z roku 2006). V súčasnosti je geotermálna energia využívaná najmä na rekreačné účely v aquaparku AquaCity Poprad.

Geotermálna energia a jej využitie na Slovensku

Mesto Poprad má **relatívne nízky úhrn globálneho žiarenia na svoje územie**. Úhrn globálneho žiarenia je v rozmedzí 2 800 – 2 900 Wh.m-2.deň-1. Potenciál využitia **solárnych kolektorov a fotovoltaických panelov** je najmä v prípade budov s vyššou kontinuálnou prevádzkovou potrebou energie (hotely, štadióny, nemocnice, domovy pre seniorov a pod.).

Podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov bolo k 1. 1. 2021 je v okrese Poprad aj v meste Poprad vysoká závislosť v tepelnom hospodárstve na zemnom plyne. Najviac využívaným vykurovaním bytov je **ústredné diaľkové kúrenie na plyn** (na úrovni okresu u 70,1 % bytov, v meste Poprad u 87,2 % bytov). A to aj z dôvodu, že PES, ktorý je hlavným centrálnym dodávateľom tepla v meste Poprad, využíva ako hlavné médium na výrobu tepla práve zemný plyn. Nasleduje **ústredné lokálne kúrenie na plyn** (na úrovni okresu u 12,8 % bytov a v meste Poprad u 7,4 % bytov). Tretím v poradí v okrese a v meste Poprad je **samostatné vykurovacie teleso na plyn** (v okrese u 8,5 % bytov a v meste u 3,2 % bytov). Na OZE v podobe solárnej energie sa nevykurujú žiadne byty. Vzhľadom na aktuálne legislatívne zmeny a nastavenie energetickej politiky možno predpokladať, že tento pomer sa bude postupne meniť.

Byty v bytových domoch podľa typu kúrenia bytu, zdroja energie používaného na vykurovanie bytu a obdobia výstavby domu k 1. 1. 2021

Typ kúrenia	Zdroj energie využívaný na vykurovanie	okres Poprad		mesto Poprad		okres Poprad		Mesto Poprad	
		abs.	abs.	abs.	abs.	podiel	podiel	podiel	podiel
Ústredné diaľkové	plyn	15 348	13 767	70,1%	70,7%	87,2%	87,4%		
	elektrina	40	8	0,2%		0,1%			
	kvapalné palivo	9	7	0,0%		0,0%			
	pevné palivo	1	1	0,0%		0,0%			
	solárna energia	0	0	0,0%		0,0%			
	iný	74	8	0,3%		0,1%			
Ústredné lokálne	plyn	2 794	1 164	12,8%	13,0%	7,4%	7,4%		
	elektrina	25	2	0,1%		0,0%			
	kvapalné palivo	0	0	0,0%		0,0%			
	pevné palivo	32	5	0,1%		0,0%			
	iný	1	1	0,0%		0,0%			
Etážové	plyn	1 195	259	5,5%	5,6%	1,6%	1,7%		
	elektrina	28	3	0,1%		0,0%			
	pevné palivo	3	1	0,0%		0,0%			
	iný	0	0	0,0%		0,0%			
Samostatné vykurovacie teleso	plyn	1 852	505	8,5%	9,1%	3,2%	3,4%		
	elektrina	43	8	0,2%		0,1%			
	pevné palivo	101	24	0,5%		0,2%			
	solárna energia	0	0	0,0%		0,0%			
	iný	0	0	0,0%		0,0%			
Iný	plyn	11	6	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%		
Nezistený	nezistený	334	19	1,5%	1,5%	0,1%	0,1%		
Spolu SPOLU		21 891	15 788	100,0%		100,0%			
			72,1%						

Zdroj: SODB 2021 (RV_B_27)

Verejné osvetlenie popri pozemných komunikáciách je nevyhnutnou súčasťou cestnej infraštruktúry a má vplyv aj na energetickú efektívnosť. V minulosti bolo riešené výbojkovými svetidlami osadenými na osvetľovacích stožiaroch, pri osvetlení peších komunikácií sa sietidlá osadia na sadové stožiare. Rozvod verejného osvetlenia býva káblový, uložený v zemi, napájaný z typových rozvádzačov RVO a ovládaný pomocou HDO. Nové technológie, kvalitné a úsporné svetelné zdroje (LED žiarovky,

solárne články a i.), riadiace a monitorovacie systémy sú predpokladom nielen zvýšenia bezpečnosti, ale aj zníženia energetickej náročnosti. Zároveň je potrebné poukázať na trend boja nielen proti vizuálnemu, ale v tomto prípade aj svetelnému smogu – uplatňovať také svietidlá a osvetľovače, ktoré sústredia osvetlenie smerom k zemi na plochu a nie do priestoru.

Verejné osvetlenie v meste Poprad spravuje (prevádzkuje, zabezpečuje údržbu a opravy) od roku 2024 mestská rozpočtová organizácia **Správa mestských komunikácií, Poprad (SMK)**, po tom, čo po 20 rokoch prevzala sieť do správy od externej spoločnosti. Spravovať bude okrem siete verejného osvetlenia aj nasvietenie priechodov pre chodcov, vianočnú výzdobu a cestnú svetelnú signalizáciu. Rekonštrukcia a výstavba je v gescii Odboru výstavby. **Sieť doteraz neprešla komplexnou modernizáciou na úspornejší a bezpečnejší režim**, ktorý by mal zabezpečiť energetickú úsporu, z dôvodu veľkej finančnej náročnosti. Sústavu verejného osvetlenia tvorí 5 200 svietidiel (svetelných bodov), ktorá je rôznorodá v typoch inštalovaných stožiarov a svietidiel. Svietidlá a stožiare sú navrhované na základe svetloteknických posúdení pre konkrétne lokality.

Mesto Poprad pristúpilo k postupnej rekonštrukcii sústavy verejného osvetlenia. Dve ulice už prešli rekonštrukciou (ul. Štefánikova a ul. Rožňavská), pričom osvetlenie na Rožňavskej ulici už má pilotne zabudovanú Smart & Save technológiu, ktorá je kompatibilná napríklad s prístrojmi na predpoveď počasia, kamerovým či bezpečnostným systémom a svetivosť vie byť regulovaná. Spracovaná je projektová dokumentácia na ul. Ludvíka Svobodu (od Telekomunikačnej budovy na starom Juhu po križovatku pri nemocnici) a pokračovať sa bude na uliciach na sídlisku Západ, od Partizánskej po bývalé kasárne.

Nové pripravované projektové dokumentácie rekonštrukcie, modernizácie a dobudovania verejného osvetlenia v meste Poprad sa v súvislosti so schválenou mestskou koncepciou plánujú v rozsahu, ktorý zahŕňa inteligentné verejné osvetlenie s napájacou (24/7) a dátovou infraštruktúrou služieb Smart & Save s predprípravou na budúce umiestnenie Smart & Save zariadení, ako aj budúci prenos dát a budúce smart ovládanie a monitorovanie. Navrhované riešenie verejného osvetlenia musí byť v budúcnosti pripravené zastávať aj úlohu verejného rozvodu elektrickej energie a dátového rozvodu pre ďalšie plánované smart riešenia, (napr. vzdialená konfigurácia, monitoring a ovládanie sústavy VO, vzdialené odpočty energií, rozvod dátovej siete (internet), energetický a dátový rozvod pre kamerový systém mesta, energetický a dátový rozvod pre parkovací systém mesta, senzorická sieť pre sledovanie základných meteo veličín a iné). Navrhované riešenie musí byť postavené na otvorených technológiách a formátoch a musí byť integrovateľné do ďalších systémov mesta Poprad a ďalších subjektov.

Významné **energetické úspory** na úrovni samospráv je možné dosiahnuť prostredníctvom **znižovania energetickej náročnosti budov** vo verejnom vlastníctve. **Mesto Poprad má vo svojom vlastníctve 110 budov** (vrátane garáží a skladov), z ktorých u 17 budov (15,5 %) je znížená energetická náročnosť zateplením vrátane 1 budovy základnej školy a 1 budovy materskej školy.

Mesto Poprad si zo zdrojov EŠIF však nechalo spracovať energetické audity na vybrané verejné budovy. Mesto má prioritne záujem napojiť na solárnu energiu budovy škôl a školských zariadení a budovu mestského úradu, ktorá je napojená na solárnu energiu. Mesto Poprad na to využilo **nástroj ELENA – European Local Energy Assistance Facility (Európsky nástroj pomoci v oblasti lokálnej energie)** vytvorený Európskou komisiou a Európskou investičnou bankou na základe Iniciatívy pre financovanie trvalo udržateľnej energie.

Súčasný silnejúci ekonomický tlak na znižovanie energetických nárokov vo verejných budovách v súvislosti s energetickou krízou a možnosťami čerpania finančných zdrojov z **Plánu obnovy a odolnosti SR**, ktoré samosprávy vlastní, predstavuje významný potenciál pre budúce investovanie samospráv práve v tejto oblasti. Mesto Poprad v súčasnosti realizuje investičnú akciu „Zníženie energetickej náročnosti budov v základných školách – ZŠ a MŠ Jarná 3168/13“.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V oblasti riešenia energetických úspor samospráv bol zo zdrojov EŠIF v tomto programovom období podporený v meste Poprad **jeden projekt** Popradskej energetickej spoločnosti s. r. o. na výstavbu a opravu vonkajších potrubných rozvodov, ktorý však bol predčasne ukončený a napriek schváleniu nerealizovaný. Mesto Poprad realizovalo projekt „Rekonštrukcia a zateplenie objektu sociálnych služieb Levočská cesta – Nocľaháreň“, ktorý je uvedený v časti 2. 4. 2 Sociálna starostlivosť a sociálne služby.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Popradská energetická spoločnosť, s.r.o.	Poprad	Výstavba a oprava vonkajších potrubných rozvodov (projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP)	27.10.2020	121 467,08 €	OP Kvalita životného prostredia
SUMA CELKOM				121 467,08 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Ako uvádza prehľad nižšie, 6 podnikateľských subjektov (TTRAKON, spol. s r. o., UTÓPIA, s. r. o., AŽD W Poprad, s. r. o., TTRAVAGÓNKA a. s., PASELL SLOVAKIA, s. r. o., DOLIDO, s. r. o.) získali na **7 projektov v energetickom hospodárstve** z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 finančnú podporu 2,42 mil. eur.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
TTRAKON spol. s r.o.	Poprad	Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania obnoviteľných zdrojov energie v spoločnosti TTRAKON spol. s r.o.	17. 05. 2022	61 609,93 €	OP Kvalita životného prostredia
TTRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	Modernizácia elektrizačnej sústavy TTRAVAGÓNKA a.s.	09. 06. 2022	907 135,41 €	OP Kvalita životného prostredia
UTÓPIA, s.r.o.	Poprad	Zdroj tepla s využitím aerotermálnej energie	19. 10. 2021	86 589,50 €	OP Kvalita životného prostredia
AŽD W Poprad, s.r.o.	Poprad	Zníženie energetickej náročnosti objektov spoločnosti AŽD W Poprad, s.r.o.	19. 03. 2021	229 423,69 €	OP Kvalita životného prostredia
TTRAVAGÓNKA a.s.	Poprad	Zvýšenie energetickej efektívnosti TTRAVAGÓNKA, a.s. Poprad	10. 04. 2021	936 517,50 €	OP Kvalita životného prostredia
PASELL SLOVAKIA s.r.o.	Poprad	Zvýšenie energetickej efektívnosti spoločnosti PASELL SLOVAKIA s.r.o.	19. 02. 2019	125 073,80 €	OP Kvalita životného prostredia
DOLIDO, s.r.o.	Poprad	Zníženie energetickej náročnosti výrobná hala - píla	27. 11. 2018	73 847,35 €	OP Kvalita životného prostredia
SUMA CELKOM				2 420 197,17 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

V roku 2018 sa mesto Poprad spoločne so svojim partnerom – Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave prostredníctvom ich špičkového pracoviska SPECTRA Centrum excelencie EÚ – pôvodne zapojilo **do dvoch medzinárodných projektov na budovanie smart prístupu k riadeniu mesta, ale nakoniec ich nerealizovalo**. Prvým bol projekt „Making City“ na získanie praktických riešení v oblasti energetiky a manažmentu historických jadier miest ako súčasť špičkového aplikovaného výskumu v rámci programu Horizon 2020. Druhý projekt BhENEFIT (Built Heritage, Energy and Environmental-Friendly integrated Tools for the Sustainable Management of Historic Urban Areas), podporený z Interreg Central Europe, bol zameraný na efektívne plánovanie a realizáciu opatrenia energetickej optimalizácie verejných priestranstiev, monitoringom teplotných parametrov, tzn. teploty rôznych povrchov, v rôznom čase v priebehu dňa, na vybraných územiach mesta (tzv. energetické ostrovy). Získané poznatky mali pomôcť lepšie a efektívnejšie navrhovať opatrenia, ktoré zmierňujú, eliminujú alebo naopak v zimnom období využívajú prehrievanie zastavaného územia a optimalizujú energetickú spotrebu, a tým napomáhajú eliminovať negatívne dôsledky klimatickej zmeny.

2.3.5 Moderná samospráva a digitalizácia

Slovenské samosprávy čelia podobným výzvam ako iné európske mestá a regióny v oblasti starnutia a migrácie obyvateľstva, dopadom zmeny klímy, radikálne sa meniacim podnikateľským modelom, ale aj potrebe skvalitňovania životného prostredia obyvateľov. Významné zmeny nastávajú aj v správaní sa obyvateľov a v ich životných štýloch. Trendom je, že občania majú **záujem podieľať sa na rozvoji samospráv a správe vecí verejných**, chcú byť súčasťou rozhodovania aj mimo volebného cyklu, žiadajú transparentné procesy nakladania s verejným majetkom, ale predovšetkým chcú efektívne komunikovať s miestnymi, regionálnymi a štátnymi úradmi. Výziev v oblasti otvoreného vládnutia (governance) aj v súvislosti so správou dát, digitalizáciou úradných procesov a prechodom na smart technológie je niekoľko.

Nástup digitálnych inovácií, technológie zberu, zdieľania a využívania dát vo väčšine prípadov umožňujú, aby sa výzvy spojené so súčasnými problémami samospráv riešili použitím konceptu inteligentných miest a regiónov tzv. **Smart City konceptu** (inteligentné mesto riadené na báze využitia dát a moderných technológií). Podľa definície sú Smart City inteligentnými, udržateľnými, zelenými, inkluzívnymi mestami s konkurencieschopnou a inovatívnou ekonomikou, ktoré využívajú nové digitálne a komunikačné technológie pre rýchlejšie a pohodlnejšie poskytovanie verejných služieb v prospech zvýšenej kvality života svojich obyvateľov. Koncept inteligentných miest je veľmi široký a zahŕňa veľa **klúčových oblastí**, akými sú bývanie, doprava, energetika, zásobovanie vodou, odpadové hospodárstvo, vzdelávanie či zdravotníctvo a podobne.

V oblasti smart politiky má spracovaný koncepčný dokument **„Technické zhodnotenie pripravenosti stavebných celkov a budov pre nasadenie Smart manažmentu v meste Poprad – fáza A“** rozdelený na objekty: (1) Verejné osvetlenie, (2) Námestie sv. Egídia – etapa I a II, (3) Metropolitné

dátové komunikačné siete, (4) Vzdialený monitoring energií, (5) verejné nabíjanie elektromobilov. V súčasnosti sa v rámci revitalizácie Námestia sv. Egídia dopracováva projektová dokumentácia, ktorej súčasťou je doplnenie smart infraštruktúry v súlade s vyššie uvedeným koncepčným dokumentom.

Mesto sa doteraz sústredilo predovšetkým **na rozvoj elektronických služieb z oblasti eGovernance** (elektronizácia služieb samosprávy). Táto oblasť je zameraná najmä na poskytovanie informačných a komunikačných služieb občanom a možnosti elektronického vybavovania úradných záležitostí. Mesto Poprad dlhodobo poskytuje svojim klientom elektronické služby (ďalej len e-slужby) v rôznych oblastiach: (1) **informačné služby** – služby určené na informovanie klientov o základných činnostiach a postupoch samosprávy najmä v zmysle zákona o obecnom zriadení, zákona o slobodnom prístupe k informáciám najčastejšie formou zverejnenia informácií (web, mobilné aplikácie, sociálne siete, mestská televízia, mestské noviny a iné); (2) **komunikačné služby** – zabezpečujú adresnú komunikáciu s klientom – adresné zasielanie informácií či obojsmerná komunikácia (e-mail, telefón); (3) **participácia s verejnosťou** – služby orientované na zvýšenie účasti klientov na procesoch v samospráve (participatívne rozpočty, referendá, ankety, hlasovania, podnety a iné); (4) **e-občan** – elektronické služby v užšom slova zmysle najmä v zmysle zákona o eGovernmente, pri ktorých sa využíva overenie identity užívateľa (elektronické formuláre, privátna zóna). Niektoré využívané elektronické služby samosprávy sú popísané v časti 2. 3. 5 tohto dokumentu.

2.3.6 Informačná a komunikačná infraštruktúra

Mesto Poprad má relatívne dobre vybudovanú **sieť optických a telekomunikačných káblov**, ktoré zaisťujú prenos dát medzi mestom a priľahlými oblasťami. Telekomunikačná sieť sa neustále posilňuje a skvalitňuje celkový prenos informácií budovaním optických spojení. Cez Poprad sú vedené viaceré trasy diaľkových a oblastných optických káblov, ktoré sa využívajú aj na prenos prostredníctvom 5G siete (skratka pre 5. generáciu), čo je piata (najnovšia) generácia technológií mobilnej komunikácie a mobilná sieť nasledujúca po 4G, spustená v roku 2019. Na využitie výhod 5G je potrebné zariadenie (napr. smartfón alebo modem) schopné komunikovať v tejto sieti. 5G siete v porovnaní so 4G umožňujú podstatne vyššie prenosové rýchlosti, stabilnejší príjem a výrazne nižšiu latenciu. Sú využívané v biznis sektore, ako aj na prístup tzv. internetu vecí (angl. Internet of Things – IoT) a podobne. Existujúci operátori, v rámci zaistenia vysokej rýchlosti prenosu dát, pripájajú jednotlivé základňové stanice pomocou optických káblov na vybudovanú podzemnú transportnú optickú sieť.

Webová stránka **www.poprad.sk** je oficiálnou webovou stránkou mesta, prostredníctvom ktorej mesto poskytuje svojim občanom informácie a prezentuje svoju činnosť. Je dostupná v rôznych jazykových mutáciách cez službu Google translate. Na úvodnej stránke sú rýchlo dostupné najhľadanejšie informácie v podobe tematických dlaždíc, aktuality, tlačové správy či oznamy z elektronickej úradnej tabule. Voľnočasová stránka sa volá **Visit Poprad** a je publikovaná na adrese **www.visitpoprad.sk**. Je zameraná na prezentáciu voľnočasových aktivít v meste Poprad a okolí. Poskytuje informácie z oblasti aktívneho trávenia voľného času (šport, atrakcie, turistika, cykloturistika) a kultúry (podujatia, divadlá, kiná, múzeá, galérie, história). Portfólio dopĺňujú informácie z oblasti služieb (ubytovania a gastru, požičovne športového náradia či služby Mestskej informačnej kancelárie Poprad). Veľkou pridanou hodnotou je integrácia prvku interaktívnej mapy na plánovanie výletov do okolia Popradu. Inšpiratívnym príkladom je mesto Stará Ľubovňa v tom, ako prepojilo mestské informačné centrum s riadením informovanosti v meste cez všetky mestské komunikačné kanály (TV, tlačené periodikum a informačné centrum) – riadenie informovanosti z jedného miesta.

Mesto Poprad v auguste 2024 začalo využívať na informovanie o aktualitách a podujatiach aj aplikáciu **Munipolis**. Je to moderná aplikácia agregujúca web samosprávy a mestom zriadených spoločností, a organizácií, ktorá dáva mestu do rúk najmodernejšie nástroje pre inteligentnú komunikáciu so svojimi občanmi. Informácie zasiela pomocou SMS, e-mailov a správ do mobilnej aplikácie. Munipolis okrem služieb informovanosti uvedených vyššie obsahuje aj smart nástroje na zasielanie podnetov a participáciu verejnosti – najmä na vytváranie a vyhodnocovanie rôznych ankiet, hlasovaní a prieskumov. Táto aplikácia nahradila predošlú aplikáciu „Odkaz pre starostu“.

Oficiálne profily mesta na sociálnej sieti **Facebook a Instagram** sú denne využívané na informovanie prostredníctvom správ o meste či pozvánkach mesta na jednotlivé podujatia. Sociálna sieť Facebook a Instagram tak predstavujú atraktívnu, rýchlu a efektívnu platformu, prostredníctvom ktorej mesto zabezpečuje informovanosť verejnosti. Mesto Poprad nemá zriadený oficiálny kanál v službe **YouTube**, kde by zdarma umiestňoval propagačné videá mesta.

Mestská samospráva nemá k dispozícii **mestské plagátové plochy**, tie sú v súkromnom vlastníctve, ale má bezodplatne pre svoje komunikačné účely k dispozícii 17 **citylightov** mesačne od súkromnej spoločnosti Euroawk, ktorá túto sieť prevádzkuje.

Mesto Poprad v komunikácii dáva v rámci svojej propagácie a zabezpečovania informovanosti prednosť vlastnému tlačovému periodiku **Poprad – noviny občanov mesta**, ktoré boli do roku 2020 týždenníkom a aktuálne sú distribuované bezplatne už len ako mesačník (Mesačník Poprad), a to v náklade 20 000 výtlačkov do všetkých domácností mesta Poprad.

Významným aktérom financovaným z rozpočtu mesta v oblasti informovania a komunikácie mestskej samosprávy je od roku 2011 mestská spoločnosť **Televízia Poprad, s. r. o.** Televízia Poprad je primárne spravodajskou regionálnou televíziou nekomerčného charakteru, ktorá svojim programom pokrýva na dennej báze spravodajstvo, publicistiku a dokumenty prioritne pre obyvateľov mesta Poprad, regiónu Tatier a blízkeho okolia (odhadovane pre 100 000 divákov). Patrí k najstarším mestským televíziám na Slovensku. Vysielať začala 6. februára 1997.

V oblasti otvorenej komunikácie mestského úradu so svojimi občanmi mestská samospráva zatiaľ **neorganizuje „Deň otvorených dverí“** na mestskom úrade v Poprade ani **„Deň mestských častí“** na vypočutie špecifických problémov ich obyvateľov. Primátor mesta organizuje stretnutia s občanmi nepravidelne alebo len na konkrétnom mieste v mestských častiach.

Mestský úrad poskytuje svoje služby aj osobne, a to v modernom **Klientskom centre** na prízemí budovy mestského úradu, ktoré je kontaktným miestom pre obyvateľov s mestským úradom. Občan tu vybaví agendu súvisiacu s evidenciou obyvateľstva, registrom adries, osvedčením podpisov na listinách, osvedčením listín, kopírovaním dokumentov, zverejňovaním na úradnej tabuli mesta, a podobne. Vo vybraných mesiacoch sú poskytované služby súvisiace s agendou daní a poplatkov za komunálny odpad.

Mapový portál: Mapový portál, ktorý používa technológiu GIS (geografické informačné systémy) na zobrazenie geograficky orientovaných informácií vo forme tematických máp (dátových sád), používa mestská samospráva pre interné účely a zároveň aj pre verejnosť. Pre verejnosť sú v súčasnosti publikované ortofoto mapy, mapa adresných bodov, katastrálne mapy a tematická mapa bezpečnosti.¹⁷

Open data (Otvorené dáta): Mesto Poprad má čiastočne zavedený systém publikovania štatistik, zoznamov a iných dát v prehľadnej a jednotnej štruktúrovanej forme (tabuľková alebo grafická forma) podľa konceptu Open Data, ktorý sa zameriava na zverejňovanie informácií alebo údajov na interne, voľne a bezplatne dostupných pre každého za rovnakých podmienok, ktoré je možné použiť s akýkoľvek cieľom komerčného či nekomerčného charakteru. Aktuálne zverejňuje v rámci prevádzkovaného webového sídla 5 datasetov (zmluvy, dodávateľské faktúry, objednávky, ulice, adresy).¹⁸

Komunikačné služby: Komunikačné služby samosprávy zabezpečujú adresnú komunikáciu s klientom – adresné zasielanie informácií či obojsmernú komunikáciu. E-mailovú službu používa mesto Poprad dlhodobo. Hlasová komunikácia prostredníctvom telefónu je stále najčastejšia forma komunikácie s klientmi samosprávy.

Participácia s verejnosťou: V rámci procesov participácie ide o služby orientované na zvýšenie účasti klientov na procesoch v samospráve (participatívne rozpočty, referendá, ankety, hlasovania, podnety, verejné vypočutia, verejné hovory a iné). Samostatnou časťou participácie je Participatívny rozpočet, ktorý mesto Poprad zatiaľ nemá schválený. Ako istá forma prieskumu názoru verejnosti formou komentárov či lajkov môže slúžiť aj komunikácia cez sociálne siete.

E-občan: Kategória elektronických služieb v užšom slova zmysle najmä v zmysle zákona o eGovernmente, pri ktorých sa využíva overenie identity užívateľa (elektronické formuláre, privátna zóna) a elektronické podania. Elektronické podanie (EP) sú údaje vyplnené podľa elektronického formulára autorizované elektronickým podpisom (eID, mandátny certifikát a pod.) a odoslané z elektronickej schránky klienta do elektronickej schránky mesta a naopak. Elektronické podanie má rovnaké právne účinky ako návrh na začatie konania, žaloba, žiadosť, sťažnosť, vyjadrenie, stanovisko, ohlásenie alebo iný dokument vrátane príloh, ktoré sa podávajú alebo doručujú orgánu verejnej moci v listinnej podobe. Mesto Poprad zavádza procesy súvisiace s elektronickým výkonom verejnej moci postupne od nadobudnutia účinnosti zákona o eGovernmente.

Registratúra mesta Poprad je integrovaná na ústredný portál verejnej správy (elektronické schránky, zverejňovanie výsledkov vybavovania petícií, centrálna úradná elektronická tabuľa), sú zavedené postupy a technológie na vytváranie listinných rovnopisov a zaručených konverzií.

¹⁷ <https://webgis.poprad.sk/>

¹⁸ <https://egov.poprad.sk/default.aspx?NavigationState=1100:0:>

V súčasnosti sú zavedené technológie a postupy pre prijímanie a odosielanie správ prostredníctvom elektronickej schránky, elektronické podpisovanie a pečatenie podaní a EÚD a ostatné procesy spojené s elektronicou podateľňou. Sú implementované mnohé výstupné elektronické formuláre na tvorbu elektronických úradných dokumentov a podaní „smerom von z úradu“. Sú zavedené technológie a postupy pre vytváranie listinných rovnopisov a konverzie EP a EÚD z elektronickej do listinnej a z listinnej do elektronickej podoby. Mesto Poprad má na strane „od klienta“ (vstupný formulár) zverejnenú službu „všeobecná agenda“ na vytvorenie elektronického podania v zmysle zákona o eGovernmente.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V oblasti digitalizácie, rozvoja komunikačnej a informačnej infraštruktúry neboli v tomto období čerpané mestom Poprad žiadne finančné prostriedky z EŠIF.

2.4 Sociálna stabilita

Prirodzené starnutie populácie sa nevyhýba ani regiónu Tatry, čo vytvára zvýšené nároky nielen na nárast výkonov a kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ale aj na sociálne služby, ktoré poskytuje ohrozeným skupinám obyvateľov regionálna samospráva (VÚC), miestne samosprávy a neverejní poskytovatelia, a to v zmysle kompetencií **vyplývajúcich zo zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a **zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti**, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a **zákon č. 540/2021 Z. z. o kategorizácii ústavnej zdravotnej starostlivosti**.

2.4.1 Zdravotná starostlivosť

Medzi kľúčové determinanty vývoja dopytu po zdravotnej starostlivosti patrí **demografický vývoj** – starnutie obyvateľstva, predlžovanie strednej dĺžky života, nízka pôrodnosť, znižujúci sa počet osôb v produktívnom veku. Podľa aktualizovaného Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030, ktorý vydalo Ministerstvo zdravotníctva SR v roku 2022, je starnutie obyvateľstva (pozn. výrazne pribúda obyvateľov vo veku nad 70 rokov) najzávažnejším dôsledkom súčasného demografického vývoja. V dôsledku nepriaznivého demografického vývoja sa na Slovensku v strednodobom horizonte predpokladá **výrazný nárast dopytu po zdravotníckych službách najmä v oblasti starostlivosti o starších**.

Najčastejšími príčinami úmrtí obyvateľov v SR sú dlhodobé choroby obehovej sústavy, nádory, vonkajšie príčiny, choroby dýchacej sústavy a choroby tráviacej sústavy. Kým počet úmrtí na choroby obehovej sústavy postupne klesá, úmrtia na nádory sa zvyšujú. U mužov boli treťou najčastejšou príčinou úmrtí vonkajšie príčiny úmrtnosti (dopravné nehody, náhodné poranenia a úmyselné sebaopškoľenia), u žien sa na tretie miesto radia choroby dýchacej sústavy (u mužov štvrtá príčina). Staršia populácia má zvyčajne vyšší výskyt chronických ochorení, telesného postihnutia, duševných chorôb a iných komorbidít. Náročné obdobie pandémie COVID-19 významne a výrazne zanechalo krátkodobý aj dlhodobý dopad na zdravie obyvateľstva, čo malo, má a bude mať dopady aj na výkony zdravotnej starostlivosti.

V Poprade má na poskytovanie služieb zdravotnej starostlivosti významný vplyv **Nemocnica Poprad**, ktorá je od roku 2006 akciovou spoločnosťou založenou na poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa ustanovenia § 84 odsek 1 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti. **Jediným akcionárom spoločnosti Nemocnica Poprad, a. s. je Slovenská republika** zastúpená Ministerstvom zdravotníctva SR. Nemocnica Poprad má výnimočné postavenie medzi nemocnicami na Slovensku – **nevykazuje stratu**, všetky svoje záväzky plní v termíne splatnosti, nie je teda potrebné, aby bola súčasťou procesu oddlžovania nemocníc.

Nemocnica Poprad, a. s. je v súlade so súčasnou legislatívou všeobecnou **koncovou nemocnicou v regióne Prešovského kraja**, a to popri Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove. V okrese Poprad pôsobia ešte ďalšie ústavné zdravotnícke zariadenia buď ako špecializované, alebo kúpeľné zariadenia. Nemocnica Poprad, a. s. je z hľadiska počtu lôžok a poskytovania objemu zdravotnej starostlivosti **druhou najväčšou nemocnicou v PSK**. Kvalitou zdravotnej starostlivosti si Nemocnica Poprad, a. s., v roku 2021 obhájila umiestnenie z roku 2020 a spomedzi 33 všeobecných nemocníc na Slovensku skončila na štvrtom mieste v ocenení Nemocnica roka od INEKO.

Podľa návrhu optimalizácie siete nemocníc na Slovensku (zákon č. 540/2021 Z. z. o kategorizácii ústavnej zdravotnej starostlivosti) je Nemocnica Poprad zaradená **do kategorizácie nemocničnej zdravotnej starostlivosti ako II. regionálna úroveň** základné akútne nemocnice, spád 100 – 200 tis. obyv. (2 – 3 okresy) a napĺňa sčasti aj požiadavky nemocnice III. úrovne (8 -10 nemocníc na Slovensku), ktorú plánuje dosiahnuť.

Nemocnica Poprad, a. s. v súčasnosti prevádzkuje **513 lôžok** s priemernou obložnosťou 63,35 %¹⁹, z ktorých 433 lôžok prevádzkuje na základe požiadavky PSK. Spádové **územie Nemocnice Poprad, a. s. tvorí okres Poprad s počtom 102,7 tis. obyvateľov**. V niektorých medicínskych odboroch sa spádové územie rozširuje o ďalšie susedné okresy – Kežmarok (73,7 tis. obyv.), Levoča (33,1 tis. obyv.), Spišská Nová Ves (98,7 tis. obyv.), Stará Ľubovňa (52,9 tis. obyv.) a Gelnica (31,7 tis. obyv.). Nemocnica Poprad, a. s. je lokalizovaná v blízkosti turisticky vyhľadávaných Vysokých Tatier, a tak do počtu potenciálnych užívateľov služieb nemocnice patria aj domáci a zahraniční návštevníci Vysokých Tatier, a tiež pacienti liečebných ústavov a kúpeľov s celoslovenskou pôsobnosťou v okolí (napríklad Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy, Národný ústav detskej tuberkulózy

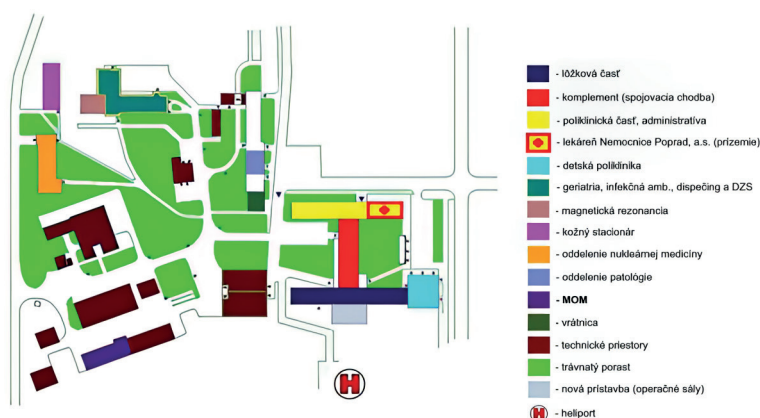
¹⁹ Zdroj: Nemocnica Poprad, a. s., Výročná správa 2021.

a respiračných chorôb, n. o. v Dolnom Smokovci, Sanatórium Dr. Guhra v Tatranskej Polianke). V turistickej sezóne je na niektorých oddeleniach až 30 % podiel pacientov mimo spádového územia, ako aj zahraničných pacientov.

V roku 2019, ktorý kvôli pandemickej situácii v rokoch 2020 a 2021 považujeme za referenčný rok, bolo v Nemocnici Poprad, a. s. hospitalizovaných **23 267 pacientov** (12 % hospitalizácií v PSK), priemerná ošetrovacia doba bola 5,11 dní. Z toho najviac pacientov bolo hospitalizovaných na pediatrii (4 262 pacientov), na oddelení vnútorného lekárstva (4 084 pacientov) a na chirurgickom oddelení s JIS (2 956 pacientov). V počte hospitalizovaných pacientov možno od roku 2017 sledovať klesajúci trend, naopak, počet operačných výkonov stúpa, avšak zo štatistických údajov je zrejмый rastúci trend v počte výkonov JZS a klesajúci trend v počte hospitalizačných operačných zákrokov. V roku 2019 bolo v nemocnici uskutočnených 19 228 operačných výkonov, z toho 11 986 boli výkony JZS.

Od februára 2022 Nemocnica Poprad, a. s. prevádzkuje **urgentný príjem II. typu**, ktorý je prvým urgentným príjmom tohto typu na území východného Slovenska. Predpokladáme, že dopyt po zdravotnej starostlivosti bude rásť aj na gynekologicko-pôrodnickom oddelení, ktorého komplexná rekonštrukcia bola ukončená v októbri 2022.

Nemocnica Poprad, a. s. **v roku 2019 zamestnávala 1321 osôb**, z toho 236 lekárov, 452 sestier, 30 pôrodných asistentiek, 40 laborantov, 299 asistentov, 7 farmaceutov, 4 iných zdravotníckych pracovníkov, 94 technicko-hospodárskych pracovníkov a 162 osôb v robotníckych povolaniach. V posledných rokoch má počet zamestnancov mierne stúpajúcu tendenciu, pričom do pracovného pomeru sú prijímaní prevažne zdravotnícki pracovníci, ktorých počet v roku 2022 sa približuje k hodnote 1 090, čo predstavuje 81 % z celkového počtu zamestnancov. V personálnej oblasti Nemocnica Poprad, a. s. aktívne pracuje na získavaní nových zdravotníckych zamestnancov, hlavne lekárov – špecialistov a sestier. Nedostatok sestier je najmä preto, že mladí ľudia v súčasnosti nemajú záujem o povolanie sestry.

Zdroj: Štúdia uskutočniteľnosti z apríla 2023 (na obrázku Areál Nemocnice Poprad, a. s.)

Nemocnica Poprad, a. s. vykonáva svoju činnosť v areáli, ktorý sa nachádza na Baníckej ulici č. 803 v Poprade. Areál nemocnice pozostáva z niekoľkých budov.

Nemocnica prevádzkuje svoju činnosť v priestoroch, ktoré boli vybudované v 70. rokoch minulého storočia a sú na hranici životnosti. Nemocnica Poprad, a. s. realizovala od júna 2009 prístavbu, komplexnú rekonštrukciu a technologickú modernizáciu operačných sál zo zdrojov EÚ. Centrálné operačné sály majú k dispozícii 10 operačných sál v 3 poschodovom komplexe a sú vybavené najmodernejšou prístrojovou technikou v plne klimatizovaných priestoroch.

Základnou činnosťou nemocnice je poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorá zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, ošetrovateľskú starostlivosť, pôrodnú asistenciu, ako aj poskytovanie liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín.

Nemocnica Poprad poskytuje služby zdravotnej starostlivosti:

- **v lôžkovej časti na 13 oddeleniach:** (1) urologické oddelenie, (2) úrazová chirurgia s JIS, (3) ortopedické oddelenie s JIS, (4) chirurgické oddelenie s JIS, (5) neurologické oddelenie s JIS, (6) oddelenie vnútorného lekárstva a kardiologické oddelenie pre deti a dospelých, (7) pediatrické oddelenie s JIS, (8) Jednotku resuscitačnej starostlivosti o novorodencov (JRSN) a Novorodenecké oddelenie, (9) Gynekologicko-pôrodnické oddelenie, (10) Otorinolaryngologické oddelenie, (11) Oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny, (12) Fyziatrisko-rehabilitačné oddelenie, (13) Geriatrické oddelenie a Oddelenie dlhodobo chorých.
- **jednoduchú zdravotnú starostlivosť v 8 odboroch:** (1) gynekológia a pôrodníctvo, (2) všeobecná chirurgia, (3) ortopédia, (4) urológia, (5) úrazová chirurgia, (6) otorinolaryngológia, (7) oftalmológia, (8) gastroenterológia.
- **ambulantnú zdravotnú starostlivosť prostredníctvom 51 ambulancií špecializovanej zdravotnej starostlivosti a stacionárom v odbore dermatovenerológia,**
- **ambulantnú pohotovostnú službu pre dospelých, deti a zubné vyšetrenia,**
- **ambulancie dopravnej zdravotnej služby,**

- oddelenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek (SVLZ)
- Ústavnú pohotovostnú službu v odboroch gynekológia a pôrodnictvo, pediatria, urgentný príjem II. typu pre dospelých,
- centrálné operačné sály,
- verejnú a nemocničnú lekárňu.

Vzhľadom na svoj charakter a predmet podnikania nemocnica zabezpečuje zdravotnú starostlivosť v požadovanom rozsahu aj v rámci krízového štábu, civilnej obrany, integrovaného záchranného systému a plní úlohy hospodárskej mobilizácie v zmysle platnej právnej úpravy.

Z Plánu obnovy a odolnosti ju do konca roka 2026 čaká „**Komplexná obnova a prestavba Nemocnice Poprad, a. s.**“ v celkovej hodnote 44,4 mil. eur, ktorá predstavuje komplexnú obnovu lôžkovej časti na 10 nadzemných podlažiach (25 – 30 lôžok na jednom podlaží) a čiastočnú obnovu komplementu a všetkých ich vnútorných vedení. Súčasťou sú aj opatrenia na zníženie energetickej náročnosti o 40 % (u obvodových konštrukcií, vykurovacieho systému a prípravy teplej vody, osvetlenia a vzduchotechniky). Projekt uvažuje s vyšším štandardom starostlivosti o pacienta a zefektívnenie medicínskych (diagnostických a liečebných) postupov a procedúr. Rekonštrukcia nadväzuje na rekonštrukciu gynekologicko-pôrodnického oddelenia, vybudovanie jednotky resuscitačnej starostlivosti o novorodencov (JRNS), rekonštrukciu a prístavbu urgentného príjmu II. typu, nadstavbu strojovne vzduchotechniky a chladenia a vybudovanie bezbariérového prístupu a výťahov. Realizácia projektu „komplexnej obnovy“ je plánovaná v súčinnosti so zdravotníckym personálom za plnej prevádzky nemocnice. Predpokladá sa, že po ukončení rekonštrukcie bude mať nemocnica k dispozícii 452 lôžok, z toho 74 lôžok v kategórii JIS s plánovanou obložnosťou 80 %. Nepredpokladá zníženie počtu zamestnancov oproti súčasnému stavu.

POSKYTOVANIE ZDRAVOTNÍCKEJ STAROSTLIVOSTI	územná jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	podiel na okrese	podiel na kraji
Polikliniky samostatné	mesto Poprad	1	1	1	1	0	0	0	0		
	okres Poprad	2	1	1	1	0	0	0	0		
	Prešovský kraj	11	11	11	11	11	8	8	8		
Nemocnice všeobecné a špecializované	mesto Poprad	1	1	1	1	1	1	1	1		
	okres Poprad	6	5	5	5	5	5	5	5	20,0%	
	Prešovský kraj	19	18	18	18	16	17	17	17		5,9%
Transfuziologické a hematologické oddelenie	mesto Poprad	2	2	3	3	2	3	3	2		
	okres Poprad	2	2	3	3	2	3	3	2	100,0%	
	Prešovský kraj	19	19	18	19	18	21	22	20		10,0%
Liečebne, domy ošetrov. Starostlivosti, hospice, zariadenie biomedicínskeho výskumu	mesto Poprad	0	0	0	0	0	0	0	0		
	okres Poprad	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Prešovský kraj	3	5	5	5	5	7	8	8		
Lekárne a výdajne liekov	mesto Poprad	26	30	31	30	30	28	28	29		
	okres Poprad	35	40	39	39	40	36	38	40	72,5%	
	Prešovský kraj	219	241	244	244	249	245	251	261		11,1%
Výdajne zdravotníckych pomôcok	mesto Poprad	6	6	6	4	4	3	3	3		
	okres Poprad	6	6	6	4	4	3	3	3	100,0%	
	Prešovský kraj	31	30	31	31	26	29	28	26		11,5%
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	mesto Poprad	26	26	25	24	26	23	23	26		
	okres Poprad	40	39	37	37	41	38	39	42	61,9%	
	Prešovský kraj	289	295	280	280	303	290	296	299		8,7%
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	mesto Poprad	17	16	15	15	12	12	13	13		
	okres Poprad	26	25	24	25	20	20	21	22	59,1%	
	Prešovský kraj	174	177	171	171	173	164	165	163		8,0%
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	mesto Poprad	35	37	37	39	38	39	36	36		
	okres Poprad	47	50	50	51	51	52	49	49	73,5%	
	Prešovský kraj	311	303	310	317	330	328	319	325		11,1%
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	mesto Poprad	14	13	13	14	13	14	14	13		
	okres Poprad	16	15	15	17	16	16	16	15	86,7%	
	Prešovský kraj	124	119	119	121	124	119	121	120		10,8%
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	mesto Poprad	119	128	137	129	138	159	162	158		
	okres Poprad	158	162	174	161	174	199	208	205	77,1%	
	Prešovský kraj	1100	1127	1124	1101	1137	1225	1250	1235		12,8%
Rýchla zdravotnícka pomoc	mesto Poprad	4	4	4	4	4	4	6	6		
	okres Poprad	8	8	8	8	7	8	10	10	60,0%	
	Prešovský kraj	43	45	45	45	44	45	51	51		11,8%

Zdroj: ŠÚSR, Datacube, zd5001rr

Podľa štatistickej evidencie za rok 2022 sa v meste Poprad nachádza až 72,5 % lekárni (29 subjektov), 73,5 % stomatológov (36 subjektov), 77,1 % lekárov špecialistov (158 ambulancií), 86,7 % gynekológov (13 ambulancií).

Na základe evidovaných údajov z eVÚC²⁰ za rok 2023 poskytuje **ambulantnú zdravotnú starostlivosť** v okrese Poprad 475 ambulantných zariadení, **ambulantné pohotovostné služby** poskytujú 3 ambulancie v Nemocnici Poprad (APS pre dospelých, APS pre deti a dorast a Zubno-lekárska pohotovostná služba). V okrese Poprad je k dispozícii **45 lekární** a výdajní zdravotných pomôcok, z toho 31 v meste Poprad. **Domácu ošetrovateľskú starostlivosť** poskytuje v meste Poprad 5 špecializovaných agentúr: ADOS Poprad, s. r. o., Spišská katolícka charita, ADOS Zdravie s. r. o., Mobilný hospic Poprad, ŠIAS spol. s r. o. **Ambulanciu rýchlej zdravotnej pomoci** (rýchlu lekársku pomoc) poskytuje v Poprade Záchranná služba Košice na 2 miestach.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli v Nemocnici Poprad zrealizované tri projekty financované z EŠIF v celkovej sume 9,2 mil. eur a týkali sa zlepšenia kybernetickej bezpečnosti, zníženia dopadov COVID-19 a rekonštrukcie a modernizácie objektov nemocnice.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	Zvýšenie kybernetickej a informačnej bezpečnosti v Nemocnici Poprad, a. s.	22. 12. 2022	101 755,32 €	OP Integrovaná infraštruktúra
Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	Ochrana verejného zdravia a posilnenie kapacít v Nemocnici Poprad	25. 05. 2021	1 297 633,04 €	IROP
Nemocnica Poprad, a.s.	Poprad	Zvýšenie produktivity a efektívnosti Nemocnice Poprad, a.s. prostredníctvom rekonštrukcie, prístavby, materiálno - technického zabezpečenia, dodávky zdravotníckej techniky, zariadení, vybavenia a modernizácie IKT infraštruktúry	25. 01. 2018	7 817 015,49 €	IROP
SUMA CELKOM				9 216 403,85 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.4.2 Sociálna starostlivosť a sociálne služby

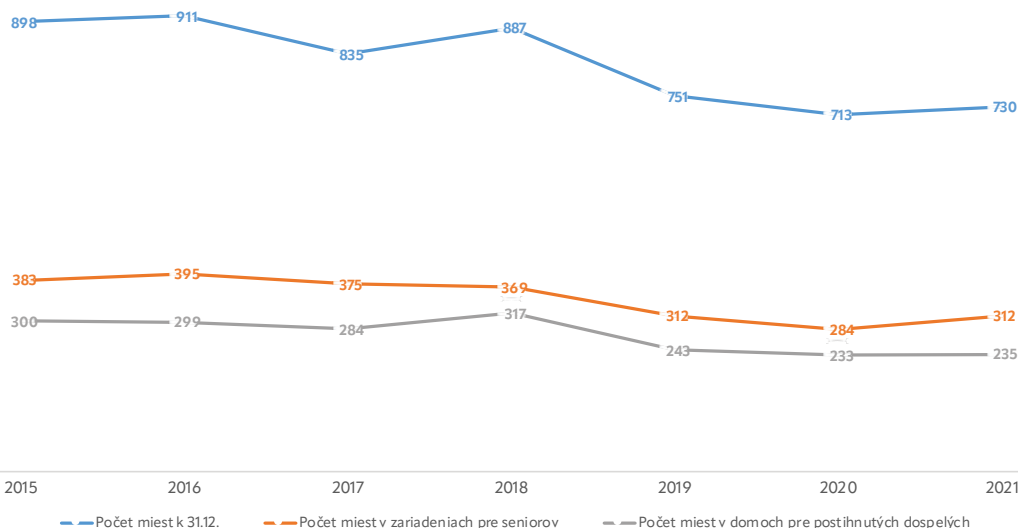
Z pohľadu demografického vývoja je potrebné konštatovať, že **populačné starnutie obyvateľstva** predstavuje a bude na Slovensku predstavovať hlavnú výzvu pre stanovovanie priorít ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Tieto sa budú poskytovať v kontexte veľmi nízkej plodnosti, zvyšovania ekonomického zaťaženia produktívnej populácie a dramatického nárastu počtu 65-ročných a starších osôb. Predpokladá sa, že väčšina rokov ich dožitia bude sprevádzaná obmedzeniami pri vykonávaní bežných denných činností a odkázanosťou na pomoc iných ľudí, blízkych alebo formálnych opatrovateľských služieb. Tieto by mali byť organizované a poskytované tak, aby sa starším ľuďom umožnilo čo najdlhšie zotrvať v ich prirodzenom (domácom) prostredí.

Samosprávy v rámci svojich kompetencií poskytujú, resp. zabezpečujú sociálne služby všetkým odkázaným občanom, ktorí sa ocitli v nepriaznivej sociálnej situácii (napr. z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, nepriaznivého zdravotného stavu, ťažkého zdravotného postihnutia, ohrozenia sociálnym vylúčením, neschopnosťou zabezpečiť si základné životné potreby, straty bývania, potreby krízovej intervencie, zotrvávania v segregovanej lokalite s prítomnosťou chudoby, podpory zosúladovania rodinného a pracovného života...). Významnou zmenou prejde sociálna oblasť v oblasti starostlivosti o ľudí so zdravotným znevýhodnením, dlhodobo chorých a seniorov po implementácii **Reformy posudkovej činnosti** vyplývajúcej z plnenia podmienok Plánu obnovy a odolnosti. Výsledkom pripravovaných zmien bude jednotný a efektívny posudkový systém, v ktorom budú posudzovanie vykonávať iba úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, a to podľa jednotnej metodiky. Posudzovanie komplexne zhodnotí potreby človeka s ohľadom na zdravotný stav aj sociálny rozmer osoby so zdravotným postihnutím.

Štatistická evidencia ŠÚSR udáva, že v okrese Poprad je evidovaných 8,2 % sociálnych zariadení s 9,4 % podielom na všetkých miestach v týchto zariadeniach Prešovského kraja. **Positívne sa vyvíja práca so seniormi, kde má okres Poprad na počte miest pre seniorov až 14,1 % podiel kraja.** Kým počet zariadení v Prešovskom kraji za sledované obdobie rokov 2015 – 2021 rástol pri klesajúcom počte miest najmä z dôvodu krízovej situácie s pandemiou COVID-19 v rokoch 2019 -2021, tak v okrese Poprad klesol aj počet zariadení aj počet miest.

²⁰ https://www.e-vuc.sk/psk/zdravnictvo/ambulantne-zdravotnicke-zariadenia/poprad.html?page_id=97124

Vývoj kapacít zariadení sociálnych služieb v okrese Poprad za roky 2015 - 2021

Zdroj: ŠÚ SR, Datacube, so3005rr

Prehľad kapacít sociálnych zariadení

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	podiel na kraji	zmena 2023 / 2015
Počet sociálnych zariadení	okres Poprad	23	23	21	24	18	18	19	8,2%	-4 -17,4%
	Prešovský kraj	227	267	250	261	233	222	233		6 2,6%
Počet miest k 31. 12.	okres Poprad	898	911	835	887	751	713	730	9,4%	-168 -18,7%
	Prešovský kraj	8 198	10 135	9 196	8 985	7 963	7 700	7 806		-392 -4,8%
Počet miest v zariadeniach pre seniorov	okres Poprad	383	395	375	369	312	284	312	14,1%	-71 -18,5%
	Prešovský kraj	2 066	2 278	2 317	2 656	2 398	2 310	2 211		145 7,0%
Počet miest v detských domovoch	okres Poprad	67	57	-	-	-	-	-		-67 -100,0%
	Prešovský kraj	681	689							-681 -100,0%
Počet miest v domoch pre postihnuté deti a dospelých	okres Poprad	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	
	Prešovský kraj	-	-	-	-	-	51	148		148
Počet miest v domoch pre postihnutých dospelých	okres Poprad	300	299	284	317	243	233	235	5,6%	-65 -21,7%
	Prešovský kraj	4 252	5 931	5 723	5 053	4 371	4 276	4 167		-85 -2,0%
Počet miest v domoch pre postihnuté deti	okres Poprad	-	-	-	-	-	-	-	0,0%	
	Prešovský kraj	107	119	109	74	59	42	60		-47 -43,9%

Zdroj: ŠÚ SR, Datacube, so3005rr

Koncepciu práce v sociálnej oblasti má mesto Poprad spracovanú v **strategickom dokumente Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad 2021 – 2030 (ďalej ako komunitný plán)**, ktorý nadväzuje na komunitný plán na roky 2015 – 2020, ktorého realizácia bola ovplyvnená mimoriadnou situáciou spojenou s vypuknutím celosvetovej pandémie COVID-19. Je vypracovaný v súlade s **Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030**, ktoré stanovuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR) a v zmysle § 83 **zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách** a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnych službách). Samospráva vypracováva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky.

Samospráva mesta Poprad má zámer **zefektívniť existujúci systém poskytovania sociálnych služieb a do roku 2030 ukončiť transformáciu a deinštitucionalizáciu sociálnych služieb**, čo znamená poskytovať celomestský systém sociálnej starostlivosti viac formou komunitnej starostlivosti ako inštitucionálnej, s cieľom zabezpečiť dostupnosť rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru **aj v integrovanej sociálno-zdravotnej forme starostlivosti a zdieľanej starostlivosti** (vzájomne prepojenej a dopĺňanej starostlivosti) v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb. Mesto Poprad má vybudované silné partnerstvo a vzájomnú komunikáciu medzi subjektmi poskytujúcimi sociálnu aj zdravotnú starostlivosť na území mesta Poprad (aj v okrese Poprad), čo je výborný základ na realizáciu tohto zámeru.

Poskytovateľmi sociálnych služieb uvedených v prehľade nižšie je buď samospráva, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) alebo iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Sociálne služby môže poskytovať len poskytovateľ zapísaný do registra poskytovateľov sociálnych služieb. V zmysle Komunitného plánu a platného VZN č. 1/2024 o úhradách, spôsobe určenia a platenia úhrad za poskytovanie sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Poprad zastrešuje v súčasnosti popradská samospráva v spolupráci s neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb tieto kľúčové sociálne služby:

Prehľad poskytovaných sociálnych služieb v meste Poprad

Sociálna služba	V poskytovaní	Verejný poskytovateľ	Neverejný poskytovateľ
Opatrovateľská služba – v prirodzenom (domácom) prostredí klienta	Áno	mesto Poprad	Familiaris, Spišská katolícka charita
Zariadenie opatrovateľskej služby	Áno	mesto Poprad	Slovenský Červený kríž, Senires, n. o.
Zariadenie pre seniorov	Áno	mesto Poprad	Seniorpark n. o.
Domov sociálnych služieb	Áno	-	Senires n. o., Seniorpark n. o.
Špecializované zariadenie	Áno	-	Seniorpark n. o.
Denné centrum pre seniorov	Áno	mesto Poprad	
Jedáleň	Áno	-	Slovenský Červený kríž
Detské jasle (zariadenie starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa)	Áno	mesto Poprad	Rehab, s. r. o. Kvetinka – detské centrum a jasle
Komunitné centrum	Nie		
Útulok pre občanov bez prístrešia	Nie		
Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu – zariadenie núdzového bývania	Nie		
Noclaháreň	Áno	mesto Poprad	-
Denný stacionár pre seniorov a zdravotne znevýhodnené osoby	Áno	mesto Poprad	Združenie Nádej na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, Lúčik nádeje pre Nepál
Prepravná služba	Áno	mesto Poprad	Slovenský Červený kríž
Požičiavanie pomôcok	Áno	-	Léthé, n. o. Slovenský Červený kríž
Odlahčovací služba	Áno	mesto Poprad	Slovenský Červený kríž
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	Áno	mesto Poprad	
Terénna sociálna služba krízovej intervencie	Áno	mesto Poprad	
Sociálne poradenstvo	Áno	mesto Poprad	Progressfem

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

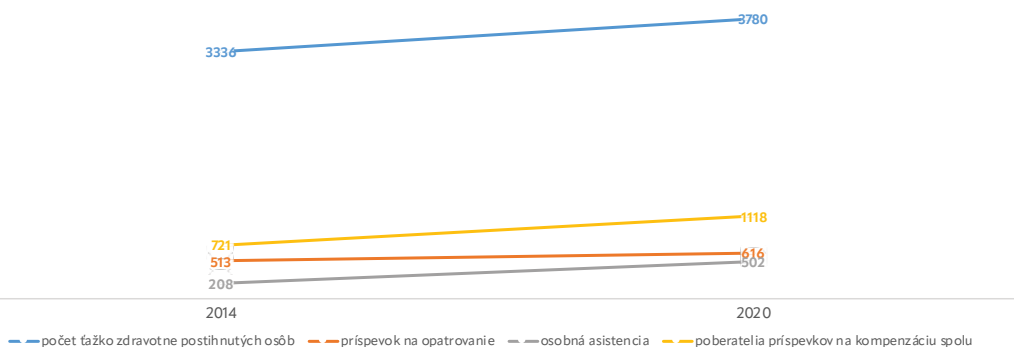
Sociálni pracovníci Mestského úradu v Poprade sú špecialistami na poskytovanie **komplexného sociálneho poradenstva** a občanom ponúkajú pomoc v nasmerovaní na konkrétne inštitúcie (verejných či neverejných poskytovateľov sociálnych služieb) a hľadani vhodného riešenia sociálneho či iného životného problému.

Aj s ohľadom na široké spektrum sociálnych služieb a veľkej diferenciacii poskytovaných služieb v meste Poprad v rámci jednotlivých zariadení **nie sú klientmi zariadení v Poprade obyvatelia okolitých miest a obcí**. Z dôvodu zlepšenia dostupnosti sociálnych služieb v Poprade, najmä pre občanov mesta, poskytuje **komplexné sociálne poradenstvo „pod jednou strechou“** (miesto prvého kontaktu) Mestský úrad Poprad a jeho denné centrá, ako aj obvodné úrady v mestských častiach. Aj keď mesto Poprad doteraz nevydalo tlačeneho ani online „sprievodcu sociálnymi službami“, pravidelne informuje občanov prostredníctvom TV Poprad, Facebooku mesta Poprad, Mesačníku Poprad.

Súčasťou sociálneho poradenstva je poradenstvo zamerané na poradenstvo týkajúce sa kompenzačných príspevkov, ktoré poskytuje štát prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprad.

Všetky sledované parametre týkajúce sa poberateľov príspevkov na kompenzáciu v meste Poprad od roku 2014 rastú, čo svedčí o potrebe venovať oblasti rozvoja a podpory sociálnych služieb v meste Poprad náležitú pozornosť a prioritu.

Vývoj počtu poberateľov príspevkov na kompenzáciu v meste Poprad v rokoch 2014 - 2020

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

SOCIÁLNE SLUŽBY KRÍZOVEJ INTERVENČIE mesta Poprad

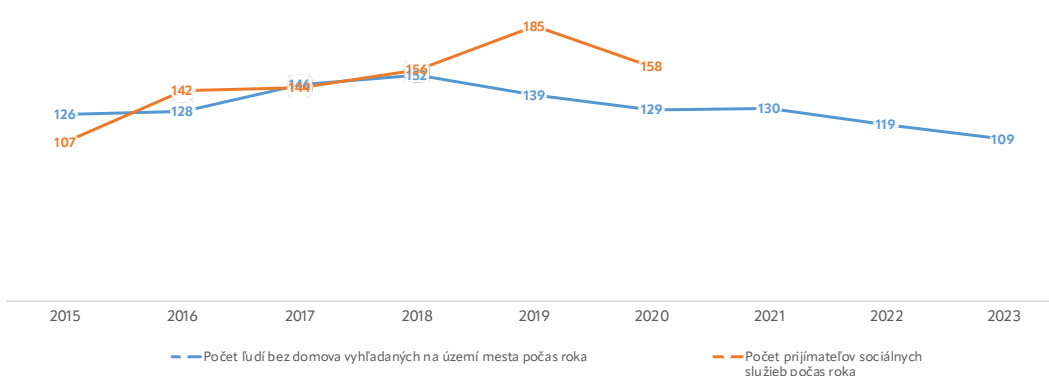
Počas roka sa nepretržite vykonáva na území mesta Poprad **terénna sociálna práca zameraná na pomoc „ľuďom na ulici“**.

K dispozícii je pre nich zariadenie sociálnych služieb pre občanov bez prístrešia, ktoré má kapacitu 35 lôžok a má vytvorené podmienky na prenocovanie, na prípravu jedla, služby strediska osobnej hygieny a práčovne. Zároveň zabezpečuje aj výdaj stravy v jedálni zariadenia vo forme jedného teplého jedla denne, ktorú mesto Poprad zabezpečuje v spolupráci so **Slovenským Červeným krížom v Poprade**.

V zariadení sa počas roka realizuje aj zber šatstva, obuvi, posteľnej bielizne a pod., ktoré sa odovzdáva odkázaným na túto pomoc.

Občianske združenie Korene, ktoré zabezpečuje v meste Poprad predaj časopisu **Notabene**, má v zariadení vytvorené podmienky na distribúciu časopisu a ponúka týmto ľuďom prácu, a tým aj príjem.

Pomoc ľuďom bez domova v období rokov 2015 - 2023 v meste Poprad

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

SOCIÁLNE SLUŽBY NA PODPORU RODÍN S DEŤMI mesta Poprad

Sociálna služba pomoci **pri osobnej starostlivosti o dieťa** je poskytovaná terénnou formou najviac v rozsahu 30 po sebe nasledujúcich dní. Je poskytovaná vtedy, ak rodič dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti, nemôže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny.

Sociálne služby zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa (**detské jasle**) poskytuje mesto Poprad (kapacita 25 detí).

SOCIÁLNE SLUŽBY NA RIEŠENIE NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCIE Z DÔVODU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA, NEPRIAZNIVÉHO ZDRAVOTNÉHO STAVU ALEBO DOVRŠENIA DÔCHODKOVÉHO VEKU mesta Poprad

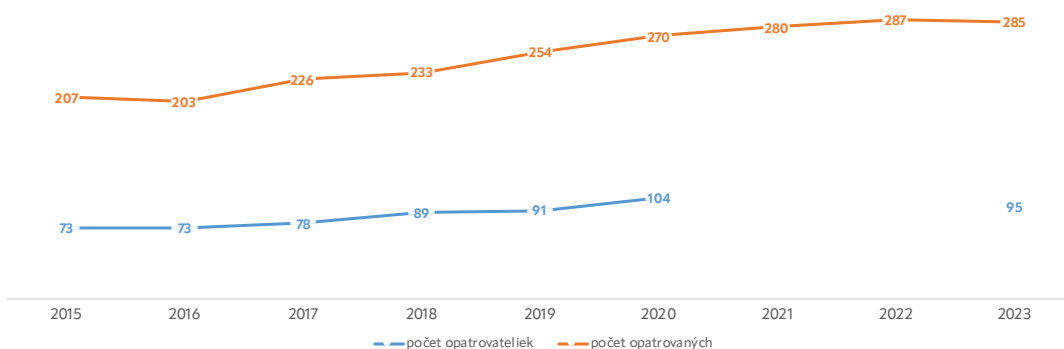
Opatrovateľská služba predstavuje nosnú a najžiadanejšiu formu terénnych sociálnych služieb pre kategóriu občanov s nepriaznivým zdravotným stavom a seniorov mesta Poprad. Je tomu tak v dôsledku snahy (najmä seniorov) zotrvať v domácom prostredí čo najdlhšie, pretože práve opatrovateľská služba sa poskytuje občanom v ich domácnostiach vrátane domácnosti v dome s opatrovateľskou službou. **Službu v roku 2020 poskytovalo 104 opatrovateľiek pre 270 klientov, kým v roku 2023 to bolo 95 opatrovateľiek začlenených v organizačnej štruktúre mesta pre 285 klientov.** Mzdy opat-

rovateľiek boli dofinancované z dvoch projektov (v roku 2019, 2021 aj 2023) z Národného programu Ministerstva sociálnych vecí a rodiny SR na podporu rozšírenia kapacít opatrovateľskej služby financovaného zo zdrojov EŠIF. Celoslovenským problémom však zostáva, že v odbore Ošetrovateľstvo personálne kapacity nepribúdajú, pretože ide o finančne neatraktívne a pomerne náročné povolanie.

Opatrovateľská služba sa poskytuje aj v **Dome s opatrovateľskou službou** (ďalej len „DOS“), obyvateľom mesta Poprad, ktorí poberajú starobný alebo invalidný dôchodok. Pridelovanie nájomných bytov v **DOS Xenón v Poprade** je realizované v zmysle VZN mesta Poprad č. 20/2020. V Dome s opatrovateľskou službou sa nachádza 105 bytových jednotiek z toho **70 jednoizbových bytov a 35 garsónok**. Občan, ktorému bol pridelený nájomný byt, môže okrem opatrovateľskej služby v predmetnom objekte využívať aj podpornú sociálnu službu v jedálni a tiež sociálne služby denného centra, prepravnú službu, ako aj poskytovanie sociálneho poradenstva.

V sledovanom období rokov 2015 – 2020 môžeme pozorovať neustály **nárast záujmu** o poskytovanie opatrovateľskej služby. Zo strany mesta Poprad je poskytnutá všetkým, ktorí o ňu prejavia záujem a splňajú podmienky.

Prehľad o poskytovaní opatrovateľskej služby v meste Poprad od roku 2015 – 2023

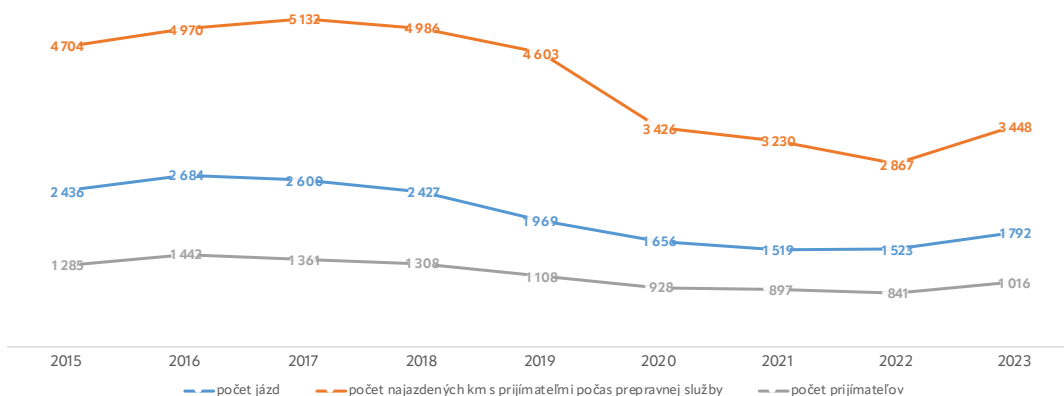

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine, alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie. Po pandémie COVID-19 záujem o túto službu opätovne od roku 2022 rastie.

Prepravnú službu mesta Poprad od roku 2009 **zabezpečuje jeden vodič** špeciálne upraveným motorovým vozidlom s najazdovou plošinou pre osoby na invalidnom vozíku.

Prehľad o poskytovaní prepravnej služby v meste Poprad v rokoch 2015 - 2023

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

PODPORNÉ SLUŽBY Mesta Poprad

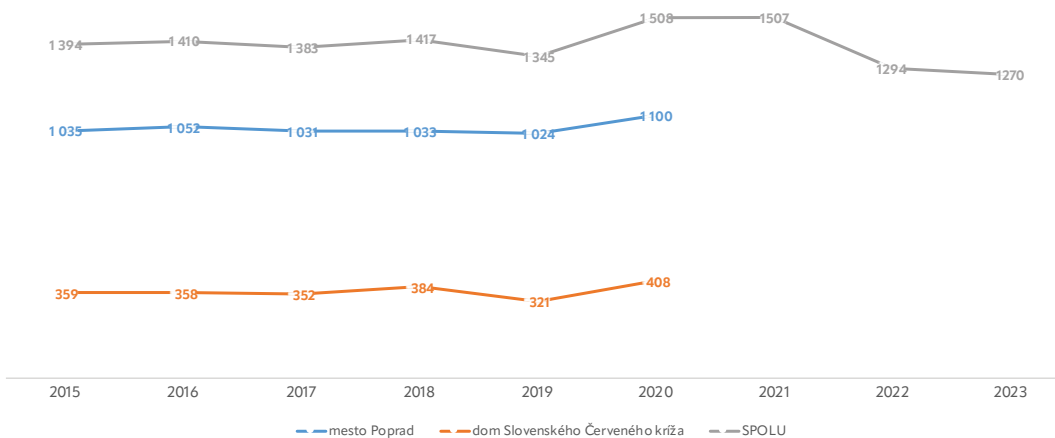
Podľa údajov Štatistického úradu SR žilo k 31. 12. 2023 v Poprade **9 908 obyvateľov nad 65 rokov**. Poskytovanie sociálnej služby **v dennom centre**, stretávanie a zmysluplné trávenie voľného času seniorov a ťažko zdravotne postihnutých osôb má v meste Poprad dlhoročnú tradíciu. Prvé denné centrum

v meste vzniklo už v roku 1971, ďalšie pribudli v rokoch 1977, 1979 a 1980. Mesto Poprad v súčasnosti spravuje a riadi **7 denných centier, ktoré združujú okolo 712 seniorov** (DC Stráže pod Tatrami, DC Matejovce, DC Veľká, DC Spišská Sobota, DC Limba, DC kresťanských seniorov a DC Juh). V denných centrách sú integrovaní aj občania s ťažkým zdravotným postihnutím či nepriaznivým zdravotným stavom (slabozrakí a nevidiaci, nepočujúci a nedoslýchaví, s onkologickým ochorením, sklerózou multiplex, či iným postihnutím). Seniori v denných centrách získavajú pravidelne sociálne poradenstvo, venujú sa pohybovým aktivitám (turistika, nordic walking, petang) a prostredníctvom kurzov si osvojujú nové zručnosti ako napríklad digitálnu gramotnosť a iné.

Poskytovanie sociálnej služby **v jedálni** prostredníctvom Slovenského Červeného kríža v Poprade od 1. 7. 2021 sa realizuje v jedálni na ul. Baníckej a v Dome SČK v Spišskej Sobote, rozvozom do 10 lokalít alebo dovozom priamo do domácností pre seniorov a zdravotne znevýhodnených osôb.

Aj keď v roku 2021 poklesol počet stravníkov a v roku 2023 sa dostal na najnižšiu hodnotu za sledované obdobie rokov 2015 – 2023 (1 270 stravníkov), záujem o túto sociálnu službu by sa mal skôr prezentovať **počtom vydaných obedov**. V roku 2020, keď sociálnu službu zabezpečovalo okrem SČK aj CSS (mesto Poprad) bolo vydaných 120 000 obedov. **V roku 2023, keď už túto sociálnu službu zabezpečoval v jedálni len SČK Poprad, vzrástol počet vydaných obedov na 170 000 obedov.**

Prehľad počtu prijímateľov sociálnej služby v jedálni v meste Poprad v rokoch 2015 - 2023

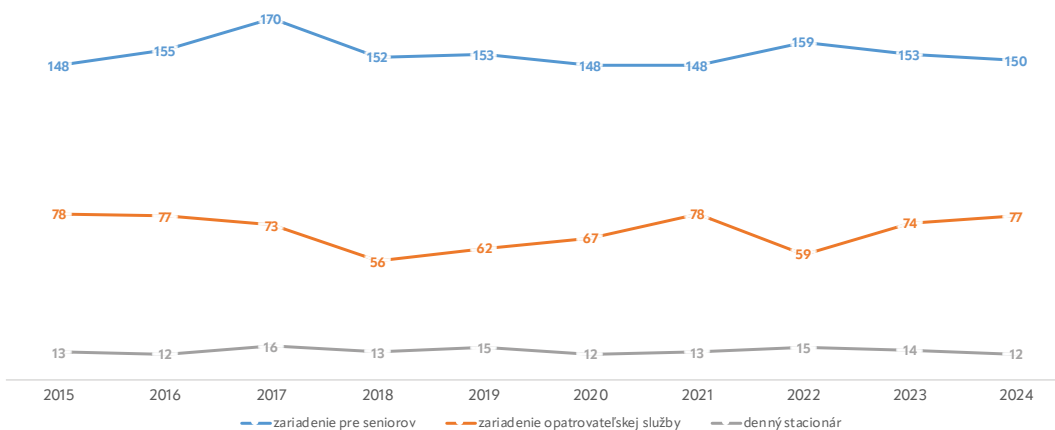

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

Centrum sociálnych služieb v Poprade (CSS), kde súčasťou centra je integrácia viacerých sociálnych služieb: (1) zariadenie pre seniorov s celoročnou pobytovou formou (ZpS), (2) zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) a (3) denný stacionár (DS). **Zariadenie pre seniorov je situované v dvoch budovách: ZpS 1 – na Komenského ul. s kapacitou 97 miest a ZpS 2 – na Okružnej ul. s kapacitou 35 miest.** Zariadenie opatrovateľskej služby tu má kapacitu 30 miest a denný stacionár centra je určený pre 10 ľudí.

V roku 2020 bola zriadená kancelária prvého kontaktu, v ktorej sa žiadatelia o sociálnu službu dozvedia všetky potrebné informácie, napr. o procese podania žiadosti, o obsahu zmluvy o poskytovaní sociálnej služby a podobne.

Počet prijímateľov služieb v centre sociálnych služieb Poprad za roky 2015 - 2023

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

Najväčší počet **čakateľov na sociálnu službu** eviduje mesto Poprad u verejného poskytovateľa – Centra sociálnych služieb v Poprade. K 14. 8. 2024 ide o počet **159 čakateľov** na sociálnu službu zariadenia pre seniorov (140 čakateľov na ZpS a 19 čakateľov na ZOS) s priemerným vekom 82 rokov a s priemernou dĺžkou čakania od podania žiadosti o poskytnutie sociálnej služby na úrovni 1 roka, 5 mesiacov a 18 dní (537 dní).

Centrum sociálnych služieb v Poprade bolo zapojené do **národného projektu** Implementačnej agentúry MPSVR SR **Kvalita sociálnych služieb** ako poskytovateľ pilotného hodnotenia kvality a aj ako poskytovateľ metodologickej podpory (2-dňový seminár).

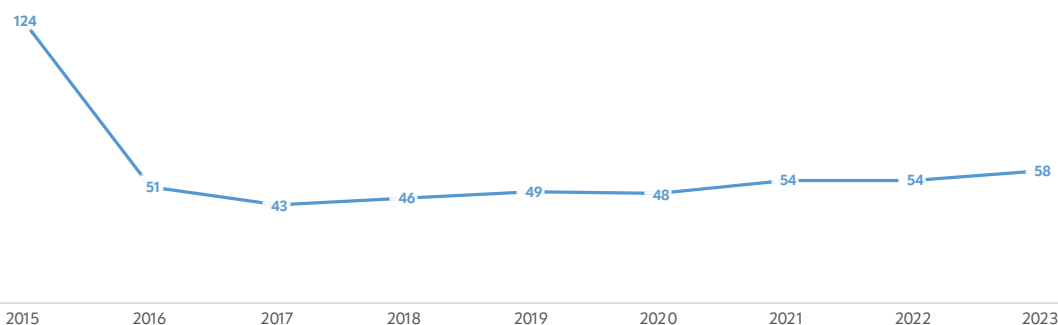
DOPLNKOVÉ SLUŽBY mesta Poprad

Klub pre deti a mládež posilňuje sociálnu prácu s rodinami v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením pre svoj spôsob života, majú obmedzenú schopnosť viesť samostatný život a začleniť sa do spoločnosti.

Je situovaný v lokalite, kde žije na hranici chudoby prevažne rómska komunita v sociálnych bytoch. V súčasnosti je smerovanie sociálnej práce s touto komunitou nedostatočné a je potrebné sa zamerať na začleňovanie (inklúziu) klientov do spoločnosti.

V budúcnosti je potrebné zamýšľať sa nad tým, aby sa z doplnkovej služby stala služba krízovej intervencie (nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu alebo komunitné centrum).

Počet detí v klube detí a mládeže Poprad počas roka v období 2015 - 2023

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

Sociálna starostlivosť na úseku **sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** je v okrese Poprad poskytovaná **štátom** v jednom štátom zriadenom a prevádzkovanom zariadení, ktoré zároveň sídli na území mesta Poprad (detský domov).

Sociálne služby neverejných poskytovateľov

Neverejný poskytovateľ	Poskytovaná služba
OZ FAMILIARIS	Poskytuje na území mesta Poprad opatrovateľskú službu a špecializované poradenstvo zamerané na rodinu, marginalizovanú rómsku komunitu, nezamestnaných a ťažko zdravotne postihnutých občanov.
LÉTHÉ, n. o.	agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) – kvalifikované zdravotné sestry s dlhoročnou praxou požičiavanie pomôcok – je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku.
PROGRESFEM	Poskytujeme špecializované (strániace) sociálne poradenstvo pre ženy zažívajúce násilie v intímnych vzťahoch . Vykonávané ambulantnou formou prostredníctvom poradne (poradenským centrom), zriadeným na území mesta Poprad.
SENIORPARK, n. o.	Sociálne zariadenie poskytuje komplexnú sociálnu starostlivosť dospelým fyzickým osobám, prevažne seniorom a osobám so zdravotným postihnutím zariadenie pre seniorov – kapacita v zariadení v mestskej časti Kvetnica je 10 miest a v zariadení v Spišskom Bystrom 30 miest; špecializované zariadenie pre liečbu Alzheimerovej a Parkinsonovej choroby s kapacitou v mestskej časti Kvetnica 20 miest a Spišské Bystré rovnako 20 miest. domov sociálnych služieb – s kapacitou 10 miest v mestskej časti Kvetnica. Klientov s trvalým pobytom v meste Poprad majú 25 – 27 osôb ročne.
Senires, n. o.	V príjemnom prostredí rodinného typu nájdú spokojnosť a pohodu klienti väčšinou v seniorskom veku. Prostredníctvom sociálnych terapeutov je zabezpečená 24-hodinová starostlivosť, individuálne a skupinové terapie organizované s prihliadnutím na individuálne možnosti klientov.

Neverejný poskytovateľ	Poskytovaná služba
Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad	zariadenie opatrovateľskej služby (ďalej ZOS) s kapacitou 15 miest. jedáleň – poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.
Spišská katolícka charita	Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti – poskytovanie zdravotnej, resp. ošetrovateľskej starostlivosti klientom v domácom prostredí. Mobilný hospic – cieľom domácej hospicovej starostlivosti je umožniť pacientom v terminálnom štádiu života zotrvať v domácom prostredí čo najdlhšie, aby neumieral sám, opustený, ale sprevádzaný odbornou a komplexnou starostlivosťou, hlavne v oblasti zmierňovania bolesti a v oblasti emocionálnej, sociálnej, duchovnej a psychologickéj pomoci. Opatrovateľská služba – najoptimálnejšia forma pomoci hlavne starému, osamelému žijúcemu alebo opustenému človeku v jeho domácnosti.
Združenie Nádej na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím	Združenie poskytuje základné sociálne poradenstvo a služby domova sociálnych služieb , a to ambulantnou formou s kapacitou 24 miest.
REHAB, S.R.O.	Súkromné detské jasle a Denné detské rehabilitačné sanatórium vzniklo ako súkromné zariadenie v roku 2001. Rehabilitačné jasle poskytujú deťom od šiestich mesiacov do šiestich rokov výchovu a vzdelávanie na odbornej úrovni. Zároveň poskytujú deťom rehabilitačné cvičenia na rozvíjanie a zdokonaľovanie motoriky. Kapacita zariadenia je 10 detí.
Kvetinka – detské centrum & jasle	Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku . Pobyt dieťaťa je obohatený anglickým jazykom a prvkami Montessori pedagogiky.

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030; vlastné spracovanie

PRÁCA S MARGINALIZOVANOU RÓMSKOU KOMUNITOU

Výstavba komunitného centra v lokalite so zvýšenou koncentráciou Rómov v mestskej časti **Matejovce**, kde žije približne 512 obyvateľov, bola schválená, ale nakoniec z dôvodu časovej tiesne projekt nebol realizovaný. Mesto však zamestnáva cez národný projekt (NP) Terénna sociálna práca **2 terénnych sociálnych pracovníkov**, ktorí sú zodpovední práve za riešenie krízových situácií v tejto komunite. V prípade, ak sa príslušníci MRK komunity chcú uchádzať o zamestnanie, sú nápomocní v príprave na pohovor. Tiež dávajú tipy na možných disponibilných a vhodných pracovníkov v prípade, ak o to zamestnávateľia požiadajú a obrátia sa na Sociálny odbor mestského úradu v Poprade.

Mestská polícia v Poprade má aktuálne zabezpečených **4 pracovníkov**, ktorí chodia denne kontrolovať lokality s príslušníkmi MRK. Mesto na to využíva národný projekt **Miestne občianske poriadkové služby (MOPS)**, ktoré boli financované zo zdrojov EŠIF a financovanie bude pokračovať aj z Programu Slovensko. Projekt je realizovaný v meste Poprad na 5 lokalitách s vyššou koncentráciou rómskeho obyvateľstva (ulica Staničná, Lidická, Hlavná, Koperníková, Matejovské námestie). Mestská polícia tu dlhodobo zaznamenáva časté porušovanie zákona a VZN mesta, rušenie nočného pokoja, hromadenie odpadkov, časté užívanie alkoholických nápojov, fetovanie a záškoláctvo detí. Program umožňuje vytvoriť pracovné pozície do MOPS z radu občanov MRK, ktorých úlohou (v spolupráci s mestskou políciou) je eliminácia týchto negatívnych javov.

V Komunitnom pláne sociálnych služieb je prepočítaná potreba sociálnych služieb a ich porovnanie so súčasnými kapacitami v meste Poprad, z čoho vyplýva, že podľa doporučených noriem už v súčasnom období je na území mesta Poprad **nedostatok kapacít v rámci poskytovania sociálnych služieb**.

Prioritné oblasti rozvoja sociálnych služieb podľa komunitného plánu

	Predpokladaná potreba	Existujúce sociálne služby	Rozdiel
Zariadenie pre seniorov	282	194	-88
Zariadenie opatrovateľskej služby (vrátane denného stacionára)	115	73	-42
Opatrovateľská služba	574	299	-275
Zariadenie pre bezdomovcov	51	35	-16

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad na roky 2021 – 2030

Najväčšiu potrebu sociálnych služieb vidí mesto v posilnení opatrovateľskej služby formou terénnej sociálnej služby a posilnením ambulantnej formy sociálnej služby, a to prípadným zriadením ďalšieho denného stacionára. Tieto formy sociálnej služby rešpektujú najviac súkromie, nevytrhávajú občanov z ich prirodzeného prostredia a umožňujú im väčšiu spoluprácu s rodinou a komunitou, čím je možné výrazne prispieť ku kvalitnému prežitiu života seniora.

Mesto Poprad má vypracovanú projektovú dokumentáciu stavby „Výstavba sociálno-zdravotného nízkokapacitného zariadenia s kapacitou do 30 miest v Poprade–Matejovciach“ a projektovú dokumentáciu „Výstavba sociálneho bývania s prvkami prestupného bývania v Poprade-Matejovciach“ (asistované bývanie).

V roku 2024 sa Slovenskému červenému krížu v Poprade podarilo získať finančné zdroje vo výške 400 tis. eur na zabezpečenie absentujúcej sociálnej služby „prvého bývania“ (first housing).

Komunitný plán uvádza, že mesto Poprad by malo v budúcnosti **počítať s rozširovaním sociálnych služieb**, prípadne tieto služby zabezpečiť prostredníctvom neverejných poskytovateľov vytvorením priaznivých podmienok a uhrádzaním finančných príspevkov na uvedené sociálne služby pre prijímateľov s trvalým pobytom v meste Poprad.

Finančné príspevky pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb poskytujúcich sociálne služby občanom mesta Poprad v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Kým v roku 2021 pre 1 poskytovateľa to bolo 840 €, v roku 2022 pre 16 poskytovateľov – 53 050,80 € a v roku 2023 pre 17 poskytovateľov – 68 400 €.

Podľa zástupcov nezriaďovaných subjektov zdravotnej a sociálnej starostlivosti mestu Poprad i podtatranskému regiónu chýba zdravotnícke oddelenia dlhodobo chorých – **doliečovací ústav**, ktorý by bol schopný dostatočne (i s náležitou rezervou) pokryť žiadané priestorové a klientské kapacity, ktoré sú potrebné pre uspokojenie potrieb obyvateľov popradskej aglomerácie a príslušného regiónu. Najbližší doliečovací ústav má sídlo v Kežmarku a Gelnici. V tomto ohľade nebola ešte v rámci inštitucionálnej úrovne (Popradská nemocnica a. s.) rozvinutá diskusia.

V rámci sociálnych služieb je **mimoriadna potreba zriadenia pobytového sociálno-zdravotného zariadenia** s nadväznosťou na finančné krytie zo zdravotného krytia.

POBYTOVÉ A AMBULANTNÉ SLUŽBY na území mesta Poprad podľa Zákona 448/2008 o sociálnych službách	Forma	paragraf zákona	Počet poskytovateľov	Počet zariadení	Kapacita zariadenia
Domov sociálnych služieb (DSS)	pobytová - ročná	§38	2	2	12
	ambulantne týždenná		2	2	60
Špecializované zariadenie	pobytová - ročná	§39	2	2	32
Zariadenie pre seniorov	pobytová - ročná	§35, ods.1	4	4	157
	ambulantne				
Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)	ambulantne	§32b	3	3	47
Zariadenie podporovaného bývania	pobytová - ročná	§36			
Zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	§29 ods.1			
Útulok	pobytová - ročná	§26 ods.1			
Stredisko osobnej hygieny	ambulantne	§60	1	1	
Nocľaháreň	pobytová - ročná	§25	1	1	35
Komunitné centrum (KC)	ambulantne	§24D			
Jedáleň	ambulantne / osobný odber	§58, ods.1	2	2	800
Denný stacionár	ambulantne	§40	2	2	25
Zariadenie opatrovateľskej služby	pobytová - ročná	§36 ods.1	3	3	54
Nízkoprahová soc. služba pre deti a rodinu	ambulantne	§28	1	1	14
Nízkoprahové denné centrum	ambulantne	§24b			
Denné centrum (DC)	ambulantne	§56	7	7	380
Opatrovateľská služba	terénna	§41	1	1	
Terénna soc. služba krízovej intervencie	terénna	§24a	2	2	
Prepravná služba	terénna	§42	2	2	
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	terénna	§31			
Služba včasnej intervencie	ambulantne	§33	2	2	5
Sociálna rehabilitácia	ambulantne	§21	1	1	
Sociálne poradenstvo - špecializované	ambulantne	§19 ods.3	2	2	
Sociálne poradenstvo - základné	ambulantne	§19 ods.2	4	4	

Zdroj: eVÚC evidencia

Prehľad poskytovateľov bytových a ambulantných služieb na území mesta Poprad

Vysvetlivky:	Zriaďovateľ je Prešovský samosprávny kraj		
	Poskytovateľ je samospráva		
Domov sociálnych služieb (DSS)	pobytová - ročná	SENIORPARK n. o., Kvetnica 424 9 (10 os.)	Senires n. o., Scherfelova 1370 (2 os.)
	ambulantne	Združenie Nádej na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v Poprade, Francisciho 905 (30 os.)	
	týždenná		
Špecializované zariadenie	pobytová - ročná	Humanitarian, n.o., Popradská 2057 (12 os.)	SENIORPARK n. o., Kvetnica 424 (20 os.)
Zariadenie pre seniorov	pobytová - ročná	Centrum sociálnych služieb v Poprade, Komenského 3454 (90 os.)	SENIORPARK n. o., Kvetnica 424 (10 os.)
		Centrum sociálnych služieb v Poprade, Okružná 758 (35 os.)	Senires n. o., Scherfelova 1370 (22 os.)
Zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa (detské jasle)	ambulantne	Janka Knapíková, Tomášikova 2940 (12 os.)	REHAB, s.r.o., Francisciho 900 (10 os.)
		Mesto Poprad, Ul. mládeže 4886 (25 os.)	
Zariadenie podporovaného bývania	pobytová - ročná	-	
Zariadenie núdzového bývania	pobytová - ročná	-	
Útulok	pobytová - ročná	-	
Stredisko osobnej hygieny	ambulantne	Mesto Poprad, Levočská 4051	
Nocľaháreň	pobytová - ročná	Mesto Poprad, Levočská 4051 (35 os.)	
Komunitné centrum (KC) Jedáleň	ambulantne	-	
	ambulantne / osobný odber	Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad, Banická 4955 (600 os.)	Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad, Sobotské námestie 1765 (200 os.)
Denný stacionár	ambulantne	Centrum sociálnych služieb v Poprade, Francisciho 909 (10 os.)	Lúčik Nádeje pre Nepál, Dostojevského 2805 (15 os.)
Zariadenie opatrovateľskej služby	pobytová - ročná	Centrum sociálnych služieb v Poprade, Francisciho 909 (30 os.)	Senires n. o., Scherfelova 1369 (8 os.) Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad, Sobotské námestie 1765 (16 os.)
Nízkoprahová soc. služba pre deti a rodinu	ambulantne	Spišská katolícka charita, Nábřeží Jána Pavla II. 438 (14 os.)	
Nízkoprahové denné centrum	ambulantne	-	
Denné centrum (DC)	ambulantne	Mesto Poprad, Ludvíka Svobodu 3783 (70 os.), Mesto Poprad, Matejovské námestie 1547 (50 os.), Mesto Poprad, Podtatranská (60 os.), Mesto Poprad, Podtatranská 2501 (80 os.), Mesto Poprad, Scherfelova 1360 (50 os.), Mesto Poprad, Sobotské námestie 1744 (40 os.), Mesto Poprad, Strážske námestie 536 (30 os.)	
Opatrovateľská služba	terénna	Mesto Poprad	
Terénna soc. služba krízovej intervencie	terénna	Mesto Poprad	Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad
Prepravná služba	terénna	Mesto Poprad	Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad
Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	terénna	-	
Služba včasnej intervencie	ambulantne	Terapeutické ihrisko Janka, Velické námestie 1176 (5 os.)	Terapeutické ihrisko Janka (terénna)
Sociálna rehabilitácia	ambulantne	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (terénna)	
Sociálne poradenstvo - špecializované	ambulantne	Spišská katolícka charita, Alžbetina 372	Familiaris (terénna)
Sociálne poradenstvo - základné	ambulantne	PROGRESFEM	Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad (terénna), Slovenský Červený kríž, územný spolok Poprad, Banická 4955 Život bez závislostí, n.o., Novomeského 4738

Zdroj: eVÚC evidencia

Poberateľmi dotácie z rozpočtu mesta Poprad na základe **VZN č. 9/2021 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Poprad** na svoju verejnoprospešnú činnosť v oblasti sociálnej práce a starostlivosti o rôzne hendikepované sociálne skupiny sú subjekty ako napríklad Progresfem a Slovenský Červený kríž. V roku 2023 bola jednému subjektu subjektom pridelená celková dotácia z rozpočtu mesta vo výške 20 000 eur.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období sa mestu Poprad podarilo vyfinancovať z EŠIF až **8 projektov v sociálnej oblasti** v celkovej hodnote zazmluvneného NFP 2,36 mil. eur. Finančná podpora smerovala na 2 projekty poskytovania opatrovateľskej starostlivosti, 4 projekty miestnej občianskej hliadky, rekonštrukcie objektu nocľahárne na Levočskej

ceste. Projekt zriadenia Komunitného centra Poprad–Matejovce bol mimoriadne ukončený a napriek schváleniu sa nezrealizoval.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Mesto Poprad	Poprad	Rekonštrukcia a zateplenie objektu sociálnych služieb Levočská cesta - Nocľaháreň	03. 02. 2023	411 771,78 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Komunitné centrum Poprad - Matejovce (projekt mimoriadne ukončený - neprispel k cieľom OP)	03. 02. 2023	488 710,44 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Pokračovanie miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Poprad	26. 03. 2022	91 245,26 €	OP Ľudské zdroje
Mesto Poprad	Poprad	Podpora opatrovateľskej služby v meste Poprad	01. 12. 2021	489 600,00 €	OP Ľudské zdroje
Mesto Poprad	Poprad	Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby v meste Poprad	11. 06. 2019	140 737,20 €	OP Ľudské zdroje
Mesto Poprad	Poprad	Rozšírenie opatrovateľskej služby v meste Poprad	31. 01. 2019	499 200,00 €	OP Ľudské zdroje
Mesto Poprad	Poprad	Miestna občianska poriadková služba v meste Poprad	14. 12. 2017	71 823,85 €	OP Ľudské zdroje
Mesto Poprad	Poprad	Miestne občianske a preventívne služby Poprad	24. 4. 2024	166 744,66 €	Program Slovensko
SUMA CELKOM				2 359 833,18 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

Ako uvádza prehľad nižšie, tri subjekty – mimovládne organizácie (Pre človeka, Seniorpark, n. o. a Občianske združenie Sasa) získali na **5 projektov v sociálnej oblasti** z EŠIF v programovom období 2014 – 2020 finančnú podporu ďalších 1,069 mil. eur.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Pre človeka	Poprad	Zamestnanie Pre človeka	12. 10. 2022	149 709,00 €	OP Ľudské zdroje
Pre človeka	Poprad	Sprostredkovanie bývania a podporné služby ako nástroj sociálneho začlenenia	21. 07. 2021	178 308,50 €	OP Ľudské zdroje
SENIORPARK n.o.	Poprad	Rozvoj špecializovaných poradenských služieb sociálneho zariadenia SENIORPARK n.o. v oblasti prevencie a eliminácie diskriminácie	07. 12. 2018	174 671,60 €	OP Ľudské zdroje
Občianske združenie Sasa	Poprad	Centrum pre flexibilnú starostlivosť o deti v Poprade	29. 08. 2018	106 587,07 €	OP Ľudské zdroje
SENIORPARK n.o.	Poprad	Revitalizácia centrálného parku Poprad - Kvetnica	20. 04. 2018	459 384,83 €	IROP
SUMA CELKOM				1 068 661,01 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.4.3 BÝVANIE

Bytová politika je prepojená so sociálnou politikou. Samospráva by mala byť schopná zabezpečiť rôzne modely bývania pre obyvateľov v rôznych životných aj sociálnych situáciách, a to v oblasti jeho nadobúdania, ako aj redistribúcie nájomných práv obyvateľom mesta. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a seniorov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

Pri koncipovaní mestskej bytovej politiky je potrebné vychádzať z Programu rozvoja bývania schváleného Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR a z vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania. **Mesto Poprad nemá vypracovanú „Konceptiu rozvoja bývania mesta Poprad“** (konceptiu mestskej bytovej politiky) a v organizačnej štruktúre chýba personálne krytie tejto oblasti.

Verejný nájomný sektor by mal slúžiť najmä pre zabezpečenie **sociálneho bývania**, a to pre tých obyvateľov mesta, ktorí si z rôznych sociálnych dôvodov nemôžu obstaráť bývanie na voľnom trhu. Tento sektor by mal fungovať na princípe neziskovosti (pokrytia nákladov) a cenovej dostupnosti. Jednou z kľúčových oblastí, ktorú je potrebné na území mesta Poprad v najbližších rokoch riešiť z pohľadu fyzickej a aj cenovej dostupnosti, sa javí práve sociálne bývanie najmä z dôvodu potreby zníženia negatívneho salda migrácie, kedy sa obyvatelia mesta odsťahovali do okolitých obcí za „lepším bývaním“ (kvalitnejším a cenovo dostupnejšími rodinnými domami). V súlade s aktuálnymi trendmi vzniká potreba budovať nové, architektonicky variabilnejšie byty a rodinné domy, ktoré v súlade s dostupnejšou verejnou infraštruktúrou a občianskou vybavenosťou ponúknu príjemné podmienky na život v meste pre všetky vekové kategórie.

Mesto Poprad je vlastníkom 338 nájomných bytov, ale dopyt po nich pre rôzne sociálne vrstvy obyvateľstva, vrátane štartovacích bytov, je vyšší ako je samospráva schopná poskytnúť. Žiadosť o pri-

delenie mestského nájomného bytu na základe žiadosti prideliuje **Oddelenie správy bytov a nebytových priestorov Mestského úradu v Poprade**. Toto oddelenie nielen prideliuje byty na základe žiadosti, ale aj zabezpečuje správu a obnovu mestského bytového fondu.

Bytový fond vo vlastníctve mesta Poprad

	Byty postavené ŠFRB	Byty v bytových domoch	Byty v ubytovni	Byty nižšieho štandardu	Byty určené na odpredaj
Počet bytov	170	120	0	30	18
z toho obývané byty	170	120	0	29	16
Lokalita	Továrenská štvrť, Rázusova ulica	Štúrova, Dostojevského, Suchoňova		Levočská ulica	Šoltésovej, L. Svobodu, Tomášikova

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

V uplynulej dekáde Poprad postavil 114 nájomných bytov. Naposledy v roku 2008 to bolo 84 nájomných bytov v Matejovciach (Nájomný bytový dom Továrenská štvrť v Matejovciach). V uplynulej dekáde sa postavilo 30 bytov na ulici Levočskej (2014).

Z celkového počtu 338 nájomných mestských bytov bolo k 31. 12. 2023 trvale obývaných 336 bytov (99,41 %). Neobývaných bolo 0 bytov z dôvodu nevhodnosti bývania. Prevažná časť bytov sa nachádzala v mestskej časti Juh. Z bytov, ktoré sa nachádzali v bytových domoch spoločenstiev vlastníkov bytov, bolo 18 určených na odpredaj.

Najväčšie zastúpenie (55 %) mali byty s podlahovou plochou 30 – 50 m² s celkovým počtom 186 bytov. Z nich je 20 bytov nižšieho štandardu. Najväčšie zastúpenie majú byty nad 30 m² **V nájomných bytoch bývalo spolu 789 obyvateľov.** Priemerný počet bývajúcich osôb na jeden obecný byt bežného štandardu (308 bytov) bol 2,2 obyvateľa. V obývaných bytoch nižšieho štandardu (30 bytov) bývalo 102 osôb. Priemerný počet v týchto bytoch bol 3,4 obyvateľa.

Na základe ročného počtu žiadostí o pridelenie bytu evidovaných Mestským úradom v Poprade a počtu pridelených bytov možno konštatovať, že **záujem o nájomné bývanie je väčší ako ponuka o výmenu bytu.** Obyvateľom s nižšími príjmami sa prideliujú byty nižšieho štandardu z dôvodu menšej výšky nájomného a ich schopnosti platiť toto nájomné. Za obdobie rokov 2017 – 2023 išlo priemerne **o 50 evidovaných žiadostí ročne**, pričom samospráva bola schopná ročne uspokojiť od 5 (v roku 2017 a 2021) do najviac 15 žiadostí (v roku 2019), priemerne okolo 9 žiadostí ročne.

Financovanie výstavby nájomných bytov výhradne z príjmov samospráv sa ukázalo ako nemožné aj napriek tomu, že samosprávy mali povinnosť vytvárať z predaja komunálnych bytov Fond rozvoja bývania obce. V súčasnosti výstavbu, údržbu, opravy a modernizáciu nájomných bytov vo vlastníctve obcí a miest možno financovať najmä prostredníctvom štátnych dotácií na výstavbu bytov podľa špecifických kritérií a zvýhodnených úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania – zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania a zákona č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní.

Mesto Poprad **plánuje rozšíriť ponuku nájomných bytov.** Plánovaná výstavba sa má realizovať v dvoch lokalitách, (1) v mestskej časti Matejovce a (2) na sídlisku Juh IV. Predbežne sa počíta s výstavbou **viac ako 60 bytov.** Minimálne 30 bytových jednotiek sa predpokladá v bytovom dome na sídlisku Juh IV, 36 bytových jednotiek na základe požiadaviek sociálneho odboru v bytovom dome s prvkami prestupného bývania v Matejovciach na Staničnej ulici. Samospráva mesta Poprad bude financovať výstavbu prostriedkami KZ 43, ktoré získala z predaja svojho podielu v popradskom aquaparku Aqua-City Poprad.²¹ V súčasnosti sa v lokalite Poprad-Juh IV buduje niekoľko bytových domov prostredníctvom súkromných investorov.

Súčasne platný územný plán mesta Poprad **má vyčlenené nové rozvojové plochy bývania** – hromadná bytová výstavba, individuálna bytová výstavba, zmiešané plochy bývania a občianskej vybavenosti vo všetkých mestských častiach. Aktuálny **poplatok za rozvoj** pre developerov v oblasti bývania je len 10 eur na m², kým podľa platnej legislatívy by to mohlo byť až 35 eur na m², pričom nie je účelovo viazaný.

V roku 2021 tvorilo podľa SOBD 2021 bytový fond mesta Poprad celkom **4 391 domov a 20 136 bytov** (49,92 % bytového fondu okresu Poprad), z toho 15 964 bytových jednotiek v rámci bytových domov (79,3 %) a 3 070 bytových jednotiek v rámci rodinných domov (15,2 %). Na počte domov okresu Poprad sa mesto Poprad podieľalo 25,90 %. Domy boli obývané v 83,01 % prípadoch obyvateľmi s trvalým pobytom, kým byty približne rovnako (83,94 %) a ich priemerná podlahová plocha predstavovala 74,77 %.

²¹ <https://www.asb.sk/biznis/realitny-trh/pod-tatrami-chybaju-byty-poprad-investuje-do-najomneho-byvania>

Počet domov v meste poprad k 1. 1. 2021

Územná jednotka	Počet domov	z toho					ostatné	Obývanosť s trvalým pobytom
		rodinné domy	bytové domy	polyfunkčná budova	inštitucionálne al. kolektívna zariadenia			
Mesto Poprad	4 391	2 985	934	65	52	144	83,01%	
podiel	100,0%	68,0%	21,3%	1,5%	1,2%	3,3%		
okres Poprad	16 956	13 445	1 759	113	144	342	77,77%	
podiel	100,0%	79,3%	10,4%	0,7%	0,8%	2,0%		
podiel mesta na okrese PP v %	25,90%	22,20%	53,10%	57,52%	36,11%	42,11%		

Štruktúra bytov podľa typu domu v meste poprad k 1. 1. 2021

Územná jednotka	Počet bytov	z toho					Obývanosť s trvalým pobytom	priemerná podlahová plocha
		v rodinných domoch	v bytových domoch	polyfunkčná budova	inštitucionálne al. kolektívna zariadenia	ostatné		
Mesto Poprad	20 136	3 070	15 964	661	52	161	83,94%	74,77 m²
podiel	100,0%	15,2%	79,3%	3,3%	0,3%	0,8%		
okres Poprad	40 337	14 680	22 073	1 145	417	388	75,93%	
podiel	100,0%	36,4%	54,7%	2,8%	1,0%	1,0%		72,86 m²
podiel mesta na okrese PP v %	49,92%	20,91%	72,32%	57,73%	12,47%	41,49%		

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SOBD 2021

Mesto nemá aktuálny **prehľad o prázdnych bytoch v bytovom fonde**. Podľa odborných odhadov to v roku 2016 bolo okolo 900 bytov a v roku 2022 až 1500 bytov (10 % medziročný nárast). Prázdné byty tak tvoria 10 – 15% celkového bytového fondu (vrátane investičných bytov). Mestský úrad v Poprade **nie je proaktívny v komunikácii so správcami bytových domov a bytovými spoločenstvami** pri riešení otázok bytovej politiky a správy bytového fondu. Takáto jednotná platforma by pomohla v získavaní aktuálnych informácií, dát, ako aj pri zavádzaní komunitne výhodných opatrení.

V mestských častiach mesta Poprad je z hľadiska počtu evidovaných bytov (21 728 bytov) najväčšou mestskou časťou s podielom 82,2 % mestského bytového fondu (17 870 bytov) mestská časť Poprad, kde je koncentrovaných viacero sídlisk. Ostatné mestské časti, ktoré boli pôvodne obcami, majú na svojom území evidované skôr rodinné domy ako bytové domy. Druhou mestskou časťou s najväčším počtom bytov je Poprad–Veľká (1 477 bytov). Mestské časti Spišská Sobota a Matejovce majú rovnaké zastúpenie bytov (po 1 032 bytov). Najmenšími mestskými časťami, čo do počtu bytov, sú Stráže pod Tatrami (193 bytov) a Kvetnica (125 bytov).

Počet bytov v rodinných domoch a bytových domoch v mestských častiach Popradu k 1. 1. 2024

mestská časť	Poprad	Spišská Sobota	Veľká	Stráže pod Tatrami	Matejovce	Kvetnica	SPOLU
počet bytov v rodinných domoch a bytových domoch	17 870	1 032	1 477	193	1 031	125	21 728
podiel	82,2%	4,7%	6,8%	0,9%	4,7%	0,6%	100,0%

Zdroj: Register adries a evidencie budov, Mestský úrad Poprad

Po masívnej privatizácii bytov, ktorá sa v meste Poprad udiala po roku 1993, dominuje vlastníctvo bytov a rodinných domov v súkromnom vlastníctve občanov. V 79,44 % prípadov ide o byty obývané vlastníkom a 14,53 % o byty vo vlastnom rodinnom dome.

Štruktúra bytov podľa formy vlastníctva v meste Poprad k 1. 1. 2022

Územná jednotka	Spolu	byt obývaný vlastníkom	byt vo vlastnom rodinnom dome	obecný byt	služobný byt	družstevný byt	byt v nájme	iná forma užívania bytu	nezistený
mesto Poprad	20 136	15 997	2 925	343	95	0	36	511	229
podiel	100,00%	79,44%	14,53%	1,70%	0,47%	0,00%	0,18%	2,54%	1,14%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SOBD 2021

V štruktúre domov mesta Poprad aj z dôvodu početnosti mestských častí, ktoré boli kedysi samostatnými sídlami, je z 66,98 % tvorená domami murovanej konštrukcie z tehál alebo tvárnic. Ocelovo-betónovú konštrukciu má 15,05 % bytového fondu.

Štruktúra domov podľa materiálu nosnej konštrukcie

Územná jednotka	Spolu	murovaná konštrukcia (tehly, tvárnice, tehlové bloky)	konštrukcia z nepálených tehiel	spriahnutá ocelobetónová konštrukcia (stenové panely)	konštrukcia z kameňa	drevená konštrukcia	konštrukcia kombinovaná (kameň a tehly)	betónová konštrukcia	hliníková konštrukcia	konštrukcia odolná proti zemetraseniu	ocelová konštrukcia	iná konštrukcia	nezistený
Poprad	4 391	2 941	8	661	99	37	269	11	1	0	0	5	359
	100%	66,98%	0,18%	15,05%	2,25%	0,84%	6,13%	0,25%	0,02%	0,00%	0,00%	0,11%	8,18%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SOBD 2021

Bytový fond v mestskej časti Poprad je vo veľkej časti tvorený bytmi (resp. panelovými bytovými domami) typu „bauring“ (konštrukčný systém PD 62). Vyznačuje sa priestorovo veľkorysými bytmi, pričom najčastejšie ide o trojizbové a štvorizbové byty. Ide o pomerne vysoký štandard mestského bývania vo veľkých spoločnostiach. **Kvalitatívne sa tak Poprad radí k mestám s vysoko nasadeným štandardom bytových jednotiek.** Stojí za tým aj skutočnosť, že priemyselné podniky v čase socializmu vybudovali a poskytovali nadštandardné zázemie pre svojich pracovníkov – bytové domy s veľkometrážnymi a pôdorysom sofistikovanými bytmi na sídliskách s kvalitnými verejnými priestormi; jasle, materské školy a základné školy; dom kultúry a odborov; športovú halu, „všešportový“ areál a ďalšie. Nadštandardný prístup priemyselných podnikov (Tatramat, Tatravagónka) k svojim zamestnancom sa prejavoval aj v kultúrno–spoločenskom zázemí.

Ako uvádza štatistická evidencia nižšie (SOBD 2021), viac ako polovica bytových jednotiek v meste Poprad má 3 obytné miestnosti (52,05 %). Malometrážne byty s 1 obytnou miestnosťou tvoria len 9,17 % bytového fondu v Poprade. **V Poprade chýbajú práve malometrážne – jednoizbové a dvojizbové byty.**

Štruktúra bytov podľa počtu obytných miestností

Územná jednotka	Spolu	1 miestnosť	2 miestnosti	3 miestnosti	4 miestnosti	5 miestností	6 miestností	7 miestností	8 miestností	9 miestností a viac	nezistený
Poprad	20 136	1 846	3 551	10 480	2 245	738	355	150	72	75	624
podiel	100%	9,17%	17,64%	52,05%	11,15%	3,67%	1,76%	0,74%	0,36%	0,37%	3%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SOBD 2021

V Poprade platí, že **najdrahšími nehnuteľnosťami z hľadiska veku sú novostavby**, z hľadiska použitého stavebného materiálu sú to predovšetkým tehlové domy a byty v tehlových bytových domoch a z hľadiska lokality ide o centrum a bezprostredne susediace rezidenčné zóny a štvrte. Povešť bohatej štvrte je už od obdobia socializmu pripisovaná mestskej časti Veľká a Spišská Sobota. Cenovo najdostupnejšie byty sú na sídliskách v Matejovciach, Juh I, II, V a VI. Najdrahšie byty sú s výnimkou centra mesta lokalizované na sídliskách Juh IV a v lokalite Dlhé hony.

Mesto Poprad posledné roky (približne od roku 2015) nabehlo na developerskú vlnu aj v oblasti rezidenčného bývania. Vznikajú nové rezidenčné lokality, napr. Juh IV, Nové nábrežie, Dlhé Hony, Karpatská Residence. Údaje o počte novopostavených bytov nie sú mestskej samospráve známe.

Prevláda názor **o cenovej nedostupnosti bytov v meste Poprad** z dôvodu vysokých cien nehnuteľností v okolí atraktívnosti Vysokých Tatier. Práve vysoké ceny nehnuteľností sú problémom vlastného bývania v Poprade. Ceny bytov v Poprade za posledných osem rokov vzrástli takmer trojnásobne. Kým v roku 2013 bola cena trojizbového bytu cca 50 000 eur, v roku 2022 je jeho cena na úrovni 125 000 – 140 000 eur. Pozvoľný rast cien bol dlhodobou záležitosťou, no skokový nárast nastal s príchodom pandémie. Poukázal na to, že kým v súčasnosti sa cena za m² blíži k hranici 2 000 eur, pred pandemiou bola približne o 500 eur nižšia. Za rast cien tiež môže nedostatok a zdražovanie stavebných materiálov, ale aj nedostatok bytov. Konštantne, ale dosť výrazne narastali aj ceny pozemkov v Poprade. Cena za m² je v prípade pozemku s kompletnou infraštruktúrou viac ako 150 eur. Z toho dôvodu mnohí obyvatelia Popradu využívajú ponuku stavebných pozemkov v okolitých obciach za dostupnejšie ceny. Aj keď majú títo obyvatelia bývanie v okolitých obciach, verejnú infraštruktúru a občiansku vybavenosť (z dôvodu sociálnych väzieb a dochádzania do práce) využívajú priamo v meste Poprad.

Zvyšovanie cien materiálov predražila viaceré developerské projekty, v niektorých prípadoch investori dokonca z obavy pred nedostatkom stavebnín a ich vysokou cenou odložili výstavbu nových projektov.²²

²² <https://www.asb.sk/biznis/realitny-trh/pod-tatrami-chybaju-byty-poprad-investuje-do-najomneho-byvania>

Štruktúra domov podľa obdobia výstavby a poslednej rekonštrukcie

	Spolu	pred rokom 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011 - 2015	2016 a neskôr	bez rekonštrukcie	nezistené
podľa obdobia výstavby	4 391	233	309	507	1 325	958	301	193	200		365
		5,31%	7,04%	11,55%	30,18%	21,82%	6,85%	4,40%	4,55%	0,00%	8,31%
podľa obdobia poslednej rekonštrukcie	4 391	98	71	67	133	313	611	783	671	1 252	392
		2,23%	1,62%	1,53%	3,03%	7,13%	13,91%	17,83%	15,28%	28,51%	8,93%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov SOBD 2021

Stav bytového fondu je vo veľkej miere výsledkom výstavby pred rokom 2000 (takmer 75,88 %), kedy výstavba presahovala dvojciferný percentuálny rast (z toho 54,08 % pred rokom 1980). Najväčší prírastok, až 1 843 domov, bol v období rokov 1961–1980 (30,18 %). V porovnaní s krajinami západnej Európy je bytový fond relatívne mladý, pretože len 12,34 % bolo vybudovaných pred II. svetovou vojnou. Tieto domy si v súčasnosti vyžadujú postupné rekonštrukcie, lebo práve ich vek sa podpísal na samotnom nevyhovujúcom technickom stave. **Od roku 2011 je priemerný prírastok domov mesta Poprad na úrovni necelých 8,95 %** (z toho 4,55 % po roku 2016), čo zodpovedá vývoju v krajských mestách. Vo všetkých územných jednotkách je viditeľný vzostupný nárast výstavby od roku 1919 do roku 1980 a následne do roku 2015 klesajúci percentuálny podiel výstavby. **Bez akejkolvek rekonštrukcie je 28,51 % domov v meste Poprad.**

Jedným z najdôležitejších opatrení na zlepšenie bytového fondu je **zlepšenie technického stavu jestvujúceho bytového fondu** a tým predĺženie jeho životnosti a **zníženie energetickej náročnosti**. Následne je potrebné riešiť aj celkovú revitalizáciu jestvujúcich obytných zón, ktorá nemôže byť sústredená len na opravy a zatepľovanie bytových domov. Revitalizáciu je potrebné riešiť komplexne v celej zóne rekonštrukciou a prestavbou technickej infraštruktúry, vybavenia verejných plôch a priestranstiev, výstavbou plôch a zariadení na odstavovanie vozidiel a pod.

2.4.4 Bezpečnosť a civilná ochrana

Verejný poriadok na území mesta Poprad zabezpečuje mestom zriadená **Mestská polícia mesta Poprad** (MsP) v zmysle zákona SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov. Verejný poriadok zabezpečuje v nepretržitej 24-hodinovej prevádzke vykonávaním najmä obchádzkovej služby a tiež hliadkovej a obchádzkovej služby realizovanej systémom tzv. okrskov, ktorých je 5 na území mesta: (1) Centrum, (2) Západ a Juh III, (3) Veľká, Spišská Sobota, Stráže, (4) Juh I, II, IV, V a Kvetnica, (5) Matejovce. Mestská polícia mesta Poprad nepretržite disponuje aj dvojčlennou zásahovou jednotkou. V používaní má 5 osobných automobilov a 4 motocykle. V roku 2023 v nej pracovalo **36 príslušníkov**, ktorí vykonali 3 982 zákrokov, v rámci ktorých 40 osôb bolo predvedených na výsluch a osobná sloboda bola obmedzená 48 osobám.

Mestská polícia mesta Poprad úzko **spolupracuje s Policajným zborom Slovenskej republiky**. Táto spolupráca aj v roku 2023 bola na štandardne dobrej úrovni a bola realizovaná celkom v 161 prípadoch.

Mestský kamerový systém (MKS), ktorý sa postupne budoval od roku 2001 predstavuje účinný prostriedok situačnej prevencie boja proti kriminalite. Zvyšuje obyvateľom a návštevníkom mesta pocit bezpečia v uliciach, zároveň výrazným spôsobom prispieva k zvyšovaniu efektivity zásahov príslušníkov MsP. V neposlednom rade slúži, ako kvalitný prostriedok v prípade vzniku rôznych mimoriadnych udalostí, pre potreby prípadného krízového riadenia. **V roku 2023 bolo v prevádzke na mestskej polícii 75 kamier**, rozmiestnených po jednotlivých mestských častiach, najviac v mestskej časti Poprad (82,7 %). Výstupy z kamier slúžia v rámci objasňovania protiprávneho konania pre potreby MsP, ako aj pre potreby orgánov činných v trestnom konaní, pri objasňovaní trestných činov spáchaných na území mesta Poprad. Na tieto účely bolo za hodnotené obdobie poskytnutých 55 záznamov. V rámci výkonu služby MsP využíva aj mobilné kamerové systémy, a to jednu kameru umiestnenú v služobnom motorovom vozidle a štyri telové kamery. Tieto kamery zaznamenávajú priebeh jednotlivých zásahov hliadok a týmto poskytujú objektívny pohľad na činnosť hliadky na mieste, ako aj na konanie osoby, voči ktorej je zákrok smerovaný.

Mestská polícia mesta Poprad má zriadenú chránenú dielňu, kde pracujú piati zdravotne ťažko postihnutí zamestnanci ako referenti mestského kamerového monitorovacieho systému.

Mestská časť	Poprad	Spišská Sobota	Veľká	Stráže pod Tatrami	Matejovce	Kvetnica	SPOLU
počet kamier mestskej polície	62	3	4	0	5	1	75

Zdroj: Interná evidencia Mestskej polície Poprad

Počas **hliadkovej služby** za hodnotené obdobie bolo zistených a riešených 2 497 priestupkov a 6 trestných činov. Na tiesňovú linku 159 bolo v roku 2023 nahlásených 4 319 udalostí. Všetky tieto oznámenia boli následne preverené a riešené hliadkami mestskej polície. V blokovom konaní bolo riešených 2297 priestupkov a vybraných 42 175 eur na pokutách.

Mestská polícia Poprad kontroluje mládež s cieľom eliminovať požívanie alkoholických nápojov osobami mladšími ako 18 rokov na verejných priestranstvách a na prevádzkach na území mesta Poprad. Na tomto úseku v roku 2023 sa podrobilo orientačnej dychovej skúške na určenie objemu alkoholu v krvi 193 osôb, z toho bolo v 17 prípadoch zistené požívanie alkoholických nápojov. V 3 prípadoch išlo o maloleté osoby a v 14 prípadoch o mladistvé. Tieto osoby boli riešené správnym orgánom za účasti zákonných zástupcov.

Mestská polícia mesta Poprad zabezpečuje verejný poriadok počas konania hromadných športových akcií a tiež aj počas konania všetkých kultúrnych a spoločenských akcií organizovaných mestom Poprad.

Denne počas dní školského vyučovania v čase od 07:00 h do 08:00 h sú príslušníci Mestskej polície mesta Poprad velení na priechody pre chodcov s cieľom zabezpečiť bezpečný prechod detí cez vozovku v blízkosti vybraných základných škôl, pri ktorých sa nachádzajú frekventované cestné komunikácie.

Na úseku **kriminálnej prevencie** a prevencie dopravných nehôd organizuje mestská polícia na pôde materských a základných škôl preventívne aktivity (besedy spojené s exkurziou na útvare Mestskej polície mesta Poprad, besedy na školách). Mestská polícia realizuje aj tzv. **preventívne projekty určené pre žiakov školských a predškolských zariadení**. V roku 2023 bolo vykonaných celkovo 42 besied, na ktorých sa zúčastnilo 1 278 osôb. Organizuje aj **besedy pre seniorov** v kluboch seniorov s cieľom zvýšiť bezpečnosť tejto zraniteľnej skupiny obyvateľstva. V rámci „Týždňa mobility“ organizuje mestská polícia preventívne aktivity pre širokú verejnosť.

Pult centralizovanej ochrany objektov (ďalej len PCO) MsP Poprad je zriadený v súlade so zákonom č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v platnom znení a slúži na ochranu majetku obce a jej obyvateľov pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím. K 31. 12. 2023 bolo na PCO MsP napojených spolu 161 objektov, z ktorých je 38 objektov patriacich mestu Poprad. V roku 2023 u objektov napojených na PCO MsP nedošlo k ostrému zásahu. Aj to poukazuje na kvalitu a opodstatnenosť stráženia jednotlivých objektov MsP Poprad.

Jednou zo základných úloh mestskej polície je ochrana obyvateľov mesta Poprad a iných osôb **pred ohrozením ich života a zdravia** v zmysle zákona o obecnej polícii. V roku 2023 príslušníci Mestskej polície mesta Poprad vykonali celkom 132 zákrokov priamo smerujúcich k záchrane života a ochrane zdravia osôb.

Prioritou Mestskej polície mesta Poprad je aj **zvyšovanie odbornej a vedomostnej úrovne policajtov** vytvorením podmienok pre vzdelávanie policajtov, a to najmä odborným výcvikom všetkých policajtov, osobitne zásahovej jednotky. Ide najmä o streleckú prípravu, taktiku služobných zákrokov, zvyšovanie úrovne právneho vedomia a komunikačných schopností policajtov.

CIVILNÁ OCHRANA (CO): Cieľom **civilnej ochrany**, ktorá je v kompetencii samospráv, je zabezpečiť prevenciu, pripravenosť a reakcie voči rizikám a krízovým situáciám. V prípade krízových situácií je nevyhnutná koordinácia s viacerými štátnymi orgánmi.

Mesto Poprad v súčinnosti s Okresným úradom v Poprade zabezpečuje starostlivosť o signalizačné sirény a kryty CO. **Mesto Poprad nemá vo vlastníctve žiadne funkčné CO kryty.** Niekoľko organizácií má úkryty pre vlastnú potrebu.

Signalizačné sirény v počte 13 sú vo vlastníctve štátu, ovládané z Okresného úradu Poprad. Okrem toho má mesto jednu sirénu umiestnenú na zimnom štadióne, ktorá je ovládaná miestne alebo z Okresného úradu Poprad. Z budovy MsÚ nemôže byť ovládaná a spustená žiadna zo sirén

Ako súčasť prevencie pred ohrozením živlami je zadefinované aj prijímanie opatrení pre **zabezpečenie protipovodňových opatrení** (aj v dôsledku zmeny vodných a klimatických pomerov počas súčasnej klimatickej zmeny). Mesto Poprad má vypracovaný Povodňový plán záchranných prác a analýzu možného vzniku mimoriadnej udalosti na území mesta, ako aj iné dokumenty (evakuačný plán, plán ukrytia, plán zásobovania a podobne).

POŽIARNA OCHRANA: Mesto Poprad podporuje činnosť dobrovoľných hasičských zborov (DHZ) **s 39 členmi** v roku 2022, a to len v **štyroch mestských častiach** (Poprad, Spišská Sobota, Veľká, Stráže pod Tatrami). Mestské časti Matejovce a Kvetnica nemajú zriadený dobrovoľný hasičský zbor.

Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií zabezpečujú dobrú dostupnosť pre automobilovú hasičskú techniku do 15 minút od hasičskej stanice Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) Poprad. Zásobovanie požiarou vodou je riešené z miestnej verejnej vodovodnej siete.

Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ): Je základným článkom organizácie Dobrovoľná požiarňa ochrana SR, ktorá je občianskym združením združujúcim 94 000 členov. Všetci členovia vykonávajú povinnosti spojené s fungovaním bez nároku na odmenu a vo svojom voľnom čase. Niektorí členovia dobrovoľného hasičského zboru (ďalej len „DHZ“) sú príslušníkmi dobrovoľného hasičského zboru obce (ďalej len „DHZO“) – zásahovej jednotky.

Dobrovoľný hasičský zbor obce (DHZO): Vykonáva záchranné práce pri požiaroch, povodniach, dopravných nehodách a iných mimoriadnych udalostiach podľa vybavenia jednotky. Prax ukázala a čoraz väčšmi ukazuje, že pri povodniach, veterných smršťach, snehových kalamitách, požiaroch a iných udalostiach, nie je možné pokrytie územia okolia obcí iba jednotkou okresného riaditeľstva HaZZ, a preto je dobré, že je obyvateľom k dispozícii aj dobrovoľný hasičský zbor obce. V integrovanom záchrannom systéme (ďalej len „IZS“) pôsobia základne záchranné zložky, ostatné záchranné zložky a útvary policajného zboru. Dobrovoľný hasičský zbor obce patrí k ostatným záchranným zložkám zaradeným do systému IZS a poskytuje odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu svojho dispečerského pracoviska (ohlasovne požiarov) alebo vyzvania operačným strediskom tiesňového volania.

Na území mesta Poprad pôsobia **štyri dobrovoľné hasičské zbory**, ktoré vznikli novelou vyhlášky o hasičských jednotkách v roku 2015. Jednotlivé zbory boli založené individuálne. DHZO Poprad má už 140 rokov.

DHZO	Poprad	Spišská Sobota	Veľká	Stráže pod Tatrami
Kategória	D	D	D	D
Počet členov	8	16	2	13
ZÁSAHOVÁ ČINNOSŤ v roku 2022				
Požiare				
Technické zásahy				
Cvičenia		2	1	
Iné udalosti	11	3	4	3
SPOLU	11	5	5	3

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu Poprad

Technické vybavenie hasičských jednotiek DHZ na území mesta Poprad

DHZO	Technika
Poprad	<ul style="list-style-type: none"> • Prenosná motorová striekačka PS 12
Spišská Sobota	<ul style="list-style-type: none"> • IVECO CAS 15 • Súprava povodňovej záchranej služby KOVOFLEX • Prenosná motorová striekačka PS 12
Veľká	
Stráže pod Tatrami	<ul style="list-style-type: none"> • Súprava povodňovej záchranej služby KOVOFLEX • Prenosná motorová striekačka PS 12

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu Poprad

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM (IZS): Je systém pozostávajúci zo záchranných zložiek, ktoré v prípade ohrozenia života, zdravia, majetku alebo životného prostredia zabezpečia predovšetkým rýchlu informovanosť, aktivizáciu a efektívne využívanie a koordináciu síl a prostriedkov záchranných subjektov pri poskytovaní nevyhnutnej pomoci. Jeho súčasťou sú hasičské a záchranné zbory, poskytovatelia záchranej zdravotnej služby, kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany, Banská záchranná služba (BZS) a Horská záchranná služba (HZS). Práve **Horská záchranná služba (HZS)** má v regióne Vysoké Tatry, z dôvodu vysokohorského charakteru regiónu, významné postavenie súvisiace s nehodovosťou a zimnými i letnými záchrannými akciami vo vysokohorskom teréne. Jej činnosť je riadená zákonom č. 544/2002. Okrem iného spravuje portál Horskej záchranej služby venovaný lavínovej problematike tzv. Stredisko lavínovej prevencie. V okrese Poprad majú svoje pôsobenie oblasťné stredisko pre Vysoké Tatry (OS HZS Vysoké Tatry–Starý Smokovec).

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V oblasti bezpečnosti, civilnej ochrany a požiarnej ochrany neboli v tomto období čerpané mestom Poprad žiadne finančné prostriedky z EŠIF.

2.5 Identita a sebestačnosť

2.5.1 Kultúra a kreatívny priemysel

Kultúra v Poprade sa dlhodobo vníma ako prostriedok kultúrneho vyžitia obyvateľov mesta a zároveň ako zaujímavý voľnočasový program pre tých, ktorí navštevujú Vysoké Tatry a majú záujem počas svojho pobytu stráviť nejaký čas aj v mestskom prostredí.

Mesto Poprad vníma kultúru ako podporu pre rôzne kultúrne inštitúcie, prácu s talentom na základných umeleckých školách a v kultúrnych združeniach a najmä ako koordináciu a organizovanie kultúrno–spoločenských podujatí v meste. Pre oblasť kultúry **nemá vypracovanú koncepciu rozvoja kultúrnych a kreatívnych odvetví**. Jej posledná verzia je neaktuálna a pochádza z roku 2006. Do kandidatúry na Európske hlavné mesto kultúry ani do slovenskej obdoby Mesto kultúry sa nezapojilo. Mesto Poprad nemá zmapovaný rozvojový potenciál v kultúrnej a umeleckej oblasti, ani pasportizácia kultúrnych operátorov, kreatívneho priemyslu a ich ponuky ako podklad pre túto koncepciu. Neexistuje register umenia vo verejnom priestore ani manuál tvorby verejných priestranstiev.

V Poprade od roku 2000 **nepôsobí Mestské kultúrne stredisko mesta Poprad**. Prípravu a organizovanie mestských podujatí v Dome kultúry, na Námestí sv. Egídia v centre mesta Poprad a v mestských častiach zastrešuje **Oddelenie kultúry, komunikácie a cestovného ruchu** Mestského úradu v Poprade (ďalej ako Oddelenie kultúry) s **9 pracovníkmi**, ktoré spadá priamo pod primátora mesta. Z toho sú len 2 odborní referenti pre kultúru, zvyšní zamestnanci zabezpečujú oblasť komunikácie, resp. 4 pracovníci oddelenia sú obslužnými pracovníkmi na zabezpečenie chodu Domu kultúry (3 vrátnici–údržbári a 1 upratovačka v Dome kultúry). Oddelenie ročne zamestnáva aj 7 dohodárov (šatniarky a uvádzačky) tiež pre činnosti v Dome kultúry. Ročný rozpočet na organizovanie mestských podujatí je priemerne 140 tis. eur a ročne pripraví toto oddelenie 100 podujatí rôzneho zamerania a rozsahu. Okrem organizácie podujatí by toto oddelenie malo plniť aj úlohy koordinátora rozvoja kultúrnych operátorov, občianskych združení a neziskových organizácií, kultúrnych a vzdelávacích umeleckých inštitúcií v meste, čo sa vo veľkej miere uskutočňuje najmä ako súčasť ich zapájania do programu mestských podujatí. Koordinačná platforma kultúrnych inštitúcií a kultúrnych operátorov v meste, ktorá by sa pravidelne stretávala, neexistuje.

Oddelenie kultúry zároveň spravuje, prenajíma a prevádzkuje **Dom kultúry**, kde fungujú tri samostatné scény s kompletným technickým zabezpečením. Divadelná sála s kapacitou 387 miest (hladisko a balkón), klub Zóna s kapacitou 70 miest a Divotvorná scéna určená primárne pre detského diváka s kapacitou 90 miest. Dom kultúry bol zrekonštruovaný v roku 2006 premenovaný z pôvodného „Závodného klubu Tatravagónky.“ Mesto Poprad ho aktuálne využíva na realizáciu divadelných a tanečných predstavení, hudobných a folklórnych programov, koncertov vážnej hudby a rôznych hudobných štýlov, študentských predstavení, filmových festivalov, a to na podporu domácej kultúrno–umeleckej scény alebo komerčných „dovezených“ formátov a predstavení.

Z kultúrnej infraštruktúry kultúrnym operátorom **chýba stredne veľký prírodný amfiteáter**, ktorý by radi využívali na rôzne vystúpenia a letné festivaly.

Tradičnými mestskými podujatiami, na ktorých sa oddelenie aktívne podieľa sú podujatia **Viva Italia, Made in Slovakia, Popradská hudobná jeseň, Popradská hudobná jar, Popradské kultúrne leto a Popradské Vianoce – Vianočný jarmok**, v rámci ktorých sa uskutočňuje mnoho kultúrnych akcií všetkých žánrov, často so známymi umeleckými osobnosťami. Práve o koncerty klasickej hudby je v Poprade pomerne veľký záujem. Ako spoluorganizátor sa podieľa aj na ďalších významných podujatiach konaných v meste ako **Medzinárodný festival krojovaných bábik** (spoločne s Podtatranským osvetovým strediskom v Poprade a Východoslovenským folklórnym združením) a **Medzinárodný festival horských filmov**, ktorý sa koná pravidelne v októbri. Synergické prepájanie kultúrnej obce s mestským cestovným ruchom sa deje počas všetkých týchto podujatí.

Podľa vyjadrení zástupcov popradskej kultúrnej a umeleckej obce viac podporované by mohli byť aj **podujatia pre mladého diváka** a nové podujatia pre **milovníkov súčasného umenia**. Aktuálne sa pre najmenšieho diváka organizujú podujatia ako detské divadielka pre najmenších a rôzne akcie neziskových organizácií.

Uvítali by aj priestory, podujatia a programy pre **mládež vo veku od 17 do 28 rokov** s dôrazom na využívanie smart technológií. Inšpiráciou môže byť projekt Výmenníkov v Košiciach, ktoré fungujú ako klubové a komunitná priestory pre rôzne vekové kategórie.

Propagáciu všetkých kultúrnych podujatí v meste na jednej platforme poskytuje rubrika „Kam za kultúrou“ v Mesačníku Poprad (v rozsahu jednej strany), ktorý je distribuovaný do všetkých domácností v meste (20 000 výtlačkov mesačne). Objaví sa tam aktivita na daný mesiac každého subjektu, ktorý o to prejaví záujem a redakcii pošle včas potrebné podklady. Podľa kultúrnych operátorov z mesta Poprad propagácia podujatí nie je dostatočne účinná, aj keď je zabezpečovaná aj online formou

prostredníctvom webového portálu Visit Poprad alebo od augusta aj formou mobilnej aplikácie Muni-polis prepojenej na tento webový portál. Na web stránke mesta Poprad sú propagované len mestské podujatia, kým na web portáli Visit Poprad aj podujatia iných subjektov. Mesto Poprad má bezodplatne k dispozícii od spoločnosti Euroawk 420 citylightov v meste ročne. Mestské výlepné plochy, ktoré boli v dezolátnom stave, boli odpredané súkromnej spoločnosti Rengel Liberec, ktorá ich zrekonštruovala, ale bezodplatne ich mestu neposkytuje. Popradská kultúrna a umelecká obec by uvítala jednu digitálnu aplikáciu, kde by boli pravidelne zverejňované všetky podujatia konané v meste.

Mesto podľa vyjadrení zástupcov kultúrnej a umeleckej obce nevytvára dostatočné podmienky a príležitosti na to, aby sa cez kultúru a umenie podporovala a budovala popradská kultúrna identita a systematicky sa oživovalo mesto. Celkovo **kreatívny priemysel nemá v meste zastrešenie**, neexistuje platforma na sieťovanie a prepájanie (ľudia, priestory, financie, možnosti), ani fyzický priestor kultúrno-kreatívneho centra na prenájom priestorov pre umelcov a kreatívov. Nejakú prácu v tomto smere robí **Coworking Poprad**. Oddelenie kultúry, komunikácie a cestovného ruchu túto koncepčnú prácu zastrešuje len okrajovo, pretože to nie je jeho originálna kompetencia.

KULTÚRNA IDENTITA MESTA POPRAD

Odborné ani participačné diskusie k téme „kultúrnej identity mesta Poprad“ neboli zatiaľ oficiálne vedené a táto téma nie je koncepčne uchopená. Zástupcovia kultúrnej a umeleckej obce na pracovnej skupine načrtli, že by s ohľadom na genius loci, tradíciu a jedinečnosť Popradu mohli byť kľúčovými atribútmi „kultúrnej identity“ – „divadelníctvo“ s takmer 110 ročnou tradíciou a téma „hory a mesto“. Horská identita a prepojenie mesta Poprad na Tatry je vo všeobecnosti podceňované, čo môže súvisieť s presadzovanou ambíciou budovania nezávislého, sebavedomého a moderného mesta využívajúceho smart technológie a potláčaním atribútu Popradu ako „brány do Vysokých Tatier“.

ARCHITEKTÚRA A KULTÚRNO-HISTORICKÉ DEDIČSTVO POPRADU

Osídlenie Popradu nemeckými prisťahovalcami v 13. storočí zanechalo dopad aj na miestnej architektúre v historickom centre mesta. Z tohto obdobia (2. pol. 13. storočia) sa tu nachádza **najvýznamnejšia pamiatka**, zapísaná aj v zozname NKP – **ranogotický Kostol svätého Egídia** s bohatou freskovou výzdobou. Pozostatkom neskorobarokovej výzdoby kostola je už len krstiteľnica. Vedľa kostola stojí renesančná zvonica zo 16. storočia (1592).

V blízkosti kostola stojí pieskovecový stĺp s barokovou sochou **Immaculaty** z roku 1728.

Pripravený je projekt **komplexnej rekonštrukcie a revitalizácie Námestia sv. Egídia**, ktorá by mala mať dve etapy vrátane osadenia prvkov modrej a zelenej infraštruktúry. V prvej etape centrálnu časť námestia, ako je priestor fontány, medzikostolie aj ulicu 1. mája a v druhej etape pokračovanie revitalizácie námestia západným smerom, a to od Kostola sv. Egídia, ulice Vajanského až po Mnoheľovu ulicu.

Kostol evanjelickej cirkvi a. v. bol postavený v rokoch 1829 – 1834 v klasicistickom štýle podľa projektov Jána Fabriciho. Klasicistický oltár pochádza z roku 1838. V kostole sa nachádza náhrobná doska kňaza, náboženského spisovateľa a šľachtica Ondreja Fabriciho (Fabriczyho) z roku 1830, ktorý v Poprade pôsobil 41 rokov.

Bývalá synagóga v Poprade stojí dodnes. Nachádza sa neďaleko centra mesta na ulici Popradskej brigády 9. Vykazuje znaky klasicistickej architektúry a do užívania bola židovskej náboženskej obci odovzdaná v roku 1906. Svojmu účelu slúžila viac než 30 rokov. Skončením II. svetovej vojny bola prestavaná a jej pôvodná architektúra takmer zanikla. Dnes v objekte sídli Popradská tlačiareň. Na budove sa nachádza **pamätná tabuľa** venovaná **pamiatke 1 000 židovským ženám a dievčatám**, ktoré boli dňa 25. 3. 1942 **v prvom transporte** odvečené do Osvienčima. Židovský cintorín v Poprade je v zlom stave a zaslúžil by si brigádu a opravy.

Architektonicky cenné sú mestské časti Kvetnica (bývalá kúpeľná osada), Veľká (meštianske domy) a samozrejme **Spišská Sobota**, ktorej centrum je vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Najväčšou architektonickou pamiatkou je tu **Kostol svätého Juraja** s piatimi neskorogotickými krídlami oltármi a hlavným oltárom od Majstra Pavla z Levoče. Vznikol na rozhraní neskej gotiky a renesancie. Vedľa kostola, podobne ako v iných „nemeckých“ hornospišských mestách, stojí renesančná zvonica.

Starostlivosť o pamiatkový fond v meste Poprad je v gescii Odboru výstavby a „Oddelenie kultúry“ do tejto agendy nevstupuje.

V okrese Poprad sa v zmysle Zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu nachádza jedna **pamiatková rezervácia** –

Register NKP	počet	podiel na	
		okres Poprad	Prešovský kraj
mesto Poprad	14	4,7%	0,5%
okres Poprad	300		10,9%
Prešovský kraj	2 762		

Zdroj: Register NKP, Pamiatkový úrad SR

Spišská Sobota (vyhlásená 11. 6. 1950) a jedna pamiatková zóna – Vysoké Tatry–Tatranská Lomnica (vyhlásená 1. 6. 1992).

Okres Poprad eviduje 10,9 % národných kultúrnych pamiatok Prešovského kraja (počtom 300 NKP). Len 4,7 % z nich (14 NKP) sa nachádza v meste Poprad, z toho 4 v mestskej časti Kvetnica.

PREHLAD EVIDOVANÝCH NÁRODNÝCH KULTÚRNYCH PAMIATOK v meste Poprad podľa Registra NKP

1. Vila (Vila Ráth, Zámociek); Brána (portálová brána, vyrezávaná)
2. Dom polyfunkčný (nový hostinec, správa kúpeľov)
3. Nemocnica (Ústav tuberkulózy a respiračných chorôb Kvetnica; Park (park pri nemocnici); Stanica transformátorová (trafostanica); Vodáreň I. (vodárnička, studňa); Vodáreň II. (vodárnička, studňa)
4. Dom liečebný (Vila Štúr, hotel Pod hradom)
5. Elektrárň (stará elektrárň); Komín (komín starej elektrárne);
6. Brána bývalej vagónky na Hviezdoslavovej ul.
7. Pomník pri stanici (45 mm protitankový kanón vz.1937)
8. Stĺp s podstavcom (Mariánsky stĺp); Socha panny Márie Immaculaty;
9. Evanjelický kostol na nám. sv. Egídia v Poprade
10. Kostol sv. Egídia; zvonica; oplotenie areálu; prikostolný cintorín; sadovnícka úprava
11. Podtatranské múzeum na Vajanského 4
12. Meštiansky dom na nám. sv. Egídia 54
13. Meštiansky dom na nám. sv. Egídia 61
14. Meštiansky dom na nám. sv. Egídia 45

Zdroj: Register NKP, Pamiatkový úrad SR

Podľa **Registra modernej architektúry** je na území mesta Poprad evidovaná len jedna stavba významných medzivojnových architektov z obdobia socializmu: **Obchodný dom Prior v Poprade** (1978 – 1981) od architektov Mihálik Ľubomír, Minárik Fedor, Sloboda Andrej (architekti Štátneho projektového ústavu obchodu, odštepného závodu Bratislava), ktorý bol zdemolovaný v roku 2013 a následne v rokoch 2014 – 2015 nahradený novostavbou nákupného centra Forum.

Je možné, že v Poprade je omnoho viac hodnotných stavieb (stále stojacich), ktoré napriek svojmu významu doposiaľ nie sú uvedené v Registri modernej architektúry.

Na území mesta Poprad sú k dispozícii priemyselné objekty v rámci tzv. **hnedých priemyselných zón**, ktoré by s podporou mesta mohli byť využívané pre kultúrne aktivity, podporu kreatívneho priemyslu a umenia na trvalé a dočasné umelecké intervencie. Zaujímavým príkladom revitalizácie a funkčného využitia industriálneho kultúrneho dedičstva je budova Elektrárne, kde sídli Tatranská galéria v Poprade.

KULTÚRNE INŠTITÚCIE V POPRADE

Mesto Poprad ako okresné mesto nemá na svojom území evidovanú žiadnu zo štátnych kultúrnych inštitúcií, ale za to **štyri kultúrne inštitúcie zriadené Prešovským samosprávnym krajom. Mesto Poprad prevádzkuje len Dom kultúry a Kino Tatran.**

Prehľad kultúrnych inštitúcií na území mesta Poprad

Zriaďovateľ	Kultúrna inštitúcia
Štátna inštitúcia	Nie je žiadna
VÚC – Prešovský samosprávny kraj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podtatranské múzeum v Poprade, Vajanského 72/4, Poprad ▪ Podtatranské osvetové stredisko v Poprade, Sobotské námestie 1738/22, Poprad ▪ Podtatranská knižnica v Poprade, Podtatranská 1548/1, Poprad ▪ Tatranská galéria v Poprade, Hviezdoslavova 12, Poprad
Samospráva – mesto Poprad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oddelenie kultúry Mestského úradu a jeho vysunuté pracovisko Dom kultúry, Štefánikova 99/72, 058 01 Poprad ▪ Kino Tatran, Námestie sv. Egídia 43/86, Poprad (prevádzkuje MIK – Mestská informačná kancelária)
Iné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klub Veličanov, o. z., Scherfelov dom – galéria, súkromná muzeálna izba A. V. Scherfela, Scherfelova 1360/36, Poprad-Veľká

Zdroj: Vlastné spracovanie autora zo zdrojov z internetu.

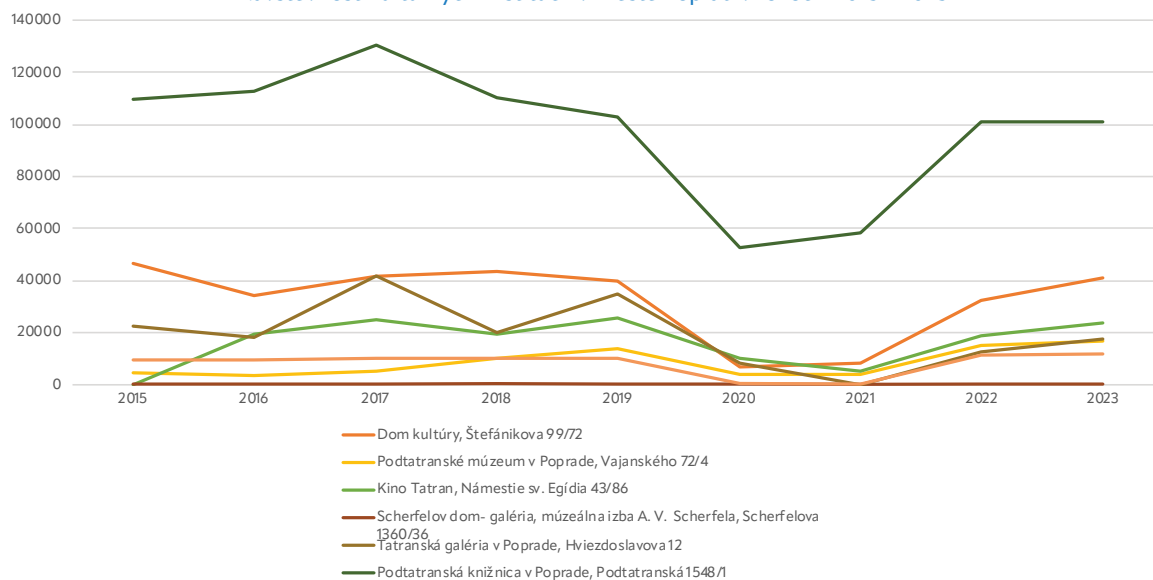
Návštevnosť kultúrnych inštitúcií v Poprade dosiahla za rok 2023 hornú hranicu 101 195 návštevníkov v Podtatranskej knižnici, čo je stále ešte o 1 782 návštevníkov menej ako v predpandemickom roku 2019. Pandémia COVID-19 v rokoch 2019 až 2021 významne zasiahla do návštevnosti kultúrnych inštitúcií v Poprade. Tatranská galéria sa z prepadu návštevnosti spamätáva najpomalšie a v roku 2023 dosiahla len 49,8 % návštevnosti roku 2019. Podtatranské múzeum už tieto počty návštevníkov z roku 2019 navýšilo o 23 %, ale toto bolo do roku 2018 v kompletnej rekonštrukcii. Podľa vyjadrení riaditeľov kultúrnych inštitúcií je 70 % návštevnosti pokrytej návštevníkmi, ktorí nežijú v Poprade.

Návštevnosť kultúrnych inštitúcií v meste poprad v rokoch 2015 - 2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2019 / 2015	2023 / 2015
Podtatranská knižnica v Poprade, Podtatranská 1548/1	109 732	112 548	130 424	110 452	102 977	52 657	58 289	101 030	101 195	-6%	-8%
Dom kultúry, Štefánikova 99/72	46 602	34 029	41 467	43 252	40 057	6 850	8 320	32 334	41 242	-14%	-12%
Kino Tatran, Námestie sv. Egídia 43/86	-	19 555	25 114	19 340	25 657	9 976	5 163	18 575	23 977	31%	23%
Tatranská galéria v Poprade, Hviezdoslavova 12	22 261	18 086	41 791	19 860	35 017	8 358	-	12 404	17 450	57%	-22%
Podtatranské múzeum v Poprade, Vajanského 72/4	4 696	3 545	5 081	10 422	13 624	3 845	4 166	15 011	16 790	190%	258%
Podtatranské osvetové stredisko v Poprade, Sobotské námestie 1738/22	9 270	9 430	10 030	10 210	10 360	510	580	11 600	11 840	12%	28%
Scherfelov dom- galéria, múzeálna izba A. V. Scherfela, Scherfelova 1360/36	400	352	436	450	420	229	180	330	415	5%	4%

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

Návštevnosť kultúrnych inštitúcií v meste Poprad v rokoch 2015 - 2023

DIVADLÁ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mesto Poprad	0	0	0	0	0	0	-	-
okres Poprad	0	0	0	0	0	0	-	-
Prešovský kraj	6	7	6	5	5	5	-	-

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:ku5005rr

MÚZEÁ A GALÉRIE	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mesto Poprad	2	2	2	2	2	2	2	2
okres Poprad	5	5	4	4	4	5	5	5
Prešovský kraj	37	36	30	29	30	32	29	29

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:ku5005rr

Napriek takmer storočnej histórii divadelníctva v meste Poprad a v okrese Poprade podľa oficiálneho štatistického zisťovania nepôsobí **žiadne stále divadlo** s vlastnou divadelnou scénou. Táto situácia sa však zmení ešte v roku 2024. Do konca roka 2024 **bude otvorené** súkromné profesionálne **Mestské divadlo Poprad** vo Veľkej (v budove bývalého Kina Máj odkúpenej od mesta Poprad) s vlastnou stálou scénou obsadzovanou hercami prevažne z prešovského divadla Jonáša Záborského. Nadväzuje na pôsobenie Divadla Viola v Prešove, ktorého aktivity budú postupne presmerované do Popradu. Budova pozostáva z veľkej sály s kapacitou 180 miest a štúdia (malej sály) s kapacitou 80 miest, ktorej západná časť vyústi do terasy s výhľadom na Tatry. V objekte bude kaviareň so stálou prevádzkou a bufety s prevádzkou viazanou na akcie v divadle. Vonkajšia letná divadelná scéna bude mať kapacitu 100 miest. Autorom architektonického návrhu rekonštrukcie je prešovský Ateliér zerozero, ktorý realizoval už viacero verejných stavieb, za ktoré získal uznanie odbornej a laickej verejnosti. V októbri

2024 bude otvorená aj **nová stála komorná divadelná scéna v Kultúrnom centre Západ**, kde bude mať domovskú scénu **Divadlo Ozvena Poprad–Stráže**.

V roku 2022 v meste Poprad pôsobili **2 múzeá a galérie, ktoré mali 6,9 % podiel na počte múzeí a galérií v Prešovskom kraji**. Ich počet sa podľa štatistického zisťovania medzi rokmi 2015 a 2022 nezmenil. Ide o dve kultúrne inštitúcie zriadené Prešovským samosprávnym krajom – Podtatranské múzeum v Poprade (Vajanského 72/4) a Tatranská galéria v Poprade (Hviezdoslavova 12). Obidve sídla v budovách zapísaných ako národné kultúrne pamiatky.

Tatranská galéria v Poprade (TG) vznikla v roku 1960 a jej prvým sídlom bol Starý Smokovec. Po viacerých miestach pôsobenia sa definitívne usídlila v Poprade. V súčasnosti svoju činnosť prezentuje **v bývalej parnej elektrárni na Hviezdoslavovej ulici**, ale aj v iných kultúrnych inštitúciách podtatranského regiónu. Svojou akvizičnou, vedeckovýskumnou a výstavnou činnosťou spracováva a verejnosti približuje tvorbu najmä **výtvarných umelcov Spiša a širšieho východoslovenského regiónu**, významné osobnosti slovenského výtvarného diania. Prezentáciou kľúčových diel slovenského výtvarného umenia, sprístupňovaním diel minulých období, ako aj prác súčasných domácich a zahraničných umelcov, sa systematicky usiluje zväčšovať celkovú informovanosť o tradičných i moderných tendenciách vo výtvarnom umení. V poslednom desaťročí TG upútala pozornosť kultúrnej verejnosti viacerými rozsiahlymi výstavnými projektami a podujatiami v Elektrárni TG, ktoré sa konali v súlade s najnovšími výtvarnými tendenciami vo svete. Stála expozícia **„Odkryté hodnoty APP“** odzrkadľuje dlhoročnú akvizičnú činnosť TG a prezentuje 115 diel – olejomalieb, grafík, kresieb, plastík s tatranskou tematikou, klenotov výtvarného umenia, majstrov slovenskej moderny a iné. TG vo svojom **depozite uchováva 3 125 umeleckých diel**, ktoré cieľavedomým výberom a nákupom zhromaždila počas 50 rokov svojej existencie. V Starom Smokovci vo Vila Flóra má zriadenú ďalšiu stálu expozíciu **Tatry v umení**.

Unikátny priestor bývalej parnej elektrárne dáva možnosť súčasným slovenským a zahraničným výtvarným umelcom, ale aj umelcom z oblasti súčasného tanca, hudby a divadla predstaviť to najzaujímavejšie a najsúčasnejšie zo svojej tvorby. Medzi najnavštevovanejšie patria už tradičné projekty **Factory Art** – festival súčasného slovenského umenia a **Hry s umením** – prezentujúce tvorbu profesionálnych výtvarníkov a študentov umeleckých škôl zo Slovenska a zahraničia.

V roku 2023 navštívilo galériu 17 450 návštevníkov, z toho 4 747 bolo neplatiacich (28,3 %) a 6 418 do 18 rokov (38,2 %). Pracovalo tu 9,5 pracovníkov. Zorganizovali 23 výstav a 143 kultúrnych a vzdelávacích podujatí. Okrem bežných podujatí aj ďalších 23 podujatí v rámci projektu ART & HOLOCAUST podporeného Grantmi EHP, PSK, SR, ktorých sa zúčastnilo 4 829 návštevníkov.²³

Podtatranské múzeum v Poprade bolo založené Uhorským karpatským spolkom v roku 1876. Vzhľadom na nezhody okolo umiestnenia múzea došlo v roku 1882 k otvoreniu Tatranského múzea vo Veľkej a v roku 1886 Karpatského múzea v Poprade. V roku 1945 sa obe múzeá spojili do jedného s názvom Tatranské múzeum okresu Popradského (od roku 1961 ako Podtatranské múzeum). V roku 1978 získalo múzeum budovu **v Spišskej Sobotě**, ktorá v súčasnosti tiež slúži na expozičné účely cechov a remesiel na Hornom Spiši, meštianskeho bývania, interiérov spišských kostolov a osobností Spišskej Soboty. V meste Poprad prevádzkuje dve expozície: **(1) Poprad a okolie v zrkadle vekov** – novootvorené zrekonštruované priestory so zámerom súčasnými prezentačnými prostriedkami sprostredkovať príbeh kontinuálneho osídlenia územia mesta Poprad a jeho okolia a **(2) Knieža z Popradu a jeho hrobka** – nová stála expozícia prezentuje hrobku germánskeho kniežaťa z prelomu 4. a 5. storočia po Kr., ktorá sa našla v hĺbke 5 m v roku 2005 v Poprade–Matejovciach. Hrobku tvorí zachovaná zastrešená drevená zrubová stavba s dreveným sarkofágom spolu s vnútorným zariadením, koženými a textilnými zvyškami odevu zomrelého. Expozícia poskytuje informácie o spôsobe života a dobe kniežaťa z Popradu, ktorého hrobka je jediným archeologickým nálezom svojho druhu v Európe). Pod ochranou múzea je 54 188 zbierkových predmetov z oblasti archeológie, numizmatiky, etnografie, prírody, histórie a umenia. Múzeum prevádzkuje aj múzejnú knižnicu s 19 158 titulmi.

V roku 2023 navštívilo expozície múzea 16 790 návštevníkov, z toho 4 747 bolo neplatiacich (28,3 %) a 6 418 do 18 rokov (38,2 %). Pracovalo tu 15 pracovníkov. Zorganizovali 271 podujatí s návštevnosťou 7 080 návštevníkov.²⁴

Na území mesta Poprad pôsobí od roku 2008 aj **súkromná muzeálna izba so stálou expozíciou** tzv. **Scherfelov dom**, ktoré vzniklo z iniciatívy členov **Klubu Veličanov**, obyvateľov Veľkej na zdokumentovanie života, vedeckej práce a rozsiahlej občianskej aktivity veľkého rodáka Aurela Viliama Scherfela, a to v dome, v ktorom pôsobil a žil. PhMr. Aurel Viliam Scherfel (*23. 4. 1835 Veľká – †23. 4. 1895 Veľká) absolvent farmácie na univerzite vo Viedni, lekárnik, botanik, vedec, humanista. Bol členom Spolku spišských lekárníkov, Rakúskeho spolku lekárníkov, Spolku spišských učiteľov, Uhorského karpatského

²³ Výročná správa Tatranská galéria v Poprade za rok 2023

²⁴ Výročná správa Podtatranského múzea v Poprade za rok 2023

spolku. Patril k zakladateľom Spoločnosti Velického tatranského múzea, ktoré ako riaditeľ spravoval až do svojej smrti. Svojím výskumom flóry vo Vysokých Tatrách zostavil niekoľko hodnotných herbárov, ktoré dopĺňajú zbierky Múzea TANAP-u v Tatranskej Lomnici a Podtatranského múzea v Poprade. Za svoju rozsiahlu prácu v rámci Uhorska získal viaceré medzinárodné diplomy a ocenenia. V roku 2023 ho navštívilo 415 návštevníkov.

V roku 2022 pôsobili v meste **dve stále kiná** s 930 sedadlami – **mestské Kino Tatran** (Námestie sv. Egídia 43/86) a komerčné kino **CINEMAX** v obchodnom centre MAX. V roku 2016 to boli dokonca 3 stále kiná s 1 010 sedadlami.

STÁLE KINÁ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mesto Poprad	1	3	2	2	2	2	2	2
okres Poprad	1	3	2	2	2	2	2	2
Prešovský kraj	14	17	16	18	19	18	19	18
sedačky v kinách								
mesto Poprad	571	1 010	930	930	930	930	930	930
okres Poprad	571	1 010	930	930	930	930	930	930
Prešovský kraj	4 797	5 545	5 462	5 487	6 312	5 402	6 950	5 794

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:ku5003rr

Kino Tatran prevádzkuje mesto Poprad v bývalej budove Reduty prestavenej podľa architekta Milana Michala Harminca (rok 1932). Je s prestávkami v prevádzke od roku 1911 a jeho súčasťou je aj Filmový klub. Naposledy bolo sprevádzkované v roku 2016, po niekoľkých rokoch nečinnosti. Modernizované a digitalizované bolo v roku 2015 s podporou Audiovizuálneho fondu. Kino Gerlach a Kino Máj vo Veľkej už nie sú v prevádzke. Mesto Poprad v minulosti nemalo postavaný vonkajší amfiteáter.

VEREJNÉ KNIŽNICE	Počet knižníc								Počet knižničných jednotiek								podiel na okrese	2023/2015	v %
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
mesto Poprad	1	1	1	1	1	1	1	1	142 701	138 770	143 088	147 196	147 775	150 157	150 592	151 192	53,0%	8 491	6,0%
okres Poprad	24	24	25	25	23	21	16	17	309 435	306 989	316 781	318 889	309 888	298 852	279 702	285 316	100,0%	-24 119	-7,8%
Prešovský kraj	264	258	251	232	229	205	192	194	2 030 416	2 011 293	2 016 698	1 950 274	1 916 207	1 794 472	1 757 793	1 741 131		-289 285	-14,2%

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN:ku5008rr

V meste Poprad bola v roku 2022 štatisticky evidovaná **jedna verejná knižnica** so 151 192 knižničnými jednotkami, pričom na úrovni okresu Poprad je v prevádzke 17 knižníc. Knižničné jednotky knižnice v meste Poprad predstavovali až 53 % všetkých knižničných jednotiek okresu, ide teda o pomerne významnú a rozsiahlu knižnicu – **Podtatranská knižnica v Poprade**, ktorej zriaďovateľom je Prešovský samosprávny kraj. Ako verejná regionálna knižnica zastrešuje funkciu okresnej i mestskej knižnice. V roku 2023 evidovali **6 022 používateľov**.²⁵ V meste Poprad má 4 pobočky (Centrum, Spišská Sobota – oddelenie umenia, sídlisko Juh I a Juh III), čo potvrdzuje funkciu mestskej knižnice. Za sledované obdobie rokov 2015 – 2022 sa počet knižníc v meste Poprad nezmenil, kým v okrese sa znížil o 7 knižníc. Počet knižničných jednotiek v meste Poprad vzrástol o 6 % aj vďaka priebežnému nákupu kníh z Fondu na podporu umenia, kým v okrese aj v Prešovskom kraji klesal.

Podtatranská knižnica v Poprade v roku 2023 mala na 902 podujatiach návštevnosť 15 052 návštevníkov. Knižnica zorganizovala 723 podujatí pre deti a mládež (do 15 rokov), 96 podujatí pre dospelých, 11 podujatí pre zdravotne ťažko postihnutých (ZŤP), 70 podujatí pre seniorov a 2 podujatia pre odborných pracovníkov. Údaje o návštevnosti knižnice svedčia o tom, že ide o miesto, ktoré je navštevované a využívané, čím významne prispieva aj k zvyšovaniu kultúrnej gramotnosti.

Podtatranské osvetové stredisko v Poprade so sídlom na Sobotskom námestí v Spišskej Sobote, v renesančnom meštianskom dome z roku 1677. Územne pôsobí v okresoch **Poprad, Kežmarok a Levoča**. Je regionálnou kultúrnou, informačnou a vzdelávacou inštitúciou. Usmerňuje a koordinuje činnosť nositeľov kultúrno-výchovných aktivít. Plní nezastupiteľné miesto pri vyhľadávaní, uchovávaní a dokumentovaní činnosti tvorcov miestnej kultúry. Oddelenie záujmovo-umeleckej činnosti sa venuje týmto 8 oblastiam (divadlo, folklór a folklorizmus, fotografia, hudba a spev, menšinová kultúra, tanec, remeslá, umelecké slovo, výtvarné umenie). Poskytuje metodické poradenstvo v kultúrno-osvetovej činnosti, ochraňuje a rozvíja nehmotné kultúrne dedičstvo, venuje sa kolektívom a jednotlivcom v oblasti záujmovo-umeleckej činnosti, neprofesionálnej umeleckej tvorbe a folklorizmu, venuje sa výskumu v oblasti tradičnej kultúry, organizuje postupové súťaže a prehliadky, realizuje vzdelávacie aktivity, podporuje menšinovú kultúru a sociálnu prevenciu.

V súčasnosti má inštitúcia 5 pracovníkov. V roku 2023 zorganizovala 104 aktivít pre 11 840 účastníkov v okresoch Kežmarok, Levoča a Poprad. Tento údaj o účastníkoch podujatí zahŕňa aj účastníkov Za-

²⁵ Výročná správa Podtatranská knižnica v Poprade za rok 2023

magurských folklórnych slávností v Červenom Kláštore s návštevnosťou približne 7 000 účastníkov. Odborným odhadom sa asi len 2 500 účastníkov týka aktivít v meste Poprad.

V meste od roku 1972 pôsobí **Folklórny súbor Vagonár**, ktorý v súčasnosti združuje vo forme občianskeho združenia Klub priateľov folklóru, nadšencov ľudového tanca, spevu a hudby. V Poprade pôsobia aj dva detské folklórne súbory (DFS), a to DFS Letnička, DFS Venček a najmladší DFS Popradčan. Členovia detských folklórnych súborov majú možnosť neskôr pokračovať v prezentácii ľudového umenia práve vo FS Vagonár.

Nezávislú kultúrnu scénu v meste Poprad reprezentuje nezávislé kultúrne centrum **Koľaj 22**, ktorú zriadilo občianske združenie „Kultúra, ktorá neexistuje“ a združenie „Rozpuk“ s cieľom vytvoriť zjednocujúcu platformu pre nezávislé občianske projekty a iniciatívy. Koľaj 22 prevzala napríklad dlhoročne organizovanú aktivitu koncertov v garážach. Niektoré podujatia, ktoré organizuje majú návštevnosť až 2 000 ľudí.

Základné a stredné umelecké školstvo je spracované v časti Vzdelávanie a inovácie. Spolupráca so Strednou umeleckou školou v Kežmarku je len zriedkavá.

KOMUNITNÉ ORGANIZOVANIE S DOPADOM NA KULTÚRU V MESTE POPRAD

V Poprade je organizované množstvo **komunitných kultúrnych podujatí** rôzneho žánrového zamerania, ktoré organizujú subjekty neziskového (občianskeho) sektora, kaviarne ako Lahodnosti v Spišskej Sobote, CafeRazy a U Krakena na Námestí sv. Egídia, Malý Princ na Juhu 3, detské centrá (Bambino – sídlisko Nový Juh) alebo cirkevné zbory a ich farnosti, kresťanské spoločenstvá (Good Fest) alebo rómske komunity. Veľký 3-dňový festival kresťanskej hudby v Poprade pod názvom Good Fest organizuje Kresťanské spoločenstvo Poprad. Do komunitného života po vypuknutí vojnového konfliktu na Ukrajine zasiahla aj ukrajinská komunita, ktorá má zriadené Ukrajinské komunitné centrum na Karpatskej ulici.

Z úrovně mesta nie je cielene podporované budovanie **zdravých susedských vzťahov a sídliskových komunit** napr. súťažou o najkrajšiu predzáhradku alebo komunitnú záhradu v prepojení na komunitné kultúrne aktivity, čo by mohlo mať, podobne ako v iných mestách, pozitívny dopad na budovanie mestskej identity.

V meste Poprad pôsobí **v oblasti neprofesionálnej a nezriadovanej tradičnej a súčasnej kultúry do 12 aktívnych združení**, ktoré na svoje aktivity poberajú aj **dotácie z rozpočtu mesta** podľa všeobecne záväzného nariadenia VZN 9/2021. Patria medzi ne, napríklad Horský film, n. f., Solus Dance Academy, o. z., DFS Venček, FS Vagonár, Divadlo Commedia, Divadelný súbor Ozvena, DFS Letnička, Art Academy, Husľový kľúč, o. z., Z Dance, Umenie ako dar, o. z.

Prerozdelenie dotácií je realizované prostredníctvom Komisie regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a kultúry, ktorá pracuje pri Mestskom zastupiteľstve mesta Poprad. Návrh na prerozdelenie dotácií pripravuje Komisia regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a kultúry, ktorá pracuje pri Mestskom zastupiteľstve mesta Poprad. Následne dotácie do výšky 3 500 eur schvaľuje primátor mesta a nad 3 500 eur mestské zastupiteľstvo. V roku 2023 bola 11 subjektom pridelená celková dotácia z rozpočtu mesta vo výške 43 750 eur. **Priemerne ročne prideli táto komisia subjektom okolo 40 000 eur.**

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V oblasti kultúry boli zo zdrojov EŠIF v tomto programovom období podporené **štyri projekty**, z toho tri projekty kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja (Podtatranské múzeum v Poprade, Podtatranská knižnica v Poprade a Tatranská galéria v Poprade) a jednej projekt mestskej samosprávy (mesta Poprad) v celkovej výške zazmluvneného NFP 367 tis. eur, ktorý však mesto nakoniec z dôvodu časového rizika nerealizovalo.

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Podtatranské múzeum v Poprade	Poprad	Modernizácia a digitalizácia technického zabezpečenia výkonu odborných činností múzea s dôrazom na prezentáciu a kultúrno-výchovné využitie zbierkového fondu s implementáciou v online priestore	24. 02. 2023	49 997,68 €	IROP
Mesto Poprad	Poprad	Podpora udržateľnosti a odolnosti Domu kultúry v Poprade v súvislosti s pandémiou COVID-19	24. 02. 2023	184 186,99 €	IROP
Podtatranská knižnica v Poprade	Poprad	Bezpečnejšia Knižnica	20. 01. 2023	42 234,72 €	IROP
Tatranská galéria v Poprade	Poprad	Modernizácia vybavenia galérie - bezpečnostné zabezpečenie dát a rchívu Tatranskej galérie v Poprade a zlepšenie hygienických štandardov	20. 10. 2022	90 673,02 €	IROP
SUMA CELKOM				367 092,41 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.5.2 Šport

Voľný čas sa často spája so záujmom o aktívny oddych cez športovo–rekreačné aktivity najmä v prírode. **Aktívny oddych** to nie je len cykloturistika a pešia turistika v horách, ale aj cielené využívanie športovej infraštruktúry určenej pre verejnosť, profesionálnych aj amatérskych športovcov počas prípravy na súťaže, ale aj počas samotných súťaží. Rekreačný šport, nazvaný aj šport pre všetkých bez ohľadu na vek, je jednou z priorít pre samosprávy. Podľa ust. § 64 **zákona č. 440/2015 Z. z. o športe** „obec podporuje organizovanie súťaží športu pre všetkých a podieľa sa na vytváraní podmienok na vykonávanie športu pre všetkých v obci“. Rekreační športovci považujú šport za formu aktívneho oddychu a zdravého životného štýlu, ktorý regeneruje organizmus po fyzickej aj psychickej stránke. Šport buduje sociálne vzťahy medzi jednotlivcami a má pozitívny vplyv na fyzické a psychické zdravie človeka. Je tiež prostriedkom boja proti rasizmu, kriminalite, drogám a intolerancii, zvyšuje národné povedomie a vlastenectvo, propaguje región, je prostriedkom trávenia voľného času a tiež dynamicky sa rozvíjajúcim ekonomickým odvetvím. Pravidelná telovýchovná a športová činnosť vedie deti, mládež a všetkých jej účastníkov k vytváraniu pozitívnych zdravotných, hygienických a sociálnych návykov, ktoré vedú k zdravému štýlu života a k vyššej fyzickej zdatnosti a výkonnosti. Športové oddiely a zväzy plnia aj významnú sociálnu rolu, pretože vytvárajú priestor na aktivity a spoluprácu medzi ľuďmi.

Šport má v rámci popradského regiónu tradíciu, nezastupiteľnú spoločenskú úlohu a podporu zo strany verejnosti. Spája sa jednak s vybudovanou infraštruktúrou, ako aj okolitou prírodou, ktorá vytvára ideálne podmienky na uskutočňovanie zimných, ako aj letných športových aktivít. Medzi **tradičné športy** v Poprade patrí **ľadový hokej, ženský basketbal, futbal, plávanie, cyklistika a lyžovanie.**

- **Ľadový hokej** sa tu rozvíja od sezóny 1930/1931. Umelá ľadová plocha bola vybudovaná až 22. februára 1958. Dovtedy sa ľad často topil a tak miestom prípravy hokejistov bolo Päť Spišských plies v Malej Studenej doline vo Vysokých Tatrách. Hokejisti Lokomotíva-Vagónka-Stavbár (LVS) Poprad mohli hrať v krytej hale od roku 1973. Klub bol za svoju históriu niekoľkokrát premenovaný aj v súvislosti s jeho hlavnými majiteľmi. V súčasnosti hokejový klub HK Poprad hrá zápasy slovenskej hokejovej extraligy na zrekonštruovanom mestskom zimnom štadióne mesta Poprad.
- Poprad vždy patril medzi špičku **ženského basketbalu** na Slovensku. Prvé basketbalové krúžky v Poprade vznikli v roku 1946 na Obchodnej akadémii. Postupne získali Popradčanky niekoľko titulov majsteriek Slovenska i ČSSR. V súčasnosti ženský basketbal zastrešuje od roku 2013 klub Basketbalová akadémia mládeže Poprad, ktorá na zápasy aj tréningový proces využíva zrekonštruovanú telocvičňu na ZŠ Komenského Poprad a taktiež VÚH Arénu Poprad.

Mesto Poprad **má schválenú Koncepciu rozvoja športu mesta Poprad** (z decembra 2020), podľa ktorej napĺňa nielen zámery mestskej politiky podpory aktívneho pohybu, ale prispieva aj k napĺňaniu cieľov štátnej koncepcie športu založenej aj na podpore športu ako odporúčaného spôsobu aktívneho trávenia voľného času širokej verejnosti, najmä detí a mládeže a podpore športovej reprezentácie a prípravy športovo talentovanej mládeže.

Podľa spomenutej mestskej koncepcie, v závislosti od finančných možností mesta Poprad, bude jeho snahou podporiť a rozvinúť aktivity športových klubov v meste s prioritným zameraním sa na mládež a kľúčové športové odvetvia dlhodobu dosahujúce významné športové úspechy na celoslovenskej aj medzinárodnej úrovni. Rovnakú pozornosť však chce mesto Poprad venovať rekreačnému športu pre všetkých jeho obyvateľov, čo znamená vytvárať podmienky a budovať športoviská a zóny pre aktívne športovanie obyvateľov mesta Poprad. Koncepcia je postavená na štyroch pilieroch:

1. Vytvárať podmienky pre športovo **talentovanú mládež** na školách aj mimo nich.
2. Pokračovať vo vytváraní **podmienok pre dospelých občanov** tak, aby mohli športovať na kvalitných športoviskách.
3. Vytvárať stále kultúrnejšie priestory pre **veľké športové podujatia** tak, aby sa diváci mohli tešiť z kvalitných športových podujatí v dôstojných priestoroch a na kvalitných športoviskách.
4. **Podporovať a pomáhať tradičným športom, ktoré historicky majú úspechy**, zázemie a divácku podporu u občanov mesta, s cieľom zabezpečiť dôstojnú **reprezentáciu mesta Poprad na Slovensku i v zahraničí.**

Mesto Poprad bolo **Asociáciou európskych miest športu** (ACES Europe), ktorá sa usiluje o podporu športu medzi všetkými občanmi Európskej únie vrátane znevýhodnených skupín obyvateľov, detí, starších osôb a osôb so zdravotným postihnutím, vybrané za **Európske mesto športu pre rok 2023**. Získanie tohto prestížneho titulu mestu významne pomohlo v mobilizácii verejnosti k športovaniu, v podpore talentovanej mládeže a motivovalo športové kluby a združenia k vzájomnej spolupráci.

V organizačnej štruktúre Mestského úradu je v súčasnosti vytvorené jedno pracovné miesto referenta pre šport na Oddelení školstva, mládeže a športu, ktorý koordinuje napĺňanie koncepcie rozvoja športu v spolupráci so školskými zariadeniami, športovými klubmi a športovými organizáciami na území mesta. Oddelenie školstva, mládeže a športu, Školský úrad Poprad (OŠMaŠ) spracováva a predkladá materiály Komisii školstva, športu a mládeže k žiadostiam o poskytnutie dotácie z rozpočtu Mesta Poprad pre športové kluby. OŠMaŠ nezodpovedá však za správu športových zariadení a športovísk ani za investície do športovej infraštruktúry. Každé športovisko (Zimný štadión s tréningovou halou, Futbalový štadión mesta Poprad, Viacúčelová hala Aréna Poprad) má v Poprade svojho samostatného správcu. Títo všetci podliehajú v platnej organizačnej štruktúre priamo pod primátora mesta. Štandardom v iných mestách je, že mesto má svoje športoviská väčšinou v správe jedného správcovského subjektu, príspevkovej organizácie mesta.

ŠPORT NA ŠKOLÁCH – ŠKOLSKÝ ŠPORT

Podpora pozitívneho vzťahu detí a mládeže k športu sa v meste Poprad buduje najmä cez aktivity, ako je podpora športu na školách (telesná výchova), podpora a propagácia športových podujatí pre deti a mládež najmä na verejných základných školách (športové olympiády), podpora organizovania sa detí a mládeže v Centre voľného času Poprad, v športových kluboch a zväzoch.

V meste Poprad nie je problém s kvalifikovanými učiteľmi telesnej výchovy. Aj keď na školách už nefungujú nepovinné predmety ako športová či pohybová príprava, záujem ich opätovne zaviesť vo forme všestrannej pohybovej prípravy pre deti prvého a druhého ročníka základnej školy je medzi učiteľmi akcentovaný.

Z iniciatívy početnej skupiny učiteľov telesnej výchovy na Slovensku vznikla Slovenská asociácia športu na školách (SAŠŠ), ktorá na úseku školského športu riadi športovú činnosť. V Poprade pôsobila jej Okresná rada Slovenskej asociácie športu v školách (ďalej OR SAŠŠ). V posledných rokoch prešiel školský šport viacerými organizačnými a kompetenčnými zmenami a od februára 2024 patria školské športové súťaže do kompetencií Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVAM).

Pre učiteľov telesnej výchovy základných a stredných škôl a od roku 2013 aj pre učiteľov 1. stupňa pripravuje Oddelenie školstva, mládeže a športu, Školský úrad Poprad metodický deň. Výstupom účasti učiteľov 1. stupňa do metodického dňa je ich záujem o pravidelný šport, športovú krúžkovú činnosť i zavedenie Kinderiády (športovej olympiády žiakov 1. stupňa).

Positívnym prvkom na úseku školského športu je systém postupových školských športových súťaží, ktorý sa od roku 1991 realizuje na základných a stredných školách. Tieto súťaže majú aj medzinárodné pokračovanie v rámci členstva Slovenskej republiky v Medzinárodnej federácii školského športu. Všetky školské športové súťaže vyhlásené Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR sa uskutočňujú v rámci vyučovacieho procesu a finančne sú zabezpečované prostredníctvom Regionálneho úradu školskej správy v Prešove. Školské športové súťaže sú každoročne prehodnocované a ich počet sa v každom školskom roku môže mierne meniť podľa záujmu žiakov.

V súčasnosti sa uskutočňujú školské športové súťaže v 15 športoch, a to: atletika, malý futbal, halový futbal, odznak všestrannosti, vybíjaná, MIDI volejbal, MIX volejbal, hádzaná, basketbal, 3x3 basketbal, streľba zo vzduchovky, stolný tenis, gymnastika, bedminton, florbal.

Mesto Poprad je organizátorom dlhodobej mestskej súťaže žiakov základných škôl – Žiacka liga mesta Poprad v 6 športoch (malý futbal, stolný tenis, volejbal, basketbal, vybíjaná, prehadzovaná). Vyvrcholením športových súťaží je každoročná Športová olympiáda detí a mládeže mesta Poprad. V zimnej časti sa súťaží v rýchlokorčuľovaní na krátkej dráhe, v behu na lyžiach, obrovskom slalome, snowboarde, plávaní a bowlingu. V letnej časti je to v atletike, mix volejbale, futbale, tenise, detskom trojboji detí materských škôl a Kinderiáde (olympiáda detí 2. – 5. ročníka; atletické súťaže najmladších žiakov), ktorej zavedením vzrástol záujem o telesnú výchovu aj na 1. stupni základných škôl. Tieto súťaže podporujú zdravú súťaživosť nie len medzi žiakmi, ale aj medzi jednotlivými školskými zariadeniami. Preto už dlhodobo základné školy medzi sebou súťažia aj o status Najšportovej školy mesta Poprad za daný školský rok.

Na jeseň školského roku 2018/2019 sa prvýkrát uskutočnilo testovanie pohybových predpokladov žiakov prvých ročníkov základných škôl. Od školského roka 2020/2021 je testovanie podľa zákona o športe povinné pre všetky deti 1. ročníkov ZŠ, ktoré absolvujú o dva roky rovnaké testy aj v 3. ročníku. Malo by viesť k tomu, aby umožnilo predikciu športového vývoja dieťaťa, odporúčanie, resp. neodporúčanie smerovania ďalšej činnosti dieťaťa v športe, výberu vhodného športu či športovej disciplíny. Na základe tohto odporúčania a pohybového profilu detí by športové kluby mohli kvalifikovane doplniť deti do svojich mládežníckych družstiev.

Telesná výchova je na základných školách povinným predmetom v rozsahu 3 vyučovacích hodín týždenne. Zaradenie ešte jednej vyučovacej hodiny v týždni pre žiakov 1. až 4. ročníka by bolo pre v dnešnej dobe nevyhnutné.

Súčastou športovej výchovy na školách a významným krokom k zvýšeniu plaveckej gramotnosti, no najmä dôležitým prvkom rozvoja zdravého životného spôsobu života najmladšej generácie, je **plavecký výcvik** detí v predškolskom a mladšom školskom veku. Realizuje sa v spolupráci s AquaCity Poprad ako plavecký výcvik žiakov materských škôl a 20 hodinový základný plavecký výcvik pre všetkých žiakov základných škôl mesta. Kurz ZŠ je koordinovaný cez ZŠ s MŠ Vagonárska Poprad–Spišská Sobota. Do plaveckého výcviku materských škôl sa ročne zapája približne 560 detí s 12 mestských a 2 súkromných materských škôl. **Lyžiarske kurzy** organizujú všetky základné školy s dennou dochádzkou v rozsahu jedného týždňa. Príspevok na lyžiarsky kurz sa poskytuje v súlade s § 3 ods. 2 a 3 a § 4ab a § 9f ods. 2 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v sume 150 eur na žiaka. Lyžiarskeho výcviku sa teda môžu zúčastňovať aj deti zo sociálne slabších rodín. Lyžiarsky výcvik organizujú školy aj pre deti z materských škôl v okolitých lyžiarskych strediskách. Materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Poprad zabezpečujú lyžiarsky výcvik v 80 % a v počte približne 213 detí. **Prípravný výcvik v korčuľovaní** detí materských škôl sa osvedčil a školský rok 2023/2024 bol už jedenástym ročníkom. Do projektu sa zapojilo 9 materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Poprad a dve súkromné MŠ s celkovým počtom 374 detí.

ZÁUJMOVÁ ŠPORTOVÁ ČINNOSŤ DETÍ A MLÁDEŽE VO VOĽNOM ČASE

Uskutočňuje sa v 80 športových krúžkoch na základných školách a v 58 športových krúžkoch na stredných školách. Mimoškolskú činnosť okrem škôl zabezpečujú aj športové kluby a občianske združenia. Ich aktivity javia klesajúcu tendenciu a sú ovplyvnené nedostatkom dotácií na činnosť zo strany štátu a príslušných zväzov. Nedostatok finančných prostriedkov spôsobuje pokles kvalifikovaných trénerov, cvičiteľov a profesionálnych pracovníkov.

V školskom roku 2023/2024 bolo v CVČ vytvorených na úseku telovýchovy a športu 42 záujmových útvarov – atletika, basketbal, billiard, bedminton, bežecké lyžovanie, capoeira, futbal, florbal, futbalový krúžok, hokejbal, hokej, gymnastika, gymnastický krúžok, zábavná gymnastika džudo, karate, lukostreľba, šach, plávanie, pohybové hry, relaxačné plávanie, stolný tenis, strelecký krúžok, zjazdové lyžovanie, vybíjaná – hádzaná, zdravý chrbát, triatlon, tanečno–športový krúžok, aerobic, parkúr, rybári, mladí hasiči, modelári, športový krúžok materských škôl) s celkovým počtom 1790 členov (655 dievčat, 1145 chlapcov). Najväčší záujem je o futbal (293 detí), hokej (249 detí), basketbal (132 detí), tanečno–športový krúžok (125 detí) a športové hry (93 detí). Záujmové útvary v prevažnej miere vedú učitelia telesnej a športovej výchovy, niektoré sú organizované v spolupráci so športovými klubmi a občianskymi združeniami. CVČ ma ambíciu zriadiť ďalšie útvary aj v netradičných športoch, ako sú moderné tanečné zložky, balet pre prípravky, ďalšie druhy bojových umení (aikido, kendo), horolezectvo, kondičné cvičenia pre mládež, cvičenia pre mamičky do 30 rokov. K tomu, aby sa niektoré tieto zámery mohli realizovať, je potrebné personálne posilnenie CVČ (metodik) a zabezpečiť zlepšenie priestorového a materiálneho vybavenia (rekonštrukcia priestorov CVČ).

ÚTVARY TALENTOVANEJ MLÁDEŽE V SPOLUPRÁCI SO ŠPORTOVÝMI KLUBMI

Po pandémie zostali na verejných základných školách zriadené a zaregistrované len **2 športové triedy** so zameraním na dva športy: hokej (ZŠ s MŠ, Vagonárska ulica; 126 žiakov / 6 tried) a plávanie (ZŠ s MŠ, Vagonárska ulica; 53 žiakov / 3 triedy) v školskom roku 2023/2024.

Positívne je, že v meste Poprad **neabsentuje podpora pohybových aktivít a športu na stredných školách** (u mládeže vo veku 14 – 20 rokov), čím sa nenarúša kontinuita športovej a pohybovej prípravy vybudovaná na základných školách. Dokonca mládež, ktorá nie je organizovaná v športových kluboch, sa na športoviská dostane, lebo tieto sú verejnosti prístupné.

Mesto Poprad má **dlhodobé zázemie v podobe športového stredného školstva**. V Poprade vzniklo v roku 2016 športové gymnázium a v školskom roku 2019/2020 pribudla Stredná športová škola pri Gymnáziu na Kukučínovej ulici, ktorá bola v septembri 2022 presťahovaná do novovybudovaného areálu na Dlhých honoch v Poprade. Stredná športová škola vznikla preto, aby umožnila optimálne spojiť kvalitné štúdium a vrcholovú športovú prípravu. Absolvovaním štúdia na strednej športovej škole získava žiak odbornú spôsobilosť na výkon odbornej činnosti trénera III. kvalifikačného stupňa v športe, ktorému sa súťažne venuje. Odbor športové gymnázium je určený pre talentovaných športovcov a zároveň výborných žiakov, ktorí okrem športovej kariéry ašpirujú aj na štúdium na vysokých školách. Od školského roku 2020/2021 pribudol aj odbor športový manažment. Ten je od školské-

ho roka 2021/2022 možné aj vysokoškolsky študovať priamo v Poprade, na detašovanom pracovisku UMB v Banskej Bystrici.

Podľa názoru odbornej verejnosti v meste Poprad chýba aj profesionálne vedené **združenie mestských športových klubov**, ktoré by napríklad organizovalo spoločné náborové akcie medzi deťmi a mládežou, vystupovalo jednotne a presadzovalo spoločné záujmy v mestskej politike športu.

Mládežnícky šport	Klub	Základňa	Zámer rozvoja talentovanej mládeže
Ladový hokej	HK ŠKP Poprad	250 detí	Zabezpečiť kvalitný rozvoj hráčov v rámci športovej prípravy tak, aby výsledkom práce bolo čo najviac reprezentantov v mládežníckych kategóriách a aby klub patril medzi TOP 4 kluby na Slovensku. Vytvoriť hokejovú akadémiu pre kategórie dorast a juniori vzhľadom k súčasným požiadavkám svetového hokeja.
Basketbal	Basketbalová akadémia mládeže Poprad	250 hráčov	Umiestniť sa v každej sezóne minimálne v štyroch kategóriách do miesta, ktoré zaručí postup do celoslovenskej súťaže a konfrontovať sa tým s najkvalitnejšími tímami na Slovensku a zároveň zabezpečiť postup aspoň 2 družstiev na záverečné turnaje majstrovstiev SR.
Futbal	Futbalový klub Poprad	400 hráčov a hráčok	Každoročne spĺňať licenčné podmienky pre udelenia štatútu Futbalová akadémia, a tak pôsobiť v rámci všetkých mládežníckych kategórií v I. lige a vychovávať talentovaných a ľudských hráčov. Dostať sa medzi TOP 5 futbalových akadémií na Slovensku. Vychovávať každoročne aspoň jedného talentovaného hráča, ktorý sa uplatní v „A“ mužstve.
Volejbal	Volejbalový klub Junior 2012	120 detí	Zastabilizovať podmienky a postavenie klubu v celoslovenskom meradle ako tréningového strediska mládeže (TSM) so zameraním na chlapčenskú zložku Slovenskej volejbalovej federácie (SVF). Byť spoluorganizátorom významných reprezentačných podujatí SVF (kvalifikačné turnaje seniorských reprezentačných družstiev). V horizonte najbližších rokov uzatvoriť kompletnú pyramídu družstiev aj v ženskej zložke – seniorská súťaž. Získať štatút tréningového strediska mládeže aj pre dievčenskú zložku, prípadne centra talentovanej mládeže Slovenskej volejbalovej federácie.

Zdroj: Koncepcia rozvoja športu mesta Poprad

Vzhľadom na svoju jedinečnú polohu a športovú vybavenosť na kvalitatívne vysokej úrovni by mesto Poprad mohlo poskytovať **zázemie a služby pre vrcholových športovcov** na sústredenia a športové kempy (vrátane zahraničných športovcov), ktorí sú zvyknutí využívať vysokohorské klimatické podmienky na sústredenia vo Vysokých Tatrách. Rovnako by mohlo byť aktívnejšie v **uchádzaní sa o medzinárodné športové podujatia a preteky** (príprava kandidátúr) minimálne v športoch, pre ktoré sú vytvorené v meste a v okolí výborné podmienky. Táto téma už má presah aj na podporu športového turizmu ako perspektívneho piliera ekonomiky mesta.

ŠPORTOVÁ INFRAŠTRUKTÚRA A VYBAVENOSŤ MESTA POPRAD

Významné miesto vo vytváraní podmienok pre športovú činnosť klubov predstavujú telovýchovné objekty, ktorých majiteľom je mesto Poprad alebo sa nachádzajú na jeho území. Tieto poskytujú svoje priestory na činnosť klubom i širokej verejnosti.

Mesto Poprad má **nadštandardnú športovú vybavenosť** a dostatočný územný potenciál na jej dobudovanie, zodpovedajúce požiadavkám svetového štandardu. Hlavná vybavenosť pre telovýchovu a šport je sústredená medzi Popradom a Spišskou Sobotou v tzv. **Grébparku**, kde sa od roku 2003 nachádza moderný komplex AquaCity Poprad s modernou plavárňou a neustále sa rozširujúcim športovo-rekreačným zázemím. Bazény sú napúšťané termálnou vodou z neďalekého geotermálneho vrtu. V tejto športovej časti mesta sa nachádza Národný tréningový futbalový štadión a zimný štadión, ktoré využívajú vrcholoví športovci mestských klubov ladového hokeja a futbalu. Tento komplex športovísk bol v roku 2022 doplnený krytou tréningovou halou ako prístavba k zimnému štadiónu. Hlavným cieľom výstavby bolo zabezpečiť tréningový proces pre deti a mládež. Pri budovaní tohto multifunkčného športového areálu sa uplatňuje aktuálny trend budovania tzv. zdieľanej verejnej infraštruktúry, ktorá vytvára zázemie pre **viaceré športoviská koncentrované na jednom mieste**.

Ženské basketbalistky majú svoje domovské zázemie v **modernej viacúčelovej hale (Aréna Poprad)**, ktorá bola otvorená v roku 2006 na sídlisku Juh III.

Najväčšie **futbalové ihriská**, ktoré využíva mládež na tréningovanie sú v mestských častiach Poprad-Veľká a Poprad-Stráže. Futbalový klub FK Poprad je účastníkom 3. slovenskej futbalovej ligy – skupina Východ, ktorá predstavuje tretiu najvyššiu futbalovú ligu na Slovensku.

Medzi Popradom a Svitom je vybudovaný **cyklistický chodník** v dĺžke viac ako 6 km, ktorý začína za Popradom (pri strelnici), vedie popri sídlisku JUH III v Poprade až do mesta Svit, kde pokračuje až do Lopusnej doliny a poľnou cestou až do Šuňavy. Ide o prvý cyklochodník svojho druhu na Slovensku.

Plánované je dobudovanie cyklistického prepojenia centra mesta cez mestské časti a sídliská. V roku 1999 bolo mesto Poprad usporiadateľom jubilejných 50. majstrovstiev sveta v cyklokrose, ktoré sa uskutočnili na okruhu v neďalekej Spišskej Teplici.

V okolí Popradu je množstvo **lyžiarskych stredísk** (Tatranská Lomnica, Starý Smokovec, Štrbské Pleso, Lopošná dolina, Spišské Bystré či Liptovská Teplička), čo poskytuje výborné zázemie na zjazdové aj bežecké lyžovanie v zimných mesiacoch.

Koncepcia rozvoja športu mesta Poprad je plne napojená na sieť školských zariadení vo všetkých stupňoch vzdelávania a významne prispieva k budovaniu **mesta Poprad ako športového mesta**. Šport a pohybové aktivity v každom veku vykonávané individuálne alebo v komunite, sa tak stávajú významným nástrojom pre sociálnu inklúziu, najmä otvorením športovísk a športových areálov na školách verejnosti.

Mesto Poprad má ako súčasť Koncepcie rozvoja športu spracovaný pasport infraštruktúry a vybavenia športovísk na základných aj stredných školách. Materiálno-technická vybavenosť základných škôl, najmä v oblasti vybavenia učebnými pomôckami, je vo väčšine škôl vo výbornom stave alebo len s malými technickými nedostatkami v niektorých prípadoch. **Na základných školách sa technický stav telocviční, ihrísk a ich materiálno-technická vybavenosť za posledných 10 rokov výrazne zlepšili.** Vybudovali sa 4 multifunkčné ihriská v areáloch základných škôl (tri veľké a jedno malé). Päť škôl bolo úspešných vo výzvach MŠVVaŠ na rekonštrukciu telocviční či zlepšenie materiálno-technického vybavenia. Mesto Poprad sa bude aj naďalej podieľať na dobudovaní multifunkčných ihrísk na základných školách a zlepšovaní ich vybavenia.

Priestory vonkajších športových areálov a telocviční mesto zverilo do správy základným školám, ktoré zriaďuje. Aj vďaka tomu sa vytvorilo výborné tréningové zázemie pre činnosť športových klubov a združení. Prevažná väčšina činnosti športových klubov a občianskych združení sa realizuje v priestoroch škôl. Rovnako k nim pristúpil aj zriaďovateľ stredných škôl a umožnil využívanie priestorov stredných škôl pre športovú činnosť športových klubov (basketbal, hokejbal, volejbal, lukostrelba, bedminton, stolný tenis, kondičné cvičenie). V súčasnosti majú vonkajšie športové areály svoj prevádzkový poriadok a sú prístupné aj verejnosti, kým iné slovenské mestá nad tým ešte len uvažujú.

Podľa vyjadrení odbornej verejnosti aktuálne v Poprade **chýba multifunkčná hala pre gymnastiku a bojové športy, 400 m atletický ovál, parkúrové ihrisko na organizovanie svetových súťaží a pumptracky.** Ideálnou na umiestnenie týchto športovísk je lokalita na Juhu IV, pri Strednej športovej škole Teplická, kde v minulosti bola územná rezerva na olympijskú dedinu a ktorá by sa po Grébparku mohla stať druhou mestskou športovou lokalitou.

Vybavenosť pre telovýchovu a šport vo vlastníctve mesta Poprad

Šport	Športová infraštruktúra	Investície 2010 – 2023	Plánované investície
Futbal	Futbalový štadión Poprad-Veľká <ul style="list-style-type: none"> je uvoľnený výlučne pre mládežnícky futbal 	2014 – rekonštrukcia budovy štadióna, tréningové ihrisko s umelým povrchom a rekonštrukciu hlavného trávnatého ihriska	
	Futbalový štadión Stráže pod Tatrami <ul style="list-style-type: none"> ihrisko spĺňa parametre najvyšších súťaží tréningové ihrisko pre mládežnícke družstvá (chlapci aj dievčatá) z FK Poprad a FC Poprad-Stráže 	<ul style="list-style-type: none"> 2020 – vybudovanie nového umelého trávnatého ihriska a oplotenia. 2022 – dobudovanie zázemia pre futbalistov a prestrešenej tribúny s kapacitou 108 miest na sedenie 	<ul style="list-style-type: none"> v prípravnej fáze je aj zavlažovanie a umelé osvetlenie.
	Národné tréningové centrum Slovenského futbalového zväzu s trávnikom a štadiónom vyhrievaným termálnou vodou (Grébpark) – druhé národné tréningové centrum na Slovensku.		
Ľadový hokej	Zimný štadión Poprad (jeden z najmodernejších na Slovensku)	<ul style="list-style-type: none"> 2016 – rozšírená samotná ľadová plocha na rozmery 60x29 m a v nadväznosti na to bolo rozšírené aj osvetlenie týkajúce sa rozmerov mantinelov a ochranných skiel, boli zároveň vymenené pôvodné mantinely 2022 – vybudovanie krytej tréningovej hokejovej haly vedľa súčasného štadióna (najmä pre mládež) 	
	Nezastrešená ľadová plocha Aréna Poprad – momentálne mimo prevádzky (korčuľovanie pre verejnosť zdarma; výuka detí z MŠ; od decembra do marca)	2021 – vybudovanie hokejbalového ihriska (ľadová plocha v zime), Starý Juh pri CVČ	
Atletika Loptové hry	Multifunkčná (viacúčelová) športová hala „Aréna Poprad“ (sídlisko Juh III) (jeden z najmodernejších športových „stánkov“ v Európe; využívaný aj na kultúru) Basketbalová akadémia mládeže Poprad a Volejbalový klub Junior 2012	2019 – kompletne vymenená palubovka	

Šport	Športová infraštruktúra	Investície 2010 – 2023	Plánované investície
	Školské športové areály <ul style="list-style-type: none"> tenisové kurty, bežecké dráhy multifunkčné ihriská, atletické sektory. 	<ul style="list-style-type: none"> ZŠ Dostojevského (2010), ZŠ s MŠ, Vagonárska ul., Spišská Sobota (2014), ZŠ s MŠ, Kopernikova ul., Matejovce – výstavba multifunkčného ihriska (2017), ZŠ s MŠ, Komenského ul. (2018) ZŠ s MŠ Tajovského ul. (2023) 	<ul style="list-style-type: none"> pokračovať v modernizácii a rekonštrukcii školských športových areálov pokračovať v budovaní multifunkčných ihrísk v areáloch základných škôl so zreteľom na ich využívanie všetkými občanmi ako súčasť sídliskovej vybavenosti športový areál pri Strednej zdravotníckej škole sa nevyužíva na športovú činnosť a je nutné tento stav riešiť (Prešovský samosprávny kraj tu plánuje výstavbu telocvične), multifunkčné ihrisko na ZŠ, Tajovského ul. Novostavba telocvične s integrovanou časťou ZUŠ s ich vzájomným prepojením na Francisciho ulici v Poprade. 2024 – zateplenie a výmena okien ZŠ s MŠ ul. Jarná
	Školské telocvične	<ul style="list-style-type: none"> ZŠ s MŠ, Francisciho ul. (2017) ZŠ s MŠ Komenského ul. (2023) ZŠ s MŠ A. V. Scherfela Poprad–Veľká (2023) 	<ul style="list-style-type: none"> Novostavba telocvične s integrovanou časťou ZUŠ s ich vzájomným prepojením na Francisciho ulici v Poprade. 2024 – zateplenie a výmena okien ZŠ s MŠ ul. Jarná
Cyklistika	Cyklistické chodníky	<ul style="list-style-type: none"> 2010 – do užívania odovzdaná trasa JUH III – strelnica – Kvetnica, 2012 – pribudli 2 km sídlisko Juh VI – Lesopark v Kvetnici. 2019 – do užívania odovzdaný úsek B – MsÚ Poprad – Most ul. Športová 	Výstavba cyklistických komunikácií: <ul style="list-style-type: none"> Úsek D – štátna cesta I/66 Most D1 Matejovce Úsek E – výstavba cyklistických komunikácií v Euroregióne Tatry Výstavba cyklistickej komunikácie Poprad – Veľký Slavkov Úsek C – Most – Športová ul. – št. cesta I/66 Cyklotrasa medzi ul. Štefánikova a sídl. Starý a Nový Juh
Kolieskové korčuľovanie	Poprad – Svit – Lopušná dolina		
Tenis	Mestský tenisový areál (6 kurtov) (na ulici Boženy Němcovej pri futbalovom štadióne NTC)	<ul style="list-style-type: none"> po rekonštrukcii od roku 2009 od roku 2015 do roku 2018 sa konal na mestských kortoch v Poprade najväčší antukový challengerový turnaj na Slovensku pod názvom Poprad–Tatry ATP challenger Tour. 	
Skejtvovanie	Skatepark	2018 – vybudovaný za sídliskom Juh IV, vedľa cyklochodníka	dobudovať zázemie pri skejtparku (sociálne zariadenie).
Šport pre všetkých	Vnútrobloky sídlisk <ul style="list-style-type: none"> asfaltové plochy s basketbalovými košmi detské ihriská a športové relaxačné zóny pre najmenšie deti 	<ul style="list-style-type: none"> revitalizácia ihriska na sídlisku Juh III za ZŠ Jarná ul. (2020) – multifunkčné detské ihrisko pre deti od 3 do 14 rokov, senior park a multifunkčná športová plocha pilotné „Workoutové ihrisko“ – oceľová zostava pre cvičenie, zlepšenie fyzickej aktivity, zvýšenie pohyblivosti a pre oddych a rekreáciu detí vyššieho veku, dospelých a starších osôb (súčasťou ihriska sú aj informačné tabule s prevádzkovým poriadkom ihriska, návodom na používanie ihriska a edukačná tabuľa s QR kódmi pre stiahnutie metodických video postupov pre používanie workoutového ihriska), desiatky detských ihrísk v meste Poprad a všetkých mestských častiach. 	<ul style="list-style-type: none"> pokračovať v oprave a údržbe existujúcich areálov a detských ihrísk a dobudovať sieť detských ihrísk pokračovať v budovaní workoutových ihrísk a senior parkov s prvkami pre občanov so zdravotným znevýhodnením
Všetky športy			<ul style="list-style-type: none"> dobudovať bezbariérovosť v tréningových halách pre znevýhodnených ľudí zaoberať sa možnosťou riešiť športoviská netradičného druhu (parkúr, lezenie)

Vybavenosť pre telovýchovu a šport v súkromnom vlastníctve

Šport	Športovisko	Investície 2010 – 2023	Plánované investície
Plávanie	AquaCity Poprad (Greb park) (50 m plavecký bazén; aj majstrovské podujatia s celoslovenskou pôsobnosťou)		podmienky pre rozvoj plážového volejbalu
Fitness	10 fitness centier		
Squash	2 squashové centrá		
Bowling	1 bowlingové centrum		
Tenis	1 krytá tenisová hala (hotel Satel) 2x tenisové kurty s umelou trávou 3x tenisové kurty s antukou		
Bedminton	2 bedmintonové kurty		

Zdroj: Konceptia rozvoja športu mesta Poprad

FINANCOVANIE PODPORY ŠPORTU V POPRADE

Ako to uvádza prehľad vyššie v závislosti od finančných možností bude mesto Poprad zabezpečovať **investičnú prípravu** (prípravovať projektové dokumentácie) a realizovať ďalšie investičné projekty podporujúce rozvoj športovej infraštruktúry a jej vybavenia na území mesta. Bude podporovať skvalitňovanie cykloturistickej infraštruktúry v meste a jeho okolí, obnovu a modernizáciu športovísk pri školách, školských zariadeniach a na sídliskách a dbať tak o podporu budovania pozitívneho vzťahu detí a mládeže k športu.

Mesto si v Konceptii rozvoja športu v meste Poprad stanovilo **prioritne podporované športy**, ktorými sú:

- (1) v kategórii dospelých: **ľadový hokej, basketbal žien, futbal, volejbal** a
- (2) v kategórii mládež: **ľadový hokej, basketbal, futbal, volejbal,**
- (3) v kategórii ostatných športov pre mládež: **plávanie, atletika, tenis, športová gymnastiku, džudo, karate a lyžovanie.**

Tieto športy mesto Poprad finančne podporuje ako primárne športy so zameraním na mládežnícke kategórie (tzv. dotácie na činnosť; za rok 2023 sumou 315 000 eur) a podľa finančných možností rozpočtu mesta ostatné športy so zameraním na mládež z VZN 9/2021 (2 000 eur). Za rok 2023 prispelo 123 760 eur na prevádzkové náklady aj pre prioritné športy v kategórii dospelých. Mesto Poprad každoročne podporuje niekoľko menších športových klubov a športových združení dotáciou z rozpočtu mesta na základe **VZN č. 9/2021 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Poprad**. Prerozdelenie dotácií je navrhované prostredníctvom Komisie školstva, športu a mládeže, ktorá pracuje pri Mestskom zastupiteľstve. V roku 2023 bola 3 menším subjektom pridelená celková dotácia z rozpočtu mesta vo výške 15 100 eur (tenis, zjazdové lyžovanie, cyklotrial). **Celková finančná čiastka prerozdelená na podporu športu v meste Poprad v roku 2023 predstavovala sumu 796 020 eur.**

Dotácie poskytnuté športovým klubom mestom Poprad v roku 2023

Šport	Športový klub	Poskytnutá dotácia	Forma dotácie	Zameranie	podiel	
Ladový hokej	HK ŠKP Poprad - mládežnícky hokej	262 860 €	nájomné	mládež	494 620 €	62,1%
	HK Poprad	78 000 €	nájomné	dospelí		
	HK ŠKP Poprad - mládežnícky hokej	130 000 €	činnosť	mládež		
	ŽHK (Ženský hokejový klub)	23 760 €	nájomné	dospelí		
Futbal	FK Poprad	22 000 €	nájomné	dospelí	186 000 €	23,4%
		34 000 €	nájomné	mládež		
		15 000 €	činnosť	mládež		
		95 000 €	činnosť	mládež		
	ŠK Zemedar Poprad - Stráže	10 000 €	činnosť	mládež		
		10 000 €	nájomné	mládež		
Basketbal	Basketbalová akadémia mládeže	55 000 €	činnosť	mládež	83 500 €	10,5%
		28 500 €	nájomné	mládež		
Volejbal	VK Junior	10 000 €	činnosť	mládež	16 800 €	2,1%
		6 800 €	nájomné	mládež		
Tenis	MŠK Poprad Tatry	7 000 €	turnaj	dospelí	12 100 €	1,5%
		5 100 €	nájomné	mládež + dospelí		
Zjazdové lyžovanie	OZ ŠSDaM PP Tatry (lyžiarsky klub mládež)	2 000 €	činnosť	mládež	2 000 €	0,3%
Cyklotrial	3AL Biketrail Club PP (mládež a dospelí)	1 000 €	činnosť	mládež + dospelí	1 000 €	0,1%
CELKOM		796 020 €				
		317 000 €	činnosť	mládež		
		342 160 €	nájomné	mládež		
		- €	činnosť	dospelí		
		123 760 €	nájomné	dospelí		
		7 000 €	turnaj	dospelí		
		1 000 €	činnosť	mládež+dospelí		
		5 100 €	nájomné	mládež+dospelí		

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu Poprad

Na zviditeľnenie športových talentov a ich úspechov v minulosti mesto usporadúvalo galačer, na ktorom **ocenilo najúspešnejších športovcov mesta Poprad**. Mesto tiež finančne aj nefinančne podporuje **tradičné športové podujatia** pre deti a mládež a pre verejnosť ako podporu aktívneho životného štýlu a športovania v meste Poprad. Ide napríklad o celonárodné kampane Detská tour Petra Sagana, Európsky týždeň športu, Do práce na bicykli a Európsky týždeň mobility; Dni otvorených dverí športových klubov (verejný tréning) a CVČ; bežecké podujatia Primátorská desiatka, Večerný beh Popradom; Slovenský pohár v cyklotriale, Rallye Tatry, Tatranský silák, Tatranský pohár, Cena Popradu a Memoriál Filipa Lutza v plávaní a iné.

Podľa odbornej verejnosti v meste Poprad **akútne chýba jedna digitálna platforma** (aplikácia), kde by boli kompletne informácie o ponuke športovísk, o športových podujatiach, športových kluboch a ich aktivitách, prípadne napojená aj na systém výhod a benefitov. Inšpiráciou v tomto smere môže byť mesto Košice, ktoré takúto komunikačnú platformu zaviedlo.

Podľa spracovaného prehľadu zázemia športových klubov a športových združení v meste Poprad uvedeného nižšie pôsobí v meste Poprad odhadovane **do 72 aktívnych športových organizácií a športových klubov v 42 športových disciplínach**, ktoré združujú nielen dospelých, ale aj mládež v rôznych druhoch športov a svojou činnosťou zviditeľňujú a reprezentujú mesto.

Športmi s najväčším počtom klubov sú futbal, ľadový hokej a tanec či zjazdové lyžovanie a s najväčším počtom členov: futbal, športový rybolov, ľadový hokej, basketbal, volejbal, plávanie, parkúr, box/kickbox, lyžovanie, džudo, tenis.

Aktuálne dosahujú v Poprade **výborné športové výsledky mladí parkuristi** z klubu Skill LAB Poprad. Poprad má prvého slovenského reprezentanta a dvojnásobného účastníka svetových šampionátov a budú ho nasledovať ďalší, keďže popradskí parkuristi pravidelne obsadzujú najvyššie priečky domácich súťaží.

Na Letisku Poprad–Tatry pôsobí Aeroklub Poprad o. z. pre **motorové a bezmotorové lietanie**.

Mesto Poprad malo na Letných olympijských hrách (LOH) v Paríži 2024 svoju reprezentantku – plavkyňa **Tamaru Potockú**.

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V oblasti športu neboli v tomto programovom období čerpané mestom Poprad žiadne finančné prostriedky z EŠIF.

Prehľad športových organizácií a športových klubov na území mesta Poprad k 31. 12. 2023

Šport	Športový klub	počet členov *	Zdroj informácie	počet členov celkom
ľadový hokej	HK Poprad	32		335
	HK ŠKP Poprad	250	údaj zo septembra 2024	
	ŽHK Poprad	53	údaj zo septembra 2024	
krasokorčuľovanie	KRASO POPRAD	18	údaj k 12.9.2024	18
futbal	FK Poprad	340	vedenie klubu k 31.5.2024	586
	ŠK Zemedar Poprad – Stráže	150	údaj zo septembra 2024	
	Futbalová akadémia mládeže Poprad	96	vedenie klubu k 31.5.2024	
florbal	SPORT CLUB FOR ALL	120	vedenie klubu k 31.5.2024	120
volejbal	Volejbalový klub Junior 2012 Poprad	166	údaj zo septembra 2024	166
hokejbal	Športový hokejbalový klub Poprad			
parkour	Skill Lab Poprad	190	vedenie klubu k júnu 2024	190
gymnastika	Športový klub GY-TA Poprad	90	vedenie klubu k 9.9.2024	112
	Luna GYM	22	údaj zo septembra 2024	
basketbal	Basketbalová akadémia mládeže Poprad	250	vedenie klubu k 31.5.2024	250
lezenie na umelej stene	Športový klub WoodRock			
horolezectvo	KROKUS EXTREM SPORT TEAM			53
	Horolezci Sport Rysy Poprad	53	údaj zo septembra 2024	
lyžovanie	ŠK Junior Ski Poprad	30	údaj zo septembra 2024	130
	Športové stredisko detí a mládeže Poprad – Tatry	100	vedenie klubu k 31.5.2024	
	Bendik Racing Team A.S.P.SKI			
ju-jitsu	Budo Club Poprad	24	údaj zo septembra 2024	24
judo	Judo club Katsudo Poprad ECC	80		121
	Telovýchovná jednota MLADOSŤ POPRAD Judo klub Poprad	41	vedenie klubu k 31.5.2024	
karate	Centrál Karate klub Poprad	50	údaj zo septembra 2024	77
	Karate klub Shihan Poprad	27	údaj zo septembra 2022	
naturálna kulturistika a fitness	ŠK GALAXY 2 Poprad			
	Kulturistický klub Star Poprad			
box, kickbox	PAGA GYM	50	vedenie klubu k 31.5.2024	138
	Kickbox Body gym Poprad	88	údaj zo septembra 2024	
bojové umenie	SPORT CLUB RM			
plávanie	Klub plávania AQUACITY Poprad	225	vedenie klubu k 10.9.2024	225
	Baby Club Hippo Poprad			
	Súkromná škola plávania Fit-Flip			
vodáctvo				
športové potápanie	D3 Scuba Diving Club Poprad			
	Potápačsky club Kosatka			
športová streľba				
lukostreľba	Red Arrows Poprad	15	údaj zo septembra 2024	15
cyklistika	CKM Poprad			
cyklotrial	Bike3alzone	5		25
	3al biketrial club Poprad	20		

Šport	Športový klub	počet členov *	Zdroj informácie	počet členov celkom
orientačný beh				
triathlon	Tri Tatry Triathlon Team Poprad			
atletika	AK Steeple Poprad TRIKLUB Poprad Bežecký klub Poprad	25	údaj zo septembra 2022	25
tenis	TK F1 Poprad Mestský športový klub Poprad – Tatry	125	údaj zo septembra 2024	125
stolný tenis	TTC Spartak Poprad	65	údaj zo septembra 2024	
jazdeckvo	Jazdecký záprahový klub Kavalo Jazdecký klub Freestyle Poprad	20	údaj zo septembra 2024	20
silový šport	Športový klub Strongman Poprad	5	údaj zo septembra 2022	5
modelárstvo	RC Model klub Poprad			
šach	Šachový klub Poprad - Tatry	33	vedenie klubu k 31.5.2024	33
lietanie	AEROKLUB Poprad	60	vedenie klubu ku koncu augusta 2024	60
bowling	Bowling klub Citybowling Poprad			
squash	Squash klub Poprad			
automobilový šport	Slovenský automotoklub Historic racing Tatranský veteran car club Poprad AOS klub Poprad	24	vedenie klubu k 31.5.2024	24
tanec	Solus Dance Academy Tanečná škola Fearless Detský folklórny súbor Venček Detský folklórny súbor Letnička Tanečné centrum Fortuna Folklórny súbor Vagonár Tanečná škola ONE	200 70	údaj zo septembra 2024 údaj zo septembra 2024	270
Všestrannosť	ANADI centrum	45	vedenie klubu k 31.5.2024	45
Bedminton	Športový klub bedminton Poprad - Matejovce SPORT CLUB FOR ALL	30	vedenie klubu k 31.5.2024	30
capoeira	Capoeira Oxumare Poprad			
hendikepovaní športovci	Spolok nevidiacich a slabozrakých športovcov Slovenska	9	údaj zo septembra 2022	
športový rybolov	Slovenský rybársky zväz - miestna organizácia Poprad	446	stav členov za rok 2024 (z toho 101 detí a 108 dôchodcov)	446

Zdroj: Interná evidencia Mestského úradu v Poprade

2.5.3 Cestovný ruch

Mesto Poprad je dlhodobo označované **za bránu do regiónu Vysokých Tatier** s unikátnymi výhľadmi na tatranské končiare. V posledných rokoch sa však označuje aj ako brána do troch národných parkov: Vysoké Tatry, Slovenský raj a Nízke Tatry ako aj do **UNESCO regiónu Spiš** dostupného do 15 minút. Jeho výnimočnosťou je aj termálna voda využívaná na regeneráciu v **AquaCity Poprad**. Ako súčasť regiónu Vysoké Tatry sa hrdí tým, že sa nachádza **v jednom z najnavštevovanejších regiónov Slovenska**, ktorý v posledných rokoch zaznamenal aj developerský boom rekreačných nehnuteľností apartmánového bývania, ktorý sa prejavil aj v samotnom meste.

Mesto Poprad **je výnimočné aj svojou strategickou polohou** na diaľnici D1, hlavnom železničnom ťahu Bratislava – Žilina – Košice v prepojení na Tatranské železnice do Vysokých Tatier, ako aj v blízkosti medzinárodného letiska Poprad–Tatry, čo zvyšuje jeho atraktívnosť z pohľadu cestovného ruchu.

Rozlietanie popradského letiska smerom na zahraničné trhy je už dlhodobým zámerom miestnych samospráv, podnikateľov v cestovnom ruchu a turistických autorít v podtatranskom regióne, ale napreduje len veľmi pomaly. Pandémia COVID-19 tejto iniciatívy neprosperla a po súčasnom oživení tradičných trhov (Česká republika, Maďarsko a Poľsko) sa opäť stáva témou strategických rozhovorov v regióne, ktoré musia primárne zohľadniť finančné možnosti všetkých zainteresovaných partnerov.

V posledných rokoch sa zameralo na stratégiu **„mesta priateľského k cyklistom“**, konkrétne na dobudovanie základnej siete cyklochodníkov a prepojených cyklotrás. Cyklochodníky smerujúce do neďalekého mesta Svit a do mestskej časti Kvetnica sú dobudované, kým cyklochodník smerom na Vysoké Tatry (Veľká Lomnica) má vydané územné rozhodnutie na I. etapu.

PRIMÁRNA PONUKA CESTOVNÉHO RUCHU V MESTE POPRAD

Mestský turizmus spojený s kultúrno–poznávacím turizmom a nákupným turizmom sa v meste Poprad buduje len ako doplnok k hlavným turistickým atraktivitám regiónu počas hlavnej turistickej sezóny – v lete (od mája do septembra) k pešej vysokohorskej turistike alebo vychádzkam vo Vysokých Tatrách a kúpaniu v AquaCity Poprad a v zime (od decembra do marca) k lyžovaniu v najbližších lyžiarskych strediskách (Tatranská Lomnica, Štrbské Pleso, Lopusná dolina). Konceptné riešenie pre medzisezónnosť zatiaľ v meste z pohľadu cestovného ruchu neexistuje. Čiastočne sa však deje cez kongresový turizmus v AquaCity Poprad, prípadne ponukou cykloturistiky a športového turizmu, ktorý však nikto konceptne nekoordinuje. Gastroturizmus alebo zážitková gastronómia tiež nie je v meste ani v tatranskom podhorí rozvíjaný.

OOCR Región Vysoké Tatry prepája počas zimnej sezóny Poprad s Vysokými Tatrami prostredníctvom **skibusu**, ktorý jazdí od decembra do marca a počas leta vypravuje turistický produkt – jazdy historickými električkami **Kométa a Trojča**.

Návštevnosť mesta je koncentrovaná **najmä na Námestí sv. Egídia v Poprade**. Menej v mestských častiach Popradu, kde nie je podporované využitie kultúrno–historického potenciálu napríklad cez sprevádzané prehliadky alebo autentické zážitky. Aj keď OOCR Región Vysoké Tatry evidovala v letnej turistickej sezóne 2024 početné návštevy námestia v Spišskej Soboti.

Ponuka na Námestí sv. Egídia v Poprade bola v minulosti zjednotená, organizovaná, riadená a propagovaná cez **združenie „Pre mesto Poprad“**, kde bolo združených okolo 130 podnikateľských prevádzok s cieľom systematicky oživiť námestia mesta.

Prehľad primárnej ponuky cestovného ruchu – turistických bodov záujmu – mesta Poprad

	PRÍRODA	KULTÚRA A HISTÓRIA	ŠPORT	ATRAKcie
Mesto Poprad	Mestské lesy Poprad	Podtatranské múzeum v Poprade	Zimný štadión mesta Poprad	AquaCity Poprad
	Banský náučný chodník v Kvetnici	Podtatranské múzeum v Poprade – expozície v Spišskej Soboti	Národné tréningové centrum	Detský kútik Time Out v OC Forum Poprad
	Náučný chodník Kvetnica	Tatranská galéria v Poprade	Mestské tenisové kurty	Detský kútik v Café & Restaurant Crazy
	Okruh zdravia Kvetnica	Galéria Scherfelov dom v Poprade-Velkej	Cyklochodník do Lopusnej doliny	Brusiareň skla Fister Crystal
	Zámčisko	Podtatranská knižnica v Poprade	Cyklochodník do Kvetnice a okolo Krížovej	Liehovar Zizak Distillery
	Zvieracia obora	Podtatranská knižnica v Poprade – Oddelenie umenia v Spišskej Soboti	Cyklo a inline chodník v Poprade	Pivné kúpele a minipivovar Tatras Brewery
		Podtatranská knižnica v Poprade – Pobočka Juh 1	Viacúčelová hala Aréna Poprad	Detská škôlka v AquaCity
		Podtatranská knižnica v Poprade – Pobočka Juh 3	Basketbalová hala Komenského	Zážitkovňa
		Podtatranské osvetové stredisko	Futbalový štadión Poprad-Velká	Materské centrum Bambino
		Mestská pamiatková rezervácia Spišská Sobotka	Futbalové ihrisko Poprad-Stráže pod Tatrami	Minigolf v Hoteli Tatramonti
		Rímskokatolícky kostol sv. Egídia v Poprade	Sportcentrum Zámoček	Citybowling OC MAX Poprad
		Rímskokatolícky konkatedrála Sedembolestnej Panny Márie	Skate park	Bowling zámoček
		Rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda v Poprade	Workout park	
		Rímskokatolícky kostol sv. Heleny v Poprade-Kvetnici	Lezecké centrum Woodrock	
		Rímskokatolícky kostol sv. Juraja v Poprade-Spišskej Soboti		
		Rímskokatolícky kostol sv. Jána Evanjelistu v Poprade-Velkej		
		Rímskokatolícky kostol sv. Jána Krstiteľa v Poprade-Strážach pod Tatrami		
		Rímskokatolícky kostol sv. Štefana – Kráľa v Poprade-Matejovciach		
		Gréckokatolícky chrám sv. apoštolov Petra a Pavla		
		Evanjelický kostol sv. Trojice v Poprade		
		Evanjelický kostol v Poprade-Spišskej Soboti		
		Evanjelický kostol sv. Trojice v Poprade-Velkej		
		Evanjelický kostol v Poprade-Strážach pod Tatrami		
		Evanjelický kostol v Poprade-Matejovciach		
		Židovská synagóga		
		Pravoslávny chrám Povýšenia čestného a životného kríža		
	Modlitebňa Bratskej jednoty baptistov			
	Kino Tatra Poprad			
	Cinemax Poprad			
	Štátny archív v Prešove – Pracovisko Archív Poprad-Spišská Sobotka			

PRÍRODA	KULTÚRA A HISTÓRIA	ŠPORT	ATRAKcie
	Dom kultúry Poprad Rímskokatolícka kaplnka Vzkriesenia a krížová cesta v Poprade-Kvetnici		
6	32	14	12

Zdroj: Vlastné spracovanie autora zo zdrojov internetu.

Najnavštevovanejšou ponukou mesta Poprad je jednoznačne AquaCity Poprad, nákupné centrum Forum Poprad a predpokladáme, že aj dva cyklochodníky – do Svitú a do Kvetnice. Na ne by v budúcnosti mali byť umiestnené sčítače počtu cyklistov, aby bolo ich využívanie monitorované. Podľa odbornej verejnosti má najnavštevovanejšia atrakčivita v regióne – AquaCity Poprad – ročnú návštevnosť na úrovni 1 mil. návštevníkov.

V rokoch 2016 – 2017 premával každú hodinu, od júna do septembra medzi centrom mesta Poprad a Spišskou Sobotou turistický vláčik s výkladom o histórii mesta, o ktorý bol záujem. Neskôr bol v meste testovaný aj vyhladkový autobus typu Doubledecker, doplnený o výklad sprievodcu, ktorý jazdil len po meste Poprad. Žiaden z týchto mestských turistických produktov, a zároveň foriem turistickej dopravy, už nie je v meste Poprad zabezpečovaný.

Mestská časť Kvetnica a banský chodník má podľa OOCR Vysoké Tatry z dlhodobého hľadiska veľký potenciál stať sa pomerne navštevovaným miestom v rámci Popradu, rovnako ako archeologická lokalita Zámčisko, kde je vybudovaný náučný chodník pre rodiny s deťmi, nové oddychové altánky a fotopoint nad jazerom.

Podľa oficiálnych údajov OOCR Región Vysoké Tatry a **Správy národného parku Vysoké Tatry** (TA-NAP), ktorý každoročne realizuje oficiálne sčítanie návštevníkov, bolo v roku 2023 na území destinácie Región Vysoké Tatry takmer **4 mil. návštevníkov**, pričom v rekordnom roku 2019 ich bolo 3,9 mil. OOCR RVT však nedisponuje exaktným porovnávacím údajom.

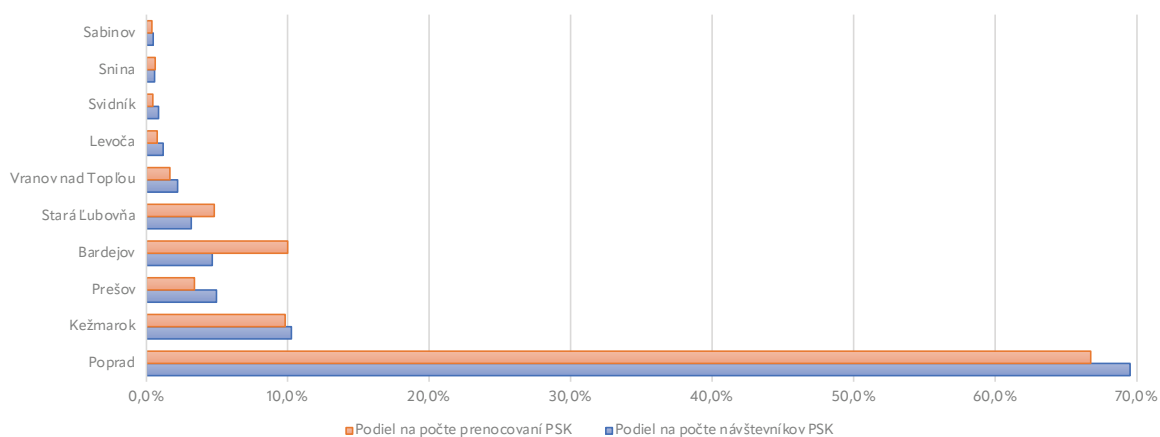
Marketingové aktivity OOCR Región Vysoké Tatry sú zamerané na poznávanie prírodného bohatstva Tatier prostredníctvom turistických trás a výnimočného vysokohorského prostredia, prepojenie turistiky so širokým spektrom ďalších produktov, od zábavy na horách, v termálnej vode a na bicykli, okrajovo aj spoznávanie histórie, kultúry a náboženskú turizmu.

Za rok 2023 bol **okres Poprad podľa štatistických údajov v Prešovskom kraji najnavštevovanejšou turistickou destináciou, čo sa týka počtu prenocovaní aj počtu návštevníkov**. Návštevník v ňom strávi 2,8 dňa. Podľa OOCR VT zahraniční návštevníci štatistiky jednoznačne vylepšujú, ich priemerné zotrvanie v RVT je zvyčajne viac ako 3 noci (v závislosti od národnosti).

Údaje o výkonnosti okresov Prešovského kraja v cestovnom ruchu za rok 2023

okres	Poprad	Kežmarok	Prešov	Bardejov	Stará Ľubovňa	Vranov nad Topľou	Levoča	Svidník	Snina	Sabinov	Stropkov	Humené	Medzilaborce	Prešovský kraj
Počet návštevníkov	722 824	106 525	51 460	48 373	32 938	22 906	12 261	8 886	5 979	4 964	D	D	D	1 039 875
Počet prenocovaní návštevníkov	1 989 560	292 204	101 121	297 544	142 909	49 404	22 678	13 464	18 452	11 505	D	D	D	2 981 468
Priemerný počet prenocovaní	2,8	2,7	2,0	6,2	4,3	2,2	1,8	1,5	3,1	2,3	D	D	D	2,9
Podiel na počte návštevníkov PSK	69,5%	10,2%	4,9%	4,7%	3,2%	2,2%	1,2%	0,9%	0,6%	0,5%	2,2%			100%
Podiel na počte prenocovaní PSK	66,7%	9,8%	3,4%	10,0%	4,8%	1,7%	0,8%	0,5%	0,6%	0,4%	1,4%			100%

Zdroj: ŠÚSR, DATACUBE vbd_sk_win2:cr3802mr

Zdroj: ŠÚSR, DATACUBE vbd_sk_win2:cr3802mr

V roku 2023 tvorili **prenocovania v okrese Poprad 66,7 % Prešovského kraja** a okres vygeneroval 69,5 % počtu návštevníkov kraja, z čoho vyplýva, že okres Poprad je až 6-násobne výkonnejším ako druhý okres v poradí – okres Kežmarok, ktorý čiastočne ťaží aj z návštevnosti okresu Poprad (destinácie v Regióne Vysoké Tatry).

INŠTITUCIONÁLNE RIADENIE CESTOVNÉHO RUCHU V OKRESE POPRAD

Oblasti cestovného ruchu sa v meste Poprad aktuálne venuje **Oddelenie pre kultúry, komunikácie a cestovného ruchu**, ktoré je v organizačnej štruktúre mesta Poprad začlenené priamo pod primátora mesta. V roku 2017 bola vypracovaná **Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v meste Poprad na obdobie rokov 2017 – 2022 s výhľadom do roku 2027** a schválená Uznesením mestského zastupiteľstva č. 49/2018.

Oficiálnou autoritou na manažment rozvoja cestovného ruchu a marketing regiónu Vysoké Tatry, na ktorého sa mesto Poprad ako jeden zo zakladajúcich členov dosť spolieha, je od 17. januára 2012 **Oblastná organizácia cestovného ruchu (OOCR) Región Vysoké Tatry**. Je členom Krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Severovýchod Slovenska so sídlom v Prešove.

OOCR Región Vysoké Tatry sa v činnosti primárne zameriava **na marketingové aktivity Regiónu Vysoké Tatry** na prospech svojich členov ako regiónu zábavy na horách, v termálnej vode a na bicykli. Spravuje destinačný portál www.regiontatra.sk a finančne podporuje budovanie turistickej infraštruktúry a organizovanie podujatí svojich členov, pre mesto Poprad je to financovanie Popradského kultúrneho leta.

Na území pôsobí aj ďalšia oblastná organizácia cestovného ruchu **OOCR Vysoké Tatry–Podhorie**, ktorá sa s OOCR Región Vysoké Tatry koordinuje len čiastočne. OOCR Vysoké Tatry–Podhorie si spravuje vlastnú marketingovú komunikáciu aj destinačný portál www.tatrypodhorie.sk. Obec Ždiar z okresu Poprad v Belianskych Tatrách patrí do tretej oblastnej organizácie cestovného ruchu, ktorá pôsobí na území Tatier, a to OOCR Tatry – Spiš – Pieniny.

Spoločne s OOCR Región Liptov založila OOCR Región Vysoké Tatry cestovnú kanceláriu tzv. destinačnú spoločnosť (DMC) s názvom **Enjoy Tatra, s. r. o.**, ktorá má obsluhovať obchodné vzťahy s partnermi a predávať destináciu Tatier na zahraničných trhoch, mimo tradičných trhov.

ČLENSKÁ ZÁKLADŇA OOCR Vysoké Tatry - Podhorie k 30. 6. 2024		ČLENSKÁ ZÁKLADŇA OOCR Región Vysoké Tatry k 30. 6. 2024		ČLENSKÁ ZÁKLADŇA OOCR Tatry - Spiš - Pieniny k 30. 6. 2024	
Samosprávy	Podnikateľské a nepodnikateľské subjekty	Samosprávy	Podnikateľské a nepodnikateľské subjekty	Samosprávy	Podnikateľské a nepodnikateľské subjekty
1 Obec Veľká Lomnica	1 Finerg International, s.r.o.	1 Mesto Vysoké Tatry	1 Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry	1 Mesto Kežmarok	1 CYPRIAN n.o.
2 Obec Stará Lesná	2 GOLF INTERNATIONAL, s.r.o.	2 Mesto Poprad	2 Tatra mountain resorts, a. s.	2 Mesto Levoča	2 IFK&D
3 Obec Mlynica		3 Obec Štrba	3 AQUAPARK Poprad, s. r. o.	3 Mesto Spišská Belá	3 IMMOBAU, s. r. o.
4 Obec Veľký Slavkov				4 Mesto Spišské Podhradie	4 PIENSPOL TRAVEL, s. r. o.
5 Obec Nová Lesná				5 Obec Červený Kláštor	5 SALMOTHERM – INVEST, s. r. o.
6 Obec Liptovská Teplička				6 Obec Malá Franková	6 SAMTREID, s. r. o.
7 Obec Štôla				7 Obec Osturňa	7 SUPERMIX, spol. s r. o.
8 Obec Vernár				8 Obec Spišské Hanušovce	8 Združenie pltníkov Dunajec, s. r. o.
9 Obec Kravany				9 Obec Veľká Franková	9 Janka & Juraj Gantner spol. s r. o.
10 Obec Batizovce				10 Obec Vrbov	10 Stanislav Škantár Canoeraft Dunajec
11 Obec Mengusovce				11 Obec Ždiar	11 ARPROG, akciová spoločnosť Poprad
12 Obec Gerlachov				12 Obec Malý Slavkov	
				13 Obec Matiašovce	

obec okresu Poprad

Zdroj: Register oblastných organizácií cestovného ruchu, Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Sekcia cestovného ruchu.

Členská základňa v OOCR Región Vysoké Tatry sa od roku 2012 nezmenila a tvoria ju tri samosprávy (mesto Poprad, mesto Vysoké Tatry a obec Štrba), dva podnikateľské subjekty AQUAPARK Poprad, s. r. o. a Tatra Mountain Resort a. s. (TMR) a jedno združenie podnikateľov v cestovnom ruchu Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry. Podtatranské obce sú združené v OOCR Vysoké Tatry–Podhorie (konkrétne 12 obcí z okresov Poprad a Kežmarok a dva podnikateľské subjekty). Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry má minimum členov z mesta Poprad, najmä z dôvodu ich nezájmu.

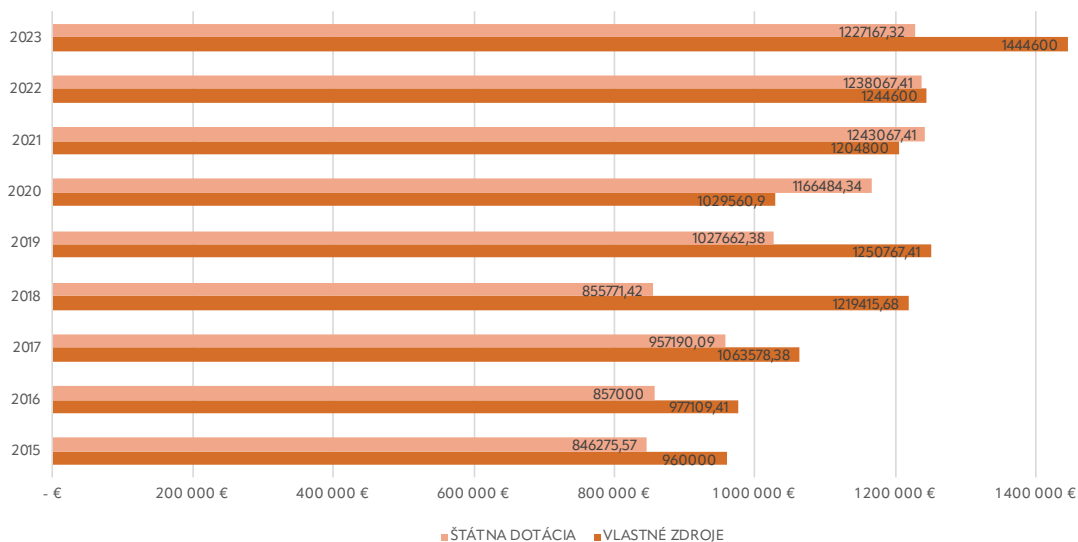
Líderstvo v rozvoji mestského cestovného ruchu v meste Poprad sa prirodzene očakáva od OOCR Vysoké Tatry, ktorej je mesto Poprad členom, kde je nanajvyš potrebné sieťovanie aj mimo odvetvia cestovného ruchu.

V meste Poprad aktuálne absentuje medzisektorová spolupráca kultúrnych a športových organizácií so subjektmi cestovného ruchu, na jednej spoločnej platforme.

Za sledované obdobie rokov 2015 – 2023 vybrala OOCR RVT na členských poplatkoch 10,35 mil. eur a zo štátnej dotácie Ministerstva dopravy SR čerpala 9,42 mil. eur, pričom v roku 2023 bolo ročná výška dotácia 1,23 mil. eur.

Mesto Poprad za toto obdobie odviedlo do OOCR každý rok štandardný fixný členský príspevok v rastúcej výške od 30 tis. eur v roku 2015 do 150 tis. eur v roku 2023 a v roku 2023 aj 50 tis. eur ako mimoriadny členský príspevok, čo predstavovalo 55,7 % vybranej dane z ubytovania. **Mesto Poprad sa tak na vybranom členskom príspevku do OOCR RVT podieľalo 7,7 %.**

Rozpočet OOCR Región Vysoké Tatry v rokoch 2015 - 2023

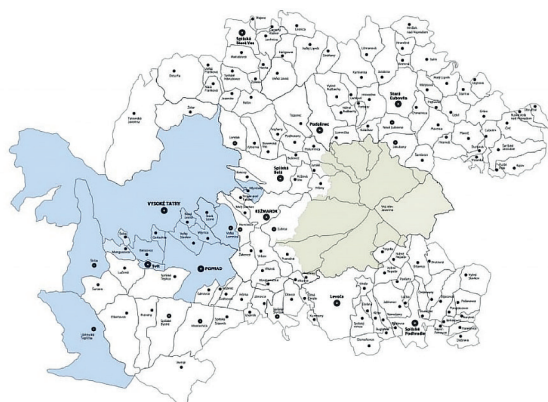

Zdroj: Interná evidencia OOCR Región Vysoké Tatry

Rozpočet OOCR región Vysoké Tatry za roky 2015 – 2023

rok	VLASTNÉ ZDROJE				CELKOM	z toho Mesto Poprad			ŠTÁTNÁ DOTÁCIA		ROZPOČET celkom
	Riadne členské príspevky	Mimoriadne členské príspevky	Dotácia z KOCR na mzdy	Ostatné príjmy		riadne členské	mimoriadne členské	Bežné výdavky	Kapitálové výdavky	CELKOM	
2015	960 000,00 €				960 000,00 €	30 000,00 €	- €	756 652,64 €	89 622,93 €	846 275,57 €	1806 275,57 €
2016	977 109,41 €				977 109,41 €	60 000,00 €	- €	843 180,46 €	13 819,54 €	857 000,00 €	1834 109,41 €
2017	1 063 578,38 €				1 063 578,38 €	70 000,00 €	- €	957 190,09 €	- €	957 190,09 €	2 020 768,47 €
2018	1 219 415,68 €				1 219 415,68 €	70 000,00 €	- €	843 971,42 €	11 800,00 €	855 771,42 €	2 075 187,10 €
2019	1 243 067,41 €		7 700,00 €		1 250 767,41 €	70 000,00 €	- €	1 017 662,38 €	10 000,00 €	1 027 662,38 €	2 278 429,79 €
2020	1 018 760,90 €		10 800,00 €		1 029 560,90 €	50 000,00 €	- €	1 155 484,34 €	11 000,00 €	1 166 484,34 €	2 196 045,24 €
2021	1 195 000,00 €		9 800,00 €		1 204 800,00 €	100 000,00 €	- €	1 159 031,41 €	84 036,00 €	1 243 067,41 €	2 447 867,41 €
2022	1 235 000,00 €		9 600,00 €		1 244 600,00 €	150 000,00 €	- €	1 163 602,41 €	74 465,00 €	1 238 067,41 €	2 482 667,41 €
2023	1 210 000,00 €	225 000,00 €	9 600,00 €		1 444 600,00 €	150 000,00 €	50 000,00 €	1 192 167,32 €	35 000,00 €	1 227 167,32 €	2 671 767,32 €
CELKOM	10 121 931,78 €	225 000,00 €	47 500,00 €	- €	10 394 431,78 €	750 000,00 €	50 000,00 €	9 088 942,47 €	329 743,47 €	9 418 685,94 €	19 813 117,72 €

Zdroj: Interná evidencia OOCR Región Vysoké Tatry

Zdroj: MAS Pro Tatry

V okrese Poprad pôsobí aj miestna akčná skupina „MAS Pro Tatry“²⁶ ako verejno-súkromné partnerstvo 38 členov, ktoré pokrýva 3 mestá (Poprad, Svit, Vysoké Tatry) a 12 obcí (Batizovce, Gerlachov, Lipt. Teplička, Mengusovce, Mlynčeky, Mlynica, Nová Lesná, Stará Lesná, Štôla, Štrba, Veľká Lomnica, Veľký Slavkov) z okresov Poprad a Kežmarok. Schválená CLLD stratégia (stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou) bola schválená Poľnohospodárskou platobnou agentúrou **15. 11. 2018**. Strategický cieľ „Vytvoriť komplexnú sieť infraštruktúry na rozvoj služieb pre obyvateľov a návštevníkov územia v súlade s prírodným, kultúrnym a športovým“

²⁶ <https://www.protatry.sk/>

vým potenciálom" sa realizuje prostredníctvom 4 priorít: (1) Rozvoj malého a stredného podnikania, (2) Podpora rozvoja cestovného ruchu, (3) Zvyšovanie kvality života obyvateľov, (4) Efektívna činnosť MAS. Maximálna finančná alokácia na prerozdelenie predstavuje 2,7 mil. eur a dodatočná výkonnosťná alokácia 1,34 mil. eur.

Z povahy CLLD stratégie však mesto Poprad nie je oprávneným žiadateľom prostriedkov z prístupu LEADER, pretože nie je samosprávou s počtom obyvateľov do 10 000. To znamená, že sa na aktivitách MAS môže len podieľať, ale čerpať z nich len organizačne a reklamne, nie finančne.

V turistickej destinácii Poprad–Tatry **nie je zavedená značka „Regionálny produkt Tatry“**, ktorú na niektorých územiach na Slovensku koordinuje MAS spoločne s príslušnou miestnou OOCR.

Turistická destinácia Región Vysoké Tatry je predovšetkým regiónom vhodným pre peších turistov aj cykloturistov. Je výnimočným aj **dĺžkou značených peších turistických trás (600 km)** prevažne lokalizovaných na území Národného parku Vysoké Tatry a značených **cyklotrás** rôznej obtiažnosti (**viac ako 300 km**). OOCR RVT každoročne financuje značenie existujúcich cyklotrás, ich údržbu a obnovu. Najdlhšia cyklotrasa **Podtatranská cyklomagistrála** (červená trasa) od Podbanského po Tatranskú kotlinu. OOCR RVT nevedie passport turistickej ani cykloturistickej infraštruktúry (cykloodpočívadlá, turistické prístrešky a iné).

Mesto Poprad má víziu do roku 2030 v oblasti cestovného ruchu stať sa silným hráčom v cykloturistike ako **centrum cykloturistiky**, na čo sa mestská samospráva dlhoročne pripravuje. Túto víziu by rada zdieľala aj s ubytovacími zariadeniami v meste Poprad, aby sa stávali „bike friendly“ tzv. priateľské k cyklistom.

V súčasnosti sú podľa evidencie Google v meste dve požičovne bicyklov, a to na RENTBIKE na Karpatskej ul. 3265/14 a Ebike-požičovňa na Allendeho 34. Na území mesta sa nachádza jeden „Cyklopoint Kvetnica–strelnica“ vybavený prístreškom, stojanom pre bicykle, nabíjacou stanicou pre elektrobicykle, pumpou a servisnou výbavou pre menšie opravy bicyklov a dotykovým panelom s mapou, a možnosťou pripojenia na wifi. Je tiež vybavený parkovacím miestom pre automobil. Cyklopoint s nabíjacou stanicou pre auto sa na území mesta nenachádza. Na území mesta sa nachádza jeden cyklopoint (park pri pravoslávnom kostole) vybavený prístreškom a stojanom na bicykle. Ak chce cyklista zaparkovať auto a nastúpiť na cyklotrasu, tak to je možné na viacerých miestach, ale nie pri zastrešenom cyklopointe. Mesto Poprad plánuje vybudovať elektronabíjacie stanice pre elektromobily (aktuálne podaná žiadosť z Plánu obnovy a odolnosti) pri MsÚ, Aréne, Nemocnici, Zimnom štadióne, Národnom tréningovom centre, Dome seniorov Komenského, na Sídlisku Juh – Tajovského ulica a na sídlisku v Matejovciach – Allendeho ulica.

V okrese Poprad je evidovaných **23 turistických samospráv** z celkového počtu 29 samospráv (79,3 %), ktoré štatisticky vykazujú výkony v cestovnom ruchu. Medzi ne patrí aj mesto Poprad. Až 14 samospráv z 23 samospráv má údaje z **ubytovacej štatistiky** označené ako „utajované“ (symbol „D“).

TURISTICKÉ SAMOSPRAVY s ubytovacími zariadeniami		Neutajované štatistické údaje				Utajované štatistické údaje				CELKOM
		Členovia OOCR	počet	Nečlenovia OOCR	počet	Členovia OOCR	počet	Nečlenovia OOCR	počet	
okres Poprad	OOCR Región Vysoké Tatry	mesto Poprad, mesto Vysoké Tatry, obec Štrba	3		0					23
	OOCR Vysoké Tatry - Podhorie	Mlynica, Nová Lesná, Veľký Slavkov	3	Gánovce, Lučivná	2	Batizovce, Gerlachov, Kravany, Liptovská Teplička, Mengusovce, Vernár, Štôla	7	Hôrka, Spišská Teplica, Spišské Bystré, Mesto Svit, Švábovce, Vikartovce, Tatranská Javorina	7	
	OOCR Tatry - Spiš - Pieniny	Ždiar	1							
NETURISTICKÉ SAMOSPRAVY bez ubytovacích zariadení		Členovia OOCR	počet	Nečlenovia OOCR	počet					
okres Poprad			0	Hozelec, Hranovnica, Jánovce, Spišský Štiavnik, Šuňava, Vydrník	6					6

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3803qr

Mesto Poprad vybralo za sledované obdobie rokov 2017 – 2023 na dani z ubytovania najvyššiu sumu v roku 2023 po zmene sadzby dane z 0,70 eur na 1,50 eur v roku 2020 (359 318,10 eur), pričom najväčší počet prenocovaní, za ktoré bola odvedená daň z ubytovania, bol evidovaný už v roku 2023 (219 148 prenocovaní). Ako uvádza prehľad v tabuľke nižšie, existuje nesúlad medzi počtom evidovaných ubytovacích zariadení Štatistickým úradom SR a počtom platiteľov dane z ubytovania evidovaných Mestským úradom, Oddelením daní a poplatkov, ako aj nesúlad v počte prenocovaní. Štatistické prehľady evidujú v oboch prípadoch nižšie počty ako Oddelenie daní a poplatkov Mestského úradu Poprad

(priemerne za sledované obdobie rokov 2017 – 2023 o 45 subjektov a 9 164 prenocovaní). Za sledované obdobie rokov 2015 – 2023 vzrástol počet platiteľov dane o 69 subjektov (o 90,8 %) na 145 subjektov a daň bola vybraná v roku 2023 o 218 051,93 eur viac ako v roku 2015 (nárast o 154,4 %).

Všetci platitelia dane z ubytovania sú v meste Poprad označení špeciálnou nálepkou, ktorú im distribuoval Mestský úrad v Poprade.

Prehľad výberu dane z ubytovania mesta Poprad za roky 2015 - 2023

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2019		priemer
										abs.	v %	
vybraná suma dane z ubytovania	141 266,17 €	129 420,67 €	158 377,51 €	144 415,07 €	170 637,92 €	182 329,65 €	164 508,37 €	292 369,89 €	359 318,10 €	218 051,93 €	154,4%	193 627,04 €
prenocovania podľa výberu dane	207 807	207 362	199 334	192 789	218 213	122 352	103 910	182 238	219 148	11 341,00 €	5,5%	
sadzba dane	0,70 €	0,70 €	0,70 €	0,70 €	0,70 €	1,50 €	1,50 €	1,50 €	1,50 €	0,80 €	114,3%	
počet platiteľov dane z ubytovania	76	78	83	86	102	113	112	114	145	69	90,8%	
počty ubytovacích zariadení podľa ŠÚSR			39	50	66	66	67	74	81			
chýbajúce subjekty v štatistickej evidencii			44	36	36	47	45	40	64			45
prenocovania podľa ŠÚSR			194 970	177 896	226 375		99 759	165 947	195 701			
chýbajúce prenocovania v štatistickej evidencii			4 364	14 893	-8 162		4 151	16 291	23 447			9 164

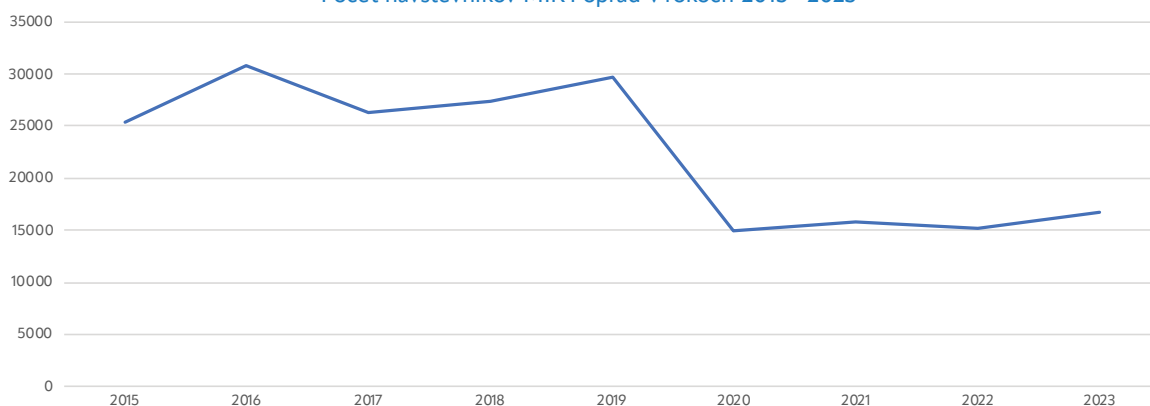
Zdroj: Interná evidencia mestského úradu Poprad a ŠÚSR

Turistické informačné centrá: V regióne Vysoké Tatry prevádzkuje sieť turistických informačných kancelárií (Tatranské informačné kancelárie – Starý Smokovec a Tatranská Lomnica) Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry. **Mestská informačná kancelária Poprad (MIK Poprad)**, ktorá spravuje mestský destinačný portál pre návštevníkov www.visitpoprad.sk, do tejto siete však nepatrí. **MIK Poprad** je zriadené mestom Poprad a sídli v budove Kina Tatran na Nám. sv. Egídia 43/86.

MIK Poprad a Mestská informačná kancelária Poprad nie sú začlenená priamo pod Oddelením kultúry, komunikácie a cestovného ruchu. MIK Poprad funguje ako **samostatná príspevková organizácia mesta**, ktorá má svoje vlastné úlohy a kompetencie, pričom sa zaoberá informovaním návštevníkov, propagáciou mesta a inými aktivitami súvisiacimi s cestovným ruchom. Je členom AICES – asociácie informačných centier Slovenska. Pracujú v ňom **6 zamestnanci** na trvalý pracovný pomer (1 riaditeľ, 1 účtovník, ekonóm, 3 pracovníci informačného centra, 1 manažér Kina Tatran). Diskusie o prípadnom presune MIK Poprad pod OOCR Región Vysoké Tatry alebo Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry zatiaľ neprebiehajú.

Celková návštevnosť MIK Poprad sa za sledované roky 2015 – 2023 znížila o 34,2 % na 16 749 návštevníkov ročne (46 návštev denne). Návštevnosť zo zahraničia si MIK Poprad nevedie. Pokles bol evidovaný aj pred pandemiou, po nej nastal výrazný prepád, ktorý MIK Poprad zatiaľ nedohnal a je približne na polovici (56,4 %) návštevnosti v roku 2019. Toto svedčí o zmene návštevníckeho správania po pandémii, kedy si návštevníci vyhľadávajú informácie skôr online, prípadne kupujú vstupenky online ako osobne.

Počet návštevníkov MIK Poprad v rokoch 2015 - 2023

Prehľad o návštevnosti MIK Poprad v rokoch 2015 - 2023

Ukazovateľ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2015	
										abs.	v %
počet návštevníkov MIK	25 447	30 825	26 322	27 341	29 701	14 945	15 792	15 251	16 749	-8 698	-34,2%
prepočet mesačnej návštevnosti	2 121	2 569	2 194	2 278	2 475	1 245	1 316	1 271	1 396	-725	
prepočet dennej návštevnosti	70	84	72	75	81	41	43	42	46	-24	

Zdroj: MIK Poprad – interná evidencia

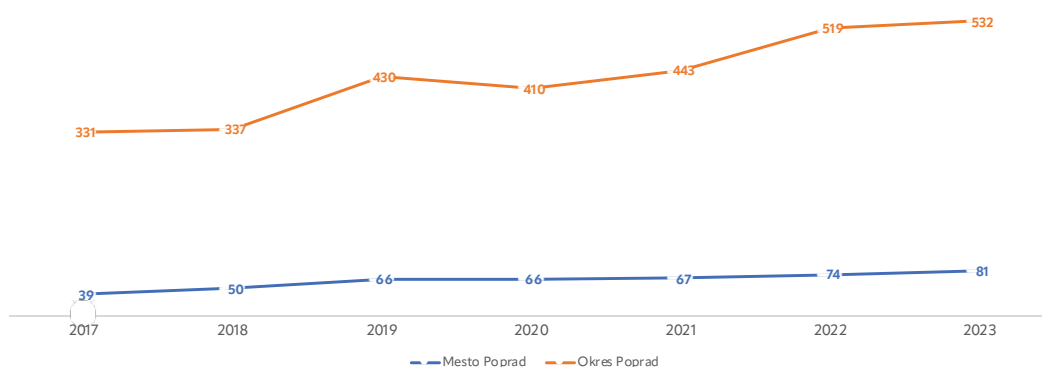
UBYTOVACIA KAPACITA V MESTE POPRAD

Okres Poprad v rekordnom predpandemickom roku (rok 2019) disponoval **410 ubytovacími zariadeniami** s 20 804 lôžkami (52,03 % lôžkovej kapacity Prešovského kraja) a **mesto Poprad 66 ubytovacími zariadeniami s 2 284 lôžkami** (10,98 % lôžkovej kapacity okresu Poprad). Kým v roku 2019 v okrese Poprad pripadalo na jedno ubytovacie zariadenie priemerne 48,4 lôžok a 16,1 izieb, tak v meste Poprad to bolo menej 34,6 lôžok a izieb a 14,8 izieb. Do vypuknutia pandémie sa v okrese Poprad za sledované obdobie rokov 2017 – 2019 otvorilo priemerne 33 ubytovacích zariadení ročne so 1 338 lôžkami (40,5 lôžok na zariadenie), v meste Poprad bolo toto tempo 3,7× pomalšie, len 9 ubytovacích zariadení ročne s 80,3 lôžkami (9 lôžok na zariadenie). V okrese Poprad v pandemickom období rokov 2019 a 2021 počet zariadení vzrástol o 13 zariadení, ale klesla kapacita ubytovacích zariadení o 204 izieb a až 547 lôžok. Pričom v tomto období v meste Poprad vzrástol počet o jedno zariadenie, 68 izieb a 272 lôžok.

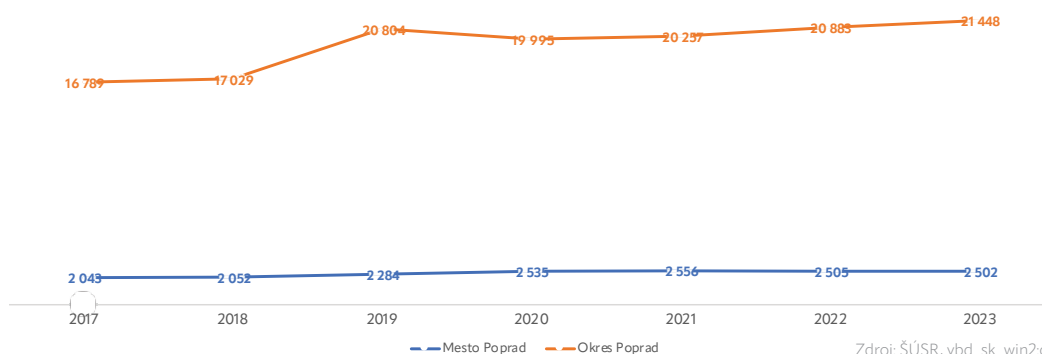
Za sledované obdobie rokov 2017 – 2023 sa počet ubytovacích zariadení v okrese Poprad zvýšil o 201 zariadení (60,7 %), z toho 42 zariadení (nárast o 107,7 %) pribudlo v meste Poprad, pri súčasnom pomalšom náraste počtu lôžok o 4 659 lôžok v okrese Poprad (o 27,8 %) a o 459 lôžok (o 22,5 %) v meste Poprad. **Ubytovacia kapacita** daná počtom ubytovacích zariadení aj lôžok **sa v roku 2023 v okrese Poprad aj meste Poprad dostala nad stav v rekordnom roku 2019, pred vypuknutím pandémie** (o 15 zariadení a 218 lôžok v meste Poprad a 102 zariadení a 644 lôžok v okrese Poprad). V Prešovskom kraji počet ubytovacích zariadení za obdobie rokov 2017 – 2023 vzrástol o 52,3 % a počet lôžok o 16,6 %. Tempo rastu ubytovacích zariadení aj lôžok v okrese Poprad aj v meste Poprad bolo výrazne vyššie, ako bol vývoj v Prešovskom kraji.

Hostia obsadzujú prioritne ubytovacie zariadenie lokalizované pri AquaCity Poprad. V posledných rokoch v meste vzrástol trend investičných bytov a apartmánového bývania, ktoré nie je poväčšine nikde registrované a evidované.

Vývoj počtu ubytovacích zariadení v rokoch 2017 - 2023

Vývoj počtu lôžok v rokoch 2017 - 2023

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3809qr

Mesto Poprad malo v roku 2023 na ubytovacej kapacite okresu Poprad danej počtom ubytovacích zariadení podiel 15,5 % a na lôžkovej kapacite danej počtom lôžok 11,7 %.

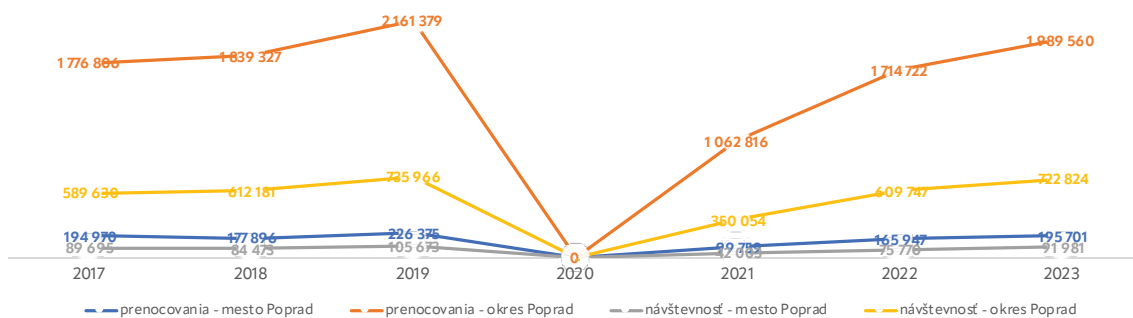
UBYTOVACIA KAPACITA	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Podiel mesta P oprad v roku 2023		2019/2017		2021 / 2019		2023/2017	
								na okrese Poprad	na PSK	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Celkový počet ubytovacích zariadení															
Mesto Poprad	39	50	66	66	67	74	81	15,2%	7,6%	27	40,9%	1	1,5%	42	107,7%
Okres Poprad	331	337	430	410	443	519	532		50,2%	99	23,0%	13	3,0%	201	60,7%
Prešovský kraj (PSK)	696	767	902	848	918	1 027	1 060			206	22,8%	16	1,8%	364	52,3%
Celkový počet izieb															
Mesto Poprad	840	836	974	1 031	1 042	1 055	1 033	14,4%	7,5%	134	13,8%	68	7,0%	193	23,0%
Okres Poprad	5 961	5 879	6 911	6 603	6 707	7 207	7 174		52,1%	950	13,7%	-204	-3,0%	1 213	20,3%
Prešovský kraj (PSK)	11 988	12 035	13 486	12 734	13 108	13 731	13 758			1 498	11,1%	-378	-2,8%	1 770	14,8%
Celkový počet lôžok (vrátane kempingových miest)															
Mesto Poprad	2 043	2 052	2 284	2 535	2 556	2 505	2 502	11,7%	6,2%	241	10,6%	272	11,9%	459	22,5%
Okres Poprad	16 789	17 029	20 804	19 995	20 257	20 883	21 448		53,4%	4 015	19,3%	-547	-2,6%	4 659	27,8%
Prešovský kraj (PSK)	34 441	35 104	39 986	38 186	39 770	39 456	40 164			5 545	13,9%	-216	-0,5%	5 723	16,6%

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3809qr

Vývoj návštevnosti: Vývoj počtu návštevníkov, ako aj prenocovaní v rokoch 2017 a 2023 bol výrazne poznačený pandemiou spôsobenou šírením koronavírusu COVID-19. Počet návštevníkov v okrese Poprad medzi rokmi 2017 a 2023 vzrástol o 22,6 %, v kým v meste Poprad len o 2,5 %, čo spôsobilo najmä výrazný pokles zahraničných návštevníkov v meste Poprad o 16,2 %, kým počet domácich návštevníkov vzrástol o 20,7 %. Prešovský kraj v tomto období zaznamenal rast návštevníkov na úrovni 16,3 %. V predpandemickom období rokov 2017 až 2019 počet návštevníkov v meste Poprad rástol o 15,1 %, kým v okrese Poprad a v Prešovskom kraji rástol o čosi viac (o 19,3 – 19,9 %).

Počtom návštevníkov v roku 2023 okres Poprad ani mesto Poprad zatiaľ nedosiahli úroveň rekordnej návštevnosti v roku 2019. V meste Poprad je táto na úrovni 87 % a v okrese Poprad 98,2 %, kým v Prešovskom kraji 93,8 %, čo svedčí o pomalšom náraste počtu návštevníkov v meste Poprad ako v okrese pravdepodobne chýbajúcim návratom zahraničnej klientely (len 71,8 % roku 2019 zahraničnej klientely sa vrátilo do mesta Poprad).

Vývoj počtu návštevnosti a prenocovaní v rokoch 2017 - 2023

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3803qr, cr3802

POČTY NÁVŠTEVNÍKOV	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Podiel mesta Poprad v roku 2023		2019/2017		2021 / 2019		2023/2017	
								na okrese Poprad	na PSK	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Počet návštevníkov spolu															
Mesto Poprad	89 695	84 473	105 673	D	42 003	75 770	91 981	12,7%	8,8%	15 978	15,1%	-63 670	-60,3%	2 286	2,5%
Okres Poprad	589 630	612 181	735 966	D	350 054	609 747	722 824		69,5%	146 336	19,9%	-385 912	-52,4%	133 194	22,6%
Prešovský kraj (PSK)	894 173	932 121	1 108 313	654 554	526 713	888 970	1 039 875			214 140	19,3%	-581 600	-52,5%	145 702	16,3%
Počet zahraničných návštevníkov															
Mesto Poprad	44 159	43 950	51 532	D	11 697	30 930	37 009	17,4%	13,0%	7 373	14,3%	-39 835	-77,3%	-7 150	-16,2%
Okres Poprad	199 666	204 513	230 679	D	64 193	158 230	212 707		74,7%	31 013	13,4%	-166 486	-72,2%	13 041	6,5%
Prešovský kraj (PSK)	276 666	285 225	320 214	151 002	86 716	212 154	284 938			43 548	13,6%	-233 498	-72,9%	8 272	
Počet domácich návštevníkov															
Mesto Poprad	45 536	40 523	54 141	D	30 306	44 840	54 972	10,8%	7,3%	8 605	15,9%	-23 835	-44,0%	9 436	20,7%
Okres Poprad	389 964	407 668	505 287	D	285 861	451 517	510 117		67,6%	115 323	22,8%	-219 426	-43,4%	120 153	30,8%
Prešovský kraj (PSK)	617 507	646 896	788 099	503 552	439 997	676 816	754 937			170 592	21,6%	-348 102	-44,2%	137 430	22,3%

POČTY NÁVŠTEVNÍKOV	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Podiel mesta Poprad v roku 2023		2019/2017		2021 / 2019		2023/2017		
								na okrese Poprad	na PSK	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
PODIEĽ ZAHRAŇIČNÝCH NÁVŠTEVNÍKOV na celkovej návštevnosti																
Mesto Poprad	49,2%	52,0%	48,8%		27,8%	40,8%	40,2%									
Okres Poprad	33,9%	33,4%	31,3%		18,3%	26,0%	29,4%									
Prešovský kraj (PSK)	30,9%	30,6%	28,9%	23,1%	16,5%	23,9%	27,4%									

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3803qr, cr3802

Vývoj prenocovaní: Počet prenocovaní v okrese Poprad medzi rokmi 2017 a 2023 vzrástol o 12 %, kým v meste Poprad len o 0,4 %, čo spôsobil výpadok prenocovaní zahraničnej klientely po pandémii, ktorá v meste prenocovávala dlhšie ako návštevník zo Slovenska (biznis klientela). Jej pokles v okrese Poprad bol na úrovni 5,4 %, kým v meste Poprad až o 17,6 %. V predpandemickom období rokov 2017 až 2019 počet prenocovaní v okrese Poprad rástol o 17,8 %, kým v meste Poprad pomalšie o 13,9 %. **Počtom prenocovaní v roku 2023 okres Poprad ani mesto Poprad zatiaľ nedosiahli úroveň prenocovaní v roku 2019.** V meste Poprad je na úrovni 86,4 % a v okrese Poprad 92,1 %, kým v Prešovskom kraji 88,2 %. Pomalšie tempo rastu prenocovaní oproti rastu počtu ubytovaných návštevníkov po pandémii svedčí o tom, že **v okrese Poprad aj v meste Poprad sa ubytovaní návštevníci zdržia kratšie ako v období pred pandémiou.**

POČTY PRENOCOVANÍ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Podiel mesta Poprad v roku 2023		2019/2017		2021 / 2019		2023/2017		
								na okrese Poprad	na PSK	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
Počet prenocovaní návštevníkov spolu																
Mesto Poprad	194 970	177 896	226 375	D	99 759	165 947	195 701	9,8%	6,6%	31 405	13,9%	-126 616	-55,9%	731	0,4%	
Okres Poprad	1776 806	1839 327	2161 379	D	1062 816	1714 722	1989 560	66,7%	66,7%	384 573	17,8%	-1 098 563	-50,8%	212 754	12,0%	
Prešovský kraj (PSK)	2 790 308	2 901 080	3 380 394	2 148 439	1 698 233	2 609 028	2 981 468			590 086	17,5%	-1 682 161	-49,8%	191 160	6,9%	
Počet prenocovaní zahraničných návštevníkov																
Mesto Poprad	110 280	106 520	123 233	D	28 413	77 689	90 860	15,8%	12,0%	12 953	10,5%	-94 820	-76,9%	-19 420	-17,6%	
Okres Poprad	609 366	630 485	676 661	D	178 397	439 763	576 515	76,0%	76,0%	67 295	9,9%	-498 264	-73,6%	-32 851	-5,4%	
Prešovský kraj (PSK)	823 232	853 285	921 210	462 462	236 197	574 137	758 888			97 978	10,6%	-685 013	-74,4%	-64 344	-7,8%	
Počet prenocovaní domácich návštevníkov																
Mesto Poprad	84 690	71 376	103 142	D	71 346	88 258	104 841	7,4%	4,7%	18 452	17,9%	-31 796	-30,8%	20 151	23,8%	
Okres Poprad	1167 440	1208 842	1484 718	D	884 419	1274 959	1413 045	63,6%	63,6%	317 278	21,4%	-600 299	-40,4%	245 605	21,0%	
Prešovský kraj (PSK)	1 967 076	2 047 795	2 459 184	1 685 977	1 462 036	2 034 891	2 222 580			492 108	20,0%	-997 148	-40,5%	255 504	13,0%	
PODIEĽ PRENOCOVANÍ ZAHRAŇIČNÝCH NÁVŠTEVNÍKOV na celkovej návštevnosti																
Mesto Poprad	56,6%	59,9%	54,4%		28,5%	46,8%	46,4%									
Okres Poprad	34,3%	34,3%	31,3%		16,8%	25,6%	29,0%									
Prešovský kraj (PSK)	29,5%	29,4%	27,3%	21,5%	13,9%	22,0%	25,5%									

Zdroj: ŠÚSR, vbd_sk_win2cr3803qr, cr3802

Domáci cestovný ruch vs. príjazdový zahraničný cestovný ruch: Pandémia výrazne zmenila aj pomer zahraničných návštevníkov na celkovej návštevnosti okrese Poprad aj v meste Poprad. Kým zahraničný príjazdový cestovný ruch daný počtom zahraničných návštevníkov v okrese Poprad bol v rekordnom roku 2019 na úrovni 31,3 %, tak v meste Poprad to bolo až 48,8 % (o 17,4 % viac). Tento podiel sa však v roku 2023 v okrese Poprad znížil na 29,4 %, čo je najmä dôsledkom obmedzovania v cestovaní počas pandémie a zmenou cestovateľských návykov obchodných cestujúcich (biznis klientela). Kým v roku 2017 sa zahraniční návštevníci podieľali na návštevnosti mesta Poprad 49,2 %, tak v roku 2022 to bolo už len 40,2 %. Situácia v meste Poprad je o v tomto poklese horšia ako v Prešovskom kraji, kde podiel zahraničných návštevníkov klesol z 30,9 % v roku 2017 na 27,4 % v roku 2023.

Krajiny pôvodu zahraničnej klientely okresu Poprad za roky 2017 – 2023: Zahraničná návštevnosť okresu Poprad zahŕňa na prvých štyroch miestach tradičné príjazdové trhy Slovenska (Česká republika, Poľsko, Maďarsko a Nemecko), tak aj krajiny pôvodu návštevníkov netradičné na Slovensku. Kým za obdobie rokov 2017 – 2023 tvorili tieto 4 krajiny až 80,7 % všetkých zahraničných príjazdov, tak v roku 2023 o čosi menej 77,9 %.

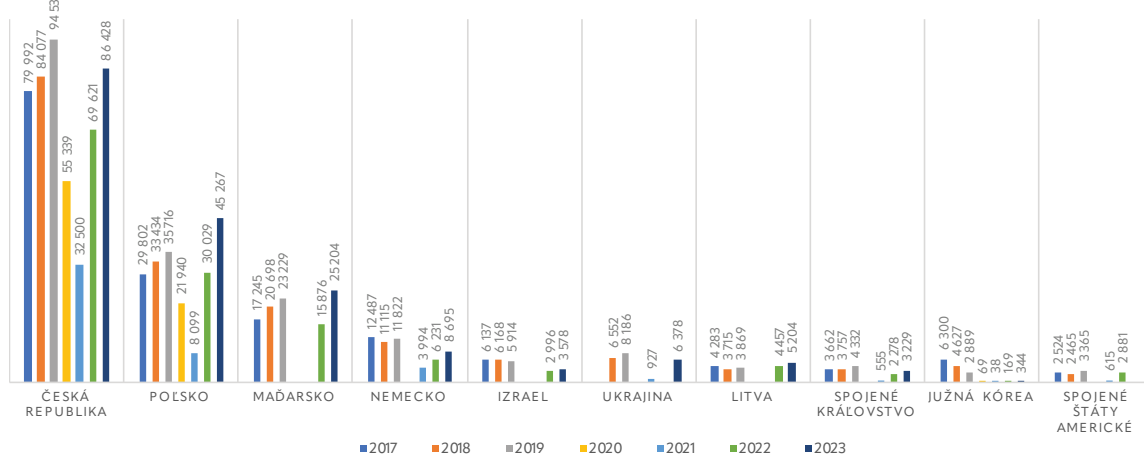
Okres Poprad od roku 2017 do roku 2023 navštevovali najviac návštevníci z Českej republiky, ktorí mali podiel na ročnej návštevnosti 47 % všetkých zahraničných návštevníkov. Nasleduje **Poľsko** s podielom 19,1 %, **Maďarsko** 9,6 % a **Nemecko** 5,1 %. Kým v roku 2017 na piatom mieste bola **Južná Kórea**, tak v roku 2023 poklesla návštevnosť z tejto krajiny o 95 %. Po pandémii sa táto klientela už nevrátila. Na 5. až 7. mieste sa ako v roku 2023, tak aj za obdobie rokov 2017 – 2022 preskupili krajiny **Izrael**, **Ukrajina** a **Litva**. Ukrajina v roku 2023 predbehla Izrael z dôvodu početných pobytov Ukrajincov na Slovensku ako utečencov pred vojnou. Na ôsmom mieste zostáva dlhodobo **Spojené kráľovstvo**. V roku 2023 TOP 10 príjazdových krajín okresu Poprad tvorí klientela z Rakúska a Rumunska. Kým TOP 10 príjazdové krajiny v rokoch 2017 – 2023 tvorili 91,2 % na celkovej návštevnosti, v roku 2023 je to o čosi málo menej 88,8 %.

Krajina pôvodu	Česká republika	Poľsko	Maďarsko	Nemecko	Izrael	Ukrajina	Litva	Spojené kráľovstvo	Južná Kórea	Spojené štáty americké	Zahraniční návštevníci	podiel top 10 krajín	podiel top 4 krajín
roky 2017 - 2022	502 489	204 287	102 252	54 344	24 793	22 043	21 528	17 813	14 436	11 850	1 069 988	975 835	863 372
	47,0%	19,1%	9,6%	5,1%	2,3%	2,1%	2,0%	1,7%	1,3%	1,1%		91,2%	80,7%
poradie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			

Krajina pôvodu	Česká republika	Poľsko	Maďarsko	Nemecko	Ukrajina	Litva	Izrael	Spojené kráľovstvo	Rakúsko	Rumunsko	Zahraniční návštevníci	podiel top 10 krajín	podiel top 4 krajín
rok 2023	86 428	45 267	25 204	8 695	6 378	5 204	3 578	3 229	2 461	2 452	212 707	188 896	165 594
	40,6%	21,3%	11,8%	4,1%	4,0%	3,3%	1,7%	2,0%	1,6%	1,5%		88,8%	77,9%
poradie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN2:cr3804mr; vlastné spracovanie autora.

TOP 10 zahraničných krajín v okrese Poprad v rokoch 2017-2023

Zdroj: ŠÚSR, VBD_SK_WIN2:cr3804mr

Čerpanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020: V tomto programovom období boli na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste Poprad čerpané finančné zdroje na jeden projekt neziskovej organizácie Tatranské plesá, o. z. v celkovej výške nenávratného finančného príspevku (NFP) 97 tis. eur z Operačného programu IROP. Mestská samospráva realizovala cezhraničný projekt: „Mesto ľuďom – ľudia mestu!“ z programu Interreg Poľsko–Slovenská republika s mestom Zakopané a projekt „Výstavba cyklistických komunikácií Most D1 Matejovce – Poprad Západ – ÚSEK „B“; MsÚ Poprad – Most Ul. Športová“, ktoré prispeli tiež k rozvoju cestovného ruchu a sú uvedené v iných častiach tohto dokumentu (2. 5. 4 Cezhraničná a medzinárodná spolupráca a 2. 3. 3 Cyklodoprava).

Prijímateľ	Miesto realizácie	Názov projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Suma NFP	Zdroj podpory
Tatranské plesá, o.z.	Poprad	Tatranské plesá	18. 1. 2020	97 484,40 €	IROP
SUMA CELKOM				97 484,40 €	

Zdroj: ITMS 2014+ a spracovanie EUPC Miner

2.5.4 Cezhraničná a medzinárodná spolupráca

Samospráva mesta Poprad má podpísané dohody o partnerskej spolupráci so 4 zahraničnými mestami, pričom do roku 2019 to bolo s 8 zahraničnými mestami:

- Ústí nad Orlicí (Česká republika)** – 26. 06. 2001 (existuje už od roku 1950),
- Szarvas (Maďarsko)** – 01. 09. 2000,
- Zakopané–Vysoké Tatry (Poľsko)** – deklarácia účastníkov spoločného zasadnutia mestských zastupiteľstiev miest Poprad, Zakopané a Vysoké Tatry – 05. 09. 2003
- Oulu (Fínsko)** – 13. 04. 2017; transfer znalostí v oblasti moderných technologických riešení, inovatívnych technológií a ich využitia v praxi a informačno- omunikačných technológií,
- Zwijndrecht (Holandsko)** – 06. 05. 2000 do roku 2019; transfer znalostí v oblasti bytovej politiky,
- Omiš (Chorvátsko)** – 01. 09. 2000 do roku 2019,
- Talán (Čínska ľudová republika)** – 22. 06. 2011 do roku 2019,
- Lublin (Poľsko)** – 19. 11. 2015 schválená dohoda do roku 2019.

Mesto Poprad v uplynulých rokoch nadväzuje spoluprácu aj s ďalšími mestami Európy. Do vypuknutia vojny na Ukrajine prebiehali predbežné rokovania o možnej budúcej spolupráci aj s mestom **Užhorod**, ktoré boli ukončené.

Najstaršia partnerská dohoda je dohoda o partnerskej spolupráci medzi mestami Poprad a Ústi nad Orlicí, ktorá bola podpísaná v roku 1950 a následne po roku 1990 bola obnovená podpisom Zmluvy o partnerstve a spolupráci (v roku 2001).

Mesto Poprad priebežne vstupuje do **medzinárodných spoluprác** na cezhraničných a medzinárodných projektoch. Ich prehľad od roku 2016 je uvedený v tabuľke nižšie.

Prehľad zapojenia mesta poprad do medzinárodných projektov v rokoch 2016 – 2023

Rok	Názov projektu	Projektoví partneri	Zdroj financovania	Stav realizácie
2016	Mesto ľuďom – ľudia mestu!	Poprad – Zakopané	Interreg PL-SK	Projekt bol realizovaný.
2017	Autonomous mobility and energy microregional GRID Poprad		UIA – II. výzva	Nebol schválený, nerealizoval sa.
	Človek v Tatrách – Tatry v človeku – História poznávania Tatier ako spoločného kultúrneho dedičstva Poľska a Slovenska	Poprad-Tatransky Park Narodowy, Zakopane	Interreg PL-SK	Grant bol poskytnutý, ale nakoniec nedošlo k realizácii projektu.
2019	Making City – Energy efficient pathway for the city transformation: enabling a positive future	STU v Bratislave	Horizon2020	Mesto Poprad ho začalo realizovať, ale v priebehu realizácie z projektu vystúpilo.
2023	Smerom k zelenej adaptácii miest poľsko-slovenského pohraničia. Modelový rozvoj zelených plôch v Rzeszowe a v Poprade	Poprad–Rzeszow	Interreg PL-SK	Projekt nebol schválený.

Zdroj: Interná evidencia mestského úradu v Poprade

3. Trendy rozvoja

Pre zmapovanie súčasných trendov rozvoja sme vychádzali z trendov, ktoré sú prevzaté strategickými dokumentmi vyššej úrovne Prešovského samosprávneho kraja a Slovenskej republiky a vychádzajú z odporúčaní politík Európskej únie.²⁷

SOCIOEKONOMICKÝ ROZVOJ

Starnutie obyvateľstva predstavuje pre Slovensko aj pre okres Poprad jednu z najväčších výziev 21. storočia, ktorá zasiahne existujúci sociálny systém vrátane trhu práce a bude si vyžadovať flexibilné riešenia komunitného charakteru.

V súvislosti s medzinárodnými záväzkami SR sa bude podporovať **zelené inovatívne podnikanie** prevažne v poľnohospodárstve, priemysle či službách vrátane podnikov cestovného ruchu, ktoré významnou mierou prispievajú k ochrane či obnove životného prostredia. Posilnenie tohto trendu bude závisieť aj od motivačných nástrojov na prilákanie „mozgov“ do regiónu, ich udržanie a od schopnosti ich integrácie do miestneho podnikateľského a nepodnikateľského prostredia.

Globálna ekonomická transformácia charakterizovaná robotizáciou a rozvojom vedomostnej ekonomiky sa prejavuje prechodom od industriálnej k **postindustriálnej ekonomike založenej na poznatkoch**. Tento trend je zrejmý vo všetkých aspektoch spoločenského a ekonomického života, od produkčných sektorov ako poľnohospodárstvo, priemysel a služby, cez voľnočasové aktivity, až po posun od tradičného vládnutia k modernému riadeniu. Centrá osídlenia, ako je Poprad, ktoré koncentrujú ekonomické, sociálne a kultúrne aktivity, sa stávajú hnacou silou inovácií. Iba smart regióny dokážu pritiahnúť kreatívnu triedu, ktorá je kľúčová pre šírenie inovácií. Tieto už nevznikajú len v rámci jednotlivých podnikov, ale sú výsledkom spolupráce medzi rôznymi verejnými a súkromnými subjektmi na báze konceptu quatuple halixu (spolupráce medzi verejným, súkromným, akademickým a neziskovým sektorom).

Vzrastie aj význam medzisektorovej spolupráce a nových spoločných platforiem na podporu zdieľanej a cirkulárnej ekonomiky. Na vzostupe budú inovácie v oblasti podporných služieb. Zvýšenie miery inovatívnosti si bude vyžadovať systémovú a kontinuálnu podporu ľudského kapitálu, rozvoja zručností a spoluprácu výskumných inštitúcií a podnikateľského sektora.

Napätosť dostupných zdrojov a transformácia verejných financií sú čoraz viditeľnejšie v dôsledku rýchleho rastu svetovej populácie a rozvoja nových ekonomík, ktoré zvyšujú dopyt po potravinách, energiách, mineráloch a kvalitných službách pre obyvateľstvo. Tento nesúlad medzi rastúcou spotrebou a obmedzenosťou zdrojov vytvára tlak na poskytovanie tovarov a služieb novými, efektívnejšími spôsobmi. Trendy v znižovaní uhlíkových emisií a spotreby materiálov budú nabrať na význame najmä preto, že mestá spotrebujú až 75 % svetových prírodných zdrojov, 80 % energetických zdrojov a produkujú približne 75 % celosvetových emisií uhlíka. Nové riešenia sa budú primárne zameriavať na oblasti bývania, mobility a potravín, ktoré predstavujú značnú časť energetickej spotreby domácností.

Na Slovensku je prioritou **efektívne využitie všetkých verejných zdrojov, predovšetkým tých z EÚ**, na podporu konkurencieschopnosti ekonomiky, pretože v budúcnosti nemožno očakávať ich širokú dostupnosť. Nedostatok verejných financií a požiadavka na zachovanie princípov sociálneho štátu si vyžadujú transformáciu systému verejných financií a ich manažmentu na všetkých úrovniach. Cieľom je zaistiť efektívnosť a udržateľnosť systému pri súčasnom dodržiavaní princípov spravodlivosti a transparentnosti v prístupe k verejným zdrojom a rozhodovacím procesom. **Transformácia verejných financií je globálnou výzvou, ktorá zasahuje aj Slovensko so všetkými jeho samosprávami vrátane Popradu.**

Smart špecializácia, známa aj ako **inteligentná špecializácia**, je inovatívna stratégia zameraná na regionálnu hospodársku transformáciu a predstavuje kľúčový prvok úsilia o oživenie regiónov z recesie. Jej základom je výber obmedzeného počtu priorít na základe regionálnych silných stránok a medzinárodnej špecializácie. Táto stratégia si vyžaduje zameranie podporných a investičných opatrení na konkrétne oblasti s najvyšším rozvojovým potenciálom, čím sa predchádza roztrieštenosti štrukturálnych fondov. Od roku 2014 je rozvoj výskumných a inovačných stratégií založených na koncepcii inteligentnej špecializácie jednou z podmienok pre prístup k EŠIF. Tento prístup umožní Popradu odhaliť svoj skutočný inovačný potenciál a orientovať svoje priemyselné štruktúry na dynamicky rastúce odvetvia a medzinárodné trhy.

²⁷ https://www.hrajzakraj.sk/wp-content/uploads/2021/11/PHRSR-ZSK-2021_AC.pdf

Bude nevyhnutné posilniť internacionalizáciu miestneho prostredia naprieč všetkými odvetvami a sektormi a výnimočnú pozornosť venovať tiež medzinárodnej a cezhraničnej spolupráci. Ako absolútne prioritná a kľúčová sa javí zmena prístupu v **tvorbe a implementácii integrovaných územných politík podporených inštitucionálnymi kapacitami priamo v regióne**, ktoré budú zastrešovať, koordinovať a zabezpečovať udržateľný, integrovaný, systematický a koncepčný rozvoj smerujúci ku komplexnému zvýšeniu atraktivity územia pre kľúčové odvetvia a všetky životné etapy obyvateľov a k ekonomickej sebestačnosti. Ak sa tento prístup k integrovanému riadeniu rozvoja regiónu nezmení, región bude strácať najvzdelanejších a najaktívnejších mladých ľudí, ktorí sa po odchode na štúdium a za prácou do zahraničia, resp. do viac rozvinutých oblastí Slovenska, už nevrátia.

Efektívnym nástrojom implementácie integrovaných územných politík a stratégií sú **integrované investičné balíky**, ktoré predstavujú sumár problémovo, územno, časovo, zdrojovo a hierarchicky integrované opatrenia/investície cieliace na využitie špecifického územného potenciálu, resp. na komplexné riešenie identifikovaného problému s jednoznačne definovanými subjektmi, viaczdrojovým komplementárnym financovaním a jasne definovanými synergickými väzbami a implikáciami.

Zabezpečenie **inovačného ekosystému regiónov, miest a obcí** sa zameriava na **optimalizáciu cyklu výskumu, vývoja inovácií** a implementácie produktov, pričom zahŕňa vytváranie priestorov pre výskum, vývoj a experimentálne overovanie riešení prispôsobených potrebám verejného sektora vrátane živých laboratórií (living labs). Dôležitá je participácia a horizontálna aj vertikálna **spolupráca sociálno-ekonomických partnerov v oblasti smart riešení**, podpora kooperačných štruktúr a koordinovaných, zdieľaných aktivít s dôrazom na úzku spoluprácu verejného a podnikateľského sektora pri implementácii smart riešení vo verejnej správe.

SMART RIADENIE A MANAŽMENT

Digitalizácia patrí medzi najvýznamnejšie megatrendy súčasnosti zahŕňajúce nielen premenu informácií do digitálnej podoby, ale aj integráciu digitálnych technológií do každodenného života. Tento proces mení modely fungovania a riadenia ekonomiky a spoločnosti, zvyšuje dostupnosť služieb, urýchľuje globalizáciu a oslabuje vplyv geografickej polohy ako lokalizačného faktora. Digitalizácia zvyšuje dostupnosť informácií a zrýchľuje ich šírenie, no zároveň prináša aj riziká, ako je informačné preťaženie a rýchle šírenie dezinformácií.

Kvalitné a odborne spracované dáta umožňujú verejnému sektoru **lepšie predvídať a efektívne rozhodovať v správnom čase**, vyhodnocovať svoje aktivity a rýchlejšie reagovať na potreby obyvateľov, ako aj na dôsledky klimatických zmien či krízových situácií, ako bola pandémia COVID-19. Tento prístup prispieva k úspore verejných financií a zároveň prispieva k zlepšeniu kvality života v meste. Dáta tiež poskytujú obyvateľom cenné informácie o výkonnosti mesta, čo im umožňuje uplatniť väčší tlak na svojich volených zástupcov. Pre podnikateľský a mimovládny sektor môžu dáta slúžiť ako nástroj na zvyšovanie kvality poskytovaných služieb. Preto je analýza, správa a riadenie dát nevyhnutná pre efektívnosť, výkonnosť a dôveryhodnosť samosprávy a dáta zohrávajú kľúčovú úlohu pri jej fungovaní.

Zabezpečenie inštitucionálnej podpory smart rozvoja zahŕňa zameranie sa na bezpečnosť, technologickú kompatibilitu a interoperabilitu, štandardy kvality, **dostupnosť a prepojenosť dát a dátových systémov**, verejné obstarávanie a sociálnu dostupnosť spolu s koordináciou a riadením. Kľúčové je aj budovanie kapacít na tvorbu a implementáciu smart konceptov rozvoja regiónov, miest a obcí, vrátane zavádzania inovatívnych modelov smart verejnej správy. Dôležitou súčasťou je zber, spracovanie a sprístupňovanie dát, ktoré podporujú **smart strategické riadenie a operatívny manažment** vo verejnej správe, a to vrátane vytvárania infraštruktúry a podpory participatívneho spravovania verejných záležitostí.

V oblasti riadenia a manažmentu regionálneho rozvoja je znateľná výrazná potreba implementovať systémy smart riešení pre strategické riadenie rozvoja opierajúce sa o **smart monitoring, smart plánovanie a smart rozhodovanie** vrátane participatívnych procesov, smart prepojenie regionálnej a obecnej úrovne strategického riadenia rozvoja, a to najmä územného plánovania. Funkčný región Popradu potrebuje dlhodobú víziu a stratégiu smart transformácie reagujúcu na výzvy ekonomickej transformácie, zmenu klímy, bezpečnostné riziká a ďalšie výzvy.

Nástup gigabajtovej spoločnosti, rozvoj vysokorýchlostných pevných chrbticových sietí, sietí poslednej míle a 5G mobilných sietí pripojenia na internet významne ovplyvní rýchlosť komunikačných tokov v oblasti informačnej infraštruktúry.

DOPRAVA A UDRŽATEĽNÁ MOBILITA

Pozitívne trendy v oblasti dopravnej infraštruktúry sú vo všeobecnosti spojené s aktivitami a investičnými projektmi z úrovne Prešovského samosprávneho kraja alebo štátu, ako napr. modernizácia

a výstavba cestnej a železničnej infraštruktúry v hlavnom sídelnom koridore Bratislava – Žilina – Košice (diaľnica D1 a modernizácia železnice a železničnej infraštruktúry na trase Žilina – Košice). Výhľadovo nevyhnutné sa javí odklonenie tranzitnej aj osobnej automobilovej dopravy prechádzajúcej cez mesto Poprad po cestách prvej triedy I/18 a I/66 na novovybudované obchvaty mesta, tzv. III. mestský okruh. Konkrétne riešenia sú navrhnuté aj v platnom Územnom pláne mesta Poprad a Územnom pláne VÚC Prešovský kraj. Na riešenie je aj investičný dlh spôsobujúci nedostatočnú starostlivosť o cesty II. a III. triedy a ich objekty, starostlivosť o autobusové zastávky (prístrešky), starostlivosť o regionálne železničné trate a ich železničné zastávky/prestupové terminály zabezpečujúce fyzickú dostupnosť vidieckej krajiny v podhorí Tatier a jej osídlenia.

Prešovský a Košický samosprávny kraj v spolupráci s okresnými a krajskými mestami, vrátane mesta Poprad postupne budujú **Integrovaný dopravný systém pre verejnú osobnú dopravu** na území východného Slovenska. Cieľovým stavom integrovaného dopravného systému (IDS) na východnom Slovensku je moderný, zákaznícky atraktívny systém verejnej dopravy pozostávajúci zo všetkých druhov verejnej dopravy (vlak, autobus, MHD) zahrňujúci celé územie Prešovského a Košického samosprávneho kraja a umožňujúci cestovanie na jeden cestovný doklad (jednorazový alebo časový predplatný) bez ohľadu na prestupy či použité druhy dopravy, pri jednotných prepravných a tarifných podmienkach a vzájomne zosúladených cestovných poriadkoch. Názov/značka tohto systému je IDS Východ. Prínosy pre cestujúcich budú s postupným budovaním IDS najmä: (1) jednotné prepravné a tarifné podmienky vo vlakoch, autobusoch, aj MHD, (2) nové druhy cestovného (prestupné lístky, časové predplatné lístky – mesačné, štvrťročné... a pod.), (3) technologické novinky ako mobilná aplikácia, NFC platby a pod., (4) pravidelnejšie, rýchlejšie a komfortnejšie spojenia v rámci regiónu aj v rámci miest, (5) harmonizovaný systém verejnej dopravy (pravidelné garantované nadväznosti spojov/liniek), (6) jednoduchý a prehľadný dopravný systém (schémy trás liniek, taktové cestovné poriadky...), (7) včasné informácie o mimoriadnostiach v doprave (meškania, obchádzky...), (8) všeobecne vyššia kvalita poskytovaných služieb v doprave. Prínosy pre dopravcov a objednávateľov dopravných výkonov budú najmä v rastúcom dopyte po preprave (viac cestujúcich), vyššej efektívite obehov vozidiel a stabilizácii dopravných výkonov.

Vzhľadom na zákonné požiadavky vzťahujúce sa na vozidlá verejnej osobnej dopravy je preferované a žiaduce postupné zavádzanie ekologických vozidiel a vozidiel s nulovými emisiami, prípadne s iným alternatívnym pohonom do prevádzky. Prioritou samospráv majú byť aj **projekty nízkoemisnej mobility** zahŕňajúce cyklistickú a pešiu mobilitu pripojenú na IDS vrátane prioritného riešenia hlavných regionálnych cyklokoridorov zahrnutých v Kostrovej sieti cyklo dopravy Prešovského kraja s dôrazom na zokruhovanie cyklocesty „Cesta okolo Tatier“.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A KLIMATICKÁ ZMENA

Trend postupného zlepšovania kvality životného prostredia je dlhodobou dominantnou výzvou. Aj napriek výzve súčasných európskych politík v oblasti životného prostredia a zmeny klímy a ich postupnej implementácie do národnej legislatívy a stratégií naďalej pretrváva pokles biodiverzity a nadmerné využívanie prírodných zdrojov v dôsledku urbanizácie a suburbanizácie, dopravných a priemyslových stavieb a ďalších aktivít ekonomického rozvoja. K tomu je potrebné brať do úvahy dopady zmeny klímy, ktoré vedú k nedostatku vody, znižovaniu jej kvality, suchu a s tým súvisiacim zhoršovaním zdravotného stavu lesných porastov. Na druhej strane, pre extrémne výkyvy počasia, čelíme povodňam alebo prívalovým dažďom. Nutnosťou preto bude komplexné riešenie protipovodňových plánov s ohľadom na kvalitnú a citlivú údržbu lesov a spravovanie poľnohospodárskej pôdy. Na predchádzanie negatívnych dopadov bude nevyhnutné podporovať riešenie protipovodňovej ochrany a vodozádržných opatrení v krajine formou prírode blízkyh opatrení a posilniť opatrenia na ochranu prírody, biodiverzity či poľnohospodárskej pôdy. Rovnako potrebné bude podporovať prirodzenú (prírode blízku) obnovu lesov, adaptovať voľnú aj urbanizovanú krajinu a mestá na dopady zmeny klímy a radikálne obmedziť vplyvy na klímu prostredníctvom skleníkových plynov, predovšetkým oxidu uhličitého.

Bude tiež nevyhnutné pokračovať v zlepšovaní kvality ovzdušia výmenou kotlov pre domáce vykurovanie, podporovať energetickú hospodárnosť budov a prechod energetického hospodárstva na alternatívne zdroje energie (OZE). Zelený cieľ EÚ prináša vysoké požiadavky na inštaláciu obnoviteľných zdrojov energie, podporu nízkoemisnej dopravy a všeobecne podporu udržateľnej mobility.

Veľkou výzvou v regióne bude riešenie problému obehového a odpadového hospodárstva. Kapacita skládok na území Prešovského kraja je takmer vyčerpaná a v súvislosti s novou európskou legislatívou už nie je možné spoliehať sa na skládkovanie TKO. Nutnosťou bude podpora a rozvoj „reuse“ centier, bezobalových obchodov, zdieľanej ekonomiky cez zdieľanie a zapožičiavanie vecí a vybavenia, ale aj hľadanie takého riešenia pre zneškodňovanie TKO, ktoré bude podporovať ekologické energetické hospodárstvo.

Posledné roky sa výrazne zvýšila zaangažovanosť verejnosti na riešeniach životného prostredia. Zároveň sa však prejavuje aj narastajúci trend konzumného spôsobu života a fakt, že miznú skúsenosti detí s prírodou, čo prináša hrozbu následkov do budúcnosti. Riešením je zavedený systém environmentálneho vzdelávania, výchovy a osvetly.

Napojenie obyvateľov na verejnú kanalizáciu a tam, kde to nie je možné, zavádzanie predčistovania odpadových vôd v domáciach, prípadne lokálnych čistiarnach odpadových vôd. Do budúcnosti sa celkovo predpokladá podpora trendu šetrenia vodou, ďalšie využívanie predčistených odpadových vôd a zlepšenie nakladania so zrážkovými vodami (podpora ich vsakovania, zadržiavania v krajine a opätovného využívania).

Riešenie znečistenia povrchových i podzemných vôd pesticídmi, ktoré sa do vôd dostávajú intenzívnym obhospodarovaním poľnohospodárskej pôdy, sa ponúka zmenou prístupu k hospodáreniu v krajine smerom k jeho udržateľnosti a ekologizácii (ekologizácia výroby, agroekológia, diverzifikácia poľnohospodárskych činností). Trendom v oblasti lesného hospodárenia zas bude posilnenie mimo-produkčných funkcií lesa a podpora ekosystémových služieb.

Región Popradu predstavuje špecifické územie s významným potenciálom poskytovať ekosystémové služby na báze regionálnych prírodných potenciálov, ktoré sa v určitom ohľade javia ako limity rozvoja, ale zároveň sú významným potenciálom pre udržateľný a efektívny rozvoj ekosystémových služieb s priamym dosahom pre územie významne presahujúce okres Poprad.

Situácia spôsobená vojnovým konfliktom na Ukrajine poukázala na akútnosť hľadania riešení energetickej sebestačnosti a zníženia závislosti domácností a verejných budov od vykurovania zemným plynom, ako aj hľadania energetických úspor v prevádzke budov a výrobných procesoch.

VZDELÁVANIE, SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ A SOCIÁLNA INKLÚZIA

Zmeny v ťažiskových priemyselných odvetviach, ale aj v doplnkových odvetviach budú ovplyvnené technologickými a netechnologickými zmenami: nástupom elektromobility, automatizácie, digitalizácie procesov, robotizácie a podpory využívania technológií šetrných k prírode, čo by sa malo odraziť v nastavení vzdelávacích programov na školách. V dlhodobom horizonte bude rásť potreba špecialistov v oblasti informačných a komunikačných technológií, zdravotníctve a sociálnych službách, odpadovom hospodárstve, v službách spojených s ekológiou a životným prostredím a v podpore rodinného podnikania vrátane remesiel.

Vzdelávací systém sa bude musieť vyrovnáť s výzvami ako digitalizácia a individualizácia obsahu vzdelávania, využitie nových technológií a foriem vzdelávania, zmena poskytovania vzdelávacích služieb, flexibilné prepojenie vzdelávania s lokálnym trhom práce, rastúci význam a potreba celoživotného vzdelávania.

Starnutie obyvateľstva bude vyžadovať, aby sa sociálna a zdravotná starostlivosť stala dostupnejšou a bola zabezpečená individualizácia uspokojovania potrieb klientov. Nevyhnutné bude zabezpečiť aktívnu účasť seniorov na živote komunity aj na trhu práce. Značné investície budú potrebné na uspokojenie zvyšujúceho sa dopytu po kvalitnej, komplexnej a dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti. Je potrebné vytvoriť podmienky pre podporu nových integrovaných komunitných služieb, ktoré sa budú zameriavať na pomoc v sociálnej a zdravotnej oblasti a zvládání ťažkých životných situácií aj pre ľudí ohrozených chudobou a vylúčením vrátane riešenia nájomného a prechodného sociálneho bývania najmä v mestách. Ľudí ohrozených stratou bývania bude nevyhnutné podporiť pri zabezpečovaní sociálneho bývania vrátane sprievodných opatrení. Komunitná práca s mládežou sa javí ako prioritná, najmä po dvojročnej sociálnej izolácii mladých z dôvodu pandemickej situácie spôsobenej šírením koronavírusu COVID-19 a ich silnej potrebe sa socializovať zmysluplnými aktivitami v komunite vrátane podpory športu.

Z pohľadu budúcnosti bude tiež kľúčové hľadať aktívne riešenia pre ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, ako aj opatrenia na zlepšenie udržateľnosti bývania pre takéto ohrozené osoby vrátane detí, rodín s jedným rodičom a ľudí bez domova. Preto bude nevyhnutné zabezpečiť rozvoj sociálneho bývania, a to aj prostredníctvom sociálnych podnikov bývania a pridruženej sociálnej služby, ktorá prispeje k úspešnej integrácii obyvateľov do bežného života.

V oblasti sociálnych služieb krízovej intervencie je potrebné rozširovať kapacity a zabezpečenie udržateľnosti terénnej sociálnej práce a komunitných centier.

Ekonomická sila regiónov podmieňuje tiež dostupnosť integrovanej zdravotnej starostlivosti vrátane starostlivosti o duševné zdravie, sociálnych služieb poskytovaných aj na komunitnej úrovni na princípe deinštitucionalizácie, ako aj efektívnej a prepojenej dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej osoby. Očakáva sa posilnenie miery systémovej podpory pre znevýhodnené skupiny, najmä pre deti a mladých ľudí so zdravotným postihnutím.

KOMUNITNÁ ENERGETIKA

Cieľom energetickej transformácie, ako ho definuje Európska únia, je zníženie emisií skleníkových plynov, zvýšenie produkcie energie z obnoviteľných zdrojov a dosiahnutie úspory energií. Energetická transformácia si kladie za cieľ realizovať dlhodobé štrukturálne zmeny nielen v energetických systémoch, ale aj na strane spotreby, a to od zvýšenia energetickej účinnosti až po zmenu v správaní spotrebiteľov. Ukazuje sa, že jadrom energetickej transformácie nie sú opatrenia na úrovni EÚ či národnej úrovni, ale práve na regionálnej a lokálnej úrovni, pričom kľúčovou kvalitou sú **energeticky pozitívne územia** (positive energy districts – PED). Situácia spôsobená vojnovým konfliktom na Ukrajine poukázala na akútnosť hľadania riešení energetickej sebestačnosti a zníženia závislosti domácností a verejných budov od vykurovania zemným plynom, ako aj hľadania energetických úspor v prevádzke budov a výrobných procesoch.

KULTÚRA A KREATÍVNY PRIEMYSEL

Na kultúru sa bude potrebné pozeráť ako na príležitosť pre posilnenie ekonomiky zážitku (Experience Economy) a jej integrované využitie v podpore ponuky cestovného ruchu. To by malo viesť zároveň k posilneniu sektorov kreatívneho priemyslu. V oblasti kultúry bude rásť záujem obyvateľstva o hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo ako súčasť hľadania a posilňovania kultúrnej identity vrátane atraktívneho celosvetového kultúrneho dedičstva (UNESCO). Miestna živá tradičná i moderná kultúra bude zohrávať významnejšie miesto pri vytváraní živých miestnych komunít prostredníctvom posilňovania ich identity. Aj napriek tomu, že v regióne Tatier jeho obyvatelia pociťujú veľmi silnú regionálnu a sociálnu súdržnosť a lokálpatriotizmus, bude potrebné aj ďalšie udržanie vzťahu k regiónu a podpora regionálneho vzdelávania prepojeného aj na environmentálnu výchovu.

V kontexte implementácie smart prístupov je globálnym trendom zameriavať sa na **zlepšenie a zefektívnenie manažmentu**, zlepšenie dostupnosti kultúrnych aktivít a hodnôt pre všetkých obyvateľov, lepší monitoring a manažment kultúrneho dedičstva, prepojenie kultúrnych aktivít a hodnôt na cestovný ruch a komplexnú ponuku v cestovnom ruchu, na kapitalizáciu kultúrnych hodnôt v rámci kreatívneho priemyslu vrátane rozvoja netradičných kultúrnych aktivít a produktov kreatívneho priemyslu.

CESTOVNÝ RUCH A AKTÍVNE TRÁVENIE VOĽNÉHO ČASU

Oblasť cestovného ruchu sa z pohľadu potreby znižovania uhlíkovej stopy bude výraznejšie orientovať na domáci cestovný ruch. Významným rizikom v tejto oblasti sú prípadné obmedzenia súvisiace s aktuálnymi a budúcimi pandemickými a prírodnými udalosťami. Bude rásť dopyt po udržateľnom cestovnom ruchu a pobyte v menej regulovanej prírode. V regióne Tatier sú výborné predpoklady aj pre budovanie udržateľných foriem cestovného ruchu, ktoré sú tu málo systematicky podporované (prírodný a ekologický turizmus, komunitný turizmus, vidiecky cestovný ruch a agroturizmus). V budúcnosti budú viac vyhľadávané malé a rodinné ubytovacie zariadenia, ktoré majú lepšiu odolnosť a adresne umocňujú zážitok návštevníka z miestnej kultúry, prírody a miestnej špecifickej identity. Cestovný ruch zároveň zohrá významnú úlohu katalyzátora miestnej ekonomiky, a to vytváraním reťazcov pridanej hodnoty v oblasti prepájania produktov ekosystémových služieb, kultúry a športu s existenciou a službami tradičnej supraštruktúry cestovného ruchu. Dôraz bude kladený na vytváranie integrovaných produktov a služieb, uceleného autentického zážitku spojeného s identitou a kultúrou daného regiónu a na zvyšovanie kvality služieb v destinácii. Dôležitým faktorom sa stane vnímanie celkového vizuálu prírody a pôvodnej krajiny.

Posilňovať sa budú národné, regionálne a miestne ekonomiky a ich produkčné systémy (relokalizácia) tam, kde je najvyšší potenciál a ide zároveň o ekosystémové služby. Z iniciatívy zdola nahor bude podporované vytváranie a rozvoj diverzifikovaných miestnych a regionálnych potravinových a produkčných systémov a reťazcov. Trendom je obnova potravinových tradícií a podpora zdravých lokálnych tradičných potravín aj v kontexte Stratégie EÚ z Farmy na tanier (Farm to Fork) a s nástrojmi novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

V oblasti športu bude potrebné pracovať so všetkými vekovými úrovňami vrátane dobudovania športovej infraštruktúry, ktorá sa bude vzájomne dopĺňať a bude zázemím aj pre všetky úrovne vzdelávacieho systému od materských škôl cez základné, stredné až po vysoké školstvo.

4. SWOT analýza

Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození mesta Poprad (ďalej ako SWOT analýza) vychádza zo spracovanej analytickej časti tohto dokumentu a zistení dotazníkového prieskumu s verejnosťou v rámci spracovania tohto strategického dokumentu, ktorého výstupy sú uvedené v Prílohe 3 tohto dokumentu. Je tiež doplnená o ďalšie kľúčové zistenia a závery zo 14 stretnutí 7 tematických pracovných skupín vytvorených vedením mesta Poprad z radov odbornej verejnosti, zoznam ktorých je uvedený v Prílohe 4 tohto dokumentu.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Všeobecná oblasť: Socio-ekonomický rozvoj	
<ul style="list-style-type: none"> strategická poloha okresného mesta Poprad na hranici dvoch krajov – Žilinského a Prešovského kraja, rozlohou je okres Poprad najväčším okresom Prešovského samosprávneho kraja (zaberá 12,31 % rozlohy kraja), významná pozícia mesta Poprad a jeho aglomerácie v sídelnej štruktúre Slovenska, líderstvo mesta Poprad v riadení rozvoja podtatranského regiónu, existujúce územné partnerstvo UMR Poprad – Svit – Kežmarok podporené spoločnou Integrovanou územnou stratégiou (IÚS), vysoká ekonomická vyspelosť okresu Poprad v Prešovskom kraji – dlhodobo najnižšia miera nezamestnanosti spomedzi okresov PSK (na úrovni 5 %) a nadpriemerná mzdová úroveň, dlhoročná tradícia mesta v priemyselných odvetviach a zázemie početných priemyselných podnikov so sídlom v Poprade, dlhoročné budovanie obchodných vzťahov a prepojením s Veľkou Britániou a Talianskom vďaka podnikateľským osobnostiam etablovaným v regióne (AquaCity Poprad, mestské festivaly Viva Italia a Made in Slovakia), kvalitne, odborne spracovaný územný plán z roku 1998, priebežne aktualizovaný zmenami a doplnkami, posledné zmeny a doplnky schválené v roku 2024 (územie mesta je v územnom pláne rozdelené na 19 urbanistických okrskov), dostatočná infraštruktúra a prispôsobená kapacita inžinierskych sietí pre ďalší rozvoj podnikania v meste Poprad, mesto Poprad má založené 4 mestské obchodné spoločnosti so 100 % majetkovou účasťou, majetkové podiely má v ďalších 3 spoločnostiach, je zakladateľom 2 príspevkových a 13 rozpočtových organizácií, výrazný nárast disponibilných verejných zdrojov v rozpočte mesta (z 35,9 mil. eur v roku 2015 na 69,4 mil. eur v roku 2023), v celkových výdavkoch mesta Poprad dominovali oblasti: (1) Vzdelávanie, (2) Sociálna pomoc, (3) Doprava a komunikácie, (4) Administratíva, (5) Šport, v roku 2023 investovala mestská samospráva až 46,4 % kapitálových výdavkov na program Vzdelávanie, vysoká úspešnosť čerpania zdrojov EŠIF v programovom období 2014 – 2020 súkromným sektorom (zo 109 uzmluvnených projektov v meste Poprad čerpal súkromný sektor 48 projektov; 44 %) aj s podporou ÚPSVaR pracoviska v Poprade, spracovaný koncepčný dokument „Technické zhodnotenie pripravenosti stavebných celkov a budov pre nasadenie smart manažmentu v meste Poprad – fáza A“, ktoré definuje podmienky využitia smart infraštruktúry v investičnej príprave, príprava na zavedenie Participatívneho rozpočtu samosprávy. 	<ul style="list-style-type: none"> dlhodobý trend starnutia obyvateľstva v podtatranskom regióne, dlhodobý a stále nezvratný prepád počtu obyvateľov mesta Poprad – od roku s najvyšším počtom obyvateľov (rok 2002) do roku 2023 pokles o 7 150 obyvateľov, v roku 2021 pod hranicu 50 000 obyvateľov s negatívnym dopadom na finančné príjmy samosprávy (výpadok 2 – 2,5 mil. eur v rozpočte mesta), obyvatelia 6 mestských častí, ktoré boli v minulosti samostatnými sídlami, sa neidentifikujú so spoločnou identitou mesta Poprad, ale podporujú pôvodnú identitu sídla, chýbajúce zázemie samostatného nezávislého odborného útvaru pre územné, priestorové a strategické plánovanie alebo organizačný útvar Hlavného architekta – dnes Oddelenie územného plánu a dopravy, pod Odborom výstavby v organizačnej štruktúre Mestského úradu v Poprade, chýbajúca stratégia podpory alternatívnych odvetví v meste Poprad ako tradičných priemyselných odvetví a služieb cestovného ruchu napr. odvetvia „Informačné služby a komunikácia“ ako najatraktívnejšieho odvetvia z pohľadu mzdovej úrovne, nedostatočný dôraz v politikách mesta a pri poskytovaní verejných služieb na „benefity pre občana Popradu“, nízky poplatok za rozvoj od developerov na úrovni 10 eur za m² pre stavby na bývanie (podľa zákona môže samospráva vybrať max. 35 eur za m²) a nie je účelovo viazaný, chýba koncepčný dokument mestskej bytovej politiky a personálne krytie tejto agendy v organizačnej štruktúre Mestského úradu Poprad (pokryté je len pridelovanie nájomných bytov Oddelením správy bytov a nebytových priestorov), negatívne dopady developmentu rekreačných nehnuteľností na ceny nehnuteľností a pozemkov v meste Poprad, všeobecný nedostatok a cenová nedostupnosť bytov rôznych kategórií; chýbajúce najmä štartovacie byty pre mladé rodiny a absolventov štúdia, sťahovanie sa mladých rodín do okolitých obcí, ale dochádzanie za využívaním verejných služieb a verejnej infraštruktúry do mesta Poprad, zastaralý bytový fond – 54 % bytov postavených pred rokom 1980, rastie počet prázdnych bytov (aj investičných), o ktorých mesto nemá prehľad (10–15 % bytového fondu v meste je prázdnych), chýba platforma pravidelného stretávania sa a koordinácie s bytovými spoločenstvami a správcami bytových domov, chýbajúca strategicko-analytická dátová jednotka v organizačnej štruktúre mestského úradu pracujúca s dátami na princípe „Open Data“ ako podpora pre rozhodovanie mesta, nedostatočná úroveň digitalizovanej dátovej podpory pre odborné útvary a oblasti rozvoja mesta vrátane GIS riešenia, chýbajúca Smart stratégia rozvoja mesta, nízka úspešnosť čerpania zdrojov EŠIF v programovom období 2014 – 2020 mestskou samosprávou (zo 109 uzmluvnených projektov v meste Poprad čerpal mestská samospráva 18 projektov; 16,5 %), chýbajúca komunikačná koncepcia mesta Poprad vrátane branding stratégie mesta a ich realizácia.

Tematická oblasť: Vzdelávanie, inovácie a práca s mládežou

- Poprad je prvým mestom, ktoré podporilo alternatívne metódy výuky vo svojej sieti základných škôl ako overovaný experiment (rok 2004; Tatranská alternatívna škola tzv. „TAŠKA“ na ZŠ Komenského),
- prevaha verejných zriaďovateľov vzdelávacích zariadení na úkor súkromných zriaďovateľov na všetkých stupňoch vzdelávania (mestská samospráva zriaďuje v meste 12 materských škôl a 9 základných škôl; regionálna samospráva 6 stredných odborných škôl a jedno gymnázium) vrátane záujmového vzdelávania,
- v záujme efektívneho využívania verejných zdrojov, ochrany majetku mesta a využitia vzdelávacej infraštruktúry sú v meste Poprad uprednostňovaní verejní poskytovatelia vzdelávacích služieb,
- Program Vzdelávanie má prioritu v programovom rozpočte bežných aj kapitálových výdavkov samosprávy (najviac alokovaných finančných zdrojov),
- pripravené projektové dokumentácie na zníženie energetickej náročnosti 5 materských a základných škôl,
- výborné výsledky v Testovaní (NÚCEM) žiakov ZŠ a SŠ v Poprade (Gymnázium, Kukučínova 4239/1 má dokonca jednu z najlepších výsledkov na Slovensku),
- existujúca podpora a zázemie pre inkluzívne vzdelávanie,
- na základných školách výborne podchytená prevencia šikan a pomoc školských psychológov,
- stabilná sieť stredných odborných škôl a gymnázií v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského kraja s pomerne vysokou kvalitou výuky napojenej na tradičné odvetvia priemyslu a vo väčšine prípadov umiestnené v zrekonštruovaných a modernizovaných budovách,
- na slovenské pomery nadštandardne pozitívne reakcie zamestnávateľov aj stredoškôlkov na systém duálneho vzdelávania (v školskom roku 2023/2024 zapojených 44 zamestnávateľov v meste Poprad a 158 študentov stredných odborných škôl),
- zapojenie 2 popradských SOŠ (SOŠ elektrotechnická a SOŠ technická) do pilotných projektov Catching Up Regions Prešovského kraja,
- špecializovaná stredná odborná škola športového zamerania s významnou históriou, ktorá vychovala niekoľko medzinárodne úspešných športovcov,
- pracovisko Ekonomickej fakulty UMB (EF UMB od roku 1992) ako jediného univerzitného odborného pracoviska v meste Poprad so zameraním na výuku v odboroch Podnikové manažérske systémy a Športový manažment,
- pracovisko EF UMB poskytuje v rámci celoživotného vzdelávania program „Univerzity tretieho veku“ v Poprade, a v spolupráci s mestom Poprad zaviedlo v roku 2018 na Mestskom úrade v Poprade systém manažérstva proti korupcii, ako na prvom mestskom úrade na Slovensku,
- inovačné zázemie etablovaných veľkých zamestnávateľov v okrese Poprad (Lunys, Tatravagónka, Popradská tlačiareň – vydavateľstvo),
- schválená Koncepcia práce s mládežou v meste Poprad a obnovená činnosť Mládežníckeho parlamentu Poprad.

Tematická oblasť: Udržateľná mobilita a doprava

- spracované koncepčné dokumenty: Plán dopravnej obslužnosti a návrh siete cyklotrás na území mesta Poprad,
- výborná dopravná poloha mesta Poprad v európskom a národnom kontexte – križovatka cestnej a železničnej siete TEN-T (transeurópskej dopravnej siete),
- medzinárodné letisko Poprad – Tatry umiestnené v bezprostrednej blízkosti centra mesta a s napojením na D1,
- tatranské električky ako významný prvok turistickej mobility medzi mestami Poprad a Vysoké Tatry, vysoko hodnotená z pohľadu prepravného komfortu,
- základ pre intermodálny dopravný uzol : Železničná stanica Poprad–Tatry a Tatranské elektrické železnice a Autobusová stanica s peším prepojením na centrum mesta,
- chýbajúce koncepčné dokumenty v oblasti dopravnej mobility: Koncepcia rozvoja cyklomobility v meste Poprad a Plán udržateľnej mobility (PUM),
- 2 strategické cesty I. triedy ako tranzitné koridory prechádzajú priamo cez mesto (I/66 a I/18),
- zhoršujúca sa dopravná situácia v meste z dôvodu nedostatočných kapacít hlavných mestských ťahov a nárastu počtu motorových vozidiel v cestnej premávke, čo bude čiastočne eliminované rozšírením časti cesty I. triedy č. 66 pod železničným mostom pri AquaCity Poprad,
- chýba podpora štátu pre vybudovanie obchvatu mesta Poprad ako investície štátu (III. mestský okruh), ktorý nie je ani v investičnej príprave,

SILNÉ STRÁNKY

- modernizácia podtatranského železničného úseku Poprad – Tatry – Vydriák (14 km) s realizáciou do konca roka 2026,
- jeden z historicky prvých cyklochodníkov vybudovaných na Slovensku (cyklochodník Poprad – Svit) ako príklad dobrej praxe,
- vo finálnom štádiu projekt výstavby cyklochodníka prepájajúceho mesto Poprad s Veľkou Lomnicou,
- koncepcná príprava parkovacej politiky na sídliskách,
- výrazný nárast počtu prepravených cestujúcich v mestskej hromadnej doprave (medzi rokmi 2022 a 2023 o 533 477 prepravených cestujúcich; 46,2 %) vďaka zavedeniu osobitného cestovného „Cesta za zdravím“, čo prispelo k úbytku motorových vozidiel v meste,
- v MHD používané jedny z najmodernejších vozidiel na Slovensku, čo prispieva k zvyšovaniu kvality prepravy a k zníženiu emisií,
- SAD Poprad a.s. je súčasťou Integrovaného dopravného systému IDS Východ, ale zatiaľ len s regionálnou dopravou (nie s MHD Poprad),
- prímestská aj mestská hromadná doprava a jej vozidlá sú dostatočne prispôbené požiadavkám cestovného ruchu a spoje sú riešené v nadväznosti na železničnú a leteckú dopravu,
- zavedený, sfunkčnený a využívaný systém zdieľaných e-kolobežiek.

SLABÉ STRÁNKY

- investície do II. mestského okruhu nie sú poprepájané,
- nevyčíslený investičný dlh na pozemných komunikáciách,
- chýbajúca parkovacia politika pre rezidentov a nerezidentov a jej implementácia na sídliskách, čo spôsobuje akútny nedostatok parkovacích miest najmä na sídliskách pre rezidentov,
- čiastočne vybudované zázemie pre podporu cyklomobility v areáloch základných a stredných škôl na území mesta,
- neexistujúca taktová 15-20 minútová autobusová doprava medzi mestom Poprad a mestom Vysoké Tatry využiteľná aj turistami, ktorá by bola zavedená v turistickej sezóne ako alternatíva tatranských električiek aj s možnosťou prepravy bicyklov,
- zavedené regionálne autobusové spojenia do Vysokých Tatier sú cestujúcimi málo preferované a využívané (slabé povedomie o tejto možnosti),
- chýbajúce projekty digitalizácie riadenia MHD (preferencia MHD) aj prostredníctvom smart riešení,
- od pandémie nárast počtu taxíkov zo 100 na 300 vozidiel (vrátane Taxi Bolt),
- do systému IDS nie je železničná doprava vôbec integrovaná, ani Tatranské električné železnice,
- nevybudované cykloprístrešky na školách,
- slabá koordinácia rozvoja dopravy z úrovne PSK na meste Poprad aj za účasti okolitých miest UMR (Svit, Kežmarok, Vysoké Tatry).

Tematická oblasť: Klíma, odpady a energetika

- strategická poloha okresného mesta Poprad ako vstupnej brány do 3 národných parkov (TANAP, Slovenský raj a NANT),
- zachovalé prírodné dedičstvo a bohatstvo pôvodných prírodných zdrojov dostupné k všeobecnému verejnemu využitiu,
- lesné pozemky zaberajú 69,8 % rozlohy okresu Poprad; v meste Poprad prevláda orná pôda, ktorá zaberá 44 % výmery mesta,
- silná naviazanosť obyvateľstva mesta Poprad na prírodné prostredie a trávenie voľného času v prírodnom prostredí,
- výborné klimatické podmienky dané blízkosťou pohoria Vysoké Tatry, ktoré kedysi fungovali aj ako klimatické kúpele,
- spolupráca so Správou TANAP-u pri poskytovaní environmentálneho vzdelávania a osvetu najmä pre deti a mládež,
- dostatok vodných zdrojov – podzemnej aj pitnej vody,
- 100 % napojenosť obyvateľstva na vodovodnú a kanalizačnú sieť,
- funkčná a rozsiahla vodovodná a kanalizačná sieť v meste Poprad spravovaná Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou a. s. vo vlastníctve skupiny Veolia,
- vlastná energetická spoločnosť Popradská energetická spoločnosť (PES), ktorá postupne renovuje sieť rozvodov tepla a má plány v zavádzaní obnoviteľných zdrojov energie v zmysle Koncepcie rozvoja tepelného hospodárstva v meste Poprad,
- existencia Mestských lesov Poprad ako mestskej spoločnosti, ktorá väčšinu lesných plôch vyhradila ako lesy osobitného určenia (rekreačné lesy),
- pripravené projektové dokumentácie na riešenie protipovodňových opatrení okolo rieky Poprad a opatrení na zadržanie vody v krajine,
- postupná (systematická) revitalizácia zelených plôch a verejnej zelene,
- zmluvné partnerstvo s externo spoločnosťou pri poskytovaní služieb odpadového hospodárstva, starostlivosti o čistotu verejných priestranstiev a o verejnú zeleň,
- pripravený inovatívny energetický projekt „Centra energetického a biologického zhodnotenia odpadu – CEZB“ konzorcium spoločností Brantner Poprad a SPP na zhodnocovanie komunálneho odpadu,
- budova mestského úradu v Poprade po rekonštrukcii výrazne znížila svoje energetické nároky (umiestnením fotovoltaickej elektrárne).
- chýbajúci strategické dokumenty „Adaptačná stratégia na zmenu klímy“, Generel zelene, Nízkouhlíková stratégia a neaktuálna Koncepcia tepelného hospodárstva,
- pomalé a len čiastkové zavádzanie vodozádržných a protipovodňových opatrení,
- zanedbané čistenie dažďových vpustí pri cestách I. až III. triedy,
- zastaralá sieť vodovodnej a kanalizačnej siete budovaná prevažne v 70. rokoch minulého storočia, ktorá si vyžaduje postupnú renováciu (vysoký investičný dlh) a z toho vyplývajúce vysoké úniky vody vo vodovodnej sieti,²⁸
- infraštruktúra odpadového a vybavenie pre zabezpečovanie odpadového hospodárstva nie je vo vlastníctve mestskej samosprávy s výnimkou zberu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (BRKO),
- slabý záujem o napojenie sa na centrálny rozvoj tepla v meste Poprad – voľné kapacity distribučnej siete (za obdobie rokov 2003 – 2023 pokles výroby tepla o 47 %),
- nízke využívanie OZE v tepelnom hospodárstve mesta a blokácia možnosti využívania geotermálnej energie ako OZE na území mesta,
- vysoké straty v teplovodnej sieti, ktorá je daná parametrami potrubného systému, ako aj hrúbkou a povahou tepelnej izolácie,
- neefektívne verejné osvetlenie v meste Poprad, ktoré prešlo len čiastočnou rekonštrukciou a modernizáciou,
- celková užívateľská kvalita verejných priestranstiev,
- chýbajúce verejné plochy (venčoviská) pre psov,
- nízka pripravenosť mestskej samosprávy pre projekty energetických úspor na verejných budovách a zvýšenie podielu využívania OZE (17 zo 110 verejných budov je zateplených),
- vzácna lokalita Rašelinisko medzi cestou I/18 a sídliskami JUH III a JUH IV nebola už niekoľko rokov vyhlásená za prírodnú rezerváciu a nie je využívaná ako náučná lokalita,
- chýba prírodná vodná plocha na verejné kúpanie,
- nedostatočné programy environmentálneho vzdelávania a environmentálna osвета obyvateľstva v oblasti starostlivosti o jednotlivé zložky životného prostredia.

²⁸ Straty pitnej vody podľa NKÚ predstavujú 50 miliónov m³ ročne, čo je tretina celkovej spotreby vody na Slovensku: <https://www.nku.gov.sk/sk/-/pre-derave-potruba-sa-straca-takmer-tretina-pitnej-vody-a->

Tematická oblasť: Sociálna inklúzia a zdravotné služby

- projekt Komplexnej obnovy Nemocnice Poprad financovaný z Plánu obnovy a odolnosti,
- z dlhodobého hľadiska vyrovnané hospodárenie Nemocnice Poprad, a. s. a finančná stabilita spoločnosti s možnosťou investícií do modernizácie,
- zázemie Strednej zdravotníckej školy v Poprade,
- úspešná a efektívna realizácia Komunitného plánu sociálnych služieb Poprad 2021 – 2030 a participácia verejnosti,
- ukážkovo riadená oblasť sociálnych služieb z úrovne Mestského úradu v Poprade na princípe tímovej spolupráce a sieťovania verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb s potenciálom udržania štandardu sociálnych služieb vysokej kvality,
- Sociálna politika mesta riadená podľa aktuálnych trendov a s ľudskoprávnym rozmerom v meste Poprad,
- iniciatíva mesta reagovať na aktuálne výzvy zamerané na rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni a integrácie sociálnych a zdravotných služieb,
- existencia spracovaných projektov Komunitné centrum v Poprade-Matejovciach, Sociálno-zdravotného zariadenia v Poprade – Matejovciach s kapacitou do 30 miest, prestupné bývanie v Matejovciach,
- silná podpora od miestnych združení a neziskových organizácií pôsobiach v sociálnej oblasti pre zastrešenie vybraných sociálnych služieb,
- rozvinutá terénna a komunitná sociálna práca s dôrazom na poznanie potrieb, predstáv, požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb s podporou kvalifikovaných ľudských zdrojov,
- rekonštrukcia Zariadenia sociálnych služieb pre občanov bez prístrešia v zmysle štandardov kvality (2023),
- zavedené „miestne občianske hliadky (MOPS) v lokalitách s výskytom príslušníkov MRK,
- skúsenosti z krízového manažmentu sociálnych aj zdravotných služieb počas pandémie COVID-19 alebo požiaru v rómskej osade Matejovce, kedy 120 ľudí zostalo „bez strechy nad hlavou“,
- dostupné mestské nájomné byty v DOS Xenón v Poprade (70 jednoizbových bytov a 35 garsónok).
- vysoká nákladová náročnosť správy budov a ich nevyhovujúci technický stav (zastaraná prevádzková technika a technológia, vysoká energická náročnosť) ako zázemia na poskytovanie sociálnych aj zdravotných služieb,
- nedostatok kvalifikovaného personálu vo vybraných odbornostiach, vysoká fluktuácia zdravotníckeho personálu,
- nedostatok zdravotného aj obslužného personálu v sociálnych službách,
- absencia ambulantných sociálnych služieb pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením pre svoje životné návyky a spôsob života,
- absencia doliečovacieho centra, po ktorom je dopyt,
- pretrvávajúce neplnenie technických požiadaviek na bezbariérovosť verejných budov užívaných fyzickými osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie,
- nedostatočné materiálo-technické vybavenie zariadení sociálnych služieb,
- nedostatočná kapacita existujúcich zariadení poskytujúcich sociálne služby a nedostatočné finančné zdroje na rozširovanie rozsahu a druhu týchto služieb,
- absencia systematického prehlbovania kvalifikácie odborných zamestnancov, ďalšieho vzdelávania potrebného na vykonávanie odborných, ale aj pracovných činností v oblasti sociálnych a zdravotných služieb,
- chýbajúce komunitné centrum v lokalite Poprad – Matejovce,
- nízky záujem komunit, osôb ohrozených sociálnym vylúčením participovať na riešení problémov,
- nerozvinutá dobrovoľnícka činnosť a komunitné angažovanie sa verejnosti.

Tematická oblasť: Kultúra a kreatívny priemysel

- stáročná tradícia slovenského divadelníctva v Poprade,
- posilňujúca sa ponuka stálych divadelných scén v Poprade vrátane novej súkromnej profesionálnej divadelnej scény v mestskej časti Poprad – Veľká a komornej divadelnej scény KC Západ,
- moderné expozície 21. storočia v Podtatranskom múzeu s ťažiskom expozície hrobky germánskeho kniežata,
- silné Kultúrne leto v Poprade, aj s podporou oblastnej organizácie cestovného ruchu OOCR Región Vysoké Tatry; okrem Popradského kultúrneho leta niekoľko tradičných formátov celomestských podujatí (Popradská hudobná jar, Popradská hudobná jeseň, Popradské Vianoce, Viva Italia, Made in Slovakia, Medzinárodný festival krojovaných bábik),
- silné zázemie a partnerstvo pre mestskú samosprávu s etablovanými krajskými kultúrnymi inštitúciami so sídlom v meste Poprad (Tatranská galéria v Poprade, Podtatranské múzeum v Poprade, Podtatranské osvetové stredisko v Poprade, Podtatranská knižnica v Poprade),
- regionálna pôsobnosť krajskej knižnice, ktorá pokrýva potreby aj mestskej knižnice, ktorú mesto samostatne nezriaďuje,
- z mestskej kultúrnej infraštruktúry spravuje mestská samospráva Dom kultúry a historický od roku 1932 etablované Kino Tatra v zmodernizovaných priestoroch budovy Reduty,
- renomované podujatie Medzinárodný festival horských filmov,
- finančne poddimenzované odvetvie kultúry,
- Koncepcia rozvoja kultúry a kreatívnych odvetví pre mesto Poprad nebola vypracovaná (posledná pochádza z roku 2006),
- riadenie a zabezpečovanie kultúry z úrovne mesta nezodpovedná bežne zaužívaným postupom iných miest (Mestské kultúrne stredisko neexistuje ako samostatná organizácia),
- organizácia mestských podujatí je zabezpečovaná z úrovne Mestského úradu – Oddelenia kultúry, komunikácie a cestovného ruchu, nie samostatnou kultúrnou inštitúciou (mestským kultúrnym strediskom), ktoré bolo zrušené,
- 70 % návštevnosti zriadených kultúrnych inštitúcií v meste Poprad nie sú Popradčania,
- chýbajúca oficiálna platforma kultúrnych inštitúcií, kultúrnych operátorov, združení a subjekty kreatívneho priemyslu, ktorá by ich koordinovala a pravidelne prepájala v záujme rozvoja kultúrneho prostredia v meste Poprad,
- horská identita a prepojenie Popradu na Tatry je vo všeobecnosti podceňovaná,
- práca s umeleckým talentom a publikom nie je koncepčne zastrešená a koordinovaná,
- neexistuje register umenia vo verejnom priestore ani manuál tvorby verejných priestranstiev,
- o pamiatky židovskej histórie nie je v meste náležite postarané,
- chýba stredne veľký prírodný amfiteáter,
- podľa kultúrnych operátorov stále nedostatočná propagácia kultúrne – spoločenských podujatí a športových aktivít konaných v meste a chýbajúca moderná digitálna aplikácia, ktorá informuje o všetkých podujatiach v meste (nielen mestských),

SILNÉ STRÁNKY

- celoslovensky významná mestská pamiatková rezervácia Spišská Sobota ako jediná v okrese Poprad vďaka architektúre tzv. Karpatských Nemcov, ktorí sa tu pod Tatrami usadili v 13. storočí,
- úspechy a zázemie FS Vagonár a dvoch detských folklórnych súborov s dlhoročnou tradíciou,
- Námestie sv. Egídia využívané na organizovanie kultúrnych podujatí,
- prvý industriálny objekt Elektrárne revitalizovaný na kultúrne účely na Slovensku (Tatranská galéria),
- nezávislá komunitná kultúra je v Poprade na vzostupe (kultúrne centrum Koľaj 22, rómska komunita, kresťanské komunity – Good Fest a iné).

Tematická oblasť: Šport

- tradičná športujúca verejnosť mesta Poprad,
- pozitívna skúsenosť z titulu Európske mesto športu 2023, ktorý spojil športové kluby a zviditeľnil Poprad ako športové mesto,
- vypracovaná Koncepcia rozvoja športu v meste Poprad,
- športový areál Grébpark pri Aquacity Poprad s nadštandardnou infraštruktúrou a vybavením a moderná multifunkčná hala Aréna Poprad (Sídliisko Juh III),
- silná tradícia a zázemie v prioritných športoch, kde mesto Poprad hrá najvyššie národné súťaže: v ľadovom hokeji, vo futbale, v ženskom basketbale a vo volejbale a finančne ich významne podporuje,
- prepracovaný systém podpory športu na školách a zavedených športových súťaží pre deti a mládež,
- množstvo športov má výborne výsledky na celoslovenskej ale aj medzinárodnej úrovni,
- dostatok športovísk, zrekonštruovaných telocviční a vonkajších športových areálov – verejné športoviská na školách sú prístupné verejnosti,
- postupná cielená revitalizácia športovísk a detských ihrísk na sídliskách a vo vnútroblokoch,
- blízkosť vyhľadávaných lokalít mesta Vysoké Tatry športovými klubmi na sústredenia, kempy a aklimatizácie.

Tematická oblasť: Cestovný ruch

- najnavštevovanejší región cestovného ruchu v Prešovskom kraji aj na Slovensku – návštevnosť okresu Poprad tvorí 69,5 % návštevnosti Prešovského kraja,
- mesto Poprade je členom OOCR Región Vysoké Tatry spoločne s AquaCity Poprad ako najväčším hráčom v cestovnom ruchu v meste Poprad,
- AquaCity Poprad so svojou návštevnosťou na úrovni 1 mil. eur je významným pilierom návštevnosti regiónu Poprad – Tatry,
- v roku 2017 bola vypracovaná Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v meste Poprad na obdobie rokov 2017 – 2022,
- vybudované zázemie spoločnej cestovnej kancelárie OOCR Región Vysoké Tatry s OOCR Región Liptov na predaj Tatier na zahraničných trhoch (Enjoy Tatry),
- zriadený a prevádzkovaný Mestská informačná kancelária (MIK) Poprad ako turistické informačné centrum, ktorý čiastočne zastrešuje aj propagáciu ponuky mestského cestovného ruchu správou web stránky a sociálnych sietí Visit Poprad,
- moderná a interaktívna expozícia hrobky germánskeho kniežaťa v Podtatranskom múzeu, na ktorej záchrane a konzervovaní počas siedmich rokov participovalo špeciálne laboratórium v Aachen (Nemecko),
- silné zameranie mesta na vytváranie podmienok pre rozvoj cykloturistiky,
- podpísané 4 dohody o partnerskej spolupráci so zahraničnými mestami (Česká republika, Poľsko, Maďarsko a Fínsko).

SLABÉ STRÁNKY

- mesto nemá vlastné výlepné plochy na propagáciu mestských podujatí a súkromný prevádzkovateľ ich mestu neposkytuje bezodplatne podobne ako Euroawak pri citylightoch,
- prenájom mestských priestorov Domu kultúry aj školám a ZUŠ za komerčných podmienok, ktoré však na základe platného sadzovníka prenájmu zvýhodňujú subjekty a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta,
- dlhodobý avizovaný projekt komplexnej rekonštrukcie Námestia sv. Egídia v Poprade,
- na námestiach mestských častí sú organizované podujatia a kultúrne akcie len zriedkavo.

- agendu koordinácie športu na úrovni mesta zastrešuje jedna osoba z Oddelenia školstva,
- mesto nemá príspevkovú organizáciu na správu mestských športovísk (každé mestské športovisko má pridelenú osobu ako správcu; školské športoviská si spravujú školy samostatne),
- chýba koordinačná platforma všetkých športových klubov na úrovni mesta, ktorá by sa pravidelne stretávala,
- chýbajúca propagácia športových podujatí a športových aktivít na jednom mieste a jedna digitálna aplikácia na „šport v meste“ napojená aj na systém výhod a benefitov,
- chýbajúci športoví lekári,
- chýbajúci spravodlivý a transparentný systém čerpania dotácií pre malé športové kluby,
- chýbajúce športoviská v meste pre neprioritné športy: multifunkčná hala pre gymnastiku a bojové športy, 400 m atletický ovál a parkúr park na organizovanie aj svetových súťaží, pumptrack,
- slabá podpora športu hendikepovaných,
- chýba koncepcia využívania športovej infraštruktúry ako zázemia pre športovcov zo Slovenska (mimo Popradu) a zo zahraničia na klubové sústredenia alebo kempy,
- v meste chýba možnosť vysokoškolského štúdia v športe a v športovom manažmente,
- málo využívané možnosti externého financovania z Fondu na podporu športu.

- chýbajúce personálne zázemie na Mestskom úrade pre oblasť riadenia rozvoja mestského cestovného ruchu,
- kríza identity Popradu ako horské centrum horskej destinácie Poprad – Tatry,
- chýba vyššia prioritizácia cestovného ruchu v riadení a ekonomike mesta – výber dane z ubytovania mesta Poprad (359 tis. eur v r.2023) nie je vložený ako členský poplatok do OOCR Región Vysoké Tatry (len 200 tis. eur v r.2023),
- spoliehanie sa na líderstvo OOCR Región Vysoké Tatry a AquaCity Poprad v riadení cestovného ruchu aj v meste Poprad,
- chýbajú pravidelné návštevnícke prieskumy medzi miestnymi, slovenskými aj zahraničnými návštevníkmi regiónu Poprad-Tatry k získaniu spätnej väzby na rozvoj a destinačnú ponuku,
- chýba atraktívna vizuálna identita mesta v propagácii mesta ako turistickej destinácie ale aj miesto vhodné na život,
- návštevnosť mesta Poprad ubytovanými návštevníkmi v Meste Vysoké Tatry nie je zameraná (tzv. jednodňoví výletníci),
- nízky počet členských subjektov – podnikateľov z Popradu v Združení cestovného ruchu Vysoké Tatry pre ich nezáujem,
- odchod prevádzok zo združenia „Pre mesto Poprad“, ktoré vzniklo so zámerom „oživovať námestie sv. Egídia“,
- chýbajúca koordinačná platforma subjektov cestovného ruchu z mesta Poprad a ich pravidelné stretnutia (združenie),
- viaceré mestské hotely aktuálne neslúžia pôvodnému účelu; sú buď premenené na turistické ubytovne alebo na investičné byty (apartmánové bývanie),

SILNÉ STRÁNKY

SLABÉ STRÁNKY

- neplatenie daní z ubytovania,
- slabý koncepčný prístup k rozvoju a propagácii športového a kongresového turizmu v meste Poprad,
- slabá podpora mesta pre rozvoj kultúrno – poznávacieho turizmu s prepojením na architektonické a kultúrno – historické dedičstvo mestských častí (najmä Spišská Sobotka, Veľká a kúpeľná obec Kvetnica; banícka história, história Karpatských Nemcov v Poprade, Po stopách starých Germánov a iné),
- slabá digitalizácia produktov cestovného ruchu absentuje,
- nedostatok turistických sprievodcov s atraktívnym výkladom o meste v rôznych jazykoch,
- neexistujúca stratégia na rozlietanie medzinárodného letiska Poprad – Tatry smerom na zahraničné trhy cestovného ruchu,
- dlhodobá závislosť mesta Poprad a regiónu Vysoké Tatry na návštevníkoch zo štyroch zahraničných trhov: Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Nemecko (tvoria 80,7 % všetkých zahraničných príjazdov),
- nízka rozvojová aj produktová prepojenosť mesta Poprad s podhorím Vysokých Tatier napr. v oblasti gastroturizmu, podpory regionálnych výrobcov a remeselníkov a i.,
- chýbajúca regionálna značka „Regionálny produkt Tatry“,
- neobnovená turistická doprava medzi Spišskou Sobotou a centrom Popradu (Doubledecker autobus a turistický vláčik).

PRÍLEŽITOSTI

OHROZENIA

Všeobecná oblasť: Socioekonomický rozvoj

- zriadenie strategicko – analytickej dátovej jednotky, útvaru Hlavného architekta alebo Inštitútu plánovania a rozvoja mesta Poprad, ktorý zastreší agendu územného rozvoja, strategického plánovania a projektového manažmentu pre mestskú samosprávu,
 - pričlenenie niektorej z okolitých obcí ako novej mestskej časti k mestu Poprad (referendom o pričlenení v danej obci),
 - cielená podpora migrácie do regiónu,
 - cielená podpora rozvoja nových pracovných a podnikateľských príležitostí v nových odvetviach (napr. informačné technológie), diverzifikácie podnikania, vrátane podpory zavádzania sociálnych inovácií a sociálneho podnikania,
 - plynulý prechod priemyselných podnikov v meste Poprad na digitalizáciu a automatizáciu výroby v súlade s trendmi Industry 4.0 (Priemysel 4.0),
 - včasné aktualizácie územného plánu mesta pre potreby rozvoja verejnej infraštruktúry, občianskej vybavenosti a rezidenčného bývania,
 - využitie možností EŠIF a iných grantových mechanizmov verejným, súkromným aj neziskovým sektorom na financovanie rozvoja mesta,
 - vyššia internacionalizácia v meste, medzinárodné partnerstvá a rozvojové projekty samosprávy.
- pokračujúca nepriaznivá perspektíva demografického vývoja v meste Poprad a odliv vzdelaných mladých ľudí za prácou a bývaním do iných miest na Slovensku alebo do zahraničia,
 - rozširovanie MRK v mestskej časti Matejovce, prípadne aj do iných mestských častí mesta Poprad,
 - nepriaznivá ekonomická situácia v spoločnosti s dopadom na útlm investícií od mestskej samosprávy,
 - zhoršujúca sa ekonomická situácia obyvateľstva z dôvodu ekonomickej a energetickej krízy,
 - nízka absorpčná schopnosť čerpania EŠIF a grantov v meste Poprad, aj zo strany samosprávy,
 - politické cykly ovplyvňujúce stabilitu riadenia rozvoja mesta a systematickosť v realizácii opatrení sektorových a územných politík,
 - slabá angažovanosť socioekonomických partnerov samosprávy (podnikateľskej obce a neziskového sektora) v rozvoji mesta a poskytovaní spätnej väzby mestskej samospráve,
 - nedostatočný vplyv predstaviteľov mestskej samosprávy na rozhodnutia na národnej úrovni,
 - chýbajúca podpora budovania kapacít miestneho rozvoja v okresných mestách z národnej úrovne,
 - časté zmeny legislatívy s negatívnym dopadom na financovanie samospráv.

Tematická oblasť: Vzdelávanie, inovácie a práca s mládežou

- racionalizácia siete materských a základných škôl na území mesta a väčšia otvorenosť voči neverejným poskytovateľom vzdelávacích služieb,
 - väčší dôraz – aj zo strany mestskej samosprávy – na vzájomnú spoluprácu a koordináciu materských škôl, základných škôl, stredných odborných škôl a gymnázií, ako aj na koordinovanú spoluprácu v oblasti Vzdelávania na území UMR Poprad – Kežmarok – Svit,
 - podpora digitalizácie a modernizácie IKT vo verejnej správe aj vo vzdelávacom procese,
 - úspešná kurikulárna reforma na základných školách v Poprade,
 - zabezpečenie špeciálnych pedagógov a podporných tímov na školách pre žiakov s poruchami správania,
 - pokračujúca modernizácia infraštruktúry a vybavenia na školách v meste Poprad,
- vplyv nežiaducich sociopatologických javov na deti a mládež na školách (alkohol, drogy, šikana a i.) a akútny nedostatok detských psychiatrov na Slovensku,
 - vplyv vysokej rozvodovosti a následnej striedavej starostlivosti na psychické zdravie detí a mládeže v slovenských rodinách,
 - nedostatok finančných zdrojov na riešenie vysokého investičného dlhu na školskej infraštruktúre a vybavení,
 - nezáujem a nedostatočné prepojenie trhu práce a zamestnávateľov so systémom vzdelávania na stredných odborných školách,
 - nezáujem verejnosti o ponuku celoživotného vzdelávania.

PRÍLEŽITOSTI

- rastúci záujem zamestnávateľov aj študentov stredných odborných škôl o systém duálneho vzdelávania,
- pokračujúca spolupráca s Úradom Prešovského samosprávneho kraja na zvyšovaní kvality stredoškolského vzdelávania aj v súvislosti s projektom „Catching-Up Regions”,
- zlepšenie podmienok mzdového ohodnotenia pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školstve, a tým zatriktívnenie tohto povolania pre kvalifikovaných pracovníkov,
- zriadenie plnohodnotnej univerzity s viacerými fakultami a vedecko – výskumnými pracoviskami v meste Poprad,
- väčšia inklúzia talentovaných rómskych detí do umeleckého a inoodborového mimoškolského aj záujmového vzdelávania,
- rastúca aktivácia mládeže pre realizáciu opatrení rozvoja mesta aj formou cieleného dobrovoľníctva.

OHROZENIA

Tematická oblasť: Udržateľná mobilita a doprava

- uplatňovanie zákona 142/2024 Zákona o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a jeho prípadné rozšírenie aj pre oblasť cyklo dopravy,
- dobudovaná inteligentná a bezemisná doprava medzi mestami Svit – Poprad – Vysoké Tatry – Kežmarok,
- riadenie dopravy v podtatranskom regióne na základe dát so zavedením smart riešení,
- plné sfunkčnenie Integrovaného dopravného systému IDS Východ na území mesta Poprad aj v okrese Poprad,
- štátom realizovaná dostavba III. mestského okruhu podľa platného Územného plánu mesta Poprad, ktorý dopravne odľahčí centrálnu časť mesta,
- investičná podpora elektromobility a dobudovanie náležitej infraštruktúry a vybavenia na území mesta Poprad,
- podpora samosprávy pre využívanie miestnej hromadnej dopravy a cyklo domobility po meste Poprad,
- prepojenie centra mesta, okolitých sídlisk a mestských častí bezpečnou celomestskou sieťou cyklotrás, vrátane napojenia na Vysoké Tatry a cyklistický okruh „Cesta okolo Tatier”,
- zvýšenie bezpečnosti cestnej infraštruktúry rešpektujúcej peších chodcov a cyklistov,
- správne koncepčne nastavená a zavádzaná parkovacia politika na sídliskách v meste Poprad, s pozitívnym dopadom na zníženie počtu motorových vozidiel v cestnej premávke,
- dobudovaná infraštruktúra a vybavenie medzinárodného letiska Poprad–Tatry pre civilnú aj nákladnú leteckú prepravu (cargo).
- zdĺhavosť majetkoprávneho vysporiadania pozemkov pod cestnými komunikáciami a cyklocestami a cyklochodníkmi,
- štátom nere realizované investície do cestných obchvatov mesta Poprad,
- nedostatok finančných zdrojov a realizačných kapacít na investičné priority mesta Poprad v oblasti dopravy a udržateľnej mobility,
- neúspešné a opakované verejné obstarávania pri finančne objemnejších investičných projektoch ohrozujúcich čerpanie externých dotačných zdrojov,
- strata atraktívnosti verejnej dopravy a nemotorovej dopravy v prospech individuálnej automobilovej dopravy v meste Poprad,
- dezolátny investičný dlh na vybavení železničnej dopravy (vozne, rušne, výhybky) a nespoľahlivé vlakové spojenia,
- chýbajúci personál vo verejnej doprave,
- znížené trestné sadzby v Trestnom zákone za krádeže ohrozujúce požičkovne bicyklov, kolobežiek, e-bikov a iné.

Tematická oblasť: Klíma, odpady a energetika

- preferencia realizácie novej rezidenčnej a výrobné výstavby na už zastavanom území v intraviláne mesta (napr. revitalizácia brownfieldov, zmena funkčného využitia plôch a iné),
- systematická starostlivosť o mestskú zeleň a čistotu verejných priestranstiev pod plnou kontrolou mesta v záujme zvyšovania kvality života obyvateľov mesta Poprad,
- systematické zavádzanie adaptačných opatrení na zmierňovanie dopadov zmeny klímy vrátane účinných vodozadržných opatrení,
- angažovaný prístup mestskej samosprávy k riadeniu odpadového hospodárstva,
- rozvoj osvetly obyvateľstva o zložkách znečisťovania životného prostredia a jeho prevencii,
- zavedenie nových alternatívnych zdrojov energie do tepelného hospodárstva v meste Poprad vrátane využitia geotermálnej energie,
- zavádzanie technologických inovácií do systému centrálného vykurovania mesta Poprad.
- postupná rekonštrukcia technickej infraštruktúry a inžinierskych sietí v meste,
- využívanie motivačných finančných aj nefinančných nástrojov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE), domácnosťami, priemyselnými podnikmi aj samosprávou,
- zriadenie Regionálneho energetického centra podtatranského regiónu v súčinnosti s Prešovským samosprávnym krajom.
- vysoké náklady na revitalizáciu a reštrukturalizáciu zastavaného územia v prospech nového funkčného využitia,
- zhoršujúce sa dopady klimatickej zmeny na kvalitu života v meste z dôvodu nepripravenosti mesta im čeliť,
- nevyriešená alternatíva zhodnocovania a zneškodňovania komunálneho odpadu vyprodukovaného v meste Poprad do roku 2030 a uzatvorenie existujúcich skládok komunálneho odpadu,
- zavedené neefektívne technologické riešenie zhodnocovania komunálneho odpadu na úkor miestneho obyvateľstva,
- legislatívne neúčinné a nedostatočné preventívne riešenia predchádzania čiernych skládok a nelegálnej likvidácie komunálneho odpadu,
- ohrozenie realizácie reformy ochrany prírody a reformy národných parkov z národnej úrovne a s tým súvisiacich opatrení na zvyšovanie biodiverzity v okolí mesta Poprad,
- pomalá a neefektívna rekonštrukcia technickej infraštruktúry a inžinierskych sietí v meste vrátane tepelného hospodárstva,
- výstavba veterných elektrární v mestskej časti Stráže, ktoré okrem hluku výrazne menia ráz krajiny a pohľady na tatranskú panorámu.

Tematická oblasť: Sociálna inklúzia a zdravotné služby

- rozširovanie portfólia výkonov zdravotnej starostlivosti uhrádzaných z verejného zdravotného poistenia,
- zavádzanie nových liečebných postupov a moderných smart technológií do zdravotných aj sociálnych služieb,
- zlepšenie prezentácie a spolupráce pracovísk nemocnice s odosielajúcimi lekármi prvého kontaktu a privátnymi ambulanciami ŠAS,
- zvýšenie kvality poskytnutej zdravotnej a sociálnej starostlivosti kvalifikovaným personálom,
- avizované legislatívne a iné strategické dokumenty na obdobie dlhodobých horizontov s ambíciou zlepšenia najmä financovania sociálnych služieb pre rozličné cieľové skupiny,
- zavádzaná reforma posudkovej činnosti smerom k individualizácii potrieb z dôvodu odkázanosti na sociálnu pomoc,
- financovanie modernizácie a rozširovania kapacít zdravotných a sociálnych služieb z Plánu obnovy a odolnosti a EŠIF,
- zvýšená informovanosť, vzdelávanie a osвета verejnosti o možnostiach čerpania sociálnych a zdravotných služieb v rôznych krízových životných situáciách,
- systematická podpora rastúcej striebornej ekonomiky,
- strategický prístup k integrácii detí a mládeže a seniorov,
- finančná podpora neverejných poskytovateľov sociálnych služieb zavedenie finančných príspevkov,
- štátna politika vychádzajúca zo systémového záujmu, úloh a podporných opatrení v oblasti sociálnych služieb,
- hodnotenie, spracovanie a dodržiavanie „Podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb“ ako nástroj zvýšenia ich kvality,
- podpora rozvoja sociálnych služieb, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených a vylúčených skupín s cieľom rozvíjať služby starostlivosti na komunitnej úrovni,
- záujem a rozširovanie spolupráce samosprávy a verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb,
- využitie záujmu o dobrovoľníctvo, podpora svojpomocného riešenia miestnych problémov,
- využitie aktívneho potenciálu svojpomocnej skupiny poskytovať absentujúce sociálne služby v meste,
- založenie občianskej platformy pre podporu participácie, komunitného angažovania a dobrovoľníctva v každom veku (vrátane seniorov),
- využitie externých zdrojov na zvýšenie kapacít sociálneho bývania pre ohrozené skupiny obyvateľstva.

Tematická oblasť: Kultúra a kreatívny priemysel

- systematický, koncepčný a koordinovaný prístup k rozvoju kultúry a kreatívnych odvetví, vrátane umeleckého školstva a záujmového mimoškolského vzdelávania zo strany mestskej samosprávy,
- systematické a cielečné využívanie externého financovania kultúry z Fondu na podporu umenia, Audiovizuálneho fondu, Fondu na podporu kultúry národnostných menšín KULTMINOR a programu Obnovme svoj dom,
- architektonicky citlivá, komplexná revitalizácia a rekonštrukcia centrálnej mestskej zóny – Námestia sv. Egídia ako moderného verejného priestranstva využiteľného aj na kultúrno-spoločenské účely,
- prioritizácia agendy starostlivosti o Pamiatkový fond Slovenskej republiky z národnej úrovne,
- sfunkčnený systém podpory kreatívneho priemyslu z národnej, regionálnej a mestskej úrovne,
- zriadenie kreatívno-kultúrneho centra ako profesionalizovaného zázemia so službami pre umelcov a kreatívov v meste Poprad,
- zdieľanie informácií o kultúrnej ponuke – pre verejnosť aj medzi kultúrnymi operátormi – v celom podtatranskom regióne,
- zhoršovanie sociálnej situácie a zdravotnej kondície u vybraných skupín obyvateľstva v meste Poprad,
- vyjednávací pozície zo strany zdravotných poisťovní, tlak na zníženie jednotkových cien výkonov;
- odliv kvalifikovaného personálu v oblasti sociálnych služieb z dôvodu zvyšovania plátov zdravotníckeho personálu,
- odliv kvalifikovaného personálu v oblasti zdravotníckych služieb do zahraničia,
- rastúce konkurenčné prostredie v ziskových činnostiach, zvyšovanie privátnych pracovísk jednodňová zdravotná starostlivosť (JZS), špecializovaná ambulancná starostlivosť (ŠAS) a spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky (SVLZ) v blízkom okolí,
- časté legislatívne zmeny v sociálnej oblasti,
- nerovnováha rozvoja sociálnych služieb na úkor ich komplexného pokrytia v meste Poprad,
- limitujúci objem finančných prostriedkov samospráv na výkon kompetencií mesta v sociálnej oblasti a finančný deficit pokrytia potrieb prijímateľov, resp. žiadateľov sociálnej služby,
- nezáujem, ale aj slabá motivácia prijímateľov pobytových sociálnych služieb o služby komunitnej starostlivosti,
- riziko dostupnosti ambulancných, terénnych sociálnych služieb z hľadiska nepostačujúcej kapacity,
- nárast počtu občanov ohrozených sociálnym vylúčením, s nepriaznivým zdravotným stavom,
- expanzia rómskej populácie a nedôvera verejnosti v pozitívne zmeny v spolužití s minoritnou menšinou,
- neochota a minimálna aktivita, participácia prijímateľa sociálnych služieb (jeho rodiny, komunity) pri riešení sociálneho problému,
- zvyšovanie nákladovosti sociálnych služieb, riziko zvyšovania úhrad a dlhodobej udržateľnosti financovania,
- riziko nedostatku personálu, najmä odborného z dôvodu nízkeho finančného ohodnotenia v sociálnych službách,
- zvýšený tlak na kapacity sociálneho bývania v meste a zlyhávajúca podpora týchto občanov mesta,
- pretrvávajúci nezáujem väčšiny občanov o dianie v meste a občianskej participácii na veciach verejných.

PRÍLEŽITOSTI

- systematická spolupráca so Strednou umeleckou školou Kežmarok,
- podpora programov pre mládež vo veku 17 – 28 rokov – priestorov na stretávanie sa, využitie moderných smart technológií (gaming, nové médiá, aplikácie a iné)

OHROZENIA

Tematická oblasť: Šport

- systematický, koncepčný a koordinovaný prístup k rozvoju školského športu, práce s talentom v športových kluboch a budovaniu kvalitnej a verejnosti dostupnej športovej infraštruktúry zo strany mestskej samosprávy,
- systematické a cielečné využívanie externého financovania športovej infraštruktúry z Fondu na podporu športu,
- koordinácia rozvojových aktivít v meste Poprad s národnými športovými zväzmi,
- Slovensko ako usporiadateľská krajina pre Majstrovstvá Európy vo futbale do 21 rokov v roku 2025 (EURO U21 2025) je príležitosťou pre masívnejšiu popularizáciu futbalu medzi deťmi a mládežou v meste Poprad,
- získanie detašovaného pracoviska niektorej z fakúlt telesnej výchovy a športu do Popradu,
- cielečné podávanie kandidatúr na medzinárodné športové podujatia v rôznych športoch, s cieľom medzinárodného zviditeľňovania mesta Poprad a podtatranského regiónu.
- chýbajúca spolupráca športových klubov na území mesta a súťaženie pri nábore mladých športových talentov,
- nezáujem verejnosti o možnosti aktívneho trávenia voľného času športom zo strany detí a mládeže, ale aj občanov produktívneho a seniorského veku,
- silnejúca konkurencia iných slovenských miest a miest v poľsko-slovenskom pohraničí, ktoré si systematicky a koncepčne budujú moderné športové infraštruktúrne aj klubové zázemie.

Tematická oblasť: Cestovný ruch

- personálna reštrukturalizácia oblastných organizácií cestovného ruchu OOCR Región Vysoké Tatry a OOCR Vysoké Tatry–Podhorie s posilnením kapacít koordinácie destinačného rozvoja, nielen destinačného marketingu,
- systematické a cielečné využívanie externého financovania turistickej infraštruktúry z Fondu na podporu cestovného ruchu,
- podpora cielečnej a koordinovanej práce s návštevníkom mesta a regiónu počnúc jeho príchodom do destinácie, počas celého pobytu až po jeho odchod,
- dôraz na rozvoj voľnočasových možností v meste Poprad v záujme toho, aby prírodné danosti miesta neustále neprevažovali kultúrno–spoločenské danosti,
- rozvoj mestskej kultúrnej identity Popradu a jeho imidžu,
- pretrvávajúci záujem aktérov cestovného ruchu o funkčné partnerstvo a spoluprácu na úrovni mesta Poprad a podtatranského regiónu,
- postupný koncepčný a systematický rozvoj kongresového a športového turizmu v meste Poprad,
- spoločné projekty a produkty v regióne Poprad–Tatry vznikajúce v spolupráci mesta Poprad a OOCR Vysoké Tatry–Podhorie,
- začlenenie Mestskej informačnej kancelárie (MIK) do siete Tatranských informačných centier a ich spoločné spravovanie,
- silný destinačný marketing Popradu v Nemecku napríklad aj cez autobusových prepravcov (Busreisen), s produktom „Po stopách starých Germánov“ alebo „Po stopách karpatských Nemcov“,
- ďalší rozvoj cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce s dôrazom na rozvoj spolupráce partnerským miest a využitie možností čerpania zdrojov EÚ na spoločné projekty.
- nedostatočná inštitucionálna podpora a kompetencie mestskej samosprávy v Poprade v budovaní a rozvoji mestského cestovného ruchu,
- nezavedená koordinácia platforma subjektov cestovného ruchu a podnikateľov v meste Poprad, ktorá má pravidelné stretnutia,
- rastúca cenová úroveň surovín a mzdová úroveň v cestovnom ruchu vs. cenová dostupnosť služieb cestovného ruchu v adekvátnej kvalite,
- neregulovaný a stále rastúci počet návštevníkov v regióne Poprad–Tatry,
- neriadený rekreačný investičný development na úkor prírodných a krajinárskych hodnôt v regióne Poprad–Tatry,
- nedostatočná atraktivnosť odvetvia a nezáujem pracovať v profesiách naviazaných na cestovný ruch,
- obmedzenia ochrany prírody a krajiny pri rozvoji služieb a infraštruktúry cestovného ruchu,
- pretrvávajúca kampaň proti „premnoženým“ jedincom medveďa hnedého v horských a podhorských oblastiach Slovenska,
- negatívne dopady klimatickej zmeny na návštevnosť destinácie (oteplovanie, povodne, extrémne zrážky a i.).

**Strategicko-
programová část**

Strategicko-programová časť

Pri spracovaní strategicko-programovej časti sme vychádzali aj z **predošlého Programu rozvoja mesta Poprad na roky 2016 – 2022 s výhľadom do roku 2040, predĺženého v zmysle dodatku č. 1 uznesením Mestského zastupiteľstva mesta Poprad č. 312/2023 do 31. 12. 2024** a Monitorovacích správ o jeho plnení, ktoré mali stanovené: 1 globálny cieľ, 5 špecifických cieľov, 12 priorít, 27 opatrení a 68 aktivít.

Stav plnenia cieľov programu rozvoja mesta Poprad na roky 2016 – 2022 s výhľadom do roku 2040

Vízia do roku 2040		Poprad, najlepšie m(i)esto na život a podnikanie v spišsko-tatranskom regióne			
Globálny cieľ do roku 2022		smart m(i)esto...našartovať dynamiku kvantitatívneho a kvalitatívneho rozvoja a rastu mesta Poprad v jeho ekonomike, počte a skladbe obyvateľov a návštevníkov založenú na využití synergie/prepojenia rôznych faktorov atraktivity (kultúra, príroda, kvalita služieb, tradícia produkcie) a inovácií.			
Priorita	Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita	Stav (1) trvá, (2) zatiaľ nezačaté, (3) ukončené	
1. Smart ekonomika	1.1 Poprad – ekonomické a inovačné centrum regiónu	1.1.1: Podpora inovačného potenciálu územia	1.1.1.1: Program podpory a šírenia inovácií	2	
			1.1.1.2: Priestorové podmienky pre vznik a šírenie inovácií	3 (Fitcubator)	
			1.1.1.3: Inkubátor – priestor pre vznik a šírenie inovácií	3 (Fitcubator)	
		1.1.2: Podpora partnerstiev a transfer know-how	1.1.2.1: Komunikačná platforma a zdieľanie know-how	2	
	1.2 Ekomesto a energetická bezpečnosť	1.2.1: Ekomesto Poprad	1.2.1.1: Koncept ekomesto Poprad	2	
			1.2.1.2: Ekolaboratórium – inovácie v praxi	2	
		1.2.2: Energetická sebestačnosť územia	1.2.2.1: Energetická agentúra mesta	3 (Popradská energetická spoločnosť)	
			1.2.2.2: Koncepcia energetického manažmentu územia	2	
			1.2.2.3: Energetický audit budov	1	
			1.2.2.4: Budovanie partnerstiev v energetike	1	
2. Kvalita života	2.1 Služby v meste	2.1.1: Vzdelávanie	2.1.1.1: Nové vzdelávacie programy	1 od septembra 2024 na 2 školách (Francisciho, Tajovského) pilotné zavádzanie nového štátneho vzdelávacieho programu, od roku 2026 na všetkých ostatných ZŠ	
			2.1.1.2: Mestská univerzita	2	
			2.1.1.3: Obnova technického stavu vzdelávacích zariadení	1 Priebežné zapájanie sa do výziev na modernizáciu budov a odborných učební (Letná, Dostojevského, Vagonárska, Tajovského)	
			2.1.1.4: Priestorové kapacity pre nové vzdelávacie aktivity	1 Postupné vytváranie enviroučební a exteriérových učební v areáloch škôl (Komenského, Tajovského, zapája sa Letná, Francisciho)	
			2.1.2: Sociálne služby	2.1.2.1: Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodiny	2 – neaktuálne
				2.1.2.2: Debarierizácia zariadení sociálnych služieb	1
		2.1.3: Šport a zdravý životný štýl	2.1.3.1: Koncepcia rozvoja športu	3	
			2.1.3.2: Rozvoj infraštruktúry športu	1	

	2.2 – Doprava	2.2.1: Mestská hromadná doprava	2.2.1.1: Nový koncept mestskej hromadnej dopravy	3	
			2.2.1.2: Ekologizácia mestskej hromadnej dopravy	1	
			2.2.2: Cyklistická a pešia doprava	2.2.2.1: Multimodálny koridor nemotorovej dopravy v meste	1
				2.2.2.2: Regionálna sieť cyklo-dopravy	1
			2.2.3: Statická doprava	2.2.3.1: Konceptné riešenie statickej dopravy	1
				2.2.3.2: Nové plochy statickej dopravy	1
		2.2.4: Rozvoj dopravy	2.2.4.1: General dopravy	2	
			2.2.4.2: Obnova a rozvoj cestnej siete a dopravných koridorov	1	
			2.2.4.3: Koncept rozvoja alternatívnych druhov dopravy a elektromobility	1	
			2.2.4.4: Hromadná doprava ako súčasť Tatranskej integrovanej dopravy (TID)	1	
			2.2.4.5: Podpora leteckej dopravy	1	
			2.3 Bývanie	2.3.1: Plochy pre bývanie	2.3.1.1: Zmeny a doplnky ÚPN
	2.3.2: Bytová politika mesta – nájomné bývanie	2.3.1.2: Príprava lokalít na bývanie	1		
		2.3.2.1: Bytová politika nájomného a sociálneho bývania	2		
		2.3.2.2: Štartovacie a sociálne bývanie	2		
	2.4 Ekosystémové služby	2.4.1: Adaptabilita územia na klimatickú zmenu	2.4.1.1: Stratégia adaptability územia na klimatickú zmenu	2	
			2.4.1.2: Mitigačné opatrenia	1	
		2.4.2: Atraktívne zelené verejné priestory	2.4.2.1: Verejné parky	1	
			2.4.2.2: Prímestské rekreačné zóny	1	
			2.4.2.3: Zelené trasy – greenways	1	
2.4.2.4: Zelené mikropriestory mesta			1		
2.4.3: Manažment zelene		2.4.3.1: General zelene	2		
		2.4.3.2: Regulácia krajiny tvorby a tvorby plôch zelene	1		
		2.4.3.3: Program komunitnej starostlivosti o verejnú zeleň	2		
3. Cestovný ruch	3.1 Zaži Poprad	3.1.1: Poprad pre nás	3.1.1.1: Koncept rozvoja kultúrnych a voľnočasových aktivít	2	
			3.1.1.2: Kultúra s vyššou pridanou hodnotou a rozvojom osobnosti	1	
			3.1.1.3: Voľnočasové aktivity	1	
		3.1.2: Poprad pre Vás	3.1.2.1: Koncept rozvoja cestovného ruchu	3	
			3.1.2.2: Partnerstvo v cestovnom ruchu	1 (OOCR, MIK)	
			3.1.2.3: Tvorba produktu cestovného ruchu	1	
	3.2 Infraštruktúra cestovného ruchu	3.2.1: Priestorové podmienky rozvoja cestovného ruchu	3.2.1.1: Priestorová regulácia územia v kontexte rozvoja CR	1	
		3.2.2: Atraktivita mesta Poprad	3.2.2.1: Revitalizácia verejných priestorov	1	
4. Partnerstvo	4.1 Územné partnerstvo	4.1.1: Spišské partnerstvo	4.1.1.1: Budovanie partnerstiev a spolupráce	2	
			4.1.1.2: Miestna akčná skupina	3	
			4.1.1.3: Zdieľané komunálne služby	1	
	4.2 Komunitné partnerstvo	4.2.1: Podpora komunit	4.2.1.1: Konceptia rozvoja komunit	2	
			4.2.1.2: Komunitná nadácia	2	
			5. Smart Governance	5.1 Identita mesta	5.1.1: Marketing mesta
5.1.1.2: Média Poprad	3				
5.1.1.3: Reklama a propagácia mesta	1				

5.2 Manažment územia	5.2.1: Pro-rezidenčná politika	5.2.1.1: Pro-rezidenčný program	2
	5.2.2: Grantová podpora	5.2.2.1: Vytvorenie grantovej schémy	2
		5.2.3: Participácia	5.2.3.1: Participatívny rozpočet
	5.2.4: Bezpečnosť a verejný poriadok	5.2.3.2: Participatívne rozhodovanie	1
		5.2.4.1: Stratégia urbánnej bezpečnosti	2
		5.2.4.2: Plán krízového riadenia a komunikácie	Máme spracované dokumenty, ktoré nám ukladá platná legislatíva, napr. Plán ochrany obyvateľstva, Dokumentácia krízového štábu, Dokumentácia mesta na úseku obrany štátu a hospodárskej mobilizácie a pod.
5.2.4.3: Komunálna bezpečnostná rada		2	

Zdroj: Program rozvoja mesta Poprad na roky 2016 – 2024

Podkladom pre vypracovanie strategicko-programovej časti PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 je analytická časť tohto strategického dokumentu a strategicko-programová časť predchádzajúceho Programu rozvoja mesta na roky 2016 – 2024. Analytická časť tohto strategického dokumentu identifikovala hlavný rozvojový potenciál mesta, jeho limity a trendy rozvoja, ktoré vyplývajú z nastavenia podporných nástrojov politiky EÚ pre stimulovanie regionálneho rozvoja z úrovne EÚ, najmä pre čerpanie EŠIF pre roky 2021 – 2027 v Programe Slovensko. Túto strategicko-programovú časť sme **na princípe kaskádového strategického programovania** napojili na Integrovanú územnú stratégiu (IÚS) UMR Poprad – Svit – Kežmarok, ktorá je zároveň strategicky (na kaskádovitom princípe) napojená na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja/IÚS VUC Prešovský samosprávny kraj na roky 2021 – 2030 (ďalej ako PHRSR PSK 2021 – 2030).

Za **klúčové miestne rozvojové potenciály a faktory rozvoja mesta Poprad do roku 2030**, ktoré sú súčasťou vízie rozvoja mesta Poprad do roku 2030, považujú spracovatelia tohto dokumentu nasledovné:

- 1. vynikajúca dostupnosť** mesta po diaľnici D1 a hlavnom železničnom ťahu Bratislava – Žilina – Košice,
- 2. medzinárodné Letisko Poprad-Tatry** v bezprostrednej blízkosti mesta Poprad vlastnené štátom,
- z Námestia sv. Egídia sa človek dostane **pešo do všetkých mestských častí za 30 minút**,
- 4. mesto s prvým plnohodnotným cyklochodníkom na Slovensku smerom na Svit**,
- blízkosť pohoria **Vysoké Tatry ako jedného z najnavštevovanejších turistických destinácií na Slovensku**, dostupného z Popradu Tatranskými elektrickými železnicami,
- záujem **developerských spoločností o projekty rezidenčného bývania** (aj investičného charakteru) v meste Poprad,
- 7. zmodernizovaná športová infraštruktúra** pripravená na organizovanie medzinárodných športových podujatí, tradícia vo viacerých športoch vrátane športového stredného školstva,
- 8. dlhodobo udržané pracovné miesta v spoločnostiach podnikajúcich v priemyselnej výrobe**, u niektorých aj so zahraničným kapitálom, využívajúce možnosti **duálneho vzdelávania**,
- 9. moderný aquapark Aquacity** s termálnou vodou napojený na športový komplex Grébpark so zameraním na ľadový hokej a futbal,
- silná **kompetentnosť a kompetencia v oblasti sociálnej starostlivosti a podpory komunit**,
- silná afinita miestnych ľudí **prepravovať sa na bicykli do školy aj do práce**, využívať cenovo dostupnú **mestskú hromadnú dopravu** a ich citlivosť na **čistotu a údržbu verejných priestorov a zelene**.

Za najväčšie **limity rozvoja mesta Poprad** považujeme nasledovné oblasti:

- 1. strategické riadenie** v meste Poprad je zamerané predovšetkým na vyhľadávanie externých zdrojov financovania väčšinou investičných potrieb, prípravu projektových žiadostí o externé financovanie a v prípade úspešnosti ich následnú implementáciu,
- strategické riadenie sa menej zameriava na **internú koordináciu jednotlivých odborov**, prípadne prierezových tém a iniciatív, na **participáciu s odbornou aj laickou verejnosťou** a koordiná-

ciu uspokojovania potrieb mestského prostredia cez prípravu a implementáciu čiastkových sektorových politík,

3. limitujúcim prvkom je aj fakt, že **politika participácie** s verejnosťou nie je zapracovaná do riadiacich procesov rovnako ako **dátová podpora** cez tzv. „strategicko-analytickú jednotku“. Identifikovali sme, že dopyt po implementácii oboch nástrojov je medzi socioekonomickými partnermi v meste vysoký, nakoľko rozvoj mestskej infraštruktúry je podmienený predovšetkým vonkajšími vstupmi, ktoré je potrebné poznať a mať o nich aktuálny prehľad,
4. zlepšenie vidíme aj v **aktívnejšej a systematickejšej komunikácii s podnikateľským sektorom**, ktorý sa aktívne stará o udržanie a tvorbu pracovných príležitostí, a tým zabezpečuje jedného z kľúčových pilierov rozvoja mesta – pracovné príležitosti. Implementácia inovačnej politiky bez spolupráce s podnikateľským sektorom a školstvom bude pomerne zdĺhavá, a preto je kľúčové začať participáciu práve v týchto oblastiach,
5. výzvou je aj **medzinárodnosť** a otváranie sa medzinárodným spoluprácam aj mimo priestoru poľsko-slovenského prihraničia, najmä v oblasti získavania skúseností v rôznych oblastiach riadenia mesta,
6. rovnako ako spolupráca v oblasti **strategického plánovania v rámci spoločného územia mestského udržateľného mestského rozvoja (UMR) Poprad – Svit – Kežmarok** s aktívnym zapojením miest Svit, Kežmarok, Vysoké Tatry a Úradu Prešovského samosprávneho kraja.

Z analýzy implementácie predošlého PHRSR vyplýva, že je potrebné nastaviť nový dôslednejší proces implementácie tohto základného strategického dokumentu usmerňujúceho rozvoj mesta, ktorý je bližšie špecifikovaný vo Finančno-realizačnej časti tohto dokumentu.

Politika participácie bola uplatnená pri príprave tohto strategického dokumentu. Dôležitým zdrojom informácií pre stanovenie cieľov, opatrení a typových aktivít PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 boli aj osobné stretnutia pracovných skupín **so 119 nominovanými členmi 7 pracovných skupín**: (1) Kvalitný rozvoj a udržanie ľudských zdrojov v meste Poprad, (2) Udržateľná mobilita a doprava, (3) Životné prostredie adaptované na zmenu klímy, (4) Kultúra a kreatívny priemysel, (5) Sociálna inklúzia a dostupné sociálne a zdravotné služby, (6) Aktívne trávený voľný čas, (7) Rozvoj cestovného ruchu. Každá pracovná skupina sa v procese prípravy dokumentu PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 stretla dvakrát. Personálne obsadenie jednotlivých pracovných skupín je uvedené v Prílohe 4 tohto dokumentu.

Autori dokumentu po diskusiách v 7 pracovných skupinách navrhli **Integrovanú územnú investíciu (IÚI) mesta Poprad naviazanú na budovanie kvalitného a bezpečného verejného priestoru v 15 minútovom meste, ktorá prepája komunity** ako možnosť využitia miestnych rozvojových potenciálov a faktorov rozvoja mesta Poprad. Koncept „15 minútového mesta“ je prístup v urbanizme miest, ktorý predstavuje budúcnosť mestského rozvoja, kde všetko potrebné pre kvalitný život je dostupné do 15 minút pešej chôdze (práca, škola, služby, obchody, voľný čas, zeleň, Park & Ride zázemie, občianska vybavenosť). Už v územnom pláne zo 70. rokov bola pri urbanistických plánoch mestských sídlisk v Poprade uplatňovaná tzv. dochádzková vzdialenosť (najmä na sídlisku Juh), čiže mesto bolo budované na tomto princípe „15 minútového mesta“.

Realizácia navrhutej IÚI je podporená aj faktom, že mesto Poprad sa dlhodobo profiluje ako športové horské mesto a vo vysokom stupni pripravenosti má projekt revitalizácie Námestia sv. Egídia ako centra mesta s pešou zónou. Akútnym problémom v Poprade je zvyšujúca sa intenzita motorovej dopravy v meste a nevyhnutná potreba ju optimalizovať aj preferenciou pešej dopravy a cyklodopravy, ako aj využívania mestskej hromadnej dopravy (MHD). Prioritou je vyvolať rokovania s Ministerstvom dopravy SR a začať štátne investície do dobudovania II. mestského okruhu a vybudovania III. mestského okruhu. S víziou po roku 2030 rozšíriť pešiu zónu centra mesta o Štefánikovu ulicu a vybudovať pešiu promenádu okolo rieky Poprad s atraktívnym napojením na AquaCity Poprad a Grébpark. IÚI obsahuje **dve dlhodobé hlavné investície, jednu strednodobú investíciu a 33 doplnkových investícií**. Navrhované doplnkové investície sú v súlade s aktuálne platným Územným plánom ÚPN Poprad.

Názov IÚI:	Poprad ako 15 minútové mesto (mesto priateľské k peším a cyklistom) prepája mestské komunity cez kvalitný a bezpečný verejný priestor								
Hlavná dlhodobá investícia:	Preložka štátnych ciest I. triedy s rozšírením pešej zóny (dobudovanie II. mestského okruhu a vybudovanie III. mestského okruhu)								
Hlavná strednodobá investícia:	Revitalizácia Centra mesta – revitalizácia Námestia sv. Egídia, nadväzujúcich verejných priestranstiev a hodnotného (alebo aspoň nejakého) prístupu na námestie								
Doplnkové investície	Udržateľná mobilita a doprava	Vzdelávanie	Kultúra a kreatívny priemysel	Šport	Životné prostredie adaptované na zmenu klímy	Sociálna oblasť	Rozvoj cestovného ruchu	Podnikanie a zamestnanosť	
	Opravená sieť bezpečných peších chodníkov z Námestia do mestských častí, na sídliská a do AquacCity Poprad SMART navigačný systém po meste (fyzická aj digitálna navigácia) Systém záchytných parkovísk typu Park & Ride pre nerezidentov napojených na MHD, požičovne bicyklov a pešie koridory. Prístupová "cyklocestička" zo Železničnej a autobusovej stanice na Námestie sv. Egídia	Získanie plnohodnotnej vysokej školy so zameraním na šport, cestovný ruch, fyzioterapiu (súkromnej alebo verejnej) prípadne so zameraním na IT.	Vybudovanie kvalitného verejného priestoru so športovo – kultúrnymi živými minizónami: parkúrové, workoutové zóny a mini športoviská (pertang, stolný tenis, pumptrack...) v trasách peších koridorov doplnené o malé javiská, amfiteátre, umelecké intervencie doplnené o kvalitnú zelenú a modrú infraštruktúru.			Revitalizácia a doplnenie verejnej zelene v koridoroch hlavných peších ťahov.	Štúdia bezbariérového mesta a realizácia jej opatrení.	Námestie sv. Egídia ako "celoročná promenáda" so systémom starostlivosti a podpory pre prevádzky na námestí cez spoločné združenie, zriadené ako súkromno-verejné partnerstvo.	Podpora podnikateľov v oblasti športu a aktívneho tráveniu času (outdoor).
	Mestské požičovne e-bikov s e-nabíjačkami so stanicami (Železničná a autobusová stanica, Aquacity Poprad, Mestská informačná kancelária iné).	Rozvoj športového stredného školstva na najvyššiu možnú európsku úroveň v spolupráci s medzinárodnými partnermi.	Sfunkčnenie pracovnej skupiny a platformy stretávania sa kultúrnych inštitúcií a kultúrnych operátorov v meste, ktorá bude spravovať obsah spoločnej v digitálnej aplikácie.	Sfunkčnenie pracovnej skupiny a platformy stretávania sa športových klubov v meste, ktorá bude spravovať obsah spoločnej v digitálnej aplikácie.		Vybudovanie areálu biokúpaliska ako požiarnej nádrže a vodozádržného opatrenia na prírodné verejné kúpanie v lokalite Hozelec – Stráže (podľa vzoru Levočských vrchov).		Zavedené zážitkové sprevádzania po meste a mestských častiach vrátane programu sprevádzania miestnymi ľuďmi „Popradčan sprevádza mestom“ a programu „Deti, žiaci a študenti ako sprievodcovia mestom“	Zavedenie regionálnej značky „Regionálny produkt Tatry“ a certifikácie výrobcov v spolupráci s MAS Tatry, OOCR Región Vysoké Tatry a OOCR Vysoké Tatry – Podhorie.
	Moderná a ekologická kyvadlová taktová MHD doprava na autobusových linkách: Poprad – Vysoké Tatry, Poprad – Kežmarok, Poprad – Svit	Rozšírenie areálu Strednej športovej školy (Juh IV) o chýbajúce športoviská (multifunkčná hala pre gymnastiku a bojové umenia), plnohodnotný atletický areál s 400m oválom, s potenciálnym umiestnením vysokej školy a kampusu, doplnená o centrálny prírodný park a stredne veľký prírodný amfiteáter.					Budovanie nájomných bytov pre rôzne sociálne skupiny a cenové kategórie, s dôrazom na bývanie pre mladých a mladé rodiny a bývanie pre seniorov, najmä formou asistovaného bývania a nových foriem pomoci pre seniorov tak, aby mohli ostávať aj vo svojich domoch	Vyhľadávanie a zavádzanie pravidelných a sezónnych leteckých spojení z Letiska Poprad – Tatry. Gastronomická zážitková trasa regiónom Poprad – Tatry so zapojením gastroprevádzok z mesta Poprad.	Platforma pre stretávanie sa podnikateľov v cestovnom ruchu z mesta Poprad.
	Rozšírenie kapacít Tatranských električiek o ďalšiu súbežnú kolaj								
	Sieť cyklochodníkov, ktorá spojí mestské časti a sídliská v Poprade s epicentrom na Námestí sv. Egídia	Skvalitnenie priestorov základných škôl, revízia počtu, zamerania a ekonomickej efektívnosti prevádzky základných škôl na území mesta Poprad.	Pilotná revitalizácia výmenníka tepla na sídliskách na klubové a komunitné priestory (podľa vzoru mesta Košice).	Systematická, spravodlivá a transparentná podpora pre malé športové kluby.		Náučný chodník a náučná lokalita Rašelinisko ako súčasť plnohodnotného mestského parku.		Podporná mestská eventová agentúra pre športové podujatia, športové sústreďenia, firemné podujatia a kongresy, zriadená ako súkromno-verejné partnerstvo.	Platforma pre stretávanie sa podnikateľov v kreatívnom priemysle z mesta Poprad.
	Sieť cyklochodníkov, ktorá spojí Poprad s Vysokými Tatrami; Poprad s Kežmarkom a Poprad s Slovenským rajom.					Realizácia vodozádržných opatrení v centre mesta a na najbližších sídliskách k Centru mesta a protipovodňových opatrení na rieke Poprad vrátane regulácie aprílovej vody z polí (Stráže, Juh III a Veľká).			

Zdroj: Vlastné spracovanie autora

Strategicko-programová časť PHRSR mesta Poprad do roku 2030 obsahuje návrh „Stromu cieľov“, ktorý tvoria nasledovné časti:

1 vízia a 1 hlavný cieľ	4 strategické ciele v 4 prioritách: (1) Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry (2) Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť (3) Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade (4) Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	19 špecifických cieľov	67 opatrení
--	--	---------------------------------------	------------------------

Vízia rozvoja mesta Poprad do roku 2030: Mesto Poprad do roku 2030 na princípe 15 minútového mesta budovať ako „Zelené bezpečné mesto“, ktoré zvyšuje kvalitu života mestských komunít systematickým vytváraním podmienok pre pešiu mobilitu a cyklomobilitu, aktívne trávenie voľného času športom a oddychom v zelených, bezpečných a kvalitných verejných priestranstvách a zároveň víta návštevníkov podtatranského regiónu svojou jedinečnou ponukou.

Hlavný cieľ: Ďalší rozvoj mesta Poprad a naplnenie vízie jeho rozvoja do roku 2030 bude podmieňený schopnosťou samosprávy a aktérov územnej spolupráce koordinovane reagovať na príležitosti a výzvy, ktorým mesto bude čeliť v nasledovných prioritách: (1) Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry, (2) Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť, (3) Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade a (4) Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných.

Strategická priorita	Strategický cieľ	Špecifické ciele (počet)
Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej Infraštruktúry	P1 Vytvárať čo najlepšie podmienky pre ochranu a zlepšovanie prírodných zdrojov a životného prostredia, citlivým plánovaním územného rozvoja a udržateľným budovaním infraštruktúry a vybavenosti pre miestne služby, ako je udržateľná doprava, energetické a obehové hospodárstvo, v záujme zvýšenia adaptability sídla na zmenu klímy.	6
Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť	p2 Stimulovať konkurencieschopnosť a udržateľný rast miestnej ekonomiky podporou zamestnávateľov, miestneho podnikania a podnikateľských investícií, dobrými pracovnými príležitosťami na trhu práce, čím sa posilnia nielen tradičné priemyselné odvetvia, cestovný ruch, obchod a kultúrno-kreatívny priemysel, ale aj pracovné miesta s vysokou pridanou hodnotou v sektore digitalizácie a súvisiacich služieb v zmysle inovačnej politiky RIS 3 (Research and Innovation Strategy for Smart Specialization).	4
Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade	P3 Pre obyvateľov mesta Poprad poskytovať miestne služby neustále rastúcej kvality (vzdelávanie, voľný čas, sociálne a zdravotné služby, bývanie, bezpečnosť) v záujme rastu kvality ich života.	6
Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	P4 Dosiahnuť lepšie spravovanie vecí verejných s podporou optimalizácie a digitalizácie procesov v samospráve, rozhodovaním na základe dát, zvyšovaním kvality komunikácie samosprávy s občanmi, digitálnou dostupnosťou služieb samosprávy a s pomocou partnerstiev územnej spolupráce, čím sa zvýši účinnosť strategického riadenia mestskej samosprávy.	3
Celkom	4	19

Každý strategický cieľ (strategická priorita) má zadefinované špecifické ciele, ktoré sú uvedené v prehľade nižšie. Počet stanovených špecifických cieľov vychádza z príležitostí, ktoré vie mesto Poprad využiť v súvislosti s čerpaním mimorozpočtových zdrojov, najmä však EŠIF v programovom období rokov 2021 – 2027. Každý špecifický cieľ má zadefinované opatrenia, ich typové aktivity a kľúčové merateľné indikátory úspechu na posúdenie dopadu ich realizácie na mesto Poprad.

Strategická priorita	Špecifický cieľ	Opatrenie (počet)
P1: Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry	1.1 Zaviest udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	2
	1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	3
	1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	4
	1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	2
	1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	7
	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	4
P2: Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť	2.1 Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja	5
	2.2 Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce	2
	2.3 Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad–Tatry	5
	2.4 Podporovať kultúrno–kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	3
P3: Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade	3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	6
	3.2 Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže	2
	3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta	4
	3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	5
	3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3
	3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	2
P4: Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	5
	4.2 Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“	2
	4.3 Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce	1
CELKOM	19	67

Zadefinovaných 19 špecifických cieľov strategickej časti PHRSR mesta Poprad sú napĺňané prostredníctvom **67 opatrení**. Každé opatrenie má definované typové aktivity, ktoré sa tematicky viažu k danému opatreniu a ktoré mesto Poprad môže, a nemusí v období rokov 2024 až 2030 napĺňať.

PRIORITA 1

Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry

Strategický cieľ 1: Vytvárať čo najlepšie podmienky pre ochranu a zlepšovanie prírodných zdrojov a životného prostredia citlivým plánovaním územného rozvoja a udržateľným budovaním infraštruktúry a vybavenosti pre miestne služby, ako je udržateľná doprava, energetické a obehové hospodárstvo, v záujme zvýšenia adaptability sídla na zmenu klímy.

Špecifické ciele	Opatrenie
1.1 Zaviest udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1.1.1 Sledovať a aktualizovať územnoplánovacie a rozvojové dokumenty v súlade s princípmi udržateľného rozvoja
	1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine
1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	1.2.1 Prispievať k ochrane ovzdušia, lesov a poľnohospodárskej pôdy
	1.2.2 Podporovať zastavenie poklesu biodiverzity, strát biotopov, poškodzovania ekosystémov a degradácie krajiny
	1.2.3 Podporovať ochranu vôd, zásobovanie pitnou vodou a čistenia odpadových vôd
1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	1.3.1 Navrhovať a implementovať riešenia predchádzania a eliminácie dopadov zmeny klímy v sídle a v krajine
	1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine
	1.3.3 Podporovať a rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov
	1.3.4 Zavádzať systém krízového riadenia a včasného varovania v súvislosti s rôznymi ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien aj s využitím smart nástrojov
1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovanie odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov
	1.4.2 Vytvoriť mestskú firmu v oblasti manažmentu odpadu vrátane zariadenia zberných dvorov
1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.1 Zaviest strategické plánovanie rozvoja dopravy na území mesta s využitím smart nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave
	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
	1.5.3 Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon
	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklickej dopravy v meste Poprad
	1.5.5 Podporovať záujem o využívanie verejnej osobnej dopravy obyvateľmi mesta

	1.5.6	Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
	1.5.7	Podporovať rozvoj leteckej dopravy na Letisku Poprad-Tatry
1.6	Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	<p>1.6.1 Koordinovať obnovu a budovanie inžinierskych sietí, inteligentných sietí, infraštruktúry prenosu a distribúcie elektriny, plynu</p> <p>1.6.2 Podporovať lokálnu výrobu energií vrátane energií z OZE smerom k energetickej sebestačnosti mesta aj s využitím smart nástrojov</p> <p>1.6.3 Budovať energetické komunity a znižovať energetickú chudobu aj s využitím smart nástrojov</p> <p>1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov</p>

PRIORITA 2

Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť

Strategický cieľ 2: Stimulovať konkurencieschopnosť a udržateľný rast miestnej ekonomiky podporou zamestnávateľov, miestneho podnikania a podnikateľských investícií, dobrými pracovnými príležitosťami na trhu práce, čím sa posilnia nielen tradičné priemyselné odvetvia, cestovný ruch, obchod a kultúrno-kreatívny priemysel, ale aj pracovné miesta s vysokou pridanou hodnotou v sektore digitalizácie a súvisiacich služieb v zmysle inovačnej politiky RIS 3 (Research and Innovation Strategy for Smart Specialization).

	Špecifické ciele	Opatrenie
2.1	Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste, najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja	<p>2.1.1 Podporovať špecializované podnikateľské programy, podujatia, iniciatívy a pilotné projekty vrátane internacionalizácie podnikania</p> <p>2.1.2 Revitalizovať nevyužívané verejné budovy a pozemky na nový účel pre podnikateľov a investorov</p> <p>2.1.3 Vytvárať podmienky pre príchod a etablovanie investorov najmä v oblasti III. a IV. sektora, vedy, výskumu a vývoja</p> <p>2.1.4 Podporovať transformáciu priemyselných podnikov na území mesta na Koncept inteligentného priemyslu 4.0 a na nízkouhlíkové hospodárstvo</p> <p>2.1.5 Podporovať zavádzanie inovatívnych, experimentálnych a pilotných riešení na úrovni samosprávy, miestnych združení a v podnikateľskom prostredí aj s využitím smart prístupov a nástrojov</p>
2.2	Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce	<p>2.2.1 Zlepšovať prístup obyvateľov k službám zamestnanosti</p> <p>2.2.2 Podporovať vytváranie pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a pre sociálnu ekonomiku</p>
2.3	Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad-Tatry	<p>2.3.1 Systematicky obnovovať a budovať infraštruktúru cestovného ruchu prioritne na najnavštevovanejších miestach v meste</p> <p>2.3.2 Celoročná promenáda v Poprade</p> <p>2.3.3 Aktívne sa zapájať do destinačných a marketingových aktivít združení a organizácií cestovného ruchu v regióne Poprad-Tatry</p> <p>2.3.4 Podporovať spoznávanie histórie, tradícií a chutí regiónu Poprad-Tatry u miestnych obyvateľov</p> <p>2.3.5 Poprad ako eventové mesto – vytvárať podmienky a aktívne podporovať organizovanie významných hromadných podujatí v Poprade</p>
2.4	Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosťou o kultúrne dedičstvo	<p>2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie</p> <p>2.4.2 Inštitucionalizovať riadenie mestskej kultúry a vytvárať podmienky pre životaschopný miestny kultúrno-kreatívny ekosystém jeho koordináciou</p> <p>2.4.3 Zhodnocovať a systematicky oživovať verejné priestranstvá činnosťou kultúrnych organizácií, podporou kultúrno -poznávacieho turizmu a kreatívneho priemyslu aj s využitím smart nástrojov</p>

PRIORITA 3

Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade

Strategický cieľ 3: Pre obyvateľov mesta Poprad poskytovať miestne služby neustále rastúcej kvality (vzdelávanie, voľný čas, sociálne a zdravotné služby, bývanie, bezpečnosť) v záujme rastu kvality ich života.

	Špecifické ciele	Opatrenie
3.1	Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	<p>3.1.1 Zabezpečovať modernizáciu budov, vybavenia a dobrého spravovania škôl a školských zariadení najmä s cieľom efektívniť ich prevádzku</p> <p>3.1.2 Kvalitným vzdelávaním zvyšovať vedomostnú úroveň a zručnosti žiakov a študentov, a tým vytvárať podmienky pre ich lepšiu uplatniteľnosť na trhu práce</p> <p>3.1.3 Podporovať neformálne a zážitkové vzdelávanie, špeciálne a inkluzívne vzdelávanie v školskej aj mimoškolskej činnosti a zavádzať inovácie do systému vzdelávania</p>

		3.1.4	Budovať a podporovať atraktívny systém celoživotného vzdelávania pre osobný a profesijný rozvoj
		3.1.5	Podporovať inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity v spolupráci s vedecko-výskumnými pracoviskami
		3.1.6	Zvyšovať kvalitu športového školstva v Poprade na európsku úroveň
3.2	Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže	3.2.1	Podporovať voľnočasové aktivity detí a mládeže prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVC, záujmových klubov a združení
		3.2.2	Podporovať mládežnícke projekty, združovanie mladých a ich zapájanie do dobrovoľníckych aktivít
3.3	Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové využitie všetkých občanov mesta	3.3.1	Profesionalizovať riadenie športu z úrovne mesta vrátane riadenia športových klubov
		3.3.2	Podporovať šport a pohybové aktivity ako súčasť zdravého životného štýlu bez ohľadu na vek
		3.3.3	Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií
		3.3.4	Vybudovať moderný športovo-oddychový areál pri Strednej športovej škole na Dlhých honoch 5766/16, v Poprade so zázemím pre neprioritné športy
3.4	Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	3.4.1	Udržiavať a skvalitňovať infraštruktúru sociálnych a zdravotných služieb
		3.4.2	Udržiavať a rozširovať služby pre seniorov, znevýhodnené osoby a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a kontinuálne zvyšovať ich kvalitu aj zavádzaním digitálnych smart nástrojov
		3.4.3	Posilňovať prevenciu a podporu duševného a telesného zdravia
		3.4.4	Zvyšovať kvalitu života MRK nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách
		3.4.5	Rozširovať možnosti a vytvárať príležitosti pre podporu dobrovoľníctva, komunitných služieb a komunitnej práce
3.5	Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3.5.1	Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu
		3.5.2	Zabezpečovať postupné dobudovanie a revitalizáciu existujúcich obytných zón
		3.5.3	Prípravovať podmienky pre individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu (IBV a HBV)
3.6	Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	3.6.1	Udržiavať verejný poriadok a predchádzať kriminalite, udržiavať podmienky na predchádzanie mimoriadnym udalostiam a riešiť mimoriadne situácie aj s využitím smart nástrojov s podporou umelej inteligencie (AI)
		3.6.2	Zlepšovať prevenciu sociálno-patologických javov

PRIORITA 4

Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných

Strategický cieľ 4: Dosiť lepšie spravovanie vecí verejných s podporou optimalizácie a digitalizácie procesov v samospráve, rozhodovaním na základe dát, zvyšovaním kvality komunikácie samosprávy s občanmi, digitálnou dostupnosťou služieb samosprávy a s pomocou partnerstiev územnej spolupráce, čím sa zvýši účinnosť strategického riadenia mestskej samosprávy.

	Špecifické ciele	Opatrenia
4.1	Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	4.1.1 Zabezpečovať otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov 4.1.2 Vytvoriť smart platformu na zber, analýzu a publikovanie dát z interného a externého prostredia, tzv. znalostná jednotka 4.1.3 Zefektívňovať spravovanie a využívanie majetku vo vlastníctve mesta s využitím smart nástrojov 4.1.4 Zlepšovať kvalitu pracovného prostredia pre zamestnancov úradov samosprávy a podporovať ich ďalšie vzdelávanie aj v oblasti rozvoja inovačných schopností a digitálnych zručností 4.1.5 Efektívne, otvorene a transparentne komunikovať s občanmi a mimovládnyimi neziskovými organizáciami
4.2	Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“	4.2.1 Podporovať rozvoj a skvalitnenie prenosovej kapacity infraštruktúry internetu, a tým zlepšovať prístup k informáciám a komunikačným technológiám 4.2.2 Skvalitňovať existujúce informačné služby samosprávy a rozširovať ich služby digitálnym spôsobom aj s využitím smart nástrojov
4.3	Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce	4.3.1 Posilňovať miestnu, regionálnu, nadregionálnu, cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu aktérov územnej spolupráce a ich vzájomnú koordináciu v oblasti strategického plánovania

Kľúčové priority mesta Poprad na roky 2024 – 2030 – napĺňania opatrení strategickje časti PHRSR sme zadefinovali tak, že sme **54 projektov**, ktoré sú súčasťou Zásobníka projektov zostaveného k 30. septembru 2024 (Príloha 1 tohto dokumentu), previazali na Opatrenie PHRSR podľa **tematického zamerania projektu**. Takto sme určili počet projektov v danom tematickom opatrení a následne urobili

poradie opatrení s najvyšším počtom projektov. Pre projekty každého opatrenia sme určili aj koľko projektov obsahuje v najvyššej prioritě – prioritě A.

Tabuľka nižšie uvádza kľúčové priority mesta Poprad pre obdobie rokov 2024 až 2030, dané počtom projektov v Zásobníku projektov (Príloha 1) v každom z opatrení PHRSR mesta Poprad.

Sumarizácia TOP 7 strategických priorít mesta Poprad na roky 2024 – 2030

Zameranie projektov (názov opatrenia)		Číslo opatrenia	Počet projektov	Najvyššia priorita 1
1	Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického manažmentu pomocou smart nástrojov	1.6.4	11 projektov	8 projektov
2	Zaviesť parkovaciú politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov	1.5.6	7 projektov	0 projektov
3	Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine	1.1.2	5 projektov	2 projekty
4	Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla	1.5.2	5 projektov	2 projekty
5	Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad	1.5.4	5 projektov	2 projekty
6	Podporovať predchádzanie vzniku odpadov , opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s legislatívou EÚ aj s využitím smart nástrojov	1.4.1	3 projekty	2 projekty
7	Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií	3.3.3	3 projekty	1 projekt
CELKOM			39 / 54	17 / 26

Zdroj: Zásobník projektov mesta Poprad k 30. 09. 2024

Najmenej projektov v Zásobníku projektov uvedenom v Prílohe 1 obsahuje strategická Priorita P4 Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných (2 projekty) a strategická priorita P2 Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť (2 projekty).

Priorita	Počet projektov	ŠPECIFICKÉ CIELE PHRSR POPRAD 2024 - 2030	Počet projektov
P1: Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry	40	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	5
		1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	0
		1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	2
		1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	3
		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	19
		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	11
P2: Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť	2	2.1 Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja	0
		2.2 Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce	0
		2.3 Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad – Tatry	0
		2.4 Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	2
P3: Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade	10	3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	1
		3.2 Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže	0
		3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta	3
		3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	2
		3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3
		3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	1
P4: Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	2	4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	2
		4.2 Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“	0
		4.3 Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce	0
PROJEKTY V ZÁSObNÍKU SPOLU			54

Zdroj: Zásobník projektov mesta Poprad k 30. 09. 2024

Tematické zameranie projektov v zásobníku projektov mesta Poprad podľa opatrení PHRSR mesta Poprad na roky 2024 - 2030

Špecifické ciele	Počet projektov	Opatrenie	Počet projektov	
1.1 Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	5	1.1.1 Sledovať a aktualizovať územnoplánovacie a rozvojové dokumenty v súlade s princípmi udržateľného rozvoja	5	
		1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine		
1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	0	1.2.1 Prispievať k ochrane ovzdušia, lesov a poľnohospodárskej pôdy		
		1.2.2 Podporovať zastavenie poklesu biodiverzity, strát biotopov, poškodzovania ekosystémov a degradácie krajiny		
		1.2.3 Podporovať ochranu vôd, zásobovanie pitnou vodou a čistenia odpadových vôd		
1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	2	1.3.1 Navrhovať a implementovať riešenia predchádzania a eliminácie dopadov zmeny klímy v sídle a v krajine		
		1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine		2
		1.3.3 Podporovať a rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov		
		1.3.4 Zavádzať systém krízového riadenia a včasného varovania v súvislosti s rôznymi ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien aj s využitím smart nástrojov		
1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	3	1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov	3	
		1.4.2 Vytvoriť mestskú firmu v oblasti manažmentu odpadu vrátane zriadenia zberných dvorov		
1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	19	1.5.1 Zaviesť strategické plánovanie rozvoja dopravy na území mesta s využitím smart nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave		
		1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla		5
		1.5.3 Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon		2
		1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad		5
		1.5.5 Podporovať záujem o využívanie verejnej osobnej dopravy obyvateľmi mesta		
		1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov		7
		1.5.7 Podporovať rozvoj leteckej dopravy na Letisku Poprad - Tatry		
1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	11	1.6.1 Koordinovať obnovu a budovanie inžinierskych sietí, inteligentných sietí, infraštruktúry prenosu a distribúcie elektriny, plynu		
		1.6.2 Podporovať lokálnu výrobu energií, vrátane energií z OZE smerom k energetickej sebestačnosti mesta aj s využitím smart nástrojov		
		1.6.3 Budovať energetické komunity a znižovať energetickú chudobu aj s využitím smart nástrojov		
		1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov		11
2.1 Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste		2.1.1 Podporovať špecializované podnikateľské programy, podujatia, iniciatívy a pilotné projekty vrátane internacionalizácie podnikania		
		2.1.2 Revitalizovať nevyužívané verejné budovy a pozemky na nový účel pre podnikateľov a investorov		
		2.1.3 Vytvárať podmienky pre príchod a etablovanie investorov najmä v oblasti III. a IV. sektora, vedy, výskumu a vývoja		
		2.1.4 Podporovať transformáciu priemyselných podnikov na území mesta na Koncept inteligentného priemyslu 4.0 a na nízkouhlíkové hospodárstvo		
		2.1.5 Podporovať zavádzanie inovatívnych, experimentálnych a pilotných riešení na úrovni samosprávy, miestnych združení a v podnikateľskom prostredí aj s využitím smart prístupov a nástrojov		
2.2 Udržiavať a vytvárať dobré pracovné príležitosti na trhu práce		2.2.1 Zlepšovať prístup obyvateľov k službám zamestnanosti		
		2.2.2 Podporovať vytváranie pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a pre sociálnu ekonomiku		
2.3 Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad – Tatry		2.3.1 Systematicky obnovovať a budovať infraštruktúru cestovného ruchu prioritne na najnavštevovanejších miestach v meste		
		2.3.2 Celoročná promenáda v Poprade		
		2.3.3 Aktívne sa zapájať do destinačných a marketingových aktivít združení a organizácií cestovného ruchu v regióne Poprad – Tatry		
		2.3.4 Podporovať spoznávanie histórie, tradícií a chutí regiónu Poprad – Tatry u miestnych obyvateľov		

Špecifické ciele	Počet projektov	Opatrenie	Počet projektov	
		2.3.5 Poprad ako eventové mesto – vytvárať podmienky a aktívne podporovať organizovanie významných hromadných podujatí v Poprade		
2.4 Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	2	2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie	2	
		2.4.2 Inštitucionalizovať riadenie mestskej kultúry a vytvárať podmienky pre životaschopný miestny kultúrno-kreatívny ekosystém jeho koordináciu		
		2.4.3 Zhodnocovať a systematicky oživovať verejné priestranstvá činnosťou kultúrnych organizácií, podporou kultúrno -poznávacieho turizmu a kreatívneho priemyslu aj s využitím smart nástrojov		
3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie	1	3.1.1 Zabezpečovať modernizáciu budov, vybavenia a dobrého spravovania škôl a školských zariadení najmä z účelom ich efektívnej prevádzky	1	
		3.1.2 Kvalitným vzdelávaním zvyšovať vedomostnú úroveň a zručnosti žiakov a študentov, a tým vytvárať podmienky pre ich lepšiu uplatniteľnosť na trhu práce		
		3.1.3 Podporovať neformálne a zážitkové vzdelávanie, špeciálne a inkluzívne vzdelávanie v školskej aj mimoškolskej činnosti a zavádzať inovácie do systému vzdelávania		
		3.1.4 Budovať a podporovať atraktívny systém celoživotného vzdelávania pre osobný a profesijný rozvoj		
		3.1.5 Podporovať inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity v spolupráci s vedecko-výskumnými pracoviskami		
		3.1.6 Zvyšovať kvalitu športového školstva v Poprade na európsku úroveň		
3.2 Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže		3.2.1 Podporovať voľnočasové aktivity detí a mládeže prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVC, záujmových klubov a združení		
		3.2.2 Podporovať mládežnícke projekty, združovanie mladých a ich zapájanie do dobrovoľníckych aktivít		
3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové využitie všetkých občanov mesta	3	3.3.1 Profesionalizovať riadenie športu z úrovne mesta vrátane riadenia športových klubov		
		3.3.2 Podporovať šport a pohybové aktivity ako súčasť zdravého životného štýlu bez ohľadu na vek		
		3.3.3 Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií		3
		3.3.4 Vybudovať moderný športovo – oddychový areál pri Strednej športovej škole na Dlhé hony 5766/16, Poprad so zázemím pre neprioritné športy		
3.4 Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	2	3.4.1 Udržiavať a skvalitňovať infraštruktúru sociálnych a zdravotných služieb	1	
		3.4.2 Udržiavať a rozširovať služby pre seniorov, znevýhodnené osoby a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a kontinuálne zvyšovať ich kvalitu aj zavádzaním digitálnych smart nástrojov		
		3.4.3 Posilňovať prevenciu a podporu duševného a telesného zdravia		
		3.4.4 Zvyšovať kvalitu života MRK nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách		1
		3.4.5 Rozširovať možnosti a vytvárať príležitosti pre podporu dobrovoľníctva, komunitných služieb a komunitnej práce		
3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3	3.5.1 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu	2	
		3.5.2 Zabezpečovať postupné dobudovanie a revitalizáciu existujúcich obytných zón		
		3.5.3 Pripravovať podmienky pre individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu (IBV a HBV)		1
3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	1	3.6.1 Udržiavať verejný poriadok a predchádzanie kriminalite, podmienky na predchádzanie mimoriadnych udalostí a riešenie mimoriadnych situácií aj s využitím smart nástrojov s podporou umelej inteligencie (AI)	1	
		3.6.2 Zlepšovať prevenciu sociálno-patologických javov		
4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	2	4.1.1 Zabezpečovať otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov	2	
		4.1.2 Vytvoriť smart platformu na zber, analýzu a publikovanie dát z interného a externého prostredia, tzv. znalostná jednotka		
		4.1.3 Zefektívňovať spravovanie a využívanie majetku vo vlastníctve mesta s využitím smart nástrojov		
		4.1.4 Zlepšovať kvalitu pracovného prostredia pre zamestnancov úradov samosprávy a podporovať ich ďalšie vzdelávanie aj v oblasti rozvoja inovačných schopností a digitálnych zručností		
		4.1.5 Efektívne, otvorene a transparentne komunikovať s občanmi a mimovládny neziskovými organizáciami		
4.2. Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“		4.2.1 Podporovať rozvoj a skvalitnenie prenosovej kapacity infraštruktúry internetu, a tým zlepšovať prístup k informáciám a komunikačným technológiám		

Špecifické ciele	Počet projektov	Opatrenie	Počet projektov
		4.2.2 Skvalitňovať existujúce informačné služby samosprávy a rozširovať ich služby digitálnym spôsobom aj s využitím smart nástrojov	
4.3 Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce		4.3.1 Posilňovať miestnu, regionálnu, nadregionálnu, cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu aktérov územnej spolupráce a ich vzájomnú koordináciu v oblasti strategického plánovania	
PROJEKTY V ZÁSOBNÍKU SPOLU	54		54

Zdroj: Zásobník projektov mesta Poprad k 30. 09. 2024

Strategicko-programová časť PHRSR mesta Poprad do roku 2030 je plne v súlade s PHSR Prešovského samosprávneho kraja do roku 2030 vrátane IÚS VÚC Prešovského samosprávneho kraja a s IÚS UMR Poprad – Svit – Kežmarok do roku 2030.

Súlad strategických cieľov v strategických dokumentoch s PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030

PHRSR mesta Poprad 2024 – 2030	PHSR / IÚS Prešovský samosprávny kraj 2021 – 2030	IÚS UMR Poprad – Svit – Kežmarok 2030
1. Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a infraštruktúry	3.1 Vytvoriť udržateľný model rozvoja dopravnej infraštruktúry a udržateľnej energetiky na území kraja 3.2 Zlepšiť stav životného prostredia a adaptovať územie kraja na zmenu klímy	
2. Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na udržateľnosť a inovatívnosť	1.1 Zvýšiť ekonomickú výkonnosť kraja s dôrazom na inovatívnosť a udržateľnosť podnikateľského prostredia a trhu práce 1.2 Podporiť rozvoj cestovného ruchu a kultúry využitím vysokého endogénneho potenciálu kraja	1.1 Zvýšiť ekonomickú výkonnosť UMR s dôrazom na inovatívnosť a udržateľnosť podnikateľského prostredia a trhu práce. 1.2 Podporiť rozvoj cestovného ruchu a kultúry využitím vysokého endogénneho potenciálu UMR.
3. Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade	2.1 Zlepšiť zdravie obyvateľov, zvýšiť ich bezpečnosť a budovať inkluzívnu a vzdelanú občiansku spoločnosť	2.1 Zlepšiť zdravie obyvateľov, zvýšiť ich bezpečnosť a budovať inkluzívnu a vzdelanú občiansku spoločnosť.
4. Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	4.1 Zvýšiť účinnosť strategického riadenia územne vyváženého rozvoja v kraji	

Mesto Poprad využilo prácu odbornej verejnosti v pracovných skupinách zostavených k tvorbe PHRSR mesta Poprad na roky 2024 a 2030 a požiadalo 119 nominovaných členov pracovných skupín uvedených v Prílohe 4 tohto dokumentu, aby si **určili priority medzi 19 navrhnutými Špecifickými cieľmi PHRSR mesta** od 1 po 5 (od najvyššej po najnižšiu) rovnako, ako **alokovali finančné zdroje** v objeme 40 mil. eur na jednotlivé opatrenia podľa vlastného uváženia. Výstup tejto pracovnej aktivity pracovných skupín je zhrnutý v Prílohe 5 tohto dokumentu.

Prehľad typových aktivít

PRIORITA 1

Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry

Strategický cieľ 1: Vytvárať čo najlepšie podmienky pre ochranu a zlepšovanie prírodných zdrojov a životného prostredia, citlivým plánovaním územného rozvoja a udržateľným budovaním infraštruktúry a vybavenosti pre miestne služby, ako je udržateľná doprava, energetické a obehové hospodárstvo, v záujme zvýšenia adaptability sídla na zmenu klímy.

Špecifický cieľ 1.1

Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti

Východisková situácia: Za posledných 10 -15 rokov sa v podtatranskom regióne, najmä okolitých obciach Popradu naštartovala silná urbanizácia v podobe nových obytných zón pre individuálnu bytovú výstavbu (IBV) a priamo v meste Poprad pre developerskú bytovú výstavbu prevažne investičných bytov. Narastajúca nevhodná urbanizácia začala výrazne znehodnocovať tradičné krajinné štruktúry a prírodný kapitál najmä záberom poľnohospodárskej pôdy. Konflikt medzi ochranou prírody a krajiny a cestovným ruchom (najmä rekreačným developmentom) sa v podtatranskom regióne už pomerne výrazne prejavil. Tlak na zabránenie nevhodnej urbanizácii si vyžaduje zmenu prístupu k plánovaniu územného rozvoja. Z urbanistického a krajinnárskeho hľadiska je potrebné zachovať a podporovať priepustnosť a spojitosť krajiny, zabrániť jej ďalšej fragmentácii, a tým zastaviť pokles biodiverzity a podporovať zachovanie tradičného krajinného rázu.

Opatrenie	Typové aktivity
1.1.1 Sledovať a aktualizovať územnoplánovacie a rozvojové dokumenty v súlade s princípmi udržateľného rozvoja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ iniciovať a zriadiť Inštitút rozvoja mesta alebo Útvar hlavného architekta, ktorý bude spolupracovať s dátovo-analytickou jednotkou pri nastavovaní a implementácii opatrení sektorových a územných politik a s tým súvisiacom manažérskom rozhodovaní, ▪ aktívne zapájať občanov, odbornú a laickú verejnosť do procesu tvorby a pripomienkovania koncepčných územnoplánovacích podkladov, ako aj čiastkových problémov rozvoja jednotlivých mestských zón a príslušných lokalít, ▪ pravidelne a proaktívne informovať verejnosť o projektoch v procese územného rozhodnutia a stavebného povolenia, ▪ vypracovať a pravidelne podľa potrieb aktualizovať územnoplánovaciu dokumentáciu mesta, doplniť ju o územné plány zón vytypovaných lokalít, Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) a Miestnu agendu 21 (MA 21), ▪ udržiavať aktuálne územno-technické podklady, ▪ pripraviť databázu OpenData a technickú mapu mesta, ▪ spracovať, zaviesť a dodržiavať manuály pre tvorbu verejných priestranstiev, ▪ podieľať sa na spracovaní Plánu udržateľnej mobility (PUM) pre mesto Poprad prípadne celý podtatranský región vrátane dopravného modelu, ▪ spracovať a aktualizovať Územný generel dopravy ako podklad pre aktualizáciu územného plánu, ▪ urbanisticky doriešiť a zatriktívniť centrum mesta a centrá mestských častí a zabezpečiť dobudovanie nových a revitalizáciu existujúcich bytových štvrtí určených na bývanie vrátane vnútroblokov (osvetlenie, sadové úpravy, zeleň, parkovanie, chodníky, mobiliár, oddychové zóny, čistota a bezpečnosť a i.), ▪ podporovať revitalizáciu a transformáciu starých priemyselných a iných nevyužívaných areálov, ▪ pokračovať vo vysporiadaní pozemkov na projekty vo verejnom záujme a nové obytné štvrte vrátane nájomného bývania, ▪ spracovať projekt pozemkových úprav, ▪ vypracovať a implementovať strategický dokument a urbanisticko-krajinársku štúdiu využitia mestskej časti Kvetnica na rekreačné účely a cestovný ruch vrátane možnosti oživenia kúpeľného turizmu.

1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spracovať a pravidelne aktualizovať Generel zelene a Koncepciu starostlivosti o verejnú zeleň a dreviny, ▪ vypracovať urbanisticko-architektonické štúdie vytypovaných verejných priestranstiev a krajinných celkov s dôrazom na vodozádržné opatrenia, ▪ zvyšovať estetickú hodnotu prostredníctvom ochrany nosných prvkov estetickej kvality a typického charakteru krajiny, ▪ humanizovať poloverejné priestory a priestory v správe vlastníkov bytov, obytné časti a vnútrobloky (vybudovať oddychové zóny s kompletným mobiliárom a drobnou architektúrou, detské ihriská a občiansku vybavenosť) s ohľadom na riešenie pre znižovanie negatívnych dopadov zmeny klímy, ▪ zabraňovať vizuálnemu smogu a spracovať koncepciu povoľovania reklamných, informačných a propagačných zariadení na území mesta, ▪ spracovať Manuál verejných priestranstiev a dôsledne ho implementovať, ▪ revitalizovať a udržiavať existujúce zariadenia na detských ihriskách, ▪ revitalizovať a udržiavať verejný mobiliár, ako aj reklamné a informačné prvky na území mesta, ▪ vytvárať nové a revitalizovať existujúce oddychové zóny pre verejnosť a podporovať umiestňovanie jednotných prvkov drobnej architektúry v súlade s jednotným Manuálom verejných priestranstiev pri rešpektovaní ekologických zásad, architektonicko-výtvarných, ako aj dopravno-bezpečnostných princípov, ▪ zlepšovať životné prostredie prostredníctvom návrhu malých zelených lokalít v urbanizovanom prostredí (tzv. malá environmentálna architektúra), doplnených o zelenú a modrú infraštruktúru, ▪ zabezpečiť čistotu mesta v súlade s harmonogramom zimnej údržby, čistenia ulíc a verejných priestranstiev, ▪ podporovať realizáciu areálov určených na voľný výbeh psov, ▪ revitalizovať cintoríny podľa princípov tvorby kvalitných zelených verejných priestranstiev, ▪ zakladať a udržiavať plochy pre bezpečné a hygienické venčenie psov, ▪ podporovať znižovanie emisií CO₂ v oblasti materiálov pre výstavbu, prevádzku, údržbu a odstraňovanie stavieb bytového a nebytového fondu, ▪ vypracovať a realizovať štúdie revitalizácie a údržby parkov a verejných priestranstiev vrátane zón na bývanie s uplatnením ekologických princípov tvorby a ochrany zelene, ▪ podporovať rozširovanie, budovanie a revitalizáciu parkov, zón zelene a zelených stien, ▪ zabezpečiť dostatok zelene v sídlach, kvalitné sadovnické úpravy a pravidelnú údržbu vrátane kosenia a zalievania stromov v časoch sucha, ▪ podporovať aktivity v oblasti dopravnej infraštruktúry: zelené koridory pozdĺž cyklotrás (aleje, živé ploty, remízky) v súvislosti s podporou biodiverzity, ▪ zakladať komunitné záhrady, mestské aleje a ovocné sady, ▪ zaviesť Program komunitnej starostlivosti o verejnú zeleň a zdieľané komunálne služby.
---	--

Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vypracovaný a schválený územný plán mesta a jeho doplnkov a územné plány zón na kritické rozvojové územia a centrum mesta ▪ Plocha verejnej zelene v m² v priamej správe mesta
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet vybudovaných oddychových zón s kompletným mobiliárom a drobnou architektúrou s ohľadom na riešenie pre znižovanie negatívnych dopadov zmeny klímy, ▪ Koefficient ekologickej stability krajiny ▪ Vypracovaný Manuál verejných priestranstiev ▪ Počet realizácií zelených ulíc s obnovou stromov alebo s alternatívnou formou zelene

Špecifický cieľ 1.2

Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)

Východisková situácia: Podtatranský región, ktorého významnú časť pokrýva Tatranský národný park (TANAP), potrebuje zlepšenia v oblasti ochrany prírodných zdrojov najmä z dôvodov, ako je pôsobenie intenzívneho cestovného ruchu, narastajúca nevhodná urbanizácia, fragmentácia a straty biotopov dopravnými stavbami, nevhodné lesohospodárske a poľnohospodárske postupy a ďalšie aktivity, ktoré ohrozujú a znehodnocujú prírodný kapitál. Degradácia významnej časti lesných porastov v dôsledku kombinácie vplyvov nevhodného drevinového zloženia (zvlášť nepôvodné smrečiny), sucha a škodcov má významný vplyv na vodný režim krajiny, klímu a kvalitu pôd s dopadmi na kvalitu života obyvateľov. V dôsledku zástavby dochádza k úbytku poľnohospodárskej pôdy a v dôsledku nevhodného spôsobu obhospodarovania k jej degradácii. Povrchové vody sú ohrozené poľnohospodárskym (dusičnaný, nerozpustné látky), priemyselným a komunálnym znečistením.

Za posledných 5 rokov vznikol na Slovensku významný celospoločenský tlak na zabránenie ďalším dopravným stavbám, nevhodnej urbanizácii, intenzívnemu lesnému hospodárstvu a poľnohospodárstvu na hodnotné časti prírody, zmenu prístupu k cestovnému ruchu a rozvoj jeho udržateľných foriem. V tomto smere je kľúčový koordinovaný a komplexný prístup s cieľom zastaviť pokles biodiverzity a podporovať jej zachovanie a rozvoj ekosystémových služieb. Súčasťou je tiež ochrana pôdy, lesov ochranných i lesov osobitného určenia, obnova hospodárskych lesov s nevhodným drevinovým zložením, lesov poškodzovaných pôsobením sucha a škodcov a obmedzenia šírenia invázných a rozpínavých druhov organizmov.

V najbližších rokoch dôjde prijímanými opatreniami proti znečisťovaniu ovzdušia z lokálneho vykurovania, dopravy, priemyselných zdrojov, ťažbou piesku a kameňa, k zníženiu existujúcich koncentrácií škodlivín v ovzduší, a tým aj k zníženiu negatívnych vplyvov na zdravie obyvateľov a zraniteľných ekosystémov. Dôjde tiež k zníženiu produkcie a zvyšovaniu sekvestrácie skleníkových plynov, ktoré umožní naplnenie požiadaviek Zelenéj dohody (Green Deal) a ďalších požiadaviek EÚ na obdobie rokov 2021 – 2027 a zníženie emisií oxidu uhličitého o 55 % do roku 2030 na úroveň z roku 1990 (Fit for 55 v rámci Zelenéj dohody).

Jednou z hlavných oblastí, ktoré tiež prispievajú k očakávanej zmene, je energetika, a to prostredníctvom zmien palivovej základne a energetických úspor vrátane zvýšenia energetickej efektivity budov zvýšením podielu OZE, uskladňovaním elektriny atď. Kľúčovou úlohou mestskej samosprávy aj vo vzťahu k celému podtatranskému regiónu bude iniciovať spoluprácu v tejto oblasti, monitoring a koordináciu prijímania systémových opatrení.

	Opatrenie	Typové aktivity
1.2.1	Prispievať k ochrane ovzdušia, lesov a poľnohospodárskej pôdy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ využívať metodickú podporu a koordináciu v oblasti mitigačných opatrení s cieľom znížiť produkciu skleníkových plynov v sídlach (Nízkouhlíková stratégia Prešovského kraja, podpora tvorby SECAP, komunitnej energetiky a i.) a zabezpečovať komplexné riešenia na znížovanie emisií oxidu uhličitého a ďalších skleníkových plynov do roku 2030, ▪ vypracovať, implementovať a vyhodnocovať koncepčný dokument s návrhom systémových opatrení na znížovanie znečistenia ovzdušia, ▪ zaviesť a udržiavať systém monitorovania kvality ovzdušia a o výsledkoch monitorovania pravidelne informovať obyvateľov, ▪ spolupracovať na zlepšovaní kvality ovzdušia v oblastiach s riadenou kvalitou ovzdušia s využitím medzinárodných a národných projektov (napríklad program LIFE), ▪ podporovať výmeny kotlov na tuhé palivo v domácnostiach vrátane podpory sociálne slabších obyvateľov, ktorí nedosiahnu na štandardné podmienky financovania výmeny kotlov, ▪ spracovať a implementovať Nízkouhlíkovú stratégiu a podporovať princípy prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ▪ podporovať zriaďovanie nízkoemisných a bezemisných zón v rekreačnom území, ▪ podporovať reštrikcie voči osobným automobily so spaľovacím motorom v nízkoemisných zónach, ▪ podporovať zriadenie obytných zón s upraveným dopravným režimom (napr. trendových Zón 30), ▪ podporovať dopravnú obsluhu zón nízkoemisnou a bezemisnou dopravou, ▪ podporovať nízkoemisné a bezemisné dopravné riešenia na území národných parkov a lokalít európsky a svetovo významného kultúrneho a prírodného dedičstva, ▪ zabezpečovať výsadbu a regeneráciu izolačnej zelene oddelujúcej obytnú zástavbu od priemyselných stavieb, komerčných areálov alebo frekventovaných dopravných koridorov, ▪ podporovať budovanie protihlukových stien a bariér a realizáciu protihlukovej výsadby, ▪ koordinovať riadenie svetelnej signalizácie na križovatkách ako tzv. „zelené vlny“, ▪ identifikovať a využívať možnosti zachytávania uhlíka s dôrazom na prírode blízke opatrenia (ochrana rozsiahlejších starých lesov, mokradí a pod.), ▪ pri aktualizácii alebo vypracovaní strategických dokumentov vrátane územných plánov prioritizovať ochranu lesov a poľnohospodárskej pôdy do záväznej časti územného plánu mesta, ▪ zabezpečiť ochranu a udržateľnú obnovu lesa podľa podmienok biotopov, prirodzeného drevinového zloženia, multifunkčného využitia, vhodného manažmentu a očakávaných dopadov zmeny klímy, ▪ v lesnom prostredí realizovať protierózne, vodozadržné, brehoochranné a podobné opatrenia, ▪ zabezpečiť ochranu poľnohospodárskej pôdy pred zástavbou, nevhodnou urbanizáciou a infraštruktúrou ako skladovacie priestory, dopravné stavby a i., ▪ zabrániť vysychaniu poľnohospodárskej pôdy a podporovať napr. zakladanie remízok v poľnohospodárskej krajine, ▪ zmierniť povrchový odtok vytváraním vsakovacích území na poľnohospodárskych plochách agrotechnickými opatreniami, ▪ participovať na spoločných projektoch so zapojením partnerov z krajov, univerzít, mimovládnych organizácií, správ národných parkov, podnikov i verejnosti.

1.2.2	Podporovať zastavenie poklesu biodiverzity, strát biotopov, poškodzovania ekosystémov a degradácie krajiny	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabrániť ďalšiemu zhoršeniu stavu zachovania významných druhov a stratám prioritných a inak významných biotopov, ▪ participatívne vypracovať Integrovaný plán obnovy udržateľnej krajiny a zabrániť ďalšiemu narušovaniu charakteristického rázu krajiny, ▪ realizovať analýzu problémov, bariéry a príležitostí pre integrovaný systém spoločného spravovania prírody a krajiny z pohľadu vlastníkov, správcov a užívateľov územia a ich záujmových skupín, ▪ navrhnúť systém pravidelného komplexného monitorovania udržateľnosti územia – prírody, krajiny a ekosystémových služieb, ▪ podporovať tvorbu prirodzených krajinných prvkov, ktoré môžu slúžiť ako ekokoridory, ▪ metodicky podporovať územný rozvoj samospráv (územný plán, zmeny a doplnky územných plánov, územné plány zón a i.) v zmysle integrovaného manažmentu krajiny vrátane podpory vytvárania krajinnno-ekologických plánov, ▪ obnovovať najcennejšie časti prírodného dedičstva (druhových populácií, biotopov, segmentov krajiny), ▪ vyhlásiť Popradské rašelinisko pri sídlisku Juh za národnú prírodnú pamiatku a vytvoriť tu náučnú lokalitu aj v spolupráci s mimovládny sektorom, ▪ rešpektovať preferenciu ochrany prírody a krajiny v urbanizme a neumiestňovať výrobné a logistické centrá do regionálnych biocentier, nevytvárať plochy výroby v regionálnych biokoridoch, nevytvárať izolovanú zástavbu uprostred poľa, nestavať zariadenia odpadového hospodárstva v blízkosti obytných zón a podobne, ▪ zabezpečiť ochranu krajiny pred šírením invázných a nepôvodných druhov a zabezpečiť odstraňovanie invázných druhov rastlín, ▪ zlepšiť spoluprácu so ŠOP SR a správami národných parkov s cieľom zlepšiť manažment chránených území prostredníctvom rád národných parkov vrátane urýchlenia prijatia zonácií národných parkov.
1.2.3	Podporovať ochranu vôd, zásobovanie pitnou vodou a čistenia odpadových vôd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spracovať, zverejniť a implementovať koncepciu ochrany, zadržiavania a využívania vôd, ▪ spracovávať projekty postupnej revitalizácie vodných tokov na území sídla a jeho bezprostredného okolia, ▪ zabezpečovať zvýšenie retencie vody v území, ▪ zabezpečiť dopracovanie projektových dokumentácií pre územia ohrozené povodňami, ▪ navrhnúť a zrealizovať protipovodňové opatrenia, ▪ podporovať využívanie úžitkovej vody v domácnostiach v súlade s hygienickými štandardmi, ▪ zabezpečiť ochranu existujúcich zdrojov povrchových a podzemných vôd, ▪ rekonštruovať a intenzifikovať existujúce vodárenské zdroje podzemných vôd pri súčasnom zabezpečení splnenia požiadaviek na ich kvalitatívnu a kvantitatívnu ochranu, ▪ podporovať budovanie nových vodárenských zdrojov podzemných vôd, ▪ zvýšiť podiel zásobovania obyvateľstva pitnou vodou verejnými vodovodmi na základe výsledkov analýzy zásobovania pitnou vodou a zistenia kapacity existujúcich vodojemov, ▪ podporovať výstavbu, rekonštrukciu a údržbu verejnej vodárenskej infraštruktúry (riešenie zásobovania pitnou vodou, riešenie čistenia komunálnych odpadových vôd), ▪ systematicky v spolupráci s Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou revitalizovať a rekonštruovať vodovodnú a kanalizačnú sieť a pri rekonštrukciách vodovodnej siete dbať na elimináciu strát pitnej vody a porúch, ▪ zavádzať alternatívny spôsob ekologického nakladania s odpadovými vodami tam, kde nie je vybudovaná kanalizačná sieť (napr. domové čističky odpadových vôd).

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podiel obyvateľov napojených na kanalizáciu s čistením odpadových vôd ▪ Napojenosť % obyvateľstva z celkového počtu domácností a iných objektov napojených na infraštruktúru pre zásobovanie pitnou vodou
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podiel poľnohospodárskej pôdy s ekologickým hospodárením ▪ Oblasť riadenia kvality ovzdušia – ORKO ▪ Monitoring kvality ovzdušia ovplyvnenej dopravou (lokálne znečistenie ovzdušia merané na monitorovacích staniciach v podtatranskom regióne) ▪ Emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia ▪ Vypracovaný integrovaný plán obnovy udržateľnej krajiny s osobitným cieľom zachovať charakteristický ráz krajiny podtatranského regiónu ▪ Vypracovaný projekt revitalizácie vodných tokov na území sídiel a ich bezprostredného okolia

- Podiel vodných útvarov v dobrom stave
- Priemerná ročná koncentrácia znečisťujúcej látky NO₂ v ovzduší v mikrogramochoch na meter kubický (µg/m³)
- Priemerná ročná koncentrácia znečisťujúcej látky PM 2,5 v ovzduší v mikrogramochoch na meter kubický (µg/m³)

Špecifický cieľ 1.3

Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy

Východisková situácia: Adaptácia sídiel a krajiny na dopady zmeny klímy sa javí ako nevyhnutnosť a veľká naliehavosť v uplatňovaní strategického prístupu zo strany regiónu a jeho miest a obcí. Silnejšie dopady zmien klímy sa prejavujú nedostatkom vody v krajine (sucho), rastúcimi teplotami v mestách, extrémnymi javmi, ako napríklad povodňami, búrlivým vetrom, postupnými zmenami v biodiverzite i produktivite ekosystémov a krajiny atď. Udržateľný rozvoj regiónu je ohrozený predovšetkým obmedzením rozvoja podnikania v odvetviach ako poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo či cestovný ruch a celkovým znížením bezpečnosti a kvality života obyvateľov. Nevhodné regulácie vodných tokov, dopady výstavby vodných nádrží (ich zanášanie a s tým súvisiaca produkcia skleníkových plynov), znižovanie hladiny vôd a zvyšovanie znečistenia vodných tokov, nevhodné lesohospodárske i poľnohospodárske postupy a urbanizácia majú významné nepriaznivé vplyvy na stav klímy a kvalitu i potenciálne využitie vody v kraji. Povrchové aj podzemné vody sú ďalej ohrozené priemyselným a komunálnym znečistením.

Prešovský samosprávny kraj (PSK) bude riešiť dopady zmeny klímy komplexne, strategicky a účinne, v súlade s požiadavkami udržateľného rozvoja a jeho väčšej odolnosti voči zmenám klímy. Z úrovne PSK bola v decembri 2023 vypracovaná Adaptačná stratégia na zmenu klímy Prešovského samosprávneho kraja, ktorá vychádza z národnej stratégie a rešpektuje špecifiká regiónov. Stratégia začlení existujúce a pripravované adaptačné opatrenia a zelené riešenia v sídlach aj v krajine. Adaptačné opatrenia zameria najmä na lepšiu distribúciu vody v krajine a tieto bude kombinovať s mitigačnými opatreniami v oblasti energetiky, ako je obnova budov, inštalácia OZE a i. Mesto Poprad zatiaľ neplánuje túto stratégiu nechať vypracovať.

Napriek tomu, že potenciál podtatranského regiónu je práve v udržateľnom využití prírodného potenciálu, v regióne nie sú vybudované podporné štruktúry pre jeho ochranu a komplexné riadenie tohto využívania. Prijímanie strategických environmentálne udržateľných opatrení pre región si v súčasnosti vyžaduje aktívne zapojenie verejnosti. Je to aj z toho dôvodu, že veľká časť verejnosti v regióne stále odmieta niektoré zelené riešenia ako energetické využitie komunálneho odpadu, obmedzenie individuálnej automobilovej dopravy, inštaláciu OZE, zníženie intenzity lesníctva a poľovníctva, niektoré adaptačné opatrenia, rozvoj mäkkých foriem cestovného ruchu na úkor masového cestovného ruchu atď. Ako riešenie je potrebné navrhnuť a realizovať dlhodobú a systematickú osvetu a nastaviť systém pre environmentálne vzdelávanie a výchovu pre všetky vekové kategórie. Mesto Poprad v oblasti environmentálneho vzdelávania spolupracuje so Správou TANAP-u, a nie je jeho iniciátorom. Nebolo tu zriadené žiadne centrum environmentálnej výchovy ani envirocentrum pre materské a základné školy, aby sa verejnosť aktívne podieľala na prevencii a riešení kľúčových environmentálnych problémov regiónu.

Opatrenie	Typové aktivity
1.3.1 Navrhovať a implementovať riešenia predchádzania a eliminácie dopadov zmeny klímy v sídle a v krajine	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podieľať sa na príprave a implementácii Adaptačnej stratégie na zmenu klímy na regionálnej a miestnej úrovni vrátane opatrení environmentálnej politiky a v súlade s Adaptačnou stratégiou Slovenska, ▪ zabezpečiť rozvoj partnerskej spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni v oblasti adaptácie na dopady zmeny klímy, ▪ decentralizovať starostlivosť o zeleň na komunitnú úroveň, ▪ podporovať environmentálne komunitné aktivity a aktivity záujmových združení mimovládneho sektora, ▪ podporovať cezhraničné a medzinárodné projekty a iniciatívy na riešenie dopadov zmeny klímy na mesto Poprad, ▪ integrovať princípy a adaptačné riešenia dopadov zmeny klímy do prípravy a realizácie projektov v ďalších oblastiach regionálneho rozvoja.
1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koncepčne a integrovane umiestňovať a budovať zelenú a modrú infraštruktúru na území mesta aj v priľahlej krajine, ▪ podporovať vodozádržné opatrenia a zadržiavanie a opätovné využívanie zrážkovej vody v sídlach – najmä plošné vodozádržné opatrenia na sídliskách tak, aby voda z bytových domov nebola odkanalizovaná, ale zostávala na sídliskách, ▪ podporiť realizáciu protipovodňových opatrení (poldre, hrádze – najmä rieka Poprad, Velický potok, Matejovský potok; aprílová voda z polí – Stráže, Juh III, Veľká), ▪ zavádzať osobitné zberné systémy na odpadovú a dažďovú vodu, úpravy spevnených plôch s cieľom zadržiavať vodu v teréne (najmä na sídliskách), ▪ budovať dažďové nádrže a prečisťovať dažďové vody (ochladzovacie koridory v urbanizovanom prostredí), ▪ budovať požiarne nádrže ako vodozádržné opatrenia, ▪ podporovať zachytávanie dažďovej vody v okolí verejných budov na zalievanie zelených plôch,

		<ul style="list-style-type: none"> realizovať aktivity na zníženie dopadov tepelných ostrovov, zabezpečovať opatrenia na zlepšenie distribúcie vody v krajine a manažment vodných plôch v krajine, zabezpečovať opatrenia proti deštruktívnemu pôsobeniu vody a sucha a prevencia dopadov extrémnych poveternostných udalostí (zosuvy, rýchle povodne, vietor, obnažovanie substrátu atď.), iniciovať zmenu orby na poľnohospodárskych poliach v okolí mesta Poprad tak, aby nedochádzalo k vytápaniu garáží.
1.3.3	Podporovať a rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov	<ul style="list-style-type: none"> zvyšovať záujem verejnosti o ochranu a tvorbu životného prostredia, realizovať rôzne typy zážitkových aktivít pre verejnosť (pre školy, pre rodiny s deťmi, pre dospelých), v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu (EVVO) využívať metodickú podporu Prešovského samosprávneho kraja, podporu miestnej Agendy 21 a podporu environmentálneho manažmentu (napr. EMAS), podporovať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu (EVVO) na školách a v neformálnom vzdelávaní, podporovať budovanie a zabezpečiť prevádzku ekocentier (envirocentier) pre širokú verejnosť, metodicky podporovať subjekty aktívne v EVVO oblasti v regióne, podporovať vzdelávacie aktivity a osvetu propagujúce zásady udržateľného rozvoja, spolupracovať s externými organizáciami pri environmentálnej výchove a vzdelávaní (napríklad ŠOP SR, správy národných parkov, Agentúra životného prostredia, mimovládne organizácie, školy a i.) a realizovať spoločné vzdelávacie programy vrátane vybudovania podpory aktivít ekocentier (envirocentier), využívať možnosti cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce v oblasti environmentálneho manažmentu, inovácií a zapojenia verejnosti do rozhodovania, dlhodobo a systematicky podporovať informačné kampane v oblastiach, kde sa dá predpokladať nízka miera prijatia riešenia verejnosťou, ako napr. výstavba zariadenia na energetické využitie odpadov, znižovanie ťažby dreva v chránených územiach, odstrel medveďa z dôvodu ohrozenia bezpečnosti civilného obyvateľstva a i.
1.3.4	Zavádzať systém krízového riadenia a včasného varovania v súvislosti s rôznymi ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> navrhnuť, vypracovať a zaviesť systém postupov a opatrení včasného varovania a riešenia krízových situácií v súvislosti s ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien, vypracovať a realizovať vzdelávacie programy na systém včasného varovania pred hrozbami z dôvodu klimatických zmien, systém včasného varovania podporiť digitálnymi riešeniami.
Kľúčové indikátory úspechu		
Povinné		<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov adaptačných opatrení ročne Počet uskutočnených vzdelávacích a osvetových aktivít EVVO ročne
Voliteľné		<ul style="list-style-type: none"> Vypracovanie a implementovanie Stratégie adaptačných opatrení na zmenu klímy Počet partnerov zapojených do partnerskej spolupráce na miestnej, regionálnej a národnej úrovni v oblasti adaptácie na dopady zmeny klímy

Špecifický cieľ 1.4

Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom

Východisková situácia: Podtatranský región a mesto Poprad rieši zber a likvidáciu odpadu v spolupráci so strategickým partnerom Brantner Poprad vrátane recyklácie všetkých komponentov odpadu, s výnimkou biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu (BRKO). Najväčším ohrozením je uzavretie skládok tuhého komunálneho odpadu (TKO) do roku 2030 a 2035 a likvidácia odpadu inými technologickými spôsobmi, ktoré sú environmentálne priaznivé. Výstavba nových skládok TKO nie je žiaduca z hľadiska cieľov EÚ v oblasti nakladania s TKO ani kvality životného prostredia. Je potrebné čo najskôr nájsť dlhodobé koncepčné riešenie pre tento problém, rovnako ako podporiť potrebnú zmenu v nakladaní s komunálnym odpadom s cieľom predchádzať vzniku odpadov a znížiť mieru jeho skládkovania v prospech jeho energetického a materiálového zhodnocovania vrátane reuse&recycle centier.

Opatrenie	Typové aktivity
1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovanie odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ propagovať a podporovať kompostovanie biologicky rozložiteľného odpadu v domácnostiach, v stravovacích zariadeniach aj v prevádzkach zariadení cestovného ruchu, ▪ dobudovať, vybaviť technikou a modernizovať miestne kompostárne, ▪ rozšíriť systém zberu organického odpadu, ▪ zaviesť systém zberu textilného odpadu, ▪ na základe štúdií uskutočniteľnosti a zváženía komplexnosti dopadov podporovať vybudovanie CEBZ – Centra energetického a biologického zhodnotenia odpadu alebo ZEVO – Zariadenie na energetické zhodnotenie odpadov v podtatranskom regióne, ▪ začleniť zásady obehového hospodárstva do verejného obstarávania samosprávy, ▪ zapájať samosprávu do inovačných projektov v oblasti obehového hospodárstva, ▪ podporovať zriadenie Centra cirkulárnej ekonomiky na území mesta alebo v podtatranskom regióne, ▪ podporovať budovanie siete reuse centier – centier opätovného využitia odpadov, ▪ vykonávať pravidelný monitoring množstva a štruktúry odpadov a zverejňovať jeho výsledky, ▪ spracovať a zaviesť systém odmien a pokút udeľovaných pri kontrole nakladania s odpadom, ▪ spracovať a zaviesť systém množstevného zberu odpadov, ▪ nájsť vhodné riešenie pre mesto Poprad v súvislosti s druhotným zhodnotením komunálneho odpadu po roku 2030, ktoré nahradí skládkovanie a zohľadní kapacitu dopravných komunikácií a riziká spojené so znečistením ovzdušia, ▪ podporovať riešenia uzatvárania skládok tuhého komunálneho odpadu (TKO) v regióne a ich rekultiváciu, ▪ podporovať riešenia zamerané na znižovanie množstva TKO zneškodňovaných na skládkach odpadov, ▪ pravidelne monitorovať kvalitu životného prostredia, spracovať systém zberu informácií o kvalite životného prostredia, čiernych skládkach a podobne, pravidelne informovať občanov o jeho vývoji, ▪ zabezpečovať odstránenie nezákonne uloženého komunálneho odpadu (čiernych skládok), ▪ podporovať zber a triedenie odpadov vrátane modernizácie techniky na manipuláciu s odpadom a budovania zberných dvorov, triediacich liniek na zmesový komunálny odpad a recyklačných liniek, ▪ dovybaviť domácnosti kontajnermi na triedenie komunálneho odpadu v rodinných domoch, ▪ realizovať výstavbu uzamykateľných stojísk pre nádoby na triedenie komunálneho odpadu s dostatočným objemom vrátane siete podzemných a polopodzemných kontajnerov, ▪ postupne budovať tzv. smart kontajnerové stojiská napojené na kamerové systémy s bezpečnostnými zámkami na základe otestovaných prototypov (pilotných stojísk), ▪ zefektívniť systém triedeného zberu odpadu z papiera, skla a plastov v podnikateľskej sfére (verejné inštitúcie, školské zariadenia a i.), ▪ byť aktívni v likvidácii starých environmentálnych záťaží a regenerácii kontaminovaných lokalít, ▪ viesť informačno-propagačnú kampaň na predchádzanie vzniku odpadu, podporu triedenia odpadu a prípravu na opätovné použitie odpadu, ▪ realizovať osvetové aktivity v oblasti predchádzania vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov formou podpory domáceho kompostovania.
1.4.2 Vytvoriť mestskú firmu v oblasti manažmentu odpadu vrátane zariadenia zberných dvorov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ manažment odpadov zahŕňa všetky aspekty súvisiace s nakladaním s odpadom vrátane jeho zberu, prepravy, spracovania, recyklácie, kompostovania, energetického zhodnocovania a konečnej likvidácie, ▪ minimalizovať dopady odpadu na životné prostredie a zdravie ľudí, ▪ budovať vlastnú infraštruktúru odpadového hospodárstva a vybavenia pre zabezpečovanie manažmentu odpadu, ▪ maximalizovať využitie cenných materiálov cez udržateľné a efektívne procesy.
Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podiel zmesového komunálneho odpadu ukladaného na skládky ▪ Množstvo zmesového odpadu a množstvo vytriedeného odpadu v kilogramoch na obyvateľa/rok

Voliteľné

- Podiel triedenia, recyklácie, energetického zhodnotenia a skládkovania v nakladaní s odpadmi
- Množstvo zhodnoteného odpadu kompostovaním odpadu
- Počet a rozloha environmentálnych záťaží rôzneho stupňa evidovaných v informačnom systéme

Špecifický cieľ 1.5

Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu

Východisková situácia: Na území Prešovského samosprávneho kraja sa realizuje významný objem výkonov cestnej nákladnej dopravy v SR, čo súvisí s polohou kraja a s jeho cezhraničnými väzbami. Regionálna cestná sieť sa vyznačuje výskytom bodových a líniových nedostatkov, kritických nehodových lokalít a nedoriešenou problematikou kvality existujúcich cestných pŕietahov cez mesto, resp. výstavbou obchvatov na cestách II. a III. triedy. Dopyt po železničnej osobnej doprave mal v období do konca roku 2014 stagnujúcu až klesajúcu tendenciu. Od roku 2015 bol zaznamenaný nárast počtu prepravených osôb v železničnej osobnej doprave, ktorý spôsobilo zavedenie bezplatnej prepravy v novembri 2014. Od roku 2017 vývoj prepravy osôb stagnuje.

Spoje pravidelnej mestskej hromadnej dopravy (MHD) v meste Poprad zabezpečuje na zmluvnom základe spoločnosť SAD Poprad, a. s. s modernizovanou flotilou autobusov a dopyt po jeho dopravných službách zo strany verejnosti rastie aj vďaka zavedenému zvýhodnenému cestovaniu. SAD Poprad, a. s. je projektovo pripravený na zavedenie smart riešení organizácie dopravy a integráciou s Integrovaným dopravným systémom IDS Východ (Prešovského a Košického samosprávneho kraja).

Realizáciou projektov IDS Východ sa predpokladá zlepšenie dopravnej dostupnosti, a to nastane realizáciou infraštruktúrnych, prevádzkovo-organizačných projektov cestnej, železničnej a cyklistickej dopravy. V uvedenom kontexte sa za kľúčové považuje: kompletizácia a digitalizácia siete diaľnice D1 a jej odpočívadiel, rekonštrukcie pŕietahov a realizácie obchvatov na cestách I. až III. triedy, modernizácia železníc a železničných staníc a zabezpečenie pravidelnej regionálnej medzinárodnej leteckej dopravy z Letiska Poprad-Tatry. Nastane stav uplatnenia mobility vnímanej ako služby založenej na prevádzkovaní vzájomne zosúladeného a previazaného IDS (infraštruktúra a služby autobusovej, železničnej, leteckej, cyklistickej a pešej dopravy). Kľúčovým aspektom mobility ako služby je posun spôsobu dopravy od osobného vlastníctva k mobilite poskytovanej ako služba s kombináciou dopravných služieb od poskytovateľov verejnej a súkromnej dopravy, za ktorú môžu zákazníci platiť prostredníctvom jedného účtu. Zavedené bude integrované plánovanie cesty, platby na princípe jedného nákupu a inteligentné prvky riadenia a vzájomného previazania dopravy.

V decembri 2019 bola oznámená európska Zelená dohoda, ktorá reprezentuje stratégiu, prostredníctvom ktorej sa má do roku 2050 dosiahnuť klimatická neutralita. Následný súbor návrhov na revíziu a aktualizáciu právnych predpisov EÚ Fit 55 uvádza záväzok zníženia emisií uhlíka o 55 % (1990/2030). Dohody priamo premietne na špecifický cieľ atraktivity nízkoemisnej cestnej dopravy a nemotorovej dopravy. Proces zmeny je nastavený na zvrátenie dlhodobého trendu poklesu prepravných výkonov verejnej prepravy osôb. V cieľovom stave sa očakáva zníženie dopravnej záťaže na cestnej sieti, zníženie objemov produkcie škodlivín dopravou a v konečnom dôsledku zlepšenie kvality životného prostredia. V uvedenej kategórii zmien regionálna a mestská samospráva dosiahne požadovaný stav nákupom nízkoemisných alebo bezemisných vozidiel v MHD, podporou lokalizácie servisnej vybavenosti pre elektromobilitu, vytváraním priaznivých podmienok pre vznik a fungovanie nízkoemisných a bezemisných zón v osídlení. Sem patrí aj pokračujúca podpora pre cyklistickú a pešiu dopravu výstavbou cyklistických a cyklistických/peších komunikácií v mestských aglomeráciách a značených cykloturistických trás v extraviláne sídiel.

Rozvoj nízkoemisnej a bezemisnej mobility ovplyvňuje najmä vybavenosť potrebná pre prevádzku vozidiel s alternatívnym pohonom. Vzhľadom na skoro nulové zastúpenie vozidiel s vodíkovým pohonom v premávke v SR ide o infraštruktúru viazanú najmä na elektromobilitu (nabíjacie stanice, servisy pre elektromobily). V európskom porovnaní poskytovania služieb elektromobility (z registrácií elektrických vozidiel, vyspelosti nabíjacej infraštruktúry a z vládnych stimulov) je SR zaradená medzi najmenej pripravené štáty.

Prioritou mesta Poprad v oblasti rozvoja dopravy do roku 2030 je začať projekčné práce a čiastočné realizácie na dobudovaní II. mestského okruhu a vybudovaní III. mestského okruhu ako obchvatu mesta, úspešne zaviesť parkovaciu politiku, ktorá optimalizuje počet motorových vozidiel na území mesta a bude motivovať k využívaniu alternatívnej dopravy s preferenciou pešej a cyklo dopravy a zároveň využívania ekologickej mestskej hromadnej dopravy (MHD).

Opatrenia	Typové aktivity
1.5.1 Zaviesť strategické plánovanie rozvoja dopravy na území kraja s využitím smart nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave	<ul style="list-style-type: none">▪ z agendy Komisie výstavby a majetku pri mestskom zastupiteľstve oddeliť problematiku rozvoja dopravy a zriadiť samostatnú komisiu Doprava a plánovanie,▪ zriadiť stálu odbornú pracovnú skupinu k riešeniu strategických otázok rozvoja dopravy v meste Poprad,▪ vymenovať Splnomocnenca pre riešenie strategického dopravného projektu „III. mestský okruh“ a poveriť ho komunikáciou s Prešovským samosprávnym krajom, Ministerstvom dopravy SR, MIRRI, Slovenskou správou ciest, Národnou diaľničnou spoločnosťou, Železnicami SR a byť s nimi súčinný za mesto Poprad pri realizácii tejto strategickje investície,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ iniciovať zriadenie nadregionálnej pracovnej skupiny v spolupráci s Prešovským krajom, ktorá by riešila rozvojové priority Popradu v napojení na okolité mestá a obce, ktoré sú súčasťou UMR Poprad – Svit – Kežmarok vrátane mesta Vysoké Tatry – tzv. Tatranská integrovaná doprava a Tatranský generel dopravy, ▪ vypracovať a aktualizovať Územný generel dopravy mesta Poprad, aby bol v súlade s Plánom udržateľnej mobility (PUM) Prešovského samosprávneho kraja a príslušnými dopravno-plánovacími dokumentmi, ▪ podieľať sa na aktualizácii Plánu dopravnej obslužnosti mesta Poprad, ▪ vypracovať, implementovať a aktualizovať komplexné strategické a koncepcné dokumenty vrátane projektovej dokumentácie pre oblasť cyklistickej a nemotorovej dopravy v súlade s koncepcným dokumentom Kostrovej siete Prešovského samosprávneho kraja, ▪ spracovať a aktualizovať Koncepciu mestskej parkovacej politiky a nastaviť ju tak, aby bola priateľská k občanom a spravodlivá k návštevníkom, ▪ zabezpečiť zber, vyhodnocovanie a využívanie dát v kontexte inteligentnej a ekologickej mobility, ▪ zabezpečiť a využívať dopravné prieskumy pre potreby plánovania, organizovania a riadenia procesov v doprave, ▪ vypracovať a aktualizovať strategické plány udržateľného rozvoja dopravy na úrovni mesta Poprad a podtatranského regiónu, ▪ vytvoriť smart nástroj na zisťovanie potrieb cestujúcej verejnosti a definovanie potrieb.
1.5.2	Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koordinovane vypracovať Akčný plán údržby a rekonštrukcie cestných komunikácií v spolupráci s Regionálnou správou ciest, Slovenskou správou ciest a Národnou diaľničnou spoločnosťou (NDS), ▪ vypracovať a aktualizovať digitálnu technickú evidenciu miestnych ciest, peších chodníkov, autobusových zastávok a parkovania (ideálne s podporou GIS a smart nástrojov), ▪ priorizovať dostavbu II. mestského okruhu (poprepájanie už zrealizovaných dopravných investícií) a výstavbu III. mestského okruhu v úsekoch uvoľňujúcich miestne cesty ako investíciu štátu, ▪ po vybudovaní III. mestského okruhu zmeniť účel pre časť cesty I/66 (Štefánikova ulica) na pešiu zónu, ▪ priebežne monitorovať stav a kvalitu cestných komunikácií na území mesta a jeho mestských častí, ▪ majetkovoprávne vysporiadať pozemky pod miestnymi cestami, chodníkmi, parkoviskami na území mesta podľa ich strategickej prioritizácie, ▪ investične pripraviť a zrealizovať výstavbu a rekonštrukciu miestnych ciest a mostov podľa pripravených projektových dokumentácií, ▪ priebežne dobudovať, rekonštruovať a opravovať existujúcu cestnú sieť vrátane mostných objektov tak, aby podporovala hospodársky rozvoj mesta a zlepšovala priepustnosť cestných komunikácií, ▪ priebežne odstraňovať bodové nedostatky a kritické nehodové úseky, ▪ rekonštruovať prieťahy ciest cez mesto, dopĺňať sieť chodníkov pre peších a parkovacie plochy, ▪ zavádzať zariadenia Inteligentných dopravných systémov na cestnej sieti a križovatkách, na železničnej sieti, na termináloch, prestupných bodoch a zastávkach Intermodálneho dopravného systému (IDS), ▪ zavádzať do praxe technologické zariadenia a kompletné inteligentné dopravné systémy na sieti ciest a železníc.
1.5.3	Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať rozvoj servisnej infraštruktúry pre elektromobilitu vrátane nákupu a umiestňovania nabíjajúcich staníc pre elektrické motorové vozidlá, ▪ modernizovať vozový park mestských organizácií (komunálna servisná technika, vozidlá hasičského zboru, osobné motorové vozidlá mestskej polície, mestského úradu, mestských organizácií a i.) a podporovať vozidlá na alternatívny pohon, ▪ podporovať rozvoj servisnej infraštruktúry pre nákladné vozidlá na vodíkový pohon, vodíkové čerpace stanice lokalizované prioritne na cestnej TEN-T, ▪ podporovať rozvoj prímestskej regionálnej autobusovej dopravy a nekonvenčných autobusov na zavolanie a podporovať autobusy na báze vozidiel s alternatívnym pohonom.
1.5.4	Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prioritne podporovať dokončenie napojení na cyklomagistrálu „Cesta okolo Tatier“, ▪ podporovať, realizovať a udržiavať cyklistické cesty, cyklochodníky a pešie chodníky a ich značenie, ▪ majetkovoprávne vysporiadať pozemky pod cyklochodníkmi a pešími chodníkmi na území mesta podľa ich strategickej prioritizácie,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpečiť rekonštrukciu, modernizáciu a výstavbu siete bezpečných cyklistických ciest prepájajúcich Poprad a mesto Vysoké Tatry, Poprad a Slovenský raj, Poprad a Kežmarok, Poprad a jeho mestské časti a jednotlivé sídliská v Poprade, ▪ zabezpečiť rekonštrukciu, modernizáciu a výstavbu doplnkovej cyklistickej infraštruktúry a vybavenosť – chránené parkoviská pre bicykle a parkovacie zariadenia typu Park & Ride, odstavné zariadenia, cyklostanice, odpočívadlá, servisné miesta, garáže, systémy automatickej požičovne bicyklov – bikesharing, hygienické zariadenia, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, dopravné značenie, informačný systém a i., ▪ eliminovať vizuálny smog v peších a cyklistických koridoroch, ▪ realizovať zariadenia umožňujúce prepravu bicyklov v železničnej a autobusovej doprave, ▪ propagáciou a osvetou zvyšovať atraktivitu cyklistickej dopravy, ▪ investične pripraviť a zrealizovať výstavbu a rekonštrukciu chodníkov podľa pripravených projektových dokumentácií, ▪ dobudovať a rekonštruovať sieť chodníkov pre peších v meste, ▪ dobudovať a rekonštruovať sieť chodníkov pre peších v rekreačných lokalitách a v lokalitách s turistickým bodom záujmu, ▪ dobudovať prístrešky na parkovanie bicyklov pri verejných budovách, školách, autobusovej a železničnej stanici a iné, ▪ zvyšovať bezpečnosť cyklistickej dopravy, ▪ dobudovať fyzickú aj digitálnu navigáciu peších a cyklistov po meste Poprad.
1.5.5	Podporovať záujem o využívanie verejnej osobnej dopravy obyvateľmi mesta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ priebežne zlepšovať infraštruktúru verejnej osobnej dopravy, ▪ zavádzať kontroly a monitorovania autobusov verejnej hromadnej dopravy (prioritne MHD), ▪ zavádzať autobusy na zavolanie ako súčasť konceptu mobility na zavolanie (pre menej osídlené lokality, turistické lokality a i.), ▪ podporovať, modernizovať, debarierizovať a dekarbonizovať vozový park verejnej hromadnej dopravy, ▪ budovať a modernizovať depá pre autobusy verejnej hromadnej dopravy, ▪ zabezpečiť vyššiu kvalitu dopravy pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu alebo orientácie vrátane debarierizácie, ▪ dopĺňať a modernizovať zastávky verejnej osobnej dopravy s využitím smart technológií, ▪ zapájať sa do Integrovaného dopravného systému IDS Východ vrátane využívania inteligentnej mobilnej aplikácie pre koncových užívateľov, ▪ zavádzať zariadenia Inteligentných dopravných systémov vo vozidlách verejnej osobnej dopravy, ▪ podporovať stavby, modernizácie a elektrifikácie železničných tratí v rámci systému integrovanej intermodálnej dopravy, ▪ vyžadovať od Železničnej spoločnosti Slovensko a Tatranských elektrických železníc modernizáciu vozového parku železničnej dopravy, ▪ podporovať rekonštrukciu a modernizáciu vybavenosti železničných a autobusových staníc a ich bezprostredného okolia, ▪ podporovať a realizovať výstavbu debarierizovaných terminálov IDS ako moderných prestupných bodov integrujúcich prevádzku železničných a autobusových staníc a nástupných cyklistických bodov s dostatkom miest na parkovanie, ▪ podporovať modernizáciu a prípadné rozširovanie kapacít siete Tatranských elektrických železníc prepájajúcich mesto Poprad s mestom Vysoké Tatry, ▪ propagáciou a osvetou zvyšovať atraktivitu verejnej osobnej dopravy.
1.5.6	Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ investične pripraviť a zrealizovať výstavbu a rekonštrukciu parkovacích miest vrátane parkovacích domov podľa pripravených projektových dokumentácií, ▪ rekonštruovať odstavné plochy a parkoviská vrátane prístupových ciest zabezpečujúcich prístup do obytných zón, rekreačných oblastí, turisticky atraktívnych lokalít a k turistickým bodom záujmu, ▪ dobudovať sieť parkovísk, parkovacích domov a garáží v meste Poprad a jeho mestských častiach, ▪ podporovať a realizovať digitalizovanú výstavbu záchytných, odstavných a parkovacích plôch integrovanej autobusovej dopravy, doplnkovej cyklistickej vybavenosti (aj v okolí autobusových a železničných staníc), terminálov a prestupných bodov, ▪ vybudovať, udržiavať a modernizovať systém záchytných parkovísk, aj pre jednodňových návštevníkov v rekreačných zónach a v turisticky atraktívnych lokalitách (s turistickým bodom záujmu), ▪ osádzať prvky upokojenia dopravy na vstupných komunikáciách do mesta a v rámci mesta, na vstupe do obytných zón a do rekreačných lokalít,

	<ul style="list-style-type: none"> osádzať inteligentné signalizačné zariadenia na prechody pre chodcov a osvetľovať ich, realizovať koordináciu a údržbu križovatiek a konštrukčno-technické úpravy úrovňových križovatiek, spracovať revíziu dopravného značenia a podľa potreby ho dopĺňať a obnovovať vodorovné a zvislé dopravné značenie, spracovať návrh zmeny organizácie dopravy v rezidenčných zónach so zámerom zvýšiť plynulosť a bezpečnosť cestnej premávky a maximalizáciu parkovacích miest, zvyšovať bezpečnosť zraniteľných účastníkov cestnej premávky (odstránenie úzkych miest v pešej doprave, odstraňovanie bariér pri prestupovaní atď.) a cestnej motorovej dopravy, minimalizovať jej negatívne vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie, zabezpečovať bezbariérovosť miestnych ciest (úpravy priechodov pre chodcov), začať využívať dostupné smart technológie v statickej doprave, pre zvyšovanie bezpečnosti chodcov, cyklistov a inline korčuliarov, organizovať dopravnú výchovu a praktickú výchovu na dopravnom ihrisku.
1.5.7	<p>Podporovať rozvoj leteckej dopravy na letisku Poprad-Tatry</p> <ul style="list-style-type: none"> podporovať vypracovanie Stratégie rozlietania Letiska Poprad – Tatry v partnerstve so štátom, subjektmi cestovného ruchu a samosprávami, podporovať rozlietanie letiska Poprad-Tatry pravidelnými, sezónnymi alebo charterovými leteckými spojeniami, vytvoriť územno-technické podmienky pre rozvoj osobnej leteckej dopravy a nákladnej leteckej dopravy (cargo), zabezpečiť napojenie letísk na ostatné systémy dopravy.
Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka nových/modernizovaných úsekov miestnych ciest a chodníkov pre peších Dĺžka nových úsekov cyklochodníkov a značených cyklotrás na území mesta Poprad Počet ks vozidiel v modernizovanom vozovom parku mesta na alternatívny pohon
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> Objem prepravy vo verejnej osobnej doprave (VOD) a integrovanej doprave (ID) Prešovského samosprávneho kraja v podtatranskom regióne Dĺžka nových cyklokomunikácií kostrovej siete Prešovského samosprávneho kraja vyhradených pre cyklistickú dopravu v podtatranskom regióne Počet prepravených cestujúcich cez Letisko Poprad-Tatry ročne

Špecifický cieľ 1.6

Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry

Východisková situácia: Slovenská republika plní ciele prepojenosti prenosových sústav členských štátov EÚ do roku 2030 prijatých Radou EÚ. V oblasti infraštruktúry prenosu elektriny sú prioritou SR projekty výstavby nových slovensko-maďarských a slovensko-českých cezhraničných prepojení a v oblasti infraštruktúry na prepravu plynu je prioritným projektom dokončenie slovensko-poľského prepojenia. Kľúčovými aktérmi na zabezpečenie energetickej efektívnosti v oblasti elektroenergetiky v SR sú prevádzkovatelia prenosovej a distribučnej sústavy. V podtatranskom regióne je to spoločnosť Východoslovenská energetika (VSE) a miestne (lokálne) distribučné sústavy. Pre rozvod plynu je to Slovenský plynárenský priemysel (SPP). Prevádzkovatelia distribučných sústav prispievajú k zvyšovaniu energetickej efektívnosti a znižovaniu strát prostredníctvom realizácie stavebných a technologických opatrení distribučných sústav vrátane budovania nových a obnovy starších vedení pre bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok. V prípade plynu a jeho rozvodnej siete po vojnovom konflikte na Ukrajine budú v najbližších rokoch realizované viaceré zmeny.

Z pohľadu zelených riešení dopadov klímy na životné prostredie, ale aj rizík v distribúcii tepla spojených s vojnovým konfliktom na Ukrajine a najmä výraznej závislosti domácností v meste Poprad na vykurovaní zemným plynom, bude nevyhnutný postupný prechod na obnoviteľné zdroje energie (OZE) v oblasti vykurovania a zásobovania teplom. Perspektívna pre mesto Poprad sa javí aj geotermálna energia v kombinácii s inými OZE technológiami, ako sú tepelné čerpadlá.

Verejné osvetlenie, ako aj viaceré verejné budovy vo vlastníctve mesta Poprad, neprešli zatiaľ znižovaním ich energetickej náročnosti, preto ich táto úprava v najbližších rokoch čaká. Bytové domy v súkromnom vlastníctve sú v oblasti znižovania energetickej náročnosti na tom lepšie.

Opatrenie	Typové aktivity
1.6.1 Koordinovať obnovu a budovanie inžinierskych sietí, inteligentných sietí, infraštruktúry prenosu a distribúcie elektriny, plynu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ z úrovne samosprávy zaviesť systém koordinácie obnovy a budovania inžinierskych sietí v meste na „princípe jednej ryhy“ – zladovania ročných plánov investícií do inžinierskych sietí ich spoločného načasovania a ich spoločnej realizácie, ▪ podporovať realizáciu trás a zdrojov diverzifikujúcich plynárenskú sústavu, ▪ podporovať obnovu a modernizáciu plynárenskej sústavy, ▪ podporovať projekty infraštruktúry vybudovanej na napäťovej úrovni 400 kV a obnovu, modernizáciu a rozširovanie prenosovej a distribučnej sústavy v zmysle princípu primeranosti, ▪ podporovať projekty infraštruktúry spoločného záujmu prenosu, ▪ podporovať rekonštrukcie inžinierskych sietí vedúcich do areálov hnedých priemyselných parkov, ▪ podporovať budovanie inteligentných sietí.
1.6.2 Podporovať lokálnu výrobu energií vrátane energií z OZE smerom k energetickej sebestačnosti mesta aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať zriadenie Regionálneho centra udržateľnej energetiky a posilnenie odborných kapacít v tejto oblasti, ▪ podporovať investície PES do rekonštrukcie rozvodov a znižovania energetickej náročnosti centrálného vykurovania a zásobovania teplom, ▪ aktualizovať Konceptiu tepelného hospodárstva v meste Poprad podľa platnej legislatívy, ▪ spracovať Nízkouhlíkovú stratégiu pre mesto Poprad, ▪ hľadať spôsoby pre využitie geotermálnej energie na centrálné vykurovanie mesta, ▪ podporovať obnovu a výstavbu nových systémov diaľkového vykurovania a chladenia, zásobovania teplom a teplou vodou, ▪ modernizovať systémy diaľkového vykurovania a chladenia, zásobovania teplom a teplou vodou, ▪ postupná výmena tepelných rozvodov, ktoré doposiaľ neprebehli výmenou a inštaláciou zariadení technológie DOST (doskové výmenníky tepla) na dodávky tepla a teplej vody, ▪ podporovať pilotné projekty na využitie geotermálnej energie a iných zdrojov OZE na diaľkové vykurovanie, rozširovanie centrálného zásobovania teplom, zdroje tepla na báze biomasy a geotermálnej energie, ▪ podporovať využívanie energií z OZE a zabezpečiť zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov v domácnostiach a vo verejných objektoch, ▪ dosahovať znižovanie produkcie skleníkových plynov pri výrobe energie (zvyšovanie účinnosti pri výrobe energie, zámena palív, energetické využívanie odpadov, uskladňovanie elektriny atď.),
1.6.3 Budovať energetické komunity a znižovať energetickú chudobu aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať budovanie energetických komunít na území mesta Poprad aj v spolupráci s PES – Popradskou energetickou spoločnosťou. ▪ iniciovať zmenu legislatívy na spoločné efektívne zdieľanie prebytočnej energie vyrobenej OZE z jednej kotolne do druhej, ktoré v súčasnosti nemá legislatívnu oporu.
1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zvyšovať energetickú efektívnosť verejných budov a dosahovať energetické úspory budov v majetku alebo správe mesta vrátane rozširovania obnoviteľných zdrojov energie (OZE), ▪ prioritne inštalovať z vlastných zdrojov PES najmä fotovoltaické panely a tepelné čerpadlá využiteľné na účinný ohrev teplej vody, ▪ podporovať energetický manažment verejných budov vo vlastníctve mesta a ich odborných miest z jedného miesta s využitím smart technológií (vedieť online o odbere energie), ideálne z úrovne PES (Popradskej energetickej spoločnosti) v záujme zvýšenia hospodárnosti a efektívnosti, ▪ pokračovať vo výmene starých elektromerov za inteligentné elektromery s priebehovým meraním, vyhodnocovaním spotreby a pripravovaným zberom dát na mesačnej báze, ▪ podporovať výstavbu nízkoenergetických budov na území mesta, ▪ vypracovať a aktualizovať energetické audity objektov vo vlastníctve samosprávy, ▪ projekčne pripravovať a realizovať zníženie energetickej spotreby v budovách vo vlastníctve mesta, ▪ podporovať projekty zlepšovania tepelno-technických vlastností bytových domov a verejných budov vo vlastníctve samosprávy formou zateplenia obvodových múrov a striech a výmeny okien s cieľom odstrániť systémové poruchy bytových domov, ▪ podporovať získavanie solárnej energie vo verejných budovách vlastnených samosprávou a umiestňovať fotovoltaické elektrárne na strechy verejných budov,

- budovať a rekonštruovať v mestských objektoch tepelné hospodárstvo; modernizovať vykurovacie systémy vrátane rozvodov a hydraulického vyregulovania, inštalácie termoregulačných ventilov, inštalácie systémov merania a riadenia s cieľom znížiť spotrebu energie,
- podporovať modernizácie bytových domov s cieľom znížiť spotrebu energie (napr. osvetlenie a rekonštrukcie výťahov a i.),
- zabezpečiť modernizáciu, ekologizáciu a rozširovanie verejného osvetlenia vrátane rekonštrukcie rozvodov a výmeny výbojkových svietidiel za úsporné osvetlenie napr. LED svietidlá,
- zefektívniť prevádzkový systém verejného osvetlenia aj prostredníctvom smart nástrojov.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné

- **Podiel energie z OZE na konečnej energetickej spotrebe samosprávy (%)**

Voliteľné

- Výdavky samosprávy na podporu OZE v eurách
- Dosiadnutá miera energetických úspor v bytových domoch
- Energetická certifikácia významne obnovených budov – počet obnovených budov samosprávy s energetickým certifikátom/vyčíslené úspory na energiách

PRIORITA 2

Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť

Strategický cieľ 2: Stimulovať konkurencieschopnosť a udržateľný rast miestnej ekonomiky podporou zamestnávateľov, miestneho podnikania a podnikateľských investícií, dobrými pracovnými príležitosťami na trhu práce, čím sa posilnia nielen tradičné priemyselné odvetvia, cestovný ruch, obchod a kultúrno-kreatívny priemysel, ale aj pracovné miesta s vysokou pridanou hodnotou v sektore digitalizácie a súvisiacich služieb v zmysle inovačnej politiky RIS 3 (Research and Innovation Strategy for Smart Specialization).

Špecifický cieľ 2.1

Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja

Východisková situácia: V podpore podnikania a investovania v meste Poprad ide skôr o ústretové riešenia pre konkrétne investičné a podnikateľské požiadavky ako o koncepčnú proaktívne riadenú implementáciu regionálnej stratégie podpory podnikania a investovania v podtatranskom regióne v súlade s inovačnou politikou EÚ zameranou na regionálny rozvoj (RIS3). Cieľom RIS3 je identifikovať oblasti, kde regióny majú konkurenčné výhody, a sústrediť na ne svoje investície do výskumu a inovácií. Tým sa zvyšuje efektívnosť využívání verejných investícií a podporuje sa rast v oblastiach s najväčším potenciálom.

Vo všeobecnosti má samospráva v regióne skôr individualizovaný kontakt s podnikateľmi a investormi. Mesto Poprad nemá zadané žiadne incentívne (podporné) schémy pre prilákanie investorov, zamestnávateľov prípadne špecifické podnikateľské príležitosti a v organizačnej schéme ani vyčlenené pracovné miesto na zastrešenie tejto agendy.

Opatrenie	Typové aktivity
2.1.1 Podporovať špecializované podnikateľské programy, podujatia, iniciatívy a pilotné projekty vrátane internacionalizácie podnikania	<ul style="list-style-type: none">▪ zostaviť, zverejniť a priebežne aktualizovať databázu podnikateľských subjektov na území mesta a ich aktivít,▪ iniciovať a zaviesť platformu pravidelného stretávania sa s podnikateľmi a zamestnávateľmi v meste kvôli výmene informácií,▪ v spolupráci s podnikateľmi a zamestnávateľmi zaviesť pro-rezidenčný program,▪ podporovať začínajúcich podnikateľov v oblasti startupov a spinoffov,▪ podporovať flexibilné formy pre riešenie rôznych životných situácií nadaných, talentovaných a podnikavých (napr. podpora bývania, mimoškolskej činnosti detí a i.), ich stretávanie sa a zdieľanie skúseností,▪ podporovať účasť podnikateľov na špecializovaných kontraktačných a prezentačných podujatiach a zabezpečiť zdieľanú propagáciu mesta a podnikateľských subjektov,▪ organizovať špecializované kontraktačné a prezentačné podujatia v meste Poprad,▪ podporovať odbúravanie byrokratických prekážok podnikania,▪ organizovať vzdelávacie podujatia vrátane vzdelávania prostredníctvom nových technológií,▪ organizovať osvetu na škole a vo verejnosti o možnostiach podnikania a samozamestnania v regióne,▪ identifikovať a podporovať potenciál podnikateľov pre medzinárodnú spoluprácu a podporovať mobilitu a medzinárodné a cezhraničné spolupráce,▪ overiť záujem a realizovať školské exkurzie u podnikateľov v meste s cieľom oboznámiť sa s reálnym pracovným prostredím; exkurzie a workshopy pre žiakov základných a stredných škôl zamerať na praktické zručnosti,▪ zavádzať programy budovania podnikateľských zručností a programy podpory inovatívnych foriem podnikania,▪ identifikovať a podporovať inovačný potenciál podnikov pre medzinárodnú spoluprácu,▪ podporovať mobilitu a medzinárodné a cezhraničné spolupráce podnikateľských subjektov.
2.1.2 Revitalizovať nevyužívané verejné budovy a pozemky na nový účel pre podnikateľov a investorov	<ul style="list-style-type: none">▪ vypracovať analýzu verejných budov a pozemkov vo vlastníctve samosprávy s cieľom ich efektívne využiť a zhodnotiť pre rozvoj podnikateľských aktivít v meste,▪ vypracovať, zverejniť a priebežne aktualizovať katalóg disponibilných nehnuteľností na podnikanie,▪ prioritizovať majetkovoprávne vysporiadať nehnuteľnosti, ktoré užíva samospráva a ňou riadené organizácie,

	<ul style="list-style-type: none"> vymedziť a pripraviť nové lokality pre podnikateľské investície (pomoc pri príprave nových území pre investorov), dobudovať a modernizovať dopravnú infraštruktúru – prístupové cesty a inžinierske siete k priemyselným areálom, zónam určeným pre výrobu a rozvoj služieb, potenciálnym investorom uľahčiť orientáciu v miestnych podmienkach poskytovaním odborného poradenstva, aktualizovať študijné a učebné odbory reflektujúce meniace sa potreby trhu, využiť potenciál dlhodobozamestnaných skupín obyvateľstva a ich rekvalifikácia pre potreby trhu.
2.1.3	<p>Vytvárať podmienky pre príchod a etablovanie investorov najmä v oblasti III. a IV. sektora, vedy, výskumu a vývoja</p> <ul style="list-style-type: none"> inšpirovať sa v iných mestách na Slovensku a v zahraničí a vypracovať koncepciu podpory investovania v meste Poprad v napojení na výskumno-vývojové pracoviská a na hĺbkovú odvetvovú analýzu súčasného stavu podnikania v meste, spracovať a zverejniť pravidlá a podmienky podpory investícií v meste Poprad, aktívne prezentovať možnosti a príležitosti pre investorov v meste Poprad, diferenciáciu podmienok zlepšiť sieť obchodov, služieb a občianskej vybavenosti.
2.1.4	<p>Podporovať transformáciu priemyselných podnikov na území mesta na Koncept inteligentného priemyslu 4.0 a na nízkouhlíkové hospodárstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> podporiť smart riešenia pre nízkouhlíkové hospodárstvo a Koncept inteligentného priemyslu 4.0, zvyšovať environmentálnu výkonnosť podnikov (informačné kampane, vzdelávacie programy, vykonávanie auditov na dekarbonizáciu podnikov, poradenstvo v oblasti získavania externých zdrojov a i.) modifikovať študijné odbory na stredných a vysokých školách súvisiacich s nízkouhlíkovým hospodárstvom a Konceptom inteligentného priemyslu 4.0, posilniť výučbu robotizácie a automatizácie na stredných školách, optimalizovať a uzatvárať materiálové toky vo výrobe a zvyšovať podiel druhotných surovín vo výrobe prepájaním sektoru vedy a výskumu s podnikateľským sektorom, podporiť a zdieľať know-how v oblasti ekodizajnu výrobkov, podporiť činnosti súvisiace s recykláciou odpadu a jeho následné materiálové zhodnocovanie, podporiť alternatívne formy podnikania (zdieľaná ekonomika, strieborná ekonomika, lokálna ekonomika a lokálna sebestačnosť a i.), spracovať a aktívne prezentovať príklady dobrej praxe v prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo a Koncept inteligentného priemyslu 4.0.
2.1.5	<p>Podporovať zavádzanie inovatívnych, experimentálnych a pilotných riešení na úrovni samosprávy, miestnych združení a v podnikateľskom prostredí</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať a podporovať inovačný potenciál podnikov v meste pre zavádzanie smart a zelených riešení, podporovať budovanie partnerstiev zameraných na inovačný rozvoj a medzisektorové riešenia, podporovať projekty spolupráce podnikov a výskumných organizácií a investície podnikov do výskumu a inovácií (modernizácia technológií, procesov a postupov), podporovať projekty spolupráce podnikov a výskumných organizácií, podporovať vytváranie inovačných kapacít podnikov a podnikových inovačných hubov, podporovať digitálnu transformáciu podnikov, implementovať medzisektorové riešenia a výstupy cezhraničnej spolupráce, napr. v oblasti obehového hospodárstva, zdravia, aplikácie zelených riešení a energetiky a pod., zapájať samosprávu a neziskový sektor do pilotných projektov v oblasti inovácií, know-how transfer, smart, medzisektorových a zelených riešení, iniciovať a podporovať činnosť existujúcich a nových odvetvových klastrov a klastrových iniciatív v jednotlivých oblastiach podnikania, ako aj ich sieťovanie v medzinárodnom priestore.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov spolupráce škôl s podnikateľmi a zamestnávateľmi v záujme zvyšovania kvality odborného vzdelávania a prípravy reflektujúcej potreby trhu práce
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomická aktivita obyvateľov ročne Počet vzdelávacích podujatí vrátane počtu podujatí pre podnikateľov organizovaných aj prostredníctvom nových technológií

Špecifický cieľ 2.2

Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce

Východisková situácia: Zamestnanosť je kľúčovým ekonomickým ukazovateľom rozvoja územia a kvality života. Podtatranský región má pomerne stálu štruktúru zamestnávateľov najmä v oblasti tradičného priemyslu s nadpriemerným mzdovým ohodnotením v Prešovskom kraji. Z dôvodu starnutia obyvateľstva a legislatívnych opatrení v sociálnej oblasti sa predlžuje obdobie ekonomickej aktivity obyvateľov, čo si vyžaduje nové prístupy k službám zamestnanosti.

Sociálna ekonomika je v regióne zatiaľ minimálne rozvinutá.

Nevyhnutnosťou je systematická a koordinovaná podpora funkčného systému služieb zamestnanosti, informačných služieb a poradenstva zameraného na zlepšenie prístupu na trh práce pre všetky vekové skupiny a znevýhodnené skupiny obyvateľstva, a najmä k dobrým pracovným príležitostiam vrátane sociálnej ekonomiky, ktorý bude viesť k zvýšeniu ekonomickej aktivity obyvateľstva a rastu zamestnanosti v meste aj v podtatranskom regióne.

Opatrenie	Typové aktivity
2.2.1 Zlepšovať prístup obyvateľov k službám zamestnanosti	<ul style="list-style-type: none">participovať na aktivitách a programoch ÚPSVaR-u Poprad pri zvyšovaní zamestnanosti,podporovať sprístupnenie informácií o voľných pracovných miestach z databázy ÚPSVaR na verejne prístupnom mieste,podporovať pracovné poradenstvo a integrované informačné služby vrátane infraštruktúry,podporovať personalizované služby zamestnanosti a programy „rýchleho nasadenia“ služieb zamestnanosti,podporovať rôzne kombinované formy práce,zavádzať programy na prechod zo školy do zamestnania,zapájať neverejných poskytovateľov pri zlepšení prístupu obyvateľov k službám zamestnanosti s dôrazom na odbornú profiláciu klientov ÚPSVaR.
2.2.2 Podporovať vytváranie pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a pre sociálnu ekonomiku	<ul style="list-style-type: none">iniciovať a podporovať vytváranie zdieľaných podnikateľských služieb a infraštruktúry,iniciovať a podporovať pilotné aktivity a spoločné projekty a iniciatívy v oblasti zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva,podporovať služby so zameraním na zosúladovanie rodinného a pracovného života s dôrazom na mladé rodiny,podporovať ekosystém sociálneho podnikania,podporovať miestne dodávateľsko-odberateľské vzťahy od sociálnych podnikateľov v samospráve aj v podnikateľskom prostredí,zavádzať prístup riadenia rozmanitosti (diversity management),spracovať a aktívne prezentovať príklady dobrej praxe vo vytváraní pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov (napr. so zdravotným postihnutím) a v sociálnom podnikaní.
Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none">Miera zamestnanosti vyjadrená v %Miera zamestnanosti vo vekovej skupine 50+
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none">Miera zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutímPodiel dlhodobo nezamestnaných v celkovom počte nezamestnaných (v %)Počet realizovaných pilotných aktivít a spoločných projektov a iniciatív v oblasti zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva

Špecifický cieľ 2.3

Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad-Tatry

Východisková situácia: Turistická destinácia Región Vysoké Tatry, ktorej súčasťou je aj mesto Poprad, je jednou z najnavštevovanejších na Slovensku. Riadená je oblastnou organizáciou cestovného ruchu Región Vysoké Tatry (OOCR) ako organizácia destinačného manažmentu, ktorá bola založená v roku 2012. Členská základňa tejto organizácie sa počas svojej histórie nezmenila a jej personálne kapacity nie sú adekvátne výkonnosti destinácie. Okrem profesionalizácie riadenia cez personálne posilnenie organizácie, sieťovanie a rozširovanie členskej základne je nevyhnutná intenzívnejšia a profesionálnejšia práca s miestnym obyvateľstvom pre generovanie miestneho dopytu po ponuke cestovného ruchu, budovanie a obnova turistickej infraštruktúry, budovanie a inovácie turistického produktu, strategické plánovanie a práca s dátami a destinačný marketing, ktorého súčasťou je aj destinačný branding (budovanie značky regiónu). V oblasti marketingu je potrebné pracovať s destinačným produktom pre existujúce segmenty návštevníkov, ako sú aktívni turisti – peší turisti a cykloturisti a rozvíjať nové segmenty najmä podporujúce mesto Poprad v kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu a kongresovom, prípadne eventovom cestovnom ruchu, kam spadá aj športový turizmus. Potenciál mesta Poprad je v MICE segmente (konferencie, kongresy, firemné stretnutia), športovom turizme,

v cykloturizme a v napojení na Vysoké Tatry–Podhorie aj v gastroturizme. Ponuka mestského cestovného ruchu je v súčasnosti len minimálne nastavená na potreby rodín s deťmi, na čom je potrebné koncepcne a systematicky pracovať.

	Opatrenie	Typové aktivity
2.3.1	Systematicky obnovovať a budovať infraštruktúru cestovného ruchu prioritne na najnavštevovanejších miestach v meste	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pri významnejších investíciách do cestovného ruchu pripravovať vopred komplexné dopadové štúdie a uplatňovať integrované plánovanie za účasti odborov výstavby, územného plánovania a dopravy, ▪ zmapovať možnosti pešej, cyklistickej a motorizovanej dostupnosti k najväčším atraktivitám a turistickým bodom záujmu v Poprade a ich vybavenosť, ▪ zapojiť sa do podpory ekologickej dostupnosti turistických bodov záujmu a vybudovať celoročný integrovaný dopravný systém orientovaný na prepravu peších turistov a cyklistov medzi jednotlivými rekreačnými lokalitami v širšom regióne Poprad–Tatry, ▪ podporovať budovanie vyhladkových bodov na zelených trasách (greenways), prírodných náučných chodníkoch, tematických kultúrnych trasách, peších turistických a vychádzkových trasách, ▪ presadiť projekt Múzea Tatier a turistiky a tento projekt postupne realizovať, ▪ dobudovať vhodné priestory so zázemím pre organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí v rôznych lokalitách mesta, ▪ podporovať vybudovanie detských zón a detských mestečiek v turisticky zaujímavých miestach, ▪ koordinovane zlepšovať prístup ku kultúrnym pamiatkam, prírodným pamiatkam a iným turistickým bodom záujmu (jednotná navigácia, jednotné značenie, hnedé tabule, oddychové zóny, vybavenosť a pod.), ▪ na turisticky navštevovaných miestach dobudovať nevyhnutnú infraštruktúru cestovného ruchu vrátane doplnkových služieb, akými sú, napr. hygienické zariadenia, parkovacie a logistické systémy, doplnková infraštruktúra trás, návštevnícke centrá a pod., ▪ zaviesť jednotné vizuálne štandardy na umiestňovanie vývesných tabulí a označení na fasády historických budov s cieľom eliminovať vizuálny smog, ▪ podporovať budovanie priestorov na poskytovanie vzdelávania a organizovanie seminárov, firemných stretnutí, konferencií a kongresov, ▪ systematicky zvelaďovať a podporovať budovanie stravovacích prevádzok, oddychových miest, infobodov, fotopointov, systémov zberu a triedenia odpadu a hygienického zázemia na najnavštevovanejších turistických bodoch záujmu vrátane tých, ktoré nemajú správcu alebo správcu na to sám nestačí, ▪ budovať služby Mestskej informačnej kancelárie (MIK) v Poprade, aby sa z nej stalo vyhľadávané východiskové miesto na spoznávanie regiónu Poprad–Tatry a podporovať jej začlenenie do siete „Tatranských informačných centier“.
2.3.2	Celoročná promeňadá v Poprade	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať tvorbu a inovácie autentických produktov a zážitkov poskytovaných vo verejných priestranstvách v mestských častiach Popradu, ktoré poskytnú pestrý a hodnotný zážitok, ▪ podporovať postupnú renováciu Námestia sv. Egídia v Poprade, ▪ v spolupráci s partnermi rozvíjať a rozširovať ponuku produktov pre rodiny s deťmi a podporovať kultúrne a spoločenské podujatia na verejných priestranstvách, ▪ vyvíjať a podporovať turisticky atraktívne podujatia a edukatívne zážitky založené na kultúrno–historickom dedičstve mesta Poprad a regiónu Poprad–Tatry, ▪ vyvíjať aktivity k obnove združenia podnikateľov (majiteľov prevádzok) na Námestí sv. Egídia v Poprade, ktoré bude systematicky oživovať verejné priestranstvá v koncepte „živá ulica 365 dní v roku“ a propagovať ich ako ucelený produkt mestského cestovného ruchu, ▪ budovať bezpečné a kvalitné pešie a cyklistické prepojenia na Námestie sv. Egídia v centre Popradu a toto námestie taktiež prepojiť s ostatnými mestskými časťami atraktívnymi pre návštevníkov (Kvetnica, Spišská Sobota, Veľká), ▪ organizovať pravidelné trhy pre miestnych remeselníkov, výrobcov a umelcov na námestiach mestských častí.
2.3.3	Aktívne sa zapájať do destinačných a marketingových aktivít združení a organizácií cestovného ruchu v regióne Poprad–Tatry	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať reštrukturalizáciu, personálne posilnenie a sieťovanie v OOCR Región Vysoké Tatry a OOCR Vysoké Tatry–Podhorie a v budovaní jej dôvery u odbornej aj laickej verejnosti ako authority na riadenie cestovného ruchu v regióne, ▪ spracovať a systematicky implementovať dlhodobú víziu a koncepciu rozvoja cestovného ruchu na území mesta Poprad s presahom na región Vysoké Tatry, ▪ iniciovať diskusie o miestnej identite obyvateľov regiónu Poprad–Tatry, ako aj mesta Poprad, ▪ pravidelne realizovať a vyhodnocovať prieskumy návštevníckej spokojnosti spojené so zberom spätnej väzby od miestnych, slovenských a zahraničných návštevníkov,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ viac využívať externé odborné poradenstvo s cieľom získať expertné odporúčania pre prácu s produktom v destinácii Poprad–Tatry, ▪ vytvoriť, riadiť a efektívne využívať platformu medzisektorovej spolupráce pre podporu rozvoja mestského, kongresového, wellness a športového cestovného ruchu v meste Poprad, ▪ mobilizovať miestnych podnikateľov, aby sa aktívne zapojili do systému destinačného manažmentu členstvom v profesionálnych združeniach (napr. Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry alebo iné), ▪ v spolupráci so štátnymi orgánmi zaviesť program evidencie ubytovaných návštevníkov (napr. e-visitor, prípadne iné), realizovať podporu legálnych ubytovateľov a koordinovaný postup voči nelegálnym ubytovacím zariadeniam, ▪ zapojiť sa do vytvárania siete jednotných a imidžotvorných miest prvého kontaktu s návštevníkom po regióne (informačné centrá, infobody a informačné terminály, vlakové a autobusové stanice a i.), ▪ zavádzať moderné inovatívne komunikačné prostriedky do marketingovej komunikácie založené na zbere a analýze marketingových dát, ▪ podporovať vydávanie a distribúciu online aj offline informačného magazínu o turistickej ponuke a dani v regióne určený pre návštevníkov regiónu Poprad–Tatry, ▪ podporovať digitalizáciu destinačných služieb a zavádzanie nových technológií na zlepšenie komunikácie s návštevníkom počas jeho pobytu v destinácii (audioguide, gamifikácia, mobilné aplikácie, e-produkty, chatboty a i.) vrátane digitalizácie interpretácie prírody, kultúry, technických pamiatok, verejných priestranstiev, architektonických objektov a i., ▪ podporovať kreatívne, efektívne a inovatívne kampane pre cieľové návštevnícke segmenty na cieľových trhoch v online prostredí (s využitím crowdsourcing-u, user generated content-u atď.).
<p>2.3.4</p>	<p>Podporovať spoznávanie histórie, tradícií a chutí regiónu Poprad–Tatry u miestnych obyvateľov</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať vybrané podnikateľské aktivity v oblasti kultúrno–poznávacieho turizmu, prírodného turizmu a komunitného turizmu, ▪ vytvárať a posilňovať modely spolupráce v regióne pri interpretácii hodnôt chránených oblastí vrátane využitia ekosystémových služieb prírodného turizmu, ekoturizmu a ekologickej produkcie pôdohospodárstva pre podporu miestneho rozvoja, ▪ podporovať zatraktívnenie miest vhodných na nenáročnú pešiu turistiku a cykloturistiku v okolí mesta, prípadne mestské vychádzky pre rodiny s deťmi, ▪ vypracovať a podporovať systém mobility žiakov ZŠ a SŠ v meste Poprad v rámci regionálnej výchovy po historických miestach, kultúrnych inštitúciách a kultúrnych pamiatkach v podtatranskom regióne, ▪ zaviesť sprievodcovskú službu a podporovať tvorbu tematických prehliadkových trás/okruhov historickými lokalitami venovaných rôznym oblastiam histórie a súčasnosti mestských častí Popradu, ▪ organizovať interpretačné školenia a tréningy pre sprievodcov a zástupcov inštitúcií zapojených do aktivít súvisiacich s ochranou prírodného a kultúrneho dedičstva, ▪ podporovať program „Popradčan ako sprievodca mestom“ v spolupráci so základnými, strednými a vysokými školami, ▪ zlepšovať informovanosť miestnych obyvateľov o turistickej ponuke v regióne Poprad–Tatry, ▪ podporiť vernostný systém pre obyvateľov regiónu Poprad–Tatry, ktorý bude motivovať miestnych spoznávať zaujímavosti vlastného regiónu, napr. karta výhod, zľavová karta a i. ▪ podporovať regionálne gastroprodukty a tradičné regionálne výrobky a vytvárať partnerstvá s ich výrobcami, ▪ podporovať zavedenie regionálnej značky „Regionálny produkt Tatry“ na príklade iných podobných značiek na Slovensku a v Čechách v spolupráci s MAS Tatry a OOCR, ▪ iniciovať a podporovať gastronomickú zážitkovú trasu regiónom Poprad–Tatry.
<p>2.3.5</p>	<p>Poprad ako eventové mesto – vytvárať podmienky a aktívne podporovať organizovanie významných hromadných podujatí v Poprade</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ v spolupráci s miestnymi podnikateľskými subjektmi vytvárať podmienky pre rozvoj ponuky kongresového, eventového a incentívneho cestovného ruchu a wellness turizmu najmä v medzisezónnom období, ▪ vytvárať systémové podmienky pre rozvoj ponuky športového turizmu v meste Poprad na princípe súkromno–verejného partnerstva, zriadiť mestskú agentúru, ktorá sa spoločne s partnermi bude aktívne uchádzať o významné národné a medzinárodné športové, kultúrne, vedecké a firemné podujatia vrátane športových sústreďení a bude sa podieľať na ich organizovaní, ▪ spravovať atraktívnu ponuku pre organizátorov hromadných medzinárodných podujatí, aby sa Poprad stal ich hosťiteľom,

- poskytovať dobrovoľnícke zázemie pre tieto podujatia,
- poskytovať profesionálny návštevnícky a ubytovací servis pre účastníkov týchto podujatí.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach v meste Poprad ročne ▪ Počet návštevníkov Mestskej informačnej kancelárie (MIK Poprad) zo Slovenska a zo zahraničia ročne
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet domácich návštevníkov v ubytovacích zariadeniach v meste Poprad ročne ▪ Počet zahraničných návštevníkov v ubytovacích zariadeniach v meste Poprad ročne ▪ Počet vybudovaných nových produktov, služieb a atraktivít v meste Poprad ročne ▪ Počet držiteľov regionálnej značky „Regionálny produkt Tatry“

Špecifický cieľ 2.4

Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo

Východisková situácia: Význam kultúrno-kreatívneho priemyslu celosvetovo rastie, ako aj preukázateľný, silný ekonomický a spoločenský dopad riadenej kultúry na miestnu ekonomiku a miestne komunity. Aj v celo-európskom kontexte sa kultúrna politika čoraz viac zameriava na budovanie partnerstiev a podporu komunit miestnych kultúrnych operátorov a kultúrnych inštitúcií, podporuje aktívne využívanie verejných priestorov miestnymi komunitami (princíp zdola) a objektov pre kultúru a najnovšie kultúra preniká aj do zavádzania udržateľnosti v urbanizme a architektúre (koncept „Nový európsky Bauhaus“).

Pre rozvoj kultúry je žiaduce udržiavať a zvyšovať záujem miestnych obyvateľov o rôzne formy kultúry a umelecké žánre, vytvárať synergické spolupráce a prepojenia, pretože to významne súvisí s generovaním základného dopytu po službách, produktoch a zážitkoch v kultúre, samotným rozvojom miestnych komunit, posilňovaním miestnej identity a budovaním vzťahu miestnych ľudí k tradičným a súčasným hodnotám.

Mesto Poprad nemá vlastnú príspevkovú organizáciu na riadenie kultúry a z úrovne mestského úradu zastrešuje prevádzku mestského Domu kultúry. Všetky subjekty zriaďovanej kultúry na území mesta Poprad sú zriadené Prešovským samosprávnym krajom. Koordinácia a spolupráca subjektov profesionálnej kultúrnej obce na miestnej úrovni je funkčná a subjekty sa spolupodieľajú pri tvorbe programu oficiálnych mestských podujatí. Inovatívne zážitky založené na kultúrnej identite Popradu využiteľné v kultúrno-poznávacom cestovnom ruchu zatiaľ absentujú. Prehľad o subjektoch podnikajúcich v kreatívnom priemysle mesto neevduje.

Opatrenie	Typové aktivity
2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spolupracovať s odborníkmi a vypracovať odborné odporúčania pre urbanizmus, architektúru, záchranu tradičnej architektúry a obnovu krajiny a ich súlad s miestne jedinečnými hodnotami krajiny i urbanizovaného územia so zámerom podporovať lokálny „genius loci“, ▪ zmapovať a spracovať pasport aktuálneho stavu kultúrnych pamiatok a pamätihodností na území mesta vrátane sakrálnych, technických a vojenských pamiatok, ako aj umeleckých diel vo verejnom priestore a modernej architektúry a označiť ich aj s využitím digitálnych technológií, ▪ obnovovať, rekonštruovať a revitalizovať pamiatkové objekty a miestne pamätihodnosti vo vlastníctve štátu, samosprávy, cirkvi, neziskového a súkromného sektora a iných, s možnosťou ich využitia na kultúrno-spoločenské a osvetové účely, pamätné izby, poskytovanie zážitkových foriem vzdelávania a kultúrneho turizmu, atraktívne trávenie voľného času a s tým spojené obstaranie vybavenia vrátane IKT vybavenia, ▪ renovovať, kreatívne zhodnocovať a oživovať nevyužívanú infraštruktúru a rôzne zanedbané domy, objekty a areály v meste a využívať ich na rôzne kultúrne, komunitné i podnikateľské účely a aktivity, ▪ vybudovať stredne veľký prírodný amfiteáter na kultúrno-spoločenské využitie a klubové a komunitné priestory vo výmenníkoch kotolní na sídliskách, ▪ zriaďovať moderné pamätné izby, interaktívne expozície, lokálne postavené na jedinečnosti miesta a interpretujúce identitu interaktívnou formou, ▪ zavádzať digitalizáciu do prezentácie a interpretácie kultúrneho dedičstva s využitím moderných inovatívnych prístupov a smart technológií, a tým podporovať nové a inovatívne formy poskytovania kultúrnych zážitkov, ▪ zriadiť v kultúrnych inštitúciách moderné predajne publikácií a spomienkových a pamiatkových predmetov, ▪ budovať moderné múzeá postavené na jedinečnosti regiónu a jeho lokalít a interpretujúce identitu interaktívnou formou, ▪ debarierizovať a modernizovať expozície múzeí, galérií a knižníc s využitím najmodernejších trendov a techniky vrátane ich sprístupnenia obyvateľom a návštevníkom s rôznym zdravotným postihnutím,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať odborný zber, vystavenie, prípadne úschovu zbierkových predmetov, ▪ podporovať budovanie moderných depozitárov zbierkových predmetov múzeí a galérií s odbornou regulačnou a meracou technikou a digitalizačné pracoviská pre digitalizáciu zbierkových fondov, ▪ podporovať prezentáciu zbierkových predmetov a výsledkov vedecko-výskumnej činnosti modernou interaktívnou formou prostredníctvom múzejnej pedagogiky, ▪ podporiť vznik zdieľaného audiovizuálneho archívu v regióne (pre múzejné inštitúcie, knižnice a pod.), ▪ obnovovať a udržiavať hroby a náhrobky významných osobností a dejateľov, ▪ medzisektorovo rozvinúť programy ako napríklad Nový európsky Bauhaus a iné v podmienkach mesta v súvislosti s jeho architektonickým a urbanistickým rozvojom, ▪ budovať moderné a technicky vybavené priestory na organizovanie podujatí, umelecké rezidencie a prezentačné aktivity, ▪ rekonštruovať a modernizovať budovy a vybavenie tradičných kultúrnych domov vrátane obstarania audiovizuálnej techniky a vybavenia súvisiaceho s organizáciou podujatí aj vo vonkajšom priestore, ▪ podieľať sa na modernizácii obecných knižníc a obnove knižného fondu s cieľom zvýšiť čitateľskú gramotnosť u detí a mládeže a zvýšiť záujem o literatúru a písanie.
<p>2.4.2</p>	<p>Inštitucionalizovať riadenie mestskej kultúry a vytvárať podmienky pre životaschopný miestny kultúrno-kreatívny ekosystém jeho koordináciou</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koncepčne a s podporou dáť budovať, riadiť a podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém mesta, ▪ pravidelne realizovať prieskum potrieb občanov v oblasti kultúry, ▪ vypracovať Konceptiu rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu na území mesta Poprad, ▪ oddelenie kultúry, komunikácie a cestovného ruchu Mestského úradu v Poprade reštrukturalizovať a vytvoriť príspevkovú organizáciu mesta na riadenie kultúrnej ponuky a prevádzku Domu kultúry, ▪ systematizovať koordináciu všetkých kultúrnych aktérov a umelcov na území mesta v jednej platforme, ktorá sa bude pravidelne stretávať, ▪ stimulovať zapájanie a prepájanie sa kultúrnych operátorov do medzisektorovej spolupráce s cieľom podporovať aktivity tvorivých pracovníkov, výmenu skúseností a zviditeľňovania kreatívnej tvorby, ▪ zlepšiť spoluprácu zriaďovanej a nezriaďovanej kultúry pri zdieľaní a výmene skúseností, ▪ podporovať kultúrne iniciatívy a činnosť miestnych spolkov aj ako spôsob podpory miestneho podnikania v kultúre a budovať verejne zdieľanú kultúrnu infraštruktúru, ▪ vytvárať podmienky a zavádzať technologické a netechnologické inovácie (procesné a sociálne inovácie) do riadenia tradičných kultúrnych inštitúcií vrátane smart riešení, ▪ stimulovať podporu udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu napríklad formou zriaďovania kreatívnych inkubátorov pre začínajúcich podnikateľov a kultúrnych operátorov, ▪ podporovať kultúrne huby, iniciatívy, coworkingové a kreatívne centrá, prepájajú kultúrno-kreatívny priemysel s podporou podnikania a budovať verejne zdieľanú infraštruktúru, ▪ podporiť vznik kreatívneho kultúrno-umeleckého centra so zdieľanými službami pre kreatívcov, priestormi na umelecké rezidencie a coworkingové priestory, ▪ podporovať medzinárodnú mobilitu umelcov a umelecké rezidencie do kultúrnych inštitúcií v meste Poprad, ▪ vytvoriť podmienky pre lepšiu spoluprácu miestnych a regionálnych kultúrnych operátorov v odlišnej zriaďovateľskej pôsobnosti a rozšíriť možnosti ich vzájomnej propagácie, ▪ klásť dôraz na rozvoj ľudských zdrojov vrátane ich ďalšieho vzdelávania, ▪ klásť dôraz na budovanie kapacít kultúrno-kreatívneho priemyslu a rozvoj ľudských zdrojov v kultúrnych spolkoch, združeniach, kultúrnych inštitúciách, v kultúrnych zariadeniach ako najvýznamnejšieho faktora rozvoja kultúry smerom k cieľovým skupinám všetkých vekových kategórií, ▪ vypracovať a realizovať program celoživotného vzdelávania kapacít pre potreby kultúrno-kreatívneho priemyslu a jeho operátorov, ▪ podporovať aktivity kultúrnych spolkov a združení zapájaním do regionálnych, nadregionálnych, cezhraničných a medzinárodných projektov zameraných na výmenu skúseností a zviditeľňovania produktov a služieb kreatívnej tvorby, ▪ podporovať vydávanie hudobných nosičov s tradičnou hudbou a odborných monografií,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať komorne a komunitne zamerané podujatia organizované aktívnymi združeniami, kaviarňami, cirkvami, školami a i., ▪ zintenzívniť propagáciu mestskej kultúry a realizovať moderné marketingové kampane pre ponuku kultúrnych zážitkov, ▪ vytvoriť jednu spoločnú modernú digitálnu aplikáciu na informovanie o kultúrnej ponuke.
2.4.3 Zhodnocovať a systematicky oživovať verejné priestranstvá činnosťou kultúrnych organizácií, podporou kultúrno-poznávacieho turizmu a kreatívneho priemyslu aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zlepšiť dostupnosť kultúry pre širokú verejnosť, osobitne pre obyvateľov mimo hlavného centra a pre ľudí so zdravotným postihnutím. ▪ zbierať miestne príbehy o ľuďoch a miestach, vrátane legiend a oživovať ich prostredníctvom interpretácie a zážitkov v kultúrno-poznávacom turizme, ▪ podporovať živú kultúru ako súčasť posilňovania identity, miestnej ekonomiky a mobilizácie potenciálu záujmových komunít, ▪ zavádzať digitalizáciu do prezentácie a interpretácie miestnych príbehov vo verejnom priestore s využitím moderných inovatívnych prístupov a smart technológií, a tým podporovať nové a inovatívne formy poskytovania kultúrnych zážitkov aj pre deti a mládež, ▪ podporovať trvalé alebo dočasné umelecké intervencie na oživovanie nevyužívaných priestorov, hnedých priemyselných zón a verejných priestranstiev, ▪ hľadať využitie pre nevyužívané priestory a hnedé priemyselné zóny pre kultúru, umenie a komunitný život, ▪ budovať zážitkové a náučné chodníky o miestnej histórii a osobnostiach pre všetky vekové kategórie, ▪ sprístupňovať históriu a podporovať tradície formou tematických interaktívnych aktivít s využitím multimediálnych prezentácií a moderných interpretačných technológií (napr. digitálne hry po pamiatkach a iné) tak, aby sa stali súčasťou ponuky kultúrno-poznávacieho turizmu, ▪ zabezpečiť medziodvetvovú spoluprácu a prepájať živú kultúru s komunitným životom a produktami cestovného ruchu, ▪ zachraňovať, vhodne využívať a rozvíjať jedinečné oblasti miestnej kultúry ako súčasť identity územia a miestnej ekonomiky, ▪ podporiť prezentáciu a predaj dizajnových, remeselných a tradičných výrobkov na jednom mieste, ▪ podporovať činnosť miestnych divadelných súborov, folklórnych súborov a skupín, tanečných a hudobných zoskupení, umeleckých spolkov atď., ▪ podporovať tradičné a etablované podujatia regionálneho, nadregionálneho a národného významu v priestoroch kultúrnej infraštruktúry, na verejných priestranstvách, námestiach mestských častí, v centre mesta aj na netradičných miestach.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet podporených projektov na záchranu a obnovu kultúrneho dedičstva ročne ▪ Výdavky mestskej samosprávy vynaložené na kultúru na obyvateľa v eurách ročne ▪ Vývoj návštevnosti (počet návštevníkov) vybraných kultúrnych zariadení v meste Poprad
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet podporených projektov na záchranu a rozvoj tradičnej ľudovej kultúry ▪ Počet podporených projektov kultúry v komunitách ▪ Percento respondentov spokojných s kvalitou a dostupnosťou ponuky kultúrnych organizácií ▪ Percento kapitálových a bežných výdavkov obecného rozpočtu investovaných do kultúrnych pamiatok vo vlastníctve samosprávy ▪ Počet vyškolených pracovníkov kultúrnych operátorov

PRIORITA 3

Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade

Strategický cieľ 3: Pre obyvateľov mesta Poprad poskytovať miestne služby neustále rastúcej kvality (vzdelávanie, voľný čas, sociálne a zdravotné služby, bývanie, bezpečnosť) v záujme rastu kvality ich života.

Špecifický cieľ 3.1

Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania

Východisková situácia: Za posledné roky sa ukázalo, ako modernizácia infraštruktúry a vybavenia vzdelávacích inštitúcií pozitívne prispieva ku kvalite vzdelávacieho procesu. V tomto trende modernizácie vybavenia škôl v meste Poprad je potrebné pokračovať. Trendom posledných rokov je tiež zriaďovanie súkromných vzdelávacích inštitúcií na všetkých stupňoch vzdelávania a chýbajúci kvalifikovaní pedagógovia pre predmety ako matematika, fyzika či anglický jazyk, pretože je o tieto „profesie“ na trhu práce enormný dopyt. Pozornosť je potrebné venovať aj očakávaniam na rastúcu kvalitu vzdelávacieho procesu a novej školskej kurikulárnej reforme spojenej s implementáciou nového školského kurikula, k čomu prispieje aj intenzívnejšia spolupráca medzi pedagogickými a nepedagogickými pracovníkmi v regióne v záujme vzájomného zdieľania vedomostí a skúseností. Zážitkové formy vzdelávania a podpora inkluzívneho vzdelávania vedia rozvinúť v deťoch a mládeži také hodnoty, ktoré spoločnosť potrebuje kultivovať. Aj z tohto dôvodu by sa ich rozvoju na školách všetkých stupňov mala venovať oveľa väčšia pozornosť. Pozornosť by tiež mala smerovať do podpory kariérneho poradenstva a individuálnej práce s talentom dieťaťa/žiaka/študenta na všetkých stupňoch vzdelávania.

Obyvatelia regiónu by mali mať lepší prístup k modernému celoživotnému vzdelávaniu vzrastajúcej kvality, aby v každom veku mali možnosť získavať nové vedomosti, zručnosti a skúsenosti, ktoré zvýšia ich šance na trhu práce alebo v podnikaní, prípadne prispievajú k budovaniu kvalitných sociálnych a spoločenských vzťahov. Infraštruktúra a vybavenosť vzdelávacích inštitúcií musí zohľadňovať moderné požiadavky a ponuka ich služieb súčasne štandardy digitálnej doby, aby tieto boli stále dostatočne atraktívne pre svojich užívateľov.

Potenciál výskumno-vývojových pracovísk v Poprade vie významne prispieť k zlepšeniu sociálnej a zdravotnej starostlivosti v regióne, ale aj podnikateľského prostredia. Zo strany samosprávy je potrebné túto spoluprácu medzisektorovo rozvíjať, koncepčne nastaviť a systematicky podporovať. Prospešná bude aj spolupráca s Úradom Prešovského samosprávneho kraja pri implementácii inovačnej politiky kraja a dobre rozbehnutej podpore duálneho vzdelávania na stredných odborných školách.

Zanedbávaná je aj spolupráca pri implementácii konkrétnych inovatívnych, experimentálnych a pilotných riešení na úrovni samosprávy, neziskového sektora a v podnikateľskom prostredí z dôvodu toho, že nejde o zavedený riadený proces, ale skôr o aktivitu konkrétneho subjektu.

Opatrenie	Typové aktivity
3.1.1 Zabezpečiť modernizáciu budov, vybavenia a dobrého spravovania škôl a školských zariadení najmä s cieľom zefektívniť ich prevádzku	<ul style="list-style-type: none">▪ podľa potreby optimalizovať sieť škôl a školských zariadení na úrovni základného a stredného školstva a podporovať plné, funkčné využívanie priestorov školských zariadení,▪ udržiavať a podľa potreby rozširovať kapacity predškolskej výchovy detí od 3 do 5 rokov vrátane rozšírenia kapacity materských škôl,▪ rekonštruovať, modernizovať a stavebne upravovať objekty škôl a školských zariadení s cieľom zlepšiť ich tepelno-izolačné vlastnosti a zvýšiť energetickú efektívnosť budov,▪ na základných a stredných školách budovať a rekonštruovať odborné učebne a laboratóriá pre polytechnickú výchovu, technické a prírodovedné zameranie, zvyšovanie remeselných zručností, jazykové učebne a učebne IKT,▪ skvalitňovať materiálo-technické vybavenie škôl a školských zariadení a zatriktívňovať školské prostredie,▪ podporovať rekonštrukcie, modernizáciu a zlepšovanie technického vybavenia školských knižníc,▪ revitalizovať areály škôl vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti a mládež – uzavretých aj otvorených s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad, vrátane prvkov zážitkového a inkluzívneho vzdelávania,▪ racionalizovať systém obslužných činností v oblasti správy škôl a školských zariadení (stravovanie, upratovanie, údržba, obstarávanie tovarov a služieb a pod.),▪ podporovať tradičné stredné športové školstvo a dostať ho na kvalitatívne vysokú európsku úroveň,▪ zvyšovať bezpečnosť detí, žiakov, personálu a majetku školských zariadení (napr. kamerové systémy),▪ zlepšovať podmienky pre dochádzanie žiakov a personálu školy do školských zariadení na bicykli (cykloprístrešky, cyklostojany...).

<p>3.1.2 Kvalitným vzdelávaním zvyšovať vedomostnú úroveň a zručnosti žiakov a študentov, a tým vytvárať podmienky pre ich lepšiu uplatniteľnosť na trhu práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ iniciovať a aktívne podporovať tvorbu koncepčných a strategických dokumentov pre rozvoj regionálneho a miestneho školstva, ▪ podporovať tvorbu, inovácie a realizáciu vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie prírodovedných, matematických, environmentálnych, jazykových, IKT zručností vrátane finančnej gramotnosti, podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia, ▪ zabezpečovať aktívnu náborovú politiku a zvyšovanie atraktivity učiteľského povolania, ▪ zvyšovať profesijné kompetencie pedagogických a odborných zamestnancov škôl v procese odborného vzdelávania a prípravy v súlade s kvalifikačnými požiadavkami, potrebami školy a trhu práce, ▪ podniknúť kroky na získanie plnohodnotnej vysokej školy alebo univerzity (zo Slovenska alebo zo zahraničia), ▪ zabezpečiť spoluprácu medzi materskými, základnými a strednými školami v regióne a fakultami VŠ pripravujúcimi učiteľov vrátane podpory sieťovania vzdelávacích organizácií na všetkých stupňoch vzdelávania, ▪ zabezpečovať kontinuálne zlepšovanie kľúčových kompetencií žiakov základných a stredných škôl, ▪ v rámci legislatívnych možností upravovať učebné osnovy a obsahy učebných predmetov a čo najviac prepájať teoretické a praktické vzdelávanie na základných a stredných školách s potrebami trhu práce, ▪ podporovať vzdelávacie aktivity zamerané na chápanie súvislostí, kritické myslenie a mäkké zručnosti, ▪ podporovať stratifikáciu a transformáciu štruktúry študijných odborov a vzdelávacích programov, ▪ podporovať zavádzanie nových študijných a učebných odborov zameraných na odvetvia RIS3 a zelené témy (obehové hospodárstvo, Miestna agenda 21 a pod.), príp. iné odvetvia žiadané na regionálnom trhu práce, ▪ podporovať aktivity zamerané na vytvorenie podmienok pre hybridné a dištančné vzdelávanie, ▪ podporovať spoluprácu v oblasti výmeny skúseností pedagógov vo výchovno-vzdelávacom procese, ▪ podporovať spolupráce medzi poskytovateľmi vzdelávania so zameraním na prípravu, vzdelávanie a profesijnú mobilitu učiteľov, asistentov učiteľa a iného podporného personálu pre vzdelávací proces, ▪ vytvárať možnosti pre zvyšovanie kvalifikácie a ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov, dôstojné životné podmienky a dostupnejšie bývanie (nájomné bývanie) pre pedagogických a odborných zamestnancov škôl, ▪ zabezpečiť mapovanie kvality poskytovania vzdelávacích služieb vo vybraných oblastiach, ▪ vypracovať a aplikovať model komplexného hodnotenia škôl a zavádzania systémov hodnotenia kvality predmetov a učebných a študijných odborov, najmä v odbornom vzdelávaní a príprave, ▪ zintenzívniť propagačné aktivity na podporu stredoškolského odborného vzdelávania, ▪ využívať platformu na pravidelnú výmenu informácií o inováciách vo vzdelávaní a najlepšej praxi, ▪ realizovať propagačné aktivity na podporu inovácií vo vzdelávaní.
<p>3.1.3 Podporovať neformálne a zážitkové vzdelávanie, špeciálne a inkluzívne vzdelávanie v školskej aj mimoškolskej činnosti a zavádzať inovácie do systému vzdelávania</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ adaptovať školské zariadenia na zariadenia s prvkami zážitkového vzdelávania, ▪ využívať mimoškolské zariadenia na realizáciu programov zážitkového vzdelávania, ▪ organizovať pracovné stretnutia pre učiteľov o programoch kultúrnych inštitúcií a ich využití na zážitkové učenie pre dané vekové kategórie detí a žiakov, ▪ podporovať nové formy a obsah záujmového vzdelávania, ▪ podporovať verejnosprospešné projekty realizované žiakmi a študentmi ZŠ a SŠ pre verejný a súkromný sektor, ▪ podporovať vypracovanie a aplikovať regionálne a miestne akčné plány inkluzívneho vzdelávania, ▪ zabezpečovať asistentov učiteľov a iného podporného personálu pre vzdelávací proces, ▪ adaptovať školské zariadenia na zariadenia s prvkami inkluzívneho vzdelávania a modernizovať priestory pre inkluzívne vzdelávanie (triedy, učebne, spoločné priestory, internáty, areály a i.) súvisiace s inováciami vo vzdelávaní, ▪ zabezpečovať bezbariérové prostredie v školách a v školských zariadeniach, ▪ podporovať tvorbu, inováciu a realizáciu vzdelávacích programov kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov zameraných na podporu inkluzívneho vzdelávania, napr. realizácia celodenného výchovného systému, pôsobenie pedagogických asistentov a odborných zamestnancov,

		<ul style="list-style-type: none"> • zvyšovať vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie, • sprístupňovať služby infraštruktúry škôl pre integráciu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, • zlepšovať kvalitu, efektívnosť a prístup k terciárnemu a ekvivalentnému vzdelávaniu s cieľom zvýšiť počet študujúcich a úroveň vzdelania, hlavne v prípade znevýhodnených skupín, • vytvárať školské podporné tímy na školách pre zlepšenie starostlivosti o duševné zdravie detí, rodičov a pedagógov priamo na školách, • vytvoriť podmienky na špeciálno-pedagogický poradenský servis vrátane kariérneho poradenstva a psychologického poradenstva.
3.1.4	Budovať a podporovať atraktívny systém celoživotného vzdelávania pre osobný a profesijný rozvoj	<ul style="list-style-type: none"> • systematicky mapovať dopyt a ponuku celoživotného vzdelávania, • vytvárať možnosti pre zvyšovanie kvalifikácie a ďalšieho vzdelávania vrátane univerzity tretieho veku, • zvyšovať atraktívnosť, kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie, • podporovať budovanie integrovaných špecializovaných vzdelávacích centier – „kampusov“ a zdieľanej vzdelávacej infraštruktúry, • podporovať zavedenie modelu individuálnych vzdelávacích účtov ako nástroja podpory ďalšieho vzdelávania jednotlivca, ktorý ho motivuje k rozvoju zručností potrebných, napríklad na udržanie si zamestnania, kariérny postup alebo uplatnenie sa v inom zamestnaní, • podporiť vytvorenie systému uznávania výsledkov vzdelávania a získavania mikrokvalifikácií, • podporovať sieťovanie vzdelávacích organizácií na všetkých stupňoch vzdelávania, • využívať platformu na pravidelnú výmenu informácií o inováciách vo vzdelávaní a najlepšej praxi, • realizovať propagačné aktivity na podporu inovácií v celoživotnom vzdelávaní.
3.1.5	Podporovať inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity v spolupráci s vedecko-výskumnými pracoviskami	<ul style="list-style-type: none"> • podporovať modernizáciu a rozvoj infraštruktúry výskumu, vývoja a inovácií najmä na univerzitných, vysokoškolských a výskumných pracoviskách, • iniciovať a podporovať činnosť existujúcich a nových odvetvových klastrov a klastrových iniciatív v jednotlivých oblastiach podnikania, ako aj ich sieťovanie v medzinárodnom priestore, • podporovať vytváranie spoločných inovačných hubov a pracovísk podnikov a výskumu, • podporovať účasť vedecko-výskumných inštitúcií a MSP v schémach Európskej rady pre inovácie (EIC), programu Horizont Európa vrátane programu Digitálna Európa, • podporovať zriadenie regionálnych inovačných centier (RIC) spoločne s univerzitami a vzdelávanie v oblasti transferu technológií a komercializácie v zahraničí, • implementovať medzisektorové riešenia a výstupy cezhraničnej spolupráce, napr. v oblasti obehového hospodárstva, zdravia, aplikácie zelených riešení a energetiky a pod., • identifikovať a podporovať inovačný potenciál podnikov v regióne pre smart riešenia, zelené riešenia, sociálne inovácie, a i., • podporovať budovanie partnerstiev zameraných na inovačný rozvoj a medzisektorové riešenia a projekty spolupráce samosprávy, podnikov a výskumných organizácií, • podporovať investície podnikov do výskumu a inovácií (modernizácia technológií, procesov a postupov), • podporovať vytváranie inovačných kapacít podnikov a podnikových inovačných hubov, • podporovať digitálnu transformáciu a zelenú tranzíciu.
3.1.6	Zvyšovať kvalitu športového školstva v Poprade na európsku úroveň	<ul style="list-style-type: none"> • prioritizovať a systematicky podporovať aktivity športu na školách a program „Tréneri v škole“, • systematicky podporovať športovú talentovanú mládež združenú v útvaroch talentovanej mládeže, • rozvojové aktivity športového školstva konzultovať s národnými / medzinárodnými inštitúciami, športovými autoritami a športovými zväzmi, • prilákať do športu odborníkov zo zahraničia, ktorí budú zvyšovať kvalitu športového školstva na stredných školách, pracoviskách vysokých škôl a v celoživotnom vzdelávaní, • podporovať získanie fakúlt športu a vedecko-výskumných pracovísk v športovom manažmente

Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none"> Priemerná úspešnosť žiakov ZŠ v národnom Testovaní 5, Testovaní 9 a Testovaní Maturita Počet zrekonštruovaných objektov škôl a školských zariadení s cieľom zvýšiť ich energetickú efektívnosť Počet vytvorených partnerstiev zameraných na inovačný rozvoj a medzisektorové riešenia
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> Miera predčasného ukončenia ZŠ (%) Počet podporených pilotných aktivít a projektov inkluzívneho vzdelávania a zážitkového vzdelávania Účasť 25 – 64-ročných na vzdelávaní Fungujúca platforma na pravidelnú výmenu informácií o inováciách vo vzdelávaní a najlepšej praxi Počet pracovníkov školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávy, ktorí sa zúčastňujú pravidelného vzdelávania Vytvorenie spoločných inovačných hubov a pracovísk podnikov a výskumu

Špecifický cieľ 3.2

Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže

Východisková situácia: Koncepčná a všestranná práca s talentom v umeleckej činnosti a v športe, ako aj všeobecná podpora práce s mládežou významne prispieva k zvyšovaniu kvality života v meste. Mesto Poprad sa dlhodobo venuje celoplošnej systematickej a konceptnej práci s talentom a s mládežou na základných umeleckých školách (ZUŠ), v krúžkoch CVČ, aktívnych záujmových umeleckých združeniach a v športových kluboch. Zvýšenú pozornosť je potrebné venovať nielen kvalite práce s talentom, ale aj kvalitnému zázemiu a modernizovanému vybaveniu v súlade so súčasnými trendmi. Pre mesto je prospešné umožniť talentom v čo najväčšej miere zúčastňovať sa na národných a medzinárodných podujatiach, aby sa neustále učili a zlepšovali. Zvýšenie atraktivity regiónu pre udržanie mladých ľudí a prilákanie nových vzdelaných, angažovaných a kreatívnych ľudí si vyžaduje nové komplexné prístupy k integrovaným službám v oblasti vzdelávania, podnikania, informačným a poradenským službám a zabezpečeniu vhodných pracovných príležitostí umožňujúcich podporu talentu a rozvoj nadania.

Opatrenie	Typové aktivity
3.2.1 Podporovať voľnočasové aktivity detí a mládeže prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVČ, záujmových klubov a združení	<ul style="list-style-type: none"> budovať a rekonštruovať odborné učebne na voľnočasové aktivity na ZŠ, ZUŠ, CVČ a skvalitňovať ich materiálno-technické vybavenie, podporovať rozvoj hudobných, tanečných, rytmických, dramatických a estetických činností zameraných na zmysluplné využívanie voľného času detí a mládeže, zapájať deti predškolského veku do umeleckých činností ZŠ, ZUŠ, CVČ a diagnostikovať ich motorické, výtvarné a rytmické schopnosti a navrhnúť ich následný rozvoj, zapájať deti predškolského veku do činnosti športových klubov, diagnostikovať ich pohybové schopnosti a navrhnúť ich následný rozvoj, zabezpečiť poradenstvo pre rodičov pri rozhodovaní o ďalšom štúdiu detí s umeleckým a športovým zameraním, zlepšiť informovanosť žiakov, rodičov, pedagógov a verejnosti o kultúrno-umeleckých a športových aktivitách detí a mládeže, implementovať pilotné aktivity a projekty v oblasti podpory mladých kreatívnych a športových talentov a nadania, revitalizovať areály základných a stredných škôl pre systematickú športovú činnosť na školách, voľnočasové aktivity CVČ, v športových kluboch, prípadne záujmových združeniach, budovať a revitalizovať indoorové a outdoorové športové zariadenia a telocvične pre deti a mládež s možnosťou celoročnej prevádzky, skvalitňovať materiálno-technické vybavenie športových zariadení a telocviční, sprístupniť športoviská a športové areály pre všetky cieľové skupiny obyvateľov, t. j. nielen pre miestne športové organizácie a športovcov, ale aj širokej verejnosti vrátane seniorov a obyvateľov so zdravotným postihnutím.
3.2.2 Podporovať mládežnícke projekty, združovanie mladých a ich zapájanie do dobrovoľníckych aktivít	<ul style="list-style-type: none"> posilňovať miestne iniciatívy, dobrovoľnícke aktivity a inštitucionálne rámce prostredníctvom programov verejnej správy pre prácu s mládežou (napr. Rada mládeže, mládežnícke parlamenty, kluby mládeže a i.), obnoviť a udržiavať neformálne stretávanie sa a prácu mládeže v meste, podporovať programy neformálneho vzdelávania mladých, podporovať činnosť a vybrané projekty mladých, ktoré ich motivujú k stretávaniu sa a k spoločným verejno-prospešným aktivitám v spolupráci s vysokými školami, odbornými organizáciami štátnej správy, miestnymi samosprávami a tretím sektorom,

- podporovať zavedenie nových alebo inovatívnych foriem podpory mladých s cieľom ich vzdelávať, hľadať zamestnanie a zúčastňovať sa odborných stáží,
- stimulovať mladých k medzinárodnej mobilite aj prostredníctvom programov EÚ,
- integrovať aj vylúčené komunity mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy na trh práce vrátane mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a mladých ľudí z marginalizovaných rómskych komunít (MRK),
- podporovať spoločné programy cezhraničnej a medzinárodnej výmeny a vzdelávania pre študentov a učiteľov v sektore vzdelávacích inštitúcií profesijnej a odbornej prípravy,
- zlepšovať informovanosť pedagógov, rodičov a verejnosti o aktivitách mládeže,
- systematicky podporovať dobrovoľníctvo mládeže ich prepájaním s verejným sektorom a mimovládny sektorom,
- podieľať sa na implementácii a aktualizácii medzisektorovej koncepcie systémovej práce s mládežou a podpory mladých ľudí ako súčasť stabilizácie sociálneho kapitálu a vytvárania atraktivity územia pre mladých ľudí v rôznych fázach života, (napr. vzdelávanie, kariérne poradenstvo, podpora podnikania, prvá práca, podpora zakladania rodín – dostupné bývanie a verejné služby pre mladé rodiny, komunitné aktivity, dobrovoľníctvo atď.).

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné

- **Zrealizované aktivity a projekty pre rozvoj kreativity a talentu detí a mládeže ročne**

Voliteľné

- Počet pilotných aktivít a projektov v oblasti podpory mladých umeleckých a športových talentov
- Podiel detí a mladých ľudí nad 15 rokov (15 – 30), ktorí využívajú voľnočasovú ponuku CVČ v kontexte celkového počtu (bez ohľadu na vek) účastníkov činností CVČ
- Miera spokojnosti žiakov, rodičov, pedagógov a verejnosti s rozsahom informovanosti o umelecko-kultúrnych a športových aktivitách detí a mládeže

Špecifický cieľ 3.3

Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta

Východisková situácia: Oblasť športu je pre mesto Poprad strategicky významnou a prioritnou oblasťou, ktorý má v meste historicky silné zázemie a podporu verejnosti. Úspechy profesionálnych športovcov vo vrcholovom športe pochádzajúcich z mesta (aj v medzinárodnom meradle) a najmä ich skúsenosti môžu byť výborným odrazovým mostíkom pre systematický a koncepčný rozvoj v tejto oblasti. Nemenej dôležité je kvalitné športové zázemie pre amatérsky šport v športových kluboch, ako aj športová infraštruktúra pre tradičné prioritné športy (ľadový hokej, futbal, volejbal a ženský basketbal), parametrami, kvalitou a vybavením vhodná pre organizovanie medzinárodných športových podujatí. Aktívny životný štýl väčšiny obyvateľov mesta a ich záujem o šport, najmä v súvislosti s polohou a možnosťami športového vyžitia a aktívneho trávenia voľného času, blízkosť vhodných klimatických podmienok Vysokých Tatier, je významným atribútom konkurencieschopnosti regiónu aj v tzv. športovom turizme. Pre posilnenie a rozvoj služieb v oblasti športu je potrebných niekoľko kľúčových zmien. Sú nimi zlepšenie dostupnosti a modernizácia infraštruktúry a vybavenia pre voľnočasové aktivity a profesionálne športové aktivity, systematická a koordinovaná práca s ľudskými zdrojmi angažovanými v oblasti športu prostredníctvom vzdelávacích programov, koordinovaná propagácia ponuky športového vyžitia v meste na jednej digitálnej platforme a zavedenie nástrojov motivácie vrátane finančných nástrojov na podporu neprioritných športov na mestskej úrovni pre všetky vekové kategórie, čo ešte zvýši záujem o trávenie voľného času športom.

Opatrenie	Typové aktivity
3.3.1 Profesionalizovať riadenie športu z úrovne mesta vrátane riadenia športových klubov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizačne podporiť a personálne posilniť kapacity riadenia športu z úrovne mesta Poprad, ▪ zaviesť systém komplexnej podpory neprioritných športových klubov z úrovne mesta s využitím softvérovej podpory (napr. systém Paysy) a získaných výkonostných a prevádzkových dát od športových klubov a zdokonaľovať ho pre riadenie financovania športu a sponzoringu na úrovni mesta, ▪ nájsť a zaviesť správne kritériá na systematické, transparentné a spravodlivé financovanie športu v Poprade (po dohode všetkých zástupcov všetkých športových klubov), ▪ vypracovať marketingovú stratégiu a stratégiu sponzoringu s cieľom využiť potenciál športového zázemia a športových klubov v meste Poprad a lepšie ekonomicky zhodnotiť potenciál Vysokých Tatier pre rekonvalescenciu a rekondíciu, ▪ udržať podporu na prevádzku a činnosť prioritných športových klubov a združení zo strany samosprávy pre prioritné športy v meste (ľadový futbal, hokej, volejbal a ženský basketbal) a nastaviť a zaviesť podporu pre ostatné organizované (neprioritné) športy vrátane športov vyhľadávaných mladými ľuďmi,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať programy celoživotného a neformálneho vzdelávania športových profesionálov, ▪ podporovať projektové partnerstvá na úrovni mesta Poprad a regiónu Poprad-Tatry v podpore športového manažmentu a rozvoja športových talentov, ▪ udržať a po vzore iných krajín, maximálne zvýšiť kvalitu športového stredného školstva, ▪ pritiahnúť do mesta Poprad plnohodnotnú vysokú školu aj so zameraním na šport, športový manažment a fyzioterapiu.
3.3.2	Podporovať šport a pohybové aktivity ako súčasť zdravého životného štýlu bez ohľadu na vek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odborne monitorovať športové danosti detí a mládeže v záujme efektívnej práce s ich talentom a zlepšovanie zdravia mladej generácie, ▪ zabezpečovať prevenciu civilizačných chorôb prostredníctvom pohybových aktivít a športu pre všetky generácie, ▪ vytvárať podmienky pre podporu organizovania športových podujatí regionálneho, nadregionálneho, národného a medzinárodného významu v záujme zvyšovania záujmu o šport u verejnosti a podpory návštevnosti regiónu, ▪ systematicky podporovať účasť reprezentantov mesta na športových podujatiach regionálneho, nadregionálneho, národného a medzinárodného významu, ▪ organizovať športové podujatia zamerané na rozvoj telesných a pohybových zručností pre laickú verejnosť, ▪ zlepšovať informovanosť širokej verejnosti o organizácii športových podujatí v regióne v online a offline forme (napr. v autobusoch MHD, na školách, športoviskách a iné), ▪ vytvoriť aplikáciu, kde si môže občan pozrieť, vyhľadať, rezervovať konkrétne športovisko vrátane zaplatenia cez mobil a rezervácie voľného termínu na konkrétny čas (všetko na jednom mieste a hneď po ruke) a spojiť túto aplikáciu aj s informovanosťou o konaní športových podujatí.
3.3.3	Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií	<ul style="list-style-type: none"> ▪ navrhnuť a zaviesť udržateľný systém financovania a riadenia prevádzky verejnej športovej infraštruktúry v správe mesta, ▪ zabezpečovať profesionálnu správu športových zariadení na území mesta Poprad vrátane školských športovísk, ideálne z jedného miesta (zriadená príspevková organizácia mesta), ▪ podporovať budovanie, modernizáciu, obnovu a údržbu športových areálov a športovísk pre amatérsky a profesionálny šport v meste vrátane ich vybavenia, ▪ podporovať budovanie komplexných športových areálov vrátane moderných multišportových hál na všestranný rozvoj pohybu pre všetky vekové kategórie vrátane moderných športovísk aj menšieho rozsahu vo verejnom priestranstve, ako sú napríklad trampolíny, pumtrack, moderný skatepark, parkúrové ihriská, basketbalové koše s vhodným povrchom, stoly na stolný tenis, a i., ▪ dobudovať chýbajúce verejné športoviská pre neprioritné športy ako multifunkčná hala na gymnastiku a bojové umenia, moderný atletický areál s 400 m atletickým oválom a verejná plaváreň, ▪ podporovať budovanie moderných, funkčných a bezpečných atletických areálov, ktoré budú zodpovedať požiadavkám pre usporiadanie štandardizovaných atletických disciplín, ▪ rekonštruovať, modernizovať a dovybaviť školské telocvične a športové areály škôl, vnútorné a vonkajšie športoviská vo vlastníctve samosprávy podľa požiadaviek športových klubov tak, aby sa jednotlivé športoviská vzájomne podporovali, ▪ vypracovať pravidlá a sprístupniť školské športoviská aj laickej verejnosti, ▪ dohliadať na pravidelnú starostlivosť, údržbu a servis ihrísk a športovísk, ktoré boli renovované alebo dobudované, ▪ podporovať budovanie a údržbu bežeckých lyžiarskych tratí v zimnom období a legalizovaných cyklotrás a peších turistických trás v letnom období, ktoré pre-pájajú turisticky významné a vyhľadávané lokality.
3.3.4	Vybudovať moderný športovo-oddychový areál pri Strednej športovej škole na Dlhých honoch 5766/16, v Poprade so zázemím pre neprioritné športy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spracovať master plán rozvoja „zeleného“ športovo-oddychového areálu Dlhé Hony pri Strednej športovej škole (lokalita Juh IV) s umiestnením chýbajúcich športovísk pre podporu neprioritných športových klubov ako je multifunkčná športová hala prioritne pre gymnastiku a bojové športy; plnohodnotný atletický areál so 400 m atletickým oválom; parkúrový areál; pumtrackový areál, ▪ začať majetkovoprávne vysporiadanie tejto lokality, ▪ dopracovať štúdie a projektové dokumentácie na umiestnenie ďalších športovísk a doplnkovej infraštruktúry v tejto zóne, ▪ dobudovať skatepark umiestnený v tejto lokalite, ▪ postupne realizovať investície do vybudovania tohto areálu s víziou umiestnenia objektov vysokej školy, campusu a integrovanej športovej infraštruktúry pre vyučovanie športu, športové kluby, športových profesionálov, organizovanie športových podujatí,

- budovať a propagovať tento areál ako areál dostupný pre peších a cyklistov,
- motivovať podnikateľov, aby si na tejto zóne otvárali svoje prevádzky.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet zrekonštruovaných, zmodernizovaných a dovybavených školských telocviční a športových areálov škôl, vnútorných a vonkajších športovísk vo vlastníctve samosprávy ročne ▪ Výdavky samosprávy na šport v eurách ▪ Počet krúžkov v školách a školských zariadeniach zameraných na športovo-pohybové aktivity ▪ Počet školských športovísk využívaných športovými klubmi a verejnosťou
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podiel športovísk a telocviční v areáloch a budovách verejných škôl, ktoré majú otváracie hodiny pre verejnosť ▪ Spokojnosť obyvateľov s dostupnosťou športovej infraštruktúry ▪ Počet športovcov reprezentujúcich mesto na športových súťažiach a podujatiach regionálneho, nadregionálneho, národného a medzinárodného významu ročne

Špecifický cieľ 3.4

Zabezpečiť a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby

Východisková situácia: Demografické starnutie obyvateľstva a s tým súvisiace sociálne a zdravotné služby čaká v budúcnosti viacero zmien. Jednou z požadovaných zmien je vybudovanie moderných, kvalitných a dostupných integrovaných sociálnych a zdravotných služieb aj komunitného charakteru (deinštitucionalizácia). Prioritne je potrebné zvýšiť úroveň a dostupnosť služieb s dôrazom na prácu s komunitou a zaviesť integrovaný a komplexný prístup v riešení sociálnych problémov prostredníctvom spolupráce: zapájaním do spolupráce špecializovaných kľúčových aktérov v regióne – verejných aj neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, zdravotníckych zariadení, podporou dobrovoľníckej služby a zohľadňovaním individuálnych potrieb pri poskytovaní sociálnych služieb. Problematickou v oblasti sociálnych aj zdravotných služieb je tiež potreba zvyšovania úrovne a dostupnosti sociálnych služieb s dôrazom na seniorov; slabá orientácia na prácu s komunitou; nízka úroveň spolupráce kľúčových aktérov pre zvýšenie komplexného prístupu v riešení sociálnych problémov, v predchádzaní sociálno-patologických javov a v prevencii telesného a duševného zdravia; chýbajúce zohľadnenie individuálnych potrieb pri poskytovaní sociálnych a zdravotných služieb; nedostatok služieb pre ľudí so špecifickými potrebami (marginalizované komunity s dôrazom na marginalizované rómske komunity); nedostatok pracovníkov pre terénne služby a nízka úroveň informovanosti občanov o poskytovaných sociálnych službách a súvisiacich zdravotných službách a ich poskytovateľoch v regióne. Náležitú pozornosť je potrebné venovať potrebám marginalizovanej rómskej komunity v lokalite Matejovce.

Stav sociálnych služieb a zdravotníctva vo všeobecnosti bol významne preverený pandémiou Covid-19, z ktorej je potrebné sa poučiť v prípade, ak by sa takéto globálne ohrozenie zdravia opätovne vyskytlo. Faktorom, ktorý zvýši kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v meste Poprad, je modernizácia popradskej nemocnice z Plánu obnovy a odolnosti SR.

Sociálne služby aj zdravotníctvo tiež očakáva opatrenia na zastabilizovanie a motivovanie kvalifikovaných personálnych kapacít. S ohľadom na zdravotný stav obyvateľstva, poznačený civilizačnými chorobami, je kľúčové venovať pozornosť prevencii a osvete v oblasti zdravia, čo sa následne priaznivo prejaví v znížení nárokov na lekárske a medicínske výkony.

V oblasti integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti je kľúčové nájsť riešenia, ako udržať poskytované sociálne služby v meste Poprad, modernizovať existujúcu sieť zdravotníckych a sociálnych zariadení a kontinuálne zlepšovať poskytované zdravotnícke a sociálne služby, zlepšiť nedostatočne saturovanú sieť poskytovateľov zdravotnej a sociálnej starostlivosti pre všeobecnú ambulantnú a špecializovanú starostlivosť; vyriešiť nedostatočné kapacity pre niektoré služby – paliatívna starostlivosť, hospicová starostlivosť, domáca ošetrovateľská starostlivosť; ako zvýšiť atraktivitu niektorých lokalít pre výkon povolání v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti; aplikovať telemedicínske technológie do praxe; rozšíriť objemy rehabilitačných a terapeutických služieb; dobudovať viaceré typy zdravotníckych zariadení napr. pre pacientov s neurodegeneratívnymi ochoreniami či pre stavy vyžadujúce intenzívnu starostlivosť vrátane zariadení opatrovateľskej starostlivosti a pod.

Opatrenie	Typové aktivity
3.4.1 Udržiavať a skvalitňovať infraštruktúru sociálnych a zdravotných služieb	<ul style="list-style-type: none"> ▪ v prípade potreby aktualizovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie strategického dokumentu „Komunitný plán sociálnych služieb Poprad 2021 – 2030“, ▪ investovať do výstavby, rozširovania a modernizácie stavieb a vybavenia zariadení sociálnych služieb a do výstavby a modernizácie infraštruktúry integrovanej zdravotnej starostlivosti, ▪ rekonštruovať budovy a modernizovať vybavenie denných centier pre seniorov, ▪ podporovať modernizáciu vybavenia existujúcich a rozvoj novovznikajúcich zdravotníckych zariadení, ▪ rozvíjať infraštruktúru potrebnú pre poskytovanie nových a moderných druhov sociálnych služieb vrátane rodinných a komunitných druhov služieb, ▪ vybaviť zariadenia sociálnych služieb tradičnými a inovatívnymi pomôckami (kreslá pre imobilných, antidekubitné matrace, evakuačné pomôcky a pod.),

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rekonštruovať existujúce zariadenia na zariadenia komunitného typu s cieľom deinštitucionalizovať pobytové sociálne služby, služby sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, ▪ podporovať infraštruktúru pre špecializované služby, ▪ rekonštruovať, rozširovať a modernizovať vhodné stavebné objekty pre vytvorenie priestorových podmienok na poskytovanie a zabezpečenie komunitnej starostlivosti v súlade s princípmi deinštitucionalizácie sociálnych služieb, ▪ rekonštruovať a rozšíriť ubytovne pre sociálne slabých, ▪ vybudovať komunitné centrum pre príslušníkov MRK v lokalite Matejovce, ▪ zriadiť a prevádzkovať zariadenia núdzového bývania pre matky s deťmi, útulku pre ženy a matky s deťmi a ďalšie skupiny sociálne odkázaných obyvateľov, ▪ budovať a rozvíjať zázemie terénnych a ambulantných sociálnych služieb, ▪ podporovať výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov (detské jasle, škôlky, opatrovatelky detí) v záujme zosúladenia rodinného a pracovného života s cieľom zvýšiť energetickú hospodárnosť budovy a zlepšiť materiálo-technické vybavenie, ▪ vytvárať a implementovať efektívne nástroje pre začleňovanie rodičov s malými deťmi na trh práce po návrate z rodičovskej dovolenky, ▪ podporovať transformáciu veľkokapacitných zariadení pre poskytovanie sociálnych služieb sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately SPODaSK s celoročným pobytom a rozvoj alternatívnych sociálnych služieb komunitného charakteru, ▪ podporovať etablovanie inovatívnych zdravotníckych zariadení a foriem poskytovanej starostlivosti, napr. neurorehabilitačné centrá, centrá pre pacientov s neurodegeneratívnymi ochoreniami, centrá pre stavy vyžadujúce intenzívnu starostlivosť, centrá podpory, zariadenia pre poskytovanie rehabilitačných a terapeutických služieb a pod., ▪ podporovať integráciu a využívanie telemedicínskych technológií a digitalizácie do praxe v zdravotníctve, ▪ podporovať ambulantnú lekársku starostlivosť s cieľom zlepšiť dostupnosť, ▪ podporovať a rozvíjať terénne formy zdravotnej starostlivosti, ▪ sústrediť pozornosť na aktivity vedúce k prevencii a podpore zdravia obyvateľstva, ▪ budovať zariadenia opatrovateľskej starostlivosti so zdravotníckymi službami.
3.4.2 Udržiavať a rozširovať služby pre seniorov, znevýhodnené osoby a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a kontinuálne zvyšovať ich kvalitu aj zavádzaním digitálnych smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zachovať rozsah a formu opatrovateľskej starostlivosti v meste Poprad a ostatných sociálnych služieb poskytovaných verejnými a neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb v meste Poprad. ▪ zabezpečovať nástroje na pravidelný monitoring a vyhodnocovanie potrieb občanov, požiadaviek seniorov, znevýhodnených osôb a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii, ▪ poskytovať podporu vo forme poskytnutia priestorov na činnosť a finančné príspevky pre kluby zdravotne postihnutých a kluby seniorov, ▪ podporovať využívanie moderných technológií v sociálnych a zdravotných službách, ▪ podporovať vznik partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni pri plánovaní opatrení v sociálnej oblasti, ▪ podporovať zrovnoprávenie financovania verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb a vyššia miera zapájania neverejných poskytovateľov do poskytovania sociálnych služieb, ▪ podporovať integráciu poskytovaných sociálnych služieb s inými druhmi verejných služieb, (napr. služby zamestnanosti, zdravotnej služby atď.) s cieľom realizácie tzv. case managementu, ▪ podporovať inovatívne typy pobytových služieb na komunitnej úrovni ako napríklad asistované bývanie, ▪ podporovať zriadenie integrovaného poradenského centra právnych služieb v oblasti sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti, ▪ podporovať vznik a fungovanie poskytovateľov schopných zabezpečovať potrebné spektrum sociálnych služieb, služieb sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, ▪ posilňovať prácu s komunitou a scitlivosť verejnosti k prijímateľom sociálnych služieb, ▪ podporovať a rozvíjať terénne formy sociálnych služieb, napĺňanie a využívanie informačného systému o poskytovaní sociálnych služieb, ▪ riešiť debarierizáciu a odstraňovať bariéry pre telesne, zrakovo, sluchovo a inak postihnutých vo verejných budovách a na verejných priestranstvách, ▪ podporovať prepravnú službu (sociálny taxík) a sociálnu službu zabezpečenia stravy pre seniorov, ▪ podporovať projekty zabezpečujúce pomoc pre občanov bez prístrešia,

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizovať prednášky v denných centrách a kluboch ZŤP osôb a kluboch seniorov, ▪ podporovať prechod poskytovania sociálnych služieb sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) v zariadení na komunitnú formu a podporovať vytváranie vhodných priestorových podmienok pre poskytovanie tohto druhu služby, ▪ zlepšovať kvalitu služieb SPODaSK vrátane vzdelávania zamestnancov, prípravy prijímateľov, prípravy komunity a riešenia priestorových podmienok, v ktorých sa poskytuje príslušná starostlivosť, ▪ spracovať analýzu potrieb pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb a v zdravotníckych zariadeniach, ▪ zabezpečiť investície do zlepšenia pracovného prostredia pracovníkov v sociálnych a zdravotných službách, ▪ vytvárať podmienky a podporné modely pre udržanie a stabilizáciu ľudských zdrojov v zdravotníctve a v sociálnych službách, ▪ podporovať rozširovanie kapacít o nových pracovníkov sociálnych služieb, ▪ zaviesť systém duálneho vzdelávania v sociálnych službách a sociálnych zariadeniach, a v zdravotníckych zariadeniach, ▪ zaviesť systém odborného celoživotného vzdelávania pre sociálnych a zdravotných pracovníkov, ▪ vypracovať manuál dobrej praxe spojenej so skúsenosťami a účinnými postupmi v regióne pri riešení globálnej pandémie spôsobenej koronavírusom COVID-19.
3.4.3	Posilňovať prevenciu a podporu duševného a telesného zdravia	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať zriadenie zdravotníckych centier prevencie podpory duševného a telesného zdravia, ▪ podporovať skvalitnenie vzdelávania a výchovy k zdravému životnému štýlu (vo všetkých vekových kategóriách obyvateľov vrátane výchovy k zdraviu na školách), ▪ zabezpečovať pravidelný monitoring a hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov, ▪ zaviesť pozície školských a komunitných sestier, ▪ realizovať preventívne a terapeutické programy v oblasti duševného a telesného zdravia, ▪ podporovať rozvoj športu a športových aktivít ako preventívneho modelu podpory zdravia.
3.4.4	Zvyšovať kvalitu života MRK nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podporovať terénnu sociálnu prácu v MRK komunitách formou zriaďovania a prevádzkovania komunitných centier s potrebným vybavením a zázemím pre terénne pracovníčky, ▪ realizovať projekty zamerané na osvetu v oblasti starostlivosti o zdravie, zvýšenie kultúrnej a národnej identity Rómov, ▪ rozvíjať spoluprácu a podporovať činnosť organizácií a združení zameraných na prácu s Rómami, ▪ podporovať systematickú prácu s umeleckým a pohybovým talentom detí z MRK, ▪ zvýšiť finančnú gramotnosť, konkurencieschopnosť uplatnenia sa na pracovnom trhu a zamestnanosť príslušníkov MRK, ▪ podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvetu a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania, ▪ podporovať projekty sociálneho bývania – „prvého bývania“ (first housing) a asistovaného sociálneho bývania, ▪ podporovať zriaďovanie a fungovanie MOPS (miestnej občianskej poriadkovej služby).
3.4.5	Rozširovať možnosti a vytvárať príležitosti pre podporu dobrovoľníctva, komunitných služieb a komunitnej práce	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vypracovať Konceptiu rozvoja komunít na území mesta, ▪ dobudovať a modernizovať zariadenia/priestory pre dobrovoľnícke a komunitné aktivity, ▪ zaviesť systematickú podporu dobrovoľníctva a komunitnej práce a podporovať budovanie kapacít aktérov realizujúcich dobrovoľnícke aktivity a aktivity na posilnenie komunity, ▪ podporovať vznik partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni pri plánovaní a poskytovaní služieb pre komunitu, ▪ nastaviť finančné a nefinančné schémy na podporu dobrovoľníctva a komunitného života na miestnej úrovni, aj v spolupráci so súkromným sektorom, ktorý podporuje projekty spoločenskej zodpovednosti, ▪ nastaviť finančné a nefinančné nástroje na podporu miestneho rozvoja vedeneho komunitou, spolupráce komunít a dobrovoľníctva, (napr. mikrogranty, regrantingové schémy), ▪ podporovať modernizáciu infraštruktúry pre voľnočasové aktivity v komunite,

- investovať do revitalizácie nevyužívaných objektov vo vlastníctve samosprávy v prospech iniciatív a projektov podporujúcich komunitný život vrátane kultúrnych služieb (kníhnice, čítárne, kluby a pod.),
- dobudovať a modernizovať zariadenia/priestory pre voľnočasové aktivity a záujmovú činnosť,
- zaviesť nové formy práce s komunitou,
- podporovať ekosystém pre fungovanie sociálnej ekonomiky.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kapacity terénnych, ambulantných a pobytových sociálnych služieb (počet klientov) v meste ▪ Počet zariadení sociálnych služieb v meste ▪ Podiel obyvateľov ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením ▪ Počet klientov využívajúcich prepravné služby v meste Poprad ▪ Počet klientov využívajúcich terénnu opatrovatelskú službu v meste Poprad
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet obyvateľov, ktorí sa aktívne zapájajú do dobrovoľníckych aktivít ▪ Počet zastabilizovaných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v meste ▪ Pomer klientov zo zariadení zapojených do procesu DI, ktorí zostali v zariadení, voči klientom, ktorí bývajú samostatne ▪ Podiel obyvateľov, ktorí sú informovaní o sociálnej politike samosprávy ▪ Počet kompletne bezbariérových služieb v meste ▪ Počet poberateľov pomoci v hmotnej núdzi

Špecifický cieľ 3.5**Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov**

Východisková situácia: Starostlivosť o existujúce kapacity na bývanie vrátane verejnej infraštruktúry a najmä dostatok nových kapacít pre bývanie formou individuálnej bytovej výstavby (IBV) alebo hromadnej bytovej výstavby (HBV) je pre každé sídlo základom prosperity a rastu, najmä ak ide o sídlo s dlhodobou klesajúcou demografickou krivkou ako v prípade mesta Poprad. V prípade dostupných pozemkov alebo budov vo vlastníctve samosprávy je potrebné postarať sa aj o kapacity nájomného bývania pre rôzne sociálne skupiny obyvateľstva vrátane nájomného bývania pre zraniteľné skupiny a štartovacích bytov pre mladé rodiny.

Pri riešení nájomného bývania je pre zlepšenie kvality a dostupnosti nájomného bývania potrebné, okrem zabezpečovania samotných investičných aktivít zameraných na výstavbu dostupných nájomných bytov, zlepšovať spoluprácu a koordináciu socioekonomických aktérov (vrátane súkromných developerov) pri riešení dostupnosti bývania.

Opatrenie	Typové aktivity
3.5.1 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spracovať Koncepciu rozvoja bývania (konceptiu mestskej bytovej politiky), ktorou sa zabezpečia zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľstva, ▪ v organizačnej štruktúre Mestského úradu v Poprade zabezpečiť personálne krytie komplexnej agendy bytovej politiky, ▪ iniciovať vytvorenie koordinačnej platformy bytových spoločenstiev a správcov bytových domov a pravidelne ju zvolávať a spoločne zavádzať komunitne výhodné opatrenia decentralizovanej správy a údržby bytového fondu v meste Poprad, ▪ nastaviť podmienky spolupráce a koordinovať aktérov (vrátane súkromných developerov) pri riešení dostupnosti bývania, ▪ podporovať rozširovanie, modernizáciu a výstavbu dostupných mestských nájomných bytových domov alebo odkúpenie bytových jednotiek bežného alebo nižšieho štandardu spolu s prislúchajúcou technickou vybavenosťou na účely nájomného bývania podľa koncepcie mestskej bytovej politiky, ▪ budovať alebo prenajímať malometrážne a nízkoštandardné byty pre sociálne znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ▪ zlepšovať podmienky v prístupe k pitnej vode a kanalizácii vo vybraných oblastiach a v súvislosti s vybranými cieľovými skupinami.
3.5.2 Zabezpečovať postupné budovanie a revitalizáciu existujúcich obytných zón	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spracovať a aktualizovať pasport lokalít bývania a ich vybavenosti, ▪ pravidelne prehodnocovať výber poplatkov za rozvoj od developerov a ich čerpanie cielene zamerať na budovanie verejnej infraštruktúry týkajúcej sa daných developerských projektov (Fond rozvoja), ▪ vypracovať zásady (regulatívy) architektonických štandardov jednotlivých obytných zón s prihliadnutím na miestnu tradíciu, kultúru a históriu a integrovať ich do regulatívov územného plánu mesta a územných plánov zón, ▪ podporovať revitalizáciu obytných zón (občianska vybavenosť, cesty, chodníky, zastávky MHD, verejná zeleň, ihriská atď.) a vnútroblokov na sídliskách.

3.5.3 Pripravovať podmienky pre individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu (IBV a HBV)	<ul style="list-style-type: none"> vyčleniť a pripraviť plochy pre výstavbu IBV ako napríklad komplexné mestské štvrte Juh IV – Merťuky a Stojany, budovať inžinierske siete pre rozvoj bytovej výstavby, rekonštruovať inžinierske siete primárne v obytných zónach, podporovať výstavbu bytových domov podľa koncepcieestskej bytovej politiky, prijímať opatrenia v súvislosti s výstavbou nízkoenergetických rodinných domov (IBV).
--	--

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> Počet dokončených rodinných domov a bytov vrátane nájomných bytov za rok (celkovo)
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> Počet bytov v správe samosprávy, ktoré je možné poskytnúť na nájomné bývanie Podiel osôb zo sociálne znevýhodnených skupín a osôb v bytovej núdzi, ktorým samospráva poskytla bývanie Spotreba pitnej vody v domácnostiach v litroch na obyvateľa za deň (l/obyv./deň)

Špecifický cieľ 3.6

Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku

Východisková situácia: Úroveň bezpečnosti a zabezpečovania prevencie proti kriminalite a negatívnym javom v spoločnosti je významným atribútom hodnotenia kvality života a samospráva by túto oblasť nemala podceňovať, ale skôr naopak, venovať jej náležitú pozornosť, najmä ak ide o bezpečnosť detí.

Mestská polícia venuje oblasti zabezpečovania verejného poriadku a osvete ako kľúčovému opatreniu predchádzania kriminality a sociálno-patologických javov, adekvátnu pozornosť. Rovnako dobre organizovaný je dobrovoľný hasičský zbor pri riešení mimoriadnych situácií a predchádzaní mimoriadnym situáciám. Drží krok s aktuálnymi poznatkami a trendmi aj v oblasti vybavenosti policajných a hasičských staníc, pre riešenie mimoriadnych situácií, pre monitorovanie verejných a súkromných priestorov a zabezpečenie požadovaných výkonov. Súčasnú požiadavku na digitalizáciu služieb a potreba znižovania emisií skleníkových plynov bude mať dopad aj na zlepšenie vybavenia potrebného na poskytovanie služieb mestských polícií a hasičských zborov. Kľúčové bude dovybaviť záchranné zložky systémami včasného varovania najmä v súvislosti s hrozbami, ktoré prináša klimatická zmena.

K zvýšenej úrovni bezpečnosti by mali v budúcnosti prispieť efektívne preventívne programy za účasti všetkých kľúčových aktérov, novovytvorený jednotný a zdieľaný systém zberu dát o trestnej a protispoločenskej činnosti, ako aj zavedenie monitorovania ohrozených skupín obyvateľstva. Narastajúcim negatívnym javom v spoločnosti, ktorým by sa mali zaoberať tieto programy prevencie, je nárast trestnej činnosti mladistvých pod vplyvom návykových látok a negatívneho vplyvu sociálnych sietí. Aj z tohto dôvodu je potrebné angažovať viac kvalifikovaných pracovníkov, resp. dobrovoľníkov pôsobiacich v oblasti prevencie kriminality.

Zavedenie smart technológií s podporou umelej inteligencie (AI) v oblasti bezpečnosti a ochrany majetku môže priniesť mnoho výhod vrátane zlepšenej efektívnosti, rýchlejšej reakcie na incidenty a lepšieho predchádzania hrozbám.

Opatrenie	Typové aktivity
3.6.1 Udržiavať verejný poriadok a predchádzanie kriminalite, podmienky na predchádzanie mimoriadnym udalostiam a riešenie mimoriadnych situácií aj s využitím smart nástrojov s podporou umelej inteligencie (AI)	<ul style="list-style-type: none"> vytvoriť jednotný informačný systém zberu údajov o trestnej a inej protispoločenskej činnosti, zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov mesta a zabezpečovať ochranu ich majetku rozširovaním a modernizáciou kamerového systému a rozširovaním možností pripojenia na Pult centrálnej ochrany, dobudovať pripojenie elektronického monitorovacieho zariadenia pre monitoring seniorov a osamelých ľudí, vypracovať Stratégiu urbánnej bezpečnosti a zriadiť Komunálnu bezpečnostnú radu, prijímať preventívne opatrenia na zníženie kriminality a vandalizmu monitorovaním verejných priestranstiev, zabezpečovať verejný poriadok v rizikových lokalitách zvýšenou hliadkovou činnosťou a monitorovaním, vytvárať a podporovať partnerstvá v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti a prepájať verejných a neverejných poskytovateľov služieb pri ochrane zdravia, života a majetku obyvateľov a návštevníkov, budovať kapacity poskytovateľov služieb pri ochrane zdravia, života a majetku obyvateľov a návštevníkov, vytvárať podmienky pre vznik a činnosť poskytovateľov služieb pri ochrane zdravia, života a majetku obyvateľov a návštevníkov, ochraňovať občanov rizikových skupín pred tým, aby sa stali obeťou trestnej činnosti, prednáškovou a preventívnou činnosťou v predškolských zariadeniach, školách, kluboch dôchodcov a iných zariadeniach, viesť informačné a osvetové kampane, zvyšovať vzdelanie, odbornú prípravu a zručnosti pracovníkov mestskej polície,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpečovať hlásnu a informačnú službu, ▪ zabezpečovať ochranu pred požiarimi a prírodnými hrozbami, ▪ podporovať činnosť dobrovoľného hasičského zboru (DHZ), ktorý pôsobí v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti – protipožiarna ochrana, protipovodňová ochrana, civilná ochrana (CO), ▪ podporovať aktivity hasičov a záchranárov a vytvárať podmienky pre ich činnosť vrátane budovania kapacít a modernizácie vybavenia, ▪ z pohľadu prevencie zlepšovať protipožiarnu ochranu vo verejných budovách a v domácnostiach, ▪ realizovať chýbajúce protipovodňové opatrenia, ▪ v prípade mimoriadnych udalostí viesť krízový štáb a podporovať záchranné, lokalizačné a likvidačné práce, ktoré spočívajú hlavne v záchrane osôb, poskytnutí predlekárskej a lekárskej pomoci, vyslobodzovaní osôb a v odsune zranených, ▪ v prípade mimoriadnych udalostí a potreby poskytovať núdzové zásobovanie a ubytovanie, zabezpečovať CO úkryty a evakuácie, vykonávať protiradiačné a protichemické opatrenia, organizovať prípravu síl a prostriedkov civilnej ochrany a prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc, ▪ vykonávať edičnú a osvetovú činnosť v civilnej ochrane.
3.6.2	Zlepšovať prevenciu sociálno-patologických javov
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpečovať pravidelný monitoring subjektívneho vnímania bezpečnosti občanmi s dôrazom na rizikové skupiny obyvateľstva, ▪ podporovať občiansku participáciu a deradikalizáciu v rámci prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, ▪ podporovať preventívne programy zamerané na vybrané sociopatologické javy na školách a u ďalších rizikových skupín obyvateľstva s dôrazom na minoritné skupiny obyvateľstva, ▪ podporovať vytváranie nízkoprahových centier pre deti a mládež, ▪ viesť informačné a osvetové kampane a zabezpečovať vzdelávanie v oblasti predchádzania socio-patologickým javom.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet evidovaných priestupkov mestskou políciou v meste za rok ▪ Počet aktivít zameraných na prevenciu kriminality, inej protispoločenskej činnosti a prevenciu dopravných nehôd
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vybudovaný a fungujúci systém pripojenia elektronického monitorovacieho zariadenia pre monitoring seniorov a osamelých ľudí ▪ Počet zákrokov mestskej polície priamo smerujúcich k záchrane života a ochrane zdravia osôb ▪ Objem finančných prostriedkov samosprávy určených na podporu aktivít podporujúcich komunitný život za rok ▪ Počet evidovaných trestných činov maloletých a mladistvých páchatelov za rok ▪ Počet vyriešených mimoriadnych situácií záchrannými zložkami za rok ▪ Počet evidovaných trestných činov a inej protispoločenskej činnosti v meste za rok ▪ Počet nových lokalít monitorovaných kamerovým systémom v meste

PRIORITA 4

Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných

Strategický cieľ 4: Dosiagnúť lepšie spravovanie vecí verejných s podporou optimalizácie a digitalizácie procesov v samospráve, rozhodovaním na základe dát, zvyšovaním kvality komunikácie samosprávy s občanmi, digitálnou dostupnosťou služieb samosprávy a s pomocou partnerstiev územnej spolupráce, čím sa zvýši účinnosť strategického riadenia mestskej samosprávy.

Špecifický cieľ 4.1

Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy

Východisková situácia: Proces digitalizácie ekonomiky a elektronizácie služieb samosprávy (e-governance) významne ovplyvňuje aj jej fungovanie a kladie na poskytovanie verejných služieb nové nároky, ktoré je potrebné analyzovať a reflektovať novými riešeniami. Verejnosť vyžaduje čoraz viac otvorené vládnutie a otvorené spravovanie vecí verejných a čo najväčšiu mieru zapájania sa do rozhodovania (participácia s verejnosťou), v čom vie byť digitalizácia veľkým prínosom. Plánovanie a riadenie rozvoja mesta bez zberu a vyhodnocovania dát je v dnešnej dobe neustálych zmien nevyhnutnosťou. Mestská samospráva v Poprade pracuje s dátami v efektívnom riadení len v obmedzenej miere.

Opatrenie	Typové aktivity
4.1.1 Zabezpečiť otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none">zabezpečiť efektívnejšie využívanie existujúcich modulov informačných systémov (IS) samosprávy a verejnej správy,podporovať digitálnu transformáciu samosprávy, verejnej správy a nové typy elektronických služieb a zabezpečiť prístup k službám pre všetkých občanov vrátane zdravotne postihnutých a znevýhodnených osôb a umožniť im vybavenie požiadaviek prostredníctvom elektronickej komunikácie,podporovať zavedenie elektronických služieb samosprávy pre podnikateľov,identifikovať a podporovať inovačný potenciál samosprávy a verejnej správy využívaním otvorených dát,zaviesť skutočné OpenData riešenia s verejným a autorizovaným prístupom,zlepšovať a rozširovať poskytovanie geografických informácií pre verejnosť prostredníctvom webového GIS portálu,podporovať manažment údajov verejnej správy a kybernetickú bezpečnosť,rozširovať e-governance v prospech občanov, podnikateľov a ďalších subjektov pôsobiacich na území samosprávy,implementovať elektronický, plne automatizovaný portálový systém nahlasovania podnetov a požiadaviek občanov,podporovať digitalizáciu podnikania (tvorba a modernizácia e-shopov, podpora online prezentácie),podporovať spoločné cezhraničné a medzinárodné projekty a smart prístupy v miestnych verejných službách.
4.1.2 Vytvoriť smart platformu na zber, analýzu a publikovanie dát z interného a externého prostredia, tzv. znalostná jednotka	<ul style="list-style-type: none">pravidelne aktualizovať informačné systémy samosprávy a verejnej správy pre efektívne riadenie a rozhodovanie,na Mestskom úrade v Poprade zaviesť smart projektové riadenie s využitím softvérových riešení,rozširovať oblasti práce s informáciami v samospráve a verejnej správe tak, aby tieto mali podobu otvorených dát a boli komplexne a konzistentne zhromažďované a spracované v jednom IS,podporovať pilotné projekty v oblasti dátového manažmentu a využívania GIS na úrovni regiónu (zdieľané dátové pracovisko),vytvárať dátovú základňu a príklady dobrej praxe v koordinácii so Štatistickým úradom SR.
4.1.3 Zefektívňovať spravovanie a využívanie majetku vo vlastníctve mesta s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none">spracovať pasportizáciu nehnuteľného majetku samosprávy,posúdiť stav, efektívnosť a účelnosť využívania budov v majetku samosprávy,zmapovať a vysporiadať dubiózny majetok samosprávy,realizovať aktívnu pozemkovú politiku vrátane pozemkových úprav,dôsledne dodržiavať a dávať dôraz na transparentné hospodárenie s majetkom a verejnými zdrojmi,zaviesť transparentné vykazovanie hospodárenia s majetkom a verejnými zdrojmi,rozširovať a skvalitňovať GIS databázu dát o majetku samosprávy,aplikovať spoločensky zodpovedné a zelené verejné obstarávanie,neustále zlepšovať výber daní a poplatkov a vymáhanie pohľadávok.

4.1.4 Zlepšovať kvalitu pracovného prostredia pre zamestnancov úradov samosprávy a podporovať ich ďalšie vzdelávanie aj v oblasti rozvoja inovačných schopností a digitálnych zručností	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rekonštruovať a modernizovať budovu mestského úradu (zateplenie a výmena otvorových konštrukcií, výmena elektroinštalácie a počítačových sietí, modernizácia osvetlenia, hydraulické vyregulovanie vykurovacieho systému, klimatizácia a vzduchotechnika priestorov, interiérové vybavenie, hygienické zariadenia, spoločné kuchynky s posedením atď.), ▪ zabezpečiť moderné a výkonné technické vybavenie pre spoľahlivú a bezporuchovú prevádzku informačných systémov a prácu zamestnancov, ▪ zabezpečiť skvalitnenie a zefektívnenie pracovného prostredia zamestnancov samosprávy (napr. vybudovanie regeneračnej zóny pre zamestnancov so sociálnym zázemím a i.), ▪ zvyšovať bezpečnosť a ochranu osôb a majetku samosprávy zavedením monitorovania vnútorných priestorov verejných budov, ▪ modernizovať registratúrne pracovisko, ▪ vytvoriť digitálny archív dokumentov a zdieľané pracovisko na digitalizáciu dokumentov s dostatočným technickým vybavením (skenery) a personálnym zabezpečením, ▪ zefektívniť a sprehľadniť prácu úradníkov, ▪ implementovať a udržiavať systém riadenia kvality podľa ISO 9001/2000 a zabezpečovať pravidelný procesný audit mestského úradu, ▪ systematicky mapovať dopyt a ponuku celoživotného vzdelávania pre pracovníkov samosprávy a verejnej správy aj v oblasti rozvoja inovačných schopností, ▪ navrhnúť, implementovať a aktualizovať systém pravidelného vzdelávania pracovníkov samosprávy, ▪ poskytnúť pracovníkom samosprávy podporu pri ich zvyšovaní kvalifikácie a zručností.
4.1.5 Efektívne, otvorene a transparentne komunikovať s občanmi a mimovládnyimi neziskovými organizáciami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaviesť procesy participácie s verejnosťou najmä v oblasti prípravy a pripomienkovania strategických a koncepčných dokumentov, zapojenia verejnosti do prípravy spoločných projektov, ▪ umožniť občanom samosprávy čerpať časť verejných financií v rámci tzv. participatívneho rozpočtu, ▪ vybudovať systém zberu a distribúcie informácií cez mestské kanály z jedného centra pre zlepšenie komunikácie mesta s verejnosťou, ▪ pravidelne organizovať stretnutia s občanmi (mládež, študenti, seniori, podnikatelia atď.) k získaniu spätnej väzby a zberu podnetov, ▪ pravidelne monitorovať spokojnosť občanov so službami samosprávy formou prieskumov a prostredníctvom diskusií na rôzne odborné témy, ▪ sfunkčňovať pravidelné tematické pracovné skupiny ako odborné platformy na zdieľanie a výmenu informácií, poznatkov a skúseností, ▪ vybudovať systém zberu a distribúcie informácií cez mestské kanály „z jedného centra“ pre zlepšenie komunikácie mesta s verejnosťou (MIK by prevzala kompetenciu za riadenie informačných služieb mesta), ▪ využívať všetky dostupné mediálne kanály na poskytovanie aktuálnych informácií, prioritne o ex ante (vopred) daniach v samospráve (obecný rozhlas a obecná TV, tlačene a online periodiká, obecný web, verejné tabule, plagátovacie plochy, sociálne siete, digitálne aplikácie a iné), ▪ modernizovať a spravovať vlastné tradičné a online mediálne kanály vo vlastníctve samosprávy alebo partnerov, ▪ pravidelne komunikovať so zástupcami médií, ▪ podporovať zverejňovanie informácií nad rámec zákona na princípe „otvorenej samosprávy“.

Kľúčové indikátory úspechu

Povinné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Počet projektov a aktivít mesta pripravovaných participatívnym spôsobom ▪ Počet pracovníkov samosprávy, ktorí sa zúčastňujú pravidelného vzdelávania ▪ Rozšírenie poskytovania geografických informácií pre verejnosť prostredníctvom webového GIS portálu
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podiel obyvateľov, ktorí sú spokojní s mierou informovanosti a kvalitou informácií o dôležitých opatreniach, rozhodnutiach a aktivitách samosprávy ▪ Podiel obyvateľov, ktorí majú pocit, že sa môžu zapojiť do chodu mesta ▪ Počet vytvorených partnerstiev zameraných na inovačný rozvoj a medzisektorové riešenia

Špecifický cieľ 4.2

Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“

Východisková situácia: Víziou EÚ je verejná správa, ktorá bude otvorená, efektívna a inkluzívna a ktorá bude poskytovať cezhraničné, personalizované a používateľsky prívetivé elektronické verejné služby všetkým občanom a podnikateľom v EÚ. Pri dizajne a poskytovaní lepších služieb sa budú využívať inovatívne prístupy a moderné digitálne technológie v súlade s potrebami a požiadavkami občanov a podnikateľov.

Súčasný pokrytie územia SR bezdrôtovým širokopásmovým pripojením na internet je dominantne zabezpečené na úrovni siete 4G, v riedko osídlených oblastiach na úrovni siete 3G, prípadne bez pokrytia signálom. Z pohľadu rastúcich nárokov na digitalizáciu spoločnosti, ekonomiky a verejných služieb je potrebné budovať a udržiavať v prevádzke bezpečné, pevné a bezdrôtové siete širokopásmového pripojenia na internet. Postupné zvyšovanie produktivity služieb bude spojené s prenosom väčších objemov dát a využívaním nových technológií a metód umelej inteligencie, ktoré sú náročné na kvalitu digitálnej infraštruktúry, čo zvýši nároky na širokopásmové pripojenie na internet ešte viac, ako aj vyvolá prechod na úrovne 5G a vyššie, zároveň i pevné siete poslednej míle pripojenia na internet. Primárna zmena súčasného stavu sa uskutoční v oblasti kvalitatívnych parametrov širokopásmového pripojenia umožňujúceho rýchly, bezpečný a nekomplikovaný prenos veľkých objemov dát s nízkou úrovňou latencie.

Opatrenie	Typové aktivity
4.2.1 Podporovať rozvoj a skvalitnenie prenosovej kapacity infraštruktúry internetu, a tým zlepšovať prístup k informáciám a komunikačným technológiám	<ul style="list-style-type: none">podporovať rozvoj pevných optických chrbticových sietí a sietí poslednej míle pripojenia na internet,podporovať zriadenie a rozširovanie metropolitnej siete,podporovať skvalitnenie súčasného plošného pokrytia mobilným širokopásmovým pripojením na internet signálom siete 4G,podporovať rozvoj pokrytia územia mobilným širokopásmovým pripojením na internet signálom siete 5G a následných sietí,pri zachovaní vysokej triedy bezpečnosti zabezpečiť pre sieť a informačné systémy samosprávy aplikácie využívajúce „internet vecí“,realizovať a rozširovať verejnú Wi-Fi sieť vo verejných budovách, na verejných priestranstvách a vo verejnej hromadnej doprave.
4.2.2 Skvalitňovať existujúce informačné služby samospráv a rozširovať ich služby digitálnym spôsobom aj s využitím smart nástrojov	<ul style="list-style-type: none">modernizovať technické a softvérové vybavenie zasadačích miestností a kontaktných miest s občanmi,efektívne prevádzkovať a modernizovať centrá prvého kontaktu občanom a návštevníkom (turistické informačné centrá),skvalitňovať, zefektívňovať a integrovať poskytovanie služieb v centrách prvého kontaktu občanom a návštevníkom (turistické informačné centrá),zlepšiť dostupnosť služieb pre občanov a návštevníkov zvýšením počtu parkovacích miest, zlepšením možnosti parkovania bicyklov a i.,vybudovať zóny pre občanov prístupom na internet v centrách prvého kontaktu občanom a návštevníkom.
Kľúčové indikátory úspechu	
Povinné	<ul style="list-style-type: none">Počet elektronizovaných služieb (e-governance) klientom mesta Poprad
Voliteľné	<ul style="list-style-type: none">Modernizovaný mestský rozhlasPočet domácností s rýchlym a superrýchlym širokopásmovým prístupom na internet

**Finančno-
realizačná časť**

Finančno-realizačná časť

Východiská realizačnej časti

Realizačno-finančná časť PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 je návodom na prácu s týmto strategickým dokumentom, podporuje jeho implementáciu v celom období platnosti a je východiskovým dokumentom pre relevantnosť jednotlivých projektových zámerov, ktoré sú súčasťou **zásobníka projektov a budú financované z interných alebo externých finančných zdrojov** v období platnosti tohto PHRSR mesta.

Súlad a previazanosť vypracovaného PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 s PHSR/Integrovanou územnou stratégiou Prešovského samosprávneho kraja na roky 2021 – 2030 ako aj Integrovanou územnou stratégiou UMR Poprad – Kežmarok – Svit do roku 2030 dáva PHRSR mesta Poprad dôležitosť ako jednému zo **základných pilierov územného partnerstva pri naplňaní oboch stratégií rozvoja vyššej úrovne**.

Podmienkou kvalitnej implementácie PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 bude jej **pravidelné vyhodnocovanie a sledovanie (monitorovanie) plnenia jednotlivých opatrení** na princípe participácie, spolupráce, partnerstva a komunikácie pri získavaní potrebných informácií a dát. To si vyžaduje nastavenie interných procesov mesta pre zber a vyhodnocovanie dát a informácií a vytvorenie kapacít, ktoré tieto procesy implementácie budú strážiť a budú za ne zodpovedať. Podporou v tomto smere môže byť pre mesto Poprad aj Technický sekretariát Kooperačnej rady UMR Poprad – Kežmarok – Svit, ktorý bude mať skúsenosti s prípravou a implementáciou strategického dokumentu pre integrované územie, ktorého je mesto Poprad významnou súčasťou.

Predchádzajúci Program rozvoja mesta Poprad na roky 2016 – 2024, aktualizovaný do 31. 12. 2024, bol vypracovaný v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a schválený mestským zastupiteľstvom uznesením MsZ č. 47/2016 zo dňa 24. februára 2016. Bol každoročne vyhodnocovaný ako súčasť hodnotenia Programového rozpočtu mesta Poprad, a tak predkladaný na vedomie mestskému zastupiteľstvu. Vyhodnotenie jeho celkového plnenia je súčasťou Strategicko-programovej časti tohto dokumentu.

Riziká implementácie a ich prevencia

Pri nastavovaní akejkoľvek stratégie je kľúčové zaoberať sa identifikáciou a analýzou rizík a ich dopadov na plnenie cieľov stratégie či už v pozitívnom, alebo negatívnom smere a priebežne počas procesu monitorovania (v Správach o implementácii PHRSR) prijímať opatrenia, ktoré riziká minimalizujú alebo znižujú ich nežiadúci vplyv. Časť identifikácie a hodnotenia rizík by mala byť súčasťou Správy o implementácii PHRSR mesta.

Pred prípravou PHRSR mesta Poprad sme identifikovali nasledovné riziká, ktoré môžu mať vplyv na jeho implementáciu.

Identifikované riziko	Opatrenie na zmiernenie rizika
1. Neochota socio-ekonomických partnerov zapojiť sa do spracovania a implementácie strategického dokumentu.	Priebežná komunikácia v procese spracovania a implementácie strategického dokumentu a výzvy k zapojeniu, najmä k aktualizácii zásobníka projektov.
2. Nedostatok finančných zdrojov na zozbierané projektové zámery v zásobníku projektov.	Prepojenie dokumentu s IÚS Prešovského samosprávneho kraja a UMR Poprad – Kežmarok – Svit a vzájomné zdieľanie zásobníkov projektov.
3. Chýbajúce kapacity pre implementáciu strategického dokumentu a získavanie externých zdrojov financovania.	Nábor interných a externých odborných kapacít na čiastočné pracovné pomery na výpomoc.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Riadenie implementácie a systém monitorovania PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030

Implementácia, vyhodnocovanie a sledovanie plnenia PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 bude prebiehať **na ročnej báze**, prostredníctvom prípravy Správ o implementácii PHRSR Oddelením strategického rozvoja a sekretariát kooperačnej rady UMR, ktorý aktuálne v zmysle platného Organizačného poriadku mestského úradu v Poprade zodpovedá za vedenie a aktualizáciu Zásobníka projektov uvedeného v Prílohe 1 tohto dokumentu. Asistovať pri príprave správ o implementácii by

mali všetky odbory a oddelenie Mestského úradu v Poprade, každý podľa svojej odbornej príslušnosti. Ročné správy o implementácii budú predkladané na mestskom zastupiteľstve na schválenie. Monitorovanie a vyhodnocovanie bude vykonávané formou prerokovania „Správy o implementácii PHRSR na roky 2024 – 2030“. Sledované by malo byť plnenie **41 vybraných kľúčových indikátorov úspechu** (ďalej ako merateľné indikátory) pre jednotlivé opatrenia PHRSR mesta, ktoré sú ako povinné ukazovatele uvedené v strategicko-programovej časti tohto dokumentu.

Východiskom pre stanovenie indikátorov na meranie dopadov opatrení PHRSR v systéme monitorovania bol PHRSR vyššieho stupňa, a to PHRSR VÚC Prešovského samosprávneho kraja, ktorý vychádza z **piatich cieľov politiky súdržnosti EÚ** stanovených Európskou komisiou v roku 2018: (1) **Inteligentnejšia Európa** – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva; (2) **Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa**; (3) **Prepojenejšia Európa** – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT; (4) **Sociálnejšia Európa** – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv; (5) **Európa bližšie k občanom** – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív. Je to aj z toho dôvodu, že na implementácii PHRSR mesta Poprad sa vo výraznej miere budú podieľať finančné zdroje z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), ktorých smerovanie určuje Partnerská dohoda SR na roky 2021 – 2027 a Program Slovensko.

Ako uvádzame vyššie, systém monitorovania je zabezpečovaný aj cez **sledovanie merateľných indikátorov** (ukazovateľov) navrhnutých pre jednotlivé opatrenia v strategicko-programovej časti tohto dokumentu a ich prehľad je uvedený v tabuľke nižšie. Indikátory sú zrozumiteľné a dobre sledovateľné a vyžadujú si zavedenie internej evidencie mesta. Ku každému z indikátorov je uvedený zdroj pre čerpanie informácií. Niektoré indikátory majú uvedené východiskové hodnoty v analytickej časti tohto dokumentu. Vyhodnocovanie plnenia indikátorov bude súčasťou ročnej Správy o implementácii PHRSR mesta.

Pre PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 sme stanovili **41 povinných merateľných ukazovateľov** ako kľúčové indikátory úspechu na úrovni špecifických cieľov. Okrem povinných ukazovateľov sme navrhli aj voliteľné ukazovatele v danom špecifickom celi. Povinné merateľné ukazovatele by mesto Poprad malo sledovať na ročnej báze. Pri voliteľných ukazovateľoch si mesto môže zvoliť, či ich bude alebo nebude sledovať, prípadne či ich vyhodnotenie použije v Záverečnej správe plnenia PHRSR mesta Poprad za roky 2024 – 2030.

Prehľad povinných merateľných ukazovateľov plnenia PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030

Priorita	Špecifický cieľ	Povinný ukazovateľ sledovania PHRSR	Zdroj ukazovateľa		
P1: Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry	1.1 Zaviest udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1. Vypracovaný a schválený územný plán mesta a jeho doplnkov a územné plány zón na kritické rozvojové územia a centrum mesta	Interná evidencia mesta		
	1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	2. Plocha verejnej zelene v m ² v priamej správe mesta	3. Podiel obyvateľov napojených na kanalizáciu s čistým odpadovým vôd 4. Napojenosť % obyvateľstva z celkového počtu domácností a iných objektov napojených na infraštruktúru pre zásobovanie pitnou vodou	Popradská vodárenská spoločnosť Interná evidencia mesta	
		1.3 Podporovať adaptáciu sídla a krajiny na dopady zmeny klímy			5. Počet projektov adaptačných opatrení
		1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom			6. Počet uskutočnených vzdelávacích a osvetových aktivít environmentálnej výchovy a vzdelávania ročne 7. Podiel zmesového komunálneho odpadu ukladaného na skládky 8. Množstvo zmesového odpadu a množstvo vytriedeného odpadu v kilogramoch na obyvateľa/rok
	1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	9. Dĺžka nových/modernizovaných úsekov miestnych komunikácií a chodníkov 10. Dĺžka nových úsekov cyklochodníkov a značených cyklotrás na území mesta	11. Počet ks vozidiel v modernizovanom vozovom parku mesta na alternatívny pohon	Interná evidencia mesta	
			12. Podiel energie z OZE na konečnej energetickej spotrebe samosprávy (%)		Interná evidencia mesta

Priorita	Špecifický cieľ	Povinný ukazovateľ sledovania PHRSR	Zdroj ukazovateľa	
P2. Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovátnosť	2.1	Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja	13. Počet projektov spolupráce škôl s podnikateľmi a zamestnávateľmi v záujme zvyšovania kvality odborného vzdelávania a prípravy reflektujúcej potreby trhu práce	Interná evidencia mesta
	2.2	Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce	14. Miera zamestnanosti vyjadrená v %	ŠÚSR a ÚPSVaR
	2.3	Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad-Tatry	15. Miera zamestnanosti vo vekovej skupine 50+	ŠÚSR
	2.4	Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	16. Počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach v meste Poprad ročne	Interná evidencia mesta
		17. Počet návštevníkov MIK Poprad zo Slovenska a zo zahraničia ročne	18. Počet podporených projektov na záchranu a obnovu kultúrneho dedičstva ročne	Interná evidencia mesta
		19. Výdavky samosprávy na kultúru na obyvateľa v eurách	20. Vývoj návštevnosti (počet návštevníkov) vybraných kultúrnych zariadení v meste Poprad	Rozpočet mesta
3. Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade	3.1	Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	21. Priemerná úspešnosť žiakov ZŠ v národnom Testovaní 5 a Testovaní 9 a Testovaní Maturita	Zverejnené výsledky v národnom testovaní NÚCEM (NIVAM)
	3.2	Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže	22. Počet zrekonštruovaných objektov škôl a školských zariadení s cieľom zvýšiť ich energetickú efektívnosť	Interná evidencia mesta
	3.3	Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta	23. Počet vytvorených partnerstiev zameraných na inovačný rozvoj a medzisektorové riešenia	Interná evidencia mesta
	3.4	Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	24. Zrealizované aktivity a projekty pre rozvoj kreativity a talentu detí a mládeže ročne	Interná evidencia mesta
	3.5	Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	25. Počet zrekonštruovaných, zmodernizovaných a dovybavených školských telocviční a športových areálov škôl, vnútorných a vonkajších športovísk vo vlastníctve samosprávy ročne	Interná evidencia mesta
	3.6	Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	26. Výdavky samosprávy na šport v eurách	27. Počet krúžkov v školách a školských zariadeniach zameraných na športovo-pohybové aktivity
		28. Počet školských športovísk využívaných športovými klubmi a verejnosťou	29. Kapacity terénnych, ambulatných a pobytových sociálnych služieb (počet klientov) v meste	Interná evidencia mesta
		30. Počet zariadení sociálnych služieb v meste	31. Podiel obyvateľov ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením	ŠÚ SR
		32. Počet klientov využívajúcich prepravné služby v meste Poprad	33. Počet klientov využívajúcich terénnu opatrovateľskú službu v meste Poprad	Interná evidencia mesta
		34. Počet dokončených rodinných domov a bytov vrátane nájomných bytov za rok (celkovo)	35. Počet evidovaných priestupkov Mestskou políciou v meste za rok	Interná evidencia mesta
		36. Počet aktivít zameraných na prevenciu kriminality, inej protispoločenskej činnosti a prevenciu dopravných nehôd		Interná evidencia mesta
4. Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	4.1	Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	37. Počet projektov a aktivít mesta pripravovaných participatívnym spôsobom	Interná evidencia mesta
	4.2	Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“	38. Počet pracovníkov samosprávy, ktorí sa zúčastňujú pravidelného vzdelávania	Interná evidencia mesta
	4.3	Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce	39. Rozšírenie poskytovania geografických informácií pre verejnosť prostredníctvom webového GIS portálu	40. Počet elektronizovaných služieb (e-governance) klientom mesta Poprad
		41. Počet nových a udržiavaných partnerstiev mesta na miestnej, regionálnej, cezhraničnej a medzinárodnej územnej spolupráci		Interná evidencia mesta

Zdroj: Vlastné spracovanie autora

Ako definuje zákonná norma a určuje prax v regionálnom rozvoji v systéme monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR mesta, sme stanovili **tri typy správ o implementácii PHRSR**.

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR mesta Poprad

Priebežná ročná správa o implementácii PHRSR	Záverečná správa o implementácii PHRSR	Mimoriadna správa o implementácii PHRSR
1. 1. – 28. 2. príprava správy za predchádzajúci rok	Predložená k 28. 2. 2031	V prípade mimoriadnej potreby aktualizácie PHRSR

Zdroj: Vlastné spracovanie autora

Priebežná ročná správa o implementácii PHRSR mesta bude spracovaná jedenkrát ročne. Bude ju schvaľovať mestské zastupiteľstvo. Pre naplnenie zásad transparentnosti a otvorenosti verejnej správy bude táto správa zverejnená na webovom sídle mesta a mala by obsahovať nasledovné časti:

1. Zhrnutie plnenia stratégie rozvoja uvedenej v PHRSR po špecifických cieľoch vrátane porovnania vývoja s predchádzajúcim rokom a plnenia stanovených opatrení v predchádzajúcom roku;
2. Prehľad projektov a prehľad aktivít za jednotlivé opatrenia realizovaných v danom roku a ich zhodnotenie ako súčasť plnenia Akčného plánu PHRSR a vývoja v zásobníku projektov;
3. Hlavné zistenia a návrhy kľúčových aktivít a projektov na nasledujúci rok;
4. Zhodnotenie plnenia povinných kľúčových indikátorov úspechu.

Prvá správa o implementácii PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 bude vypracovaná za rok 2024 najneskôr do 28. 2. 2025. Vzorový formulár Akčného plánu a Ročnej správy o implementácii PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 je uvedený v Prílohe 2 tohto dokumentu.

Záverečná hodnotiacia správa plnenia PHRSR mesta: Pred ukončením obdobia platnosti strategického dokumentu PHRSR mesta zostaveného na roky 2024 – 2030 bude odborné spracovaná komplexná ex-post evaluácia zameraná na vyhodnotenie plnenia stratégie ako celku, ktorá bude základným vstupným podkladom pre tvorbu nového strategického dokumentu.

Implementačný plán a plán monitorovania PHRSR mesta cez zásobník projektov a Akčné plány

Zásobník projektov je integrálnou súčasťou dokumentu PHRSR a **kľúčovým nástrojom implementácie dokumentu**. Obsahuje zoznam projektov, ktoré má mesto Poprad a jeho socioekonomickí partneri z územia mesta vo výhlade realizovať v období rokov 2024 – 2030. Úvodný **Zásobník projektov** vytvorený k 30. septembru 2024 obsahuje spolu **54 projektov** (zatiaľ len mestskej samosprávy Poprad).

Obsahuje aj tie projekty, s ktorými sa počíta do Integrovaných územných investícií (IÚI) VÚC Prešovský samosprávny kraj a IÚI UMR Poprad – Kežmarok – Svit, do tzv. integrovaných projektových balíčkov. **Integrované územné investície (IÚI)** spoločne s **integrovanými projektovými balíčkami** sú kľúčovými nástrojmi synergie opatrení a aktivít implementácie integrovaných územných stratégií (IÚS), vytvárané podľa jednotného metodického rámca pre prípravu IÚS a investícií v SR v programovom období 2021 – 2027. IÚI vznikajú prepojením minimálne jednej kľúčovej aktivity/projektu s jednou doplnkovou aktivitou/projektom zo zásobníka projektov, ktoré sú financované z EŠIF v programovom období 2021 – 2027 z Programu Slovensko. Ak je doplnková aktivita financovaná z iného zdroja ako EŠIF, napr. z CLLD stratégie, vlastných rozpočtov samospráv, projektov cezhraničnej spolupráce Interreg a pod., ide o integrovaný projektový balíček. Návrhy na vytváranie integrovaných územných investícií a integrovaných projektových balíčkov spoločne so socioekonomickými partnermi v meste Poprad by mali byť jednou z prioritných aktivít implementácie PHRSR mesta Poprad prostredníctvom Oddelenia strategického rozvoja a sekretariátom kooperačnej rady UMR.

Akčný plán pre PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 slúži na podporu realizácie PHRSR mesta Poprad a je previazaný so Zásobníkom projektov. Okrem projektov zo zásobníka obsahuje aj prehľad tzv. tematických aktivít, ktoré nie sú definované ako projekt v Zásobníku projektov a sú súčasťou katalógu typových aktivít 67 opatrení dokumentu PHRSR definovaných v strategickej časti tohto dokumentu. Akčný plán a Zásobník projektov obsahujú nasledovné informácie:

- Číslo projektu, ktoré je nemenné od jeho zaradenia do zásobníka;
- Názov a stručný popis projektu/aktivity;
- Kategória stavu pripravenosti projektu/aktivity (plánovaný zámer, v príprave, podaná žiadosť o dotáciu, schválený, implementovaný, ukončený a monitorovaný)
- Zodpovednosť za projekt/aktivitu – žiadateľ projektu;
- Rozpočet projektu – odhadované náklady na realizáciu;
- Prioritizácia projektu/aktivity na stupnici od 1 po 3, pričom 1 znamená najvyššiu prioritu;

- Väzba na opatrenie PHRSR mesta Poprad;
- Väzba na IUS UMR Poprad – Kežmarok – Svit – ak relevantné;
- Odhadované obdobie realizácie projektu/aktivity podľa predpokladaného termínu realizácie – previazanosť zásobníka projektov na Ročný akčný plán.

Vzorový formulár ročného Akčného plánu a ročnej Správy o implementácii PHRSR Mesta Poprad na roky 2024 – 2030 je uvedený v Prílohe 2 tohto dokumentu.

Zásobník projektov zostavený k 30. 9. 2024, ktorý je Prílohou 1 tohto dokumentu PHRSR obsahuje **54 projektových** zámerov. Predbežná finančná hodnota zámerov je odhadnutá na **110,177 mil. eur**. 19 projektových zámerov v investičnej hodnote 50,633 mil. eur je zároveň súčasťou Zásobníka projektov za územie udržateľného mestského rozvoja UMR Poprad – Svit – Kežmarok.

V Akčnom pláne k PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 sú jednotlivé projektové zámery zo Zásobníka projektov v Prílohe 1 rozdelené na základe stavu pripravenosti a relevantnosti **do 3 časových období realizácie projektových zámerov:**

1. obdobie rokov 2024 – 2027: 24 projektov (prevažne majú projektové dokumentácie a odhadovaný rozpočet),
2. obdobie rokov 2028 – 2030: 5 projektov (prevažne nemajú projektové dokumentácie, ale majú odhadovaný rozpočet),
3. obdobie rokov 2024 – 2030: 25 projektov (prevažne k projektu nie sú žiadne informácie o rozpočte a stave rozpracovanosti).

Podľa priorít sú projektové zámery rozdelené nasledovne:

Priorita	1_vysoká	2_stredná	3_nízka	Celkom
Počet projektov	26	28	0	54
Finančná alokácia v eur	54 572 597,41 €	55 604 423,94 €		110 177 021,35 €

Zdroj: Zásobník projektov mesta Poprad k 30. 9. 2024

Pri rozhodovaní o podpore aktivít a projektov zo zásobníka projektov by mali mať prednosť tie, ktoré najpozitívnejšie prispievajú k napĺňaniu špecifických cieľov a opatrení definovaných v PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030.

Práca s ročným Akčným plánom a Zásobníkom projektov je priebežná. Zásobník projektov je permanentne otvorený a kontinuálne dopĺňaný a aktualizovaný o nové projektové zámery. Za jeho podobu má zodpovednosť Riadiaci tím projektov MsÚ Poprad, koordinovaný vedúcim pracovníkom Oddelenia strategického rozvoja a sekretariátu kooperačnej rady UMR. Riadiaci tím projektov aktualizuje stav pripravenosti projektov v zásobníku, ich odhadované náklady na realizáciu a predpokladaný termín realizácie, o čom informuje v Priebežnej ročnej správe o implementácii PHRSR mesta Poprad.

Komunikačná stratégia implementácie PHRSR mesta

Oddelenie strategického rozvoja a sekretariát kooperačnej rady UMR ako koordinátor spracovania a implementácie dokumentu PHRSR, pravidelne komunikuje so socioekonomickými partnermi na území mesta a s osobami, ktoré sú zodpovedné za plnenie konkrétnych aktivít a realizáciu konkrétnych projektov uvedených v Zásobníku projektov. Na komunikáciu s partnermi využíva osobné stretnutia, e-mailovú a telefonickú komunikáciu. V súčinnosti s Oddelením kultúry, komunikácie a cestovného ruchu bude implementácia PHRSR prezentovaná aj prostredníctvom web stránky mesta, na profiloch mesta na sociálnych sieťach, prípadne v miestnych médiách, ako je miestna TV Poprad a v miestnych tlačovinách – Magazín Poprad. Informovanie občanov a socioekonomických partnerov v meste Poprad je kľúčové pre dosiahnutie podpory zo strany verejnosti pre konkrétne aktivity a projekty zahrnuté v PHRSR.

VÝCHODISKÁ FINANČNEJ ČASTI

Zhodnotenie programového obdobia EŠIF 2014 – 2020 z pohľadu mesta Poprad

Celková alokácia pre programové obdobie 2014 – 2020 v Slovenskej republike predstavovala k 31. 12. 2021 sumu 16,68 mld. eur¹ pre 6 hlavných operačných programov (Ľudské zdroje, Integrovaná infraštruktúra, Kvalita životného prostredia, Integrovaný regionálny operačný program, Efektívna verejná správa a Technická pomoc). Operačný program Rybné hospodárstvo, Program rozvoja vidieka (PRV), Program spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika, Rakúsko, Poľsko a Program spolupráce Interact III. Iniciatíva REACT-EU je balíčkom podpory Európskej komisie na eliminovanie dopadov pandémie COVID-19.

Absorpčná schopnosť Prešovského samosprávneho kraja čerpať EŠIF v programovom období 2014 – 2022² na základe analýzy dostupných otvorených dát na portáli ITMS2014+ **bola najvyššia zo všetkých samosprávnych krajov**, a to v počte podaných žiadostí (7 819 žiadostí), aj v počte schválených žiadostí (5 393 žiadostí). Pomerom schválených žiadostí voči podaným žiadostiam bol PSK na 1. mieste, pričom tento pomer predstavoval 69 %. Najviac žiadostí bolo podaných v rámci OP Ľudské zdroje (2 497 žiadostí s úspešnosťou 68,9 %), OP Integrovaná infraštruktúra (1 452 žiadostí s úspešnosťou 67,3 %), OP Životné prostredie (1 438 žiadostí s úspešnosťou 59,9 %) a najmenej v OP Efektívna verejná správa (187 žiadostí s úspešnosťou 67,4 %). Najúspešnejšie žiadosti boli v OP IROP na úrovni 73,4 % pri 920 schválených žiadostiach a Program rozvoja vidieka (PRV) na úrovni 69,1 % so 418 úspešnými žiadosťami.

V okrese Poprad bolo cez portál ITMS2014+ v programovom období 2014 – 2020 podaných 519 žiadostí, z čoho bolo 304 úspešných (58,6 %) v objeme nenávratného finančného príspevku (NFP) v hodnote 133,4 mil. eur. V meste Poprad bolo z toho úspešných 35,9 % žiadostí (109 žiadostí) s celkovou finančnou alokáciou (50,7 mil. eur). Prehľad nižšie neobsahuje podané žiadosti a zazmluvnené projekty za rok 2023.

Prehľad čerpania EŠIF v rokoch 2016 – 2022

	okres Poprad			Mesto Poprad			podiel mesta Poprad na okrese	
	počet	Výška NFP	Intenzita pomoci	počet	Výška NFP	Intenzita pomoci	počet	Výška NFP
žiadosti o NFP	519	276 374 365,80 €	79,35 %	201	122 730 111,99 €	75,44 %	38,7 %	44,4 %
zazmluvnené projekty	304	133 409 546,80 €	79,11 %	109	50 729 877,41 €	74,88 %	35,9 %	38,0 %
úspešnosť v %	58,6 %	48,3 %		54,2 %	41,3 %			

Zdroj: portál ITMS 2014 prostredníctvom EUPC Miner

Okrem projektov EŠIF podala popradská samospráva v rokoch 2016 – 2023 ďalšie žiadosti **z iných mimorozpočtových zdrojov**, ktoré boli dostupné. Išlo najmä o tieto zdroje:

- **štátny rozpočet cez projekty podané priamo na jednotlivé ministerstvá: 46 projektov (4 146 346,52 eur)**
- Envirofond zriadený Ministerstvom životného prostredia SR: 8 projektov (392 143,41 eur)
- Fond na podporu športu: 1 projekt (665 512,87 eur)
- Nadácie: 4 projekty (13 000 eur)

V programe cezhraničnej spolupráce Interreg SR – Poľsko získala zdroje na 1 projekt 37 485,10 eur a mesto bolo zapojené aj do projektu v rámci Interreg Central Europe, z ktorého odstúpilo, ale počas realizácie získalo 21 470,85 eur.

Mesto nezískalo žiadne finančné zdroje z Fondu na podporu umenia (FPU), z programu Obnovme si svoj dom na Ministerstve kultúry SR a z Plánu obnovy a odolnosti SR.

Dostupné finančné zdroje pre implementáciu PHRSR mesta

Podľa paragrafu 4 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja sa regionálny rozvoj financuje z viacerých zdrojov tzv. **viacdrojové financovanie**:

- zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly ministerstva investícií a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev,
- zo štátnych účelových fondov,

¹ „Informácia o stave implementácie európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020“ (interná správa MIRRI)

² Podľa portálu ITMS2014 k 14. 9. 2024 s odpočítanými projektmi podanými a úspešnými za Program Slovensko

- c) z rozpočtov vyšších územných celkov (VÚC)
- d) z rozpočtov miest a obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

Podľa tohto zákona doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie (ďalej ako EŠIF) poskytované podľa osobitných predpisov.

Programové obdobie EŠIF 2021 – 2027

PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 rieši problémy mesta komplexne prostredníctvom všetkých 5 cieľov politiky súdržnosti EÚ a implementácia bude financovaná prevažne z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). Komplementárnymi finančnými nástrojmi bude aj podpora opatrení prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou (financovanie prostredníctvom EPFRV, Programu rozvoja vidieka v rámci nástroja LEADER) a tiež Plánu obnovy a odolnosti, programov cezhraničnej spolupráce INTERREG a inými komunitárnymi programami a finančnými iniciatívami EÚ.

Plán obnovy a odolnosti: Jednotlivé komponenty programu majú vyviešť slovenskú ekonomiku z krízy vyvolanej pandémie COVID-19, akcelerovať digitálnu a zelenú tranzíciu (transformáciu) ekonomiky, prispieť k splneniu európskych reformných a investičných požiadaviek, a tým zabezpečiť základ pre dlhodobý ekonomický rozvoj SR. Z plánu obnovy bude možné čerpať 6,5 miliardy eur, k dispozícii je však aj nevyčerpaných 8 miliárd eur z EŠIF 2014 – 2020.

Plán obnovy a odolnosti SR

Komponent	Popis	Finančná alokácia
1. Zelená ekonomika	Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra; obnova budov; udržateľná doprava; dekarbonizácia priemyslu; adaptácia na zmenu klímy.	2,3 mld. €
2. Vzdelávanie	Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch; vzdelávanie pre 21. storočie; zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl.	0,9 mld. €
3. Veda, výskum, inovácie	Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja, inovácií a digitálnej ekonomiky; lákanie a udržanie talentov.	0,7 mld. €
4. Zdravie	Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť; humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie; dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť.	1,5 mld. €
5. Efektívna verejná správa a digitalizácia	Zlepšenie podnikateľského prostredia; reforma justície; boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí; bezpečnosť a ochrana obyvateľstva; zdravé verejné financie; digitálne Slovensko – štát v mobile; kybernetická bezpečnosť; rýchly internet pre každého; digitálna ekonomika.	1,1 mld. €
Spolu		6,5 mld. €

Zdroj: Plán obnovy a odolnosti SR

Národné operačné programy EŠIF: V zmysle partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 budú operácie financované z EFRR (cieľa Investovanie pre rast a zamestnanosť), ESF+, KF a FST realizované **prostredníctvom jedného Programu Slovensko (OP Slovensko)**. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) bude riadiacim orgánom pre Strategický plán SPP 2023 – 2027 a bude zodpovedné za jeho prípravu, ako aj za implementáciu ENRAF a zároveň riadiacim orgánom pre Operačný program Rybné hospodárstvo na roky 2021 – 2027.

Celková alokácia Programu Slovensko na programové obdobie 2021 – 2027 činí **12,59 mld. eur**, čo je v programe rozdelené v rámci 5 cieľov politik a ich jednotlivých priorít. Najväčšia finančná alokácia je pridelená na prioritu 3P1 Doprava (2,18 mld. eur) a prioritu 2P2 Životné prostredie (2,03 mld. eur). Pre Fond na spravodlivú transformáciu v prioritě 6 bolo vyčlenených celkom 0,44 mld. eur.

Priorita Programu Slovensko	Finančná alokácia v eurách	podiel
Cieľ politiky 1: KONKURENCIESCHOPNEJŠIA A INTELIGENTNEJŠIA EURÓPA na presadzovanie inovatívnej a inteligentnej transformácie hospodárstva a regionálnej prepojenosti IKT	1 890 150 000 €	15,01 %
1P1: Veda, výskum a inovácie	1 778 050 000 €	14,12 %
1P2: Digitálna pripojiteľnosť	112 100 000 €	0,89 %
Cieľ politiky 2: ZELENŠIA EURÓPA podporujúca prechod z ekologickejšieho, nízko-uhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility	4 227 647 279 €	33,57 %
2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia	1 306 549 999 €	10,37 %
2P2: Životné prostredie	2 030 497 280 €	16,12 %
2P3: Udržateľná mestská mobilita	890 600 000 €	7,07 %
Cieľ politiky 3: PREPOJENEJŠIA EURÓPA vďaka posilneniu mobility	1 999 903 170 €	15,88 %
3P1: Doprava	1 999 903 170 €	15,88 %
Cieľ politiky 4: SOCIÁLNEJŠIA A INKLÚZIVNEJŠIA EURÓPA implementujúca Európsky pilier sociálnych práv	3 251 604 336 €	25,82 %
4P1: Adaptabilný a prístupný trh práce	527 471 548 €	4,19 %
4P2: Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie	623 293 550 €	4,95 %
4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu	241 606 000 €	1,92 %
4P4: Záruka pre mladých	283 969 292 €	2,25 %
4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby	1 169 957 946 €	9,29 %
4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunit	269 000 000 €	2,14 %
4P7: Sociálne inovácie a experimenty	68 153 000 €	0,54 %
4P8: Potravinová a materiálna deprivácia	68 153 000 €	0,54 %
Cieľ politiky 5: EURÓPA BLIŽŠIE K OBČANOM vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území a miestnych iniciatív	403 637 715 €	3,21 %
5P1: Moderné regióny	403 637 715 €	3,21 %
Priorita 6: Fond na spravodlivú transformáciu	440 658 242 €	3,50 %
6P1: Fond na spravodlivú transformáciu	440 658 242 €	3,50 %
Priorita 7: Technická pomoc	380 134 191 €	3,02 %
7P1-7P4: Technická pomoc	380 134 191 €	3,02 %
CELKOM	12 593 734 933 €	100 %

Zdroj: Program Slovensko (schválený vládou SR dňa 28. júna 2022).

Indikatívny časový plán čerpania EŠIF z Programu Slovensko 2021 – 2027 v eurách

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
0 €	2 110 774 072 €	2 178 968 551 €	2 131 671 778 €	2 219 229 074 €	1 927 707 085 €	2 025 384 373 €	12 593 734 933 €

Zdroj: Program Slovensko verzia 1.0 (december 2021)

V nasledujúcej tabuľke je orientačne znázornené prepojenie jednotlivých priorít Programu Slovensko na špecifické ciele PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030:

Priorita	Špecifický cieľ PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030	Priorita Programu Slovensko
P1. Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	2P2: Životné prostredie 5P1: Moderné regióny
	1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)	2P2: Životné prostredie 2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia
	1.3 Podporovať adaptáciu sídla a krajiny na dopady zmeny klímy	2P2: Životné prostredie 4P4: Záruka pre mladých
	1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	2P2: Životné prostredie 2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia
	1.5 Podporovať udržateľnú dopravnú a ekologickú mobilitu	3P1: Doprava 2P3: Udržateľná mestská mobilita
	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia

Priorita	Špecifický cieľ PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030	Priorita Programu Slovensko
P2: podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť	2.1 Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja	4P1: Adaptabilný a prístupný trh práce 1P1: Veda, výskum a inovácie
	2.2 Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce	4P1: Adaptabilný a prístupný trh práce 4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu 4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít 4P7: Sociálne inovácie a experimenty
	2.3 Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad–Tatry	5P1: Moderné regióny 3P1: Doprava 2P3: Udržateľná mestská mobilita
	2.4 Podporovať kultúrno–kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	5P1: Moderné regióny 4P4: Záruka pre mladých
P3: rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v poprade	3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	4P2: Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie 4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu
	3.2 Vytvárať podmienky pre zmysuplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže	1P1: Veda, výskum a inovácie 4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít 4P4: Záruka pre mladých
	3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta	2P3: Udržateľná mestská mobilita 5P1: Moderné regióny 4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P4: Záruka pre mladých
	3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít 4P8: Potravinová a materiálna deprivácia
	3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít
	3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	4P5: Aktívne začlenenie a dostupné služby 4P6: Aktívne začlenenie rómskych komunít 1P2: Digitálna prepojitelnosť 2P1: Energetická efektívnosť a dekarbonizácia
P4: lepšie spravovanie mesta a vecí verejných	4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	1P2: Digitálna prepojitelnosť 1P1: Veda, výskum, inovácie 4P2: Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie 4P3: Zručnosti pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu
	4.2 Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“	1P2: Digitálna prepojitelnosť 1P1: Veda, výskum, inovácie
	4.3 Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce	5P1: Moderné regióny

Zdroj: Vlastné spracovanie autora z Programu Slovensko

INTERREG Slovensko – Poľsko na roky 2021 – 2027: Oprávnená oblasť sa rozprestiera na oboch stranách Karpát, prevažne v horských oblastiach. Práve tieto horské podmienky sťažujú obyvateľom pohraničia a návštevníkom rýchle a pohodlné cestovanie. Rozloha programovej oblasti je viac ako 39 tisíc km², z čoho je takmer 60 % na poľskej strane. Na Slovensku programová oblasť zahŕňa Žilinský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji. V roku 2018 dosiahol počet obyvateľov programovej oblasti takmer 5,2 milióna, z ktorých približne 70 % žilo na poľskej strane. Riadiacim orgánom pre programové obdobie 2021 – 2027 bude Ministerstvo fondov a regionálnej politiky Poľskej republiky. MIRRI SR bude národným implementačným orgánom. Miera spolufinancovania bude 80 %.

Program INTERREG SLOVENSKO – POĽSKO 2021 – 2027 (bez technickej pomoci)

Priorita	Špecifické ciele	Finančná alokácia
1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie	Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženie všetkých foriem znečistenia	24 830 251 €
2. Prepojenejšie pohraničie	Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobilite	23 005 741 €
3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie	Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	62 649 562 €
4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia	Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	10 342 917 €
CELKOM		120 828 471 €

Zdroj: Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021 – 2027 Poľsko-Slovensko (verzia december 2021)

Indikatívny časový plán čerpania programov cezhraničnej spolupráce v rokoch 2021 – 2027 vrátane technickej pomoci v eurách

Program	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	CELKOM
Interreg Poľsko-Slovensko	17 390 306	17 738 112	18 092 874	18 454 732	18 823 827	19 200 303	19 584 309	129 284 462

Zdroj: PHRSR Žilinský kraj 2021+

Programy cezhraničnej spolupráce **Interreg Europe** a nadnárodnej spolupráce **Central Europe a Interreg Danube**. Zameriavajú sa na zlepšenie regionálnych politík prostredníctvom výmeny skúseností, inovatívnych postupov a budovania kapacít medzi subjektmi podieľajúcimi sa na implementácii a príprave regionálnych politík. Ide o projekty mäkkého charakteru, kde môžu byť realizované pilotné investičné aktivity v obmedzenom rozsahu. Podpora je zameraná od výskumu a inovácií, životného prostredia, klimatických zmien, sociálnej problematiky, dopravy a mobility až k previazaným oblastiam integrovaného rozvoja.

Komunitárne programy a finančné iniciatívy EÚ sú pomerne náročné programy na prípravu a implementáciu. Ide o centrálné riadené európske programy, ktoré sú spravované priamo Európskou komisiou alebo ňou poverenými inštitúciami, ktorých finančné alokácie v programovom období 2021 – 2027 porastú. Žiadosti o ich čerpanie sú však náročné na prípravu z dôvodu celoeurópskej konkurencie a ich zamerania, ktoré musí spĺňať atribúty inovatívnosti a kreativity, udržateľnosti a prenositeľnosti znalostí v kontexte EÚ. Ide o 11 centrálnych programov:

- 1. Horizont Európa/Horizon Europe** (veda, konkurencieschopnosť, inovácia);
- 2. Connecting Europe Facility – CEF** (Nástroj pre prepojenie Európy – transeurópska dopravná, energetická a digitálna infraštruktúra);
- 3. Erasmus+** (vzdelávanie/odborná príprava, mládež, šport);
- 4. Kreatívna Európa/Creative Europe** (delí sa na dve časti: Kultúra a Médiá; kultúrna a jazyková rozmanitosť, kultúrne dedičstvo a konkurencieschopnosť, audiovizuálna tvorba);
- 5. CERV/Citizenship, Equality, Rights and Values** – Práva a hodnoty (nahradil program Europe for Citizens/Európa pre občanov, podporuje európske práva, hodnoty, rovnosť a participáciu občanov);
- 6. LIFE** (životné prostredie, zmena klímy);
- 7. Program pre jednotný trh** (bezpečnosť potravín, ochrana spotrebiteľa, konkurencieschopnosť MSP, efektívny jednotný trh, európske štatistiky, účinné štandardy);
- 8. Program na podporu reforiem** (správa verejných rozpočtov, podnikateľské prostredie, vzdelávanie a odborná príprava/sociálna oblasť, životné prostredie/energetika);
- 9. InvestEU** (udržateľná infraštruktúra, výskum/inovácia/digitalizácia, malé a stredné podniky – MSP, sociálne podnikanie a zručnosti);
- 10. Digitálna Európa** (výkonná výpočtová technika, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť a dôvera, pokročilé digitálne zručnosti, využitie digitálnych kapacít a interoperabilita);
- 11. European Solidarity Corps** (solidarita a podpora tretím krajinám).

Okrem komunitárnych programov existujú aj ďalšie zdroje a **finančné iniciatívy podporované Európskou komisiou** zamerané na určitú oblasť alebo cieľovú skupinu. Ide aj o program **European Urban Initiative (EUI)** alebo program **European City Facility (EUCF)**, kde môže byť žiadateľom iba mesto, ktoré zostaví vlastné partnerstvo na lokálnej, regionálnej, národnej či nadnárodnej úrovni na základe potrieb riešeného projektu.

- **Iniciatíva European Urban Initiative (EUI)**, ktorá nahrádza predošlú iniciatívu Urban Innovative Actions (UIA), pomáha mestám a ich inováciám. V období rokov 2021 – 2027 je pomoc smerovaná na podporu inovatívnych akcií, budovanie kapacít, znalostí a hodnotenia územného vplyvu, rozvoj politiky a komunikácie. Prvé vyhlásenie výzvy bolo plánované na august 2022. Inšpiráciou je slovenský projekt Košice 2.0³, ktorý riešil ekonomickú transformáciu na digitálne a kreatívne mesto, nízku občiansku angažovanosť a infraštruktúru kreatívneho priemyslu v digitálnom veku. Do projektu bola zapojená okrem samotného mesta aj Technická univerzita Košice, neziskové organizácie, podniky a ďalší partneri. Zaujímavý je tiež český projekt CLAIRO – Clear AIR a klimatická adaptácia v Ostrave a ďalších mestách, do ktorého bol zapojený aj Moravsko-sliezsky kraj, niekoľko univerzít vrátane Univerzity Palackého v Olomouci a ďalší partneri.
- **European City Facility/EUCF** poskytuje podporu investičným projektom v oblasti udržateľnej energie, ktoré prispievajú k zlepšeniu energetickej náročnosti a dosiahnutiu energetických úspor. O grant vo výške 60 000 eur na rozvoj investičnej koncepcie v oblasti udržateľnej energie môžu žiadať mestá a obce v EÚ, ktoré majú schválený SEAP/SECAP alebo obdobný záväzný dokument. Prostredníctvom grantu je možné financovať činnosti nevyhnutné pre rozvoj investičných koncepcií (napr. štúdie uskutočniteľnosti, právne analýzy, sociálne štúdie, štúdie trhu, finančné analýzy a pod.). Nástroj pre európske mestá sa zameriava aj na: (1) zlepšenie účinnosti zariadení/vývoj a využívanie integrovaných obnoviteľných zdrojov budov – verejné, obytné budovy a terciárne (mimoobecné) budovy; (2) modernizáciu diaľkového vykurovania alebo prechod na obnoviteľné zdroje; (3) smart grids; (4) udržateľnú mestskú mobilitu (napr. verejná doprava, nabíjacie stanice atď.); (5) inovatívnu energetickú infraštruktúru (napr. občianske energetické spoločenstvá); (6) inovatívne prístupy k verejnému osvetleniu, čistiare odpadových vôd atď. EUCF nepodporuje investície do energetických projektov závislých od fosílnych palív.

Zdrojom financovania projektov v partnerskej spolupráci s inými subjektmi je aj **Vyšehradský fond** (Visegrad Fund). Je to medzinárodná donorská organizácia založená v roku 2000 vládami krajín V4 (Slovenska, Česka, Maďarska a Poľska) na podporu regionálnej spolupráce medzi krajinami V4 a medzi regiónom V4 a ďalšími krajinami (regiónom západného Balkánu a Východného partnerstva). Fond z príspevkov členských krajín V4 poskytuje 8 miliónov eur prostredníctvom grantov, podporou mobilít a štipendií. Ostatné darcovské krajiny (Kanada, Nemecko, Holandsko, Južná Kórea, Švédsko, Švajčiarsko, Spojené štáty americké) poskytli ďalších 10 miliónov eur prostredníctvom rôznych grantových programov vedených fondom od roku 2012. Fond podporuje nasledovné oblasti: (1) Kultúrna a spoločná identita; (2) Vzdelávanie a budovanie kapacít; (3) Regionálny rozvoj, životné prostredie a turizmus; (4) Verejná politika a inštitucionálne partnerstvo; (5) Inovácia, výskum, vývoj, podnikanie; (6) Demokratické hodnoty a médiá; (7) Sociálny rozvoj.

Fondy EHP a Nórska: Slovenská republika je od roku 2004 príjemcom podpory z Nórskeho finančného mechanizmu (EEA grants), ktorý doteraz zafinancoval podporu pre projekty v hodnote 263 mil. eur. V rokoch 2014 – 2021 boli sumou približne 113 mil. eur podporené projekty zamerané na oblasť kultúry, občianskej spoločnosti, dobrej správy vecí verejných, základných práv a slobôd a ďalej na oblasť životného prostredia, energetiky, zmeny klímy a nízkouhlíkového hospodárstva. V nasledujúcom období do roku 2027 je možné opätovne počítať s týmito fondmi.

EPC financovanie: Hlavným predmetom energetických služieb so zaručeným výsledkom (Energy Performance Contracting – EPC) je návrh, projektovanie a realizácia investičných úsporných opatrení v existujúcej budove, areáli alebo inej prevádzkovej jednotke vrátane energetického manažmentu. Investičné náklady hradí dodávateľ, úsporné opatrenia sú niekoľko rokov splácané z dosiahnutých úspor. Pre celý projekt je len jeden dodávateľ (poskytovateľ energetických služieb/ESCO), ktorý na seba berie väčšinu finančných aj technických rizík. Metóda EPC je všeobecne vhodná pre objekty s vysokou spotrebou energie a s horšou energetickou účinnosťou. Výhody tejto metódy financovania sú: záruka úspešnosti projektu, dlhodobé dosahované zníženie spotreby energie, jeden dodávateľ, rovnaká motivácia dodávateľa i zákazníka, možnosť zaistenia financovania projektu, zlepšenie kvality pracovného a životného prostredia. Táto metóda je predovšetkým vhodná pre štátne inštitúcie a organizácie, pre kraje, mestá, obce a ich príspevkové organizácie.

Modernizačný fond: Hlavným cieľom je podporiť členské štáty EÚ modernizáciou a dekarbonizáciou ich energetických systémov. Fond podporuje projekty, ktoré pomôžu splniť ciele pre znížovanie emisií skleníkových plynov, zvyšovanie energetickej účinnosti a rozvoj obnoviteľných zdrojov energie. Podpora z fondu doplní financie z Programu Slovensko tak, aby sa neprekrývali, a zároveň aby bola podpora prístupná čo najširšiemu okruhu žiadateľov a ich technologickým riešeniam.

³ <https://www.cike.sk/project/urban-innovative-action/>

ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY VYPLÝVAJÚCE ZO SPRACOVANIA DOKUMENTU

Spracovatelia dokumentu považujú za podstatné odporúčanie, že mestská samospráva by mala **pokračovať** v akejkoľvek forme **participácie s verejnosťou a v práci** v tematických pracovných skupinách, ktorú úspešne naštartovalo spracovanie tohto dokumentu. Rozvojové procesy sa vďaka zdieľaniu informácií stanú transparentnejšími a rozvojové priorityestskej samosprávy akceptovateľnejšími verejnosťou. Dotazníkový prieskum verejnej mienky uvedený v Prilohe 3 poukázal na viaceré relevantné podnety, ktoré si vyžadujú pozornosťestskej samosprávy.

Zásobník projektov by sa mal od roku 2025 otvoriť aj iným subjektom, ako je len mestská samospráva, ktorá v ňom má aktuálne zahrnutých 100 % projektových zámerov (54 projektových zámerov). Zároveň je potrebné do Zásobníka projektov postupne zahrnúť navrhnuté investície integrovanej územnej investície (IÚI) mesta Poprad do roku 2030 uvedenej v Strategicko-programovej časti tohto dokumentu.

Spolupráca so socioekonomickými partnermi v meste Poprad je pre implementáciu tohto dokumentu kľúčová. Je tiež potrebné týchto partnerov viac zaangažovať a vtiahnuť aj do implementácie ďalšieho strategického dokumentu územia udržateľného mestského rozvoja UMR Poprad – Svit – Kežmarok, o ktorého existencii je veľmi nízka znalosť.

Pre implementáciu tohto strategického dokumentu je nevyhnutné, aby **bol dôsledne dodržaný postup implementácie** cez schvaľovanie a vyhodnocovanie ročných Akčných plánov projektov a aktivít, aj ako súčasť Správ o implementácii PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030.

Aktívna práca so Zásobníkom projektov, ktorá nespočíva len v jeho aktualizácii, ale najmä v sledovaní výziev pre externé financovanie projektových zámerov zahrnutých v Zásobníku projektov a reagovanie na tieto možnosti, by malo byť každodennou súčasťou práce Oddelenia strategického rozvoja MsÚ v Poprade.

Prílohy

PHRSR mesta Poprad na roky 2024 - 2030

Zásobník projektov aktualizovaný k 30. 09. 2024

110 177 021,35 EUR

Č.	Názov projektu	Zodpovednosť / odborný útvar	Dátum zaradenia do zásobníka	AKTUÁLNY STAV PROJEKTU	PRIORITA	IÚS UMR Poprad - Svit - Kežmarok do roku 2030		PHRSR Mesta Poprad 2024 - 2030	
						Zásobník IÚS UMR áno / nie	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie
1	Rekonštrukcia prístavby telocvične ZŠ Komen-ského	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	2.1.2	3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové využitie všetkých občanov mesta	3.3.3 Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií
2	Záchytný povrchový rigol pre odvádzanie povrchového odtoku, Rastislavova ul.	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE	1.2.2	1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine
3	Komunitné centrum Poprad-Matejovce	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	3.4.4 Zvyšovať kvalitu života MRK nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách
4	Výstavba bytov Juh IV	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3.5.3 Pripravovať podmienky pre individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu (IBV a HBV)
5	Výstavba sociálneho bývania s prvkami prestupného bývania v Poprade-Matejovciach	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3.5.1 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu
6	Rekonštrukcia mosta a lávok pre peších na Ul. 1. mája - Poprad	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
7	Detské a viacúčelové ihriská v meste Poprad	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		11 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	11.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine
8	Rozšírenie a rekonštrukcia MŠ, Lidická ul. v Poprade-Matejovciach	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania	3.1.1 Zabezpečovať modernizáciu budov, vybavenia a dobrého spravovania škôl a školských zariadení najmä s cieľom zefektívniť ich prevádzku
9	Rekonštrukcia, modernizácia a dobudovanie VO v meste Poprad, Suchoňova ul.	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
10	Rekonštrukciu, modernizácia a dobudovanie VO v meste Poprad, Smetanova ul.	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
11	Doplnenie verejného osvetlenia na Jaromčnej ul.	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
12	Rekonštrukcia, modernizácia a dobudovanie VO v meste Poprad: Sídlisko Juh, I. etapa - Ul. L. Svobodu	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov

Odhadovaný rozpočet v EUR	Program rozpočtu mesta	Pod-program rozpočtu	INFORMÁCIE O PRIPRAVENOSTI PROJEKTU				ODHADOVANÉ OBDOBIE REALIZÁCIE		
			Územné rozhodnutie ÁNO / NIE	Stavebné povolenie ÁNO / NIE	Doplňkové informácie	Zdroj financovania	2024 - 2027	2028 - 2030	2024 - 2030
2 000 000,00 EUR	9	3	NIE	NIE	Investičná akcia nie je zaradená v rozpočte mesta na rok 2024.	EÚ + ŠR + VZ			x
800 000,00 EUR	6	3	ÁNO	NIE	Prebieha majetkové usporiadanie, pozemkové úpravy.	EÚ + ŠR + VZ			x
3 000 000,00 EUR	14	4	ÁNO	ÁNO		EÚ + ŠR + VZ			x
10 000 000,00 EUR	13	3	ÁNO	NIE		ŠFRB		x	
5 500 000,00 EUR	13	3	ÁNO	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
2 400 000,00 EUR	7	2	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ	x		
2 000 000,00 EUR	12	3	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
1 600 000,00 EUR	9	1	ÁNO	ÁNO		EÚ + ŠR + VZ			x
47 000,00 EUR	8	4	NIE	NIE	Potrebné majetkové usporiadanie pozemkov. PD spracovaná.	VZ	x		
78 000,00 EUR	8	3	NIE	NIE	Stavba je vyvolaná prípravovou kabelizáciou NN siete. PD spracovaná. Potrebná časová koordinácia s VSD.	VZ	x		
50 000,00 EUR	8	4	NIE	NIE	Prebieha majetkové usporiadanie.	VZ	x		
260 000,00 EUR	8	3	NIE	NIE		VZ			x

Č.	Názov projektu	Zodpovednosť / odborný útvar	Dátum zaradenia do zoznamu	AKTUÁLNY STAV PROJEKTU	PRIORITA	IÚS UMR Poprad - Svit - Kežmarok do roku 2030		PHRSR Mesta Poprad 2024 - 2030	
						Zásobník IÚS UMR áno / nie	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie
13	Rekonštrukcia verejného osvetlenia v časti mesta Západ	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
14	Rekonštrukcia, modernizácia a dobudovanie VO v meste Poprad: Jesenského ul., Ul. B. Němcovej	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
15	Protipovodňové opatrenia Poprad-Stráže	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.3 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy	1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine
16	Výstavba cyklistických komunikácií Most D1 Matejovce - Poprad Západ, 1. časť, Most Športová ul. - Št. cesta I/66 (Úsek C), Št. cesta I/66 - Most D1 Matejovce (Úsek D), (Žiadosť podaná na úseky C a D)	OV	31.8.2024	podaná žiadosť o dotáciu	1 - vysoká	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad
17	Výstavba cyklistických komunikácií Most D1 Matejovce - Poprad Západ, 2. časť, Výstavba cyklistických komunikácií v Euroregióne Tatry, Most D1 Matejovce - ČOV Matejovce (Úsek E)	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad
18	Park Juh II	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1-1-1 a 1.2.1 a 1.2.2	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine
19	Prepojenie MK na Moyzešovej ul. s cestou I/66	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
20	Revitalizácia zelene sídlisko Juh VI, vnútroblok BD Svratka	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	1.1.1 a 1.2.1 a 1.2.2	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine
21	Výstavba sociálno-zdravotného nízkokapacitného zariadenia s kapacitou do 30 miest v Poprade-Matejovciach	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby	3.4.1 Udržiavať a skvalitňovať infraštruktúru sociálnych a zdravotných služieb
22	Parkoviská Banická ul.	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
23	Výstavba cyklistických komunikácií Poprad-Veľký Slavkov	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad
24	Revitalizácia zelene Francisciho ul.	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	1.1.1 a 1.2.1 a 1.2.2	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine
25	Revitalizácia priestorov na Námestí sv. Egídia v Poprade	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1-1-1 a 1.2.1 a 1.2.2	1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti	1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine

Odhadovaný rozpočet v EUR	Program rozpočtu mesta	Pod-program rozpočtu	INFORMÁCIE O PRIPRAVENOSTI PROJEKTU				ODHADOVANÉ OBDOBIE REALIZÁCIE		
			Územné rozhodnutie ÁNO / NIE	Stavebné povolenie ÁNO / NIE	Doplňkové informácie	Zdroj financovania	2024 - 2027	2028 - 2030	2024 - 2030
3 500 000,00 EUR	8	3	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
230 000,00 EUR	8	3	NIE	NIE	Stavba je vyvolaná pripravovanou kabelizáciou NN siete. PD pred zadaním. Potrebná časová koordinácia s VSD.	VZ	x		
1 500 000,00 EUR	6	3	NIE	NIE	Prebieha majetkové usporiadanie, posudzovanie vplyvov na životné prostredie.	EÚ + ŠR + VZ			x
1 950 000,00 EUR	7	4	ÁNO	ÁNO		EÚ + ŠR + VZ	x		
1 700 000,00 EUR	7	4	ÁNO	NIE	Prebieha proces vydania stavebného povolenia.	EÚ + ŠR + VZ	x		
2 526 406,00 EUR	12	4	ÁNO	ÁNO		EÚ + ŠR + VZ	x		
2 000 000,00 EUR	7	2	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
716 854,10 EUR	12	4	ÁNO	ÁNO		EÚ + ŠR + VZ			x
3 207 900,00 EUR	14	5	ÁNO	ÁNO		VZ			x
900 000,00 EUR	7	4	ÁNO	NIE		EÚ + ŠR + VZ	x		
1 022 588,62 EUR	7	4	ÁNO	ÁNO		VZ			x
565 081,22 EUR	12	4	ÁNO o využití územia"	ÁNO ohlásenie drobnej stavby"		EÚ + ŠR + VZ			x
11 625 259,89 EUR	12	4		ÁNO		EÚ + ŠR + VZ	x		

Č.	Názov projektu	Zodpovednosť / odborný útvar	Dátum zaradenia do zoznamu	AKTUÁLNY STAV PROJEKTU	PRIORITA	IÚS UMR Poprad - Svit - Kežmarok do roku 2030		PHRSR Mesta Poprad 2024 - 2030	
						Zásobník IÚS UMR áno / nie	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie
26	Rekonštrukcia Meštianskeho domu súp. č. 1740, 1741 - Spišská Sobota	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		2.4 Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie
27	Parkovisko pri futbalovom štadióne, Poprad- Veľká	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové využitie všetkých občanov mesta	3.3.3 Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií
28	Cyklotrasa medzi Štefánikovou ul. a sídl. Starý a Nový Juh	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad
29	Rekonštrukcia BD Xenón (bytové jadrá a elektrické rozvody)	OO	31.8.2024	implementovaný	1 - vysoká	NIE		3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky pre bývanie pre všetky skupiny obyvateľov	3.5.1 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu
30	Parkoviská BD č. 805, 806, 807, 808, 809 - PaPD	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
31	Most nad SC1/66/M9	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
32	Budovanie nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá v meste Poprad	MsÚ	31.8.2024	podaná žiadosť o dotáciu	1 - vysoká	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.3 Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon
33	MŠ Matejovce (znižovanie energetickej náročnosti budovy MŠ)	ZŠ s MŠ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
34	ZŠ s MŠ Spišská Sobota (znižovanie energetickej náročnosti budov ZŠ a MŠ)	ZŠ s MŠ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
35	Zníženie energetickej náročnosti budovy MŠ Dostojevského	ZŠ s MŠ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
36	Zníženie energetickej náročnosti budovy MŠ Mládeže	ZŠ s MŠ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov
37	Zapustené kontajnery stojiská, sídlisko Matejovce	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1.2.2	1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov
38	Čipový systém zberu komunálneho odpadu v meste Poprad	OV	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1.2.2	1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov

Odhadovaný rozpočet v EUR	Program rozpočtu mesta	Pod- program rozpočtu	INFORMÁCIE O PRIPRAVENOSTI PROJEKTU				ODHADOVANÉ OBDOBIE REALIZÁCIE		
			Územné rozhodnutie ÁNO / NIE	Stavebné povolenie ÁNO / NIE	Doplňkové informácie	Zdroj financovania	2024 - 2027	2028 - 2030	2024 - 2030
5 000 000,00 EUR	10	3	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
500 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		VZ			x
250 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ		x	
753 600,00 EUR	13	2	-	-		VZ	x		
900 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		VZ			x
2 170 000,00 EUR	7	2	Áno	Áno	Cenová úroveň roku 2023	VZ	x		
170 400,00 EUR	7	4	-	-		POaO	x		
2 000 000,00 EUR	9	1	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
3 000 000,00 EUR	9	2	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
600 000,00 EUR	9	1	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
550 000,00 EUR	9	1	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
400 000,00 EUR	6	1	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
150 000,00 EUR	6	1	-	-		VZ	x		

Č.	Názov projektu	Zodpovednosť / odborný útvar	Dátum zaradenia do zázobníka	AKTUÁLNY STAV PROJEKTU	PRIORITA	IÚS UMR Poprad - Svit - Kežmarok do roku 2030		PHRSR Mesta Poprad 2024 - 2030	
						Zásobník IÚS UMR áno / nie	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie
39	Nákup ekologických autobusov MHD + Vybudovanie inteligentných zastávok a depa	Do-pravca	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1.1.2 a 1.2.1 a 1.2.2	1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.3 Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon
40	Vybudovanie záchytného parkoviska (Západ, Zimný štadión)	MsÚ	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	1.2.1 a 1.2.2	1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
41	Zníženie energetickej náročnosti a modernizácia učební ZŠ s MŠ Letná, Poprad (podaná žiadosť na výmenu okien - rýchle opatrenia POaO 466 000 €)	ZŠ s MŠ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	2.1.2	1.6 Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry	1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetickej facility manažmentu pomocou smart nástrojov
42	Vybudovanie inteligentného kamerového systému k verejnemu osvetleniu	MsÚ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1.2.2	3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku	3.6.1 Udržiavať verejný poriadok a predchádzanie kriminalite, podmienky na predchádzanie mimoriadnych udalostí a riešenie mimoriadnych situácií aj s využitím smart nástrojov s podporou umelej inteligencie (AI)
43	Dobudovanie zázemia pre Skate park	MsÚ	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	1.2.1 a 1.2.2 a 2.1.1	3.3 Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta	3.3.3 Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií
44	Budovanie prvkov inteligentného mesta v meste Poprad	MsÚ	31.8.2024	v príprave	1 - vysoká	ÁNO	1.1.2 a 1.2.1	4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	4.1.1 Zabezpečovať otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov
45	Realizácia opatrení kybernetickej a informačnej bezpečnosti mesta Poprad	OI	31.8.2024	podaná žiadosť o dotáciu	1 - vysoká	NIE		4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy	4.1.1 Zabezpečovať otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov
46	Rozšírenie systémov zberu biologicky rozložiteľného odpadu (BRO) v meste Poprad	SMK	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	ÁNO	1.2.2	1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom	1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s EÚ legislatívou aj s využitím smart nástrojov
47	Sgrafito	OO	31.8.2024	podaná žiadosť o dotáciu	1 - vysoká	NIE		2.4 Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo	2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie
48	Rekonštrukcia miestnej komunikácie (MK) Palárikova ul.	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
49	Parkoviská v meste Poprad	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
50	Most Západ - I/18	OV	30.9.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla
51	Cyklistický chodník Poprad - Starý Smokovec	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklickej dopravy v meste Poprad

Odhadovaný rozpočet v EUR	Program rozpočtu mesta	Pod- program rozpočtu	INFORMÁCIE O PRIPRAVENOSTI PROJEKTU				ODHADOVANÉ OBDOBIE REALIZÁCIE		
			Územné rozhodnutie ÁNO / NIE	Stavebné povolenie ÁNO / NIE	Doplňkové informácie	Zdroj financovania	2024 - 2027	2028 - 2030	2024 - 2030
10 000 000,00 EUR	7	1	-	-		EÚ + ŠR + VZ	x		
6 000 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
2 500 000,00 EUR	9	2	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ	x		
1 000 000,00 EUR	5	1	-	-		EÚ + ŠR + VZ	x		
1 000 000,00 EUR	11	3	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ			x
2 500 000,00 EUR	5	1	-	-		EÚ + ŠR + VZ	x		
449 131,52 EUR	3	6	-	-		EÚ + ŠR + VZ	x		
500 000,00 EUR	6	1	-	-		EÚ + ŠR + VZ	x		
19 800,00 EUR	3	4	-	-	Vydané ohlásenie drobnej stavby.	ŠR + VZ	x		
515 000,00 EUR	7	2	ÁNO	ÁNO	Cenová úroveň roku 2019	VZ	x		
1 500 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		VZ			x
2 500 000,00 EUR	7	2	NIE	NIE		VZ	x		
3 700 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		EÚ + ŠR + VZ		x	

Č.	Názov projektu	Zodpovednosť / odborný útvar	Dátum zaradenia do zázobníka	AKTUÁLNY STAV PROJEKTU	PRIORITA	IÚS UMR Poprad - Svit - Kežmarok do roku 2030		PHRSR Mesta Poprad 2024 - 2030	
						Zásobník IÚS UMR áno / nie	Špecifický cieľ	Špecifický cieľ	Opatrenie
52	Parkovacie miesta sídlisko Západ	OV	31.8.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovacia politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
53	Prestavba križovatky Kukučínová ul. a Rovná ul.	OV	30.9.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovacia politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov
54	Parkovisko centrum	OV	30.9.2024	v príprave	2 - stredná	NIE		1.5 Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu	1.5.6 Zaviesť parkovacia politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov

Odhadovaný rozpočet v EUR	Program rozpočtu mesta	Pod-program rozpočtu	INFORMÁCIE O PRIPRAVENOSTI PROJEKTU				ODHADOVANÉ OBDOBIE REALIZÁCIE		
			Územné rozhodnutie ÁNO / NIE	Stavebné povolenie ÁNO / NIE	Doplňkové informácie	Zdroj financovania	2024 - 2027	2028 - 2030	2024 - 2030
1 500 000,00 EUR	7	4	NIE	NIE		VZ		x	
800 000,00 EUR	7	2	NIE	NIE		VZ		x	
70 000,00 EUR	7	4.	NIE	NIE	Revitalizácia a rozšírenie parkovacích plôch pod bývalým domom služieb. PD pred zadaním.	rozpočet mesta	x		

Príloha 3

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu medzi verejnosťou na území mesta Poprad

Pre lepšie pochopenie a zistenie potrieb miestnych ľudí na území mesta Poprad, sme použili jednu z metód participácie s verejnosťou – **štruktúrovaný dotazník** zverejnený od 9. mája 2024 na webovom portáli mesta Poprad. Odpovede boli prijímané do 17. júla 2024 a spracovatelia PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 získali **211 odpovedí**.

Ako uvádza súhrnná tabuľka nižšie Štruktúra respondentov prieskumu, ktorí vyplnili dotazník, vyzerala nasledovne: vo väčšej početnosti ho vyplnili ženy (53,6 %) vo veku od 36 do 45 rokov (33,6 %) s trvalým pobytom v mestskej časti Poprad (76,3 % respondentov) a prevažne pracujú v sektore služieb (12,8 %), v školstve (11,8 %), v samospráve (10,9 %), vo výrobnom sektore (10,4 %), alebo vo verejnom sektore (8,5 %).

Zaujímavým zistením z dotazníka je, že takmer ¼ obyvateľov Popradu (**22,7 %**) respondentov uviedlo, že sa **na územie mesta Poprad prisťahovalo** za rodinou (10,4 %), za prácou (5,7 %), kvôli horám (4,3 %) a kvôli prírode (0,9 %).

Štruktúra respondentov prieskumu

Pohlavie			Vek			Mestská časť		
Žena	113	53,6 %	Menej ako 18	1	0,5 %	Poprad	161	76,3 %
Muž	98	46,4 %	18 – 25 rokov	13	6,2 %	Spišská Sobota	15	7,1 %
			26 – 35 rokov	49	23,2 %	Veľká	19	9,0 %
			36 – 45 rokov	71	33,6 %	Stráže pod Tatrami	1	0,5 %
			46 – 55 rokov	45	21,3 %	Matejovce	15	7,1 %
			56 – 65 rokov	27	12,8 %	Kvetnica	0	0 %
			nad 65 rokov	5	2,4 %			
Celkom	211	100 %	Celkom	211	100 %	Celkom	211	100 %
Oblasť zamestnania								
Sektor služieb	27	12,8 %	IT	11	5,2 %	Životné prostredie	2	0,9 %
Školstvo	25	11,8 %	Zdravotníctvo	9	4,3 %	Kultúra	1	0,5 %
Samospráva	23	10,9 %	Cestovný ruch	8	3,8 %	Energetika	0	0 %
Výrobný sektor	22	10,4 %	Študent	7	3,3 %	Ostatné	18	8,5 %
Verejný sektor	18	8,5 %	Dôchodca	6	2,8 %			
Štátna správa	13	6,2 %	Šport	6	2,8 %			
Doprava	12	5,7 %	Sociálna oblasť	3	1,4 %			
						Celkom	211	100 %
Dôvod života v meste Poprad								
Narodil som sa tu				115	54,5 %			
Mám tu rodinné väzby				18	8,5 %			
Mám tu prácu				15	7,1 %			
Prisťahoval som sa za prácou				12	5,7 %			
Prisťahoval som sa za rodinou				22	10,4 %			
Prisťahoval som sa kvôli horám				9	4,3 %			
Prisťahoval som sa kvôli prírode				2	0,9 %			
Vyhovuje mi toto miesto na život				15	7,1 %			
Iné				3	1,4 %			
				Celkom	211	100 %		

Miera spokojnosti so stavom služieb a zabezpečovania životných potrieb

V tejto časti respondenti mali ohodnotiť „mieru spokojnosti so súčasným stavom služieb a zabezpečovania životných potrieb na území mesta Poprad“ vo vopred preddefinovaných **27 oblastiach s dopadom na kvalitu života v meste**, pričom mali k dispozícii škálu hodnotenia od 1 po 5. Pre vyhodnotenie sme zlúčili kritérium 1 a 2 do kategórie „Nespokojnosť“ a kritérium 4 a 5 do kategórie „Spokojnosť“. Hodnotenie 3 zostalo uvedené ako Neutrálne.

SPOKOJNOSŤ obyvateľov Popradu			NESPOKOJNOSŤ obyvateľov Popradu		
	v %			v %	
1	Dostupnosť inžinierskych sietí	82,9 %	1	Parkovacia politika	50,7 %
2	Kvalita ovzdušia	74,9 %	2	Možnosti pre výstavbu rodinných domov	48,3 %
3	Požiarna ochrana a ochrana pred povodňami	70,1 %	3	Dostupnosť bytov	44,1 %
4	Ponuka služieb a obchodu	60,7 %	4	Stav ciest a chodníkov	35,5 %
5	Dopravné napojenie na krajské mestá na Slovensku a v okolitých krajinách	59,7 %	5	Pracovné príležitosti v meste	33,6 %
6	Možnosti športového využitia	55,5 %	6	Možnosti investovania	30,3 %
7	Stav športových zariadení	54 %	7	Ponuka služieb cestovného ruchu	28 %
8	Stav kultúrnych zariadení	45 %			
9	Mestská hromadná doprava	45 %			

HODNOTENIE ATRIBÚTOV KVALITY ŽIVOTA V MESTE POPRAD v roku 2024

Oblasť hodnotenia	Nespokojnosť	Neutrálne	Spokojnosť	Oblasť hodnotenia	Nespokojnosť	Neutrálne	Spokojnosť
Celková kvalita života v meste	26	88	97	14. Možnosti kultúrneho využitia	57	70	84
1. Stav ciest a chodníkov	75	80	56	15. Stav športových zariadení	25	72	114
2. Infraštruktúra pre cyklo dopravu v meste	70	71	70	16. Možnosti športového využitia	35	59	117
3. Parkovacia politika	107	69	35	17. Kvalita sociálnych služieb	34	95	82
4. Mestská hromadná doprava (MHD)	44	72	95	18. Starostlivosť o seniorov	35	88	88
5. Dostupnosť inžinierskych sietí (vodovod, kanalizácia, centrálné vykurovanie, elektrina)	7	29	175	19. Kvalita infraštruktúry cestovného ruchu	58	78	75
6a. Možnosť pre výstavbu rodinných domov	102	77	32	20. Ponuka služieb cestovného ruchu	59	83	69
6b. Dostupnosť bytov	93	72	46	21. Ponuka služieb a obchodu	27	56	128
7. Stav verejnej zelene a čistota mesta	48	62	101	22. Pracovné príležitosti v meste	71	76	64
8. Odpadové hospodárstvo	48	65	98	23. Možnosť pre podnikanie	54	92	65
9. Kvalita ovzdušia	10	43	158	24. Možnosti investovania	64	94	53
10. Požiarna ochrana a ochrana pred povodňami	10	53	148	25. Kvalita služieb verejnej správy	55	82	74
11. Zdravotná starostlivosť	58	71	82	26. Bezpečnosť a ochrana osobného majetku	43	77	91
12. Technický stav a vybavenie škôl a školských zariadení	43	95	73	27. Dopravné napojenie na krajské mestá na Slovensku a v okolitých krajinách	28	57	126
13. Stav kultúrnych zariadení	38	78	95				
Celková kvalita života v meste	12,3%	41,7%	46,0%	14. Možnosti kultúrneho využitia	27,0%	33,2%	39,8%
1. Stav ciest a chodníkov	35,5%	37,9%	26,5%	15. Stav športových zariadení	11,8%	34,1%	54,0%
2. Infraštruktúra pre cyklo dopravu v meste	33,2%	33,6%	33,2%	16. Možnosti športového využitia	16,6%	28,0%	55,5%
3. Parkovacia politika	50,7%	32,7%	16,6%	17. Kvalita sociálnych služieb	16,1%	45,0%	38,9%
4. Mestská hromadná doprava (MHD)	20,9%	34,1%	45,0%	18. Starostlivosť o seniorov	16,6%	41,7%	41,7%
5. Dostupnosť inžinierskych sietí (vodovod, kanalizácia, centrálné vykurovanie, elektrina)	3,3%	13,7%	82,9%	19. Kvalita infraštruktúry cestovného ruchu	27,5%	37,0%	35,5%
6a. Možnosť pre výstavbu rodinných domov	48,3%	36,5%	15,2%	20. Ponuka služieb cestovného ruchu	28,0%	39,3%	32,7%
6b. Dostupnosť bytov	44,1%	34,1%	21,8%	21. Ponuka služieb a obchodu	12,8%	26,5%	60,7%
7. Stav verejnej zelene a čistota mesta	22,7%	29,4%	47,9%	22. Pracovné príležitosti v meste	33,6%	36,0%	30,3%
8. Odpadové hospodárstvo	22,7%	30,8%	46,4%	23. Možnosť pre podnikanie	25,6%	43,6%	30,8%
9. Kvalita ovzdušia	4,7%	20,4%	74,9%	24. Možnosti investovania	30,3%	44,5%	25,1%
10. Požiarna ochrana a ochrana pred povodňami	4,7%	25,1%	70,1%	25. Kvalita služieb verejnej správy	26,1%	38,9%	35,1%
11. Zdravotná starostlivosť	27,5%	33,6%	38,9%	26. Bezpečnosť a ochrana osobného majetku	20,4%	36,5%	43,1%
12. Technický stav a vybavenie škôl a školských zariadení	20,4%	45,0%	34,6%	27. Dopravné napojenie na krajské mestá na Slovensku a v okolitých krajinách	13,3%	27,0%	59,7%
13. Stav kultúrnych zariadení	18,0%	37,0%	45,0%				

ČO BY STE NA MESTE POPRAD RADI ZMENILI?

Poradie 10 zisťovaných oblastí, v ktorých mali respondenti najväčší záujem o zmeny, vzniklo na základe počtu odpovedí:

Problémová oblasť	Počet odpovedí	Najpočetnejšia odpoveď za všetky oblasti	Oblasť	Počet odpovedí		
1	Doprava	359	1	Viac cyklochodníkov	Doprava	53
2	Životné prostredie	305	2	Zavedené rezidenčné parkovanie	Doprava	37
3	Kultúra	184	3	Viac nájomných bytov	Sociálna	33
4	Šport	182	4	Čestná, spravodlivá, transparentná, proaktívna podpora menších športových klubov	Šport	31
5	Cestovný ruch	180	5	Plnohodnotná vysoká škola	Školstvo	30
6	Sociálna oblasť	162	6	Fungujúca MHD – častejšie a viac spojov	Doprava	27
7	Školstvo a vzdelávanie	159	7	Priebežná a pravidelnejšia starostlivosť o verejnú zeleň	Životné prostredie	25
8	Informovanie verejnosti	116	8	Viac mestských parkov	Životné prostredie	25
9	Ekonomická oblasť	84	9	Zmena spôsobu zberu a separovania odpadu	Životné prostredie	24
10	Spolupráca v podtatranskom regióne	70	10	Viac cyklochodníkov a funkčná sieť cyklotrás	Cestovný ruch	22
			11	Nedostatok kvalitných detských ihrísk s vybavenosťou na sídliskách a v mestských častiach	Šport	20
			12	Plynulá sieť a systém cyklotrás v meste	Doprava	19

Oblasť 1: Navrhované zmeny v oblasti KULTÚRY

Zo 184 odpovedí v oblasti kultúry bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Viac kultúrnych podujatí a kultúrnych programov (18x)
2. Priestor pre viac divadla (17x)
3. Rôznorodjšia, pestrejšia, širšia ponuka podujatí (15x)
4. Skultúrniť a využívať verejný priestor na šírenie kultúry (15x)
5. Častejšie programy na rôzne príležitosti (10x)
6. Programy na podporu umeleckej tvorby (10x)
7. Viac hudby/konzertov a hudobných festivalov (7x)
8. Kultúra aj do mestských častí (6x)
9. Informovanosť verejnosti o podujatiach a ich propagácia (6x)
10. Dostupnosť koncertov, podujatí, besied (6x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Kultúrna ponuka	94 <ul style="list-style-type: none"> ▪ viac kultúrnych podujatí a kultúrnych programov (18x) ▪ priestor pre viac divadla (17x) – viac divadelných predstavení; stála divadelná scéna ▪ rôznorodjšia, pestrejšia, širšia ponuka podujatí (15x) – vyššia variabilita ▪ častejšie programy na rôzne príležitosti (10x) – nielen agentúrne koncerty počas leta; aj na jar aj na jeseň; turisti sú v Tatrách celoročne a je potrebné ich prilákať do mesta; mimo letnej sezóny je v meste mŕtvo ▪ viac hudby/konzertov a hudobných festivalov (7x) – aj kaviarničková hudba; aj hudba v kostoloch; aj vážna hudba ▪ kultúra aj do mestských častí (6x) – podľa histórie; obnova kultúrnych stánkov; nezabúdať na Spišskú Sobotu ▪ málo akcií pre deti (4x) – sú jednotvárne ▪ aktivity v kultúre počas celého roka (3x) ▪ viac kultúry pre všetky vekové kategórie (3x) ▪ kultúrne leto (2x) ▪ viac podujatí na námestí, ako sú Viva Italia / talianske trhy (2x) ▪ nevhodná stánková kultúra (1x) – nie lokálny a samé „žrádlo“ s drahými cenami, lebo drahé poplatky od mesta ▪ hostia/účinkujúci z celého sveta (1x) ▪ viac politických diskusií (1x) ▪ viac programu pre mladých (1x) ▪ podporovať kultúru života a nielen kultúrne akcie typu kultúrne leto (1x) – kultúru chápať širšie ▪ viac folklóru (1x) ▪ dlhšie trvajúce programy (1x)
Riadenie kultúry	29 <ul style="list-style-type: none"> ▪ programy na podporu umeleckej tvorby (10x) – aj začínajúcich umelcov; aj slobody prejavu umelca ▪ podpora kultúrnych akcií občianskeho sektora (5x) – vytváranie priaznivých podmienok pre ich fungovanie (miestni umelci, spolky, kluby, prevádzky na námestí a iné) ▪ podpora všetkých kultúrnych inštitúcií vrátane nezávislej kultúry (4x) – väčšia podpora pre kultúrne inštitúcie ▪ profesionalizácia a reštrukturalizácia Odboru kultúry (2x) ▪ projekty V4 s družobnými mestami (2x) využité na umelecké výmeny ▪ programy na podporu talentov (2x) – aj na školách ▪ príklady zahraničných miest ako robiť kultúru (1x) ▪ viac kultúrnych inštitúcií a ich rôznorodosť (1x) ▪ spolupráca so Zakopaným (1x) – nevyužitý potenciál ▪ angažovať externých odborníkov v oblasti kultúry a získať rady (1x)
Kultúra vo verejnom priestore	17 <ul style="list-style-type: none"> ▪ skultúrniť a využívať verejný priestor na šírenie kultúry (15x) – námestie, parky; kvalita a čistota verejného priestoru; revitalizácia námestia; chýba manuál verejného priestoru; chýba hlavný architekt mesta, ak hovoríme o kvalite verejného priestoru ▪ menej bezdomovcov a Rómov (1x) ▪ menej vianočného osvetlenia a hlučných kolied z rozhlasu (1x) – nahradiť to živou (dychovou) hudbou z balkóna zvonice
Kultúrna infraštruktúra a vybavenosť	13 <ul style="list-style-type: none"> ▪ rekonštrukcia Domu kultúry (4x) – väčšie priestory; chýba tu externý priestor ▪ vybavenosť (3x) ▪ spustiť Kino Máj (2x) ▪ alternatívne priestory na kultúru (1x) ▪ modernizácia Kína Tatran (1x) ▪ menší a cenovo dostupnejší priestor na kultúru pre občianske združenia (1x) ▪ nedostatočné využívanie multifunkčných priestorov Arény (1x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Dostupnosť kultúry	10	<ul style="list-style-type: none"> dostupnosť koncertov, podujatí, besied (6x) – aj lacnejšie vstupné vysoké poplatky škôl a občianskych združení za kultúrny dom (2x) kultúra je dostupná, je to jej podstatou (1x) Viva Italia má zlý termín (1x) – pred výplatom
Práca s publikom	6	<ul style="list-style-type: none"> informovanosť verejnosti o podujatiach a ich propagácia (6x) – reklama, sociálne siete; aj v okolí Poprad
Starostlivosť o kultúrne dedičstvo	2	<ul style="list-style-type: none"> vzkriesiť projekt Tatranského múzea na Velickom námestí (1x) mesto má byť vzorom v kvalitných rekonštrukciách a architektonicky hodnotných revitalizáciách majetku mesta (1x) – aj pre developerov
Iné	13	<ul style="list-style-type: none"> nič (9x) neviem (1x) som spokojná / som spokojný s možnosťami kultúrneho vyžitia (3x) – kto chce, si svoje nájde
Celkom	184	
Neodpovedalo	98	

Oblasť 2: Navrhované zmeny v oblasti ŠKOLSTVA A VZDELÁVANIA

Zo 159 odpovedí v oblasti školstva a vzdelávania bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Plnohodnotná vysoká škola (30x)
2. Obnova a rekonštrukcia školskej infraštruktúry (13x)
3. Kvalitná vybavenosť škôl (13x)
4. Pestrosť študijných programov (7x)
5. Príprava na povolanie (7x)
6. Viac praktických aktivít na úkor teórie (6x)
7. Podpora pre mimoškolskú vzdelávaciu činnosť (5x)
8. Dostupná kapacita MŠ (5x)
9. Rastúca kvalita výučby (4x)
10. Pestrejšia ponuka stredoškolských odborov (4x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Vysokoškolské vzdelávanie	35	<ul style="list-style-type: none"> plnohodnotná vysoká škola (30x) – pre potreby zamestnávateľov; nech deti nemusia ďaleko cestovať; zameranie šport a cestovný ruch; rôzne segmenty výskumu a vzdelávania (technické, prírodovedné, humanitné, lekárske) VŠ technická (2x) – stavbári, strojárí podpora pre startup a spoluprácu s VŠ (2x) – (f)ITcubator, n. o. a coworking reprezentatívna budova pre Ekonomickú fakultu UMB v Poprade (1x) vyššie vzdelávanie pre zdravotníkov (1x)
Školská infraštruktúra a vybavenosť	30	<ul style="list-style-type: none"> obnova a rekonštrukcia školskej infraštruktúry (13x) – technický stav budov; exteriéry MŠ a ZŠ – vonkajšie voľnočasové priestory pre deti (4x); ihriská a športoviská; zelené plochy; vzhľad budov škôl (2x) – najmä ZŠ Francisciho kvalitná vybavenosť škôl (13x) moderné technológie a pomôcky do škôl (3x) krátkodobé parkovanie pri školách (1x)
Kvalita vzdelávacieho procesu	27	<ul style="list-style-type: none"> pestrosť študijných programov (7x) – väčší výber; moderné vzdelávacie postupy a programy viac praktických aktivít na úkor teórie (6x) – školské projekty; prax popri štúdiu; prepojenie školstva s praxou; návštevy podnikov z mesta a regiónu rastúca kvalita výučby (4x) kvalita telesnej výchovy na školách (2x) – o jeden deň viac športu viac plávania na školách (1x) inovácie vzdelávacieho procesu (1x) zapájanie sa do projektov Erasmus a cezhraničné výmeny (1x) menej trápiť deti množstvom písomiek (1x) rozvoj kritického myslenia (1x) prednášky odborníkov z mesta a kraja na vyučovacích hodinách (1x) hravé formy podpory vzdelávania (1x) – slušnosť, spolupatričnosť kvalitné vzdelávanie jazykov do škôl (1x) – konkurovať zahraničiu
Mimoškolská vzdelávacia činnosť	16	<ul style="list-style-type: none"> príprava na povolanie (7x) – vzdelávanie v profesiách, po ktorých je u zamestnávateľov dopyt podpora pre mimoškolskú vzdelávaciu činnosť (5x) – podpora od rodičov dostupnosť kvalitných CVČ krúžkov aj v mestskej časti (2x) – jedna centrálna ZUŠ s pobočkami v každej mestskej časti nezvyšovanie poplatkov za umelecké vzdelávanie (1x) väčší výber krúžkov na ZŠ (1x)

Materské a základné školy	15	<ul style="list-style-type: none"> dostupná kapacita MŠ (5x) modernejší prístup na MŠ (1x) riešenie šikany a diskriminácie (1x) zlepšenie priestorov MŠ (1x) školy s MRK – intenzívnejšia práca (1x) veľa pozerania TV v MŠ a ZŠ (1x) školy v prírode v Hájovni Mestských lesov (1x) spolupráca škôl so športovými klubmi (1x) chýba ZŠ v mestskej časti Stráže (1x) kvalita stravy na ZŠ a SŠ (1x) zapájať študentov do akcií pre seniorov (1x)
Riadenie škôl	11	<ul style="list-style-type: none"> kapacita jaslí (3x) nižšie poplatky za MŠ, školské kluby a CVCČ (2x) – možnosti krúžkov bez poplatkov kvalitné personálne zabezpečenie (2x) vyššie poplatky za jasle (1x) poddimenzovaný záujem o školstvo (1x) chýba koncepcia vzdelávania a školstva (1x) viac alternatívnych školských zariadení (1x)
Stredoškolské vzdelávanie	11	<ul style="list-style-type: none"> pestrejšia ponuka stredoškolských odborov (4x) – kvalitné stredné školy v meste dostupnosť a kapacity štúdia na SŠ (2x) – potreba, aby kapacity SŠ rástli a nie klesali podporiť školy so zameraním na cestovný ruch (1x) znižovať počet stredných škôl s maturitou (1x) prísnejší výber študentov na SŠ (1x) kvalita stravy na ZŠ a SŠ (1x) učebné 3-ročné odbory (1x) – aj remeslá
Celoživotné vzdelávanie	3	<ul style="list-style-type: none"> dostupnosť vzdelávacích kurzov (1x) podporné programy pre seniorov a hendikepovaných (1x) bezplatné vzdelávacie kurzy pre dospelých a starších ľudí (1x)
Špeciálne školstvo	1	<ul style="list-style-type: none"> špeciálne školy pre autistov (1x)
Iné	10	<ul style="list-style-type: none"> nič (5x) som spokojná / som spokojný (3x) nevím (2x)
Celkom	159	
Neodpovedalo	111	

Oblasť 3: Navrhované zmeny v oblasti ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Z 305 odpovedí v oblasti životného prostredia bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. **Priebežná a pravidelnejšia / častejšia starostlivosť o verejnú zeleň (25x)**
2. **Viac mestských parkov (25x)**
3. **Zmena spôsobu zberu a separovania odpadu (24x)**
4. **Viac vhodnej zelene a jej výsadba (15x)**
5. **Nevhodné kontajnery na triedený odpad (13x)**
6. **Častejšie kosenie (12x)**
7. **Parky pre psov / výbehy na venčenie (11x)**
8. **Skvalitnenie kontajnerových stojísk (10x)**
9. **Údržba kontajnerov na triedený odpad (10x)**
10. **Starostlivosť o verejný priestor a jeho čistotu (9x)**
11. **Realizácia vodozádržných opatrení (6x)**
12. **Čistota vody (6x)**

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Odpadové hospodárstvo	88 <ul style="list-style-type: none"> zmena spôsobu zberu a separovania odpadu (24x) – zvýhodnenie tých, čo separujú; sídliská sú zberom odpadu pre okolité obce; vyberači odpadu z kontajnerov; veľkoobjemový odpad patrí na zberný dvor; zvýšiť frekvenciu zberu odpadu nevhodné kontajnery na triedený odpad (13x) – kontajnery na plast s väčšími otvormi; skvalitnenie kontajnerových stojísk (10x) - súčasné riešenie je nevyhovujúce; kontajnery do uzatvárateľných klieťok kvôli vyberačom smetiakov; skultivovať okolie kontajnerov na Juhu III (ohrádky na čip); kamery ku kontajnerovým stojískam; údržba kontajnerov na triedený odpad (10x) - pravidelná kontrola; urgentná výmena kontajnerov (špinavé gumi, malé otvory); je ich málo – nie je kam hádzať odpad; neporiadok; nie sú dezinfikované; nový typ kontajnerov; preplnené kontajnery; rozfúkaný papier;

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaviesť množstevný zber (5x) – platím za váhu odpadu; susedia na ulici 29. augusta 36A by mali začať platiť za smeti ▪ (polo)podzemné kontajnery (4x) ▪ likvidácia odpadu – spaľovňa (4x) – integrované koncové zariadenie na nakladanie s odpadom, na zber komunálneho odpadu, nakladanie s kuchynským odpadom a bioodpadom ▪ zapáchajúce kontajnery v lete na bioodpad (4x) – čistá hrôza ten smrad; zvýšiť frekvenciu zvozov v lete ▪ odpadkové koše ku chodníkom na sídliskách (3x) ▪ zníženie poplatkov za odpad (2x) – výrazne vzrástli ▪ nesúhlasím s umiestnením skládky v Matejovciach (2x) – hľadať priestor v odľahlých častiach regiónu ▪ jednoduchšie a adresnejšie odpadové hospodárstvo pre bytové domy (2x) ▪ dlhšie pristavenie veľkoobjemových kontajnerov pri jarnom upratovaní alebo 2x ročne (1x) ▪ zber textilu a jeho druhotné využitie (1x) ▪ triedenie odpadu v školských zariadeniach (1x) ▪ sklad vecí z „druhej ruky“ ako verejná služba (1x) ▪ akcia „vylož pred dom, čo nepotrebuješ“ (1x)
Starostlivosť o zeleň	<p>64</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ priebežná a pravidelnejšia / častejšia starostlivosť o verejnú zeleň (25x) - orezy stromov a kríkov na sídliskách; dlho sa čaká na orez stromu, ak je nebezpečný ▪ viac vhodnej zelene a jej výsadba (15x) – najmä na sídliskách; clona pre deti na detských ihriskách; kvitujem, že sa sadí na Juhu; ▪ častejšie kosenie (12x) – pri bytovkách z dôvodu vysokej trávy; zbierať pokosenú trávu zo svahu - zahníva ▪ dôslednejšia a častejšia úprava zelene (4x) – údržba stromov; neudržiavané stromy na námestí; ▪ nevyrubovať stromy v zástavbe (2x) ▪ viac náletových lúk (2x) – s kvetmi pre včely a motýle ▪ Konceptcia starostlivosti o zeleň a verejné priestranstvá (1x) – nekoncepčná výsadba; sadené rôznorodé a nevhodné dreviny, ▪ výsadba stromov, kde nehniezdia vrany (1x) ▪ viac kvetov a zelene počas leta aj v iných mestských častiach (1x) ▪ správnosť orezov (1x) - nielen „na kmeň“ ▪ spolupráca občanov pri kosení pred domom (1x) ▪ nehrabať lístie na jeseň, kvôli hmyzu, ktorý tu zimuje (1x) ▪ nikto sa nestará o vysadené záhony kvetov (1x) – burina ▪ viac kríkov do trávnikov (1x)
Verejné priestranstvá	<p>63</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ viac mestských parkov (25x) - chýbajúci centrálny mestský park (3x); obnova parku Starý Juh; výstavba sľúbeného parku na Juhu ▪ parky pre psov / výbehy na venčenie (11x) – bezpečný / oplotený priestor, napr. na ul. Rastislavova; s košími na exkrementy; platíme daň za psa a nič nedostávame ▪ zelené odдыхové zóny (6x) – na starom Juhu; pri centre mesta ▪ čistá rieka a jej zapojenie do verejných priestorov (4x) – sedenie na brehu ▪ nariadiť len podzemné parkoviská pri novej bytovej výstavbe (3x) ▪ riešenie pouličných mačiek na sídliskách (2x) ▪ úprava námestia a pešej zóny (2x) ▪ riešenie premnoženého krkavcovitého vtáctva (2x) – na sídlisku Západ; havrany na sídliskách (Juh, Tajovského) ▪ viac detských ihrísk (2x) – na Juhu III postavené 3 zbytočné detské ihriská) ▪ viac zelenej plochy pri centre mesta (1x) ▪ chýba prírodný amfiteáter na akcie (1x) ▪ komunitné záhrady na sídliskách (1x) ▪ zlepšenie stavu vnútroblokov (1x) ▪ redukcia vianočnej výzdoby (1x) – stojí veľa jej uskladnenie, údržba a elektrická energia ▪ trávnaté plochy na sídliskách sa menia na parkoviská (1x)
Čistota mesta	<p>18</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ starostlivosť o verejný priestor a jeho čistotu (9x) – doplniť lavičky pre dôchodcov ▪ čistota chodníkov (3x) ▪ čistota a kvalita ciest (2x) – aj Spišská Sobota ▪ preriedenie kríkov, kde spávajú bezdomovci (2x) ▪ slušné verejné WC (1x) ▪ čistota podchodov po nekvalitnej prerábke je v odpudzujúcom stave (1x)
Adaptácia na klimatické zmeny	<p>15</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ realizácia vodozádržných opatrení (6x) - výmena povrchov za vodopriepustné; uprednostniť trávnik pred dlažbou; záchyt vody v meste (ulice, námestia); viac zelene na námestí (prehrievanie betónu) ▪ zaviesť povinnosti pre novostavby (5x) – záchyt/zber dažďovej vody, zelené pásy na zadržovanie vody (pravidelná kontrola, či bolo dodržané); povinnosť zelených striech (3x) ▪ Konceptcia adaptácie na zmenu klímy (3x) ▪ vodná plocha na sídlisku Juh (1x)
Ochrana prírody a krajiny	<p>11</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ochrana prírody a krajiny (4x) ▪ veľa prírody v okolí (4x) – okolitá krajina za mestom na zmysluplné trávenie voľného času v prírode; Kvetnicu vnímať ako príležitosť na oddych – obnova mestských kúpeľov; komplexné prímestské odдыхové centrum (grilovanie, piknik, detské zóny, golf...) ▪ náučný chodník okolo vzácneho rašeliniska na Novom Juhu (1x) ▪ čistenie prírody (1x) ▪ viac možností na trávenie voľného času v prírode (1x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Ochrana ovzdušia	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zlepšenie kvality a čistoty ovzdušia (4x) – zaprášené mesto ▪ motivácia využívať MHD (2x) ▪ prepojenie cyklochodníkov s obytnými a priemyselnými zónami (1x) ▪ výstavba kruhových objazdov (1x) ▪ cykloinfraštruktúra aj pre občana, nielen turistu (1x) ▪ nesúhlasím s umiestnením fabriky Schulle v Matejovciach (1x) – znížená kvalita ovzdušia
Ochrana vôd	9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ čistota vody (6x) - dohľad nad kvalitou vody ▪ pitné fontánky v lete (2x) ▪ pravidelné čistenie vodných tokov (1x) – odpady v koryte rieky Poprad, Veľký Potok
Mestská politika životného prostredia a jej riadenie	8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ informovanie o výrube vopred infotabulou (3x) ▪ chýba konzultácia s občanmi pri výsadbe (1x) ▪ výmena vedúcej životného prostredia (1x) ▪ vidieť starostlivosť o životné prostredie (1x) ▪ investície do SMART inovácií (1x) ▪ nové záhradkárske, chatové a rekreačné štvrte pre občanov z bytových domov (1x) ▪ stop pre výstavbu bytoviek pre bohatých na úkor zelene (1x) – z Popradu vzniká betónová džungľa (BD Stará Píla – tu mohol byť mestský park)
Energetické hospodárstvo	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OZE a jej využitie (2x) ▪ Solárna energia a jej využitie (2x) ▪ uhlíkovo neutrálne riešenia pri verejných budovách (1x)
Osveta environmentálnym témam	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osвета a vzdelávanie v odpadovom hospodárstve (1x) ▪ vzdelávanie verejnosti o flóre a faune (1x) ▪ angažovať mládež do akcií spojených so životným prostredím (1x)
Ochrana pôdy	0	
Iné	11	<ul style="list-style-type: none"> ▪ som spokojná / som spokojný (7x) ▪ nič (4x)
Celkom	305	
Neodpovedalo	87	

Oblasť 4: Navrhované zmeny v oblasti DOPRAVY

Z 359 odpovedí v oblasti dopravy bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Viac cyklochodníkov (53x)
2. Zavedené rezidenčné parkovanie (37x)
3. Fungujúca MHD – častejšie a viac spojov (27x)
4. Plynulá sieť a systém cyklotrás v meste (19x)
5. Nové parkovacie domy (18x)
6. Opravy peších chodníkov (17x)
7. Málo parkovacích miest (16x)
8. Viac pravidelných leteckých spojení z Popradu (12x)
9. Nutnosť budovať obchvaty okolo mesta (11x)
10. Oprava miestnych ciest (11x)
11. Parkovacia politika na sídliskách a v mestských častiach (10x)
12. MHD nejazdí na letisko Poprad (9x)
13. Bezpečnosť peších chodníkov a priechodov pre chodcov (7x)
14. Zákaz e-kolobežiek po chodníkoch (7x)
15. Preplnené električky do Vysokých Tatier v lete (6x)
16. Významne zmenená situácia s dopravou v meste za poslednú dekádu (6x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Parkovanie	96	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zavedené rezidenčné parkovanie (37x) – rezidenčné karty pre rezidenčné zóny; jedno auto na rodinu s parkovaním na vymedzenom mieste zdarma, ostatné za poplatok; jedno auto parkovanie pri bytovom dome, ostatné na záchytnom parkovisku; na zavedenie čakáme 2 roky – odmietli mi vydať parkovacie miesto aj keď som ZŤP; úľavy pre rezidentov na parkovanie v centre mesta; ▪ nové parkovacie domy (18x) – budovať aj 4-podlažné parkovacie domy; prioritou Parkovací dom na Rázusovej ulici a na Juhu III; na Západe, Starom a Novom Juhu už nezaparkuješ; aj s kamerami; spolplatniť; riešiť parkovacie domy len na Juhu nestačí

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ málo parkovacích miest (16x) – na sídlisku Západ II a na Juhu; parkujeme v blate; budovanie nových parkovacích miest; najmä v okolí bytoviek; vznikom klziska je nedostatok parkovacích miest na ul. Tomášikova (Starý Juh) ▪ parkovacia politika na sídliskách a v mestských častiach (10x) – na sídlisku Západ nie je žiadna; parkovanie má byť zadarmo; aktuálne je predražené parkovanie v meste – nedá sa, za parkovanie zaplatiť na sídlisku; parkuje sa všade - aj pred vchodmi do bytoviek, v zákružkách, na chodníkoch, úzkych cestách; rozdávať pokuty za parkovanie nie je riešenie; nerezidenti, dokonca nerezidenti Popradu parkujú v blízkosti centra tam, kde sú bytové domy; Mestská polícia by mala kontrolovať viac; ▪ nie parkovacie miesta na úkor zelene (4x) – jednosmerky by nemali byť na pozdĺžne parkovanie, ale na umiestnenie líniovej zelene; ▪ pravidlá pre firemné parkovanie (3x) – riešiť na záchytných parkoviskách; spoplatniť samostatnými sadzbami poplatkov; aktuálne firemné autá blokujú parkovanie pre rezidentov a stoja tam zadarmo ▪ vybudovať zberné parkovisko na okraji mesta (2x) - s napojením na MHD; redukovať statickú dopravu pre nerezidentov Popradu ▪ prístup autom k nemocnici (2x) - viac regulovať Okružnú ulicu, z ktorej sa stalo parkovanie pre nemocnicu; chvilkové zastavenie pred nemocnicou nie je možné ▪ polopodzemné a podzemné parkovanie (2x) ▪ riešiť súkromné garáže (1x) – mnohí Popradčania vlastnia garáž, ale auto tam neparkujú – majú tam sklad, čo je nezodpovedné, lebo blokujú miesta iným ▪ parkovanie v Tatrách je najdrahšie na Slovensku (1x) – 10 – 15 eur zaplatí aj Popradčan, ak tam chce parkovať po 16:00 hodine a nemá žiadne zvýhodnenie;
Cyklobilita	<p>85</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ viac cyklochodníkov (53x) – spojiť všetky mestské časti (aj z časti Veľká do Matejoviec); cyklochodník Svit ťahať aj po druhej strane rieky Poprad; cyklochodníkmi napojiť sa na Kežmarok, Slovenský raj a Tatry–Veľká Lomnica; dopravne vyriešiť prechod pri Starom lome cez cestu cez zákrutu – kolízie; priority napojenia na Vysoké Tatry - prioritá 1: cyklochodník: Matejovce – Mlynica – Veľká Lomnica a prioritá 2: Poprad – Kežmarok – vetva A: Tatranská Lomnica a vetva B: Veľká Lomnica ▪ plynulá sieť a systém cyklotrás v meste (19x) ▪ bezpečnosť cyklochodníkov (5x) - cyklochodníkom chýba z pohľadu bezpečnosti pás pre peších ▪ cyklopruhy (2x) ▪ cykloprepojenie železničnej stanice a Námestia sv. Egídia (1x) – vyhradená cyklocestička ▪ bikesharing/e-bike sharing (1x) ▪ cyklochodníky budovať tak, aby prepájali primárne športoviská a školy (1x) ▪ bezpečné parkovanie pre bicykle (1x) – kryté; monitorované; na železničnej stanici, pri nákupných centrách, v centre mesta ▪ cyklobilitu riešiť aj ako mobilitu do práce a školy, nielen pre turizmus (1x) ▪ chodník Okružná popod nadjazd ku garážam vyhradiť pre cyklistov (1x)
Pešo po meste	<p>46</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ opravy peších chodníkov (17x) – mnohé sú v zlom stave; chodník Scherferova; podľa manuálu na správne osadenie dlažby; najmä sídlisko Starý Juh; myslieť na kočikujúcich – nájazdy na chodník; ▪ bezpečnosť peších chodníkov a priechodov pre chodcov (7x) - na doplnenie svetelná križovatka pri ZŠ vo Veľkej (mestskí policajti sú tam ráno, no nestačí to); osadiť zábradlie, kde v línii popri frekventovanej cestnej komunikácii vedie chodník (vodiči majú vysokú rýchlosť); najmä pre školákov ▪ revitalizácia námestia a rekonštrukcia pešej zóny (5x) – aj v Spišskej Sobote ▪ bezbariérovosť (4x) – vlniace sa námestie nebezpečné pre slepcov; chodníky nie sú bezbariérové; neprejazdné kočíkmi; ▪ čistota je problém mesta (3x) - po chodníkoch chodia autá odvážajúce odpad a ničia špinia ich; viac odpadkových košov pri chodníkoch a cyklochodníkoch ▪ pešia navigácia (2x) – smerovníky/tabuľky ulíc; orientačný plán Juh III ▪ viac parkov na oddych (2x) - spojených cyklochodníkmi/cyklotrasami; chýba veľký park ▪ viac peších zón (1x) ▪ promenáda okolo rieky Poprad (1x) ▪ most ponad rieku Poprad (Mnoheľova) vyhradiť len pre chodcov a cyklistov (1x) ▪ chýba priechod pre chodcov (1x) – Železničná ul. / Nová ul.; ▪ prechod/nadchod pre peších k NAY Elektrodom / Merkury / Jysk (1x) ▪ nové pešie chodníky budovať tam, kde si ich ľudia vychodili (1x) – BD Tatranské námestie / rampa Francisciho ul.
Verejná doprava	<p>43</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ fungujúca MHD – častejšie a viac spojov (27x) – má byť moderná a rýchla, aktuálne biedna na okresné mesto; nenadväzuje na vlakové spojenia ani spojenia regionálnej autobusovej dopravy; mala by byť buď ako 15 minútová taktová doprava alebo by spoj mal premávať 2x za hodinu a nie 1x za hodinu; nevyhnutné je zefektívnenie liniek, ak chcem ísť od Tesca na Nový Juh, musím prejsť cez celé mesto; do Matejoviec cez víkend sa MHD nedostanem; aktuálne veľmi dlhé časovanie spojov; dlhé čakacie doby na spoje a prípoje; autobusy jazdia prázdne kvôli hodinovým okruhom; obnova bezplatnej MHD – aktuálne drahé cestovné; umožniť kúpu lístka cez aplikáciu alebo na zastávke, ako to má Bratislava – zabezpečiť sa tým plynulosť premávky; jedna MHD by mohla fungovať spoločne pre Svit aj Spišskú Teplicu; chýba napojenie pre pracujúcich vo fabrikách smer Veľká Lomnica; pre Matejovce je problém dostať sa na MHD po 16:00 hodine / čakanie hodinu; po škole študenti nestíhajú autobus (Kukučínova smer sídlisko Juh); z Veľkej do Matejoviec je problém sa dostať pred 6:00 (na rannú pracovnú smenu) a po 22:00 (domov z druhej smeny) ▪ preplnené električky do Vysokých Tatier v lete (6x) – posilnenie v turistickej sezóne - viac električiek ▪ spoje s okolitými obcami (2x) – Veľká Lomnica; boli obmedzené vlakové spoje aj spoje regionálnej autobusovej dopravy ▪ zlepšiť vlakové spojenie PP – Studený Potok – Tatranská Lomnica (1x) ▪ bezdomovci na vlakových stanici (1x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
	<ul style="list-style-type: none"> spojie s Poľskom (1x) do BB sa priamym spojmom nedostanete (1x) MHD linka k JISK (1x) Rómovia v autobusoch a smrad (1x) – najmä na trase PP – Kežmarok autobusové zastávky nechránia pred dažďom a vetrom (1x) zaviesť zelený bus cez prázdniny (1x) – jazdil by do Kvetnice a do Tatier (do rekreačných zón)
Dopravná infraštruktúra	34 <ul style="list-style-type: none"> oprava miestnych ciest (11x) – zúfalý stav miestnej komunikácie zo Spišskej Soboty do Veľkej; politika rekonštrukcie ciest – aj rekonštrukcie aj nevyťažných ulíc a bočné cesty na sídliskách / sídlisko Západ; najmä cesty v bytových štvrtiach; rozšírenie cesty Rázusova ul. aspoň o 0,5 m na parkovanie (je nebezpečne úzka a zle prejazdná) nutnosť budovať obchvaty okolo mesta (11x) – problémom je dopravná priepustnosť; zimný štadión – kruhový objazd sú dopravným lievikom; potrebné odľahčiť stred mesta a kruhový objazd na I/66, kadiaľ prechádzajú všetci z najväčších sídlisk Juh I – IV; prepojenie ciest I/18 a I/66 východne od mesta a odklonom tranzitnej dopravy z centra; meranie hluku áut v noci (2x) – predvádzanie sa autíčkarov; ul. Partizánska priorita je bezpečnosť dopravy (2x) nulový záujem mesta o Železničnú stanicu Poprad–Tatry (vstupná brána do mesta), ako aj o novú železničnú zastávku Poprad-Juh (1x) chýba organizácia dopravy okolo železničnej stanice a autobusovej stanice v kombinácii s parkovaním (1x) cesty pri bytových domoch chýbajú (1x) – najmä pri novostavbách retardér na ul. Uherova pri Aréne (1x) – najmä v noci sa tu pretekajú na autách spomaľovacie pruhy nahradiť vyvýšenými križovatkami (1x) prepojenie železničnej stanice a Spišskej Soboty (1x) – ideálne nejaký mostík; tým prepojíme aj MČ Veľká so železničnou stanicou umiestniť automatické radary na meranie priemernej rýchlosti (1x) – ulica Partizánska zrušenie problematickej jednosmerky Šoltésova (1x) – kvôli nemocnici
Letisko Poprad-tatry	23 <ul style="list-style-type: none"> viac pravidelných leteckých spojení z Popradu (12x) – Praha, Budapešť, Bratislava; letecké huby: Amsterdam, Frankfurt a Dubaj (ako kabotáž s medzipristátím Dubaj – PP – Bratislava (Fly Dubaj)); letoviská Španielsko, Taliansko a Grécko – nie ako charter, ale priama sezónna linka; MHD nejazdí na letisko Poprad (9x) letecká nákladná doprava (1x) – cargo rekonštrukcia cesty na ul. Na letisku (1x) – na nájazde na viadukt je v dezolátnom stave
Dopravná politika a riadenie	12 <ul style="list-style-type: none"> významne zmenená situácia s dopravou v meste za poslednú dekádu (6x) – neúnosná situácia s hustotou automobilovej dopravy – nedá sa prejsť cez priečhod pre chodcov – cez kruhový objazd (neuralgický bod) na I/66 sa tvorí lievik – kapacitne nestačí a tvoria sa zápchy (kongescie) – problémové miestne cesty: Rožňavská, Štefánikova, Slovenského odboja, Partizánska, cesta III/3075, Francisciho, Curie, Okružná, Hviezdoslavova, Alžbetina; ľudia majú k dispozícii v rodine aj 3 autá (2 firemné a jedno súkromné), ktoré treba niekde parkovať; Popradčania nechodia pešo ani MHD; z juhu na západ ideme ráno a poobede v špičke 30 min. (neúnosné); pokojná doprava obchvatmi mesta by upokojila mesto, skvalitnila verejný priestor a rozšírila možnosti pre chodcov kvalita dopravnej politiky (2x) chodec a cyklista ako priorita v meste (1x) viac autobusov MHD znamená menej áut v meste (1x) výborná dopravná napojenosť mesta (1x) – D1/vlak/letisko/tatranské električky + do 30 min. sme v meste všade (1x) pri úpravách ciest sa nemyslí na budúcnosť, ale sa konzervuje súčasný stav (1x) inšpirácia z Varšavy, kde každá nová budova postaví časť cyklochodníka (1x) – developeri urobia niečo zmysluplné pre miestnych ľudí
Alternatívne spôsoby dopravy	12 <ul style="list-style-type: none"> zákaz e-kolobežiek po chodníkoch (7x) – spôsobom jazdy sú nebezpečné; jazdy so slúchadlami a mobilom v ruke; neznášajú chodcami; kade-tade parkované po chodníkoch; nedisciplína alternatívne spôsoby dopravy (4x) umiestňovať nabíjačky na e-mobilitu na sídliská (1x)
Iné	8 <ul style="list-style-type: none"> som spokojná / som spokojný (5x) všetko (2x) nič (1x)
Celkom	359
Neodpovedalo	64

Oblasť 5: Navrhované zmeny v oblasti ŠPORTU

Zo [182 odpovedí](#) v oblasti športu bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

- Čestná, spravodlivá, transparentná, proaktívna podpora menších športových klubov (31x)**
- Nedostatok kvalitných detských ihrísk s vybavenosťou na sídliskách a v mestských častiach (20x)**
- Viac verejných športovísk (14x)**
- Workoutové ihriská a outdoorové cvičiská (11x)**
- Dostupnosť verejných športovísk (10x)**

6. Nižšia podpora pre hokej (6x)

7. Zlavy v AquaCity pre Popradčanov (4x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Športová infraštruktúra	57 <ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok kvalitných detských ihrísk s vybavenosťou na sídliskách a v mestských častiach (20x) – renovácie len na Novom Juhu; Starý Juh – stačilo by vymalovať staré preliezky; riešiť aj na sídlisku Západ; budovať rôznorodé detské ihriská podľa veku; používaná veľká uniformita prvkov a žiadna originalita; častokrát nekvalitné prevedenie; sú aj ihriská bez trávniku – dopadová plocha; vybudovať detské ihrisko za Sintrou (Svätoplukova, Šrobárova, Rázusova); detské ihrisko pri ZŠ Okružná – presunúť do stredu parku; detské ihriská nebudovať pri cestách, neoplotené, bez tienenia napr. popínavými rastlinami ▪ workoutové ihriská a outdoorové cvičiská (11x) – pre deti, mládež aj pre dospelých ▪ zlavy v AquaCity pre Popradčanov (4x) – predražené vstupy, ak si chcem ísť len na 2 hodiny do bazéna zaplávať, ▪ drahá športová Aréna je nedostupná (3x) - zatvorená najmodernejšia tréningová hala; využívaná len na basketbal; reprezentatívne miesto, kde usporiadať športové súťaže ▪ ihriská pre psy na hoops, dogdancing, agility (3x) – s košími na výkaly ▪ verejná mestská plaváreň (2x) ▪ ihriská na sídliská (2x) – ihriská pre dospelých kvôli hluku budovať mimo obytnej zóny ▪ kvalitný multifunkčný verejný priestor so športoviskami (2x) – v plánovanom centrálnom mestskom parku ▪ vybavenosť športovísk (2x) ▪ viac záujmu a podpory pre Futbalový klub Poprad-Veľká (2x) – oprava futbalového ihriska, rozšírenie štadióna (dostavba šatní), parkovisko pri futbalovom štadióne, tréningové plochy s umelou a prírodnou trávou, obnova bežeckých dráh okolo ihrísk, ▪ podporiť futbalový štadión a futbalové ihrisko Matejovce (1x) ▪ budovať infraštruktúru aj pre iné športy, ako je futbal a hokej (1x) – gymnastická hala, úpolové športy (moderné bojové športy), squash, bedminton ▪ Dom športu (1x) – budova pre mladých, kde nájdú športoviská na všetky športy pod jednou strechou (joga, karate, minifutbal, basketbal, stolný tenis, stolový futbal, biliard a iné) ▪ ihriská pre mládež do 15 rokov (1x) ▪ spolupráca športových zariadení s Multišport (1x) ▪ chýbajú basketbalové koše na verejných športoviskách (1x)
Podpora športu	52 <ul style="list-style-type: none"> ▪ čestná, spravodlivá, transparentná, proaktívna podpora menších športových klubov (31x) – podporovať nielen futbal a hokej, ale aj amatérsky šport; napr. úľavou na dani z nehnuteľnosti / prenájmy za športoviská; podpora mládežníckeho športu ▪ nižšia podpora pre hokej (6x) – nie je návratné ▪ motivácia klubov pre vrcholový šport (3x) ▪ väčšia podpora pre basketbal (3x) – podporiť aj basketbalový klub vo Svite, kde hrajú chlapci z Popradu ▪ väčšia podpora pre volejbal (3x) ▪ podpora Hokejového klubu HK Poprad (2x) ▪ druhý mládežnícky hokejový klub kvôli zdravej konkurencii (1x) ▪ podpora futbalu (1x) ▪ chýba podpora pre kluby telesne postihnutých (1x) ▪ dostupnosť trénerov (1x)
Verejné športoviská	38 <ul style="list-style-type: none"> ▪ viac verejných športovísk (14x) – výstavba, renovácia, údržba ihrísk, telocviční, ▪ dostupnosť verejných športovísk (10x) – napríklad na futbalovom ihrisku vo Veľkej volali na mládež policajtov, keď tam hrali; riešenie aj pre medzimestských ▪ skatepark (3x) - osvetlenie, lavičky, koše; preč s bezdomovcami; lokalizovať mimo obytnej zóny ▪ ľadová plocha pri Aréne chátra (2x) - aj technológia, záujem o ňu je; prestrešiť a zväčšiť túto plochu ▪ viac tartanových dráh pre verejnosť (1x) ▪ viac verejných stolnotenisových stolov rozumne rozmiestnených po meste (1x) ▪ ešte jedna ľadová plocha pre sídlisko Západ (1x) ▪ okruh s hladkým povrchom na kolieskové korčule (1x) ▪ oprava multifunkčného ihriska Matejovce (1x) ▪ jedna verejná ľadová plocha dostupná celoročne (1x) ▪ viac verejného korčuľovania v zime (1x) ▪ verejná ľadová plocha pri CVČ v zime je super (1x) ▪ hokejové ihrisko na ul. Mládeže umiestnené pod okná bytových domov (1x) – zlý krok kvôli hluku; chýba parkovanie
Šport v prírode	9 <ul style="list-style-type: none"> ▪ mestské športové zóny v prírode (3x) – napr. Kvetnica pri Starom lome ▪ mestské kúpele a mestské sauny v krajine za mestom (2x) ▪ cyklochodníky aj pre peších (2x) - aj s pruhom pre chodcov; cyklochodníky smerujúce do mestských lesov dopravným značením povoliť aj pre peších podobne ako v Tatrách ▪ oprava poľných ciest na cyklistiku (1x) – nemusí byť asfalt ▪ pumptrack a singletraily (1x) – menšie a lacnejšie športoviská tohto typu lokalizovať v prírode
Školské športoviská	5 <ul style="list-style-type: none"> ▪ školské areály sprístupniť verejnosti (2x) – publikovať, ak to už funguje a v akých časoch ▪ každá škola povinné dva športy (1x) ▪ vysoké nájom za telocvične (1x) ▪ budovanie a rekonštrukcie školských športovísk (1x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Popularizácia športu	5	<ul style="list-style-type: none"> viac športových podujatí (2x) viac športových akcií pre deti (1x) viac propagácie športu (1x) náučný chodník mestom „Mesto športu“ (1x) – tabule s informáciami o osobnostiach športu a medzinárodných podujatiach, ktoré sa v PP konali (napr. na Športovej ulici)
Mestská športová politika	5	<ul style="list-style-type: none"> Poprad je športové mesto s dostatkom športových aktivít a výbornou športovou infraštruktúrou (2x) prehnaná pozornosť športu z úrovne mesta (1x) nezneužívať šport na politické ciele (1x) motivácia obyvateľov k rekreačnému športu (1x) bezplatné mestské športoviská (1x)
Iné	11	<ul style="list-style-type: none"> som spokojná / som spokojný (6x) nič (5x)
Celkom	182	
Neodpovedalo	99	

Oblasť 6: Navrhované zmeny v SOCIÁLNEJ OBLASTI

Zo 162 odpovedí v sociálnej oblasti bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Viac nájomných bytov (33x)
2. Viac sociálnych zariadení pre seniorov (18x)
3. Extrémne drahé bývanie (15x)
4. Mestské štartovacie sociálne byty pre mladých a mladé rodiny, ktorí nemajú na hypotéku (14x)
5. Slabá starostlivosť o seniorov (8x)
6. Proaktívne riešenie MRK (8x)
7. Chýbajú cenovo dostupné pozemky a infraštruktúra (siete) na stavbu rodinného domu v Poprade (7x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí	
Bývanie	84	<ul style="list-style-type: none"> viac nájomných bytov (33x) – nie je dostupné; mesto si rozpredalo mestské pozemky; extrémne drahé bývanie (15x) – finančne nedostupné – cena nového 3-izbového bytu v Poprade je cenou výstavby rodinného domu na periférii; nízka mzdová úroveň vs. vysoké ceny nehnuteľností kvôli atraktívnej lokalite Tatry (toto platí aj pre ceny v reštauráciách, ktoré sú vyššie ako v Bratislave); malo by byť dostupné najmä pre mladých mestské štartovacie sociálne byty pre mladých a mladé rodiny, ktorí nemajú na hypotéku (14x) – stavia ich mesto ako malometrážne byty chýbajú cenovo dostupné pozemky a infraštruktúra (siete) na stavbu rodinného domu v Poprade (7x) – Popradčania využívajú ponuky okolitých obcí; dôsledkom nedostatku dostupného bývania je odchod ľudí z mesta (5x) – mesto už má pod 50 000 obyvateľov; ale odrádzajú aj vysoké dane z nehnuteľností vysoké nájomné bytov (4x) podpora developerskej bytovej výstavby mestom, kde mesto bude spoluinvestor (4x) napr. Nové Nábřežie rozvoj mestského bývania nie je premyslený (2x) – potreba novej mestskej štvrte, kde mesto bude developerom;
Starostlivosť o seniorov	35	<ul style="list-style-type: none"> viac sociálnych zariadení pre seniorov (18x) – čakací list na Západ je aj 5 rokov; vysoké poplatky pre seniorov; chýba centrum s menšími bytmi, spoločenskými priestormi a starostlivosťou v prírode slabá starostlivosť o seniorov (8x) starostlivosť o seniorov je dostatočná (3x) kvalita personálu v sociálnych zariadeniach (2x); podpora pre kluby seniorov (1x) Park Nový Juh (1x) stravovanie seniorov cez vyzdvihovanie obedára je nedôstojné a náročné, ak sa deje za každého počasia – potrebné vrátiť pôvodný systém stravovania v jedálni (1x) seniori a ZŤP úľava na dani za odpad ako benefit od mesta (1x)
Starostlivosť o sociálne vylúčené skupiny a hendikepovaných	16	<ul style="list-style-type: none"> bezbariérovosť (4x) poddimenzované sociálne služby (3x) – zhoršujúce sa starostlivosť o ZŤP osoby (3x) - viac výhod pre ZŤP deti, viac zariadení pre hendikepované osoby dostupnosť sociálnych služieb (2x) podpora pre hendikepovaných športovcov (1x) zrušiť parkovacie miesta tým, ktorí neoprávnene získali preukaz ZŤP (podplatili lekára), aby mali toto vyhradené parkovacie miesto (1x) vybavenosť (1x) viac opatrovateliek a zdravotného personálu (1x)

Problémová oblasť		Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Starostlivosť o marginalizovanú komunitu (mrk)	13	<ul style="list-style-type: none"> ▪ proaktívne riešenie MRK (8x) – najmä ich zdržiavanie sa v okolí železničnej stanice, vo Forume; sú neprispôsobiví napr. pri ZŠ Okružná; Komunita Matejovce; osвета - ako sa o seba starať; ▪ chýba komunitné centrum pre matejovskú komunitu zo Staničnej ulice (2x) ▪ MRK nezamestnaní na verejnoprospešné práce pre mesto (2) – starostlivosť o verejné priestranstvá ▪ neriešené bývanie pre MRK (1x)
Mestská sociálna politika	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tejto oblasti sa mesto dostatočne venuje (2x) ▪ prestať rozpredávať mestský majetok a začať stavať nájomné byty (1x) ▪ prehodnotiť personál na vedúcich miestach v sociálnej oblasti (1x) ▪ prenájom nevyužívaných nebytových priestorov a garáží vlastnených mestom „hobíkom“, aby sa mohli realizovať napr. ručnými remeselnými prácami, lebo v byte to nie je možné (1x)
Dobrovoľníctvo	0	
Iné	9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevenujem sa a neviem (5x) ▪ nič (2x) ▪ som spokojná / som spokojný (2x)
Celkom	162	
Neodpovedalo	109	

Oblasť 7: Navrhované zmeny v EKONOMICKEJ OBLASTI

Z 84 odpovedí v ekonomickej oblasti bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Podpora miestneho podnikania (18x)
2. Viac investorov (10x)
3. Podpora inovácií (8x)
4. Podpora zamestnancov lokálnymi benefitmi (7x)
5. Medzinárodné spolupráce (6x)
6. Nerozpredávať majetok mesta pod cenu a začať ho výhodne zhodnocovať (3x)
7. Vytvoriť priemyselný park s nadregionálnymi zahraničnými firmami (3x)

Problémová oblasť		Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mestská politika podpory zamestnanosti a podnikania	26	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora zamestnancov lokálnymi benefitmi (7x) – starostlivosť o zamestnancov (kúpele, rekreácia) / benefity s miestnymi firmami v okrese, kde dominuje cestový ruch; bezplatné vzdelávanie, ktoré zabezpečí samospráva; vybudovať mestský rekreačný areál v prírode s ubytovacími kapacitami v prospech miestnych zamestnávateľov ▪ medzinárodné spolupráce (6x) v oblastiach ako cestovný ruch, kultúra; s cieľom transferu nových myšlienok a trendov; bude to mať osôh najmä pre mladých ▪ nerozpredávať majetok mesta pod cenu a začať ho výhodne zhodnocovať (3x) – zabezpečiť skutočnú hospodárnosť s verejnými financiami ▪ dať spracovať nezávislý hĺbkový audit Mestského úradu v Poprade, jeho finančných tokov vrátane personálneho auditu s cieľom optimalizovať výdavky rozpočtu a procesov (2x) ▪ žiadna podpora podnikateľom od mesta (1x) ▪ zlepšovať podnikateľské prostredie (1x) ▪ aktívne vyhľadávať príležitosti práce mladým ľuďom, aby neodišli (1x) ▪ štát/samospráva by nemali zasahovať tam, kde má pôsobiť voľná ruka trhu (1x) ▪ prestať hovoriť, ako sa nedá (1x) ▪ bežne len traja podnikatelia predávajú na mestskom trhovisku (1x) – nie je vysoké nájomné? ▪ vytvoriť miesto so všetkými štátnymi, verejnými, regionálnymi a lokálnymi úradmi na jednom mieste / pod jednou strechou (1x), aby občan šetril čas pri vybavovaní „byrokracie“ ▪ nákup energií optimalizovať a tým šetriť náklady samosprávy (1x)
Podpora podnikania	21	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora miestneho podnikania (18x) – Poprad by nemal byť len mestom fabriek; podpora miestnych slovenských firiem; podpora mladých miestnych podnikateľov; mesto je pomaly „čínska štvrť“, čo sa týka ponuky obchodov ▪ postupný zánik obchodov v centre mesta (2x) vs. čínske obchody a second handy; obchodné reťazce a nákupné centrá vytlačujú malé obchodíky; nákupné centrá by viac mali participovať na živote mesta ▪ zníženie nákladov živnostníkov (1x)
Investície v regióne	16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ viac investorov (10x) – investori s vyššou pridanou hodnotou; viac malých ako jeden veľký; mladí vzdelaní nezostávajú v meste ▪ vytvoriť priemyselný park s nadregionálnymi zahraničnými firmami (3x) ▪ viac nových firiem a zamestnávateľov (2x) ▪ drahé bývanie odrádza investorov (1x)
Podpora inovácií	9	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora inovácií (8x) – aj vo verejných službách (LED verejné osvetlenie, nabíjačky na e-automobily) ▪ zdieľaná ekonomika (1x) – napríklad zdieľané bicykle

Problémová oblasť		Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Iné	12	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neviem (6x) ▪ je to bieda, bod nula (3x) ▪ som spokojná / som spokojný (2x) ▪ nič (1x)
Celkom	84	
Neodpovedalo	135	

Oblasť 8: Navrhované zmeny v CESTOVNOM RUCHU

Zo 180 odpovedí v oblasti cestovného ruchu bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Viac cyklochodníkov a funkčná sieť cyklotrás (22x)
2. Chýbajú turistické atrakcie v meste (14x)
3. Lepšia propagácia celého regiónu Tatier (13x)
4. Zvýšená atraktivnosť existujúcej ponuky služieb (12x)
5. Viac života do centra mesta (6x)
6. Revitalizácia a zatraktívnenie Námestia sv. Egídia (6x)
7. V Poprade je len predražený aquapark Aquacity (5x)
8. Nízky počet pravidelných letov na Letisku Poprad–Tatry (5x)
9. Nedostatočné kapacity dopravy do/z Vysokých Tatier v turistickej sezóne (5x)
10. Nízka úroveň turizmu v meste (5x)

Problémová oblasť		Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Ponuka cestovného ruchu	52	<ul style="list-style-type: none"> ▪ chýbajú turistické atrakcie v meste (14x) – typu Ľubovniansky labyrint, Poliankovo; v Poprade nie je kam zobrať turistu okrem Vysokých Tatier; ako zabezpečiť, aby sa turisti zdržali v meste; zážitkové aktivity / zážitkovosť ponuky (6x); ▪ zvýšená atraktivnosť existujúcej ponuky služieb (12x) – širšia a vyvázenejšia ponuka služieb; dostupnosť služieb aj pre ľudí z Poprad; podpora aktivít pre rodiny s deťmi ▪ viac života do centra mesta (6x) – organizované podujatia/večery na námestí v centre mesta Poprad a v Spišskej Sobotě; malé obchodné prevádzky otvorené aj cez víkend, s dlhšou otváracou dobou (nech ľudia prídu na námestie aj v nedeľu); podujatia aj mimo Viva Italia a Made in Slovakia; večerné využitie pre turistov ▪ v Poprade je len predražený aquapark Aquacity (5x) ▪ málo turistov na námestí (4x) – vzorom pre aktivity má byť Zakopané – stánky, kde je možné Tatry ochutnať, s príjemnou atmosférou, ktorú vytvoria miestni ľudia – stánky majú za zvýhodnených podmienok; celoročný odkaz na tradície a kultúru tatranského regiónu ▪ prehliadky kostolnej veže (1x) ▪ podpora gastroprevádzok v centre mesta (3x) – kaviarne, cukrárne, vinárne; kde sa dá sedieť aj po 18:00, najesť aj po 21:00 hodine ▪ pomer cena a kvalita (3x) – nízka kvalita za vysoké ceny, čo odrádza návštevníkov ▪ zatvorené vzácne kostoly (1x) ▪ organizované prehliadky mesta so sprievodcom po meste a mestských častiach (1x) ▪ zvýšená ponuka ubytovania (1x) ▪ vodáctvo na rieke Poprad (1x)
Pešia turistika a cykloturistika	34	<ul style="list-style-type: none"> ▪ viac cyklochodníkov a funkčná sieť cyklotrás (22x) – cyklotrasy do Vysokých Tatier–Veľká Lomnica (6x), Kežmarku; oficiálne cyklotrasy, mimo premávky; cyklochodník do Svitú aj po druhom brehu rieky Poprad ▪ pešie chodníčky (3x) – spevnené, využívané ako turistické trasy do najbližšieho okolia Popradu ▪ viac turistických miest a oddychových zón v okolí mesta (3x) – hodných návštevy s infraštruktúrou a vybavením; maximálne využívať a propagovať ich; archeolokalita Zámčisko a archeolokalita Stojaň – zriadenie archeoparku alebo skanzenu v prírode ▪ požičovňa e-bikov (2x) – aj pre domácich za zvýhodnenú cenu; e-biky požičiavať na kredit ▪ viac vyhlídkových veží (2x) – archeolokalita Zámčisko ▪ obnoviť projekt Múzea turizmu v Poprade (1x) – plánovaný so Zakopaným ▪ možnosti vziať psa na turistiku (1x) – v súlade s návštevným poriadkom
Infraštruktúra cestovného ruchu	23	<ul style="list-style-type: none"> ▪ revitalizácia a zatraktívnenie Námestia sv. Egídia (6x) – reprezentatívnejšie námestie; nezabudnúť na prerobenie fontány ▪ nezáživné centrum mesta Poprad (4x) – bez ducha, mŕtve s minimom zelene (len obchodné domy a Rómovia), bez oddychových miest a športovísk; ▪ lepšia vybavenosť pre cestovný ruch (3x) ▪ zatraktívnenie námestia v Spišskej Sobotě (1x) – aktivitami a akciami ▪ kvalita verejných priestorov je kľúčová (1x) ▪ náučné chodníky pre mestské časti (1x) – s prepojením na ich históriu ▪ revitalizácia lokalít Mestských lesov Poprad (1x) – na cykloturistiku, nordic walking, lavičky, studničky, kúpanie v prírodnom jazere pri Starom lome Kvetnica ▪ zrušiť cyklistov z pešej zóny (1x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obmedziť čínske obchody a second handy v centre mesta na námestí (1x) ▪ psí park s agility (1x) ▪ vianočná výzdoba – dôvod prečo návštevník príde v zime do Popradu (1x) ▪ smradlavý park plný bezdomovcov pri železničnej stanici (1x) ▪ slušné verejné WC (1x) – Forum ich spoľatnilo
Dostupnosť	22 <ul style="list-style-type: none"> ▪ nízky počet pravidelných letov na Letisko Poprad–Tatry (5x) – nielen Luton a Stansted, ale minimálne Amsterdam Frankfurt, Dubaj ako kabotáž s Fly Dubaj na trase Dubaj – Poprad – Bratislava; ▪ nedostatočné kapacity dopravy do/z Vysokých Tatier v turistickej sezóne (5x) - najmä v lete; zaviesť zrýchlené autobusové spoje; vlakové spojenie do Vysokých Tatier - rýchlejšie, častejšie, čistejšie, moderné vlakové súpravy ▪ večerné spoje MHD Poprad–Vysoké Tatry (2x) – zvýšená kvalita verejnej dopravy ▪ odstavne parkoviská (2x) – umiestnené v podhorí ▪ prepojenie letiska verejnou dopravou do Vysokých Tatier (1x) ▪ slabá jazyková vybavenosť (1x) – dokonca aj v angličtine ▪ prepojenie Spišská Sobota a Veľká (1x) ▪ kvalitná cesta Poprad – Kežmarok (1x) – bez zbytočného zdržania a kolízií ▪ turista je v Poprade, len ak je v Tatrách zlé počasie (1x) ▪ neviditeľná ruka trhu (1x) ▪ navigácia po meste a mimo mesto (1x) – ani aquapark z centra mesta nie je označený, kde je ▪ žiadna upútavka na miesta v okolí hodné návštevy (1x) – Gánovce, Zámčisko, Kozí kameň, kaplnka na vrchu Krížová nad Kvetnicou, Jazierko pri Starom Lome pri Kvetnici a iné
Propagácia	21 <ul style="list-style-type: none"> ▪ lepšia propagácia celého regiónu Tatier (13x) - v zahraničí, ale aj na Slovensku ▪ heslo „Brána do Vysokých Tatier“ nemá obsah (3x) – hrdí sa ničím, čo je len slogan ▪ zviditeľnenie/propagácia centra mesta Poprad a historického námestia Spišská Sobota (2x) ▪ web mesta Poprad (1x) – žiadna história ani súčasnosť mestských častí; galéria; jazykové mutácie ▪ sústrediť sa aj na obyvateľov Popradu a blízke okolie (1x) ▪ zlepšenie informovanosti (1x)
Spolupráca a riadenie rozvoja cr	21 <ul style="list-style-type: none"> ▪ nízka úroveň turizmu v meste (5x) – len samé nákupné centrá ▪ strategické partnerstvo so Zakopaným na využitie potenciálu cezhraničnej spolupráce (4x) – inšpirácia, benchmarking služieb ▪ podpora skutočnej spolupráce s regionálnymi združeniami (3x) - okolitými mestami – Kežmarok, Svit, Vysoké Tatry; s okolitými regiónmi; synergie a spoločné zdieľanie výhod ▪ zľavová karta podtatranského regiónu (2x) ▪ partnerstvo s mestom Vysoké Tatry a spoločné aktivity (2x) ▪ všetko máme, len to nevieme využiť na podporu rozvoja turizmu (2x) ▪ medzinárodné spolupráce (1x) ▪ prioritou mesta má byť turizmus na 60 %, nie na 20 % (1x) ▪ parkovacia karta v meste Vysoké Tatry pre Popradčanov so zľavou (1x) ▪ komunikácia s lokálnymi podnikateľmi (1x) ▪ Liptov je ďalej pred nami (1x) ▪ individualizmus – každý kope len za seba (1x) ▪ hĺbková analýza možností mesta, jeho okolia mestských častí v cestovnom ruchu (1x) – pohľad historickým zážitkový, kultúrny a športový; nevynechať ani Gánovce a Spišskú Tepliu; určiť, čo využiť, čo refrešnúť, čo opraviť, čo dotiahnuť, čo spropagovať; hľadať vzájomné prepojenie týchto turistických bodov záujmu a nevyužitých objektov ponúknuť aj súkromnému sektoru na revitalizáciu...
Iné	7 <ul style="list-style-type: none"> ▪ nič (2x) ▪ neviem (2x) ▪ som spokojná / som spokojný (2x) ▪ všetko (1x)
Celkom	180
Neodpovedalo	115

Oblasť 9: Navrhované zmeny v oblasti INFORMOVANIA VEREJNOSTI

Zo 116 odpovedí v oblasti informovania verejnosti bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

Zlepšenie pravidelnej komunikácie mesta s občanmi (14x)

Častejšie informácie na sociálnych sieťach (8x)

Dostupné informácie (8x)

Transparentné zverejňovanie informácií (7x)

Pravidelné informovanie verejnosti (6x)

Častejšie informovanie v TV Poprad (6x)

Obnova informačného týždenníka (5x)

Popradský mesačník vítam (5x)

Chýbajúce pravidelné verejné diskusie s vedením (4x)

Web stránka mesta (4x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Spôsoby Komunikácie s občanmi	52 <ul style="list-style-type: none"> ▪ zlepšenie pravidelnej komunikácie mesta s občanmi (14x) – aktuálne je katastrofálna ▪ častejšie informácie na sociálnych sieťach (8x) s dôležitými oznamami ▪ častejšie informovanie v TV Poprad (6x) – mať na zreteli, že nemá pokrytie pre všetky domácnosti, ▪ obnova informačného týždenníka (5x) – bývalé Noviny Poprad; nie každý má facebook (najmä seniori nie) a mesačník informuje o udalostiach ex post; chýbajú informácie o kultúre, MHD, územnom pláne, ▪ Popradský mesačník vítam (5x) – mal by byť však objektívnejší v informovaní a nielen uverejňovať ex-post pozitívne chválenie sa (Je naozaj všetko v meste tak super?), viac infooznamov kvôli seniorom, pre ktorých toto je jediný kanál (nemajú internet); zahrnúť rozhovory so slávnymi Popradčanmi, ▪ web stránka mesta (4x) – web stránka je tak z roku 2000 s veľmi nízkou informačnou hodnotou, potrebné modernizovať web stránku mesta, ▪ zaviesť newsletter o podujatiach mesta a iných (3x) / dať možnosti odberu po rôznych témach, ▪ moderná mobilná aplikácia pre občanov mesta (2x) chýba na informovanie verejnosti (podnety, aktuálnosti, podujatia, úradná tabuľa, harmonogram pripomienok, MHD...) ▪ obnoviť mestský rozhlas, nie je v mestských častiach ani na sídliskách (2x) ▪ letáky do schránok nie sú (1x) ▪ používať viacero komunikačných kanálov naraz (1x) ▪ dobrý copywriter a grafik na zmenu vizuálnej identity mesta (1x)
Dostupnosť informácií	18 <ul style="list-style-type: none"> ▪ dostupné informácií (8x) - aj o kultúrnych a športových podujatiach, ▪ pravidelné informovanie verejnosti (6x) – najmä o investičných zámeroch mesta (obdobie, cena, rozsah) a o plánoch v rozvoji mesta, ▪ osadenie digitálnych tabúľ na sídliskách (1x) ▪ viac propagovať podujatia a voľnočasové možnosti na jednom mieste (1x) ▪ pomoc seniorom v orientácii medzi hoaxmi na internete (1x) ▪ zverejňovanie informácií o nájomnom bývaní (1x).
Otvorené vládnutie	17 <ul style="list-style-type: none"> ▪ transparentné zverejňovanie informácií (7x) najmä v oblasti stavebných povolení pre bytové domy, obchodné centrá a verejné stavby so zdôvodnením rozhodnutím; v súvislosti s územným plánom a výstavbou najmä na Juhu IV, kde je chaotická výstavba s postupným príchodom developerov, ▪ prehľadnosť na úradnej tabuľi na webe mesta (3x) ▪ mestský úrad žije sám pre seba, kritiku berie ako osobný útok (1x) ▪ kto bude alebo nebude zverejnený v mesačníku Poprad a TV Poprad rozhoduje „radnica“ (1x) ▪ v TV Poprad chýbajú debaty (1x) ▪ anonymný kanál na podnety pre samosprávu chýba (1x) ▪ online vysielanie mestského zastupiteľstva nie je dostupné (1x) ▪ nemazať komentáre, neblokovať profily kritikov z pozície, ktorí požadujú informácie (1x) ▪ mať kontakt s občanmi aj na Novom Juhu, ktorý sa rozširuje (1x)
Participácia verejnosti	10 <ul style="list-style-type: none"> ▪ chýbajúce pravidelné verejné diskusie s vedením (4x) ▪ chýbajúce pravidelné stretnutia s poslancami (2x) ▪ chýbajúce ankety (2x) napríklad cez infobox v informačnom centre ▪ byť bližšie k občanom (1x) ▪ viac participácie s verejnosťou (participatívny rozpočet, verejné diskusie) (1x)
E-governance	3 <ul style="list-style-type: none"> ▪ viac vybaviť s Mestským úradom elektronicky (2x) – niečo ako eslužbykosice.sk ▪ zredukovať a zefektívniť mestský úrad (1x)
Iné	16 <ul style="list-style-type: none"> ▪ som spokojná / som spokojný (6x) ▪ neviem (4x) ▪ nič (3x) ▪ nulová informovanosť – sú podávané informácie, aké mesto chce (3x)
Celkom	116
Neodpovedalo	132

Oblasť 10: Navrhované zmeny v oblasti SPOLUPRÁCE V PODTATRANSKOM REGIÓNE

Zo 70 odpovedí v oblasti spolupráce Popradu v rámci podtatranského regiónu bolo najviac odpovedí venovaných týmto návrhom zmien:

1. Posilnená komunikácia a vzájomná informovanosť (7x)
2. Prepojenie cyklochodníkmi a pešími chodníkmi (6x)
3. Väčšia spoločná podpora cestovného ruchu (5x)
4. Karta výhod, resp. zľavová regionálna karta (4x)
5. Prepojiť kultúrne podujatia a vzájomne ich propagovať (3x)

Problémová oblasť	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Riadenie Mesta	16 <ul style="list-style-type: none"> ▪ posilnená komunikácia a vzájomná informovanosť (7x) s partnermi v podtatranskom regióne - mestom Vysoké Tatry, inými mestami a obcami, s lokálnymi podnikateľmi (zatiaľ neexistuje) ▪ regionálna spolupráca a jednotný postup v oblastiach ako doprava, cestovný ruch, životné prostredie je nevyhnutnosťou (2x) ▪ sprístupnenie služieb v Tatrách občanom Popradu výhodnejšie (2x) – parkovanie v meste Vysoké Tatry, zľavy na skipas ▪ intenzívna cezhraničná spolupráca (2x) – cezhraničné verejné služby v oblastiach ako kultúrne výmeny, cestovný ruch a podnikanie; príkladom je česko-poľské pohraničie a nemecko-poľské pohraničie

Problémová oblasť		Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
		<ul style="list-style-type: none"> Poprad by mal byť príkladom v kvalite poskytovaných verejných služieb pre okolité obce podtatranského regiónu (1x) - v oblastiach ako odpadové hospodárstvo, životné prostredie, kultúra, cestovný ruch, šport a iné vymeniť vedúcich zamestnancov Mestského úradu v Poprade (1x) lepšie vychádzať s občanmi (1x)
Cestovný Ruch	12	<ul style="list-style-type: none"> väčšia spoločná podpora cestovného ruchu (5x) – kvalita cestovného ruchu je slabá spolupráca v cestovnom ruchu na medzinárodnej úrovni (2x) – propagácia celého regiónu Tatier spolupráca na získaní priamych letov na Letisko Poprad–Tatry (2x) propagácia Popradu v meste Vysoké Tatry (1x) propagácia iných miest po regióne (1x) mapy v meste odkazujúce na celý región a navigácia (1x)
Doprava	7	<ul style="list-style-type: none"> dostupnosť regiónu (2x) doprava do Poľska (2x) – spojenie do Krakova a na jeho letisko; vlak do Poľska znižiť výšku parkovného pre obyvateľov regiónu (1x) – ako miestni platí vo Vysokých Tatrách 15 eur za parkovné? preplnené električky z Popradu do Vysokých Tatier v turistickej sezóne (1x) spoločné autobusové turistické linky (1x) - k letom na Letisko Poprad–Tatry, na železničnú stanicu Poprad–Tatry, do Nízkyh Tatier, do Vysokých Tatier z Popradu (prvé dva roky stratové – nechať na uchytenie sa)
Voľný čas	6	<ul style="list-style-type: none"> karta výhod, resp. zľavová regionálna karta (4x) – nezískať 5 % na lanovky to je neatraktívne; zľavy platia aj pre miestnych; aj zľavy zo vstupného; vzájomné zdieľanie výhod regiónu Spoločný informačný online kanál pre miestnych ľudí s regionálnymi informáciami (2x) – pre Kežmarok, Svit, Poprad, Vysoké Tatry; informácie z oblastí kultúra, šport, gastronómia, relax, aktivity, múzeá a iné
Cyklomobilita	6	<ul style="list-style-type: none"> prepojenie cyklochodníkmi a pešími chodníkmi (6x)
Kultúra	5	<ul style="list-style-type: none"> prepojiť kultúrne podujatia a vzájomne ich propagovať (3x) organizovať spoločné kultúrne akcie Poprad–Vysoké Tatry (1x) spoločné vstupenky na kultúrne podujatia (1x)
Šport	2	<ul style="list-style-type: none"> obnoviť spoločné bežecké preteky obcí a miest okolo Popradu (1x) organizovať spoločné športové akcie Poprad–Vysoké Tatry (1x)
Podnikanie, práca, ekonomika	1	<ul style="list-style-type: none"> pritiahnúť spoločne investorov do regiónu (1x)
Životné prostredie a energetika	1	<ul style="list-style-type: none"> výstavba vlastnej spoločnej spaľovne na spracovanie odpadu (1x)
Verejné priestranstvá	0	
Bývanie	0	
Školstvo	0	
Sociálne Veci	0	
Iné	14	<ul style="list-style-type: none"> neviem (9x) nič (2x) všetko (1x) som spokojná / som spokojný (1x) veľmi slabá (1x)
Celkom	70	
Neodpovedalo		158

AKO BY MAL VYZERAŤ POPRAD PRE VAŠE DETI?

Zo 487 odpovedí respondentov sa najčastejšie objavovali tieto vyjadrenia, ktoré by mesto Poprad malo zohľadniť pri stanovení svojej **vízie komplexného rozvoja**:

1. **Bezpečné mesto (71x) / najmä bezpečné pre deti – „Mesto pre deti“**
2. **S kvalitnou ponukou vzdelávania a škôl od MŠ, ZŠ, SŠ aj VŠ (32x)**
3. **Športové mesto (30x) – s rozvinutými možnosťami športového vyžitia (12x), s podporou športových klubov (9x) a rozvinutými športoviskami (9x)**
4. **Viac zelené mesto (29x)**
5. **Čisté mesto (20x)**
6. **S možnosťou uplatnenia a adekvátne ohodnotených pracovných príležitostí (18x)**
7. **S dobrými detskými ihriskami (16x)**
8. **Moderné mesto (13x)**
9. **S možnosťami dostupného bývania (13x)**

10. S vhodne stráveným časom po škole, s rôznorodými možnosťami krúžkov (11x)

11. S rozvinutými možnosťami kultúrneho využitia (11x)

Tematická oblasť	Atribút mesta a početnosť odpovedí
Verejné priestranstvá, urbánny rozvoj a bezpečnosť	113 <ul style="list-style-type: none"> ▪ bezpečné mesto (71x); bezpečné najmä pre deti; bezpečné na presuny a bez šikany; bez detských gangov a asociálov ▪ čisté mesto (20x) ▪ mesto pre deti (7x) / podľa vzoru Bratislavy; s dostupnými službami a verejnými podujatiami pre deti ▪ krásne (2x) ▪ priateľské ku psom a ich majiteľom (2x) ▪ kde sa deti môžu hrať vonku (1x) a bez strachu vyjsť vonku na ulicu (1x) ▪ s lepším kamerovým systémom (1x) ▪ bez návykových látok a drog (1x) ▪ bez vizuálneho smogu a grafity (1x) ▪ na sídliskách viac detí ako psov (1x) ▪ udržiavané (1x) ▪ korzo v meste (1x) ▪ s náučnými bodmi po meste ako meteostanica, jednoduchá záhradka na pestovanie (1x) ▪ menej čiernych spoluobčanov (1x) ▪ hrdo propagujúce históriu, lebo si ju váži (1x)
Ludský potenciál a služby starostlivosti	75 <ul style="list-style-type: none"> ▪ s kvalitnou a dostupnou ponukou vzdelávania a škôl od MŠ, ZŠ, SŠ vrátane vysokých škôl (32x); s kvalitnými učiteľmi ▪ nechcem, aby tu žili (7x); stahujem sa hneď ako doštudujem; nevidím pre moje deti miesto tu žiť ▪ s vyššou úrovňou zdravotnej starostlivosti (6x) – zdravé mesto ▪ mesto, kam sa po štúdiu rád vrátim (6x) ▪ so zmeneným systémom vzdelávania na školách na lepšie využitie schopností a kreativity (3x) ▪ mesto, v ktorom chcem bývať a nie z neho utekať (3x) ▪ komunitnej spolupráce (3x) ▪ využívané znalosti občanov pre dobro všetkých (2x) ▪ s možnosťami socializácie (2x) ▪ hrdé na Poprad (2x) ▪ kde sa dobre žije deťom, ich rodičom a starým rodičom (1x) ▪ podporujúce kritické myslenie detí (1x) ▪ pracujúce s problémovou mládežou (1x) ▪ mesto, kde som sa narodil a rád žijem (1x) ▪ kde sa dá žiť (1x) ▪ mesto, do ktorého sa budú „deti“ rady a hrdo vracaať a propagovať ho vo svete (1x) ▪ spokojní a šťastní ľudia (1x) ▪ s hrdosťou vychovávať deti (1x) ▪ mesto dobrých ľudí (1x)
Životné prostredie a energetika	72 <ul style="list-style-type: none"> ▪ veľa zelene – zelené mesto (29x) ▪ s menším počtom áut a dopravne priepustné (6x) ▪ s oddychovým miestom v prírode na piknikovanie a bezpečné stanovanie (6x) ▪ so sieťou cyklotrás a cyklochodníkov (6x) prepájajúce mestské časti ▪ s krásnou prírodou (5x) ▪ so zvýhodňovanými cyklistami – priateľské k cyklistom (4x) ▪ s mestskými parkami v obytných zónach (4x) ▪ ekologické (3x) ▪ kvalitné ovzdušie (2x) ▪ so zvýhodňovanými pešími chodcami – priateľské ku chodcom (2x) ▪ so zónami rýchlosti 30 km/h (1x) ▪ mám výhľad na Tatry (1x) ▪ menej nákupných centier a viac prírody (1x) ▪ využívajúce obnoviteľné zdroje energie OZE (1x) ▪ využívajúce vodu pre zvýšenie kvality ovzdušia (1x)
Riadenie mesta	48 <ul style="list-style-type: none"> ▪ moderné mesto (14x) – aj s modernou samosprávou ▪ rozvíjajúce sa (7x) – napredujúce; kde sa stále niečo pre mesto robí a je to vidieť ▪ pokojné (5x), mesto pokoja, mesto pohody ▪ nekonfliktné a slušné (4x) ▪ dynamické (3x) ▪ otvorené (3x) ▪ transparentné (2x) ▪ reagujúce na meniace sa potreby detí a mládeže (1x) ▪ mesto, ktoré načúva požiadavkám občanov pribežne (1x) ▪ mesto, ktoré vie dosiahnuť jednoduché veci, ako je kosenie trávy (1x) ▪ bez klientelizmu a rodinkárstva (1x) ▪ s rastúcou kvalitou života (1x) ▪ príkladom pre ostatných (1x) ▪ nádejné (1x) ▪ harmonické (1x) ▪ pozitívne (1x) ▪ bez skorumpovaného a arogantného vedenia (1x)

Tematická oblasť	Atribút mesta a početnosť odpovedí
Ekonomická oblasť a bývanie	36 <ul style="list-style-type: none"> ▪ s možnosťami uplatnenia a dostatkom pracovných príležitostí (18x) s dobrým zárobkom ▪ turisticky a ekonomicky atraktívne (4x) ▪ inovatívne (2x) ▪ aktívne (2x) ▪ prispôsobené mladým rodinám (1x) ▪ mesto pre Popradčanov a nie zbohatlíkov (1x) ▪ reprezentatívne (1x) ▪ zasa 50 000-ové mesto (1x) ▪ s rozvinutým cestovným ruchom (1x) ▪ lacnejšie (1x) ▪ s obchodmi (1x) ▪ dobrej vybavenosti (1x) ▪ so zachovalou tržnicou v centre mesta (1x) ▪ so širokou ponukou služieb (1x)
Šport	31 <ul style="list-style-type: none"> ▪ športové mesto – mesto športového využitia (12x) ▪ s dobrými športoviskami (9x) ▪ s podporou športových klubov (9x) ▪ viac workout ihrísk (1x)
Voľný čas	28 <ul style="list-style-type: none"> ▪ s dobrými detskými ihriskami (16x) – vrátane ihrísk do 12 rokov ▪ vhodne strávený čas po škole (11x) rôznorodými krúžkami, ktoré nezaťažia rodinný rozpočet a možnosťami realizácie aj vo verejnom priestore (napr. plochy na maľovanie a tvorenie a i.) ▪ plné možnosti (1x)
Bývanie	17 <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozvinuté v oblasti bývania (13x) s dostupnosťou bytov vrátane nájomných bytov ▪ dostatok pozemkov na výstavbu rodinných domov (3x) za primerané ceny, ▪ s viac mestskými bytmi (1x)
Doprava	13 <ul style="list-style-type: none"> ▪ s dobrou dopravou (3x) – zo školy stihne bus, od letiska sa dostane po Matejovce ▪ s obchvatom po južnej strane (2x) ▪ so zvýhodnenou MHD (2x) ▪ dobrej dostupnosti (2x) ▪ s aspoň dvomi elekronabíjačkami na každom parkovisku medzi panelákmi (1x) ▪ s možnosťami parkovania (1x) ▪ s jednoduchým spojením so svetom (1x) ▪ s ekomobilitou na školách (1x)
Kultúra	13 <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozvinuté v oblasti kultúrneho využitia (11x) ▪ každú druhú nedeľu organizovať podujatia v meste (2x); pravidelné tradičné koncerty, predstavenia
Iné	41 <ul style="list-style-type: none"> ▪ nemám deti (16x) ▪ neodpovedalo (10x) ▪ som spokojná / som spokojný (7x) ▪ deti sú už dospelé a nežijú v Poprade, prípadne sú v zahraničí (5x) ▪ neviem (2x) ▪ nič moc (1x)
Celkom	487

ČO VÁM V MESTE POPRAD NAJVIAC CHÝBA?

Z 240 odpovedí respondentov sa najčastejšie objavovali tieto priority (každý respondent mal uviesť maximálne jednu prioritu), ktoré by sa mali stať **prioritami rozvoja pre mesto Poprad**:

1. Parkovacie miesta, parkovanie, parkoviská (26x)
2. Psí park / výbehy pre psov (22x)
3. Viac cyklochodníkov (18x)
4. Centrálny mestský prírodný park v centre mesta (14x)
5. Viac parkov a oddychových zón so zeleňou (6x)
6. Pracovné príležitosti (8x)
7. Cenovo dostupné bývanie (8x)
8. Nájomné mestské byty (7x)
9. Možnosti IBV / rodinných domov (7x)
10. Lepší a cenovo dostupnejší aquapark pre miestnych alebo mestské kúpalisko, alebo mestská plaváreň (7x)

Tematická oblasť	Početnosť odpovedí	
Životné prostredie a energetika	52	<ul style="list-style-type: none"> ▪ psí park / výbeh pre psov (22x) – aj v Spišskej Sobotě; na Juhu III; s košmi na psie exkrementy; napr. za BD na Bajkalskej ulici; za psa si platíme a nič nedostávame; veľa psičkárov v Poprade je nespokojných ▪ centrálny mestský prírodný park v centre mesta (14x) – so športovými zónami a zónami pre deti; na prechádzky; v noci uzamykateľný; pre všetky vekové kategórie niečo; aj pre psy; s kvetinovými záhonmi a fontánami, ▪ viac parkov a oddychových zón so zeleňou (6x) - parky aj na sídliskách s malými fontánkami ▪ starostlivosť o zeleň má byť TOP a nie je (4x) – výsadba stromov (napr. okolo diaľnice, líniová zeleň Spišská Sobotá–Matejovce) ▪ útulok pre mačky (2x) ▪ nenechať sa „osierať“ vranami na chodníku (1x) ▪ prechádzky v prírode (1x) ▪ prestrešené kontajnerové stojiská na odpad (1x) ▪ mesto zakázalo bytovým domom budovať OZE (1x) – nie je možnosť voľby pri výbere spotreby energie, závislosť na zemnom plyne, ktorý dominuje výrobe tepla a teplej vody v PES
Doprava	48	<ul style="list-style-type: none"> ▪ parkovacie miesta, parkovanie, parkoviská (26x) – parkovacia politika chýba; parkovanie na ul. Podjavorinskej na Juhu III; zvýhodnené parkovanie v centre pre rezidentov; zjednodušiť – zjednotiť – zlacniť; riešiť rezidenčné parkovanie najmä na sídliskách; výstavba parkovacích domov na sídliskách; parkovací dom na ul. Rázusova; vybudovanie parkovacích státi pred BD Francium (Mládeže 35) pre viac ako 20 áut (chýbajú miesta pre ZŤP); bezplatné záchytné parkovanie pri železničnej stanici, ▪ kvalitné pešie chodníky (5x) ▪ kvalitná MHD (4x) – dostupná všade a častejšie, nie cez 3 - 4 prestupy ▪ kvalitná doprava a dopravná infraštruktúra (4x) ▪ kvalitné cesty (4x) – niektoré cesty sú v katastrofálnom stave ▪ vybudovať obchvaty mesta / severojužný (2x) ▪ chyba nadchod pri Tesco k obchodom na opačnej strane pre peších (1x) – bez auta sa tam človek nedostane ▪ nahlasovanie nepojazdných áut na parkoviskách (1x) ▪ kompletná diaľnica (1x)
Bývanie	22	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cenovo dostupné bývanie (8x) - pre možnosť návratu mladých ▪ nájomné mestské byty (7x) ▪ možnosti IBV / rodinných domov (7x) – zvýhodnená cena pozemku/bytu od mesta so záväzkom nepredať 20 rokov a mať trvalý pobyt v meste
Cyklomobilita	19	<ul style="list-style-type: none"> ▪ viac cyklochodníkov (18x) – prepojenie mestských častí (vnútri mesta), smer na Tatry; z Juhu do Veľkej; smer na Kežmarok ▪ kompletná cykloinfraštruktúra (1x)
Podnikanie, práca, ekonomika	18	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pracovné príležitosti (8x) – práca s adekvátnym ohodnotením, Poprad pre každého ▪ medzinárodný korporát (investor) s pracovnými príležitosťami pre vysokoškolsky vzdelaných (2x) ▪ rozvoj ako v okolitých obciach (1x) ▪ pošta v mestských častiach (1x) ▪ IT pracovné príležitosti dostať do mesta (1x) ▪ IKEA (1x) ▪ dlhšie otváracia doba obchodov (1x) ▪ rozšírenie priemyselného parku (1x) ▪ zrušiť nákupné centrá – je ich priveľa (1x) ▪ stretávať menej chamtivých ľudí (1x)
Riadenie mesta	16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ úprimný záujem o občanov, o ich potreby (5x) – otvorenejší styk verejnej správy s obyvateľmi; otvorená samospráva; interaktívna komunikácia mestský úrad – občan ▪ objektívna informovanosť verejnosti (2x) - informovanosť o tom, čo sa stavia a bude sa stavať ▪ nižšia daň z nehnuteľností pre neziskové organizácie a občianske združenia (2x) - boli z kategórie Iné (kde sú múzeá) preradené medzi ziskové firmy, čím sa daň zvýšila 600-násobne ▪ väčšie využitie synergie s poľskými Tatrami (1x) - zriadenie EZUS so zdrojmi EÚ navyše pre Tatry ▪ lepšie využívanie eurofondov (1x) ▪ prepojiť mestské časti s centrom (1x) ▪ priradenie Teplice ku Popradu (1x) ▪ funkčná mestská polícia (1x) ▪ participatívny rozpočet s primeranými prostriedkami pre aktivity občanov (1x) ▪ plán núdzovej situácie v prípade evakuácie ľudí so zvieratmi (1x)
Šport	15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lepší a cenovo dostupnejší aquapark pre miestnych alebo mestské kúpalisko, alebo mestská plaváreň (7x) – nie predražené AquaCity ▪ podpora malých športových klubov (2x) ▪ komunitné/verejné športoviská využívané bezplatne (3x) ▪ osvetlenie skateparku (1x) ▪ basketbalové ihriská na starom Juhu (1x) ▪ zlepšenie podmienok pre športovanie hendikepovaných (1x)
Verejné priestranstvá	13	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezpečnosť (5x) – najmä vo večerných hodinách sa v poslednom čase zhoršila ▪ čistota (3x) ▪ odpadkové koše (1x) ▪ prehnaná vianočná výzdoba (1x) ▪ architektúra (1x) ▪ kvalitný verejný priestor (1x) ▪ revitalizácia Námestia sv. Egídia (1x)

Tematická oblasť		Početnosť odpovedí
Kultúra	9	<ul style="list-style-type: none"> kultúrne podujatia a kultúrne vyžitie (4x) divadlo (3x) kultúra pre mladých (1x) život na námestí (1x)
Cestovný ruch	5	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj Letiska Poprad–Tatry cez letecké spojenie so svetom (2x) - Paríž, Amsterdam, Frankfurt lepšia podpora pre cestovný ruch (2x) vedecké centrum pre deti, kde sa môžu zároveň hrať, vzdelávať i športovať (1x)
Sociálne veci a zdravotníctvo	5	<ul style="list-style-type: none"> traumatologická ambulancia (1x) lekári špecialisti (1x) aktivity pre dôchodcov (1x) marginalizovaná rómska komunita (1x) – zhlukovanie, obťažovanie finančné benefity dôchodcom (1x)
Školstvo a vzdelávanie	4	<ul style="list-style-type: none"> vysoká škola do Popradu (4x)
Voľný čas	4	<ul style="list-style-type: none"> poriadny nočný klub (3x) – nočný život, zábava pre mladých voľnočasové aktivity (1x)
Iné	10	<ul style="list-style-type: none"> nič (2x) spokojná som / spokojný som (2x) všetko je OK (2x) všetko máme (2x) neviem (1x) more (1x)
Celkom	240	
Neodpovedalo	7	

NAVRHOVANÉ IDEY NA PROJEKTY

Zo 72 navrhnutých projektov od respondentov sa najčastejšie objavovali tie zámery, ktoré sú často medializované a stali sa už prioritami mesta Poprad:

1. Viac parkov v meste (14x)
2. Interaktívny psí park / výbehy pre psov (9x)
3. Renovácia verejného osvetlenia na LED technológiu (3x)
4. Oddychová zóna v prírode (3x)
5. Mestu Poprad chýba vízia (3x)
6. Rekonštrukcia Námestia sv. Egídia (4x)

Idey projektov v meste Poprad

Oblasť	Počet projektov	Projektový zámer
Životné prostredie a energetika	12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Viac parkov v meste (14x) – s udržiavanou zeleňou, kvetmi, jazierkami, letnou projekciou; na oddych a piknikovanie; napr. oproti BD Antimón alebo Lúka pri OC MAX s jazierkom; Park na sídlisku Juh ako oddychová zóna, ktorú sľuboval primátor mesta v kampani; viac malých lokálnych parkov a oddychových zelených zón vo všetkých mestských častiach so zónami na venčenie psov 2. Interaktívny psí park / výbehy pre psov (9x) – na voľné venčenie psov s košmi a sáčkami na exkrementy 3. Na trávnatých plochách pod bytovými domami osadiť oplotené výbehy do výšky 1,2 m otváraťelné na čip 4. Oplotený areál pre psov vo vnútrobloku ulíc Rastislavova – Šoltésovej 5. Renovácia verejného osvetlenia na LED technológiu (3x) 6. Oddychová zóna v prírode (3x) – park s vodnou plochou na oddych, prechádzky, piknik, golf, s ovocným sadom alebo bylinkovou záhradou; prímestská rekreačná lokalita dostupná pešo z Popradu; viac zelene a oddychových zón pre peších 7. Útulok pre túlavé mačky 8. Záhradky na periférii 9. Vodozadržné opatrenia – čo najviac – kvôli klimatickej kríze 10. Čím viac separujem, tým menej platím 11. Veľkokapacitná spaľovňa odpadu pre celý okres Poprad 12. Lokálne stredisko údržby zelene, detských ihrísk a športovísk na sídlisku Juh III
Šport	10	<ol style="list-style-type: none"> 13. Verejné športoviská v centre pre malých a veľkých (2x) 14. Ľadová plocha na sídlisku Západ 15. Športové turnaje 16. Medzinárodné spolupráce miest a športových klubov 17. Lukostrelnica alebo multifunkčné športovisko pre streľbu ako takú 18. Športový dom – na štýl nákupných centier MAX/Forum ale z rôznymi športoviskami 19. Osvetlenie do skateparku (reflektory, lampy)

Oblasť	Počet projektov	Projektový zámer
		20. Pumptrack alebo ihrisko na tréning cyklistických zručností 21. Vonkajšie športovisko pri CVČ sprístupniť len deťom kvôli veľkému hluku dospelých 22. Podľa vzoru športovísk v areáli ZŠ Dostojevského revitalizovať staré plochy medzi bytovkami na viacúčelové ihriská (nie preliezky, ani workoutové ihriská) ale ihriská na basketbal, volejbal, tenis
Riadenie Mesta	10	23. Mestu Poprad chýba vízia (3x) – komplexný pohľad na život v Poprade 24. Riešenie opilcov pred potravinami 25. Riešenie bezpečnosti (detské gangy) 26. Častejšie výjazdy mestskej polície na sídliská 27. Čerpanie výhod z užšej spolupráce s regiónom Tatry 28. Mladým prispieť na projekty a sebarealizáciu 29. Audit nehnuteľností vlastnených mestom a ich využitia 30. Audit života v meste a prepojitelnosť jeho zložiek na možnosti regiónu a potenciálne spolupráce 31. Prestať klamať občanov a podporovať rodinkárstvo na mestskom úrade 32. Prepojenie mestských spoločností PES, SMK, Brantner, PVPS s cieľom informovať sa o nových projektoch, zdieľať informácie a využiť odbornosť zamestnancov v prospech mesta
Doprava	8	33. Parkovanie na sídlisku Západ (2x) 34. Obchvat mesta (2x) – príprava projektovej dokumentácie a realizácie štátom; obchvat po východnej strane mesta s odstavením ramena križovatky ul. Štefánikova, ako aj ramena križovatky pri AquaCity 35. Parkovacie miesta po celom meste, najmä na sídliskách 36. Peší chodník na letisko 37. Oprava chodníkov a obrubníkov do reprezentatívnej podoby 38. Odstránenie áut z neplatnou STK z verejných parkovacích miest pred bytovými domami 39. Električková trať spájajúca mestské časti a centrum mesta a Poprad s Kežmarkom a Svitom (na štýl švajčiarskeho Limmattal Bahn) 40. Reorganizácia statickej a dynamickej dopravy v centre mesta
Voľný čas	8	41. Zatraktívnenie Kvetnice (2x) – dobudovanie miesta s jazierkom v Starom lome 42. Nový väčší nočný klub, kde sa dá zabaviť (po vzore Banskej Bystrice) 43. Letné verejné kúpalisko 44. Kurzy zručnosti pre mladých 45. Ekologický park pre všetky generácie s atrakciami, športoviskami, kultúrnymi a športovými zónami (financovaný formou crowdfunding-u) 46. Lesopark za priemyselným areálom Tatramat (medzi D1 a Matejovcami) s reštauráciou, auto-kempingom, ubytovaním v chatkách 47. Indoorové detské ihrisko vo vlastníctve mesta (od COVID všetky zatvorené) 48. Multifunkčný areál pre všetky vekové kategórie s využitím na kultúru, šport, vzdelávanie
Verejné priestranstvá	8	49. Rekonštrukcia Námestia sv. Egídia (4x) - napr. oživiť fontánou z tatranského kameňa a získať prepojenie na Vysoké Tatry 50. Promenáda popri rieke Poprad (2x) - vznik nového verejného priestranstva so službami, kaviarničkami a i. 51. Pokračovať v zlepšovaní a revitalizácii verejných priestranstiev 52. Nové detské ihrisko v Matejovciach na sídlisku Allendeho 53. Nové verejné priestranstvo na verejno–spoločenské akcie, dostatočne priestrané 54. Detské ihrisko medzi bytovými domami BD Magura a Sintra (ul. Svätoplukova) 55. Podchod ku kruhovému objazdu v Poprade v úplnom centre, aby obyvatelia mohli sa prejsť v najkrajšom parku v meste. 56. Sfunkčniť premostenie na železničnej stanici so schátranými schodmi, ktoré vedú dole do trávy pod most (dosiahneme tým menej chodenia po kolajach a väčšiu bezpečnosť)
Bývanie	5	57. Rozparcelovanie mestských pozemkov a ponuka občanom na výstavbu rodinných domov (2x) 58. Nové sídlisko pri AquaCity 59. Nové byty pre mladých 60. Zníženie cien nájomného 61. Čo bude s Karpatskou Residence, keď sa dostavia?
Školstvo	3	62. Odstránenie šikany v školách 63. Vlastná mestská farma na pestovanie zeleniny a ovocia pre školské jedálne a zážitkové hodiny prvouky, prírodopisu a biológie pre školy 64. Inštitúcie podporujúce „domoškoláctvo“ (homeschooling)
Cyklo-mobi-lita	3	65. Cyklochodník na letisko 66. Bezpečné a komfortné parkovanie pre bicykle a kolobežky pri verejných budovách, školách, pri úradoch, obchodných centrách 67. Cyklotrasa s chodníkom spájajúca všetky historické mestské časti mimo premávky
Podnikanie, práca, ekonomika	2	68. Viac pracovných príležitostí v meste 69. Rozšíriť existujúci priemyselný park alebo vybudovať nový smerom na Svit
Cestovný Ruch	1	70. Rozvoj medzinárodného Letiska Poprad-Tatry (2x) a získanie turistov zo zahraničia
Kultúra	1	71. Zážitková galéria 72. Pekný veľký amfiteáter s výhľadom na Tatry

Oblasť	Počet projektov	Projektový zámer
Sociálne Veci	1	73. Obnova stravovania seniorov ako v minulosti – v jedálni na sídlisku Západ
Iné	12	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neviem (5x) ▪ mám a nepoviem (4x) ▪ nie (1x) ▪ nemám – mesto nemá pozemky (1x) ▪ už spomenutý inde (1x)
Neodpovedalo	124	

Príloha 4

Zoznam členov pracovných skupín a osôb participujúcich na príprave dokumentu PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 s výhľadom do roku 2040 a Výstupy z expertných pracovných skupín (identifikované problémy a navrhované riešenia)

Členovia riadiaceho tímu PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 s výhľadom do roku 2040

Ondrej Kavka	gestor PHRSR	2. zástupca primátora
Štefan Pčola	koordinátor PHRSR	1. zástupca primátora
Lubica Barancová	gestor pracovnej skupiny	oddelenie školstva, mládeže a športu, Školský úrad Poprad – vedúca
Branislav Daniel	gestor pracovnej skupiny	oddelenie územného plánu a dopravy – vedúci
Daniela Gerčák Polaštková	gestor pracovnej skupiny	oddelenie životného prostredia – vedúca
Lucia Poľanovská		oddelenie správy bytov a nebytových priestorov – vedúca
Ján Bendík	gestor pracovnej skupiny	oddelenie kultúry, komunikácie a cestovného ruchu – vedúci
Petra Závacká	gestor pracovnej skupiny	odbor sociálny – vedúca
Jana Pálková		odbor sociálny – vedúca
Lukáš Penxa	koordinátor pracovnej skupiny	oddelenie strategického rozvoja a sekretariát KR UMR – vedúci
Jozef Durbák	koordinátor pracovnej skupiny	oddelenie strategického rozvoja a sekretariát KR UMR

Členovia pracovných skupín k spracovaniu PHSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 s výhľadom do roku 2040

Pracovná skupina: Vzdelávanie a sociálno-ekonomický rozvoj		
1	Michal Baran	poslanec MsZ
2	Patricia Bujňáková	poslankyňa MsZ
3	Jozef Košícký	poslanec MsZ
4	Alena Madzinová	členka komisie školstva, mládeže a športu
5	Kristína Vincová	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny – sekcia sociálnych vecí a rodiny
6	Monika Strnková	Základná škola s materskou školou, Komenského 587/15, Poprad
7	Soňa Svienta	Súkromná spojená škola Life Academy
8	Lenka Veselovská	Inštitút manažérskych systémov, UMB
9	Zuzana Presperinová	Stredná odborná škola remesiel a služieb
10	Peter Kaňuk	Lunys, s. r. o.
11	Andrea Lukáčová	odbor ekonomický
12	Gabriela Rekeneiová	oddelenie školstva, mládeže a športu
13	Anna Baltazárovičová	odbor sociálny – oddelenie seniorov a ŤZPO
14	Adriána Jakubcová	odbor sociálny – oddelenie rodiny a marginalizovaných skupín
15	Monika Sasaráková	STIEBEL Eltron
Pracovná skupina: Udržateľná mobilita a doprava		
1	Štefan Labuda	dopravný projektant
2	Róbert Buranský	dopravný inžinier OR PZ, ODI Poprad
3	Marián Gardoš	náčelník MsP
4	Michal Novák	SMK Poprad
5	Peter Kočiš	SMK Poprad
6	Ján Ondrišík	poradca pre dopravu v meste Poprad
7	Martin Baloga	poslanec MsZ mesta Poprad
8	Jozef Švagerko	poslanec MsZ mesta Poprad

9	Tibor Schmidt	referent oddelenia územného plánu a dopravy MsÚ Poprad
10	Martin Münnich	referent oddelenia územného plánu a dopravy MsÚ Poprad
11	Milan Baran	poslanec Zastupiteľstva PSK
12	Michal Škorupa	konateľ IDS Východ, s. r. o.
13	Radovan Hužvík	konateľ IDS Východ, s. r. o.
14	Lubomír Hán	dopravné oddelenie SAD Poprad, a. s.
15	Marián Bobák	referent oddelenia životného prostredia MsÚ Poprad
16	Peter Bendik	spoločnosť PERKINS, a. s., Poprad
17	Michal Kundrata	občan, energetický analytik S.O.S.

Pracovná skupina: Životné prostredie a energetika

1	Igor Wzoš	poslanec MsZ
2	Slavomír Božoň	poslanec MsZ
3	Igor Kras	KOOR
4	Michal Kundrata	občan, energetický analytik S.O.S.
5	Ján Stanek	Termoklima
6	Silvia Šifrová	PES
7	Matúš Šalata	PES
8	Igor Leskovský	PES
9	František Bednár	Asociácia pre podporu obnoviteľných zdrojov
10	René Šoltés	MsÚ, odbor organizačný
11	Lucia Poľanovská	MsÚ, odbor organizačný
12	Adriana Balážová	MsÚ, odbor organizačný
13	Antonín Haratyk	Okresný úrad životného prostredia – vedúci odboru
14	Roman Rams	vedúci oddelenia hygieny ŽP a zdravia
15	Marián Smrek	SVP, š. p. – vedúci prevádzkového strediska
16	Martin Suchý	Brantner Poprad, s. r. o., konateľ spoločnosti
17	Peter Pajerchin	Brantner Poprad, s. r. o., obchodný riaditeľ stratégie a rozvoja
18	Jana Závatzká	Okresný úrad životného prostredia – štátna správa ochrany ovzdušia
19	Michal Novák	SMK – riaditeľ
20	Kristína Horáková	MsÚ Poprad – vedúca odboru výstavby
21	Zuzana Čakyová	MsÚ Poprad – odpadové hospodárstvo
22	Jana Iždinská	MsÚ Poprad – ochrana ovzdušia

Pracovná skupina: Kultúra a kreatívny priemysel

1	Tatiana Husárová	poslankyňa, pedagogička a režisérka
2	Anna Ondrušeková	poslankyňa, riaditeľka Tatranskej galérie
3	Ingrid Orjabinová	poslankyňa, pedagogička, členka komisie regionálneho rozvoja, kultúry a cestovného ruchu
4	Rastislav Zacher	pedagóg, vedúci Oblastného pracoviska Matice slovenskej, člen komisie regionálneho rozvoja, kultúry a cestovného ruchu
5	Mária Jalovičiarová	MsÚ – pracovníčka kultúry
6	Rudolf Kubus	vedúci divadelného súboru Ozvena
7	Zuzana Homolová	riaditeľka Podtatranského múzea
8	Monika Naštická	riaditeľka Podtatranskej knižnice
9	Zuzana Barilová	metodička Podtatranského osvetového strediska
10	Vlado Benko	vedúci Divadla Commedia
11	Michal Novák	pedagóg a herec
12	Martin Krigovský	vedúci detského folklórneho súboru Letnička
13	Rudolf Rabatin	výtvarník
14	Gabriela Leštachová Rošková	pedagogička, vedúca hudobného telesa La Speranza

Pracovná skupina: Sociálna inklúzia a zdravotné služby

1	Gabriela Lompartová	MsÚ – vedúca oddelenia rodiny a marginalizovaných skupín
2	Renáta Kostková	MsÚ – vedúca oddelenia seniorov a ŤZPO
3	Lucia Malecká	MsÚ – vedúca oddelenia opatrovateľskej služby
4	Peter Brenišin	poslanec MsZ, predseda SBZK
5	Helena Mezenská	poslankyňa MsZ, členka SBKZ
6	Anna Schlosserová	poslankyňa MsZ, podpredsedníčka SBKZ
7	František Majerský	poslanec MsZ, záchranár

8	Martin Lajoš	poslanec MsZ, lekár
9	Eva Labudová	Inšpekcia v sociálnych veciach, MPSVaR SR
10	Jana Jonasová	riaditeľka Centra sociálnych služieb Poprad
11	Denisa Kučkovská	riaditeľka Územného spolku SČK Poprad
12	Martin Pikora	konateľ ADOS Zdravie
13	Milan Biskup	riaditeľ ÚPSVaR Poprad
14	Helena Mareková	štatutár OZ Korene Poprad
15	Ján Surmík	člen SBZK, predseda Denného centra Juh, Poprad

Pracovná skupina: Šport

1	Roman Tomas	šéftrener mládeže hokej
2	Dávid Skokan	poslanec MsZ Poprad
3	Marcel Haščák	poslanec MsZ Poprad
4	Jana Pálková	športové oddelenie MsÚ Poprad
5	Jozef Pavlík	športový odborník
6	Jozef Lenčeš	predseda športového klubu (judo)
7	Vierka Kundisová	predseda športového klubu (lyžovanie)
8	Janka Kucová	predseda športového klubu (cyklotrial)
9	Roman Klouda	predseda športového klubu (aeroklub)
10	Tomáš Maník	predseda športového klubu (parkúr)
11	Magdaléna Hamaliarová	predseda športového klubu (basketbal)
12	Vladimír Lajčák	riaditeľ Strednej športovej školy, poslanec PSK
13	Igor Lupták	predseda športového klubu (tenis)
14	Jozef Solus	predseda športového klubu (tanec)
15	Andrej Vojčík	tréner športového klubu (volejbal)
16	Daniel Lipár	predseda športového klubu (hokejbal)
17	Ivan Bednár	predseda športového klubu (hokej)
18	Peter Parizek	tréner detí a dospelých v organizácii Skill Lab Poprad (parkúr)
19	Peter Bendík	športový klub Bendik Racing Team

Pracovná skupina: Cestovný ruch

1	Mgr. Jana Písařčíková	mesto Poprad
2	Lucia Blašková	riaditeľka OOCR
3	Mgr. Ján Pitoňák	Letisko Poprad-Tatry, a. s.
4	Marián Galajda	marketingový riaditeľ TMR
5	Mária Brezinová	riaditeľka hotela
6	Fabio Bortolini	majiteľ penziónu
7	Erik Ševčík	majiteľ Incomingovej agentúry v Poprade
8	Ondrej Kavka	2. zástupca primátora mesta Poprad
9	Marián Barilla	riaditeľ Sociálnej poisťovne, poslanec MsZ

Výstupy z expertných pracovných skupín (identifikované problémy a navrhované riešenia)

Súčasťou analytických prác boli participatívne stretnutia so zástupcami odbornej verejnosti v nasledujúcich tematických oblastiach:

1. Vzdelávanie a sociálno-ekonomický rozvoj
2. Udržateľná mobilita a doprava
3. Životné prostredie a energetika
4. Kultúra a kreatívny priemysel
5. Sociálna inklúzia a zdravotné služby
6. Šport
7. Cestovný ruch

Celkovo participovalo na stretnutiach **119 osôb** z jednotlivých pracovných skupín. Každá pracovná skupina sa stretla v mesiaci jún na prvom participatívnom stretnutí a v mesiaci september na druhom participatívnom stretnutí.

Na participatívnych stretnutiach nás zaujímalo, s akými hlavnými problémami za tematickú oblasť sa stretávajú a či poznajú prípadné riešenia týchto problémov, ktoré vieme zahrnúť ako návrhy na opatrenia alebo typové aktivity do strategicko-programovej časti dokumentu.

Prehľad dôležitých záverov z týchto stretnutí ako vstupov do strategicko-programovej časti strategického dokumentu je uvedený v tejto časti dokumentu.

PRACOVNÁ SKUPINA: VZDELÁVANIE A SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ

Identifikované problémy

- znižuje sa záujem o záujmové vzdelávanie kvôli zavedeným vyšším poplatkom od mesta za ZUŠ a CVC
- problém s kapacitami MŠ – niektoré MŠ sú kapacitne preplnené
- nájsť plán na prítiahnutie nových mladých ľudí – napr. v oblasti digitalizácie, IT – zabezpečiť vzdelanie, bývanie. Potreba VŠ v IT sektore, kde prídu a zostanú v Poprade – dôležité je nájsť aj vhodné IT zamestnávateľa pre Poprad
- nedostatok personálnych kapacít v oblasti psychológie
- LUNYS – problém v personálnych kapacitách, zistiť, aké sú potreby, vízie podnikateľov v meste
- kapacita priestorov pracoviska Ekonomickej fakulty UMB

Navrhované riešenia

- organizovať stretnutia podnikateľov v meste kvôli spolupráci na vízii mesta
- duálne vzdelávanie, potenciál aj v MRK komunite
- prepojenie s podnikateľmi a nadviazať na stredné školy a potreby trhu
- pracovisko EF UMB – podpora pre ich priestorové kapacity
- vytvoriť univerzitný odbor športového manažmentu, fyzioterapie na prilákanie mladých ľudí, ktorí v Poprade aj zostanú po ukončení VŠ

PRACOVNÁ SKUPINA: UDRŽATEĽNÁ MOBILITA A DOPRAVA

Identifikované problémy

- parkovanie – v spolupráci so žilinskou spoločnosťou INOVIA vzniká koncepcia parkovacej politiky ako podklad pre zavedenie VZN
- chýba obchvat mesta
- absencia integrovanej dopravy
- taxi služby – viac ako 300 taxíkov v meste (bolo 100)
- chýba MHD na letisko
- chýba Územný generel dopravy mesta Poprad
- kolabujúca doprava v centre mesta

Navrhované riešenia

- naučiť ľudí presúvať sa aj inak ako autom
- vybudovanie prístreškov na bicykle ako motivácia využívať bicykel (umiestniť ku školám)
- zatraktívniť verejné priestranstvá pre peších, čím sa zvýši záujem chodiť pešo alebo na bicykli
- regulovať dopravu, značenia, záchytné parkovacie miesta
- tlačiť na vybudovanie III. mestského obchvatu – vytvoriť pracovnú skupinu a splnomocnenca pre tento strategický projekt
- zabezpečenie parkovania pre bicykle

PRACOVNÁ SKUPINA: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENERGETIKA

Identifikované problémy

- chýba Adaptačná stratégia mesta na zmenu klímy a nízkouhlíková stratégia
- vodozádržné opatrenia – Juh III, Stráže – problém majetkovoprávne usporiadanie, problém nie je rieka Poprad, ale voda z kopcov je problémová, pri privalových dažďoch. Problém dohodnúť sa s SVP (Povodie), vstupuje do toho viacero inštitúcií. Doposiaľ neprišlo k dohode, taktiež technický problém
- investičný dlh – vodovodná sieť je zastaralá a má úniky
- VEOLIA – prevádzkuje vodu – do roku 2036 (prevziať späť zodpovednosť za vodu na území mesta)
- verejné osvetlenie nie je modernizované
- zmena trasovania podzemných vedení, pretože sieť je veľmi hustá
- mestu chýbajú dáta, rozhodujeme sa pocity, chýba nízkouhlíková stratégia
- slabá pripravenosť mestskej samosprávy na projekty energetických úspor

Navrhované riešenia

- verejné osvetlenie – pripravujú sa PD Matejovce, od Siemensu prevzali tento rok osvetlenie, v súčasnosti to prevádzkuje príspevková organizácia mesta
- zvýšiť osvetlu a environmentálnu výchovu už na ZŠ, rozšíriť o oblasť životného prostredia

- revitalizácia zelene – väčší záujem ľudí o zeleň, pritiahne viac ľudí chodiť pešo alebo na bicykli
- projekt v lokalite Matejovce od spoločnosti Brantner – projekt spracovateľského centra – triedenie, kompostáreň komunálneho typu
- do roku 2035 zvýšiť recykláciu o 65 % – systémom zberu, edukácia, školy, zbery papiera

PRACOVNÁ SKUPINA: KULTÚRA A KREATÍVNY PRIEMYSEL

Identifikované problémy

- Dom kultúry – potrebná rekonštrukcia
- nízka podpora kultúry z rozpočtu mesta (5 %)
- Oddelenie kultúry má na starosti aj prevádzku Domu kultúry
- Oddelenie kultúry, komunikácie a cestovného ruchu – vzniklo len v máji
- chýbajú plagátovacie plochy
- chýba propagácia podujatí
- chýbajú noviny – aspoň dvojtýždenník

Navrhované riešenia

- Brokoffov dom – vytvorenie reprezentatívneho priestoru
- mesto od 1. júla spúšťa MUNIPOLIS mobilnú aplikáciu pre obyvateľov mesta, kde budú integrované informácie o kultúrnych podujatiach
- vychovávať mladých kultúrnych ľudí
- podpora ZUŠ zo strany mesta na prezentovanie (zníženie prenájmu Domu kultúry)
- vytvoriť Mestské kultúrne stredisko, pretože neexistuje ako samostatná organizácia

PRACOVNÁ SKUPINA: SOCIÁLNA INKLÚZIA A ZDRAVOTNÉ SLUŽBY

Identifikované problémy

- chýba komunitné centrum v Matejovciach
- špecializované ambulancie – zatvárajú sa, chýbajú špecialisti
- odchod lekárov do dôchodku, problém nájsť mladých
- legislatívne zmeny – zmena financovania
- požičovňa zdravotníckych pomôcok – treba rozšíriť ponuku pomôcok
- poradenská činnosť absentuje, funguje už 5 pilotných v okresných mestách
- krízová intervencia – rómska komunita
- kontrola bývania pre rómske komunity
- chýba denné centrum pre sídlisko Juh
- Núdzové bývanie pre matky s deťmi, v súčasnosti sa stará VÚC

Navrhované riešenia

- posilniť kapacity lekárov v ambulanciách – väčšia spolupráca s VÚC
- pomôže aj rekonštrukcia nemocnice v roku 2026
- deinštitucionalizácia sociálnych zariadení – transformačný plán – z veľkokapacitného zariadenia sa vytvorí zariadenie rodinného typu
- vytváranie nízkokapacitných zariadení
- dobudovanie denného centra pre seniorov na sídlisku Juh
- vytvorenie núdzového bývania pre matky s deťmi
- Inštitút dôvernika – pomôže správne sa rozhodnúť starším ľuďom

PRACOVNÁ SKUPINA: ŠPORT

Identifikované problémy

- dotačný program pre malé športy absentuje
- napojenie cyklo dopravy na kostrovú sieť
- prepojenie mestských častí na cyklo dopravu – okruhovanie – cyklochodník od kruhového objazdu
- Stredná športová škola má skatepark – žiada si ešte dobudovanie
- atletika: absentuje 400 m atletický ovál
- trate na bežkovanie a na beh – absentujú
- zosúladiť prevádzkový poriadok na školských ihriskách
- rozdeliť cyklochodníky na časť pre peších a časť pre cyklistov
- chýba mapa športovísk
- infraštruktúra pre gymnastiku – gymnastika je základ všetkých športov
- chýbajú športoví lekári

Navrhované riešenia

- vytvoriť Združenie športových klubov mesta Poprad
- vytvoriť SMART aplikáciu, kde budú na jednom mieste všetky športové aj kultúrne podujatia

- vzdelávanie – podpora pre program Tréneri v školách
- vybudovanie športovej haly pre parkúr, gymnastiku
- vybudovať viac menších športovísk – napr. parkúr pre mladších, petang pre seniorov; v spojení s multifunkčným verejným priestorom využiteľným aj na kultúrne podujatia

PRACOVNÁ SKUPINA: CESTOVNÝ RUCH

Identifikované problémy

- Poprad chce byť cieľovou destináciou pre turistov, nie len vstupnou bránou do Tatier
- Námestie Sv. Egídia – potrebná rekonštrukcia
- Športový turizmus – cyklochodníky – mesto priateľské k cyklistom
- chýba informačný a navigačný systém
- potrebné prepojiť kostrovú sieť Poprad – Svit – Batizovce – Gerlachov – v spolupráci s VÚC
- rozvinúť Spišskú Sobotu
- potrebná rekonštrukcia Brokoffovho domu na Sobotskom námestí
- chýba vízia v oblasti CR
- chýba gastro tradičnej kuchyne (reštaurácia s bryndzovými haluškami v Poprade chýba)

Navrhované riešenia

- rekonštrukcia námestia – budúci rok v spolupráci s UMR Poprad – Svit – Kežmarok
- prepojenie a rekonštrukcia chodníkov pre peších v nadväznosti na cestovný ruch – prepojenie AquaCity a Spišská Sobotu
- GASTRO festival a gastronomická trasa regiónom – TATRA FOOD VALLEY – identifikuje stakeholderov v tejto oblasti, zoskupí ich a zosieťuje
- festival regionálnej výnimočnosti – Spišská Sobotu – Cesta chutí
- pasportizácia produktov v gastronómii, zároveň hodnotiaci systém
- platforma spolupráce s Talianmi, s regiónom Sardínia – oficiálne partnerstvo so Sardíniou, kde sa bude prezentovať región Tatry, na ich strane by pripravili cestovné kancelárie na spolupráce – vytvorenie leteckej linky
- budovanie značky Námestia v Poprade v súčinnosti so všetkými prevádzkami, ktoré sú lokalizované na námestí
- športový kongresový turizmus aj v nadväznosti na výuku na pracovisku Ekonomickej fakulty UMB – odbor športový manažment
- nastaviť riadenie cestového ruchu v Poprade prostredníctvom vízie a stratégie

Prioritizácia špecifických cieľov Strategicko-programovej časti PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 členmi pracovných skupín

Metodika a postup

Cieľom riešiteľského tímu EUPC s. r. o. bolo nielen zostaviť a predstaviť víziu, ciele, opatrenia či typové aktivity strategicko-programovej časti dokumentu PHRSR mesta Poprad na roky 2024 – 2030 (ďalej ako PHRSR mesta), ale taktiež v spolupráci s expertmi a odbornou verejnosťou definovať priority a potenciálne rozdelenie alokácie finančných prostriedkov.

S týmto cieľom bola zvolená metodika, ktorá sa opiera o skúsenosti expertov z tematických pracovných skupín, ktoré boli zapojené do tvorby PHRSR mesta. Celkovo išlo o zapojenie viac ako **119 expertov** rozdelených do 7 tematických **pracovných skupín**.

Expert na stretnutí pracovnej skupiny dostali úlohu **prideliť 5 priorít jednotlivým (19) špecifickým cieľom** s tým, že najvyššej prioritě pridelil expert kartu s číslom 1 a najnižšej prioritě pridelil kartičku s číslom 5.

Následne experti rozdelili **finančnú alokáciu** medzi všetky špecifické ciele, pričom v rámci pracovnej skupiny expert disponoval finančnou alokáciou 40 mil. eur, ktorá bola diferencovaná nasledovne: 1x 15 mil. eur, 1x 10 mil., 2x 5 mil. eur, 3x 1 mil. eur, 4x 500 000 eur.

Spôsob hodnotenia

Vyhodnotenie prebiehalo z dvoch pohľadov. Podľa pridelených PRIORÍT špecifickým cieľom a podľa pridelenej FINANČNEJ ALOKÁCIE. Na výpočet výsledku bol použitý vážený aritmetický priemer, kde sa brala do úvahy aj početnosť, resp. váha priority. Následne sa výsledok prepočítal do % vyjadrenia. Čo sa týka alokácie, do úvahy sa bral aritmetický priemer pridelených hodnôt jednotlivým špecifickým cieľom taktiež prepočítaný do % vyjadrenia.

Ako je možné vidieť z vyhodnotenia, výsledok prioritizácie nie je vždy priamo úmerný výsledku pridelenej alokácie, z čoho jasne vyplýva, že niektoré špecifické ciele považujú experti za veľmi dôležité, ale nevyžadujú si značné finančné výdavky a naopak.

Vyhodnotenie je graficky zobrazené v dvoch pohľadoch (PRIORITY a FINANČNÁ ALOKÁCIA) a 8 variantoch:

- za každú pracovnú skupinu (7 pracovných skupín),
- za všetky pracovné skupiny spolu (kolektív 119 expertov).

Vyhodnotenie

Z výsledkov tejto aktivity vyplýva, že z pohľadu PRIORÍT experti odporúčajú prioritne sa venovať nasledovným oblastiam:

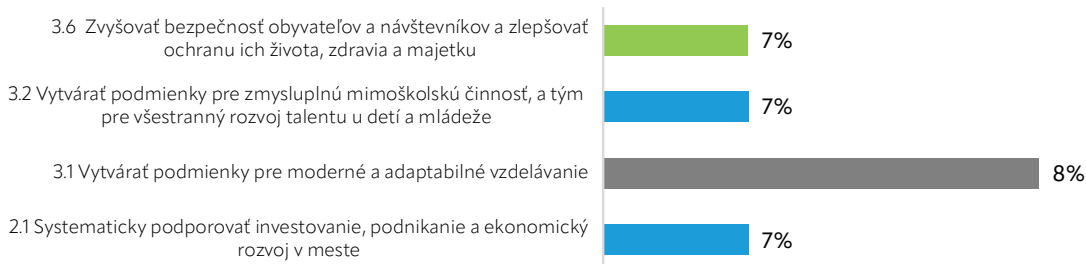
1. **Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie**
2. **Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste**
3. **Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže**
4. **Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku**

Z pohľadu FINANČNEJ ALOKÁCIE, resp. objemu vynaložených finančných prostriedkov experti odporúčajú investovať najmä do nasledovných oblastí:

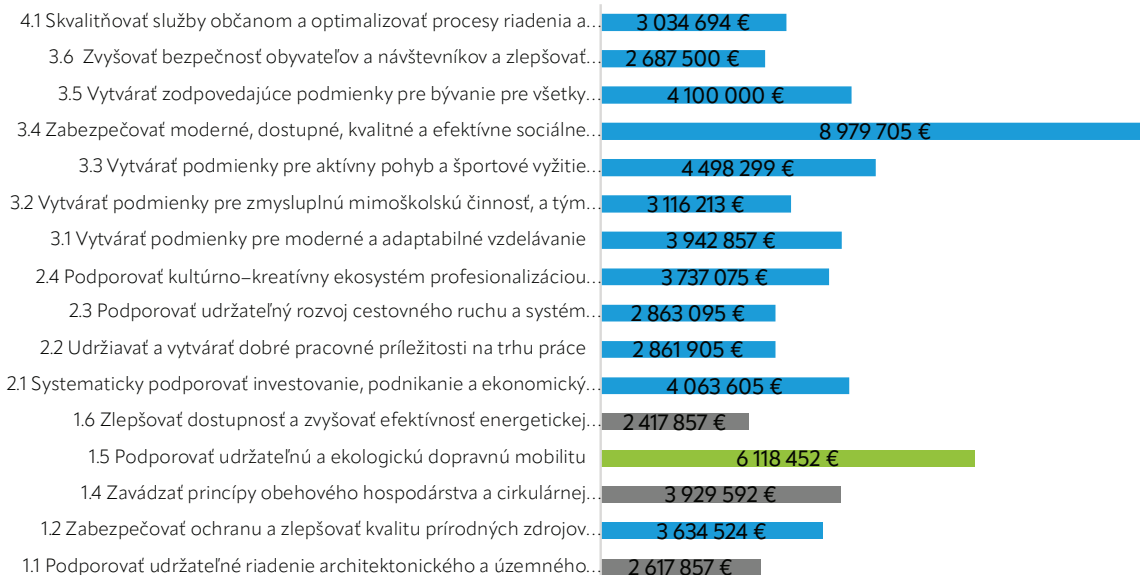
1. **Zabezpečovať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby**
2. **Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu**
3. **Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta**

4. **Vytvárať zodpovedajúce podmienky bývanie pre všetky skupiny obyvateľov**
5. **Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste**
6. Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie
7. Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom
8. Podporovať kultúrno–kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosti o kultúrne dedičstvo
9. Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)
10. Vytvárať podmienky pre zmyslupnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí a mládeže
11. Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy
12. Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Vysoké Tatry
13. Udržiavať a vytvárať dobré pracovné príležitosti na trhu práce
14. Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku
15. Podporovať udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti
16. Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry

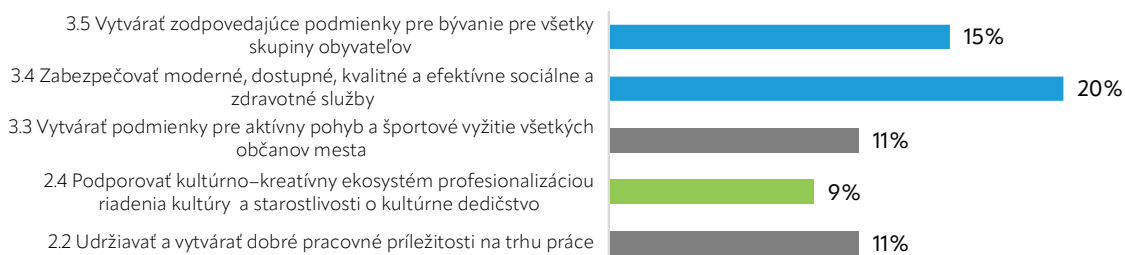
Všetky pracovné skupiny Prioritizácia strategických cieľov PHRSR POPRAD 2024+

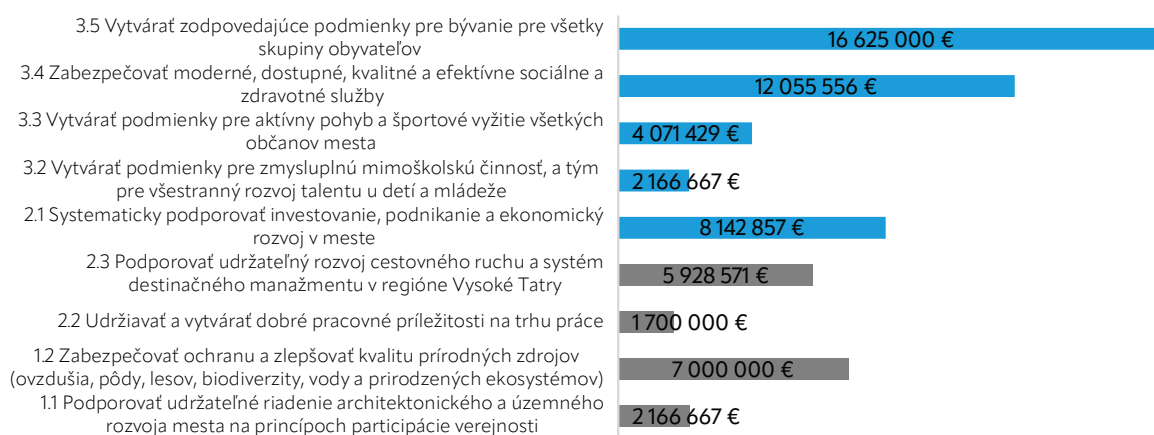
Všetky pracovné skupiny Prioritizácia strategických cieľov podľa alokácie PHRSR POPRAD 2024+

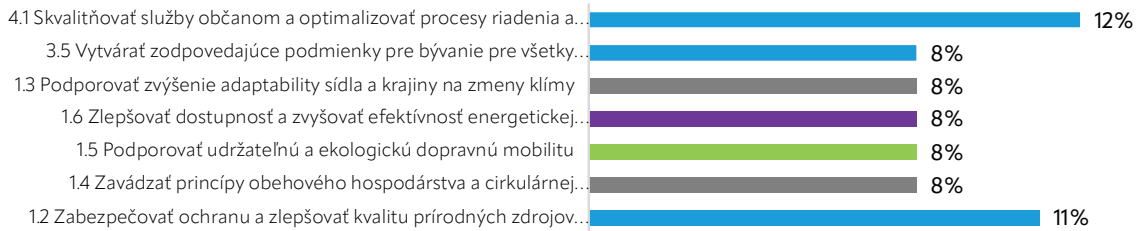
Pracovná skupina: SOCIÁLNA INKLÚZIA A ZDRAVOTNÉ SLUŽBY
Prioritizácia špecifických cieľov
PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: SOCIÁLNA INKLÚZIA A ZDRAVOTNÉ SLUŽBY
Prioritizácia špecifických cieľov podľa alokácie PHRSR POPRAD 2024+

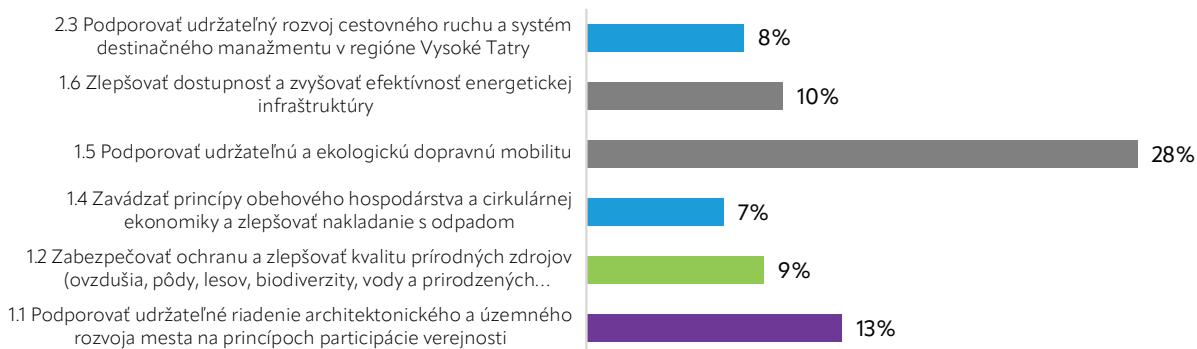
PS ŽIVOTNÉ PROSTREDIE a ENERGETIKA
Prioritizácia špecifických cieľov
PHRSR POPRAD 2024+

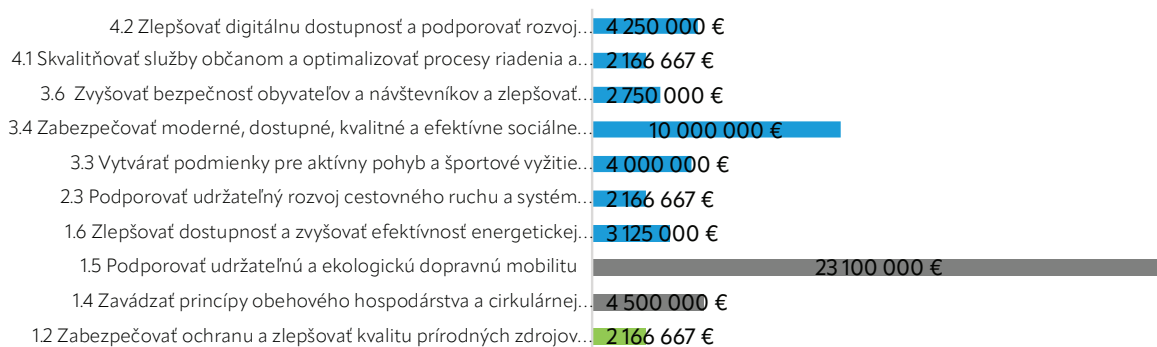
Pracovná skupina: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE a ENERGETIKA
Prioritizácia špecifických cieľov podľa alokácie PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: UDRŽATEĽNÁ MOBILITA A DOPRAVA
Prioritizácia strategických cieľov
PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: UDRŽATEĽNÁ MOBILITA A DOPRAVA
Prioritizácia strategických cieľov podľa alokácie PHRSR POPRAD 2024+

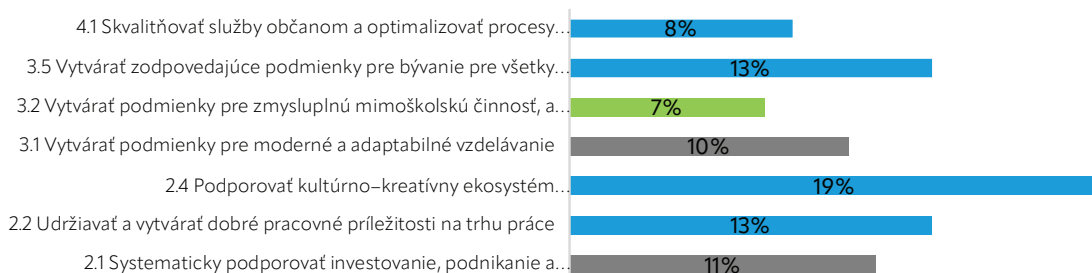
Pracovná skupina: VZDELÁVANIE A SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ
Prioritizácia strategických cieľov
PHRSR POPRAD 2024+

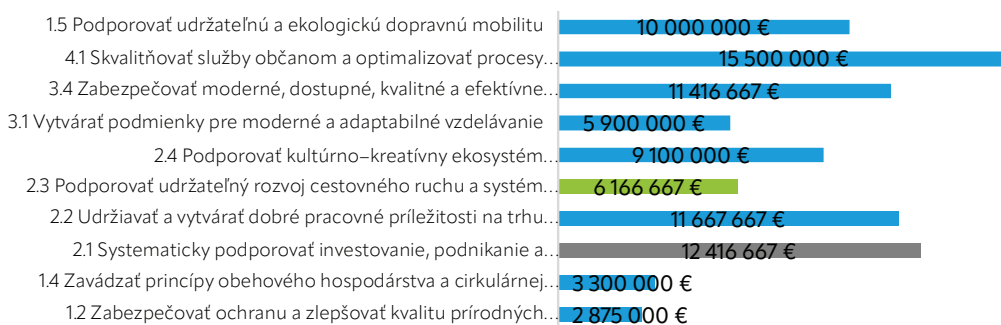
Pracovná skupina: VZDELÁVANIE A SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ
Prioritizácia strategických cieľov podľa finančnej alokácie
PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: KULTÚRA
Prioritizácia strategických cieľov
PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: KULTÚRA
Prioritizácia strategických cieľov podľa finančnej alokácie
PHRSR POPRAD 2024+

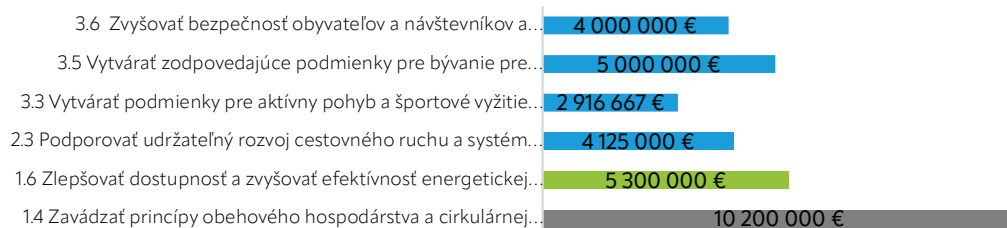
acovná skupina: ŠPORT rioritizácia strategických cieľov HRSR POPRAD 2024+

rioritizácia strategických cieľov podľa finančnej alokácie HRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: CESTOVNÝ RUCH Prioritizácia špecifických cieľov podľa finančnej alokácie PHRSR POPRAD 2024+

Pracovná skupina: CESTOVNÝ RUCH Prioritizácia špecifických cieľov PHRSR POPRAD 2024+

Príloha 6

Stratégia implementácie SMART technológií v meste Poprad (SMART stratégia mesta Poprad)

Strategická priorita:

1. Plné využitie miestneho potenciálu životného prostredia a vybudovanej infraštruktúry

SMART riešenie:

- Vytvorenie a inštitucionalizácia štruktúry quadruple helixu ako podpornej štruktúry smart manažmentu mesta

Špecifický cieľ:

1.1 Zaviesť udržateľné riadenie architektonického a územného rozvoja mesta na princípoch participácie verejnosti

Opatrenia:

- 1.1.1 Sledovať a aktualizovať územnoplánovacie a rozvojové dokumenty v súlade s princípmi udržateľného rozvoja
- 1.1.2 Podporovať kvalitné zelené riešenia v urbanizme sídla, architektúre budov, v dizajne verejných plôch a priestranstiev aj vo voľnej krajine

SMART riešenie:

- Interaktívna smart platforma pre sprístupnenie informácií z digitálneho územného plánu;
- Integrovaná smart stratégia rozvoja zelenej a modrej infraštruktúry a adaptácie na klimatickú zmenu.

Špecifický cieľ:

1.2 Zabezpečovať ochranu a zlepšovať kvalitu prírodných zdrojov (ovzdušia, pôdy, lesov, biodiverzity, vody a prirodzených ekosystémov)

Opatrenia:

- 1.2.1 Prispievať k ochrane ovzdušia, lesov a poľnohospodárskej pôdy.
- 1.2.2 Podporovať zastavenie poklesu biodiverzity, strát biotopov, poškodzovania ekosystémov a degradácie krajiny.
- 1.2.3 Podporovať ochranu vôd, zásobovanie pitnou vodou a čistenie odpadových vôd.

SMART riešenie:

- Integrovaný smart systém monitoringu a zberu dát o životnom prostredí s využitím IoT riešení a jeho integrácia s monitoringom bezpečnosti a energetickým monitoringom a riadiacimi systémami verejnej infraštruktúry;
- Modernizácia a zavedenie smart systému riadenia infraštruktúry vodovodov a kanalizácie.

Špecifický cieľ:

1.2 Podporovať zvýšenie adaptability sídla a krajiny na zmeny klímy

Opatrenia:

- 1.3.1 Navrhovať a implementovať riešenia predchádzania a eliminácie dopadov zmeny klímy v sídle a v krajine
- 1.3.2 Podporovať a realizovať opatrenia na zadržiavanie vody v krajine
- 1.3.3 Podporovať a rozvíjať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu a zvyšovať environmentálne povedomie občanov
- 1.3.4 Zavádzať systém krízového riadenia a včasného varovania v súvislosti s rôznymi ohrozeniami z dôvodu klimatických zmien aj s využitím smart nástrojov

SMART riešenie:

- Smart energetický systém postavený na využití obnoviteľných energetických zdrojov znižujúcich energetickú závislosť od vonkajšieho dovozu energetických surovín a približujúci sa k energetickej sebestačnosti a nezávislosti mesta. Ide o využívanie energie z vody, vetra, slnka alebo z okolitého prostredia pomocou tepelných čerpadiel, ale aj z biomasy a bioplynu alebo geotermálnej energie;
- Využitie smart obnoviteľných zdrojov energie na všetkých objektoch a zariadeniach vo vlastníctve mesta, kde to prírodné a územnotechnické podmienky umožňujú;
- Budovanie smart systému bezpečnej verejnej infraštruktúry pre mesto s osobitným dôrazom na prepojenie bezpečnostných systémov na ochranu životne dôležitých zdrojov a infraštruktúry.

Špecifický cieľ:**1.4 Zavádzať princípy obehového hospodárstva a cirkulárnej ekonomiky a zlepšovať nakladanie s odpadom****Opatrenia:**

1.4.1 Podporovať predchádzanie vzniku odpadov, opätovné využívanie odpadov a zhodnocovania odpadov v súlade s legislatívou EÚ aj s využitím smart nástrojov

1.4.2 Vytvoriť mestskú firmu v oblasti manažmentu odpadu vrátane zriadenia zberných dvorov

SMART riešenie:

- Smart systémy recyklácie energie na úrovni objektov, obcí a miest tvoriacich PED (pozitívne energetické obvody – positive energy districts);
- Podpora vytvorenia mestského smart systému obehovej ekonomiky, podpora uzavretého vnútroregiónálneho cyklu primárna produkcia – spracovanie – distribúcia – spotreba – recyklácia vo väzbe aj na podporu udržateľného a inovatívneho poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Špecifický cieľ:**Podporovať udržateľnú a ekologickú dopravnú mobilitu****Opatrenia**

1.5.1 Zaviesť strategické plánovanie rozvoja dopravy na území mesta s využitím smart nástrojov, digitálnych a informačných systémov pri plánovaní, organizovaní a riadení procesov v doprave

1.5.2 Priebežne obnovovať, modernizovať a budovať miestne cesty a dopravnú infraštruktúru tak, aby podporovala udržateľný rozvoj sídla 1.1

1.5.3 Vytvárať podmienky pre efektívnu a ekologickú modernizáciu vozového parku, prioritne na alternatívny pohon

1.5.4 Vytvárať podmienky pre preferenciu pešej a cyklistickej dopravy v meste Poprad

1.5.5 Podporovať záujem o využívanie verejnej osobnej dopravy obyvateľmi mesta

1.5.6 Zaviesť parkovaciu politiku a postupne zavádzať zlepšenia v oblasti parkovacej politiky a bezpečnosti cestnej premávky aj s využitím smart nástrojov

1.5.7 Podporovať rozvoj leteckej dopravy na Letisku Poprad-Tatry

SMART riešenie:

- Exelerate – smart aplikácia na kontrolu premávky pre inovatívny systém riadenia mestskej dopravy, cieľom je poskytnutie systému riadenia semaforov pre malé a stredne veľké mestá. Ponúka systém riadenia semaforov pomocou semi-adaptívneho a jedinečného riešenia adaptívneho riadenia podľa dennej doby;
- Kiss & Ride Implementácia regulácie dopravy v zónach školských a verejných inštitúcií, na letiskách či stanicích s cieľom zefektívniť dopravnú situáciu na miestach s intenzívnym zaťažením, a to zvýšením priepustnosti dopravy. Jazdné pruhy Kiss & Ride umožňujú zastaviť auto len po dobu potrebnú pre vyloženie alebo naloženie osoby alebo tovaru, v čase so zvýšenou intenzitou je toto státie obmedzené na max. 2 minúty, pričom vodič sa nesmie vzdialiť od vozidla na viac ako 3 m;
- Smart systém manažmentu statickej dopravy za pomoci IoT senzorov a kamerových systémov riadených umelou inteligenciou v rámci budovania smart systému bezpečnej infraštruktúry;
- Smart mapa bariérovosti – aplikácia poskytujúca zdravotne znevýhodneným skupinám informácie o prístupnosti miest, ako sú kaviarne, železničné stanice, reštaurácie, knižnice a iné budovy;
- Smart systémy pre zlepšovanie dostupnosti informácií pre zdravotne znevýhodnené skupiny v rámci dopravy a jej prístupnosti a bezpečnosti;
- Samosvietiaca cyklotrasa, ktorá je poháňaná obnoviteľnými zdrojmi energie. Toto prispieva na jednej strane k bezpečnosti, ako aj k energetickej sebestačnosti riešenia;
- Smart bezemisné dopravné systémy na báze MHD obsluhy bezemisnými dopravnými prostriedkami;
- Smart solárna autobusová zastávka s monitoringom bezpečnosti, informačným systémom o meste.

Špecifický cieľ:**Zlepšovať dostupnosť a zvyšovať efektívnosť energetickej infraštruktúry****Opatrenia**

1.6.1 Koordinovať obnovu a budovanie inžinierskych sietí, inteligentných sietí, infraštruktúry prenosu a distribúcie elektriny, plynu

1.6.2 Podporovať lokálnu výrobu energií vrátane energií z OZE smerom k energetickej sebestačnosti mesta aj s využitím smart nástrojov

1.6.3 Budovať energetické komunity a znižovať energetickú chudobu aj s využitím smart nástrojov

1.6.4 Zvyšovať energetické úspory samosprávy a obyvateľstva aj s využitím OZE a zavedením energetického facility manažmentu pomocou smart nástrojov

SMART riešenie:

- Smart energetické gridy predstavujúce úplne odlišnú filozofiu v prístupe k energetike. Ide o decentralizované energetické siete, ktoré sú plne automatizované, vedia predikovať spotreby, ukladajú prebytočnú energiu a pod. Opatrenie je úzko napojené na smart obnoviteľné energetické zdroje či smart systémy akumulácie energií;
- Smart integrované systémy domácej infraštruktúry vo forme dislokovaných riešení pre smart integrované systémy domácej infraštruktúry v objektoch bývania;
- Podpora vytvárania pozitívnych energetických obvodov (PED – Positive Energy Districts) ako energeticky sebestačných komunit;
- Vypracovanie energetických auditov a certifikátov pre všetky budovy vo vlastníctve mesta;
- Smart energetický manažment pre zabezpečenie energetickej efektívnosti za pomoci smart riešení, databázové centrum, inteligentné energetické a meracie systémy v energetických sústavách a zariadeniach, uskladňovanie energie, inteligentné siete a OZE.

Strategická priorita:**2. Podpora miestnej ekonomiky s dôrazom na jej udržateľnosť a inovatívnosť****Špecifický cieľ:****2.1 Systematicky podporovať investovanie, podnikanie a ekonomický rozvoj v meste najmä v oblasti vedy, výskumu, vývoja****Opatrenia**

- 2.1.1 Podporovať špecializované podnikateľské programy, podujatia, iniciatívy a pilotné projekty vrátane internacionalizácie podnikania
- 2.1.2 Revitalizovať nevyužívané verejné budovy a pozemky na nový účel pre podnikateľov a investorov
- 2.1.3 Vytvárať podmienky pre príchod a etablovanie investorov najmä v oblasti III. a IV. sektora, vedy, výskumu a vývoja
- 2.1.4 Podporovať transformáciu priemyselných podnikov na území mesta na Koncept inteligentného priemyslu 4.0 a na nízkouhlíkové hospodárstvo
- 2.1.5 Podporovať zavádzanie inovatívnych, experimentálnych a pilotných riešení na úrovni samosprávy, miestnych združení a v podnikateľskom prostredí aj s využitím smart prístupov a nástrojov

SMART riešenie:

- Vytvorenie inovačného centra – hubu s cieľom poskytovania infraštruktúry pre inovačné malé a stredné podniky;
- Zabezpečenie prístupu mesta k výsledkom výskumu, vývoja v doméne smart a smart cities. Living Lab;
- Vytvorenie podmienok pre startup v meste, poradenskej činnosti, inkubovanie a pod. prostredníctvom agentúry/inštitúcie zameranej na startupy s cieľom poskytnúť im efektívne poradenstvo;
- Micro jobs – podpora systému aktivácie nezamestnaných a mladých ľudí počas štúdia formou poskytovania miest pre jednorazové práce v rámci aktivít zabezpečovaných krajom;
- Startup poradenstvo a podpora kapacít začínajúcich podnikateľov.

Špecifický cieľ:**2.2 Podporovať dobré pracovné príležitosti na trhu práce****Opatrenia**

- 2.2.1 Zlepšovať prístup obyvateľov k službám zamestnanosti
- 2.2.2 Podporovať vytváranie pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny obyvateľov a pre sociálnu ekonomiku

SMART riešenie:

- Smart systémy sprístupňovania ponuky práce pre znevýhodnené sociálne skupiny obyvateľstva vrátane sociálnej ekonomiky.

Špecifický cieľ:**2.3 Podporovať udržateľný rozvoj cestovného ruchu a systém destinačného manažmentu v regióne Poprad–Tatry****Opatrenia**

- 2.3.1 Systematicky obnovovať a budovať infraštruktúru CR prioritne v najnavštevovanejších miestach v meste
- 2.3.2 Celoročná promenáda v Poprade
- 2.3.3 Aktívne sa zapájať do destinačných a marketingových aktivít združení a organizácií cestovného ruchu v regióne Poprad–Tatry
- 2.3.4 Podporovať spoznávanie histórie, tradícií a chutí regiónu Poprad–Tatry u miestnych obyvateľov
- 2.3.5 Poprad ako eventové mesto – vytvárať podmienky a aktívne podporovať organizovanie významných hromadných podujatí v Poprade

SMART riešenie:

- Smart branding a rozvoj značky Brána Tatier jej doplnením na smart zelená brána Tatier;
- Smart destinačný manažment udržateľného CR vrátane smart produktov CR (zážitkový, eventový produkt, virtuálna realita a pod.);
- Smart eko zážitkový turizmus ako inovatívny nástroj pre rozvoj a propagáciu miestnej kultúry, prírody, i produktov ako inovatívny spôsob vzdelávania určený pre deti zo škôl, ale aj iných záujemcov;
- Smart systémy efektívneho polyfunkčného využitia kultúrnej a športovej infraštruktúry (adaptabilné systémy, flexibilné systémy, časo-priestorové štruktúry);
- Smart systémy sprístupňovania atraktivít CR pre znevýhodnené sociálne skupiny;
- Smart infraštruktúra a služby pre využitie v CR umožňujúce plnohodnotné využitie IKT bez ohľadu na lokalitu. Tým sa nielen umožňuje fungovanie všetkých systémov smart CR, ale i zvyšuje atraktivita územia pre mladé generácie.

Špecifický cieľ:**2.4 Podporovať kultúrno-kreatívny ekosystém profesionalizáciou riadenia kultúry a starostlivosťou o kultúrne dedičstvo****Opatrenia**

2.4.1 Podporovať citlivú obnovu a renováciu kultúrnych pamiatok, miestnych pamätihodností a kultúrnej infraštruktúry a ich funkčné využitie

2.4.2 Inštitucionalizovať riadenie mestskej kultúry a vytvárať podmienky pre životaschopný miestny kultúrno-kreatívny ekosystém jeho koordináciou

2.4.3 Zhodnocovať a systematicky oživovať verejné priestranstvá činnosťou kultúrnych organizácií, podporou kultúrno poznávacieho turizmu a kreatívneho priemyslu aj s využitím smart nástrojov

SMART riešenie:

- Smart systémy marketingu a aplikácia inovácií s použitím napríklad virtuálnej reality alebo rozšírenej reality, do kultúrneho turizmu a športu môže priniesť turistom silnejší zážitok, digitalizácia a online turistické služby sú zároveň žiaduce v situáciách podobných tej, do akej dostala cestovateľskú obec pandémie Covid-19;
- Smart systémy sprístupňovania kultúrnych pamiatok, športových zariadení a iných atraktivít rozvoja kultúrneho turizmu a športu pre znevýhodnené sociálne skupiny (3D BID modely, interaktívne virtuálne prehliadky, virtuálna realita v CR);
- Smart systémy efektívneho polyfunkčného využitia kultúrnej a športovej infraštruktúry (adaptabilné systémy, flexibilné systémy, časo-priestorové štruktúry).

Strategická priorita:**3. Rozvoj miestnych služieb pre kvalitnejší život v Poprade****Špecifický cieľ:****3.1 Vytvárať podmienky pre moderné a adaptabilné vzdelávanie a aplikovať ho na všetkých stupňoch vzdelávania****Opatrenia**

3.1.1 Zabezpečiť modernizáciu budov, vybavenia a dobrého spravovania škôl a školských zariadení najmä s cieľom zefektívniť ich prevádzky

3.1.2 Kvalitným vzdelávaním zvyšovať vedomostnú úroveň a zručnosti žiakov a študentov, a tým vytvárať podmienky pre ich lepšiu uplatniteľnosť na trhu práce

3.1.3 Podporovať neformálne a zážitkové vzdelávanie, špeciálne a inkluzívne vzdelávanie v školskej aj mimoškolskej činnosti a zavádzať inovácie do systému vzdelávania

3.1.4 Budovať a podporovať atraktívny systém celoživotného vzdelávania pre osobný a profesijný rozvoj

3.1.5 Podporovať inovačné prístupy a výskumno-inovačné aktivity v spolupráci s vedeckovýskumnými pracoviskami

3.1.6 Zvyšovať kvalitu športového školstva v Poprade na európsku úroveň

SMART riešenie:

- Zaradenie programov zahŕňajúcich kultúrne, umelecké a tvorivé činnosti pre študentov spolu s osobami so zdravotným, mentálnym alebo sociálnym hendikepom do učebných plánov škôl;
- „Buddy“ systém pre seniorov v spolupráci s rôznymi zariadeniami (škôlky, školy, detské domovy, útulky, farmy, sady, múzeá, galérie, knižnice,...) prepája najmladšiu a najstaršiu generáciu so zameraním aj na kultúrne, umelecké a tvorivé aktivity;
- Prenos excelencie športu do vzdelávacieho a výchovného systému. Mentoring a tútoring.

Špecifický cieľ:**3.2 Vytvárať podmienky pre zmysluplnú mimoškolskú činnosť, a tým pre všestranný rozvoj talentu u detí****Opatrenia**

3.2.1 Podporovať voľnočasové aktivity detí a mládeže prostredníctvom škôl, ZUŠ, CVČ, záujmových klubov a združení

3.2.2 Podporovať mládežnícke projekty, združovanie mladých a ich zapájanie do dobrovoľníckych aktivít

SMART riešenie:

- Digitalizácia a modernizácia učební a výuky s dôrazom na technické vzdelávanie a informačné technológie;
- Smart vzdelávacie programy reagujúce na globálne trendy a výzvy (výchova umením, enviro-témy vo výučbe, rozvíjanie finančnej gramotnosti, kritického myslenia, empatie, súcitu, medzigeneračné programy a pod.);
- Kreatívne workshopy – tvorivé činnosti pre žiakov spolu s osobami so zdravotným, mentálnym alebo sociálnym hendikepom do učebných plánov škôl. Cieľom je rozvíjať empatiu, komunikačné zručnosti, zážitkové formy vedomostí u študentov a zároveň podporiť liečebný a rehabilitačný proces dotknutých osôb;
- Zmyslové triedy ZŠ, ktoré by mohli využívať deti z rôznych škôl či ročníkov. Triedy by boli vybavené špeciálnymi mnemotechnickými pomôckami, ktoré využívajú všetky zmysly.

Špecifický cieľ:**3.3. Vytvárať podmienky pre aktívny pohyb a športové vyžitie všetkých občanov mesta****Opatrenia**

- 3.3.1 Profesionlizovať riadenie športu z úrovne mesta vrátane riadenia športových klubov
 3.3.2 Podporovať šport a pohybové aktivity ako súčasť zdravého životného štýlu bez ohľadu na vek
 3.3.3 Efektívne prevádzkovať, udržiavať, budovať, renovovať a modernizovať športovú infraštruktúru a jej vybavenie aj s využitím smart nástrojov a technológií
 3.3.4 Vybudovať moderný športovo -oddychový areál pri Strednej športovej škole, Dlhé hony 5766/16, Po-
 prad so zázemím pre neprioritné športy

SMART riešenie:

- Vytvorenie smart systému pre podporu pohybových aktivít;
- Využitie moderných technológií v tréningovom a výchovnom procese napr. rozšírená realita (AR) a virtuálna realita (VR);
- Smart systémy efektívneho polyfunkčného využitia kultúrnej a športovej infraštruktúry (adaptabilné systémy, flexibilné systémy, časo-priestorové štruktúry);
- Vytvorenie smart systému pre podporu zdravého životného štýlu a stravovania.

Špecifický cieľ:**3.4 Zabezpečovať a udržiavať moderné, dostupné, kvalitné a efektívne sociálne a zdravotné služby****Opatrenia**

- 3.4.1 Udržiavať a skvalitňovať infraštruktúru sociálnych a zdravotníckych služieb
 3.4.2 Udržiavať a rozširovať služby pre seniorov, znevýhodnené osoby a ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii a kontinuálne zvyšovať ich kvalitu aj zavádzaním digitálnych smart nástrojov
 3.4.3 Posilňovať prevenciu a podporu duševného a telesného zdravia
 3.4.4 Zvyšovať kvalitu života MRK nachádzajúcich sa v nepriaznivých životných situáciách
 3.4.5 Rozširovať možnosti a vytvárať príležitosti pre podporu dobrovoľníctva, komunitných služieb a komunitnej práce

SMART riešenie:

- Smart služby v zdravotníctve, ako napr. náramky pre seniorov, podpora v krízovej situácii;
- Smart systémy financovania sociálnych služieb napr. zdieľaných služieb alebo v podobe financovania za poskytovanie sociálnych služieb vlastnenou nehnuteľnosťou;
- Smart systém integrovaného intergeneračného bývania a služieb, Buddy systém pre seniorov;
- Komunitné klubovne pre podporu aktivity seniorov, pre začleňovanie znevýhodnených a zraniteľných sociálnych skupín do komunitného života, (napr. navigačné a orientačné systémy pre nevidiacich a slabozrakých, pre seniorov s poruchami orientácie, smart varovné a kontrolné systémy pre pohyb v domácnosti a i.;
- Smart systémy dohľadu a zabezpečenia bezpečnosti detí a pod., Smart služby v domácnosti;
- Integrované služby pre znevýhodnené skupiny „Starostlivosť pod jednou strechou“.

Špecifický cieľ:**3.5 Vytvárať zodpovedajúce podmienky na bývanie pre všetky skupiny obyvateľov****Opatrenia**

- 3.5.1 Zvyšovať kvalitu a dostupnosť bývania formou výstavby alebo kúpy nových nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu
 3.5.2 Zabezpečovať postupné dobudovanie a revitalizáciu existujúcich obytných zón
 3.5.3 Pripravovať podmienky pre individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu (IBV a HBV)

SMART riešenie:

Špecifický cieľ:

3.6 Zvyšovať bezpečnosť obyvateľov a návštevníkov a zlepšovať ochranu ich života, zdravia a majetku

Opatrenia

3.6.1 Udržiavať verejný poriadok a predchádzať kriminalite, udržiavať podmienky na predchádzanie mimoriadnym udalostiam a riešiť mimoriadne situácie aj s využitím smart nástrojov s podporou umelej inteligencie (AI)

3.6.2 Zlepšovať prevenciu sociálno-patologických javov

SMART riešenie:

- Budovanie smart systému bezpečnej verejnej infraštruktúry pre mesto s osobitným dôrazom na prepojenie bezpečnostných systémov na ochranu životne dôležitých zdrojov. Jadrom mesta je systém zásobovania vodou a dopravná a energetická infraštruktúra postavená na prvkoch inteligentnej siete;
- Súčasťou je aj ich manažment na báze permanentného monitoringu za pomoci IoT senzorov a umelej inteligencie pre vyhľadávanie a predpovedanie kritických miest a stavov, monitoring vyťaženia a ich technického stavu na zlepšenie ich plánovania a údržby. Podpora ochrany životne dôležitých zdrojov, regulácia rozvodov a spotreby elektriny, tepla a plynu je predmetom hospodárskej mobilizácie;
- Rozšírenie služieb a prispôbenie služieb pre špecifické skupiny obyvateľov (napr. indukčné slučky pre sluchovo postihnutých v budovách mesta, v mestských spoločnostiach, alebo MHD, v DSS a pod.);
- Lumintell – smart riešenie mestského osvetlenia umožňujúceho jednoznačnú identifikáciu pre integrované záchranné zložky a obecnú políciu vzhľadom na možnosti inštalácie bezpečnostných kamier, senzorov rýchlej jazdy vozidiel a monitorovania vyššieho hluku;
- Smart systémy monitoringu verejných priestorov a záchranného a varovného systému.

Strategická priorita:

4. Lepšie spravovanie mesta a vecí verejných

SMART riešenie:

- Smart manažment verejných politík a využívanie smart aplikácií na participatívne riadenie a plánovanie;
- Vývoj a implementácia integrovaného systému smart manažmentu plánovania, podpory rozhodovania a výkonného manažmentu verejných politík vrátane krízového manažmentu, tímu flexibilnej reakcie, smart systému manažmentu a udržateľného využívania ekosystémových služieb, varovného systému v rámci prevencie rizík, monitoringu rizík a smart aplikácie pre komunikáciu mesta s obyvateľmi, podnikateľmi a inými aktérmi mestského rozvoja.

Špecifický cieľ:

4.1 Skvalitňovať služby občanom a optimalizovať procesy riadenia a komunikácie samosprávy

Opatrenia

4.1.1 Zabezpečiť otvorenie samosprávy pre nové elektronické služby aj s využitím smart nástrojov

4.1.2 Vytvoriť smart platformu na zber, analýzu a publikovanie dát z interného a externého prostredia – tzv. znalostná jednotka

4.1.3 Zefektívňovať spravovanie a využívanie majetku vo vlastníctve mesta s využitím smart nástrojov

4.1.4 Zlepšovať kvalitu pracovného prostredia pre zamestnancov úradov samosprávy a podporovať ich ďalšie vzdelávanie aj v oblasti rozvoja inovačných schopností a digitálnych zručností

4.1.5 Efektívne, otvorene a transparentne komunikovať s občanmi a mimovládnyimi neziskovými organizáciami

SMART riešenie:

- Smart riešenia modernizácie, kompletizácie a rekonštrukcie objektov vo vlastníctve mesta, predovšetkým v oblasti smart facility management, smart riešenia v oblasti energetiky, prostredníctvom nastavenia podmienok v rámci obstarávania prác a dodávok;
- Vytvorenie a inštitucionalizácia štruktúry quadruple helixu – klaster za účasti samosprávy, štátnej správy, podnikateľských subjektov, zástupcov III. sektora a akademického sektora s cieľom integrovať kapacity v prospech rozvoja mesta;
- Smart platforma pre komplexný zber a manažment dát ako nástroj podpory rozhodovania a riadenia rozvoja (open data) – smart integrované dátové systémy informácií o území;
- Rozšírenie služieb a prispôbenie služieb pre špecifické skupiny obyvateľov (napr. indukčné slučky pre sluchovo postihnutých v budovách mesta, v mestských spoločnostiach, alebo MHD, v DSS a pod.);
- Zabezpečenie adresnej systémovej komunikácie s podnikateľským sektorom.

Špecifický cieľ:

4.2 Zlepšovať digitálnu dostupnosť a podporovať rozvoj „informačnej spoločnosti“

Opatrenia

4.2.1 Podporovať rozvoj a skvalitnenie prenosovej kapacity infraštruktúry internetu, a tým zlepšovať prístup k informáciám a komunikačným technológiám

4.2.2 Skvalitňovať existujúce informačné služby samosprávy a rozširovať ich služby digitálnym spôsobom aj s využitím smart nástrojov

SMART riešenie:

- Zabezpečenie systému smart komunikácie vrátane webovej komunikácie mesta v kombinácii s aktívnymi formami obojstrannej komunikácie;
- Vývoj a spustenie smart rezervačných systémov v CR, kultúre a športe.

Špecifický cieľ:**4.3 Budovať a podporovať partnerstvá územnej spolupráce****Opatrenia**

4.3.1 Posilňovať miestnu, regionálnu, nadregionálnu, cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu aktérov územnej spolupráce a ich vzájomnú koordináciu v oblasti strategického plánovania

SMART riešenie:

- Zavedenie miestnej meny na báze tokenov pre podporu angažovanosti firiem a obyvateľov a posilnenie využívania miestnych služieb a produktov.

Východiskové dokumenty a využité zdroje

- Európska Zelená Dohoda (European Green Deal)
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR) 2014-2030
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030
- Konceptcia Energetickej politiky SR
- Konceptcia rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky
- Konceptcie územného rozvoja SR (KURS2011)
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021-2027
- Program Slovensko 2021-2027
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2021-2030
- Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti PSK na obdobie školského roka 2023/2024 a 2024/2025
- Konceptcia rozvoja práce s mládežou v Prešovskom samosprávnom kraji
- Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja
- Program rozvoja mesta Poprad na roky 2016 – 2024
- Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja (2015)
- Plán dopravnej obslužnosti Prešovského samosprávneho kraja (2020)
- Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja (2020)
- Konceptcia rozvoja mesta Poprad v oblasti tepelnej energetiky na roky 2023 – 2028
- Konceptcia rozvoja cestovného ruchu v meste Poprad na obdobie rokov 2017 – 2022 s výhľadom do roku 2027 (2017)
- Konceptcia práce s mládežou (2021)
- Komunitný plán sociálnych služieb mesta Poprad 2021 – 2030
- Konceptcia práce s mládežou 2021
- Plán dopravnej obslužnosti
- Návrh siete cyklotrás na území mesta Poprad
- Technické zhodnotenie pripravenosti stavebných celkov a budov pre nasadenie Smart ma-
nažmentu v meste Poprad - fáza A
- Územný plán mesta Poprad

Vysvetlenia použitých skratiek

SR	Slovenská republika
ČR	Česká republika
PL	Poľská republika

Samosprávne kraje

PSK	Prešovský samosprávny kraj
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj
KSK	Košický samosprávny kraj

Okresy

PP	Okres Poprad
----	--------------

Ministerstvá

MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MVSR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MŽPSR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MDaVSR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MFSR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MHSR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MKSR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPaRV	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVaR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSSR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MZVSR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
MZSR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Zdroje

FinStat	Webový portál – zdroje dát
ITMS 2014+	ITMS je centrálny informačný systém pre programové obdobie 2014 – 2020
SKNACE	Štatistická klasifikácia ekonomických činností
SOBD 2021	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
ŠÚSR	Štatistický úrad Slovenskej republiky

UPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
INFOSTAT	Inštitút informatiky a štatistiky

Inštitúcie

BPS Matejovce	Bioplynová stanica Poprad – Matejovce
CVČ	Centrum voľného času
CSS	Centrum sociálnych služieb v Poprade
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
H2020	Program EÚ Horizont 2020
INEKO	Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy
IoT	Internet vecí
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
JŠ	Jazyková škola
KURS2011	Koncepcia územného rozvoja SR
KOZ	Kultúrno-osvetové zariadenia
MIK	Mestská informačná kancelária Poprad
MOPS	Miestna občianska poriadková služba
MŠ	Materská škola
NBS	Národná banka Slovenska
ODI	Okresný dopravný inšpektorát
OECD	Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
OOCR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
OOCR Región Vysoké Tatry	Oblasťná organizácia cestovného ruchu Región Vysoké Tatry
PES	Popradská energetická spoločnosť, s.r.o.
PVPS	Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s.
PVS	Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s.
SBA	Slovak Business Agency
SAV	Slovenská akadémia vied
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SMK	Správa mestských komunikácií, Poprad
SOŠ	Stredná odborná škola
SŠ	Stredná škola
SSC	Slovenská správa ciest
SSE	Stredoslovenská energetika a.s.
SVK	Spišsko-Popradského skupinového vodovodu

TIK	Turistická informačná kancelária	EPC	Energy Performance Contracting
TIC	Turistické informačné centrum	ESF+	Európsky sociálny fond
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru	EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
VSE	Východoslovenská energetika a.s.	EUI	European Urban Initiative
V4	Neformálne združenie krajín Poľsko, Slovensko, Česká republika a Maďarsko	EUCF	European City Facility
VÚC	Vyšší územný celok	EUR	Euro – spoločná európska mena
ZŠ	Základná škola	EV 11	Euro Velo 11
ZUŠ	Základná umelecká škola	EVVO	Environmentálne vzdelávanie, výchova a osвета
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania	EZ	Environmentálne záťaž
		FO	Fyzická osoba
		FST	Fond na spravodlivú transformáciu
		GIS	Geografický informačný systém
		HBV	Hromadná bytová výstavba
		IBV	Individuálna bytová výstavba
		IDS	Integrovaný dopravný systém
		IDS Východ	Integrovaný dopravný systém Prešovského a Košického kraja
		IKT	Informačne a komunikačné technológie
		IROP	Integrovaný regionálny operačný program
		IS	Informačné systémy
		ISO	Systém riadenia kvality podľa Medzinárodnej organizácie pre štandardizáciu
		IÚI	Integrované územné investície
		KGJ	Kogeneračná jednotka
		UMR	Udržateľný mestský rozvoj
		IÚS	Integrovaná územná stratégia
		IZS	Integrovaný záchranný systém
		KDI	Krajský dopravný inšpektorát v Prešove
		KOCR	Krajská organizácia cestovného ruchu
		KURS	Koncepcie územného rozvoja SR
		KO	Komunálny odpad
		K+R	Kiss & Ride
		LED	Svetlo vyžarujúca dióda (skratka z anglického light-emitting diode)
		MA 21	Miestna agenda 21
		MAS	Miestna akčná skupina
		MHD	Mestská hromadná doprava
		mld.	Miliarda
		MOPS	Miestne občianske poriadkové služby
		MRK	Marginalizovaná rómska komunita
		MSP	Malé a stredné podnikanie
		MÚSES	Miestny územný systém ekologickej stability
		NAPANT	Národný park Nízke Tatry
		NDS	Národná diaľničná spoločnosť
		NFP	Nenávratné finančné prostriedky
		NP	Národný park

Iné použité skratky

I.tr.	Cesta I. triedy
a i.	a iné
a pod.	a podobne
a. s.	Akciová spoločnosť
atď.	a tak ďalej
BD	Bytový dom
BhENEFIT	Built Heritage, Energy and Environmental-Friendly integrated Tools for the Sustainable Management of Historic Urban Areas
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
B2B	Vzťahy medzi podnikateľmi
B2C	Vzťahy medzi podnikateľmi a klientmi
CD	Cestná doprava
CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
CO	Civilná ochrana
CO2	Oxid uhličitý
COVP	Centrá odborného vzdelávania a prípravy
CR	Cestovný ruch
CZT	Centralizované zásobovanie teplotom
ČOV	Čistička odpadových vôd
Čsl.	Československej
D1	Diaľnica, súčasť vetvy „A“, 5. paneurópskeho koridoru a európskych ciest E50
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor
DHZM	Dobrovoľný hasičský zbor mesta Liptovský Mikuláš
DK	Dom kultúry
DS	Denný stacionár
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
eGovernance	Elektronizácia služieb samosprávy
ELENA	European Local Energy Assistance Facility
EMAS	Schéma pre environmentálne manažérstvo a audit
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

NUTS 3	územná jednotka na úrovni VÚC	SEAP	Akčný plán v oblasti udržateľnej energetiky
Obce UMR Poprad	Obce Územia udržateľného mestského rozvoja mesta Poprad	SECAP	Akčný plán v oblasti udržateľnej energetiky a klímy
ODI	Okresného dopravného inšpektorátu Poprad	SODB 2021	Sčítanie obyvateľov domov a bytov v roku 2021
OP	Operačný program	SPI	Strategická plánovacia jednotka
ORKO	Oblasť riadenia kvality ovzdušia	SPP	Slovenský plynárenský priemysel
OZ	Občianske združenie	s. r. o.	Spoločnosť s ručením obmedzeným
OZE	Obnoviteľné zdroje energie	SSE	Stredoslovenská energetika
PHSR	Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja	SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
UMR Poprad	Územia udržateľného mestského rozvoja Poprad – Svit – Kežmarok	ŠOP	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
PO	Právnická osoba	TKO	Tuhý komunálny odpad
PRV	Program rozvoja vidieka	TV	Televízia
PUM	Plán udržateľnej mobility	TEN-T	Transeurópska dopravná sieť
P+R	Park & Ride	UIA	Urban Innovative Actions
Región Turiec	Prirodzený región Turiec ako ho definuje PHSR Žilinského kraja 2021+	ÚPN	Územný plán
	Geograficky vymedzené územie okresu Martin	ÚPN - Z	Územný plán zóny
		územie UMR	Územie udržateľného mestského rozvoja
RIC	Regionálne inovačné centrum	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia	ZOS	Zariadenie opatrovateľskej služby
RPDI	Ročný priemer denných intenzít	ZpS	Zariadenie pre seniorov s celoročnou pobytovou
RÚSES	Regionálny územný systém ekologickej stability	ŽP	Životné prostredie
SDV	Systém duálneho vzdelávania	ZŤP	Osoba zdravotne ťažko postihnutá

